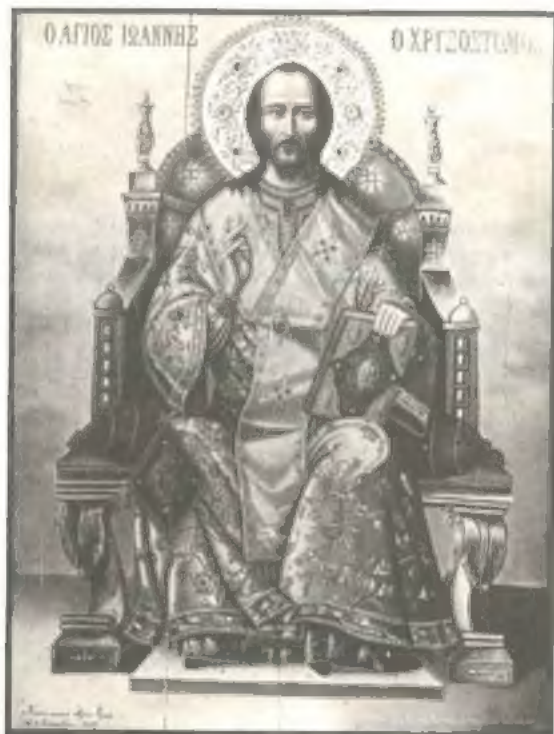

ΑΠΑΝΤΑ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ

ΙΩΑΝΝΟΥ
ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ
ΡΩΜΑΙΟΥΣ
Α'

ΕΚΔΟΣΕΙΣ «ΟΦΕΛΙΜΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ»

Ο ΑΓΙΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ Ο ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

Μεγάλη φορητή εικόνα (0,57×0,78 μ.), ευρισκομένη εις τόν
 'Ι. Ν. 'Αγίου Δημητρίου Ψυρρή 'Αθηνών. Κάτω ἀριστερά φέρει
 τήν ἐπιγραφήν: «'Εν Κατουνακίοις 'Αγίου 'Ορους τῇ α' Σεπτεμ-
 βρίου 1907» καί κάτω δεξιὰ τήν ὀφείρωσιν: «Ἡ ἱερὰ αὕτη Εἰ-
 κὼν δωρεῖται τῷ κ. 'Ιωάννῃ Κουτσούκῳ εἰς τεκμήριον αἰδίου
 ἀγάπης ὑπὸ Δανιὴλ Μοναχοῦ 'Αγιογράφου καὶ τῆς συνοδίας
 αὐτοῦ».

«Ἡ τοῦ στόματός σου καθάπερ πυρσός ἐκλάμπασα χάρις, τὴν οἰκουμένην ἐφώτισεν ἀφιλαργυρίας· τῷ κόσμῳ θησαυροὺς ἐναπέθετο· τὸ ὄψος ἡμῖν τῆς ταπεινοφροσύνης ὑπέδειξεν. Ἀλλὰ σοῖς λόγοις παιδεύων, Πάτερ Ἰωάννη Χρυσόστομε, πρέσβευε τῷ Λόγῳ Χριστῷ τῷ Θεῷ, σωθῆναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν».

Ἀπολυτίκιον (17^η Νοεμβρίου), Ἦχος πλ.δ'

«Χριστοῦ στόμα πέφυκε τὸ Παύλου στόμα, στόμα δὲ Παύλου τὸ Χρυσοστόμου στόμα» (βλ. σελ.18).

ΑΠΑΝΤΑ
ΑΓΙΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ
ΙΩΑΝΝΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ

ΤΟΜΟΣ

80

Ὑπεύθυνος ἐκδόσεως
Ἱερεὺς ΙΩΑΝΝΗΣ Κ. ΔΙΩΤΗΣ
Ἐφημέριος Ἱ. Ν. Ἀγ. Παντελεήμονος Ἀχαρνῶν

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ	11
ΑΠΟ ΤΟΝ ΒΙΟΝ ΙΩΑΝΝΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ	23
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	27
ΑΠΑΝΘΙΣΜΑ	39
ΛΟΓΟΣ Α':	
'Υπόθεσις τῆς πρὸς Ῥωμαίους Ἐπιστολῆς	43(217)*
ΛΟΓΟΣ Β' (Ῥωμ. α' 1-7):	49(222)
'Αγιασμός ἀπὸ τῆς ἀγάπης. Τὸ ἀξίωμα τοῦ πωλεῖται	
ἀντὶ χρημάτων, δὲν εἶναι κατ' ἐξοχὴν ἀξίωμα.	56(231)
ΛΟΓΟΣ Γ' (Ῥωμ. α' 8-17):	58(233)
Πότε πρέπει νὰ ἀποδίδωνται εὐχαριστίαι εἰς τὸν Θεόν.	59(233)
Ἡ χάρις δὲν ἀποκλείει τὸν μισθὸν ὁ ὅποιος προέρχεται	
ἀπὸ διαθέσειν καὶ θέλησιν.	64(239)
Ἡ μετριοφροσύνη τοῦ Παύλου.	68(243)
Δὲν πρέπει νὰ ἐξετάζεται ἡ αἰτία τῶν ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ.	75(249)
ΛΟΓΟΣ Δ' (Ῥωμ. α' 18-25):	77(250)
Αὕτη αὕτη ἡ φύσις κηρύσσει τὸν Δημιουργόν.	79(252)
Κατὰ τῶν ἐθνικῶν φιλοσόφων.	81(255)
ΛΟΓΟΣ Ε' (Ῥωμ. α' 26-27):	86(260)
Ἡ παρὰ φύσιν ἡδονὴ πρέπει νὰ προκαλῇ φρίκην.	88(261)
Ποίαν ἀθλιότητα ἐπιφέρει ἡ κακὴ χρῆσις τοῦ πλούτου.	95(268)
ΛΟΓΟΣ ΣΤ' (Ῥωμ. α' 28-δ' 16):	96(269)
Ἡ ἀνάστασις τῶν σωμάτων	102(275)
Πόσον τρόμον πρέπει νὰ προκαλῇ ἡ μέλλουσα κρίσις. Ἡ	
πρόσκειρισις πρὸς τὸν Θεόν εἶναι βαρυτέρα ἀπὸ τὴν τιμωρίαν.	109(282)
ΛΟΓΟΣ Ζ' (Ῥωμ. δ' 17-γ' 8):	114(287)
Ποία εἶναι ἡ ἀληθὴς περιτομή.	118(290)
Ὁ φιλάργυρος καὶ ὁ εἰδωλολάτρης.	127(301)

* Οἱ ἐντὺς παρενθέσεως ἀριθμοὶ παραπέμπουν εἰς τὰς σελίδας τοῦ ἀντιστοίχου πρωτοτύπου κεμένου.

ΛΟΓΟΣ Η' (Ρωμ. γ' 9-31):	129(302)
Ἡ πρόνοια κοινὴ δι' ὅλους.	137(311)
Ἡ ἀγάπη μὴτερ πάντων τῶν ἀγαθῶν. Κατὰ τοῦ φθόνου.	138(312)
Ὁ φθόνος ὀλεθριώτερος τοῦ πολέμου.	142(315)
Δέν ἐνδιαφέρει τὸ μέγεθος τοῦ δώρου, ἀλλ' ἡ διάθεσις ἐκείνου ποῦ τὸ προσφέρει.	147(321)
Ποία κληρονομία πρέπει νὰ καταλείπεται εἰς τοὺς υἱούς;	148(322)
Ποία χρήσις τοῦ πλούτου εἶναι καλὴ.	151(324)
ΛΟΓΟΣ Θ' (Ρωμ. δ' 1-22):	159(332)
Ἡ ἀναγκαιότης τῆς πίστεως.	161(334)
Πῶς ὁ Ἀβραάμ παρ' ἐλπίδα ἐπίστευσεν ἐπ' ἐλπίδι.	167(340)
Ἀπὸ ὅλα τὰ θαύματα πρέπει νὰ προτιμᾶται ἡ ἀγάπη.	172(345)
ΛΟΓΟΣ Ι' (Ρωμ. δ' 23-ε' 11):	173(346)
Πῶς καὶ ἡ Ἀνάστασις τοῦ Χριστοῦ ἀποδεικνύεται.	175(349)
Οἱ ἀγῶνες ὑπὲρ τοῦ Χριστοῦ προξενοῦν εὐφροσύνην.	177(350)
Ἡ δωρεὰ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος εἶναι μεγίστη δι' ὅλους.	181(354)
Πῶς τὸ βασανιστήριον εἶναι εὐχάριστον. Οἱ πόνοι πρέπει νὰ ὑπομένωνται μὲ αἶνον πρὸς τὸν Θεόν.	185(357)
ΛΟΓΟΣ ΙΑ' (Ρωμ. ε' 12-στ' 4):	188(360)
Ἡ δικαιοσύνη εἶναι ρίζα τῆς ζωῆς.	191(364)
Ὁ νόμος αὐξάνει τὴν νόσον.	195(368)
Ἡ ἁμαρτία ἐπιφέρει τὸ γῆρας.	198(371)
Πόσῃν ἀγάπῃν ἀπαιτεῖ ἀπὸ ἡμῶς ὁ Χριστός. Τὸ πάσχειν ὑπὲρ αὐτοῦ δημιουργεῖ κέρδος.	
ΣΤΕΡΕΟΤΥΠΟΝ ΚΕΙΜΕΝΟΝ	217
ΚΡΙΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ	375
ΚΡΙΣΕΙΣ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ	397
ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΕΚΔΟΘΕΝΤΩΝ ΤΟΜΩΝ	407

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Τὰ ἱερά Πατερικά κείμενα εἶναι ἀνεπανάληπτα πνευματικά δημιουργήματα μέ αἰώνιον κύρος καί διαρκή ἐπικαιρότητα. Ἀποτελοῦν συνδυασμόν τῆς θείας ἐμπνεύσεως καί τῆς ἰσχυροτέρας καί καθαρωτέρας ἀνθρωπίνης σκέψεως. Ἀπευθύνονται πρὸς ὅλους τοὺς ἀνθρώπους καί παρέχουν τὰς ὀρθὰς ἀπαντήσεις εἰς ὅλα τὰ ἀνθρώπινα προβλήματα. Οἱ ἅγιοι Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας εἶναι οἱ ὑψιπέται θεολόγοι, οἱ φωτισμένοι κοσμολόγοι, οἱ φιλόανθρωποι ἀνθρωπολόγοι, οἱ ἐμβριθεῖς κοινωνιολόγοι, οἱ διανγείς ἡθικολόγοι, οἱ δυνατοὶ ἐπιστήμονες, οἱ ἄφθαστοι φιλόλογοι καί λογοτέχναι, οἱ ἀληθινοὶ φιλόσοφοι, οἱ ἄριστοι ψυχολόγοι, οἱ ἀλάθητοι παιδαγωγοί. «Π α ι δ α γ ω γ ε ῖ ο ν» ἐχαρακτηρίσθησαν τὰ ἱερά κείμενα τῶν ἁγίων Πατέρων.

Τὰ αἰώνια κείμενα τῶν Ἑλλήνων θεοφόρων Πατέρων εἶναι λεκτικά ἁριστουργήματα μέ ἐξαπτέρνγον ποιητικὴν λάμψιν καί ἀπαράμιλλον λυρισμόν. Ἡ δημιουργία τοῦ Πατερικοῦ λόγου ὑπερακοντίζει τὰ ἐκκλησιαστικά ὅρια καί διευρύνεται πρὸς ὅλας τὰς διαστάσεις τῶν διαφερόντων τοῦ ἀνθρώπου.

Ἡ καθολικότης τῶν Πατερικῶν κειμένων

Τὰ Πατερικά κείμενα ἔχουν ἀκόμη παγκόσμιον ἐνδιαφέρον καί καθολικόν κύρος. Ἀπὸ θρησκευτικόν σύλλογον τοῦ Καίρου τῆς Αἰγύπτου μᾶς ἐζητήθη συνεργασία διὰ νὰ μεταφρασθοῦν Πατερικά ἔργα εἰς τὴν Ἀραβικὴν γλῶσσαν. Πολλὰ δὲ ἔργα τῶν ἁγίων Πατέρων μελετῶνται καί ἀπὸ μὴ χριστιανούς.

Κατά τόν ἔθνικόν μας ἱστορικόν Κ. Παπαρρηγόπουλον, οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας ἐδημιούργησαν «ἐποχὴν λόγου μεγάλην καὶ ἐνδοξον διὰ τὸ ἀνθρώπινον γένος».

᾽Ωρισμένα ἔργα τῶν Πατέρων «δέν θά ἐδίσταζον νά ὑπογράψουν καὶ οἱ κράτιστοι τῶν Ἀθηνῶν ρήτορες», εἶπεν ὁ «τιτάν τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς φιλολογίας» Willamowitz. Ὁ δέ κορυφαῖος ἱστορικός τῆς Ἀγγλίας Μακώλεϋ (Macaulay), μελετῶν τὰ ἔργα τοῦ Μεγάλου Ἀθανασίου καὶ Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, τὰ εὗρισκε «τουλάχιστον ἐφάμιλλα πρὸς ὅλην τὴν ὑπάρχουσαν φιλολογίαν τῆς καλύτερας ἐποχῆς τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ τοῦ Ὀμήρου μέχρι τοῦ Ἀριστοτέλους»¹.

Ἰδιαιτέρως σημειοῦνται τὰ ὅσα ὁ καθηγητὴς τῆς Σοφδόνης Η. Μαιτου ἐτόνισε, μεταξύ ἄλλων, εἰς τὴν ἐναρκτήριον ὁμιλίαν του μέ θέμα «Πατρολογία καὶ ἀνθρωπισμός»: «Οἱ Πατέρες δέν ἦσαν ἀπλῶς διανοούμενοι μέ τὴν ἐκπαισμένην καὶ φθιγνὴν ἐννοίαν τῆς λέξεως. Ὑπῆρξαν οἱ καλύτεροι συγγραφεῖς ποιητικῶς, ἦσαν οὕτως εἰπεῖν ἡ ἀριστοκρατία τοῦ Πνεύματος. Ἀπὸ τὸν ὄγκον τῶν προβλημάτων τοῦ ἀνθρώπου ἐξέλεξαν τὰ ἀνώτερα καὶ αὐτὰ ἐπεδίωξαν νά λύσουν. Ἀπὸ τὰς ἀνάγκας τοῦ ἔλαβον τὰς ἱερωτέρας, ὅσας ἔχουν σχέσιν μέ τὴν πνευματικὴν του φύσιν καὶ τὸν θεῖον του προορισμόν. Εἴτε γράφοντες εἴτε ὁμιλοῦντες, ἓνα πρᾶγμα συνεχῶς ἐτόνιζον, ὅτι ὁ ἀνθρώπος δέν πρέπει ν' ἀφήσῃ τὸν ἑαυτὸν του νά μένῃ ἐκεῖ ὅπου τὸν ἀφήκαν οἱ ἄλλοι, οἱ σοφοὶ τοῦ κόσμου, διὰ νά τὸν ὀδηγήσουν ἐκεῖ ὅπου οὐδ' ἐφαντάζοντο οἱ ἄλλοι. Οἱ Πατέρες ἐπόνεσαν τὸν ἀνθρώπον καὶ χάριν τῆς εὐτυχίας του κατηνάλωσαν ὅλην τὴν ζωὴν των»².

1. «Ἑλληνοχριστιανισμὸς Ἀγωγή», τόμος 1970, σελ. 5-6, παρὰ Παναγιώτου Ἀθαν. Ἀραμπατζή: «Οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας χθές καὶ σήμερον», Ἀθήναι 1971, σελ. 33.

2. «Ἀκτίνες», Ὀκτώβριος 1953, σελ. 396, ἐνθ' ἂν.

Ἐπίσης, ὁ ἀείμνηστος Π. Ν. Τρεμπέλας, χαλκέντερος καὶ ἀδαμάντινος συγγραφεὺς καὶ ἱεροκῆρυξ καὶ καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, εἰς ἐπιστολὴν τοῦ πρὸς ἡμᾶς, ἔγραφεν: «Δι' ἡμᾶς τοὺς Ὁρθοδόξους, μετὰ τὴν Ἀγίαν Γραφήν, ἔρχονται οἱ Ἅγιοι Πατέρες, αἱ ἀστείρευτοι αὐταὶ πηγαὶ τῆς γνησίας καὶ Ὁρθοδόξου Παραδόσεως. Εἰς τὰ ἀθάνατα ἔργα τῶν ἀπεθθαυρισθῆ ἢ ἔγκυρος καὶ αὐθεντικὴ καὶ ἀόστρηως ὀρθόδοξος ἐρμηνεία τῆς Γραφῆς». Δι' αὐτό ἡ ἀπόρριψις τῶν Πατερικῶν κειμένων ὑπὸ τῶν αἵρεσιάρχων, ἔνεκα τοῦ ἐγωισμοῦ τῶν, ἀποτελεῖ τὴν βασικὴν αἰτίαν δημιουργίας τῶν αἵρέσεων.

Μέγιστον ἐκδοτικὸν γεγονός

Τὰ «ΑΠΑΝΤΑ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ», μέ κείμενον καὶ μετάφρασιν, ὡς γνωστὸν, ἐκδίδονται διὰ πρώτην φοράν εἰς μίαν ἐποχὴν κατὰ τὴν ὁποίαν παρατηρεῖται στροφή πρὸς τὰς πηγὰς εἰς παγκόσμιον κλίμακα. Ἡ μνημειώδης αὕτη ἐκδόσις ἔχει προορισμὸν νὰ προσφέρῃ εἰς τὸ εὐρύτερον ἑλληνικὸν κοινὸν μίαν ἀληθινὴν πνευματικὴν πανδαίσιαν, ἀπαραιτήτον διὰ τὴν ψυχικὴν καλλιέργειαν, τὴν ἠθικὴν ἀνύψωσιν καὶ τὴν πνευματικὴν τελείωσιν τοῦ σημερινοῦ ἀγχομένου ἀνθρώπου. Δι' αὐτό ἡ ἐκδοτικὴ αὕτη προσπάθεια ἐχαιρετίσθη ὡς μέγιστον ἐκδοτικὸν γεγονός, ὡς πολύτιμος προσφορά εἰς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὸ Ἔθνος καὶ ὡς ἐν πνευματικὸν κίνημα, ἀνάλογον πρὸς ἐκεῖνο τῶν Κολλυβάδων, ἐπὶ ἐποχῆς τοῦ ἁγίου Νικοδήμου τοῦ Ἀγιορείτου, ὡς ἔλεγεν περὶ τῆς παρούσης ἐκδόσεως ὁ ἀοίδιμος ἀρχιμανδρίτης Σπυριδῶν Μπιλάλης.

Διὰ τὰ «ΑΠΑΝΤΑ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ» ἐργάζεται, ἀπὸ ἰοτιᾶς, πολυμελὲς ἐπιτελεῖον ἀπὸ ἐκλεκτοῦς ἐπιστήμονας, θεολόγους καὶ φιλόλογους, κληρικοὺς καὶ λαϊκοὺς. Οἱ ἐπιστήμονες αὐτοὶ μοχθοῦν μέ εὐσυνειδησίαν διὰ νὰ καταστήσουν τὰ Πατερικὰ κείμενα προσιτὰ εἰς ὅλους, μέ τὴν μετάφρασιν αὐτῶν εἰς τὴν νεοελληνικὴν γλῶσσαν, μέ εἰσαγωγάς, διογραφίας, σχόλια, εὔρετήρια κλπ.

«Βασική Πατερική Βιβλιοθήκη»

Ὡς πρῶτον στάδιον διὰ τὴν ὁλοκλήρωσιν τῆς ἐκδόσεως ὅλων τῶν Πατερικῶν κειμένων, καθωρίσθη ἡ παράλληλος ἔκδοσις τῶν ἔργων τῶν πέντε Ἁγίων Πατέρων, Ἰωάννου Χρυσοστόμου, Μεγάλου Βασιλείου, Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου, Μεγάλου Ἀθανασίου καὶ Συμεῶν τοῦ Νέου Θεολόγου. Ὡς κριτήρια διὰ τὴν ἐκδοτικὴν ἐνότητα τῶν ἔργων τῆς ἀγίας αὐτῆς Πατερικῆς πεντάδος ἐλήφθησαν τὰ ἑξῆς: Ἐχομεν δύο τιμιωτάτας τριάδας κολοσσιαίων προσωπικοτήτων τῆς Ἐκκλησίας. Δηλαδή τοὺς τρεῖς «Θεολόγους» (Ἰωάννην τὸν Εὐαγγελιστὴν, Γρηγόριον καὶ Συμεῶν τὸν Νέον Θεολόγον) καὶ τοὺς «Τρεῖς Μεγάλους Ἱεράρχας» (Βασίλειον, Γρηγόριον καὶ Χρυσόστομον). Ὁ Γρηγόριος ἡξιώθη νὰ μετέχη καὶ εἰς τὰς δύο αὐτάς τριάδας.

Ἐκτός τῶν ἔργων τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου, τὰ ὅποια περιέχονται εἰς τὴν Κ. Διαθήκην, τὰ ἔργα τῶν ἄλλων οὐδέποτε ἔχουν ἐκδοθῇ εἰς τὴν Ἑλλάδα (πλὴν ἐλαχίστων ἐπιλογῶν) καὶ συνεπῶς ἡ ἐκδοσις τῶν, καλύπτουσα μέγα κενόν, ἀποτελεῖ μεγάλην προσφοράν. Ὡς πρὸς δὲ τὸν Μέγαν Ἀθανάσιον, ἐπειδὴ εἶναι ὁ γίγας καὶ ὁ στῦλος τῆς Ὁρθοδοξίας, ἐκρίθη ὅτι καὶ αὐτοῦ τὰ ἔργα ἔπρεπε, διὰ τῆς μεταφράσεώς των, νὰ γίνωνν προσιτά εἰς ὅλους ἀπὸ τοῦ πρῶτον σταδίου τῆς μεγάλης αὐτῆς ἐκδοτικῆς προσπάθειας.

Μὲ τὴν ἐκδοσιν τῶν Πατερικῶν τούτων ἔργων δημιουργεῖται ἡ πρώτη καὶ μοναδική εἰς τὴν Ἑλλάδα «ΒΑΣΙΚΗ ΠΑΤΕΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ», ἡ ὁποία, μὲ τὰ συστηματικὰ ἀλφαριθμητικά εὐρετήρια θεμάτων εἰς τὸ τέλος τῶν ἔργων ἐκάστου Ἁγίου Πατρός, θά εἶναι ἓνα πνευματικόν θησαυροφυλάκιον, τὸ ὁποῖον θά ἐξυπηρετῇ ἀνά πᾶσαν στιγμὴν καὶ κατὰ τὸν πλέον πρακτικόν τρόπον τὰς πνευματικὰς ἀνάγκας Κλήρου καὶ Λαοῦ.

Οἱ ὑπολειπόμενοι πρὸς ἔκδοσιν τόμοι

Διὰ τοὺς ὑπολειπομένους ἀκόμη πρὸς ἔκδοσιν τόμους ἀπὸ τὰ ἐκδιδόμενα ἔργα τῶν πέντε ἁγίων Πατέρων, πληροφοροῦμεν ὅτι ἐπεραιώθη ἡ ἔκδοσις τῶν γνησίων ἔργων τοῦ Μεγάλου Ἀθανασίου (τόμοι 12). Μὲ δύο ἀκόμη τόμους

ἡ Ἀσκητική ἢ Λειτουργία ἔχει) ολοκληρώνεται καὶ ἡ ἔκδοσις. Ἰσχύει ἐπίσης τῶν γνησίων ἔργων τοῦ Μεγάλου Βασιλείου ἐξεδόθησαν 14 τόμοι. Τα ἔργα τοῦ ἁγίου Γρηγορίου ἡ τοῦ Θεολόγου πολυλογεῖται ὅτι θα καλυφθοῦν 10 περίπου εἰς σὺνολον τόμοις (ἐξεδόθη 1 τόμος) καὶ τοῖς ἁγίοις Σιμεων τοῦ Ἄρει Θεολόγοι θα ολοκληρωθῇ ἡ ἔκδοσις τῶν μετὰ ἑνὰ ἢ δύο ἀκομὴ τόμοις (ἐξεδόθησαν 5 τόμοι). Τοῖς ἁγίοις τοῦτοῦ Πιτρου, ἔχουν ἀνυπακούηθαι, ἐσχατῶς ὑφιστάμεναι ἐπιστολαὶ τοῖς καὶ ἀναμένεται ἡ ἔκδοσις τῶν εἰς τὸ ἐξωτερικὸν δια να λυθῇ τὸ κείμενον τῶν. Ἀπὸ δὲ τὰ γνησια ἔργα τοῦ αἰετοῦ ἑσπῶν τοῖς Χριστοστόμοις ὑπολείπονται ἀκομὴ τρὸς ἔκδοσιν τὸ ὑπόμνημα αὐτοῖς εἰς τὸν Δανιηλ, τὸ ὑπόμνημα εἰς τοὺς Ἑβραῖους, τὸν Ἀποστολὸν Παναγιῶν ἐπιστολῶν τοῦ ἰδίου ἱεροῦ Χριστοστόμοι ἢ Θεῖα Λειτουργία καὶ ὡρῶσμεναι περιστατικαὶ εἰς αὐτοὺς καὶ ὅτι ἄλλο εὐχοὶ ἔχει παραλειφθῇ.

Λιπακτηριστικὸν τῶν Πατερικῶν ἐκδόσεων «ΩΦΕΛΙΜΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ» εἶναι ὅτι ἐκδίδονται ὅλα τὰ ἔργα ἑκαστοῦ ἁγίου Πατρός καὶ οὐκ ἐπιλογαί. Θα ἐκδοθῶν ἀκομὴ καὶ τὰ ἀμφοδιλλομένα Πατερικὰ ἔργα.

Θεματολογικὰ εὑρετήρια

Ἐπειδὴ πολλοὶ ἐκ τῶν συνδρομητῶν ἐρωτοῦν διατί δὲν ἵπάρχουν εὑρετήρια θεμάτων εἰς τοὺς τόμους, ἐπαναλαμβάνομεν ὅσα εἶχομεν ἀνακοινῶσαι καὶ ἄλλοτε μετὰ εἰδικὸν κατατοπιστικὸν ἔντυπον «ΤΑ ΑΠΑΝΤΑ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ» θα αξιοποιηθῶν συστηματικώτερον ἀπὸ ὅλους μετὰ τὴν βοηθειαν τῶν ἀπαρτιτῶν ἀναλυτικῶν ἀλφαβητικῶν εὑρετηρίων θεμάτων, τὰ ὅποια δὲν τίθενται εἰς ἕκαστον τόμον χωρισμένως, διότι ὁ τρόπος αὐτός δὲν εἶναι πρακτικός, καθόσον, δια παν ἀναζητούμενον θέμα, πρέπει νὰ ἐρευνῶνται τὰ εὑρετήρια ὅλων τῶν τόμων ἀλλὰ τὰ εὑρετήρια αὐτὰ θὰ ἐκδοθῶν, σὺ γ κ ε ν τ ρ ω τ ι κ ῶ ς, εἰς τὸ τέλος τῶν ἔργων ἑκαστοῦ ἁγίου Πατρός.

Τὰ ἐπὶ μέρους αὐτὰ εὑρετήρια δι ἑκαστον ἱερὸν συγγραφεα θα ἀποτελέσουν ἀλφαβητικῶς τὴν γενικὴν θεματολογικὴν κλεῖδα τῆς ὅλης Πατρολογίας, ὅταν, μετὰ τὴν βοηθει-

αν τοῦ Θεοῦ ὁλοκληρωθῇ ἡ ἐκδόσις ὅλων τῶν Πατερικῶν κειμένων. Το νέον αὐτο ἀνυπολογιστοί αξίας ὑποκείμενα τῆς Χριστιανικῆς Γραμματικῆς θα διδῇ ἄφθονον ἕλεος ἀπο το τα. ἀσπερευμένους πηγὰς διὰ τὴν μελετὴν οἰομένηποτε θεμάτων καὶ τὴν λύσιν τῶν πασης φύσεως ἀποριῶν εἰς τοὺς χωροὶ τοὶ πνεύματος. Εὐνοητόν εἶναι ὅτι, το ταμεῖον αὐτο τῇ, Πατρολογία θὰ εἶναι χρησιμὸν μόνον εἰς ὅσους θὰ ἔχουν ἀποκτήσει τοὺς τομοὺς τῆς σειράς «*ALLANTA TON AGI ON PATERON*», διότι κατ' ἀνάγκην εἰς τοὺς τομοὺς αὐτοὺς θὰ γίνωνται ὅλαι αἱ παραπομπαί.

Με τὸ νὰ τεθῶν τα εἰρηνηρία ἡταξ' ἄρα καὶ συντηρητικῶς εἰς το τέλος τῶν Πατερικῶν ἔργων ἐπιτιγχάνεται καὶ οἰκονομία χωρὶν ἀρκέτων σελίδων εἰς ἕκαστον τομόν.

Ὁ διαχωρισμός μεταφραστικῶς καὶ κειμένου

Ἐλπίσας ἀναφερομέν κατατοπιστικὰ τινὰ, ἐν σχέσει πρὸς τὸν διαχωρισμὸν τῆς μεταφράσεως ἀπο το ἀντιστοιχοῦ πρωτοτύπου κείμενον ὡς ἀνεκαίτηθ' ὁ διαχωρισμὸς αὐτός ἀπο τὴν ἀρχὴν τῆς ἐκδόσεως αὐτῆς. Ὁ ἐκδοτικὸς αὐτός τροπὸς παρουσιάζει τα ἀκολουθὰ πλεονεκτήματα

α) Ἐξοικονομεῖται σημαντικὴ ἔκτασις, χωροί, ὥστε τὰ Πατερικὰ κείμενα νὰ ἐκδοθῶν εἰς ὀλιγωτέροις τομοῖς. Ἐαν το πρωτοτύπον κείμενον ἐτίθετο ἀντικρυστὰ τῆς μεταφράσεως, θὰ ἔπρεπε νὰ εἶναι πολὺ ἀραιωμένον διὰ νὰ ἀντιστοιχῇ πρὸς τὴν μεταφράσιν, ἡ ὅλως εἶναι πάντοτε μεγαλύτερης ἐκτάσεως τοὶ κείμενοι. Ὑπαρχόν περιπτώσεις, ἀναλογως πρὸς τὸ εἶδος καὶ το μέγεθος τῶν τυπογραφικῶν στοιχείων, κατὰ τὰς ὁποίας ἡ περιεκτικότης σελίδων τοὶ πρωτοτύπου κειμένων εἶναι ἡξημένη κατὰ 40-50% ἔναντι σελίδων κειμένων, ἀντικρυστῶν τῆς μεταφράσεως.

β) Παρεχεται ἡ δυνατότης χρησιμοπορήσεως κριτικὸν κείμενον, το ὁποῖον ἐκδίδεται εἰς τὴν στερεοτύπου μορφήν τοὶ με το συγχρόνον τυπογραφικὸν σύστημα ὁφθαλμοῦ, ὅπως ἀκριδῶς ἐστοιχειοθετηθῇ ἀρχικῶς.

γ) Ἀποφεύγονται πολλὰ τυπογραφικὰ λάθη ἐκ τῆς ἀναστοιχειοθετήσεως τοῦ κειμένου, τὰ ὁποία σπανίζουν εἰς τὰς ἐγκύρους ἐνῶπλαικας ἐκδόσεις τῶν κειμένων τῆς Ἀρ-

χαίας Ἑλληνικῆς καὶ τῆς Χριστιανικῆς Γραμματείας, ὅπως εἰς τὰς ἐκδόσεις Οἰκονομίας, Λειψίας κ. ἄ., ἐκ τῶν ὁποίων λαμβάνεται εἰς τὴν Ἑλλάδα τὸ σινολὸν σχεδὸν τῶν κειμένων αὐτῶν ὥς ἔχομεν ἀκούσει, οἱ ἐκδοτικοὶ αὐτοὶ οἴκοι προεκηρύσσον, τρόπον τινά, ἐπὶ ἀμοιβῇ τὰ λάθη, πρὶν γιῆν ἢ ἐκτυπώσιν τῶν κλασικῶν ἑλληνικῶν κειμένων. Τὰ τελευταῖα τιπογραφικὰ δοκίμια ἐτίθεντο ὑπ' ὄψιν κυρίως Ἑλλήνων ἐπιστημόνων μετεκπαιδευομένων, πολλοὶ τῶν ὁποίων ἐσπουδᾶσαν ἢ μετεξεπαιδεύθησαν μὲ χρήματα ποῦ ἐλάβανον ὡς ἀμοιβὴν δι' ἑκάστον λαθὸς τοῦ ὁποῖον ἐπεσημαῖνον.

δ') Αἱ ἐρμηνευτικαὶ σημειώσεις θύναται νὰ εἶναι ἀπεριοριστοὶ εἰς ἑκτὰσιν καὶ ἀριθμὸν καὶ τίθενται φυσιολογικῶς εἰς τὸ κατω μέρος τῶν σελίδων τῆς μεταφράσεως, εἰς τὰς ὁποίας ἱσχυροῦν καὶ αἱ ἀντιστοιχοὶ ἐνδείξεις. Αποφεύγεται, καὶ αὐτὸν τὸν τρόπον, ἡ ἀπαραδέκτος κακοτεχνία, κατὰ τὴν ὁποίαν ἡ ἐνδείξις νὰ εὗρισκεται εἰς τὴν σελίδα τῆς μεταφράσεως καὶ ἡ ἀντιστοιχος ὑποσημείωσις νὰ τίθεται εἰς τὴν προηγουμένην ἢ ἐπομένην σελίδα τοῦ κειμένου, διὰ νὰ καλυφῇ τὸ κενόν. Τοῦτο εἶναι δυνατόν νὰ δημιουργήσῃ καὶ συγχύσιν εἰς τὸν ἀναγνώστην, ὁ ὁποῖος, ἐάν ἐκ πρώτης ὀψεως δὲν ἀντιληφθῇ ποῦ εὗρισκεται τὸ σχόλιον, ἐρευνᾷ εἰς τὸ τέλος τοῦ τομοῦ, μήπως ὑπάρχουν συγκεντρωμένα τὰ σχόλια ὅλα μαζί, καὶ ἀφοῦ δὲν το εὗρισκει οὔτε ἐκεῖ, ὑπάρχει ὁ κίνδυνος νὰ μείνῃ με τὴν ἐντυπώσιν ὅτι τοῦτο παρελείφθη ἐκ παραδρομῆς.

ε') Ὁ διαχωρισμὸς κειμένου καὶ μεταφράσεως ποῦ γίνεται εἰς τὸν αὐτὸν τομὸν ἐξασφαλίζει καὶ τὸ ἀδιάσπαστον καὶ συνεχόμενον τόσον τῆς μεταφράσεως ὅσον καὶ τοῦ κειμένου, ὅτι δὲν γίνεται ἐναλλαγὴ τῶν σελίδων.

στ') Ἡ μεταβάσις ἀπὸ τὴν μεταφράσιν εἰς τὸ κείμενον καὶ ἀνάπαλιν γίνεται εὐχερεστάτα διὰ τῶν σχετικῶν ἀντιστοιχῶν ἐνδείξεων. Ἀπὸ ἀποψεως χρόνου εἶναι ζήτημα δευτερολέπτων τῆς ὥρας δι' ἑκάστην περιπτῶσιν. Ἐπὶ τῇ ευκαιρίᾳ, πρὸς ὑπενθυμίσιν τῶν ἀναγνώστων, ἐπαναλαμβάνομεν ὅτι οἱ χαρακτῆρες Β, C, D... εἶναι ὑποδιαφέσεις ἀντιστοιχῶν τμημάτων πρωτοτύπου κειμένου καὶ μεταφράσεως, τὰ ὁποῖα ἀπαριθμοῦνται μὲ τοὺς ἐντὸς τῆς μεταφράσεως καὶ

Όσοι αξιωθούν να μελετήσουν το θέλω γράψω τα τεχνικά και μη τεχνικά έργα θα αντιληφθούν ότι τριγυρνάει το ποίημα τοι Χριστούπουτοι είναι το τοι Παίλας ατεία δοσι το χριστιανισμω τοστο σήμα ατεκαταλφει εις το αν θηκεται το γενος τα δαθητετα κονηματα των οφρανόδοτων ι πιστολαιοι τοι Αποστολαιοι Παίλας αι ποια ατεταλφει ηη ανηπιξει (το ξεδεταλωμα) της τρως τον άνθρωπον Και της Διαθήκης του Κυριου και Θεου και Σωτηρος ημω Ιησω Χριστωι ώστε να καταστοεν και αιτα γρημα αιτης της **Καινης Διαθήκης**.

Συνεχεια τοι τωροντος προλογωι δημοσιουομεν απο σπασημα απο τοι διον τοι Αραιο Ιωαννοι τοι ληροστομωι αποι φανεται οτι ο ὁως ο Αποστολαιο Παίλας θεα μηχανομαι υπηγορευσει την ερμηνειαν των Επιστολων του εν τον ιερον ληροστομωι

Ἡ μελέτη τῶν Πατερικῶν ἔργων

Επὶ τῇ ευκαιρίᾳ, απευθυνόμεν ἀδελφικὴν ἐκκαλεσιν πρὸς τοὺς συνδρομητάς τῆς Σειφας, **•ΑΠΑΝΤΙΑ ΤΩΝ ΑΠΙΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ•** ὅπως ὀχι μόνον οὗτοι νὰ προμηθεύωνται τοὺς τομοὺς των Πατερικῶν ἔργων ἀλλὰ καὶ νὰ μελέτην τοι ιερον περιεχομενοι τρως μεγαλην ψυχικην των σφαιλιαν Πρεπει ὅλοι νὰ εντριφθωμεν ὅσοι εἶναι δυνατον περισσοτερον, εἰς τοὺς Πατερικοὺς λειμωνας.

Ἡμεῖς, διαθετιομεν, προσθετον χρονον και κοστον ηρηξισαμεν νὰ καμνωμεν **•ΑΠΑΝΘΙΣΜΑ•** ἑκαστον τομοι (τιθεται πρὸ τῆς μεταφρασσεως), δια νὰ διευκολυνωμεν καὶ ἐκεῖνοες ἀκομη ποι δειν ἔχουσι ὅταν λαμβανουιν τοὺς τομοὺς, καθολοι εἰς τὴν διαθεσιν των χρονων ὥστε νὰ δυνανται πρὶν τοποθετησουιν ἑκαστοι τομοιν εἰς τὴν διβλιοθηκην των νὰ ἀπολαμβανουιν τὴν πρωτην τελεματικην γειοει με τὴν ἀναγνωσιν τοῦ **•ΑΠΑΝΘΙΣΜΑΤΟΣ•** εντος ολιγων λεπτων τῆς ὥρας.

Τεχνικὴ βελτίωσης

Ὅπως θα διαπιστωσῇ ὁ ἀναγνώστης, παρουσιάζεται καὶ σημαντικὴ τεχνικὴ βελτιωσις τῆς ἐκδόσεως των Πατερικῶν

κων έργων. Ἰδιαίτερως πρέπει να τονισθῇ ὅτι εἰς τὴν μεταφρασὶν ὑπάρχει ἄμεσος ὁπτική διακρίσις τοῦ κειμένου των Ἐπιστολῶν τοῦ Ἀπ. Παύλου, με τὰ ἔντονα τυπογραφικὰ στοιχεῖα ἀπὸ το κείμενον τῆς ἐρμηνείας τοῦ ἱεροῦ Χρυσόστομου. Σημειοῦται δὲ ἐντός παρενθεσεως καὶ ὁ ἀριθμὸς των στίχων. Ἐπίσης εἰς τὴν κεφαλίδι ἐκαστῆς σελίδος διακρίνεται με ἔντονον ἀριθμὸν (ἐντός παρενθεσεως), καὶ τὸ ἀντιστοιχὸν κεφάλαιον με τὴν συγκεκριμένην ἐπίσης ἀντιστοιχὸν ἐπιστολὴν τοῦ Ἀπ. Παύλου, ὥστε εἰς οἰονδήποτε μέρος τῆς μεταφράσεως εἰς ἀνοίχθῃ ἕνας τομὸς, να γίνεται ἁ μ ε σ ω ς ἀντιληπτον ποία ἐπιστολὴ τοῦ Ἀπ. Παύλου, ποῖον κεφάλαιον καὶ ποῖος στίχος ἐρμηνεύεται ὑπὸ τοῦ ἱεροῦ Χρυσόστομου. Τοῦτο ἔχει μεγίστην πρακτικὴν σπουδαιότητα ὅταν ζητῇ κανεὶς να εὕρῃ τὴν Χρυσόστομικὴν ἐρμηνείαν μίας περικοπῆς οἰασθῇποτε ἐπιστολῆς τοῦ Ἀπ. Παύλου. Γὰρ δὲ ἄλλα ἀγιογραφικὰ χωρία τιθενται με πλάγια στοιχεῖα.

Ἀπὸ τὰς ἐν Ἑλλάδι Πατερικὰς ἐκδόσεις μόνον ἡ παρούσα ἐκδοσις παρουσιάζει αὐτὰ τὰ πλεονεκτήματα. Ἡ προβλεψὶς αὐτῇ κατέστη δυνατόν να πραγματοποιηθῇ με τὸ σύγχρονον στοιχειοθετικὸν σύστημα τῆς φωτοσυνθεσεως. Ἀλλο ἐπίσης προσον εἶναι ἡ διαίρεσις τῆς μεταφράσεως εἰς πολλὰ ἐννοιολογικὰ τμήματα με καταλλήλους μεσοτίτλους. Ὁ παρὼν τομὸς ἔχει 25 καὶ πλέον τοιαύτας διαίρεσεις.

Κριτικὸν κείμενον

Ἐνα ἀκόμη ἀπὸ τὰ ἐπιστημονικὰ πλεονεκτήματα τῆς παρούσης ἐκδόσεως τοῦ Χρυσόστομικοῦ ὑπομνήματος εἰς τὰς Ἐπιστολάς τοῦ Ἀπ. Παύλου, εἶναι καὶ ἡ χρησιμοποίησις τοῦ κριτικοῦ κειμένου τῆς Ὁξφορδῆς, το ὁποῖον διαπρωτὴν φορὰν ἐκδίδεται εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ἡ ἐκδοσις τοῦ κειμένου αὐτοῦ, καθὼς καὶ ἄλλων ἀναλόγων κειμένων, ὅπως τοῦ ὑπομνήματος ἐπίσης τοῦ ἱεροῦ Χρυσόστομου εἰς τὸ κατὰ Ματθαῖον Εὐαγγέλιον, τῶν ἐπιστολῶν τοῦ Μ. Βασιλείου κ. ἄ., κατέστη δυνατὴ μόνον εἰς τὴν Σειρὰν «ΑΠΑΝΤΑ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ», διότι ὑπάρχει διαχωρισμὸς τῆς

μεταφρασσεως απο το αντίστοιχον πρωτοτυπον κειμενον εις ἑκαστον τόμον.

Το πρωτοτυπον κειμενον ἐκδίδεται με τοις τιτλους και τῇ λατινικῇ πρόλογον τῆς ἐκδόσεως Οἰξφορδῆς. Ο πρόλογος αὐτός ἀφορᾷ μονον εις τοις ειδικους μελετητας κειμενων και ἀναφερεται κεινω εις τοις κωδικας που εχρησιμοποιηθησαν δια την ἐκδοσιν του κειμενου τῆς Οἰξφορδῆς.

Εἰς τό τέλος τοι τομον εκδιδονται α) Κριτικοι υπομνημα απο την ἐκδοσιν τῆς Οἰξφορδῆς δια καθε ὁμιλιαν β) Πιναξ των ἐκδοθεντων τομων τῆς «ΒΑΣΙΚΗΣ ΠΑΤΕΡΙΚΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ», με τα περιεχομενα αυτων γ) Ἐπισημα ἔγγραφα και ἐπιστολαι ἀρμοδίων παραγόντων περι τῆς ἀξίας τῆς παρούσης ἐκδόσεως. Προσεχώς θά δημοσιευθοῦν ἐγκύκλιοι Ἱεραρχῶν καί κριτικά δημοσιευματα.

Ἀναγκαία ἡ εὐρεία κυκλοφορία τῶν θησαυρῶν τῆς Ὁρθοδόξιας

Περαινοντες τα προλεγομενά μας αὐτα, θεωρουμεν ἐπιβεβλημενον νά τονισωμεν ζωηρως οτι η ἐκδοσις και ἡ ευρεία κυκλοφορία τῶν Πατερικων κειμενων εἶναι μια ἐξαιρετικη εὐλογία τοῦ Θεοῦ δια τήν γενειαν μας. Ἰδιαίτερως δέ εις τας ἡμερας μας, ὅπου τα αἵρετικά, ἀντιχριστιανικά, βλασφημα, ἀθεϊστικά, προπαγανδιστικά, ἀντεθνικά ἔντιπα και πάσης φύσεως αἰσχρογγραφηματα κυκλοφοροῦν εἰς ὁλοκληρον την Ἑλλάδα, ὅχι μονον ἀνεμποδιστως, ἀλλα και μέ πολλας διευκολυνσεις δι' αὐτό ἐχομεν ὅλοι ιερὰν ὑποχρεωσιν να συμβαλωμεν εἰς την ἀκομη ευρυτεραν κυκλοφοριαν τῶν θησαυρῶν ταυτων τῆς Ὁρθοδόξιας μας. Με την θειαν Πατερικην σοφίαν θα ἀρδευθῇ η τοσόν ἀγονος πνευματικῆς κοινωνια μας, δηλαδὴ ἡ ἁμπειλος την ὁποιαν ἐφίτευσεν ἡ δεξια τοῦ Κυρίου, δια να καρποφορησῇ εις σωτηριαν ψυχῶν.

Ἡ διδασκαλία τῶν ἁγίων Πατέρων δέν εἶναι γνωσιολογική, ἀλλὰ σωτηριολογική. Σκοπός των ἦτο ἡ σωτηρία ψυχῶν, ἡ εἰσοδος τῶν ἰδίων καί ὄλων τῶν ἀνθρωπων εἰς τον Παραδεισον. Οἱ ἅγιοι Πατέρες ἡμῶν ἐσκέπτοντο, ὠμίλουν καί ἐπραττον πάντοτε μέ τήν προοπτικήν τῆς αἰωνιότητος. Ἐνα ἀπό τά χαρακτηριστικά

γνωρίσματα των Πατερικών σε ραβμάτων είναι ότι τα όσα περιγράφει ο Άγιος Γρηγόριος ως άσκησιες, είναι ασκήσεις της άνοτης ψυχής και όχι υψώσεων με επίδοξη και εσώφη των θεογενών και με άσκηση περὶ η ἀποστασία του και ο στίχος οὐκ ἐστὶν ἀπὸ τῆς ἀποστολῆς τῆς ἐκφρασεως τοῦ Θεοῦ θεληματος, διότι να λέμεν ἡ γὰρ ἐκκληρονομία τῆς Βσιλείας τοῦ Θεοῦ. Ἡ ἐκκληρονομία οὐκ ἐστὶν ἐκ τῆς ἀποστολῆς καὶ τῆς διδασκαλίας τῆς ἐκκλησίας, ἀλλὰ ἐστὶν ἐκ τῆς βίαιας καὶ τῆς Ἰσχυρῆς τῆς τοῦ φιλίου κόσμου, ὅτι τῆς ἐκκλησίας καὶ τῆς ψυχολογίας τοῦ ἀνθρώπου.

Εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἐστὶν ἡ ἀποστολὴ σημεῖα ἀποκρίματα ταπεινότητος καὶ ἀποκρίματα ὁριζῶν, διότι τὰ ὅσα λέγονται ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, ἀποκρίματα ἐστὶν ἀποκρίματα, ἀλλὰ μετὰ τὰς ἐκκλησίας καὶ ἐστὶν ἡ ἐκκλησία καὶ ἡ ἐκκλησία, διότι τῆς ἐκκλησίας, ἐστὶν. Ἡ δὲ ἐκκλησία ἐστὶν τοῦτο, διότι τὰς ἐκκλησίας τῆς σημερινῆς. Μετὰ ἀπο ἡμεῖς θα μακαρίζονται ὅσοι θα ἴκωνται πρὸς τὴν Σειφῶν. **ΑΠΑΝΤΙΑ ΤΩΝ ΔΙΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ**, διότι, τοῦτο πολυτομία ἐργα δυσκολως ἵνα νενδίδονται.

Ιερος ΙΩΑΝΝΗΣ Κ ΔΙΩΤΗΣ

ΑΠΟ ΤΟΝ ΒΙΟΝ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ
ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ

[illegible][illegible]

δύλαπεν ὅτι ἐκεῖνος δὲν ἐξήρχετο ἔπρηγαι καὶ εἶπεν εἰς τὸν ἀρχόντι· ὅτι δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἰδῇ τὸν Ἅγιον διότι ἀνθρώπος τις ὁμῶς μυστικῶς με ἑλπὸν ὃ δὲ ἀρχὼν ἐκεῖνος ἀνέμενεν ὅλην ἔχων δὲ μεγάλην ἀνάγκη νὰ ἰδῇ τὸν Ἅγιον πάλιν ἵσταται τὸν Πρόκλον νὰ υπακούῃ. Μεταβαί, λοιπὸν καὶ πάλιν καὶ ἰδὼν τὸν αὐτὸν ἀνθρώπου ἐπέστρεψε αὐτῷ· ὅτι δὲν εὔρε καιρὸν νὰ ἐμβάσῃ τὸν ἀρχόντι καὶ, ὅτι ὁ ἀνθρώπος ἐκεῖνος εἰσῆλθε κρυφίως χωρὶς νὰ τὸν ἐκώτῃ. Ἀνέμενε λοιπὸν καὶ πάλιν καὶ σιγῶς κρυπόμενος ὑπὸ τοῦ ἀρχόντος ἔπρηγαι νὰ ἰδῇ, ἀλλὰ καὶ πάλιν ὁμοίως τὸν ἐδάκρυεν ὁμολογῶντα μετὰ μεγάλης προσοχῆς εἰς τὸ ὥπιον τοῦ Ἁγίου, ἕως οἱ ἐφῆκε καὶ ἡ ὥρα τοῦ ὀρθροῦ καὶ ἐσημάναν. Τότε ἐγερθεὶς ὁ Ἅγιος ἔπρηγεν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν μὴ γνωρίζων οὔτε ὅτι ὁ ἀρχὼν ἐκεῖνος ἦλθεν οὔτε τὴν ὁπτασίαν τὴν ὅποιαν ἐδάκρυεν ὁ Πρόκλος.

» Τὴν ἄλλην ἡμέραν ἔπρηγε πάλιν ὁ ἀρχὼν ἐκεῖνος ἔχων μεγάλην ἀνάγκη νὰ συναντήσῃ τὸν Ἅγιον ὃ δὲ Πρόκλος ὡς ἔπρηγαι νὰ δοῦναι εἶδῃ τὸν Ἅγιον πάλιν εἶδεν ἐκεῖνον τὸν φαλακρὸν τὸν ὅποιον ἐδάκρυε καὶ τὴν προσηγουμένην ἡμέραν καὶ ὁμῶς εἰς τὸ ὥπιον τοῦ Ἁγίου ὃ δὲ Ἅγιος εἶχε μεγάλην προσοχὴν νὰ τὸν ἀκούῃ. Τότε ὤμοσε καθ' ἑαυτὸν ὁ Πρόκλος οὔτε νὰ φάγῃ οὔτε τὸ ὀμμά του νὰ κλείσῃ, ἐὰν μὴ φυλάξῃ νὰ ἰδῇ πόθεν ἐμβαίνει ὁ ἀνθρώπος ἐκεῖνος, καὶ τίς εἶναι καὶ τί ζητεῖ. Τὴν δὲ τρίτην νύκτα πάλιν ἔπρηγεν ὁ ἀρχὼν καὶ ἠνάγκαζε τὸν Πρόκλον νὰ ὁμιλήσῃ διὰ τὴν ὑπόθεσιν τοῦ αὐτοῦ· εἰς τοῦ εἶπε «Μὴ αὐτῷ ἀποφῇ εἶναι μόνος, διότι ἐγὼ εἶχα μεγάλην προσοχὴν καὶ ὅμως τίς δὲν ἦλθεν, ὅθεν υπάγω νὰ τὸ εἶπω» Ἐπῆγε λοιπὸν ἄλλὰ καὶ πάλιν ὡς τῶν θαυματοποιῶν ἔργων τοῦ Θεοῦ· εἶδε τὸν αὐτὸν ἀνθρώπου ὁμοίως μετὰ τοῦ Ἁγίου Ἀνέμενε πάλιν, ἀλλὰ ἐκεῖνος δὲν ἐξῆλθε παντελῶς. Τότε ἐπέστρεψε πρὸς τὸν ἀρχόντι καὶ τοῦ εἶπε «Ὑπάγε εἰς τὸ καλὸν καὶ δέσθου τοῦ Θεοῦ νὰ σὲ βοηθήσῃ εἰς τὴν ἀνάγκην σου, διότι, καθὼς δέλω δὲν εἶναι δυνατόν νὰ συνομιλήσῃς με τὸν Ἅγιον οὔτε σημερον, οὔτε αὔριον, ἕως οἱ νὰ ποιήσῃ ὁ Θεὸς οἰκονομίαν εἰνὰ διὰ σέ» Ὅθεν ἐπέστρεψεν ὁ ἀρχὼν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ λυπημένος διὰ τὴν συμφορὰν τοῦ.

» Πρωίας γενομένης ἐνεθυμήθη ὁ Ἅγιος τὸν ἀρχόντι καὶ ἠρώτησε τὸν Πρόκλον λέγων «Πῶς δὲν ἦλθεν ὁ ἀρχὼν ἐκεῖνος, ὅστις ἠθέλε νὰ μοι ὁμιλήσῃ, μήπως ἠνωρθώσῃ τὴν ὑπόθεσιν σου» Ἀπεκρίθη ὁ Πρόκλος «Ἦλθε, Δέσποτά μου, καὶ ἀνέμενε τρεῖς νύκτας ἐδῶ, ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθη νὰ σὲ συναντήσῃ» Ὁ δὲ Ἅγιος τοῦ λέγει

«Και, διότι δὲν ἤλπιες νὰ μοι εἴπης περὶ αὐτοῦ καθὼς σοὶ παρήγγειλα», Ἄλκιμῃ ὁ Πρόκλος. «Ἦλθόν Δεσποτά μοι πέντε καὶ δέκα φορὰς, ἀλλὰ δὲν ἦτο δυνατόν νὰ σοὶ ὁμιλήσω διότι ἀνθρώποις, τοῖς σεβαστοῖς φιλικροῖς ἰσχυρὸ ἀνωθέν σοὶ καὶ σπ. ὠμῶς, εἰς τὸ εἶπέν κτλ δὲν ἤθελον νὰ σε διακόψω ἀπὸ τὴν συνῳμολίαν ἐκείνην, δῶτι ἴδμετον ὅτι μετὰ μεγάλης τρυσύγῃ, σοὶ ὠμῶς». Λέγει ὁ Ἅγιος. «Καὶ τοιοῦ, ἦτο ἐκεῖνος ὅστις, μοὶ ὠμῶς», Ἰσὺ λέγει ὁ Πρόκλος. «Δεσποτά μοι τὸν ἀνθρώπον ἐκεῖνον δὲν τὸν γνωρίζω· ἄλλα συμπεριγνώ, ὅτι ὁμοιάζει πρὸς τὸν Ἀποστόλον Παύλον, τοῦ ὁποῖου τὴν εἰκόνα ἔχεις ἀνωθέν σοὶ καὶ τὴν βλέπεις ὅταν γράφῃς». Τότε ἐγνωρίσεν ὁ Ἅγιος ὅτι ἐπήκουσεν ὁ Θεὸς τὴν προσευχὴν τοῦ καὶ εἶναι θέλημα Θεοῦ νὰ ἐξηγήσῃ τὰς Ἐπιστολάς τοῦ Ἀποστόλου Παύλου. Ἀπὸ τότε ὁ Ἅγιος συνέγραψε τὸ διδάλιον ὅπερ εὐρίσκεται ἕως σήμερον ἦτοι «τὰς δοκσιτέσκιφας ἐπιστολάς τοῦ Ἀποστόλου Παύλου»· αἱ ὁποῖαι εἶναι ὁμοιωρὸς μέγας καὶ πλεπτός ἀδιδανήριος εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ διωρθώσῃ δέ καὶ τὴν ὑπόθεσιν τοῦ Ἀρχοντος ἐκεῖνου διότι παρεκάλεσε τὸν βασιλέα καὶ τὸν διωρῖσε πάλιν εἰς τὴν προτέραν τοῦ τιμῆν».

(Μέγας Συναξαριστὴς τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἐκδόσεις δευτέρα, Βικτωρὸς Ματθαίου σελ. 421-423)

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

[illegible]

Ὁ μὲν ἔτι καὶ τὰς ἐξ ἑαυτοῦ αἰτίας ταύτας παρατη-
ροῦντες ἐν τοῖς ἐρμηνευτικοῖς χαρακτήρσι ἐν τῇ ῥύθμῳ τῶν λόγων
καὶ κατὰ τὴν τρυφήν τῶν τοῦ θεοῦ ἀποκρίσεων αὐτοὺς ἀντικει-
μενικὰ γενομένους καὶ παραδειγματικὰ τῆς διδασκαλίας ἐκφράζον-
τας ἐκφράζει δασυκαλῶς, διδασκαλίας καὶ ταπεινότητος ἐμπροσθέντων
ἀντικειμενικῆς ἐρμηνείας μεμονωμένων ἐδαφίων τῆς Ἀγίας Γραφῆς καὶ
ὅτι κατὰ τρυφὴν ὥστε νὰ δύναται νὰ λεχθῇ ὅτι ὁ ἀπὸ τοῦ
στοματός τοῦ ἁγίου οὐκ ἐκείνην τὴν ἐν ταῖς ἡμέραις ἡμῶν ἀντι-
χριστικὴν ἰδιαιτέρεον κληρονομίαν τῆς ἐρμηνευτικῆς θεολογίας τοῦ
«Βιβλικῆς Θεολογίας»³.

[illegible]

2. Πρώτα $M \vdash \Delta \rightarrow \Gamma$ (1) γιατί, θεωρούμε ως σημειώσεις της A τα, Γ και η Δ A θεωρείται να μην είναι Δ .

Η Πρώτη Μείζονος Συνέλευση των Ελλήνων ο 14 και ο 15 χαρακτήριζε την εθνική ενότητα, ενώ τριάντα έτη αργότερα, ο Γεωργίου Σ. Παπαγιαννής, ο 16 και ο 17, Β' Γενική Ημερίδα της Κατάρτισης, στη χρυσή επέτειο της Αθήνας 1960, σ. 102 έλεγε:

Ο ιερὸς Χρυσόστομος εἶναι ὁ πρῶτος ἐκκλησιαστικὸς συγγραφεὺς ὅστις κατέλειπεν ἡμῖν ἐρμηνευτικὰς ὁμιλίαις εἰς πάσας τὰς ἐπιστολάς τοῦ Ἀποστόλου Παύλου. Αὗται ἐξεφωνήθησαν αὐτῷ ἁμῶνως ἐν Ἀντιοχείᾳ καὶ Κωνσταντινουπόλει· πολλαὶ δὲ ἐξ αὐτῶν διετρηθήσαν διὰ ταχυγραφῶν. Τοσὺν δὲ αὗται ὅσον καὶ αὐτὸν τοῦ ἰδίου γραφεῖσαι παρουσιάζουσιν ὁμοιοτητα ὕφους καὶ γλώσσης.

Οὕτως ἡ ἐρμηνεία αὐτοὶ εἰς τὴν πρὸς Ῥωμαίους Ἐπιστολὴν εἶναι ἡ καλλιτέρα ἐκ τῶν ἐρμηνειῶν τῶν ἄλλων πατέρων· αἱ δὲ 39 ὁμιλίαι ἐξ ὧν ἀπαρτίζεται αὕτη, εἶναι ἐκ τῶν καλλιτερωτέρων εἰδῶν τοῦτου τοῦ ἱεροῦ πατρὸς. Σχολιάζων ταύτας Ἰσιδώρος ὁ Πηλουσιώτης, παρατηρεῖ, ὅτι· «Ὑπὸ τῇ ἐρμηνείᾳ τῆς πρὸς Ῥωμαίους Ἐπιστολῆς μάλιστα, ἡ Ἰωάννοι τοὶ πανσοφοὶ σοφία τε θησαυρίζεται. Οἴμαι γάρ, καὶ μὴ τις με πρὸς χάριν λεγεῖν νομίζετω, ὅτι εἰ Παῦλος ὁ θεοσεβὴς αὐτίκην εἴληφε γλῶτταν ὥστε ἑαυτὸν ἐρμηνεύσαι, οὐκ ἂν ἄλλως ἡρμηνεύσεν ἢ ὡς ὁ προειρημένος ἀοιδὸς ἀνῆρ οὕτω καὶ ἐνθιμῆμασι καὶ καλλεῖ καὶ κεντρίολεξια κεκοσμηται ἡ ἐρμηνεία»⁴.

Τῆς ἐρμηνείας ἐνίων ἐπιστολῶν προτάσσεται ὑπόθεσις, ἐν ἣ διαλαμβάνονται πληροφορίες περὶ τῶν συνθηκῶν καὶ τοῦ σκοποῦ τῆς συγγραφῆς ἐν συνδύασμῳ πρὸς τὰ ἀπασχολοῦντα τοὺς παρὰ λήπτας προβλήματα, τοῦ χρόνου καὶ τοῦ τόπου, συχνάκις δὲ καὶ περὶ προσώπων καὶ πραγμάτων. Οὕτω π.χ. ἐν τῇ ὑπόθεσιν τῆς πρὸς Ῥωμαίους Ἐπιστολῆς, ὁ ἱερὸς πατὴρ τονίζει, ὅτι αὕτη ἐγγράφη μετὰ τὰς πρὸς Θεσσαλονικεῖς, πρὸς Κορινθίους καὶ πρὸς Γαλάτας Ἐπιστολάς καὶ ὅτ' «τῶν μὲν ἀπὸ Ῥώμης γραφειῶν»⁵ προτέρα πασῶν, τῶν δὲ ἄλλων ὑστερα, εἰ καὶ μὴ πασῶν»⁶. Ἐπὶ τῇ βάσει ἐσωτερικῶν μαρτυριῶν δυναμέθα νὰ συμπερανώμεν, ὅτι αἱ ὁμιλίαι εἰς τὴν παρούσαν ἐπιστολὴν ἐξεφωνήθησαν ἐν Ἀντιοχείᾳ, πρῶται ἐξ ὧν τῶν εἰς τὰς λοιπὰς ἐπιστολάς τοῦ Παύλου ὁμιλιῶν, καὶ ὅτ' ἐπερὶ τὸ 392 μ.Χ. Ὁ Αυγουστίνος, διὰ τὴν ἀποδείξιν,

⁴ Ἰσιδώρου Πηλουσιώτου. Ἐπιστ. 5, 32 Migne E Π 78, 1348

⁵ Ἐννοεῖ τὰς πρὸς Φιλιππησίους, Ἑβραίους, Β πρὸς Τιμόθεον Φιλημόνα καὶ Κολοσσαεῖς. Ὅρα Migne E Π 60, 392-393

⁶ Αὐτοῦ, Migne E Π 60, 392

ὅτι ὁ Χρυσόστομος ὁὐκ ἦτο πελαγianiστής, ἐχρησιμοποίησεν οὐκ αἰσχρολογίαν, χωρὶς ἐκ τῆς 10ης ομιλίας, τοῦθ' ὅτι ὁ ἀπὸ τοῦ ὁμοίου ἢ ὅτι ἡπύρετο ἡ δὴ λατινικὴ μεταφράσις τοιούτων ἢ ὅτι ἐπρόκειτο περὶ συλλογῆς ἀντιπελαγιανικῶν χωρίων ἐξ ἔργων τοῦ Χρυσόστομοι γενικῶς⁷

Ἐν Ἀντιοχείᾳ ἐτις ἐξεφωνήθησαν καὶ αἱ 44 ομιλίαι τοῦ ἱεροῦ πατρὸς· εἰς τὴν Α' πρὸς Κορινθίους Ἐπιστολὴν ὡς καὶ αἱ 30 εἰς τὴν Β' πρὸς Κορινθίους Ἐπιστολὴν⁸. Αὗται συμπληροῦνται δι' ἄλλων ἑπτὰ μεμονωμένων ομιλιῶν⁹. Ἐν τῇ κοινῇ ὑποθέσει ἀμφοτέρων τῶν Ἐπιστολῶν, ὁ ἱερός συγγραφεὺς παρέχει πληροφορίας περὶ τῆς πολιτικῆς τῆς Κορίνθου, περὶ τοῦ πλοῦτος, τῆς λαμπροτήτος, τῆς προσόδου εἰς τὰ γυμνάσια, τὰς τέχνας καὶ τοῦ ἐμπορίου καθὼς ἐπίσης καὶ περὶ τῆς ἐν αὐτῇ ἐπικρατοῦσης ἀκολασίας καὶ διαφθοράς. Αἱ πληροφορίες αὗται ἀποτελοῦσι τὸ πλῆσιον καὶ τὰς ἀναγκαίας προϋποθέσεις διὰ τὴν ἴσιν τοῦ ἱεροῦ συγγραφεῖς κατανοῆσιν καὶ διεισδύσιν εἰς τὴν ἔννοιαν τοῦ κειμένου τῶν Ἐπιστολῶν, καὶ ὅτι τῶν περιχολῶν ἐκείνων, δι' ὧν ὁ Παῦλος καταδικάζει τὰς ἠθικὰς παρεκτροπὰς τῶν χριστιανῶν, οἵτινες ἐξηκολούθησαν νὰ συμπεριφερῶνται ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ὡς καὶ προτερον. Δὲν παραλείπει ὁμοίως ὁ ἱερός πατήρ νὰ ἐπισημανῇ καὶ τὴν ὑπαρξίν ισχυρᾶς ἰουδαϊκῆς παροικίας ἐν τῇ πόλει. Τοῦτο σταθερὸν τοῦτο ἔχων σταθερῶς ὡς ὀφεί, ἠδυνήθη ὁ ἱερός Χρυσόστομος νὰ συλλαβῇ τὴν πραγματικὴν εἰκόνα τῆς ἐν Κορίνθῳ δημιουργηθείσης καταστάσεως, ἐξ ἀφορμῆς τῆς δραστῆς ἐξωθεν ἐπιδραμοντῶν προσώπων καὶ νὰ ἀντιληφθῇ τὸν πραγματικὸν χαρακτῆρα καὶ τὰς διαστάσεις τῶν ἀνακίψασων ἐριδῶν. Ὁ ἱερός πατήρ ἀποδίδει τὴν διαταραξίν τῆς γαλήνης καὶ τῆς ἐνοότητος τῆς αὐτοῦ Ἐκκλησίας εἰς τὸ ἔργον τῶν ἐξωθεν ἐπιδραμοντῶν ἰουδαίων καὶ τῆς συνέργειας αὐτῶν μετὰ τινῶν ἐντολίων¹⁰. Ἀτυχῶς, ἡ διττικὴ εἶρενα, ἀπὸ τῆς ἐλοχῆς τοῦ ἐκ Γυβιγγῆς F. C. Baut

7 Ὁρα Π. Κ. Χρήστου. Ἰωάννη, Ο. Α. Ὁ Χρυσόστομος ἐν ΘΗΕ 6, σ. 1185

8 Ὁρα Migne, E. Π. 61, 9-610.

9 Πρὸς Migne E. Π. 51 267-242 καὶ 271-302

10 Ὁρα ἐνδελεχὴ διαπραγματεύσιν τοῦ θέματος, ὑπο Χ. Σ. Βούλγαρη. Νέα Θεωρησις τῶν ἐριδῶν τῆς Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας τῆς Κορίνθου καὶ τῶν ἐν αὐτῇ ἀντεπαλῶν τοῦ Απ. Παύλου, Ἀθῆναι 1970

δεν λαμβάνει υπό όψει την εφαρμογήν τοις ιεροῖς Χριστοῦσι μοῖς εἰς τὰς τρεῖς Ἀποστόλους· Ἐπιστολὰ τοῦ Παύλου δὲ καὶ ὠδηγήθη καὶ ἐμφανιστὰ σιμπεριώματα ἐκ μόνου ἐπὶ τῆς ἐν Ἀφρική κατιστάσεως ἀλλὰ καὶ τῆς καταστάσεως τῆς Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας καθόλου.

Ἀκολουθῶν τῇ σειράν των ἐπιστολῶν ἐν τῷ Καίρει τῆς Κ.Δ. ὁ Χριστοστόμω, ἐξηγήσῃ ἐν συνεχείᾳ ὁμιλίᾳ ἐν Ἀντιοχείᾳ κατὰ τὰ ἔτη 400-402 τὰς ἐρμηνεύτικας αὐτοῦ μελέτας εἰς τὴν πρὸς Ἰουλίαν Ἐπιστολήν¹¹. Αἱ ὁμιλίαι φέρουσιν ἤδη τὴν μορφήν μεθοδικὴν καὶ κατὰ τὰς ἐποδηγματοὺς ἐπονηματοῦς, ὅτι ναί ναι χαρακτηρηθῇ ὡς τὸ ἀντιπροσωπευτικώτερον τῆς ἐρμηνευτικῆς τῆς Ἀντιοχείανης Σχολῆς, δεδομένου ὅτι ταρτεῖ καὶ τὸ κείμενον τῆς Ἐκκλησιας, τῆς Ἀντιοχείας Καταφάνης, ἐνχαίρει ἐν προκειμένῳ ἡ προσπάθεια τοῦ ιεροῦ πατρὸς, ὅπως μετὰ πᾶσιν τὴν οἰκτιρητικὰν τῶν ἐκφράσεων τοῦ Ἀπ. Παύλου περὶ τοῦ ἐν Ἀντιοχείᾳ λαβόντος χωρεῖ γνωστοὶ ἐπιστολῶν μετὰ τῆς αὐτοῦ καὶ τοῦ Ἀπ. Πέτρου (Γαλ. 2, 11 εἰς) ἐν τῇ παραλλήλῳ δι' αὐτῶν χρωμάτων διακωδικοῦται τὸ μυστικὸν ἔργον τῶν τοιδαίων ἀντιπαλῶν τοῦ Ἀποστόλου πρὸς κατασκόφαν τῶν αὐτοῦ.

Γελοῦς ἐν Ἀντιοχείᾳ ἐξεφανήθησαν καὶ αἱ 24 ὁμιλίαι αὐτοῦ εἰς τὴν πρὸς Ἐφεσίους Ἐπιστολήν¹². Ἐν τῇ ὑπόθεσιν τῆς Ἐπιστολῆς ὁ ιερὸς πατὴρ ἀναφέρεται εἰς τὴν σπουδαιότητα καὶ τὴν ἱστορίαν τῆς πολιτείας Ἐφεσῶν μνημονεύων τὸν ἐν αὐτῇ ναὸν τῆς Ἀρτεμίδας, τῆς ἐν αὐτῇ ἀνθιστάσεως, τῆς φιλοσοφίας, τοῦ Πυθαγόρου, τοῦ Παρμενίδου, Ζηνωνοῦς καὶ Δημοκρίτου καὶ τόνιζων, ὅτι «καὶ πολλοὺς ἔτι καὶ νῦν εὖροι τις ἂν φιλοσόφους ἐκεῖ», προφανῶς ἵνα δικαιολογήσῃ τὴν ἐν τῇ Ἐπιστολῇ ταύτῃ διατυπώσιν των ὑψηλοτέρων νοημάτων καὶ δογμάτων ὑπὸ τοῦ Παύλου. Τὴν συγγραφὴν τῆς Ἐπιστολῆς ταύτης, μίας τῶν οὕτω καλούμενων ἐπιστολῶν τῆς αἰχμαλωσίας (Ἐφεσίους — Κολοσσαεῖς — Φιλιπησίους — Φιλήμονα), τοποθετεῖ ὁ ιερὸς Χριστοστόμω ἐν Ρώμῃ («Γράφει δὲ τὴν Ἐπιστολήν ἀπὸ Ρώμης δεδεδεμένος»), κατὰ τὴν διαρκείαν τῆς πρώτης φυλακίσεως αὐτοῦ μετὰ τὴν τρίτην ἀπὸ

11. Ὁρα Μigne, E. Π. 61, 611-682.

12. Ὁρα Μigne, E. Π. 62, 6-176.

ποιός και τις τέσσαρες και την αναστασι των νεφών.
 Ομοίως και οι κείμενοι της Επιστολής προς Κολλοσσαίους του οποίου
 οι επ' αυτού και γράμματα και επιφωνήματα εφ' αυτάς και τις ο-
 μοίαι είναι επ' αυτήν παύση της συνάντησης.

4. 15 Ομοίως εις την προς Φιλιππησίους Επιστολήν¹³ εν αὐτῇ
 αὐτῇ οὐτοί και ἔξωθεν ἔρχεται ἡ τε τελεία ἀνθρώπων, και ἡ
 τελεία μετέπειτα τῇ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ αἱ 12 ομοίαι πάλιν εἰς
 τὴν προς Κολοσσαίους Επιστολήν¹⁴ εν αὐτῇ εἰσπύσσεται ἡ λίσσα
 ἐν ἑαυτοῖς ἐξηφωθήσονται ἐκ Κωνσταντινουπόλεως τῶν τοῦ
 394 μ.Χ. Ἡ προς Φιλιππησίους ἔγγραφη κατὰ τὸν καιρὸν Χρυ-
 σοστόμου μετὰ τὴν προς Κολοσσαίους¹⁵ «ὅτε δι' ἔγγραφι ταύτην
 προς αὐτοῦ συνῆδη αὐτοὶ δεδωσθαι» και ὅτι ἐν Ρώμῃ δεδωμε-
 νοί ὅτι ἡμεῖς τοὶ «παιτακίον» (Φιλίπ. 1, 1) ὁ Παῖς ἐννοεῖ
 «ἐκ βασιλείας τοῦ Νιρῶντος»¹⁶ Ομοίως και ἡ προς Κολοσσαίους
 «και εἴτη δεσμοὶ ὄντος ἐπιμπετο» ἐκ Ρώμης, ἔγγραφη δι' αὐτῆς
 προς Φιλιππησίους και τῆς Β' προς Τιμόθεον¹⁷

Ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐξηφωθήσονται ἀκολουθῶς και αἱ 11
 ομοίαι εἰς τὴν Α' προς Θεσσαλονικεῖς¹⁸ και αἱ 5 εἰς τὴν Β' προς
 Θεσσαλονικεῖς Επιστολήν¹⁹ Ἀξία σημειώσεως τυγχάνει ἐνταῦθα
 ἡ παρατηρησις τῶν καιρῶν Χρυσόστομοι ἐπὶ τῆς μὴ χρησιμοποιοῦ-
 σεις σινοδότητος τίτλοι ταῖς ἐν τῷ ἐπιστολικῷ προοίμῳ
 «Πηνελος φησι και Σιλοῖανος και Τιμόθεος τῇ Ἐκκλησίᾳ Θεσ-
 σαλονικέων Οὐδὲν ἐνταῦθα περὶ ταύτην τίθησιν, οὐχ ὁ ἀποστό-
 λος οὐχ ὁ δοῦλος. Ἐμοὶ δοκεῖ διὰ τὸ νεοκατηχητοὺς εἶναι τοὺς
 ἄνδρας, και μηδεπῶ αὐτοὶ πειραὶ εὐληγεῖναι, οὐ τίθησι τὸ ἀξίω

13 Ὅρα Μigne Ε Π 62 177-298

14 Ὅρα Μigne Ε Π 62 299-392

15 Ὅρα Υπομνήματα εἰς τὴν προς Κολοσσαίους Επιστολήν. Οἱ Α. ο
 Μigne Ε Π 62 301-302 «Τῇ μὲν οὖν προς Φιλιππησίους ἦδε ἡ ἡμεῖς
 Κολοσσαίαν προσδίδετα ἐν ἐκείνῃ γὰρ φαίνεται ἀρχὴν εἶναι τῶν ὁρίσμων
 τῶν ἐν τῇ Ρώμῃ»

16 Ὅρα Μigne Ε Π 62 177-178

17 Ὅρα Μigne Ε Π 62 299

18 Ὅρα Μigne Ε Π 62 29, 468

19 Ὅρα Μigne Ε Π 62 468-500

μα ἄλλως δὲ καὶ ἀρχὴ τοῦ κηρίγματος ἔτι ἦν τοι πρὸς αὐτοῖς»²⁰

Αἱ ὁμιλίες εἰς τὰς Ποιμαντικάς Ἐπιστολάς εἶχον ἐκφωνηθῆ ἑνωριτερον ἐν Ἀντιοχείᾳ περὶ το 395 μ.Χ. Εἰς τὴν Α' πρὸς Τιμοθεὺν ὁ ἱερός πατὴρ ἀφ' ἑρὸι 18 ὁμιλίας· εἰς τὴν Β' πρὸς Τιμοθεὺν 10 ὁμιλίαι,²² καὶ εἰς τὴν πρὸς Τιτὸν ὁ ὁμιλίας²³. Αἱ παροῦσαι ὁμιλίαι, ὅμοι μετὰ τῶν ὁ περὶ Ἰερωσίνης λόγων²⁴ τοῦ αὐτοῦ πατρὸς ἀποτελοῦσι τὸ λαμπροτερον πατερικὸν ἐγχειρίδιον ποιμαντικῆς, τοσόν ἀπο πλείρας θεολογικῆς θεμελιώσεως, ὅσον καὶ ἀπο πλείρας πρακτικῶν σκεψέων καὶ ὑποδείξεων. Ἀπαντῶν εἰς τὸ ὑποθετικὸν ἐρωτήμα διὰ τί ὁ Παῖλος ἔγραψεν ἐπιστολάς, μόνον εἰς τὸν Τιμοθεὺν καὶ τὸν Τιτὸν, ἐξ ὧν τῶν συνεργατῶν αὐτοῦ «καίτοι γε καὶ Σίλας τῶν εὐδοκίμων ἦν, καὶ Λοῦκας ὁμοίως καὶ Κλήμης δὲ εἰς τῶν συνόντων αὐτῷ ἐτίγχανε», ὁ ἱερός Χρυσόστομος παρατηρεῖ «ὅτι τούτοις, ἤδη Ἐκκλησίας ἦν ἐγχειρίκιος, ἐκείνους δὲ ἔτι μεθ' αὐτὸν περιήγε τούτοις δὲ φανεροίς τιοι τοποῖς ἀφωρίσει»²⁵. Κατὰ τὸν ἱερόν πατέρα, ἡ Α' πρὸς Τιμοθεὺν καὶ ἡ πρὸς Τιτὸν ἐγραφήσαν διαρκήσεως τῆς ἀποστολικῆς δραστεως τοῦ Παύλου²⁶, ἐνῷ ἡ Β' πρὸς Τιμοθεὺν ἐγραφή ἀπο τῆς φιλακῆς, ὀλίγον πρὸ τοῦ τέλους τοῦ Ἀποστόλου²⁷.

Κατὰ τὸν αὐτὸν περίου χρόνον καὶ ἐν Ἀντιοχείᾳ ἐξεφώνηθησαν καὶ αἱ 3 ὁμιλίαι εἰς τὴν πρὸς Φιλήμονα Ἐπιστολήν²⁸. Καὶ αὕτη ἡ ἐπιστολή ἐγράφη, κατὰ τὸν ἱερόν Χρυσόστομον ἀπὸ Ρώμης, καὶ ὅτ' ἀπὸ τῆς φυλακῆς²⁹. Καὶ αὐτόν, ἡ ἐπιστολή «Δι-

20. Πρὸβλ. Migne, E. Π., 62, 393.

21. Ὅρα Migne, E. Π., 62, 501-600.

22. Ὅρα Migne, E. Π., 62, 590-662.

23. Ὅρα Migne, E. Π., 62, 663-700.

24. Ὅρα Migne, E. Π., 48, 623-692.

25. Ὅρα Migne, E. Π., 62, 502 ἔ.

26. Προκειται ὡς γνωστὸν περὶ τῆς τεταρτῆς ἀποστολικῆς περιόδου αὐτοῦ Ἀποστόλου, εὐθὺς μετὰ τὴν ἐκ Ρώμης ἀποφθελασίαν αὐτοῦ (πρὸβλ. Πράξ. 28, 30 ἔ).

27. Προκειται περὶ τῆς δευτέρας φυλακίσεως αὐτοῦ ἐν Ρώμῃ. Ὅρα Migne, E. Π., 62, 664.

28. Ὅρα Migne, E. Π., 62, 701-720.

29. Πρὸβλ. Ἀπόθ. 62, 701.

δάσκει ἡμᾶς μὴ ἐπαισχυνεσθαι τοῖς οἰκεταῖς, εἰ ἐναρτετο εἶεν», καὶ ὁ ἰδιώτερον «Εἰ γὰρ Παιλὸς ἰπερ ὀραπετοί, ἰπερ ληστοὶ καὶ κλεπτὸν τούτου τὴν ποιείται προνοίαν καὶ οἱ παραιτεῖται μετὰ τούτων αὐτοὶ ἐγκωμίων παραπεμφαί, οὐδὲ αἰσχύνεται πολλῷ μᾶλλον οἷδε ἡμᾶς προσήκει ραθιμοὶς εἶναι περὶ τα τοιαῦτα Δευτερον, τὰ δουλίκων γενος οἱ δεῖ ἀπογίνωσκειν, καὶ εἰς ἑσχατὴν ἐλασὴ κακίαι Τρίτον ὅτι τοῖς δοῦλοῖς ἀποσπᾶν τῶν δεσποτῶν οὐ προσήκει»³⁰

Αἱ 34 ὁμιλίαι εἰς τὴν πρὸς Ἑβραίους Ἐπιστολὴν ἐξεφωνηθησάν κατα τὰ τέλος τοῖ δίοι τοῦ ἱεροῦ πατροῦ ἐξεδόθησαν δέ, ὡς σημειοῦνται ἐν ἀρχῇ τῆς ὑποθεσεως αὐτῆς, «ἀπο σημειῶν (τῆ ἐκ σπεννογραφίας) μετὰ τὴν κοιμηοῖν αὐτοῦ, παρὰ Κωνσταντινῶν πρεσβύτεροι Ἀντιοχείας»³¹ Αὗται μετεφρασθησάν εἰς τὴν λατινικὴν ὑπο φίλου αὐτοῦ κατα παρακληοῖν τοῦ Κασσιόδωρου³² Αἰτιολογῶν ἐν τῇ ὑποθεσεὶ τὴν ὑπο τοῦ Παύλου σηγηγραφὴν τῆς ἐπιστολῆς ταύτης, ὁ Χρυσόστομος ἀναφέρεται, κατ ἀρχὴν, εἰς τὴν ἰδιότητα τοῦ Παύλου ὡς ἀποστόλου τῶν ἐθνῶν, ἥτις προσεπορίσεν αὐτῷ τὴν ἑχθραν καὶ τὸ μῖσος τῶν συμφυλετῶν αὐτοῖ Ἰουδαίων, λεγὼν «ὅταν τις ἐξ ἔθνους ἀποπηδῇ τινος, ἂν μὲν τῶν ἐλαχίστων ἢ καὶ οὐδενος ἀξίων λόγοι, οἱ παντὶ ὀκνεῖ τοὺς ἀφ' ὧν ἀνεχωρῇσεν ἂν δὲ τῶν θαυμαστῶν καὶ σφοδρὰ ζηλωτῶν καὶ τὰ ἐκείνων φρονούντων, μάλιστα αὐτοὺς ἀγυνεῖ, καὶ μεθ' ὑπερβολῆς λυπεῖ, ἅτε μάλιστα αὐτῶν καθαιρῶν τὸ δόγμα τῷ προσελθεῖν ἄλλοις ἐκείνων ἀποπηδῇσαντα» Ἀλλ' ἀντιθεοῖν πρὸς τὸν Παῦλον ἐπεδείκνυν καὶ οἱ εἰσελθόντες εἰς τὴν Ἐκκλησίαν Ἰουδαῖοι, ἐξ ἀφορμῆς τῶν δοῶν παρατηρεῖ ὁ Ἰακώβος ἐν Πραξ 21, 20-21 Οὕτω παρατηρεῖ συναφῶς ὁ ἱερός Χρυσόστομος « Ἀλλ' οἱ μὲν ἄπιστοι δια τοῦτο αὐτῷ ἀπεχθῶς εἶχον οἱ δὲ πιστευσάντες, τινος ἔνεκεν, Ὅτι ἡναγκαζέτο, τοῖς ἔθνεσι κηρυττων, καθαρῶς κηρυττεῖν τὸν Χριστιανισμόν καὶ εἰ πον καὶ ἐν Ἰουδαίᾳ ἀπεληφθη, οὐκ ἐφρόντιζε Πέτρος μὲν γάρ καὶ οἱ περὶ αὐτον, ἅτε ἐν Ἱεροσολύμοις κηρυττοντες, ἐνθα πολὺς ἦν ὁ ζήλος, ἀναγκην

30. Αὐτόθι, 62, 703-704

31. Ὅρα Migne, E.P. 63, 9-236.

32 Π Κ Χρήστου, ἐν ΘΗΕ, 6, 1185

είχον τον νομόν κελτεναι τῆρει· οὗτος δὲ ἐν ἐλευθερίᾳ πολλῇ ἦν·
 καὶ ταειοὺς ἦσαν οἱ ἐξ ἐθνῶν ἡ » Ἰουδαῖοι αἱ ἐκτω, ὄντες
 καὶ τοῦτω παριελε τον νομόν καὶ οἱ τοσαῖτην εἶχον περὶ αὐτόν
 εἰλαδειαν· ὅτι πάντα καθαρῶς ἐκήρυττεν· Ἀμελεῖ εἰ τοῦτω αὐτόν
 δοκοῦσι καταιδεῖν τῷ πλήθει λέγοντες· Θεωρεῖς, ἀδελφε· ποσαὶ
 μυριαδες εἰσὶν Ἰουδαίων των πεπιστευκότων.» Διὰ τοῦτο αὐτοὶ
 ἐμίσουν καὶ ἀπεστρεφόντο· ὅτι κατηχήθησαν φησὶ περὶ σοί, ὅτι
 ἀποστῆσαι ἀπὸ τοῦ νομοῦ διδάσκεις· (Πριζ 21, 20) εἰ κατὰ
 τὸν ἱερὸν πατέρα, ἡ ἐπιστολὴ ἀπεσταλὴ τοῖς «ἐν Ἱερουσαλὺμοῖς
 καὶ Παλαιστίνῃ, ἀπὸ Ῥώμης» κατὰ το 13, 24b «ἀσπαζόνται υἱὰς
 οἱ ἀπὸ τῆς Ἰταλίας»· Σκοπὸς δὲ ταύτης εἶναι ἡ ἐν τῇ συνειδήσει
 τῶν Ἰουδαίων χριστιανῶν τῆς Παλαιστίνης ἀποκαταστάσις τοῦ
 Παύλου, συμφωνῶς 13, 19³³ ὡς χρόνον συγγραφῆς ταύτης οὗτος
 δεχεται ὀλίγον πρὸ τοῦ μαρτυρικοῦ θανάτου τοῦ Ἀποστόλου ἐν
 Ῥώμῃ ἐπὶ Νερωνος καὶ ὁ πρὸ τῆς δευτέρας φυλακίσεως αὐτοῦ
 καὶ μετὰ τὴν συγγραφὴν τῆς Β' πρὸς Τιμόθεον· «(Ἦ) τω γὰρ
 συνειλημμένος ἦν· Δύο μὲν οὖν ἔτη ἐποίησεν ἐν Ῥώμῃ διδόμενος
 εἴτα ἀφείθη· εἴτα εἰς τὰς Σπανίας ἦλθεν· εἴτα εἰς Ἰουδαίαν ἔδη,
 ὅτε καὶ Ἰουδαίους εἶδε· καὶ τότε παλιν ἦλθεν εἰς Ῥώμην, ὅτε καὶ
 ὑπὸ Νερωνος ἀνῆρεθη· Ταύτης μὲν οὖν τῆς ἐπιστολῆς πρεσβύτερα
 ἢ πρὸς Τιμόθεον· Ἐκεῖ γὰρ φησὶν· Ἐγὼ γὰρ ἤδη σπενδόμαι·
 καὶ ἐκεῖ παλιν φησὶν· Ἐν τῇ πρώτῃ μου ἀπολογίᾳ οἱ δεῖς μοι
 συμπαραγενέτο.»³⁴

Κατὰ τὴν ἐρμηνείαν τῶν ἐπιστολῶν τοῦ Παύλου, ὡς καὶ κατὰ
 τὴν ἐρμηνείαν τῶν κατὰ Ματθαῖον καὶ κατὰ Ἰωαννὴν Εὐαγγελί-
 ων, ὁ ἱερὸς Χρυσόστομος ἐχρησιμοποίησε κείμενον ἐπεξεργασθὲν
 ὑπὸ τοῦ Λοιχίανου, πρεσβύτερου καὶ ἰδρυτοῦ τῆς περιφημοῦ
 Ἀντιοχείανης Σχολῆς³⁵, ἧς ὁ ἡμετέρος ἱερὸς πατὴρ ἀπέδωκε ὁ κυ-

33. *Œra Migne, E.P. 63, 273.*

34. *Αὐτόθι, 63, 11.*

35. Τὴν Σχολὴν ταύτην ἰδρύσεν οὗτος περὶ τὸ 260 μ.Χ. ἔχων πιθανῶς συμβοηθῶν αὐτοῦ πρεσβύτερον τινὰ ὀνόματι Δωρόθεον (πρὸς Εὐσεβίου, *Εκκλ. Ιστ.* 2, 32, 2 *ΒΕΠΕΣ* 20, 38) πρὸς καὶ Κ. Γ. Μπονὴ *Εἰσαγωγή εἰς τὴν ἀρχαίαν Χριστιανικὴν Γραμματείαν* (96-125 μ.Χ.) Ἀθήναι 1974 σ. 310 (ε). Το κείμενον τοῦτο πιθανῶς ἐχρησιμοποίησεν ὡς δασὶς τοῦ μέχρις ἡμῶν ἐν χρῆσει παραδεδεγμένου κείμενου τῆς Κ. Διαθή-

επιτελεσθέντος τοῦ ἑκπροσώπου τοῦ δὲ ἐρμηνευτικοῦ ἔργου αὐτοὶ ἡσκήσαντες αὐτοῦ πιστικὴν ἐπίδορσιν ἐκ ὅλων τῶν μετεπειτα ἐρμηνευτῶν τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας. Ἡ ἐρμηνευτικὴ μεθόδος τοῦ Ἀριστοπρόμου ἐρεῖδεται ἐπὶ τῆς διακρίσεως, μεταξὺ τῆς γραμματικῆς καὶ τῆς φιλολογικῆς ἐρμηνείας τοῦ ἐροῦ κειμένου, δι' ἧς ἐπιτιγχάνεται, οὐ μόνον ἡ κατανόησις αὐτοῦ ἀλλὰ καὶ ἡ καθαρὰ κοινωνία τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τοὺς Θεοὺς. Διὰ τῆς γραμματικῆς ἐρμηνείας, τὴν τῆς ἐξέτασεως τῶν ὄρων, ἐννοιῶν, λέξεων καὶ ἐκφράσεων, ἐπιτιγχάνεται ἡ ἐννοιολογικὴ κατανόησις τοῦ κειμένου. Διὰ δὲ τῆς φιλολογικῆς ἐρμηνείας ἐπιτιγχάνεται ἡ κατανόησις αὐτοῦ ἐν τῇ ἡλικίᾳ τοῦ ὅλου πνεύματος, ἐκαστοῦ ἱεροῦ συγγρηγμένου, καὶ τῆς Ἁγίας Γραφῆς γενικωτέρως.³⁶ Οὕτως ἀντιπαλαίωσιν πρὸς τὰς ἐκκλησιαστικὰς τῆς Ἀλεξανδρινῆς Σχολῆς, ἀκολουθοῦσιν, τὴν ἀλληγορικὴν μεθόδον τοῦ Ἰουδαίου Φιλώτου τοῦ Ἀλεξανδρέως ἀφ' ἑνὸς καὶ πρὸς τὰς ἰουδαϊζούσας αἰρέσεις τῆς Παλαιστίνης, καὶ τῆς Συρίας ἀφ' ἑτέρου, στοιχῶν δὲ τῇ παραδόσει τῆς Ἀντιοχείου Σχολῆς, ὁ Χρυσόστομος ἐρμηνεύει ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἀκριβείας τοῦ κειμένου καὶ τῶν ἐν αὐτῷ ἐκτιθεμένων ἱστορικῶν γεγονότων.³⁷ Ἐντεῖθεν κατανόεσθαι διατεταμένως κατὰ τὴν ἐρμηνευτικὴν ἐκαστοῦ ἐπιστολῆς τοῦ Ἀπ. Παύλου οὗτος ἔχει τὸ ὀφθαλμῶν συνολοῦ τὴν προσωπικότητα καὶ δραστηριότητα τοῦ Ἀποστόλου, ἀναγερῶν ῥήσεις αὐτοῦ καὶ ἐκ τῶν λοιπῶν ἐπιστολῶν καὶ τῶν Πράξεων ὡς καὶ γεγονότα τοῦ βίου αὐτοῦ ἐξ αὐτῶν. Ὁ ἀναγινώσκων τὴν ἐρμηνείαν τοῦ ἱεροῦ πατρὸς εἰς οἰανδήποτε ἐπιστολὴν τοῦ Παύλου ἔχει ἐνώπιον αὐτοῦ πληρὴ εἰκόνα τοῦ Παύλου, τὴν σκεψὶν καὶ το

καὶ, τοῦ καὶ Βυζαντινοῦ ἢ Ἐκκλησιαστικοῦ καλουμένου καὶ τοῦ ὁποῖον τιθάνως μετεφέρθη εἰς Ἀωνιανταὶ καὶ πολλοὶ ἐποὶ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου κατὰ τὴν ἐκλογὴν αὐτοῦ ὡς Ἀρχιεπισκόπου τῆς πρωτεύουσας, τῆς Βυζαντινῆς Αυτοκρατορίας.

36 Ὅρα π.χ. Χρυσόστομον, Εἰς τὸ ῥητὸν ἱερ. 10 23 γ, Migne, E. Π. 56, 158.

37 Ὑποδείγμα αξιοποιήσεως τοῦ ἱστορικοῦ στοιχείου κατὰ τὴν ἐρμηνευτικὴν εἶναι τὸ ἱστορικὸν τοῦ Χρυσόστομου εἰς τοὺς Ἡσαΐαν Μigne E Π 561, ἐνθα οὗτος φθίνει διὰ τῶν ἱστορικῶν δεδομένων εἰς τὸ ὕψος τῆς πνευματικῆς καὶ τῆς μυστικῆς ἐννοίας τοῦ κειμένου Ὅρα M A Σιωτοῦ, Οἱ Τρεῖς Ἱεραρχαί, σ. 36, σημ. 4.

ἔργον αὐτοῦ εἰς ἐνιαίαν συνθεσιν. Διὰ τῆς μεθόδου ταύτης ὁ ἱερός πατήρ, καὶ μετ' αὐτοῦ ὁ ἀναγνώστης, εἰσδύει εἰς τὴν βαθύτεραν πνευματικὴν καὶ μυστικὴν ἐννοίαν τοῦ κειμένου καθισταμένου κοινωνοῦ, τῶν ὑπερφυσικῶν ἀληθειῶν τὰς ὁποίας τοῦτο ἀποσκοπεῖ νὰ μεταδώσῃ. Ἐν τούτῳ δ' ἀκριδῶς ἔγκειται καὶ τὸ μέγα λειὸν τῆς ἐρμηνευτικῆς προσφορᾶς τοῦ Χρυσόστομοι, ὅστις ἐξηγήσας πάντα τὰ διδῶντα τῆς Ἀγ. Γραφῆς καὶ τὰ μέρη τούτων, ὡς πολιτίμα καὶ ἀναπόσπαστα τμήματα ἑνός καὶ τοῦ αὐτοῦ οἰκοδομηματος. Ἡ ἀρχὴ αὕτη ἥτις προϋποθέτει εὐσεβὴ διαθεσιν καὶ «θεοπρέπην» ἀντιμετωπίσαι τὸ κείμενον³⁸, προφίλασσει ἀπὸ τὴν σπινάγωγῃν ἐσφαλμένων συμπερασμάτων καὶ παρερμηνείας, οδήγούσας τελικῶς εἰς τὴν πλάνην καὶ τὴν αἵρεσιν. Διὸ καὶ ὁ ἱερός Χρυσόστομος συστηματικῶς ἀλεφεύγει τὴν ἀλληγορικὴν μεθόδον προτιμήσας ἀντὶ ταύτης τὴν τυπολογικὴν τοιαύτην, ὅπου αὕτη ἐπιβάλλετο ἐπ' αὐτοὶ τούτοις τοῦ ἱεροῦ κειμένου ἐν τῇ Παλαιᾷ καὶ τῇ Καινῇ Διαθήκῃ³⁹. Οἷτω δέ, ἐν εὐχατῇ ἀναλυσὶ αὐθεντικὸς ἐρμηνευτὴς τῆς Ἀγίας Γραφῆς τυγχάνει, κατὰ τὸν ἱερὸν πατέρα, ἢ ἰδίᾳ ἢ ἱερᾶ⁴⁰.

Ὁ ἱερός Χρυσόστομος δύναται εἰς εἰπεῖν ἔθεος τὰς βασεῖς καὶ προδιέγραψε τὸ πλαίσιον καθόλου τῆς Ὀρθοδοξοῦ ἐρμηνευτικῆς, ἐμπνεύσας τὰς ἀρχὰς καὶ τὸν χαρακτῆρα τῆς ιστορικο-κριτικῆς ἐρευνῆς τῆς Ἀγίας Γραφῆς. Τὸ ἔργον αὐτοῦ ἐσυνέχισαν καὶ συνεπλήρωσαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ Νεῖλος ὁ ἀσκητὴς Βίχτωρ ὁ πρεσβύτερος Ἀντιόχειας, Ἰσιδώρος ὁ Πηλονσιώτης, Ἐφραίμ ὁ Συρός καὶ Θεοδώρητος ὁ Λιφον, ὅστις καὶ ἐγενετο ὁ δημιουργὸς καὶ πατὴρ τῆς ἀσκήσεως ἐπιστημονικῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐρμηνείας.

Διακρινόμενος ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος, διὰ τὴν ἐνρύτητα τῆς μαθησεως, τὴν γλαφυρότητα τῆς γλώσσης καὶ τὸν ὕψους καὶ τὴν ζέουσαν λίστιν, συνεδουάζει ἐν ταύτῳ συντηρητικό-

38. Πρὸς Ὀμιλίαν ιδ' εἰς Γένεσιν 6 Migne, E Π 53, 100.

39. Ὅρα π.χ. Ἐρμηνεία εἰς Ψαλμὸν 48 γ Migne, E Π 55 125. Ὀμιλία ξα εἰς Γένεσιν, γ Migne, E Π 53, 529. Ἐρμηνεία εἰς Γαλατὰς Δ γ. Migne, E Π. 61, 661, 662.

40. Πρὸς Ὀμιλίαν ιγ' 3, εἰς Γένεσιν Migne, E Π 53, 108.

τητα και φιλελευθεραν σκεψιν αναδεχθεις τοιουτοτροπως εις
πρυτανιν των Ελληνων ερμηνειτων⁴¹

ΧΡΗΣΤΟΣ ΣΠ ΒΟΥΛΓΑΡΗΣ

Εντ Υψηλότης Πανεπιστημιοι Αθηνων

41 Όρα Μ Α Σωτου, Οί Τρεις Ίερόερχαι, σ 14, 52

ΑΠΑΝΘΙΣΜΑ ΤΟΥ ΠΑΡΟΝΤΟΣ ΤΟΜΟΥ

(Υπό Ιερέως Ιωάννου Κ. Διωτη)

«Αὐτός ὁ ὅποιος ἔχει καθαρὰν τὴν συνειδήσιν, καὶ ἂν ἐνδύεται ῥάκη καὶ ἂν μάχεται μετὰ τὴν πείναν, εἶναι πλεονέκτητος ἀπὸ ἐκείνων οἱ ὅποιοι ζοῦν εἰς μεγάλας ἀπολαύσεις ὥπως ἀκριβῶς ἐκεῖνος ὁ ὅποιος ἔχει δεδωρημένην συνειδήσιν, κ.π. ἂν ἔχη τὰ χρήματα δαῶν, εἶναι ἀπὸ ὅλους δυστυχέστερος» (ο. 58)

«Πρέπει δὲ νὰ εὐχαριστοῦν (τὸν Θεόν), ὅχι μόνον ὅσοι εἶναι πλουτοῖ, ἀλλὰ καὶ ὅσοι εἶναι πτωχοὶ ὅχι ὅσοι εἶναι ὑγιαῖν ἀλλὰ καὶ ὅσοι εἶναι ἀσθενεῖς ὅχι ὅσοι εὐθυμεροῦν ἀλλὰ καὶ ὅσοι υποφέρουν τὰ ἀντιθέτα. Ὁ Ἰωὴ δὲν ἠὲ εὐχαριστεῖ ὅταν ἠτιχοῖ ἐξ αἰτίας τοῦ πλουτοῦ, ἀλλ' ἐξ αἰτίας τῆς πολλῆς ἀγάπης πρὸς τὸν Θεόν» (ο. 59)

«Ὅπου ὑπάρχει ἡ εὐγένεια τῆς λιπείας, οὐδεὶς εἶναι καρδιάρης, οὐδεὶς εὐδωλολάτρης, οὐδεὶς ξένος οὐδεὶς πολιτὴς, ἀλλ' ὅλοι ἀναδαινουν εἰς μίαν υπεροχὴν ἀξιοματίας» (ο. 68)

«Τι λοιπόν, δὲν εἶδες τοὺς παῖδας εἰς τὴν κάμινον νὰ μὴ καίονται, καὶ τὸν Δανιὴλ εἰς τὸν λάκκον νὰ μὴ ὑφίσταται οὐδὲν φοβερόν. Εἶναι δυνατόν καὶ τώρα αὐτὸ νὰ συμβῇ, εὐρισκονται πλησίον μας λέοντες, δηλαδὴ ὁ θυμὸς, ἡ ἐπιθυμία, μετὰ φοβεροὺς ὀδόντας κατασπαράζοντες ὅποιον ἐμπέσει εἰς αὐτοὺς. Ἀντιμετωπιστέ τοὺς, λοιπόν, καὶ μὴ ἐπιτρέψῃς εἰς αὐτὰ τὰ πάθη νὰ σοῦ καταφάγουν τὴν ψυχὴν» (ο. 85)

«Ὅλα δέδωκεν τὰ πάθη στεροῦν ἀπὸ τὸν ἄνθρωπον τὴν τιμὴν, ἀλλὰ περισσότερο ἢ ἄλλος ὁρμὴ κατὰ τὸν ἄρρενα ἀπὸ τοὺς ἄρρενας. Καὶ τό ἀτιμότερον ἀπ' αὐτὰ εἶναι, ὅταν καὶ γυναῖκες ἐπιζητοῦν αὐτὰς τὰς μύξεις, διὰ τὰς ὁποίας ἐπρεπε νὰ ἐντρέπωνται περισσότερο ἀπὸ τοὺς ἄνδρας. Καὶ δὲν εἶπεν (ὁ Παῦλος) ἐπιθυμῶν, ἀλλὰ κυριῶς ἀσχηματισμένην. Διότι καὶ τὴν φύσιν ἐντρόπισαν καὶ τοὺς νόμους καταπάτησαν» (ο. 86, 87, 89)

«Τι θα ἐλέγομεν δι' αὐτὴν τὴν μανίαν (ὁμοφυλοφιλίαν), ἢ ὅποια εἶναι τόσον χειροτέρα τῆς πορνείας, ὅσον δὲν εἶναι δυνατόν οὔτε νὰ το εἰπῶμεν. Διότι δὲν λέγω αὐτὸ μόνον, ὅτι ἔχεις γίνεи γυνή, ἀλλ' ὅτι ἀπαιτήσεις καὶ τὸ νὰ εἶσαι ἀνὴρ καὶ νὰ μὴ ἔχῃς μετατεθῇ εἰς αὐτὴν τὴν γυναικείαν φύσιν, οὔτε διετήρησες αὐτὴν τὴν ὅποιαν εἶχες ἀλλ' ἐγίνες κοινὸς προδότης καθὲ μιάς ἀπὸ τὰς φύσεις, ἄξιός νὰ καταδιωκεσῇ καὶ νὰ λιθοβολησῇ καὶ ἀπὸ τοὺς ἀνδράς καὶ ἀπὸ τὰς γυναῖκας ἐπειδὴ ἠδίκησες καὶ τὰ δύο γένη ἰδιαίτερως. Ἀλλ' ἰδοὺ δὲν μετέτρεψες τὸν ἑαυτὸν σου ἀπὸ ἀνθρώπινον εἰς σκυλινόν, ἀλλὰ ἀπ' αὐτὸν ζῶον ἀτιμωτέρον. Διότι, ἐκεῖνο τὸ ζῶον εἶναι καταλλήλων διὰ νὰ χρησιμοποιηταί, ἐκεῖνος δὲ ὁ ὅποιος προσφέρει τὸ σῶμα τοῖ παρὰ φύσιν, δὲν εἶναι χρησιμὸς ποιεῖν. Ὡς οἱ ἀνοητότεροι καὶ ἀπὸ τὰ ἄλογα ζῶα καὶ ἀναιδέστεροι καὶ ἀπὸ τοὺς σκύλους. Διότι τανύεναι εἰς τὰ ἄλλα ζῶα δὲν παρατηρεῖται αὐτοῦ τοῦ εἶδους ἡ μῆξις ἀλλὰ γνωρίζει καλῶς ἡ φύσις τοὺς ἰδικούς τῆς νόμους. Σεῖς ὅμως ἔχετε καταστήσει τὸ ἰδικόν μας γένος ἀτιμωτέρον καὶ ἀπὸ τὸ γένος τῶν ἁλόγων ζῶων καὶ συμπεριφέρεσθε ἀτιμαστικῶς καὶ ἀτιμάζοντες διὰ τῆς μεταξί σας μίξεως» (σ' 92-93)

«Ἐκεῖνος που ἐπαινεῖ τὴν ἁμαρτίαν εἶναι φοβερωτέρος καὶ ἀπὸ αὐτὸν που ἁμαρτάνει» (σ' 94)

«Ἐὰν δὲ λέγεις, ὅτι γνωρίζω μὲν ὅτι εἶμαι ἄξιός τιμωρίας, ἀλλὰ διὰ τὴν μακροθυμίαν περιφρονεῖς τὴν δικαιοσύνην τοῦ Θεοῦ, καὶ διὰ τὸ ὅτι δὲν ἐτιμωρήθης ἀμέσως, θαρρυνεσῇ, ὅμως ἐξ αἰτίας αὐτοῦ θὰ ἔπρεπε νὰ φοβῆσαι καὶ νὰ τρέμῃς, ἂν ἦσιν δικαίος. Διότι τὸ γεγονός ὅτι δὲν ἐτιμωρήθης ἀκόμη θὰ ὁδηγησῇ ὄχι εἰς τὸ νὰ μὴ τιμωρηθῇ, ἀλλ' εἰς τὸ νὰ τιμωρηθῇς αὐστηρότερον, ἐὰν μὲν ἡ ἀδιώρητος» (σ' 100)

«Ὅταν εἴπῃς αὐτὸ που κυκλοφορεῖ ὅτι δηλαδὴ ἀφοῦ ὁ Θεὸς εἶναι ἀγαθὸς καὶ μακρόθυμος δὲν ἀπαιτεῖ τιμωρίαν, τιποτέ ἄλλο δὲν λέγεις, παρὰ τὴν αὔξησιν τῆς τιμωρίας, διότι ὁ Θεὸς ἐπιδεικνύει τὴν ἀγαθωσύνην διὰ νὰ ἀπαλλαγῇ ἀπὸ τὰ ἁμαρτήματα, ὄχι διὰ νὰ προσθέσῃ ἁμαρτήματα ἂν λοιπὸν δὲν πράττεις αὐτό, ἡ τιμωρία θὰ εἶναι φοβερωτέρα

Διὰ τοῦτο ἰδιαιτέρως δὲν πρέπει νὰ ἁμαρτάνωμεν ἐπειδὴ ὁ Θεὸς εἶναι μικροθίμος, οὔτε τὴν εὐεργεσίαν νὰ τὴν μετατρέψωμεν εἰς ἀφορμὴν ἀγνωμοσύνης διότι ἐὰν εἶναι μακροθίμος ὁπωσδήποτε καὶ τιμῶρεῖ» (σ. 100).

«Ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος ἀτῆλαινε περισσότεραν διδασκαλίαν θὰ εἶναι ἄξιός νὰ ὑπομένῃ καὶ μέναι τεράτων τιμωρίαν ὅταν παρηνόμῃ» (σ. 103).

«Καὶ ἐκεῖνο νὰ ἀναλογισθῇς ὅτι ἐὰν κατοικοῖς ἐξ ἡμῶν πρῆγμα κρυπτόν φανερωθῇ σήμερον εἰς τὸ μέσον ἐνώπιον μῆνης τῆς συναθροίσεως πῶς δὲν θὰ ἤρξετο νὰ ἀπωλεσθῇ καὶ νὰ ἀποστασθῇ ἀπὸ αὐτόν ἢ γῆ μᾶλλον τὰρά νὰ ἔχη τοῖαὺς πολλὰς μάρτυρας τῆς κακίας αὐτοῦ. Τί θὰ πάθωμεν λοιπὸν τότε ὅταν ὅλοι φέρονται εἰς μέσον ἐνώπιον ὅλης τῆς δικαιομένης; Ἔς τῶσον λαμπρόν καὶ τεσηφάνε, θέετρον, καὶ ἐνῷ ὅλα θὰ τὰ βλέπουσι σαφῶς καὶ οἱ γυνῆτες, καὶ οἱ ἄγνωστοι εἰς ἡμᾶς» (σ. 110).

«Διότι πὲς μου, παρακαλῶ τί θὰ εἴπῃς πρὸς τὸν εἰδωλολατρὴν ὅταν ἀρπάξῃ καὶ εἶσαι παφονέκτης, θὰ τοῦ εἴπῃς, νὰ ἔχῃς ἐπὶ γνώσῃ τοῦ Θεοῦ οὔτε νὰ παροισάζῃς εἰς τὸν ἀργύρον καὶ τὸν χρυσόν. Ἄραγε λοιπὸν δὲν θὰ γέλασῃ τότε καὶ δὲν θὰ εἴπῃ πρῶτον εἰς τὸν ταυτὸν σου νὰ διδάσκῃς αὐτὰς» (σ. 127).

«Φαίνεται ὅτι εἶναι μικρὸν πράγμα ἢ χαρὰ μετὰ χαίρων τῶν εἶναι ὅμως πάρα πολὺ μέγα καὶ χρειάζεται φιλόσοφον διαθέσιν. Καὶ πολλοὺς θὰ εὕρωμεν τὸ μὲν μικροτερον νὰ κατορθώνουν, πρὸς τοῦτο ὅμως νὰ ἀπονοῦν. Πολλοὶ δηλαδὴ κλαίουσιν μὲν μετὰ κλαίωντων, οὐδὲν ὅμως χαίρουσιν μετὰ χαίρωντων ἀλλὰ δακρυοῦν ἐπειδὴ ἄλλοι εὐφροῦν πράγμα το ὁποῖον εἶναι μίσος καὶ φθόνος» (σ. 132).

«Διότι ἐὰν ἐκεῖνος τοῦ δὲν ὁ πατὴρ τὸν ἀδελφόν, ἔστω καὶ ἐὰν προσφέρῃ χρημάτων, ἔστω καὶ ἀν διωλαμνῇ εἰς μαφτυρίον, τιποτε περισσότερον δὲν κατορθώνει, αὐτὸς ὁ ὁποῖος καὶ πολεμὴ ἐκείνον ποὺ δὲν τὸν ἔχει ἀδικήσῃ καθόλου (δηλ. ὁ φθονερός), σκέψου πόσης τιμωρίας θὰ εἶναι ἄξιός» (σ. 141).

«Και ἀπὸ τὸν πολέμων εἶναι χειρότερος ὁ φθόνος. Διότι ἐκεῖνος μὲν ποὺ πολεμᾷ, ὅταν παύσῃ νὰ ἐπιταρχει ἡ αἰτία δια τὴν ὁποίαν ἐγένεν ὁ πόλεμος καὶ τὴν ἐχθρὰν ἐπαύσει. ὁ φθονεὺς ὁμοῦς σὺδέποτε θὰ γνῇ φίλος. Καὶ ὁ μὲν φανεράν ἐπι δεικνύει τὴν μάχην, ὁ δὲ στυγερόμενην καὶ ὁ μὲν πολλάκις δύναται νὰ ἀναφέρῃ καὶ ποῖαν αἰτίαν εὐλογον τοῦ πολέμου, ὁ δὲ τιποτέ ἄλλω, τὰρα παρὰφροσύνην καὶ διάθεσιν σατανικὴν. Μὲ τι λοιπὸν κάποιος, δύναται νὰ συγκρίνῃ τὴν τοιαύτην ψυχὴν. Μὲ ποῖον ἔχ' ἔχον. Μὲ ποῖον φαρμακερὸν Αἰγυπτιακὸν ἄφην. Μὲ ποῖον ἀκωμήκα. Μὲ ποῖον καθήκον. Διότι, τιποτέ ἰδιωτικώτερον, τιποτέ τωνώτοτερον δὲν ἐπιταρχει ἀπὸ τὴν τοιαύτην ψυχὴν. Διότι, τοιοῦτο ἀντιτρέφει τὰ ἐκκλησιαστικὰ τοιοῦτο ἐγεννήσῃ τὰ, αἰφροσεῖς τοιοῦτο αἰτίας ἀδελφικὴν χεῖρα.» (σ. 14.)

«Δὲ ἡδίκησεν κάποιος εἰς κατὰ καὶ κακῶς ἐπραξέ, Στέναξον μὴ ἀκούσῃς τῆς διακρίσεως, ὅτι ἡμῖν τὴν εἰς βάρος σου ἀδικίαν, ἀλλὰ διὰ τὴν ἀποκαταστάσειν, καθὼς καὶ ὁ ἰδικὸς σοὶ κέρως διὰ τὸν Ἰσάκ. Ἐδίκεισεν ὅχι, διότι ὁ Ἰδὼς ἐπαυκαίτο, ἀλλ' ἐπειδὴ ἐκεῖνος τοιοῦτο. Σὲ ἐκάκωσεν καὶ αἰ ἐχλεύασε. Πᾶσι καλῶς τὸν Θεὸν ὥστε ταχέως νὰ γινῇ ὡς πρὸς αὐτὸν. Ἀδελφός εἶναι ἰδικὸς σου» (σ. 17.)

«Διότι ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος ἀνατρέπεται ὑπὸ τῆς θλίψεως πολὺ περισσότερον θὰ ταῖναι τούτο ὑπὸ τῆς ἀνέσεως. Διότι ἐὰν πιπτῇ ἐνῶ εἶναι δεμένος — καθ' ὅσον τούτο εἶναι ἡ θλίψις — πολὺ περισσότερον μελυνόμενος ἐὰν ἀνατρέπεται ἐνῶ πιεζεται πολὺ περισσότερον ἐνῶ εἶναι χαλαρὸς ὑπὸ τοῦ μενθακίου τῶν τοῦ ζώης καὶ τοῦ θά θανατῶ λέγει νὰ μὴ ἀντιταρπῶ, ἐνῶ θά ἴσῃ, «Ἄν ἀντιταρπῇς, ὅτι εἴτε θέλεις, εἴτε δὲν θέλεις, θὰ υποφέρῃς τὴν θλίψιν τοῦ ἐπὶ τῆς ἄλλ' εἶναι μὲν τὴν υποφέρειν εὐχαριστῶς, θὰ κερδίσῃς τὰ μεγίστα, ἂν ὁμοῦς ἀποθαρρυνόμενος, καὶ στενωχωρούμενος καὶ θλασφημῶν οἷτε με αὐτὸν τὸν τῶν τοῦ θά κακῶς τὴν συμφορὰν μικροτέραν, καὶ θὰ καταστήσῃς τὴν ἀναταραχὴν μεγαλυτέραν» (σ. 18.)

ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΠΑΤΡΟΣ ΗΜΩΝ

ΙΩΑΝΝΟΥ

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ
ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ

ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΕΙΣ ΤΗΝ ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗΝ

Ι

ΟΜΙΛΙΑΙ Α'-ΙΑ'

ΛΟΓΟΣ Α'

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗΣ

Ρ2d 8-11
I

Ἐπειδὴ ἀκούω συνεχῶς να ἀναγινώσκετε καὶ αἱ ἐπιστολαὶ τοῦ μακαρίου Πάπυρου καὶ δύο φορεῖς καὶ ἐξδοκίμαζα τὰς αὐτὰς καὶ καὶ τρεῖς καὶ τεσσαρεῖς φορεῖς σκιτικῶς ἐχρήσασθαι τὴν βιβλίαν ἁγίων μαρτυρῶν γὰρ μὲν ἐπειδὴ ἀπολαύσκων τὰς πνευματικὰς σαλπικῆς καὶ σκιτικῶς καὶ θερμαίνωμαι ἀπὸ τὸν ποθὸν ἀναγινώξαι τὴν τὴν προφητίαν ἐκ ἡμῶν φωνῇ καὶ σχεδὸν νομίζω ὅτι ἀνατι-
ριστῶ διὰ τῆς φαντασίας μὴ αὐτὸν ταράττει καὶ ὅτι τὸν ἄλλω-
ν ὅμιλῳ Β πόνω ὅμως καὶ θαίβομαι ἔπειδὴ αὐτὸν τὸν ἄνθρω-
πὸν γνωρίζω ὅτι ὅπως τρέπει νὰ τὸν γνωρίζουν ἀλλὰ τοσού-
τοι μερικοὶ τὸν ἄγνωστον, ὥστε δὲν γνωρίζουν σαφῶς μητὶ τὸν ἀπὸ-
μὸν τῶν ἐπιστολῶν. Αὐτὸ δὲ συμβαίνει ὅχι ἐνεκὸν ἀμαθείας, ἀλλὰ
ἐπειδὴ δὲν θέλουν νὰ ἀσχοληθῶνται συνεχῶς με αὐτὸν τὸν μακα-
ρίων. Διότι οὔτε ἡμεῖς ὅσα ἡθελοῦς γνωρίζομεν ἔσιν μερικοὶ γνω-
ρίζομεν γνωρίζομεν λογικῆς καὶ πνευματικῆς οὐσιότητος, ἀλ-
λα ἐπειδὴ συνεχῶς εὐρισκόμεθα εἰς ἐπικοινωνίαν με τὸν ἄνθρω-
πον, καὶ πάρα πολλὰ ἀσχολοῦμεθα με αὐτόν. Διότι ὅσοι ἀγαπῶν γνω-
ρίζουν περισσότερο ἀπὸ ὅλους τοὺς ἄλλους τὰ ἔργα τῶν ἀγαπώ-
μενων, ἐπειδὴ θεοβαλὼς ἐνδιψέρονται δι' αὐτούς. Τοῦτο C καὶ
αὐτὸς ὁ μακάριος δεκνύων ἔλεγεν εἰς τοὺς Φίλιππησίους, «Κα-
θὼς ἐμοὶ δίκαιον ἔστι τοῦτο φρονεῖν περὶ ὑμῶν, διὰ τὸ ἔχειν με
ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμᾶς, ἐν τε τοῖς δεσμοῖς μου καὶ ἐν τῇ ἀπολογίᾳ
καὶ δεδαιώσῃ του εὐαγγελίου» (Φίλιπ. 1, 7)

Ἐπομένως και σεις ἂν θέατε μὲ προθυμίαν νά προσέχετε εἰς τὴν ἀναγνώσιν δὲν ἔχετε ἀναγκὴν οὔθενός ἄλλου. Διότι εἶναι ἀληθὴς ὁ λόγος τοῦ Χριστοῦ ὁ ὁποῖος λέγει «Ζητεῖτε καὶ εἰρήσεται ὑμῖν» (Ματθ 7 7).

Ἀλλὰ ἐπειδὴ οἱ περισσότεροὶ ἀπὸ ἡμᾶς οἱ ὅποιοι ἐδῶ συγκεντρωνόμεθα, 426 ἔχουν υποχρέωσιν καὶ διὰ τὴν διατροφὴν τῶν παιδῶν καὶ διὰ τὴν φροντίδα τῆς γυναίκος καὶ διὰ τὴν μεριμνὰν τῆς οἰκίας, οἱ αὐτὸν τὸν λόγον δὲν εἶναι δυνατόν νά συγκρατεῖθουν νά δώσουν ἐξ ὁλοκαυρῶν τοὺς ἑαυτοῖς τῶν εἰς αὐτὸ τὸ ἔργον διὰ νά παρέτε, λοιπὸν, ὅσα ὑπὸ ἄλλων συγκεντρωνονται, ἐγερθεῖτε καὶ ἀφιερῶσατε τόσον ἐνδιαφέρον εἰς τὴν ἀκρόασιν τῶν ὁσων λέγονται ὅσον εἰς τὴν συλλογὴν τῶν χρηματιῶν. Διότι ἂν καὶ εἶναι ἐπονειδιστὸν νά ζητηαὶ ἀπὸ σᾶς τόση μόνον προσπάθεια, ὅμως θὰ ἦτο προσφιλές, ἂν δεδωκίως τόσην προσφερέτε.

Ποίων κακῶν εἶναι πρόξενος ἡ ἀγνοία τῶν Γραφῶν Ἡ χρονικὴ τάξις εἰς ἑκάστην τῶν ἐπιστολῶν τοῦ Παύλου

Καθ' ὅσον ἀπ' ἐδῶ προήλθαν τὰ ἀναριθμήτα κακὰ δηλαδὴ ἀπὸ τὴν ἀγνοίαν τῶν Γραφῶν διὰ τοῦτο ἐδιδάσθησεν ἡ μεγάλη κατὰ τὴν ἀποστολὴν τῶν αἰρεσέων διὰ τοῦτο οἱ ἀνεν ἐφροντίδος τρόποι ζωῆς, διὰ τοῦτο οἱ ἀνάγκαις κόποι. Διότι ὅπως ἀκριβῶς ὅσοι ἔχουν υπερῆθῃ τὸ φῶς τοῦτο δὲν θὰ ἠδύναντο νά βαδίσουν ὀρθῶς, τοιοῦτοτρόπως Β καὶ ὅσοι δὲν βλέπουν πρὸς τὴν ἀκτῖνα τῶν θεῶν Γραφῶν ἀναγκάζονται νά σφαλῶν συνεχῶς εἰς πολλὰ ἐπειδὴ βαδίζουσιν ἐν μέσῳ φοδερωτάτοι σκοτοῦς.

Διὰ νά μὴ συμβῇ τούτο, ἄς ἀνοίξωμεν τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὴν ἀκτινοβουλίαν τῶν ἀποστολικῶν λόγων. Καθ' ὅσον ἐλαμψεν περισσότερον καὶ ἀπὸ τὸν ἥλιον ἡ γλῶσσα τοῦτου, καὶ ὑπερέστη ἀπὸ ὅλους γενικῶς τοὺς ἄλλους ὡς πρὸς τὴν ἐκφράσιν τῆς διδασκαλίας. Ἐπειδὴ λοιπὸν, ἐκοπίασε περισσότερον ἀπ' αὐτοὺς, ἐπέσυρε πολλὴν τὴν χάριν τοῦ Πνεύματος. Καὶ δὲν ἰσχυρίζομαι αὐτὸ μόνον ἀπὸ τὰς ἐπιστολάς, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὰς Πράξεις. Ὅτι ὅπου παρουσιάζετο εὐκαιρία ὁμιλίας ἐνώπιον τοῦ λαοῦ εἰς αὐτὸν εἰς ὅλας τὰς περιπτώσεις ἐδίδον τὸν λόγον διὰ τοῦτο καὶ ἐθεωρήθη ἀπὸ τοὺς ἐθνικοὺς ὅτι εἶναι ὁ Ἑρμῆς (Πράξ 14, 12), διότι ὑπερεῖχε ὡς πρὸς τὴν εὐγλωττίαν.

Επειδή δε προκειται να ασχοληθώμεν με αυτήν την έπιστολήν, είναι αναγκαίον να ημερώσωμεν διὰ τὸν χρόνον, κατὰ τὸν ὅποιον ἐγράφη. Διότι δὲν εἶναι ὅπως νομίζουσι πολλοὶ προτέρῳ ὅσων τῶν ἄλλων ἅλας πρώτη μὲν ἀπὸ ὅσων ἐγράφησαν εἰς τὴν Ρώμην μεταγενεστέρῃ δὲ τῶν ἄλλων ἂν καὶ ὄχι ὅσων καθ' ὅσον καὶ αἱ δύο πρὸς Κορινθίους ἐστίασαν πρὸ αὐτῆς. Καὶ τοῦτο εἶναι φανερόν ἐξ ὅσων ἐμικέν εἰς τὸ τέλος αὐτῆς, τῆς ἐπιστολῆς, τοιοῦτοτρόπως λέγουσιν. Ὁ «*Νυνὶ δὲ πορευομαι εἰς Ἱερουσαλὴμ διακονῶν τοῖς ἁγίοις. Εὐδόκησαν γὰρ Μακεδονία καὶ Αἰαλία κοινῶν τινα ποιησασθαι εἰς τοὺς πτωχοὺς, τῶν ἁγίων τῶν ἐν Ἱερουσαλὴμ*» (Ρωμ 15 25 26). Εἰς τοὺς Κορινθίους δὲ στέλλων ἐπιστολήν ἔλεγεν «*Εάν ἢ ἄξιον τοῖς καμὲ πορευεσθαι, σὺν ἐμοὶ πορευσονται*» (Α Κορινθ 16, 4) λέγων αὐτὰ δι' ἐκείνους οἱ ὅποιοι μετέφερον ἐκεῖ τὰ χρήματα. Ἐπομένως εἶναι φανερόν, ὅτι ὅταν ἐπέστελλεν ἐπιστολήν εἰς τοὺς Κορινθίους, ἤτοι ἀμφιβύλων τὸ γεγονός τοῦ τοιοῦτοι ταξιδίου αὐτοὶ ὅταν δὲ ἐπέστελλεν ἐπιστολήν εἰς τοὺς Ρωμαίους ἦτο ἔγκυρον. Αὐτοῦ δὲ ἀφοῦ γίνεται παραδεκτόν καὶ ἐκεῖνο εἶναι φανερόν, ὅτι δηλαδὴ αὐτὴ ἡ ἐπιστολὴ ἐγράφη μετὰ ἀπὸ ἐκείνας. Ε. Καὶ ἡ ἐπιστολὴ πρὸς τοὺς Θεσσαλονικεὺς νομίζω εἶναι προτέρα τῆς πρὸς Κορινθίους καὶ ὅσον προηγουμένης εἰς ἐκείνους ἀφοῦ ἐπέστελλεν ἐπιστολήν καὶ ἀφοῦ στείλατο πρὸς αὐτοὺς διὰ τὴν ἐλεημοσύνην, ὅταν λέγει «*περὶ δὲ τῆς ψαλμολογίας οὐ χρεῖαν ἔχομεν γραφεῖν ὑμῖν*» αὐτοὶ γὰρ ὑμεῖς θεοφιλεῖς ἐστέ εἰς τὸ ἀγαπᾶν ἀλλήλους» καὶ γὰρ ποιεῖτε αὐτὸ εἰς πάντας τοὺς ἀδελφοὺς» (Α Θεσσ 4 9) τότε εἰς τοὺς Κορινθίους ἐπέστελλε ἐπιστολήν. Καὶ αὐτὸ τὸ ἴδιον δηλώνει λέγων «*Οἶδα γὰρ τὴν προθυμίαν ὑμῶν, ἣν ὑπὲρ ὑμῶν καὶ χυμαι 427 Μακεδόσιν, ὅτι Αἰαλία παρεσκευασται ἀπὸ πέρισι καὶ ὁ ἐξ ὑμῶν ζήλος ἠρθέσθαι τοὺς πλείονας*» (Β Κορινθ 9, 2). Ἐξ αὐτῶν ἔδειξεν ὅτι εἰς πλείους ἐκείνους ὠμίλησε περὶ τούτου. Μεταγενεστέρῃ μὲν, λοιπὸν αὐτῇ ἀπὸ αὐτῆς τῆς ἐπιστολῆς, πρώτη δὲ ἀπὸ τῆς ἄλλας, α. ὅποια, ἐγράφησαν εἰς τὴν Ρώμην. Διότι δὲν εἶχε ἀκόμη μεταβῆ εἰς τὴν Ρώμην, ὅταν ἐγράφε αὐτὴν τὴν ἐπιστολήν καὶ αὐτὸ φανερώνει λέγουσιν «*Ἐπιποθῶ γὰρ ἰδεῖν ὑμᾶς, ἵνα τι μεταδῶ χάρισμα ὑμῖν πνευματικόν*» (Ρωμ 1, 11). Ἀπὸ τὴν Ρώμην δὲ εἰς τοὺς Φιλιππησίους ἐγράφε διὰ τοῦτο λέγει «*ασπάζονται ὑμᾶς οἱ ἅγιοι πάντες, μαλιστα οἱ ἐκ τῆς Καισαρὸς οἰκίας*» (Φιλ 4 22). Καὶ αὖ ἐκεῖ ὁμοίως εἰς τοὺς Ἑβραίους Β διὰ τοῦτο καὶ λέγει, ὅτι ἀσπάζονται ὅλους αὐτοὺς οἱ ἀπὸ τὴν Ἰταλίαν. Καὶ τὴν ἐπιστολήν πρὸς τὸν

Τιμόθεον έστειλε από την Ρωμην, ενώ ήτο δέσμιος. Αύτη νομίζω ότι είναι η τελευταία από θλας τας άλλας και είναι φανερόν από τό τέλος της « Εγώ γαρ ήδη σπενδόμαι, λέγει, και ό καιρός της έμης ανάλησεως έφειστηκε » (Β Τιμοθ 4 6) Ότι εκεί δέ άπεθανε, εις άλλους είναι φανερόν. Και η έπιστολή προς Φιλημονα και αυτή είναι η τελευταία διότι την έγκριψεν εις διατη γηρας δια τουτο και έλεγεν « Ως Παϊλος πρεσβιτης, νυνι δε και δέσμιος εν Χριστω Ίησοι » (Φιλημ 9) Προηγουμένη όμως της έπιστολης προς Κολοσσαείς C και αυτό πάλιν φανερόν από τό τέλος. Διότι γράψων προς τους Κολοσσαείς, λέγει ότι « Τυχικός, παντα γνωρισει υμίν, όν έπεμψα συν Ονησιμω τω πιστω και αγαπητω αδελφω » (Κολοσ. 4, 7).

Ο Ονησιμος δέ ούτος είναι αυτός, δια τόν όποιον έγραψε την έπιστολήν προς Φιλημονα. Και ότι δεν πρόκειται δι άλλον συνωνυμον εκεινον είναι φανερόν από τόν Αρχιππον διότι αυτών έπληρε βοηθόν εις την έπιστολήν προς Φιλημονα της παρκατασκευ, υπερ τω Ονησιμω, αυτον και στέλλων έπιστολήν προς τους Κολοσσαείς τροτρέπει, λέγων « Είπατε Αρχιππω, δαλεπε την διακονίαν, ην παρελαδες, ίνα ατην πληροΐς » (Κολοσ 4 17) Ο Νημίζω δε ότι και η προς Γαλάτας έπιστολή είναι προγενειότερα της προς Ρωμαίους.

Ουδολως δε είναι παραδοξον, εάν εις τά διδύκια έχουν άλλην σειράν αφοι και οι δωδεκα προφηται άν και δεν είναι ό εις κατόπιν του άλλοι χρονικως, άλλα κατά πολι διαφερουν μετιξ των εις την σειράν των διδύκων είναι τοποθετημένοι ό εις κατόπιν του άλλου. Ο Αγγαιος λοιπόν, και ό Ζαχαρίας και ό άγγελος προεφητευσαν μετά τόν Ιεζεκιηλ και τόν Δανιηλ και πολι μετά τόν Ίωνάν και τόν Σοφονιαν και από άλλους τοις άλλους άλλ' όμως είναι συνδεδεμένοι με άλλους εκεινους, από τοις όποιους ως προς τόν χρόνον τόσον πολυ διαφερουν.

Ουδέεις δέ άς μη νομίζη αυτον τόν κόπον έπουνισωδη, μητε χαρακτηριστικόν περιττης περιεργειας αυτην την έρευναν. Ε διότι μάς βοηθει δι' όσα έρευνωμεν πολυ ό χρόνος καθ' όν έγραφησυν αι έπιστολαι. Διότι διαν δαλεπω μεν να στέλλη έπιστολας δια τά ίδια θέματα εις τους Ρωμαίους και εις τους Κολοσσαείς, οιχι, όμως με τόν ίδιον τρόπον περι των ίδιων θεματων, άλλα εις εκεινους μεν με πολλήν συγκατάβασιν, όπως διαν λέγη « τοι δε ασθε νούντα τή πιστει προσλαμβάνεσθε, μη εις διακρισεις διαλογισμών· ός μεν πιστευει φαγειν παντα· ό δε ασθενων λαχανα εσθι

ει» (Ρωμ 14 1-2), εἰς τοὺς Κολοσσαίους οὐχι τοιοῦτοτρόπως τερνίσαν ἰδίων ἀλλὰ περισσότερον ἀπεριφραστῶς 428 «Εἰ γὰρ ἀπεθάνετε, λέγει συν Χριστῷ, τῶς ὡς ζῶντες ἐν κόσμῳ δογματίζεσθε μὴ ἄψῃ μὴδὲ γεύσῃ μὴδὲ θίγῃς, ἅτινα ἐστὶ ταντὺ εἰς φθορὰν τῇ ἀποχρήσει οὐκ ἐν τιμῇ τινὶ πρὸς τλῆσμονην τῆς σαρκὸς» (Κολοσ 2 20-21), τιποτέ ἄλλο δὲν εὐρισκῶ αἰτίαν αὐτῇ τῆς διαφοράς, ἀπὸ τῶν χρόνων τῶν πραγμάτων διότι εἰς τὴν ἀρχὴν μὲν ἔλεγετε νὰ συγκαταβαίῃ, οἰδοῦναι ὁμῶς καὶ μετὰ ταῦτα καὶ εἰς πολλὰς περιπτώσεις δὲ εἰς ἄλλα σημεῖα εἶναι δυνατόν νὰ εἴρῃ κανεῖς, αὐτὸν νὰ πράττῃ τοῦτο.

Κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον ἔχουν συνηθίσαι καὶ ὁ ἱατρός καὶ ὁ διδάσκαλος νὰ πράττουν διότι ὁ ἱατρός, δὲν μεταχειρίζεται ὁμοίως τοὺς ἀσθενεῖς εἰς τὴν ἀρχὴν καὶ εἰς τὸ τέλος ὅταν φθάνουν εἰς τὴν ὑγίαν, οὔτε ὁ διδάσκαλος μεταχειρίζεται ὁμοίως τοὺς παιδας οἱ ὅποιοι εἰς τὴν ἀρχὴν διδάσκονται, μὲ ἑκείνους. Βοι ὅποιοι ἔχουν ἀνάγκη τελειωτέρων διδασκαλιῶν. Εἰς μὲν λοιπὸν τοὺς ἄλλους ἔνεκα καποίας αἰτίας καὶ ἐπειδὴ ἐκινετο ἀπὸ καποιοῦ σχεδίου ἐστὲλλε ἐπιστολὴν καὶ φανερωεῖ τοῦτο εἰς τοὺς Κορινθίους μὲν λέγων «Περὶ δὲ ὧν ἔγραψαί μοι» (Α Κορινθ 7 1) καὶ εἰς τοὺς Γαλάτας δὲ ἀμεσῶς ἐξ ἀρχῆς καὶ ἐξ ὅλης γενικῶς τῆς ἐπιστολῆς αἰτῶ τὸ ἴδιον δεκνῶν εἰς αὐτοὺς ὁμοίως ἔνεκα τοιαυτοῦ λόγου, καὶ διατι. Καθ' ὅσον φανερῶς ἐπιδεικνύει εἰς αὐτοὺς ὅτι εἶναι πλήρεις χρηστοτητος, πλήρεις πάσης γνώσεως, ἱκανοὶ καὶ ἄλλους νὰ νοουθετοῖν διατι, λοιπὸν ἔγραψεν τὴν ἐπιστολὴν «Δια τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ, λέγει τὴν δοθεῖσαν μοι εἰς τὸ εἶναι με λειτουργὸν Ἰησοῦ Χριστοῦ» (Ρωμ 15, 16).

Δια τοῦτο καὶ εἰς τὴν ἀρχὴν ἔλεγε C «Ὁφειλετὴς εἰμί, τὸ κατ' ἐμὲ προθεῖμον, καὶ ὑμῖν τοῖς ἐν Ρώμῃ εὐαγγελισσασθαι» Καθ' ὅσον τὰ λεχθέντα, ὅτι π.χ. ἡμῶρον καὶ ἄλλως νὰ νοουθετοῖν, καὶ ὅλα τὰ τοιαῦτα, εἶναι χαρακτηριστικὰ περισσότερον ἐπαινοῦ καὶ ἐνθαρρυνσεως καὶ ἡ διορθωσις μὲ τὰ γραμματα καὶ ὁ αὐτοὺς ἦτο ἀνάγκαια διότι ἐπειδὴ ἀκόμη δὲν εἶχε φθάσει δι.δε. κατεθύναντο εἰς τοὺς ἀνδρας μὲ δυο τρόπους δηλαδὴ καὶ μὲ τὴν ἀφ' ἑαυτοῦ ἀπὸ τὰς ἐπιστολάς καὶ μὲ τὴν προσδοκίαν τῆς παρουσίας τοῦ

Τοιαύτῃ λοιπὸν, ἦτο ἐκείνη ἡ ἁγία ψυχὴ δαὴν τὴν οἰκουμένην ἐνηγκαλιζέτο, καὶ ὅλους γενικῶς ἀνεκινεῖ ἐντὸς τοῦ ὁ διότι ἔθεωρει μεγιστὴν τὴν κατὰ Θεὸν συγγένειαν καὶ ὡς εἰς ὅλους αὐτοὺς ἐγέννησεν, τόσοι ἡγάτα, μάλλον δὲ ἐδεικνύει μεγαλυτέραν

φιλοσοφίαν ἀπὸ καθε πατέρα. Δίδω, τοιοῦτοι εἶδον, εἶναι ἡ χάρις τοῦ πνεύματος· νικά τοὺς τόνους τῆς σαρκός, καὶ παρουσιάζει θερμότεραν τὴν ἀγάπην. Καὶ τοῦτο εἶναι δυνατόν νὰ ἰδῇ κανεὶς κατ' ἐξοχὴν εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ Παύλου· ὁ ὅποιος, γενόμενος ὑπὸ τῆς ἀγάπης ὅπως ἀκριδῶς κάποιω περὶ τὸν δαυὶς γενικῶς περιέρχεται συνεχῶς, χωρὶς νὰ μένῃ εἰς ἓν σημεῖον ἢ νὰ κάβηται. Ἐπειδὴ ἤκουσε τὸν Χριστὸν νὰ λέγῃ· «Πέτρε φιλεῖ με, ποιῶντε τὰ πρόβατα μοι» (Ἰωάν. 21, 15) καὶ νὰ παρουσιάσῃ αὐτὸν ὡς μέγιστον κανόνα ἀγάπης, μετ' υπερβολῆς ἐπαρουσίουζεν αὐτὸν.

Εἰς αὐτὸν λοιπὸν καὶ ἡμεῖς ἀφοῦ μνησθόμεν, ἐκίστος ἂν καὶ ὅχι τὴν οἰκουμένην, πῦτε θαλασσίους πόλεις καὶ λαοὺς, ἀλλὰ ἂς κατευθύνῃ τὴν οἰκίαν τοῦ, τὴν γλῶσσαν τοῦ, τὰ τέκνα τοῦ, φίλους, τοὺς γείτονάς. Καὶ ἂς μὴ μου εἴπῃ τις, ὅτι εἶμαι ἀπειρος καὶ ἀπαισικός.

Τίποτε περισσότερον ἀμάρτης ἀπὸ τὸν Πέτρον τίποτε περισσότερον ἀπαισικὸν ἀπὸ τὸν Πιλλῶν. Καὶ αὐτὸς, ὁ ἴδιος ὀμνολογεῖ, καὶ δὲν ἐθεώρει ἐντροπὴν νὰ λέγῃ· «Εἰ δὲ καὶ ἰδιώτης τῷ λόγῳ, ἀλλ' οἱ τὴ γνώσκει» (Β Κορινθ' 11, 6). Ἀλλ' ὁμοῦ αὐτοῦ ὁ ἀπαισικός καὶ ἐκεῖνος ὁ ἀμάρτης, ἐνίκησαν ταισις τοὺς φλαυσιφάνους. 429 πλείστοις ρητορὰς ἀπεισιμώσαν, ἀφοῦ ἐπειταίωσαν τὸ πᾶν ἐνεκα τῆς ἰδιότητος τῶν προθέσεων, καὶ τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ.

Ἡμεῖς ποίαν λοιπὸν θὰ ἔχημεν ἀπολαύσιν ἀφοῦ δὲν ἐδοιχθῆσμεν οὔτε εἰκόσι προκλήματα ἀφοῦ δὲν ἐμνησθῆμεν χρήσιμοι οὔτε εἰς τοὺς συνοικοῦντας μας. Αὐτὰ εἶναι δικαιοσύνη καὶ προσοχή· διότι δὲν ἐμποδίζει οὔτε ἡ ἀρεθία οὔτε ἡ ἐλλειψὶς μορφωτικῶς τὴν διδασκαλίαν, ἀλλὰ ἡ ὀκνηρία καὶ ἡ ἀδράνεια. Αὐτὴν, λοιπὸν τὴν ἀδράνειαν ἀφοῦ ἀποδοκῶμεν ἂς ἐπιδοθῶμεν μετὰ πάσης φροντίδος εἰς τὴν διαφώτισιν τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας μας, διὰ νὰ ἀπολαύσωμεν καὶ ἐδῶ μὲ πολλὴν ἡρεμίαν. Β κατεβυθοντες τοὺς οἰκείους μας συμφωνῶς πρὸς τὸν θεῖον φοδὸν καὶ διὰ νὰ ἀπολαύσωμεν καὶ ἐκεῖ ἀπειρῶν ἀγαθῶν μετὰ τὴν χάριν καὶ τὴν φιλανθρωπίαν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ διὰ τοῦ ὅπου καὶ μετὰ τοῦ ὅποιοι ἀνήκει εἰς τὸν Πατέρα ἡ δοξα συγχρόνως καὶ εἰς τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, εἰς ὅλους τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων Ἀμήν.

ΛΟΓΟΣ Β

(Ρωμ. 1, 1-7)

«Παῦλος, δούλος Ἰησοῦ Χριστοῦ, κατὸς ἀποστόλος, ἀφωρισμένος εἰς εὐαγγέλιον Θεοῦ, ὁ προεπηγγεilatο δια τῶν προφητῶν αὐτοῦ ἐν γραφαῖς ἀγίαις» (1π 1:2)

Ὁ μὲν Μωϋσῆς ἐν τῇ συνάγωγῃ τῆς τετυμένης ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐκκλησίας τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ καὶ ἀπετέλεσε τὸν ἑαυτοῦ ἔργο, πνεύματιν τι μετὰ τοῦ ἐκείνου ἐργάσασθαι. Οὕτως ἡ Μιτῆ μετὰ αὐτοῦ Ἰωάννης, ὁ Μάρκος, ὁ Λούκιος, ὁ δὲ μακρὸς καιρὸς ἐπὶ τῇ ἐπιστολῇ ἐξήρασε τὸ ὄνομα τῷ Δαυὶ καὶ τῷ Λουκῷ. Αὗτοι ἐκείνοι μὲν ἔγραψον εἰς ταφύνας, καὶ ἦτο τέλειον νὰ ἀναγγέλλωσι τοὺς αὐτοὺς τῶν ἐνῶ ἦσαν ταφόντες αὐτοὺς, οὐκ ἀπιστοῦντα γὰρ γινώσκοντα ἄλλο μακρὸν καὶ ἐπὶ μακρῷ ἐπιστολῇ. Διὰ τοῦτο καὶ ἦτο ἀναγκαῖα ἡ προσθήκη τοῦ ὀνόματος. Ἐν δὲ δὲν ἀρκεῖται τὸ ἴδιον καὶ εἰς τὴν ἐπιστολὴν τῶν Ἰβηρίων. Οὐ καὶ αὐτὸ ἦτο συμβεβηκὸν πρὸς τὴν φρονήσιν τοῦ Δαυὶ ἐπειδὴ διέκειντο μὲ ἀπεχθῆσαν πρὸς αὐτόν, διὰ νὰ μὴ ἐλπιώσκων ἐξ αὐτοῦ τὴν εἰσόδον τοῦ λαοῦ, ἀφοῦ ἀκούσουν τὸ ὄνομα ἐπενοήσε με τὸ νὰ κρηψῇ τὸ ὄνομα νὰ γινῇ δυνατὴ ἡ ἀκροασις τῶν λόγων ἐπὶ ἐκείνων.

Εἰάν δὲ μερικοὶ τρεφῆται ἔθεσαν τὰ ὀνόματα τῶν καὶ ὁ Σολομών, τούτο σὰς ἀφηγῶ εἰς τὸ ἐξῆς, νὰ ἐρευνῆσθε διὰ τι δηλαδὴ ἄλλοι μὲν τὰ ἔθεσαν ἄλλοι δὲ ὄχι, διότι δὲν τρεῖται νὰ μαθῶναιτε οὐκ, ἀλλὰ γενικῶς ἀπὸ ἐμεῖς, ἀλλὰ καὶ οἱ ἴδιοι νὰ κοπιᾶτε καὶ νὰ ἐρευνᾶτε, διὰ νὰ μὴ γινεσθε περισσότερον νωθροὶ.

«Παῦλος δούλος Ἰησοῦ Χριστοῦ» Ἐνεκα πολλοὶ λόγοι ἤλλαξεν ὁ Θεὸς τὸ ὄνομα τὸν, καὶ ἐνῶ ἦτο Σεινλος τὸν ὠνόμασε Παῦλον, διὰ νὰ μὴ υστερῇ τοιοῦτοτρόπως τῶν Ἀποστόλων, Ἐπὶ αὐτὸ ἀκριδῶς τὸ ὅποιον εἶχεν ἐκλεκτὸν ὁ κορυφαῖος τῶν μαθητῶν αὐτοῦ καὶ οὕτως νὰ ἀποκτήσῃ, καὶ νὰ υπαρχῇ ἡμεῖς περὶ πολλῶν φιλίας. Δὲν ὠνόμασε δὲ τυχαῶς τὸν ἑαυτόν του δούλον Χριστοῦ. Καθ' ὅσον υπαρχοῦν πολλὰ μορφὰ δουλείας, μίαν μὲν ἡ μορφή κατὰ τὴν δημιουργίαν, καθ' ἣν λέγει, «Τὰ σῶματα πάντα δοῦλα σα» (Ψαλμ. 118:91) καὶ καθ' ἣν λέγει, «Ὁ δούλος μου Λαδοκρυδόνοσος» (Ιερ. 25:9) 430 διότι τὸ ἔργον εἶναι δούλον ἐκεῖνοι ὁ ὅποιος, τὸ ἐποίησεν ἄλλῃ δὲ ἡ μορφή ἡ ἐξαρτωμένη

ἐκ τῆς πίστεως περὶ τῆς ὁδοῦ λέγει. «Χρὶς δὲ ταῦθ' ὅτι ἡμεῖς διὰ τὴν ἀμαρτίαν ἐτηκοῦσθε ἐκ καθαρᾶς καρδίας εἰς ὁμολογηθῆτε τῶν διδόντων καὶ ἐλευθερωθῆτε ἀπὸ τῆς ἀμαρτίας, ἐδικαιώθητε τῇ δικαιοσύνῃ». Ρωμ. 6. 17-18. ἔπειθ' ὅτι τὸν τρώγοντα καὶ πίνοντα. «Μωῦσιν, ὁ θεράπων μοι τετελειώθηκε» (Ψαλμ. 134. 2) μολοντοὶ εἰσι οἱ τοῖς θεοῖς ἦσαν θεοκτόνοι, ἀλλ' ἰδιωτέρως ὁ Μωϋσῆς εἰς αὐτοὺς τῆς λαμπρότητος τοῦ Θεοῦ. Ἐπειδὴ λοιπὸν ὡς πρός ὅλους τὰς μορφαὶ τῆς ἀξιοσημειώτου δοξαίας ἦτε δεῦλος, ὁ Παῦλος εἰς τὴν θεοὶν μετὰ τοῦ ἀξιώματος ποιοῦνται αὐτοὺς λέγων, «δοῦλος Ἰησοῦ Χριστοῦ».

Καὶ ταῦτο ὀνομαζομένης θεοῦ προνοίας προνοοῦνται, προνοοῦν ἐκ τῶν κατωχρονικῶν, τρεῖς τὰ ἀνω Β καὶ ὅσον τὸ ὄντο. Ἰησοῦ φέρων ὁ ἀγγελος ἤλθε ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ὅν χρόνον ἐγγινώσκοντο τὴν τιμωμένην καὶ ὀνομαζομένην Χριστός δι' ἐνεκα τοῦ χρισματός, καὶ ἐν τῷ τοῦ ὄντος ἡτοῦ τῶν ἀμαρτίας καὶ μετὰ τὸν ἐλάειον, λέγει ἐχρισθῇ. Δὲν ἐχρισθῇ μὲν δι' ἐκείνους ἀλλὰ διὰ πνεύματος γινώσκει, δὲ καὶ αὐτοὺς, οἱ ὅποιοι ἐχρισθήσαν καὶ αὐτοὺς τὸν τρόπον να ὀνομαζῇ ἡ ἱεραφὴ χριστοῦ. Διὰ αὐτοὺς τὸ ὄντον προφητεῖα κατὰ τὸ χρίσμα εἶναι τὸ πνεῦμα διὰ τὸ ἔλθον καὶ λαμβάνεται τὸ ἔλθον. Καὶ εἰς τοὺς ἁγίων ὀνομαζομένων χριστῶν ἐκείνους οἱ ὅποιοι δὲν ἐχρισθήσαν δι' ἐλάειον, «Μὴ ἄλτρεθ' ἀγγεῖ, τῶν χριστῶν μου καὶ ἐν τοῖς προφηταῖς μοι μὴ ποιηθήσθε» (Ψαλμ. 134. 15). C Τότε δὲ ἤτε ὁ τρώγων εἰτοιμασθε, τοῦ ἐλάειον τὸν χρισματος δὲν ἐπὶ ἔρχε.

«Κλητὸς ἀποστόλος». Εἰς δὲ αὐτὰ σημεῖα ὀνομαζομένης τὸν ἐλθόν του κλητὸν, δεικνύων τὴν ἐννομοσύνην τοῦ καὶ ὅτι, χρίσιν νῦν ἀναζητήσῃ ὁ ἴδιος εὗρεν ἀλλὰ κατοπιν κλήσει, προσηλθε καὶ ὑπηρετοῖ. Καὶ τοῖς πιστοῖς δὲ τοιοῦτοτρόπως ὀνομαζομένων «κλητὸν ἁγίους». Ἀλλὰ αὐτοὶ μὲν ἐκλήθησαν μέχρι να ληπτέωσιν αὐτοῖς δὲ καὶ ἄλλο ἀνέλαβε, τὸ ἀποστολικὸν ἔργον πράγματι τὸ ὅποιον εἶναι πλήρες ἀπειρῶν ἀγαθῶν καὶ ἀπὸ δὲ αὐτὰ χαρίσματα καὶ μεγαλυτέρον καὶ πολλὰ περιλαμβάνον. Διότι καὶ τι πρέπει τιμωσώτερον νὰ εἴπω, παρὰ ἐκεῖνο τὸ ὅποῖον ἀκριβῶς ἐπράττειν ὁ Χριστός ὅταν ἦτο παρὼν, τοῦτο ἀφ' ὧν ἀνέθεσεν εἰς αὐτοὺς ἀπλήθην, Πράγμα τὸ ὅποῖον καὶ ἀναφώνει ὁ Παῦλος ὁμολῶν, D καὶ μεγαλύνων τὸ ἀξίωμα τῶν ἀποστόλων «Ὑπὲρ Χριστοῦ πρεσβεύομεν, ὡς τοῦ θεοῦ παρακαλουντος δι' ἡμῶν» (Β Κορινθ. 5. 20), δηλαδὴ ἀντὶ τοῦ Χριστοῦ πρεσβεύομεν.

«Αφωρισμένος εἰς εὐαγγέλιον θεοῦ» Διότι ὅπως ἀκούει, ἡ τὴν οὐκ αὖν ὁ ἐκκλῆτος εἶναι προωρισμένο, ὡς τα ὡς ἀφῆρη τῆς τῆς τοιοῦτο πρῶτος καὶ εἰς τὴν ἐκκλῆτος εἶναι διωφῶς καὶ πινερῶς αἱ διακονίαι. Ἐδὼ δὲ νομίζω ὅτι δὲν ἔπλετο, μόνον τὴν ἐκκλῆτος δια κληρῶν ἀλλ' ὅτι παλαιότερος καὶ ἐξ ἀρχῆς εἶχε ταχθῆ τὸς αὐτο. Αὐτο ἀκριβῶς καὶ ὁ ἱεροῦς λέγει, ὅτι ἔχει εἰλη ὁ θεός, δι' αὐτῶν. «Προ τοι σε ἐξέλθειν ἐκ μητρὸς ἡ τῆς σε προσηγῆ εἰς ἔθνη τεθεῖκα σε» (ἱερ 1:5) Ἐπειὶ τῶν ἡ γραφῶν τὸς τοῖν ἐκκλῆτος καὶ ὑπερηφανῶν ὅτι οὐκ ἔστιν ἡ τῶν πῶν καὶ εἰς οὐκ αὖν τα σῆμα παρῶς αἰεὶ τὴν ἐκκλῆτος ἀπο τὸν θεόν να ὑπαρῇ καθ' ὅσον αὐτο, ἐκκλῆτος καὶ αὐτο τῶς αἰετῶν. Τοῦτο δὲ πράττει δια να καὶ τὴν ἐπιστολὴν ἀγῶς αὐτῶν καὶ τὴν προόδεκτον.

«Εἰς εὐαγγέλιον θεοῦ» Ἐπισημένως δὲ εἶναι μόνος ὁ Μιχαῆλ εὐαγγελιστῆς οὔτε ὁ Μαρκός, ὅπως ἀκριβῶς οὔτε ἡ τοῦ ἀνὸς ἀποστολῶς ἀλλὰ καὶ ἐκεῖνοι εἶναι καὶ ἐκκλῆτος αἰετῶν ὅτι εἶναι, τοιοῦτο ὁ μὲν, ἐκεῖνο οἱ δὲ. Ὀνομαζεῖ δὲ αὐτο εὐαγγελιστῶν ὅχι μόνον δια τα ἀγαθὰ τὰ ἡδὴ σῆμα αἰετῶν ἀλλὰ καὶ δια τα μελλόντα.

Μὲ ποῖον δὲ τῶν ἡδὴ σῆμα αἰετῶν ὅτι κληρῶνται δι' αὐτοῦ ὁ θεός, «Αφωρισμένος γὰρ λέγει, εἰς εὐαγγέλιον θεοῦ» καθ' ὅσον ὁ πατὴρ καὶ τῶν εὐαγγελίων ἦτο φανερός. 431. Αλλ' ἂν καὶ ἦτο φανερός, ἦτο φανερός εἰς μόνους τοὺς ἱουδαίους καὶ οὔτε εἰς ὅλους αὐτοὺς, ὅπως ἔφραζε διότι οὔτε ἐγνωρίζε δὲ, ὁ θεός εἶναι πατὴρ, καὶ πολλὰ τότε ἐφανταζόντο ἀνάστα δι' αὐτοῦ. Διὰ τοῦτο φλεγεν ὁ Χριστός, ὅτι «Ἡξουσιν οἱ ἀληθινοὶ προσκυνῆται» καὶ ὅτι «ὁ πατὴρ τοιοῦτους ζητεῖ τοὺς προσκυνούντας αὐτόν» (ἱωάν 4, 23). Ἐπειὶ δὲ καὶ ὁ ἴδιος μετὰ τοῦ τῶν ἀπεκαλῆφθαι εἰς ὅλην τὴν οὐκουμένην αὐτο ἀκριβῶς λοιπόν, καὶ προλεγων ἔλεγεν ὁ Χριστός «Ἵνα γινώσκωσι σε τὸν μόνον ἀληθινὸν θεόν καὶ ὃν ἀπεστείλας Ἰησοῦν Χριστόν» (ἱωάν 17:3). Εὐαγγέλιον δὲ Θεοῦ ὀνομαζεῖ ἐμπυκῶν τῶν τῶν εἰσαγωγῶν ἀκόμη τὸν ἀκροατὴν. Διότι δὲν ἦλθε δια να ἀγγελίῃ τι κατηφές, ἅπως οἱ πρῶτος κατηγορίας καὶ ἐγκλήματα καὶ ἐπιτιμήσεις, Β' ἀλλ' εὐαγγέλια (+ εὐχαριστοὺς εἰδησεις), καὶ μάλιστα εὐαγγέλια Θεοῦ, ἀπειρους θῆσαυρους σταθερῶν καὶ μονιμῶν ἀγαθῶν.

«Ὁ προεπηγγελματο δια τῶν τῶν αὐτοῦ ἐν γραφαῖς ἀγίαις» «Κυριὸς γὰρ ὀψει ρῆμα, λέγει, τοῖς εὐαγγελιζομένοις δυναμει πολλῇ» (Ψαλμ 67:12) καὶ παλιν «Ὡς ὡραῖοι οἱ πόδες τῶν εὐαγγελιζομένων εἰρήνην» (Ἠσ 52, 7). Βλεπεῖς καὶ κατηγο-

ρημάτων ως να αναφερόται τοις εἰρηθεύουσιν και το ὄνομα και ο τρόπος εἰς τὴν ταλαιαν Διαθήκην. Διότι λέγει δὲν κηρύττομεν αὐτοὺς μόνον ὅτι λόγων· ἀλλὰ και δι' ἔργων. Διότι δὲν ἔστι ἀνθρώπινον ἀλλὰ θεῖον και ἀποκρίσας και ὑπερβάνον πᾶσαν φύσιν. Ὁ ἔπειθε δε και κατηγοροῦν τὸ πρῶτον δια κινήσεως αὐτοθεκνυέσθαι εἶναι αὐτὸ ταλαιότερον αὐτοῦ τοῦ Ἑλλήνα, και ὅτι ἐχει γραφή ἐκ τῶν προτέρων εἰς τοὺς προφήτας.

Εἰαν δὲ δὲν ἐφανερώσεν ἐξ ἀρχῆς τοῦτο εἶναι ἐξ αἰτίας ἰκνύνουσιν οἱ ὅποιοι δὲν ἠθέλουν να δεχθῶν διότι ὅσοι ἠθέλησαν ἢ κοίτῃσιν. «**Ἀβραὰμ γὰρ ὁ πατὴρ ἡμῶν ἠγαλλίασθη ἵνα ἴδῃ τὴν ἡμέραν τὴν ἐμὴν· και εἶδε, και ἔχαρτο.**» (Γεν. 22, 15). Πῶς και πόν λέγει ὅτι. «**Πολλοὶ προφῆται ἐπιβλήψαν ἰδεῖν ὃ βλέπετε και σὶν εἶδον.**» (Ματθ. 13, 17). Τολυταίως οὕτως σεις βλέπετε και ἀκούετε τὸ ἴδιον τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ· και τα ἴδια τα θεήματα πρό των ὀφθαλμῶν σας. Σὺ δε ἐξέτασε παρικλάω πρὶν ἀπὸ πόσα ἔτη ἐκ των προτέρων ἐκηρύκοντο αὐτά. Ὁ καθ' ἑαυτὸν δὲν πρόκειται ὁ Θεός να ἱτοιμάσῃ στοιδαία τινὰ αὐτά τα να κοινωνεῖ πρὶν ἀπὸ πολλα ἔτη, ἐξασκῶν τὴν ἀκοὴν δια να υποδεχθῇ τὴν παρουσίαν των.

«**Ἐν γραφαῖς ἁγίαις.**» Διότι δὲν ἐμύλον οἱ προφῆται μόνον ἀλλὰ και ἔγραφον ὅσα ἔλεγον δὲν ἔγραφον δὲ μόνον ἀλλὰ και δια τραξέων προετυλύναν ὅπως ὁ Ἀβραὰμ ὁδηγῶν πρὸς τὴν θυσίαν τὸν Ισαὰκ· και ὁ Μωϋσῆς ὑψώνων τὸν ἄβιν, και ἐκτείνων τὰς χεῖρας εἰς σχῆμα σταυροῦ κατὰ των Ἀμαληκίτων, και θυσιάζων τὸν ἄμνόν τοῦ Πάσχα.

«**Περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ τοῦ γενομένου ἐκ σπέρματος Δαυὶδ κατὰ σάρκα.**» (στ. 3).

Τι πράττεις Παῦλε, Ἐ ἄφου ἀνυψώσας τὰς ψυχὰς μας και τὰς ὡδήγησας ὑψηλά, και σπουδαία και ἀπορρητά ἔκαμες να φαντασθῶμεν, και ἀφού εἶπες εὐαγγελίων και μάλιστα Θεοῦ εὐαγγελίων, και εἰσηγάγες χορὸν προφητῶν, και ἀφου ἀπέδειξες ὅτι ὅλοι ἐκήρυξαν πρὸ πολλῶν ἐτῶν τὰ μελλόντα να γίνων, που πάλιν μάς ὁδηγεῖς πρὸς τὸν Δαυὶδ. Περὶ κάποιου ἀνθρώπου ὁμιλεῖς, εἶπε μου· και τοῦ παρουσιάζεις ως πατέρα τὸν υἱόν τοῦ Ἰησοῦ, και πως εἶναι αὐτὰ ἀνταξία των δῶν ἐλεχθῶσαν, Ποιὲ μάλιστα ἀντάξια διότι δὲν γίνεται λόγος εἰς ἡμᾶς, λέγει 432 δια τυχαῖον ἀνθρώπων. Δια τοῦτο δεδαιώς προσέθεσα τὸ «κατὰ σάρκα», ὑπονοῶν ὅτι ὑπάρχει γέννησις τοῦ ἰδίου και κατὰ πνεῦμα.

Και διὰ ποίον λόγον ἔγινε αἴτις αὐτῶν ἐκείνων καὶ οὐκ αὐτῶν ἐκεῖ
 ἀπὸ τῶν υψηλότερων. Διότι καὶ ὁ Ματθαῖος αὐτῶν ἐκείνων ἤρχε-
 ται καὶ ὁ Λουκάς καὶ ὁ Μάρκος. Διότι αὐτὸν τὸν ὁποῖον τροκεῖται
 νὰ ὁδηγῇ πρὸς τὸν οὐρανὸν εἶναι ἀναγκαῖον νὰ ὁδηγῇ αὐτὸν κατω-
 πρὸς τὰ ἄνω. Τοιοῦτοτρόπως, ἐρριθμισθῇ καὶ οὐκονομίαν καὶ τὸ
 θαῦμα. Πρῶτον μὲν εἶδεν αὐτὸν ἄνθρωπος ἐν τῇ γῇ καὶ ἐν σι-
 νεχείᾳ τὸν κατενόησαν ὡς Θεόν. Ὅπως λοιπὸν ὁ ἴδιος ἐκάρ-
 την διδασκαλίαν, τοιοῦτοτρόπως, καὶ ὁ μαθητὴς τοῦ χαρίζεται τὴν
 ὁδὸν ἢ ὅποια ἐκεῖ ὁδηγεῖ. Β Πρῶτην, λοιπὸν, ἀναφέρει τὴν κατὰ
 σὰρκα γέννησιν, ὅχι ἐπειδὴ ἦτο πρώτη, ἀλλ' ἐπειδὴ ὑπόγειν τὸν
 ἀφροατὴν ἀπὸ τὴν κατὰ σὰρκα γέννησιν πρὸς τὴν κατὰ πνεῦμα.

«Τοῦ ὁρισθέντος υἱοῦ Θεοῦ ἐν δυνάμει κατὰ πνεῦμα ὁγιωσύνης
 ἐξ ἀναστασιῶς νεκρῶν, Ἰησοῦ Χριστοῦ» (στ. 4) Ἐγινε ἀσάφες τὸ
 λεχθέν ἐξ αἰτίας τῆς διακρίσεως τῶν λέξεων διὰ τοῦτο εἶναι ἀ-
 ναιγκαῖον νὰ τὸ ἀναλυθῇ. Τί, λοιπὸν σημαίνει αὐτὸ τὸ ὅποιον
 λέγει Κηρυσσόμεν, λέγει, τὸν καταγομενὸν ἀπὸ τὸν Δαυὶδ. Ἀλλὰ
 αὐτὸ εἶναι φανερόν. Ἀπὸ τοῦ ὅμως ἀποδείκνυται ὅτι αὐτὸς, ὁ
 ὁποῖος ἐσαρκωθῇ εἶναι καὶ υἱὸς Θεοῦ. Πρῶτον ἀπὸ τοῦ προφη-
 τῆς διὰ τοῦτο ἔλεγεν «ὁ προειρηγμενὸς διὰ τῶν προφητῶν αὐ-
 τοῖς ἐν γραφαῖς ἀγίαις». Γ Αὐτὸς δὲ ὁ τρόπος δὲν εἶναι μακρὴ
 ἀποδείξις. Ἐπειτα καὶ ἀπὸ τὸν ἴδιον τὸν τρόπον τῆς γεννήσεως
 αὐτοῦ καὶ ὁ ἴδιος ἐδήλωσε λέγων «ἐκ σπέρματος Δαυὶδ κατὰ σὰρ-
 κα» διότι κατέλαβε τὸν νόμον τῆς φύσεως. Τρίτον ἀπὸ τῶν θαυ-
 μαίων, τὰ ὅποια ἐτετελεῖ παρεχὼν ἀποδείξιν πολλῆς δυνάμεως
 διότι αὐτὸ σημαίνει «ἐν δυνάμει». Τέταρτον ἀπὸ τῆς χάριν τὴν
 ὅποιαν ἐδίδεν εἰς τοὺς πιστεύοντας εἰς αὐτόν καὶ διὰ τῆς ὁποίας
 ἔκαρτε θάλασσαν αἰγίους διὰ τοῦτο λέγει «κατὰ πνεῦμα ὁγιωσύνης»
 διότι αὐτὰ τὰ δώρεα ἦτο δυνάμει νὰ χαρίζονται ἀπὸ τοῦ Θεοῦ
 μόνον. Πέμπτον ἀπὸ τὴν ἀνάστασιν διότι αὐτὸς τρώτῃ καὶ μόν-
 ος ἀνέστη ἐκ νεκρῶν τὸ ὅποιον ἀκριβῶς καὶ ὁ ἴδιος διεκήρυξεν
 ὅτι εἶναι ἰδιωτερώς σημεῖον ἰκανὸν ἐξ ὧν νὰ ἀποκριθῇ καὶ
 δοκίμῃ ἀναισχυνοῦν. Δ «ἴσατε γὰρ λέγει τὸν ναὸν τούτων καὶ
 ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερῶ αὐτόν» (Ἰωάν. 2: 19) Καὶ «ὅταν ἐγὼ
 στή με ἀπὸ τῆς γῆς, τότε γνωσεσθε ὅτι ἐγώ εἰμι» (Ἰωάν. 8: 28)
 καὶ πάλιν «σημεῖον ἐπιζητεῖ ἡ γενεὴ αὕτη καὶ σημεῖον οὐ δοθή-
 σεται αὐτῇ, εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωάν» (Ματθ. 12: 39) Τί, λοιπὸν
 σημαίνει, τὸ «ὁρισθέντος». Ἐκεῖνο τὸ ὅποιον ἀπεδείχθη εἰσα-
 ραφθῇ ἐκρίθη ὡμολογηθῇ ἀπὸ τὴν ἡρώδη δυνάμιν ἀνέσταστος καὶ
 ἀπὸ τὴν ἀποφασίν αὐτοῦ τοῦ τροφῆς ἀπὸ τὴν τριημερίαν κατὰ

σάρκα γεννησιν ἀπὸ τῆς δυνάμεως εἰς τὰ θαυμάσια ἀπὸ τῆς χάριτος διὰ τῆς ὁποίας ἔδωκεν τὸν ἀρχαγγέλων ἀπὸ τῆς ἀνάστασιν διὰ τῆς ὁποίας κατέλασε τὴν τυραννίαν τοῦ θανάτου.

Ε «Δι' οὗ ἐλάβομεν χάριν καὶ ἀποστολὴν εἰς ὑπακοὴν πίστεως» (στ 5) Προσεξε τὴν εἰσαγωγικὴν τοῦ δογμάτος. Τότε δὲν θέλει νὰ εἶναι ἰδικὸν τοῖς ἀλλὰ τὰ πάντα τοῖς κρείσσιν. Καὶ θεόδικως τὸ πνεῦμα ἔδωκεν αὐτὸ διὰ τούτου λέγει «Πεπαιστωμένοι ἔσμεν, ἀλλ' οἱ δυνάσθε βασταζεῖν ἄρτι ὅτι οὐκ ἔστιν ἐκείνους τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὁδηγήσει ὑμᾶς εἰς πάντας τὰς ἀληθείας» (Ἰωάν. 16, 13) καὶ πάλιν «Αφορίσατε μοι τὸν Παύλον καὶ τὸν Βαρνάβαν» (Πράξ. 13, 2) Καὶ εἰς τὴν ἐπιστολὴν πρὸς Κορινθίους κε κε 433 ἔτι «ὅτι ἡμεῖς διὰ τοῦ πνεύματος διδοῦμεν λόγον σοφίας, ἄλλω δὲ λόγῳ γνῶσεως» (Α Κορινθ. 2, 8) καὶ διὰ τοῦτο αὐτὸν θεοδικῶς θέλει καὶ εἰς Μιλασίους δε ὁμιλοῦν λέγειν «Εἰς ὃ ἡμεῖς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ποιμένας καὶ ἐπισκόπους» (Πράξ. 20, 28). Βλέπεις ὅτι λέγει ὅτι τὰ τοῦ πνεύματος εἶναι τὰ ἡμεῶν καὶ ὅτι τὰ τοῦ κυρίου εἶναι τοῦ πνεύματος.

«Χάριν καὶ ἀποστολὴν» δηλαδὴ δὲν κατεφθόσκειν ἡμεῖς αὐτοῖς, τὸ νὰ γινώμεν ἀπικτητοὶ διὰ τοῦτο χωρὶς νὰ ἐπιφύκομεν τοῖς καὶ νὰ κοπιώσωμεν, ἐπιχορῶμεν αὐτῇ τῆς χάριτος πολλὴν χάριν ἐλάβομεν, καὶ ἡ ἐπιτομία ἔστιν ἀπὸ τῆς ἀνομιᾶς δεξιὰν **Β**

«Εἰς ὑπακοὴν πίστεως» Ἐπομένως δὲν ἦσαν «ἀποστολῶν» οἱ κατεφθόσκοντες, ἀλλὰ ἡ χάρις, ἡ ὁποία ἐκείνοις ἐμπίσθη καὶ ἐποιεῖ τὸν ἄνθρωπον δι' αὐτοῦ. Διὰ τὸ ἔργον μὲν ἐκείνων ἦτο τὸ νὰ περὶφύκωνται καὶ νὰ κηρύττουν τὸ νὰ τιθῶναι δεξιὰ ἔργον τοῦ θεοῦ, ὁ ὁποῖος ἐνήργει δι' αὐτῶν καθὼς λέγει καὶ ὁ Λουκᾶς ὅτι «ὁδηροῖτε τὴν καρδίαν αὐτῶν» καὶ πάλιν, «οἷς ἦν δεδομένοι ἀκούσαι τὸν λόγον τοῦ θεοῦ» (Πράξ. 16, 14).

«Εἰς ὑπακοὴν» δὲν εἶπεν εἰς ἀναζητήσιν καὶ δημιουργίαν, ἀλλ' «εἰς ὑπακοὴν» διὰ τοῦτο ἐσταιρημένον λέγει διὰ νὰ σκεπτεσθῶμεθα καὶ νὰ ἀποφασίζωμεν ἀλλὰ διὰ νὰ ἀποδοῦσθωμεν ἐκεῖναι τὸ αὐτοῖς ἀνελάβομεν διὰ τοῦτο ὅτι ὁ δεσποτὴς λέγει κατὰ τοὺς ἀκούοντες δὲν πρέπει νὰ ἀσχολοῦνται μετὰ τὰ λεγόμενα καὶ νὰ πολεμοῦναι. **Γ** ἀλλὰ μόνον νὰ τὰ δεχόμεθα. Διὸ οἱ ἀποστολοὶ διὰ τούτου ἐσταιρησάν διὰ νὰ αὐτοὶν ὅσα ἐκείνοις ἠκούσαν χωρὶς νὰ προσθέσωσιν κατὰ αὐτοὺς οὐθέν τι, καὶ ἡμεῖς διὰ νὰ πιστεύσωμεν.

Διὰ τὴν ἀποστολὴν τὴν «Περὶ τοῦ ὀνόματος κυρίου» (στ 6) οὐκ ἔστιν ὅτι νὰ ἐπιδείξωμεν ἐν τῇ ἐπιστολῇ ἀλλὰ διὰ νὰ πιστεύσωμεν ἐν τῷ κυρίῳ διὸτι ἐπὶ τὸ ὄνομα ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον καὶ πιστεύεται τὸ

ταύτη «Εν γὰρ τῷ ὄνοματι Ἰησοῦ Χριστοῦ λέγε· ἔτιμοι καὶ πε-
ριπατεῖτε» (Πρὸς Ῥ., 13). Καὶ αὐτοὶ τοῦτο χρειαζέσθαι πρῶτον καὶ
πρῶτον ἐξ αὐτῶν δὲν εἶναι δυνατόν νῦν ἐννοήσαι μὲν δεῖ τῶν λόγ-
ου κτῆς.

«Ὑν πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν, ἐν οἷς ἐστέ καὶ ὑμεῖς, καητοὶ Ἰησοῦ Χρι-
στοῦ» (Πρ. 13β). Τὸ αὐτὸν ἔκ· ὅσα τὰ ἔθνη ἐκτιμῶν ὁ Παῦλος
δύοτι οὗτοι περιετέλει· μὲν ὅσοι τὴν ἱερουργίαν μὲν τοῦ Ἰακώβου
πλάττει· ὁ καὶ αὐτὸς ἐκεῖ πάλιν ἐβόησεν εἰς αὐτοὺς τὰς περιουσίας
τοῦ ἐν τῇ φανερώσει τοῦ ὄνοματός· τοῖς Ῥωμαίοις δὲ ἐπιστολῆς ἀνε-
κινήσας· ἔστιν δὲ καὶ ἐξ ὁμοῦ, δὲν ἐφ' ἡμῶν αὐτοὶ αὐτοὶ τι ὁ-
ποῖον ἀρετῆς ἔναι τοῦτον ἡμεῖς· διότι δὲν φανερὸν μόνον διὰ τὸν
ὄνομα αὐτοῦ καὶ οὗτοι τοῖς δικαίαις ἀποκρίσεσιν· καὶ δι' ὅσους ὁμοῦς
ἐκτελέσας τὸν λαόν τοῦ ἐκείνου· ἐκείνου μετὰ αὐτοῦ ἐκείνου· ἄλλως δὲ
οὐκ ἔστι· ἡμεῖς ἡμεῖς πᾶσι νῦν ἰδὴ τι, νῦν ἐκτελέσας· ὁ λαὸς, ὅτι
κατανοήσας τὴν προθέσιν τοῦ Παύλου καὶ ὅτι μετὰ τὸν ἰκανισμὸν
τοῦ δὲν σιγήσαι νῦν κερύττει εἰς ἡμεῖς τὴν οὐκ ἡμῶν.

Προσέτι δὲ πᾶς ἐκτελέσας τὴν ὁμοίαν καὶ τὴν ἀποδείκνυσι
διὰ τὸν λαόν τοῦτον καὶ τοῦ ἀνωτέρου τῆς προθέσεως· ἔστιν
εὐδοκίως τὰ ταλαιὰ σιγήματα ἐγίνοντο δι' ἐν ἔθνη· ὁ δὲ λαὸς ὁμοῦ
αὐτῇ προσηλάσας· ἔστιν καὶ ἡμεῖς· ἡμεῖς· ἡμεῖς· ἡμεῖς· ἡμεῖς· ἡμεῖς·
νῦν τοῖς ἐν τῇ δηλώσει τῇ φωνῇ τοῦ Παύλου ἐκτελέσας αὐτοὺς καὶ
μὴ τὴν κοινότητα· διότι ἐν τῇ ὁμοίᾳ με τοῖς Ῥωμαίοις· οἱ οὗτοι
ἐκτελέσας· ἔστιν καὶ ἡμεῖς· ἡμεῖς· ἡμεῖς· ἡμεῖς· ἡμεῖς· ἡμεῖς· ἡμεῖς·
τῶν περὶ τοῦτον δὲν ταλαιώσας εἰς αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ καὶ εἰς
τὰ ἄλλα ἔθνη αὐτοὶ ἐπεὶ τότε εἶχον τὴν ἐξουσίαν καὶ ἐξουσί-
αν· ἡμεῖς· ἡμεῖς· ἡμεῖς· ἡμεῖς· ἡμεῖς· ἡμεῖς· ἡμεῖς· ἡμεῖς· ἡμεῖς· ἡμεῖς·
καὶ πάλιν ὁμοῦς ἀρετῆς καὶ κηρύττειν εἰς ὅσα τὰ ἔθνη τοῦτον
τοῦτον καὶ εἰς, 434 συναριθμῶν αὐτοὺς μετὰ τῶν Σκυθῶν
καὶ τῶν Θράκων· διότι ἐάν δὲν ἠθέλε τοῦτο νῦν φανερώσας ἡμεῖς
περὶ τὸν τοῦ καὶ εἰς· «ἐν οἷς ἐστέ καὶ ὑμεῖς»· Πρῶτον δὲ αὐτοὶ
κατανοήσας τὸ ἡμεῖς τῶν καὶ ἀδελφῶν τὴν ὑπερηφανείαν
τοῦ νῦν καὶ διδάσκων εἰς αὐτοὺς τὴν πρὸς ὅλους ἀρετῆς· διὰ
τοῦτο προσέθεσεν αὐτοῦ τοῦτο λέγων· «ἐν οἷς ἐστέ καὶ ὑμεῖς καη-
τοὶ Ἰησοῦ Χριστοῦ»· δηλ· μετὰ τῶν ὁμοίων στυγατολογεῖσθαι καὶ
οὐκ· καὶ δὲν εἶπε τοῖς ἄλλοις, μὲν οὐκ· ἀλλὰ ἐκτελέσας μετὰ
τῶν ἄλλων· διότι ἐάν ἐν τῇ τῇ Ἰησοῦ Χριστοῦ δὲν ἐκτελέσας
δικαίως μετὰ τοῦ καὶ ἀδελφῶν τῶν περὶ τοῦτον ὅτι
μετὰ τοῦ καὶ ἀδελφῶν καὶ ἀδελφῶν καὶ ἀδελφῶν· ὁ δὲν
προσῆλθετε μόνον οὐκ·

«Πᾶσι τοῖς οὖσιν ἐν Ῥώμῃ ἀγαπητοῖς Θεοῖς καὶ κατητοῖς ἀγίοις χα-
 ρὶς ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χρι-
 στοῦ» (στ' 7). Παρατηρεῖτε τὸν πνευματικὸν τρόπον μετὰ τοῦ κατητοῦ
 «κατητοῦ, πιστεύοντος» «ἐν ᾧ εἴτε καὶ ὁρᾷ καὶ οὐκ ὁρᾷ» «τα-
 σὶ τοῦ, οὐκ ἐν Ῥώμῃ κατητοῦ». Δὲν τριπλασιάζεται δὲ αὐτὸ τριπλασια-
 γων ὡς ἐπειδὴ θέλει νὰ ἐπενδύσῃ ἐν αὐτοῖς τὴν ἐξουσίαν.
 Διότι ἐπειδὴ ἡτο φέρεται ἐν, τοῦ, πιστεύοντος, νὰ ταχῇ καὶ
 οἱ ποιεῖσθαι αὐτοῦ, ταῦτα καὶ ταῦτα. Ὁ καὶ πέντε καὶ ἑ-
 δικοὶ κατητοῦ τὴν ἀποστολὴν τῶν ἀποστόλων εἰς οὐκ ἔτι μὲν
 ἐπικαλοῦν χρησμοῦται ἐν, τοῦ, ἐπιστολῆς, τοῦ. Ἰὴν δὲ εἰς τὴν
 ἀποστολὴν τοῦ καὶ πνεύματος καὶ ἐχούσιν καθορισθῇ μετὰ γενικῆς κοι-
 νῆς ἐν τοῖς ὁρᾶς καὶ τοῦ, ἐπιστολῆς, ἐπὶ τὴν ἐπιστολὴν τοῦ
 Θεοῦ ἐ καὶ τοῦ τοῦ ἐπιστολῆς ἡ ἐπιστολὴ ἡ χιρὸς ἡ εἰρήνη ὁ
 ἀγιασμός καὶ καὶ τὰ ὡς τὸ, δὲν θὰ ἦτο μαρτυρησὶ καὶ ἐ-
 σχιστοῖς ἐκκλησιασμοῖς ἐκείνους τοῦ, οὐκ ὁ Θεὸς πνεύματι
 καὶ τοῦ, ἐκείνους εἰς τὸ μετὰ ταῦτα αὐτοῦ νὰ διακρινῇ αὐτοὺς
 ἀπὸ τοῦ πνεύματος. Αὐτὸ τοῦτο αὐτοῦ εἰς ἀρχὴν ὁ μακάριος
 αὐτοῦ ἀγαθὸν αὐτὴν τὴν ἀποστολὴν ποιεῖται. Ὁ τοῦ οὐκ ὁρᾷ εἰς
 τὴν μητέρα τῶν ἀγαθῶν τὴν κατενεφροσύναν. Τοῦτο δηλοῖται
 καὶ κυριότερος ὑπερτίει ἐπειδὴ ἐμνήσθον ὅτι οὐδὲν θὰ ἔλα-
 θον ἐκ τῆς δουλείας ἐφ' ὅσον κατέχον τὴν τριμυτικὴν ἐλευ-
 θερίαν αὐτοῦ τοῦ, κυρίου ἐκείνους μετὰ ταῦτα ἐπὶ ἐμνήσθον
 ὅτι οὐδὲν ὥφελος ὑπάρχει εἰς τοῦ, αὐτοῦ τὴν ἐλευθερίαν
 ἂν δὲν ἀποφύγονται τὰ ἔργα τῆς πίστεως καὶ διὰ νὰ μαθῇ, ὅτι
 δὲν ἐπιδρατὶ τοῦτο δημιουργῶν συγχιστὶ καὶ πνευματικῶν τὰ πάν-
 ται, ἀλλ' ὅτι ἐγνωρίζε καὶ τὴν ἀριστὴν διακρίσιν δὲν ἐγνωρίζε
 πλὴν πᾶσι τοῖς οὖσιν ἐν Ῥώμῃ. Ἐπὶ αὐτοῖς καθορίζον «τοῦ ἀγια-
 σμοῦ τοῦ Θεοῦ». Διότι αὐτὴ ἦτο ἡ ἀριστὴ διακρίσις, ἡ οὐκ ὁρᾷ
 κινεῖ ἀπὸ πού προέρχεται ὁ ἀγιασμός.

Ἀγιασμός ἀπὸ τῆς ἀγάπης - Τὸ ἀξίωμα πού πωλεῖται
 ἀντὶ χρημάτων, δὲν εἶναι κατ' ἐξοχὴν ἀξίωμα

Ἀπὸ τοῦ λοιποῦ ὁ ἀγιασμός. Ἀπὸ τὴν ἀγάπην. Διότι αὐτοῖς
 εἶπεν «ἀγαπητοίς» τότε προσέθεσε «κατητοῖς ἀγίοις» δηλώνον
 ὅτι ἀπ' ἐκεῖ προέρχεται ἡ τῆς οὐκ ὁρᾷ τῶν ἀγαθῶν εἰς ἡμᾶς. Ἀ-
 γίους δὲ ὀνομαζέει οὖν τοὺς πιστοὺς.

«Χαρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη» Ὁ ἐπικαλοῦν ἡ οὐκ ὁρᾷ ἀπερὶ
 ἀγαθὰ. Αὐτὸ συνεδούλευε καὶ ὁ Χριστὸς εἰς τοὺς ἀπουτολούς νὰ

ΛΕΓΟΥΝ Ο ΤΡΟΠΟΝ ΤΗΣ ΠΙΣΤΕΩΣ ΕΣΤΙΝ ΕΝΑ ΕΝ ΤΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑ ΑΓΙΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΕΝ ΠΑΡΑΚΛΗΣΙ ΕΝ ΚΑΡΩΝ ΑΓΑΠΗΣ ΠΙΣΤΟΤΕΡΗ ΗΜΕΙΣ ΑΠΟ ΤΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΚΘΗΣΗΣ. ΑΛΛΑ Ο ΧΡΕΙΣ ΔΕΝ ΚΑΤΕΤΙΤΕ ΜΙΚΡΟΝ ΤΟΛΕΜΕΟΝ ΑΛΛΑ ΚΑΙ ΤΟΚΛΕΟΝ ΚΑΙ ΤΑΥΤΟΝ ΔΙ ΚΑΙ ΤΕΛΕΛΑΝΟΝ ΚΑΙ ΗΤΟΝ ΟΧΙ ΔΕ ΤΩΝ ΑΔΕΚΩΝ ΜΕΣ ΚΕΤΩΝ 435 ΑΛΛΑ ΔΙΕΙΤΕ ΕΙΔΙΚΗ ΤΟΥ ΧΑΡΙΤΟΣ ΕΤΕΡΩΝ ΛΟΓΩΝ Η ΜΕΝ Α ΕΠΙ ΕΚΘΗΣΕΩΣ ΤΗΝ ΧΑΡΙΝ ΔΕ ΧΑΡΙΣ ΤΗΝ ΕΚΘΗΣΗΝ ΤΕΤΟΘΕΤΩΝ ΗΤΟ ΕΙΣ ΘΕΜΙΝ ΕΠΙΚΑΘΟΙΩΣ ΕΛΛΕΙΨΕΝΑΙ ΤΑΙΣ ΔΕΔΕΥΜΕΝΟΙΣ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΚΑΙ ΑΝΕΤΑΚΙΝΗΣΑΙ ΔΙΑ ΝΟΝ ΑΝΗΓΕΤΕ Η ΤΟ ΕΙΣ ΑΓΑΠΗΝ ΤΑΛΕΜΟΝ ΚΑΙ ΤΙΜΟΚΑΤΕ ΤΩΝ ΠΑΡΕΧΟΝΤΩΝ ΘΕΩΝ ΝΑ ΔΕΙΤΕ ΘΗ ΑΝΤΙ ΤΑΥΤΩ ΕΙΣ ΤΩΝ ΤΟΚΕΙΟΤΡΟΠΩΣ «ΧΡΕΙΣ ΕΜΩΝ ΚΑΙ ΕΣΤΕΝ ΑΠΟ ΘΕΟΥ ΤΑΤΡΕΣ ΕΜΩΝ ΚΑΙ ΚΑΡΙΟΙ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ»

ΝΑ ΤΩΡΑ ΤΟ «ΕΙΣ» ΕΙΝΑΙ ΚΟΙΝΩΝ ΤΩ ΕΙΩΣ ΚΑΙ ΤΩ ΠΑΤΡΕΙΣ ΤΩ ΥΠΩΝ ΕΙΝΑΙ ΙΩΝ ΤΡΟ ΤΟ ΕΙΣ ΑΙΩΣ ΔΙΟΤΙ ΔΕΝ ΕΙΤΕ «ΧΑΡΙΣ ΕΜΩΝ ΚΑΙ ΕΚΘΗΣΗ ΑΠΟ ΘΕΟΥ ΠΑΤΡΟΣ ΔΙΩ ΤΟ ΚΑΡΩΝ ΗΜΩΝ ΙΩΝ ΧΡΙΣΤΩΣ ΑΛΛΑ «ΑΠΟ ΘΕΟΥ ΠΑΤΡΟΣ ΚΑΙ ΚΑΡΩΝ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ» ΠΕΡ ΤΟ Β ΤΕΛΕΟΝ ΟΧΕΙΝ ΕΙΝΑΙ Η ΑΝΤΙΤΗ ΤΩ ΘΕΩ ΕΚΦΩΔΙΩΣ ΟΙ ΕΧΘΡΟΙ ΚΑΙ ΟΙ ΗΤΑΙΩΜΕΝΟΙ ΕΧΟΜΕΝ ΕΝΤΕ ΑΓΑΠΗΣ ΚΑΙ ΕΙΩΣ ΔΙΟΤΙ ΟΤΑΝ Ο ΝΟΜΙΩΣΗ ΠΑΤΡΕΙΣ ΠΕΡ ΤΩΝ ΟΤΕΔΗΛΩΚΕ ΕΤΑΝ ΔΕ ΕΠΙ ΑΓΑΠΗΣ ΙΩΝ ΤΩΝ ΕΠΙΣΤΑΡΩΝ ΤΩΝ ΑΓΑΠΩΝ ΑΠΕΚΑΛΩΧΕ

ΑΔ ΜΕΛΩΝ ΜΕΝ ΛΟΓΩΝ ΠΑΡΕΧΟΝΤΕΣ ΔΕΔΩΜΑΤΑ ΖΩΗΣ ΑΣΙΑΣ ΤΡΟΣ ΤΗΝ ΔΙΑΦΕΡΕΙΑ ΔΙΑΤΗΡΩΝΤΕΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΚΘΗΣΗΝ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΥΓΩΣΗΝ ΔΙΟΤΙ ΤΑ ΜΕΝ ΔΕΔΩΜΑΤΑ ΕΙΝΑΙ ΚΑΙ ΤΡΟΠΟΚΑΡΚΕΙ ΚΑΙ ΠΑΡΟΝ ΝΑ ΙΟΧΙΩΝ ΜΑΞΙ ΜΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΝΤΩΝ ΖΩΗΝ ΚΑΙ ΕΛΛΑΙ ΔΙΝΑΤΟΝ ΝΑ ΕΞΑΓΩΓΙΣΘΩΝ ΜΕ ΧΡΗΜΑΤΑ ΔΙΑ ΤΑΥΤΟ ΔΕΝ ΘΑ ΗΔΙΝΑΤΟ ΤΙΣ ΝΑ ΙΟΧΙΩΣΘΗ ΔΤ ΕΙΝΑΙ ΕΝΤΑΙ ΔΕΔΩΜΑΤΑ ΑΛΛΑ ΜΩΝΟΝ ΔΟΔΩΜΑΤΑ ΣΕΜΗΜΑΤΩΝ ΤΑ ΟΠΩΑ ΕΧΟΥΝ ΤΗΝ ΔΙΝΑΜΙΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΤΕΡΙΩΣΗΝ ΤΩΝ ΕΝΔΩΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΕΙΣ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΚΕΙΑΝ ΤΩΝ ΔΟΔΩΦΟΡΩΝ ΕΑΙΣΤΟ ΑΓΩΣ ΕΤΕΔΗ ΑΠΟ ΤΩΝ ΘΕΩΝ ΕΔΩΘΗ ΔΗΛΑΔΗ Η ΔΙΟΦΕΙ ΤΗ ΕΥΚΑΝΗ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΙΩΣΘΕΙΑΣ, ΟΠΤΙ ΑΠΟ ΤΩΝ ΠΑΝΑΤΩΝ ΔΙΑΚΟΤΤΕΤΑΙ ΑΛΛΑ ΚΑΙ ΕΔΩ ΜΑΣ ΚΑΡΝΕΙ ΑΔΕΛΦΩΣ ΚΑΙ ΜΑΞΙ ΜΕ ΜΕΤΕΒΑΝΕΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΚΕΛΕΥΣΗΝ ΖΩΗΝ ΔΙΟΤΙ ΕΑΙΝΟΣ Ο ΟΛΩΝ ΔΙΑΤΗΡΕΙ ΤΗΝ ΕΙΩΣΘΕΙΑΝ ΚΑΙ ΔΙΑΦΙΛΑΤΤΕΙ ΜΕ ΟΥΝΕΤΕΙΑΝ ΤΗΝ ΑΓΩΣΟΝΤΗΝ ΕΙΝΑΙ ΚΑΙ ΛΟΓΕΤΡΟΤΕΡΟ ΚΑΙ ΤΟΛΗ ΜΑΚΑΡΙΩΤΕΡΟΣ ΑΠΟ ΑΥΤΩΝ Ο ΟΛΩΣ ΦΑΝΕΙ ΤΟ ΔΙΩΔΕΜΑ ΚΑΙ ΕΧΕΙ ΤΟ ΘΑΙΣΑΙΚΟΝ ΕΝΔΩΜΑ ΚΑΙ ΚΑΙΤΑ ΤΗΝ ΠΑΡΟΝΤΩΝ ΖΩΗΝ ΕΙ ΧΑΡΙΣΤΟΙΜΕΝΟΣ ΚΑΙ ΜΕ ΠΟΛΛΗΝ ΧΑΛΗΤΗΝ ΚΑΙ ΤΡΕΦΟΜΕΝΟΣ ΜΕ ΑΙΩΣΙΑΣ ΕΛΠΙΔΑΣ ΚΑΙ ΜΗ ΕΧΩΝ ΟΥΔΕΜΙΑΝ ΑΙΤΙΑΝ ΘΥΡΙΩΝ ΚΑΙ ΠΑΡΗΧΗ ΑΛΛΑ ΑΠΟΛΑΜΑΝΤΩΝ ΔΙΑΡΚΗ ΕΥΧΑΡΩΣΤΗΣΗΝ Ο ΔΙΟΤΙ ΤΗΝ ΕΙΘΗΜΙΑΝ ΚΑΙ ΤΗΝ ΧΑΡΑΝ ΔΕΝ ΤΡΩΓΜΑΤΟΠΟΙΕΙ ΣΥΝΗΘΩΣ ΟΥΤΕ ΤΟ ΜΕΤΕΘΩΣ ΤΗΣ ΕΞΟΥΣΙΑΣ ΟΥΤΕ ΤΟ ΠΛΗΘΟΣ ΤΩΝ ΧΡΗΜΑΤΩΝ ΟΥΤΕ Η ΘΑΥΡΗΤΗΣ ΤΗΣ ΘΑΙΣΑΙΕΙΑΣ ΟΥΤΕ Η ΔΙΝΑΜΙΣ ΤΩ

καὶ διὰ τὰ ἕνα πρᾶγμα τὸ ὅποιον καθαρῶς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ
 τὸν φθόνον καὶ τὴν κακίαν, αὐτὴν καὶ προσελάττει, περισσύτερον τὸν
 Θεὸν εἰς στερηθείαν ἀποκρίνει ὅσοι εὐχαριστοὶ. Ἅν αὐτὸ καὶ
 ἄλλοι λέγει C· «Εὐλογητός ὁ Θεὸς καὶ πάντες τοῦ Κυρίου ἡμῶν
 Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ ἐλογημένος ἡμεῖς ἐν τῇσὶ εὐλογίαις ἀνέναντος»
 (Εφ. 1, 3)

Πότε πρέπει νὰ ἀποδίδωνται εὐχαριστίαι εἰς τὸν Θεόν

Πρέπει, διὰ νὰ εὐχαριστοῦν, ὅχι ὅσοι δοσὶ ἐν τῇ παρουσίᾳ· ἀλλὰ
 καὶ ὅσοι εἶναι τρεῖς, ὅχι ὅσοι εἶναι ἑπτὰ, ὥστε καὶ ὅσοι εἶ-
 ναι παύονται, ὅχι ὅσοι ἐπιμαρτυροῦν ἄλλῃ καὶ ὅσοι υποφέρουσιν τὰ
 ἀντίθετα. Διότι, τοῦ νὰ εὐχαριστῇ καὶ τοῦ, ὅταν τὰ πρᾶγματα φέ-
 ρονται ἐν ὁμοίᾳ, δὲν εἶναι καθῆκον τοῦ μαρτυροῦν. Ὅτις δὲ τρεῖς
 μαρτυροῦν, τρεῖς καὶ τὸ πᾶν, ἀντιτρέφεται καὶ καθ' ἑαυτὸν τρεῖς
 ὑπαρχει τρεῖς ἀποδείξεις, τῆς «ἐπιμαρτυρίας» καὶ τῆς «ἐπ' ὁμοιότητος».
 Ἅν αὐτοὶ δοσῶν, καὶ ὁ ἰσὺς ἐξ αὐτῶν ἐλπίσῃ τὸν στεφανὸν τῆς
 νύκτος καὶ ἰδοὺντες σιμῶν. Ὅσοι δὲν ἡμερᾶται ὅταν ἡτέρις ἐξ
 αὐτῶν τοῦ πρᾶγματος ἀλλ' ἐξ αὐτῶν τῆς τοῦ ἑαυτοῦ ἐκείνης πρὸς τὸν
 Θεόν.

Παρακαλεῖται διὰ καὶ διὰ τὴν εὐχαριστίαν. Ὅχι διὰ τὰ πρᾶγμα
 καὶ φησὶν ὅτις διὰ ἐξουσίαν καὶ δεκτικότην καὶ δοσὶν.
 Ἄντις αὐτὸ δὲν εἶναι εἰδωλὸς τῆς κοινῆς. Ἀλλὰ διὰ τὰ πρᾶγμα-
 τικὰ εὐχέλαι διὰ τὴν πίστιν καὶ τὴν ταπεινότητα καὶ μετὰ τὴν
 ἀποκρίσιν εὐχαριστοῦ. Ἄντις δὲν εἶτε τὸν Θεόν ἄλλῃ «τὸν Θεόν
 ἡμῶν» πρᾶγμα τὸ ὅποιον καὶ τὸν καὶ τὸ πρᾶγμα ἀποκρίσιν.
 Διὰ τὸν εὐχέλαι τὸν αὐτὸ τὸ πρᾶγμα εἶναι κοινόν. Καὶ διὰ τὸν
 ἐλπίσιν ὁμοιότητος τὸν τρεῖς αὐτὸ τὸ πρᾶγμα. Ἀντις ὁ διός
 ὁ Θεὸς ἐλπίσιν αὐτὸ τὸ πρᾶγμα αὐτὸ πρᾶγμα διὰ τοῦ ἡμερᾶτος
 ἀποκρίσιν ἀποκρίσιν τὸν εὐχέλαι τοῦ Θεοῦ τοῦ Ἀβραάμ καὶ τὸν
 Ἰσαάκ καὶ τοῦ Ἰακώβ.

«Ὅτι τὰ πρᾶγματα τὰς καὶ τὰς ἐλπίσιν ἐν ὁμοίᾳ τὸ κοινόν» F. I.
 ἀποκρίσιν. Ὅλη ἡ γῆ ἐλπίσιν ὁμοιότητος τὴν τρεῖς τὸν Ρωμαιοῦν. Ὅλη
 αὐτὸ ἐλπίσιν καὶ ἐλπίσιν εἶναι ἀποκρίσιν. Ἀντις ἡ τρεῖς δὲν
 ἦτο ἀποκρίσιν ἀλλ' ἐλπίσιν καὶ τὸν κοινόν ἡτὶς πάντας τὸν
 εὐχέλαι. Σ. δὲ προσέειπεν τὴν δόξαν τὸν ἀποκρίσιν τὸς τρεῖς
 αὐτὸν ἀποκρίσιν διὰ τὸν καὶ τὸν καὶ τὸν καὶ τὸν καὶ τὸν καὶ τὸν
 τὴν τρεῖς τρεῖς καὶ τὸν τρεῖς. Σ. δὲ τρεῖς ἀποκρίσιν καὶ τὸν τρεῖς
 τὴν τρεῖς τρεῖς καὶ τὸν τρεῖς.

«Μάρτυς γάρ μοι ἔστιν ὁ Θεός, ὃ λατρεύω ἐν τῷ πνεύματι μου, ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ» (στ' 9)

Αποστολικῶν σπαραγμῶν εἶναι οἱ λόγοι, πατρικῆ, φροντίδας ἡ ἀποφασίς. Γι' εἶναι δὲ αὐτοῦ τοῦ οὐρανοῦ λέγει καὶ δια τῶν λόγων κλέει τὸν Θεὸν μάρτυρα. Ὡραίε περὶ τῇ διαθεσίῳ τοῦ Ἐπειδὴ λοιπὸν πλεῖστοι ἔωλ' τότε τοῦς εἶχεν ἰδεῖν δι' αὐτὴ οὐδὲνα μὲν ἐκ τῶν ἀνθρώπων ὡλ' αὐτὸν ὁ οὐρανὸς ἐξέρχεται εἰς τὰς καρδίας, αὐτὸν ἐκάλεισε μάρτυρα. Διότι ἐπειδὴ ἔτε- ἐν ὅτι σὰν, ἀγῶνι, ἔ καὶ ὡς ἀποδείξιν ἔφερε τὸ ὅτι τὴν τοῦ πνεύματος καὶ τὸ ὅτι ἤθελαι νὰ ἔλθῃ πρὸς αὐτοὺς καὶ αὐτὶ αὐτοῦ ἴτο φανερόν καταφένγει εἰς τὴν ἀξιόπιστόν μαρτυρίαν.

Ἄραγε θὰ ἠμποροῦσ' κατεῖχε, ἀποσά, νὰ κινηθῇ ὅτι ὅταν προσερχεται εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἐνθιμῶν τοῦ ταπεινῶν τῇ ἐκ ἀλλοίῳ. Δὲν νομίζω. Ἀλλ' ὁ Παῖς οὐκ ἐπὶ μᾶλλον ποιεῖς, ἀλλ' ὑπὲρ ὁλοκαρῶν τῆς οἰκουμένης τροφίμῳ εἰς τὸν Θεόν καὶ αὐτοῦ ὅχι μᾶλλον φέρειν οὐτε δευτέρῳ οὐτε τῇ τῇ ἄλλῳ ἀντιχρῶν. ἔαν δὲ τὸ νὰ περιφερῆς κατεῖχεν εἰς τὴν μνημὴν δὲν θὰ ἐγίνετο, παρὰ μόνον ἀπὸ ἀγῶνι-τολῶν τοῦ νὰ τὸν ἐχθρῶν ἀδιαλείπτως εἰς τὰς προσευχάς, ἐνόησε πούσης διαθεσίῳ εἶναι, ὅπως καὶ ἀγαπῆς.

Ὅταν δὲ εἶπῃ «ὃ λατρεύω ἐν τῷ πνεύματι μοι ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ» 438 σὺ γὰρ μὲν φανερώνει εἰς ἡμᾶς τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ, συγκρίνων δὲ τὴν ἰδικὴν τοῦ ταπεινωροσύνην. Τὴν μὲν χάριν τοῦ Θεοῦ διότι ἐτερεῖν εἰς αὐτὸν τόσον μεγα πρᾶγμα τὴν δὲ ταπεινωροσύνην τοῦ διότι τὸ πᾶν δὲν τὸ ἀποδίδει εἰς τὴν ἰδικὴν τοῦ φροντίδα ἀλλ' εἰς τὴν βοηθειαν τοῦ Πνεύματος τοῦ Ἁγίου.

Ἡ δὲ προσήκει τοῦ εὐαγγελίου φανερώνει τὸ εἶδος τῆς διακονίας τοῦ Ἀποστόλου. Διότι οἱ τρεῖς τῆς λατρείας εἶναι, τὸ ἄλλο καὶ διαφῶν. Καὶ οὕτως ἀκριβῶς σημάδι με τοῦ βασιλεῦς, ὅλοι μὲν εἶναι ὑποτάκτοι εἰς ἓνα ὁ ὁποῖος βασιλεύει. Ὁ ὑπερεῖται δὲ ὅχι ὅλοι εἰς τὰς ἰδίας ὑπερεῖται, ἀλλ' ὁ μὲν ἔχει τὴν ἐπηρεσίαν νὰ διοικῇ στρατιωτὰς, ὁ δὲ νὰ διοικῇ τοὺς ἀλλοί, πάλιν νὰ φυλάσῃ τὰ χρημῆτα τῶν τιμειῶν, τὸ οὐροτροπῶς καὶ εἰς τὰ πνευματικά. ὁ μὲν λατρεύει τὸν Θεόν καὶ τὸν ἐπηρεῖ με τὸ νὰ πιστευῇ καὶ νὰ κατεθῇ καλῶς, τὸν ὅσον τοῦ ὁ δὲ με τὸ νὰ ἔχῃ ἐπιμίσθην τὴν ἐκτενέτησιν τῶν ξένων ὁ δὲ με τὸ νὰ καταγίνεται με τὴν προστασίαν ὅσων ἔχουν ἀνέκτην. Ὅπως ἀκριβῶς καὶ εἰς τὴν περιττικὴν τῶν ἰδίων τῶν Ἀποστόλων αὐτοῦ.

οποιοι ἦσαν με τὸν Στεφάνον ὑπηρετοῦν τὸν Θεὸν με τὴν προστασίαν τῶν κληρῶν ἄλλως με τὴν διδασκαλίαν τῆς κληρικῆς, εἰ, ἐκ τῶν ὁποίων ἦτο καὶ ὁ Πάπας λειτουργοῦν τὸν Θεὸν με τὴν εὐαγγελίζεσθαι τὸ κληρικόν. Ὁ καὶ αὐτὸς ἦτο ὁ τρώτος τῆς ὑπηρεσίας τῆς Διοκῆς δι' αὐτὸ εἶχε καθέξει ἐντασθῆναι.

Δι' αὐτὸ δὲν καλεῖ μόνον μάρτυρα τὸν Θεὸν ἀλλὰ ἀναφέρει καὶ αὐτὸ το ὅποιον τοῖς ἔχει ἐμπιστευθῆ δεκτικὸν οὗ ἐπὶ δι' τὸσον μέγαλα ἔχει ἀναλαμβάνει δὲν θὰ ἔφερε αὐτὸν ὁ ὅποιος, τὸν ἐνεπιστεῖθη μάρτυρα διὰ φρεσίν. Μαζὶ δὲ με αὐτὸ θέλει νὰ δεῇ καὶ ἐκεῖνο ὅτι ἡ ἀπάτη δι' αὐτοῦ, καὶ ἡ φρεσὶς εἶναι, ἀνακαίει Διοκῆ, διὰ νὰ μὴ λέγουν οἱ τοῦ, εἶναι καὶ αὐτοῦ καὶ διὰ τὸν οὗ φροντίζεις διὰ πόσον τὸσον μεγάλῃ καὶ τὸσον θεοῦ καὶ διὰ τὸν κνέει οὗ ἡ τοκαίτη φροντίζεις εἶναι εἰς αὐτὸν ἀνακαίει καὶ τὸν θεοῦ, ἔχει διαταχθῆ εἰς αὐτὸν αὐτὸς ὁ τρώτος, ἡ τρώτος. Διὰ νὰ κληρικὸς τὸ εὐαγγέλιον Διοκῆς ὁ ὅποιος ἔχει ἀνακαίει αὐτὸ ἔχει ἀνάγκη νὰ ἔχη εἰς τὸν νοῦν τοῦ συγγνώμης αὐτοῦ, ὁ ὅποιος προκεῖται νὰ ὑποδεχθῶν τὸ κληρικόν.

Φανερώνει δὲ καὶ αὐτὸ ἐκτὸς αὐτοῦ οὗσαν αὐτὸν «ἐν τῇ τρωματι μοι». Οὗ αὐτὴ εἶναι τὸ ἀντικείμενον καὶ τῆς εἰδωλολατρικῆς καὶ τῆς Ιουδαϊκῆς λατρίας. Διὰ τὴν μεν εἰδωλολατρικὴν εἶναι καὶ σαρκικὴ καὶ τελευτημένη ἡ δὲ Ιουδαϊκὴ εἶναι καὶ ἀνθρώπων, ἀλλὰ καὶ αὐτὴ σαρκικὴ. Ἐν τῇ ἑκατέρῃ εἶναι ἀντικείμενον τῆς εἰδωλολατρικῆς ὑψηλότερα δὲ ἀσυγκρίτως τῆς Ιουδαϊκῆς.

Διὸτι ὁ τρώτος τῆς ἰδικῆς μα λατρίας δὲν εἶναι με προδότη καὶ μούχους καὶ κατηγόν καὶ κνέων. Ἐ ἀλλὰ με ψυχὴν τρωματικὴν. Αὐτὸ τὸ ὅποιον καὶ ὁ Χριστὸς φανερώνει ἐν τῇ «Πνεῦμα ὁ Θεὸς, καὶ τοῦ προσκυνοντάς αὐτὸν ἐν τρωματι καὶ ἀληθείᾳ δεῖ προσκυνεῖ» (Ἰωαν 4 24).

«Ἐν τῇ εὐαγγελίᾳ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ». Ἐν τῇ προηγουμένῳ εἶπε ὅτι εἶναι τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Πατρὸς, εἰς τὸ λέγει τοῦ Υἱοῦ. Τότεν ἀδιάφορον εἶναι νὰ τὸ λέγῃ καὶ τὸν Πατρός καὶ τοῦ Υἱοῦ. Διὸτι ἔμαθε ἀπὸ τὴν μακαρίαν ἐκείνην φωνὴν οὗ τὰ τοῦ Πατρὸς, εἶναι τοῦ Υἱοῦ καὶ τὰ τοῦ Υἱοῦ τοῦ Πατρὸς. «Πάντα γὰρ, λέγει, τὰ ἐμασά ἐστι, καὶ τὰ σα ἐμα» (Ἰωαν 17, 10).

«Ὡς ἀδιαλείπτως μνεῖαν ὁμῶν κοιδοῦμαι ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου» (στ 9-10). Αὐτὸ εἶναι δειγμὰ πραγματικῆς ἀγάπης 439 καὶ φαίνεται μὲν ὅτι λέγει ἐν πρᾶγμα, ἀλλὰ θέτει ἐδῶ τέσσαρα. Καὶ ὅτι ἐνθυμείται καὶ ὅτι ἀδιαλείπτως καὶ ὅτι εἰς τὰς προσευχάς καὶ ὅτι διὰ μεγάλα πράγματα.

«Λέομενος, εἴ πως ἤδη ποτε εὐδοκῶθησμαι ἐν τῷ θελήματι τοῦ Θεοῦ λαθεῖν πρός ὑμᾶς» (στ' 101). Ἰδε δεῖ και ἀγαθὰ να τοὺς ἰδῇ και δὲν ἀρεταί να τοὺς ἰδῇ παρὰ τὴν θελήσιν τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ ἐλπί των τοῦτον ἀναμεμνημένον μέ τον φόδον του Θεοῦ. Διότι τοὺς ἡμεῖς μὲν, και ἐβιάσεται να παρῇθῃ πρὸς αὐτοὺς. Ὅμως δὲν ἠθέλε να τοὺς ἰδῇ παρὰ τὴν θελήσιν του Θεοῦ ἐπειδὴ τοὺς ἡμεῖς.

Αὐτὸ εἶπεν ἡ ὑπόστασις ἀγαθὴ. Β' ὅχι ὅπως ἡμεῖς, οἱ ἄποικοι κατεστειμένον ἐκ ὑπερβολῆς τῶν νόμων τῆς ἀρετῆς και ἄλλο τὰ δυο ἄλλα. Διότι ἡ δὲν ἀγαθὴ μὲν οὐδενὶ ἢ ὅταν κάποτε ἀγαπήσωμεν, ἀποστρέφον παρὰ τὴν θελήσιν τοῦ Θεοῦ πρὸς αὐτοὺς και τὰ δυο παρὰ τον Θεον νόμον. Ἐάν δε αὐτὰ εἶναι ἐνοχλητικά ὅταν λέγῃται εἶναι ἐνοχλητικότερα ὅταν συμβαίνουν.

Και τὰς ἀποστρέφον λέγει παρὰ τὴν θελήσιν του Θεοῦ. Ὅταν τον μὲν Χριστὸν ὁ αὐτοὺς ἀναγείναι ἀπο τὴν πεινᾶ τον παρὰβλήσωμεν εἰς τὰ τέκνα δε και τοὺς φανερὰ και τοὺς ἀφανῆς διδοῦμεν περισσότερα ἀπο τὰ ἄλλα και C Μαλακὸν δι τι ἀνέστη παρῇ να προμνησμένον περισσότερον τὸν λαόν. Διότι ἔάν ὁ καθεὶς ἐξέλθῃ τὴν δικτὴν τὴν συνειδήσιν θα εὖρε να συμβαίνει αὐτοὺς εἰς πολλάς περιπτώσεις.

Ἐπειδὴ ὅμως ὁ μακαριὸς δὲν ἦτο τέλειος ἀλλ' ἐβιάσθη και να ἀρετῇ και να ἀρετῇ. Ὅπως τρεῖς και ἄλλοι ἦτο ἀρετῶν και ἐνφ' ὑπερβολῇ ἐν ὅσους εἰς τὸ να ἡμεῖς δε ἀποστρέφον τι μετὰ τὴν ἀρετῆς. Παρὰ τὴν θελήσιν τοῦ Θεοῦ και τὰ δυο ὑπερβολῇ ἀποστρέφον μετὰ τὴν ἀρετῆς και ὁ φόδος τοῦ Θεοῦ και ὁ τοῦτος να ἰδῇ τὸν Παύλον. Διότι τὸ να προμνησθῇ να ἀρετῇ και να μὲν, παρὰ τὴν θελήσιν δὲν τι ἐβιάσθη να να ἡμεῖς ἦτο δὲν μὲν ἰσχυρῶς ἀρετῆς. Τὸ δε να μὲν εἰς τὴν πρῶτην τὴν τοῦ Θεοῦ ὑπερβολῇ, ἐνφ' τοιοῦτοτρόπως ἀρετῇ εἶναι δεῖ μὴ ἡμεῖς ἀρετῆς.

Εἰς ἄλλαν περιπτῶσιν μὲν. Ο' ἄφοι παρὰβλήσῃ τον Κυρίον τρεῖς, φοβᾶται, ὅχι μὲν δὲ να ἀρετῇ τὸ τοῦτον μὲν ἀλλὰ και τὸ ἀντιθέτον ἐνφ' δὲν να ἀρετῇ τὸ ἐβιάσθη ἀρετῆς μὲν τὸ δε δὲν εἰσηκουσθῇ (Β' Κορινθ' 2' 8) Τοιοῦτοτρόπος, εἰς ὅλα ἀνέβηκε τὸς εἶχε ἐστραμμένην τὴν καρδίαν του πρὸς τον Θεόν.

Ἐδῶ δε ἔλαβε μὲν, ἀλλ' ὅχι ὅταν ἐξήσῃ ἀλλὰ ἀργότερον οὔτε και ἔδω ὁυσανασχέσῃ. Αὐτὸ δε τὰ λέγει διὰ νὰ μὴ ὁυσανασχέσῃ ὅταν δὲν εἰσακουσώμεθα ἢ ὅταν εἰσακουσώμεθα ἀργότερον. Διότι δὲν εἰμεθα καλῆτεροι αὐτοὺς τὸν Παύλον, ὁ ὅποιος και διὰ τὰ δυο ἀναγνώριζε χάριν εἰς τὸν Θεόν. Και πολὺ εὐλόγως

Ἐπειτα ἐπειδή και αὐτο ἦτο πολὺ βαρὺ, C προσέειπε πὺς το μετρωῖται διὰ τῆς προσηκῆς, Διοτι δια να μὴ λεγουν διατι Σα λειόμεθα και ἐμεῖθα σταθεροὶ και ἔχομεν ἀναγκὴν των ἰδικων σου λεγων, δια να σταθωμεν σταθεροὶ Ἀφοι τους ἐπρόλαβεν ἁ ναιρει αὐτὴν τὴν ἀντιρρησην λεγων τοιοῦτοτροπως «Τοῦτο δὲ ἐ-στι, συμπαρηκληθῆναι ἐν ὑμῖν διὰ τῆς ἐν ἀλλήλοις πιστεως, ὑμῶν τε καὶ ἐμοῦ» (στ 12) Ὡς να ἔλεγε Μὴ θεωρησετε ὅτι ὡμιαῖσα κατηγορων υμας Διοτι δὲν ὡμιαῖσα, εἰ αὐτὴν τὴν προθεσιν Ἀλ λαι τι εἶναι αὐτὸ τὸ ὅποιον ἠθέλησα να εἰπω, D Ὑποφέρετε πολ-λας θλίψεις, καταποντιζόμενοι ἀπὸ τοῖς δικτας Ἐπεθυμησα λαυτὸν να σὰς ἴδω δια να σὰς παρηγορησω μαλλον δὲ ὅχι δια να παρηγορησω μόνον, αλλαι καὶ ὁ ἰδιος να δεχθῶ παρηγοριαν

Παρατήρησε σοφίαν διδασκαλοὶ Ἐλεν «εἰς τὸ στηριχθῆναι ὑμᾶς» Εἶδεν ὅτι αὐτὸ τὸ ὅποιον ἔλεχθῆ εἶναι, βαρὺ και δισά-στακτον διὰ τους μαθητάς Λέγει «εἰς τὸ παρακληθῆναι ὑμας» Ἄλλὰ και αὐτὸ πάλιν εἶναι βαρὺ, ὅχι τόσον μὲν ὅσον τὸ προη-γουμενον, βαρὺ ὁμως Μειώνει λαυτὸν τὸ βαρὺ και αὐτοῦ, κατα-πραύνων τὸν λόγον ἀπὸ διας τὰς πλευρας και καθιστων αὐτὸν εὐπρόσδεκτον Ε Διοτι δὲν εἶπεν ἀπλως «παρακληθῆναι» ἀλλὰ «συμπαρηκαθῆναι» καὶ οἶτε εἰς αὐτὸ ἠρκέσθη, ἀλλὰ εἰσάγει και ἄλλην περισσοτεραν θεράπειαν με τὸ να εἴπῃ «διὰ τῆς ἐν ἀλλή-λοις πιστεως, ὑμῶν τε και ἐμοῦ»

Ἰω πω' πόση ἦτο ἡ ταπεινοχρηστὴν' Ἐδειξεν ὅτι και ὁ ἰδιος εἶχεν ἀναγκὴν ἀπὸ ἐκείνου, ὅχι ἐκείνου μόνον ἀπὸ αὐτὸν Και τὸν μαθητάς τοῖς ἐπιποθέτησεν εἰς τὴν θέσιν των διδασκάλων, χωρὶς ν' ἀφῇσι οὐδεμίαν ὑπεροχὴν να μείνῃ εἰς αὐτοῦ, ἀλλὰ ἁ φοὶ ἐπαρουκασεν ὅτι ὑπάρχει πολλὴ ἰσοτιμία Διοτι τὸ κέρδος εἶναι κοινὸν λέγει και ἐρῶ ἔχω ἀναγκὴν τῆς παρηγορίας ἀπὸ πὰς και υεῖς τῆς παρηγορίας ἀπὸ ἐμε

Και πὺς γίνεται αὐτὸ 441 «Διὰ τῆς ἐν ἀλλήλοις πιστεως, ὑ-μῶν τε και ἐμοῦ Διοτι ὁπως ἀκριβὰς εἰς τὴν περιπτωσιν τοῦ πυρός, ἂν κάποιος συγκεντρωκὴ πολλὰς λαμπάδας' ἀνάπτει λαμ-πράν τὴν φλόγα, τοιοῦτοτροπως εἶναι φυσικὸν να γίνεται και εἰς τους πιστους Διοτι ὅταν μὲν ἔχωμεν διαχωρισθῇ ὁ καθείς εἰς τὸν ἑαυτον του, εἰμεθα κατὼς ὀλιγωτερον προθυμοὶ Ὅταν ὁμως ἴδω-

* λαμπὰς εἶναι ὁ πυρὸς ἢ ὁ αἰχρὸς ἢ των φωτιστικῶν τῆς ἐπαχῆς τοῦ αἵρου Πατρος

μεν ὁ εἰς τοὺς ὕδαλους καὶ ἐναγκαστήσθωμεν αὐτοί, μετὰ τὰς ἰδίας
μας χεῖρας διευθετῆσαι τὰς τῶν πατρῶν

Αὐτοὶ μὴ ἐλπίσιν, τὸν παρόντα καιρὸν² καὶ τὸν μέλλοντα με-
τὰ τὴν χάριν τῶν θεῶν. Ἐκάθε τὸν καὶ κοινὴν καὶ ἐκείνην τὴν
ἐρημὴν ἐπαρκοῦσαν πολλὰ ἀνταρξάται τῶν πιστῶν καὶ τῶν ἐκ τῶν ὕδα-
των ἔχει ἐκδιδομένη. Βλέπει γὰρ καὶ ἐκείνη τὸν κινεῖν τὸν
σὸν κινεῖν ἦτο καὶ ὁ ὑδατοκτοῦ, νὰ ἴδῃ τοὺς μισθῶν καὶ τοὺς
διδασκῶν νὰ ἴδῃ τοὺς ἀδελφούς, οἱ οἵτινες ἤλθον εἰς τὴν πό-
λιν. Αὐτοὶ νὰ καταστήσῃ δὲ σαφέστερον ἐπὶ τὸ ὑπόκεινται. Ἡ
ἀναφέρω ἐν τῇ περικύβητι. Διότι ἂν καλύτερ ἀνενδοῦναι καὶ ἐν τῇ
τοῦ ὕδατος εἴη νὰ μὴ γινῇ ἰσορροπία ἐν τῇ χάριτι τῶν
Περικύβητων ἢ τῶν Σκυθικῶν ἢ ἄλλων βαρβάρων νὰ δοῦναι ὁμοῦ
ἀνά δύο καὶ τρεῖς εἰς ἐκείνην, τὰς πόλεις ἐξίστη ἀμενδῶς νὰ
δοῦμεν κατὰ τὸν ὅποιον νὰ εἴη ἀπὸ ἐδῶ. ὁ κενὸς τῶν τῶν
γὰρ καὶ ἐκείνην. Δὲν βλέπετε καὶ αὐτοὺς. Ὁ ὅποιος ἐν τῇ
σκοντίζει εἰς τὰ δυσωπώματα. Εἰς ἴδῃ κατὰ τὸν ὅποιον
νεῖς, ὅτι ἰσχυρῶνται καὶ ἀνατιέθενται ἀπὸ τὴν ἐξουσίαν
Ἄν δὲ παρομοιάζῃ τῶν τότε καιρῶν πρὸς ἀρχαῖους καὶ δε-
σποτῶν μὴ ἀπορήσει. Διότι ἐκεῖνοι ὑπερέχον τὸν χειροτερεῖ
ἀπὸ αὐτῶν διεισδυόμενοι καὶ διωκόμενοι καὶ ζῶντες μετὰ τὴν
πεινὰν καὶ τὸν πόλεμον καὶ τοβούμενοι, καθημερινούς θανάτους
καὶ ὑποπτευόμενοι καὶ τοὺς φίλους καὶ τοὺς ὁμοίους τῶν καὶ τῶν
σπγγένεις καὶ πρὸς ἀντιπαρακείμενοι κατοικοῦντες τὴν ἀκαθάρτην μίαν
λὸν δὲ πολὺ χειροτερεῖ ἀπὸ τοὺς κατοικοῦντας εἰς ξένην γῆν.

Διὰ τοῦτο λέγει «Εἰς τὸ σπρηχθῆναι υἱάς. Ὁ καὶ συμπαρα-
κληθῆναι διὰ τῆς ἐν ἁλλήλοις πίστεως». Αὐτοὶ δὲ τοῦ ἔλεγον, ὅχι
ὡς νὰ εἴχεν ὁ ἴδιος ἀνάγκη τῆς συμμαχίας ἐκείνων ἀπομακρυν-
σθαι ἀπὸ τὴν ὑπόψιν αὐτὴν διότι πῶς θὰ εἴχεν ἀνάγκη ὁ στυλὸς
τῆς Ἐκκλησίας, ὁ ἰσχυρότερος τοῦ αἰθέρου καὶ τῆς πέτρας ὁ
πνευματικὸς ἀδάμας καὶ αὐτός ὁ ὅποιος ἀρκεῖ διὰ μυρίας πόλεις.
Ἄλλα διὰ νὰ μὴ καταστήσῃ τὸν λόγον βλαπτόν, οὔτε αἰσθητὴν τὴν
ἐπιπληξιν. Ἐλεγεν ὅτι εἴχεν ἀνάγκη τῆς παρηγορίας ἐκείνων. Ἄν
κάποιος ἔλεγε παρηγορίαν τὴν εὐφροσύνην ἐξ αἰτίας τῆς προκο-
πῆς τῶν εἰς τὴν πίστιν καὶ ὅτι εἴχεν ὁ Παῦλος ἀνάγκη αὐτῆς,
οὔτε τοιοῦτοτρόπως θὰ ἔκαμνε λάθος εἰς τὸν λόγον.

2 Εἰς τὴν ἐποχὴν τοῦ ἱεροῦ Χριστοστομοῦ εἶχεν ἐξελθῆ ὁ Χριστιανισμὸς
εἰς ὅλον τὸν γνωστὸν τότε κόσμον καὶ εἰς ἐκάστην πόλιν ἢ κωμὴν ἢ καὶ εἰς αὐτὴν
τὴν ἐρημὴν ἤλθονατο νὰ εἴη κάποιος πλῆθος πιστῶν. Πρὸς τὴν ἐποχὴν αὐτὴν ἀν-
τιδιαστέλλει τὴν ἐποχὴν τοῦ Παύλου καθ' ἣν τὸ κήρυγμα δὲν εἶχε διαδοθῇ παν-
ταχοῦ.

Εάν λοιπόν επιθυμῇς λέγει καὶ εὔχῃ καὶ τρυφερῇ να τερπνολογήῃς καὶ να μετὰ δόξης τερπνολογῇς ἡ ἐμὲ δὲ μετὰ εὐα-
 θείᾳ. Λοιπὸν λοιπὸν αὐτὴν τὴν εὐδοκίαν τρυφώσας. «Οἱ θεοὶ
 δὲ ὑμᾶς, ἀγαποῦν, ἀδελφοί, ὅτι πολλὰκις προσεβίβην εἰσεῖν πρὸς ὑ-
 μᾶς, καὶ ἐκωλύθην ἄχρι τῆς θαλάσσης» (π. 13). Παρατήρησε μετὰ
 δόξης ἀποκρίσεως καὶ εὐδοκίαν τολῶνς ἐννοησάμενη. Διότι λέ-
 γει καὶ ἐπὶ ἡμιποδισθῇ, διὰ τὸν λόγον δὲ δὲν λέγει. Διότι δὲν
 εἰσεῖζει τὴν ἐντολήν τοῦ δεσποτοῦ Χριστοῦ ἀλλὰ μόνον ὑπακούει.
 Πᾶς δὲ αὐτὴν θεοαφῶς ἐπὶ ἡεὶ φροντίζων να ἀπορήσῃ ἀπὸ πολλῶν
 αὐτῶν πολλῶν τοκίων ἀμετρώων καὶ μεγάλων τῶν τῶν ὁποίων ἦτο
 ἐσπεριζομένη διδασκαλίας ἡ ἀκαταμέτρητη ἡμιποδισθῇ εὐθεὶς να ἀπο-
 λυθῇ τοιοῦτον διδασκάλων καὶ ἐπὶ τῶν χρόνων. 442 Διότι
 αὐτὸς ὁ ὁποῖος ἐπιτελεῖ τὴν ἀφ' ἑαυτοῦ τολῶν εἰς τὸν ἀρχιμέ-
 νους ευκολῶς ἐπαρτέθη. Αὐτὸς ὁμοῦς ὁ ὁποῖος, ἀφ' ἑαυτοῦ ἐκεί-
 νων σπηρεζομένους εἰς τοὺς ἐπὶ τῆς ἐκκλησίας, εἶχε παρημασμένην τὴν
 Πρωτεύουσαν.

Αλλ' ὁμοῦς οὐδὲν ἐξ αὐτῶν ἐρευνᾷ, ἀλλὰ υποχωρεῖ εἰς τὸ
 ἀκατάληπτον τῆς Περύουσις τοῦ Θεοῦ δεικνύων τὴν κοσμιότητα
 τῆς ψυχῆς τῆς καὶ παιδείας τῶν ὁλοῦς ἡμᾶς οὐδέποτε να ζήτωμεν
 εἰθηνῶς ἀπὸ τοῦ Θεοῦ διὰ καὶ γίνονται. Βέβαιον καὶ ἂν αὐτὰ τὰ
 ὅποια πρῶτονται φαίνεται ὅτι ἐνοχλοῦν πολλοὺς. Διότι γνωρίσμα
 τοῦ δεσποτοῦ εἶναι μόνον να διδῇ ἐντολὰς τῶν δοσίων διὰ να
 ὑπακούωμεν.

Δι' αὐτὸ ὅτι ἡμιποδισθῇ μὲν λέγει ἐξ αἰτίας τινος δὲ δὲν το
 λέγει. Διότι οὔτε ἐγὼ γνωρίζω λέγει. Μη λοιπὸν με ἐρωτᾷς τὴν
 θελήσιν τοῦ Θεοῦ ἢ τὴν γνώμην. Διότι οὔτε τὸ πλάσμα θὰ εἴπῃ
 εἰς τὸν πλαστὴν διὰ με ἐδημιουργήσας τοιαυτοτρόπως (Ρωμ. 9,
 20). Διότι διὰ ποῖον λόγον εἶπε μου, ζητεῖς να μάθῃς. Δὲν γνω-
 ρίζεις ὅτι αὐτὸς φροντίζει διὰ καὶ, ὅτι εἶναι σοφός, ὅτι δὲν πρᾶτ-
 τε, οὐδὲν ἀλλῶς καὶ μακάριος. Οὐ σε ἀγαπᾷ περισσότερον ὅλο
 αὐτοῦς οἱ ὅποιοι σε ἔχουν ἐγγισθεῖ καὶ τοι πατὴρ τὴν φιλο-
 στοργίαν ὑπερβαίνει τὰς πολλὰς, καὶ τὴν φροντίδα τῆς μητρός,

Μη ζητεῖς λοιπὸν, τίποτε περισσότερον οὔτε να προχωρῇς
 περαιτέρω. C Διότι αὐτὰ σοὶ ἀρκούν διὰ παρηγορίαν. Ἐπειδὴ
 καὶ τότε με νοσητὴν ἐτακτολοιοῖτο τὸ θέμα σχετικῶς με τοὺς Ρω-
 μαίους. Ἄν δὲ δὲν γνωρίζῃς τὸν τρόπον, μὴ δυσανασχετῇς. Διότι
 αὐτὸ εἶναι κατ' ἐξοχὴν γνωρίσμα τῆς πίστεως, τὸ να δεχεται κά-
 ποῖος τὸν τερεὶ τῆς Προνοίας τοῦ Θεοῦ λόγον παρ' ὅτι δὲν γνωρι-
 ζεῖ τὸν τρόπον τῆς προνοητικῆς τακτοποιήσεως.

Αφού λοιπόν έπετυχεν αυτό τό όλοϊον προσελάθει ο Παν-
λος ποιόν δέ ήτο αύτο, τό να δειξη ότι δεν ήρχετο όχι διότι τους
περιεφρονεί άλλα και ότι ήμπού'ετο άν και τό έπεθυμεί πο-
και άφοι άπηλλαγή από την κατηγορίαν της άδιαφορίας και ά-
φού τους έπεισεν ότι τερνισοτερον από αυτούς έπεθυμεί νά τους
ϊδή παλιν και μέ άλλα αποδεικνυει την αγάπην του Διότι ούτε
έπειδή ήμπού'ετο, λέγει. Ο έσταματήσα να έπιχειρώ, άλλα πάν-
τοτε μέν προσελαθουν, παντοτε όμως ήμπού'ετο, ουδέποτε δέ
άπεμακρυνομην από την προσπαθειαν, χωρίς μέν νά έρχωμαι άν-
τιμετωπος πρός τό θέλημα τοϋ Θεού, διατηρών δέ την αγάπην
Δια τής προθέσεως, λοιπόν, και τής μη άπομακρυνσεως έδεικνυει
την αγάπην, δια τής παρεμποδισσεως δέ και δια του ότι δεν έφερε
άντιφροσιν εις τόν Θεόν όλην την αγάπην πρός τόν Θεόν

«Ίνα τινά καρπόν σχώ και έν υμίν» (στ 13) Καιτοι είπε και
προηγούμενως την αίτιαν της έπιθυμίας, και έδειξεν ότι ήτο πρέ-
πουσα και εις αυτόν, άλλ όμως και έδώ την προβαλλει, Ε έντό-
νως αποβαλλών την ύποψϊαν των Διότι, έπειδή, ή πόλις ήτο έπι-
φανής και μοναδική τοιαύτη παντου εις την ξηράν και εις την θά-
λασσαν, και μόνον ή έπιθυμία της ίστορίας της έγινεν εις πολλούς
προφασις έπισκέψεως της, διά νά μη νομισουν κάτι τέτοιο και διά
τόν Παύλον, ούτε νά υποπτευθουν ότι άπλώς κανχωμενος διά την
συμπαθειάν των έπεθυμεί νά παρευρεθη εκεί, συνεχως προβάλλει
την αίτιαν της έπιθυμίας

Και προηγούμενως μέν λέγει έπεθυμουν νά σάς ιδω, «ίνα τι
μεταδώ χάρισμα υμίν πνευματικόν» Έδώ δε σαφέστερον, «ίνα
τινά καρπόν σχώ και έν υμίν, καθως και έν τοίς λοιποίς έθνεσι»
(στ 13) 443 Έτοποθέτησε τους κυβερνώντας μέ τους κυβερνωμέ-
νους και έπειτα από τά άπειρα τρόπαια και τάς νίκας και την
περιβλεπτον θέσιν των άνωτάτων Ρωμαϊων, τους τοποθετεί μαζί
μέ τους θαρδάρους Και πολυ εύλόγως Διότι όπου ύπάρχει ή εύ-
γένεια της πιστεως, ούδεις είναι θαρδάρος, ουδεις είδωλολάτρης,
ούδεις ξένος, ούδεις πολιτης, άλλ' όλοι αναβαινουν εις μιαν υπε-
ροχήν αξιωματος

Ή μετριοφροσύνη τοϋ Παύλου

Παρατήρησε δέ αυτόν ότι και έδώ μειωνει τόν έαυτόν του
Διότι δεν είπε, διά νά διδάξω, διά νά κατηχησω, άλλα τί, «Ίνα
τινά καρπόν σχώ» Και όχι άπλώς καρπόν, αλλά «τινά καρπόν»

Πάλιν μεκόνων τὸν ἑαυτὸν τοι ὅπως και προηγουμένως λέγει·
 «ἴνα τι μεταδῶ» Β Ἐπειτα και αὐτοὺς μεκόνων ὅπως ἔπα και
 προηγουμένως λέγει «καθὼ και ἐν τοῖς λοιποῖς ἔθνεσι» Διότι
 οὔτε ἐπειδὴ εἶθε πλουσιοι και ἔχετε περισσώτερα ἀπὸ τοὺς ἄλ-
 λους, δείκνυω διὰ τοῖς ὑπαλλοιπτοῖς ὁλιγωτέραν φροντίδα Διότι
 δὲν ζητοῦμεν τοὺς πλουσιότες ἀλλὰ τοὺς πιστούς

Ποι εἶναι τῶρα οἱ σοφοὶ τῶν Ἑλληνίων, οἱ ὅποιοι ἔχουν τὰς
 πυκνάς γενειάδας και φοροῦν τοὺς χιτῶνας και ἐπιβρυνται μὲ
 κομπορρημοσύνας, Τὴν Ἑλλάδα ὅλας τὰς θαρράδικας χώρας τὰς
 ἐπιστρέψεν εἰς τὸν Χριστὸν ὁ σκηνοποιός¹ Ὁ δὲ Πλάτων² ὁ ὁ-
 ποῖος ὑμνεῖται ἀπὸ τοῖς Ἑλληνας και προβάλλεται, ἀφου ἦλθε
 διὰ τρίτην φοράν εἰς τὴν Σικελίαν μὲ τὴν κομπορρημοσύνην τῶν
 λόγων ἐκείνων τῆς φιλοσοφίας, C μὲ τὴν λαμπρὰν ὑπολήψιν δὲν
 ὑπέταξε οὔτε ἓνα τυραννον, ἀλλὰ τόσον ἀθλίως διέφυγεν, ὥστε νά
 χάσῃ και τὴν ἰδίαν τὴν ἐλευθερίαν. Ο σκηνοποιός ὁμως ὄχι, μόνον
 τὴν Σικελίαν, οὔτε τὴν Ἰταλίαν, ἀλλὰ ὁλόκληρον τὴν οἰκου-
 μένην διέτρεξεν και οὔτε ὅταν ἐκηρυττεν ἀπεμακρυνθῇ ἀπὸ τῆν
 τέχνην ἀλλὰ και τότε ἔρραπτε δέρματα και ἦτο προϊστάμενος ἐρ-
 γαστηρίων Και οὔτε αὐτό ἐσκανδαλίσσε τοὺς προερχομένους ἀπὸ
 τὴν ἀνωτάτην ταξιν και πολὺν εὐλόγως Διότι ὄχι αἱ τέχναι και
 τὰ ἐπαγγέλματα, ἀλλὰ τὸ ψεῦδος και αἱ κατεσκευασμένοι ὑπὸ τῶν
 ἀνθρώπων διδασκαλῖαι εἶναι συνήθες νά καθίστουν τοὺς διδά-
 σκοντάς εὐκαταφρονήτους

Δι αὐτὸ λοιπον ἐκείνους μὲν και οἱ Ἀθηναῖοι τοὺς περιγε-
 λουν πλέον εἰς αὐτοὺς δε προσέχουν και οἱ θαρράκιαι και οἱ ἀ-
 νοήτοι και οἱ ἄνθρωποι τοῦ λαοῦ D Διότι, τὸ κηρυγμα διδεται εἰς
 ὅλους κοινῇ δὲν γινώσκει διαφορὰν πλεονημιτος οὔτε ὑπεροχὴν
 ἔθνους, οὔτε ἄλλο τιποτε ἀπὸ τὰ τοιαῦτα Διότι ἔχει ἀναγκὴν
 μόνον τῆς πίστεως, ὄχι τὸν φιλοσοφικῶν συλλογισμῶν

1 Ὁ Απ Πάυλος ἡσέει, τὸ ἔργον τοῦ σκηνοποιοῦ διὰ νὰ ἐκασφαλῇ τὰ
 τρεῖς τὸ ζῆν δι ἑσέτην και τρεῖς συνεχόμεναι τοι και διὰ νὰ μὴ ἐπιβάρυνῃ τοὺς
 ἡμετέριους μὲ τὰ τῆς διατροφῆς τοι

2 Ἐπειτα ἀπὸ τὸν θάνατον τοῦ διδασκαλοῦ τῶν Σικελιτικῶν ὁ Πλάτων ἐπε-
 σκέφθη τὴν Ἀσίαν τὴν Κερνήτην τὴν Κατω Ἰταλίαν Ὁ τυραννος τῶν Συρα-
 κοσιῶν Διονυσῖος ὁ ὡς τὸν ἐδέχθη φιλικῶς ε, τὴν αὐτὴν τοι ἔπειτα ὁμοῦ τὸν
 ἔθετορρεν ὑποπτεῖν και τὸν ἐξελίσσετο μὲ πολιτικὸν τακτικόν τι, τὴν Α—γαν ὁι
 Αἰγυπτίαι, ἐχθροὶ τῶν Ἀθηναίων τοι τὸν ὠδήγησαν διὰ νὰ τὸν πωλήσῃεν ὡς
 δοῦλον Τὸν ἔσωσεν ὁ Ἀθηναῖος φιλοσοφὸς Ἀντικλείδης, τὴν ῥῶσας τὸν ἐπικρατημένον
 χρηματικὸν ποσὸν και κατόπιν αὐτοὶ ἐπιστρέψεν ὁ Πλάτων εἰς Ἀθήνας

Δι' αὐτὴν γὰρ τὴν χάριν ἡμεῖς καὶ θεοποιήθημεν καὶ κλητοὶ
 τῆς υἱοθεσίας ἐσμ'· ἀλλ' οὐκ ἐστὶν ἐν αὐτῇ καὶ μετρίον ὅτι
 δι' ἐξουσίαν ἐκινῶν καὶ τοὺς τρυφῶν καὶ ὑποτακτικῶς ἐκέρχεται
 κατὰ τὸν νόμον. Πρὸς μὲν τοὺς ἁπλοῦς οὐκ ἐστὶν ὁμοίαν καὶ ἐξουσίαν τῶν
 πρὸς τρυφῶν, τοὶ γὰρ οὗτοι τρυφῶντες ἐκ δόξης ἀντιτίθενται
 καὶ κινῶν οὐκ ἐκ τρυφῶντος αὐτῶν. Δι' αὐτὸ τὸ ὅτι οὗτοι
 τρυφῶντες ἐκ τῆς τρυφῆς τῶν τοῦ υἱοθετοῦ τῆς ἀρετῆς καὶ
 τῆς θεολογίας καὶ τῶν ἁλλῶν τε, ὡς καὶ τῶν πρώτων Ἰσχυρῶν
 περικυβερτῶν ἐκ τοῦ τρυφῶντος καὶ τῶν σοφῶν περιουσιῶν δια-
 ρεῖται ἀπ' ἐκείνων· τρυφῶντες δὲ οὐκ ἐκ τῆς τρυφῆς ἀλλὰ προσέτι
 ἐκ δόξης τὴν ἰδίαν ἀντιτίθενται· ἵνα ἐπιδόξωται καὶ διὰ τὸ κτηνῆσαι
 καὶ τὴν περιουσίαν καὶ οὕτως αὐτοὶ εἶναι καὶ περισσώτερον
 ἀναγκαῖον ἀπὸ ἐκείνων.

Δι' αὐτὴν καὶ ὁ Παῖς, ἀλλ' ἐκ συμμιγῆς «ἐν ταῖς τοῖς Ἰουδαίῳ»
 ἔπειτα δεῖκνυται οὐκ ὅπως δὲν χαρίζεται τότε εἰς τὴν
 ἡλικίαν ἐκτακτικῶς ἐνταυτῇ τῇ διδασκαλίᾳ καὶ παρηγορίᾳ αὐτοῦ,
 ἐκ τῆς ἐκτακτικῆς τοῦ Θεοῦ τῶν ὁσίων λέγει· «Ἐλπίσαι τε καὶ
 βαρβαρίσαι, σοφοὶ τε καὶ ἀνοήτοις ὀφειλάτης εἰμι» (στ 13) 444
 Πρὸς μὲν τοὺς ἁπλοῦς καὶ τὸς τοὺς κορυβαίους ὅταν τοῦτο
 πτελεῖ τὴν ἐπιστολήν· τὸ λέγει δὲ αὐτὸ διὰ νὰ ἀντιθέσῃ τὰ τανύτη
 εἰς τὸν Θεόν.

«Οὕτως το κατ' ἐμὲ πρόθυμον, καὶ ὑμῖν τοῖς ἐν Ρώμῃ εὐαγγε-
 λισσασθαι» (στ 15)· Ὡς γεννητὰ ψυχῇ· Ἐγὼ ἀνελθὼς ἐπιθεῖν ἢ
 ὅποια ἦτο γεμάτη με τέκοντες κινδύνους, ταξίδι, μῆλον εἰς τὴν θα-
 λασσαν, πειρασμούς, κατηγορίας, ἐπαισιμασίας· διότι ἦτο φεικ-
 λόν, ἐπειδὴ ἐπρόκειτο νὰ ὁμαθῇ εἰς τέκον μεγάλην πόλιν, ἣ ὅ-
 ποια εἶχεν ὡς κλιθεῖντας παθεῖν τιμῶν, νὰ εἰσέλθῃ τὰ
 αὐτοὺς καὶ πικρὰς πειρασμούς, τοιοντοτρόπως λοιπὸν εἰς αὐτὴν
 τὴν πόλιν καὶ τὴν ζωὴν τοῦ ἐπιδόξωσαι ἄφρον ἐσφιδάσθαι αὐτὸν
 τότε τιμῶν τῆς πόλεως· ὅλα ὅμως ἂν καὶ ἐπιδόξωσαι νὰ ὑπο-
 μείνῃ τῶσα πολλά· Β δὲν ἔστιν ὁκνηρότερος ἀπὸ κινῶν ἐξ αὐτῶν
 ἀλλὰ καὶ ἐβιάζετο καὶ ᾔσχετο πόνον δι' αὐτοὺς καὶ πρόθυμος
 ἦτο· Δι' αὐτὸ λέγει· «Τὸ κατ' ἐμὲ πρόθυμον καὶ ὑμῖν τοῖς ἐν
 Ρώμῃ εὐαγγελισσασθαι».

«Οὐ γὰρ ἐκαιοχνομαί το εὐαγγέλιον» (στ 16)· Τι λέγετε.

5 Συμμιγῆς τῶν τοῦ ἱεροσολιμῶν χριστιανῶν καὶ τῶν ἐκ τῆς ἰουδαίας· ἀπὸ Παύλου τρεῖς νὰ ἀναμνησθῇ τὸ ὅτι μὴ ἀμειψόμενος κατὰ τὸν
 διωγμὸν καὶ Νέκτανος (64-66) εἰς τὴν Ρώμην.

[illegible][illegible]

Ἰσχυροὶ λαλοῦντες ἔχοντες τὴν ἐπαγγελίαν ὅτι ἡμεῖς ἐλπο-
μεθα νὰ τὰς κερύσωμεν τὰς ἰησοῦν τὸν θεωρούμενον ὡς τὴν
ἐκτελεστοῦσαν ἰσοψηφίαν ὁ οὐρανοῦ ἀντιμετωπίζοντες τὴν ἰουδαίαν καὶ ἐν-
τὴν οὐκ ἐν κερματισμῷ δυνατὸς ἔχειν, νὰ ἔχῃ κερματισμὸν ἀδικίας
οὐτε χρήματα νὰ χρησιμοποιοῦν καὶ ὁ οὐρανοῦ ἀπεθνήσκοντες ὡς κατὰ
δικίαν μετὰ ἡγοίας καὶ ὑπερβῆναι καὶ ἀλλὰς πολλὰ περιφρονήσας,
καὶ ὅτι ψεύδονται νὰ ἐντρέχονται αὐτοί. Ὁ ἐπειδὴ δὲν εἶχον γνώ-
σασθαι τότε ὅτι τὴν οὐρανὸν ἀπὸ τὰ ἀποκρήματα καὶ μέγιστα μυστήρια
τῶν Θεῶν διὰ τοῦτο λέγει «οὐκ ἐπαυχόμεθα» διδόντων κατὰ
πρωτὴν ἐκείνων; νὰ μὴ ἐντρέλονται διότι ἐγνωρίζοντες ὅτι, ἂν ἐπο-
τιχοῦν αὐτοὶ συντόμως προσδευνόντες θὰ φθάσουν καὶ εἰς τὸ νὰ
καυχῶνται.

Και, σὺ λοιπὸν ἂν ἀκούσῃς κάποιον νὰ λέγῃ Τὸν ἐσταυρω-
μένον προσκυνεῖς, μὴ ἐντροπῆς οὔτε νὰ σκυψῇς τὸ βλέμμα καὶ τι-
μῶν καὶ νὰ εἶσαι υπερηφάνος καὶ νὰ καυχῇσαι καὶ νὰ δεχθῇς
τὴν ὁμολογίαν με τοὺς ὁφθαλμοὺς ἐλευθερώσας ἀπὸ ἐντροπῆς καὶ
με τὸ προσκυνεῖν ὑψῆσαι. Ἐ Καὶ ἂν εἴπῃ πάλιν τὸν ἐσταυρωμένον
προσκυνεῖς, νὰ εἴπῃς πάλιν εἰς αὐτὸν. Ναι, ἀλλὰ ὄχι τὸν μόνον,
οὔτε τὸν πατροκτονῶν οὔτε τὸν παιδοκτονῶν διότι τέτοιοι εἶναι
ὅλοι οἱ ἰδιῶται τῶν θεῶν, ἀλλὰ προσκυνεῖς αὐτὸν ὁ ὁποῖος διὰ τοῦ
Σταυροῦ ἐφάρμοσε τοὺς δαίμονας, καὶ κατέστρεψε τὰς ἀπειροὺς μα-
γείας τῶν Διωτ. ὁ Σταυρὸς εἶναι δι' ἡμᾶς, τὸ ἔργον τῆς ἀνεκφρα-
στοῦ φιλανθρώπου τοῦ Θεοῦ, τὸ σῶμα τοῦ πολλοῦ φροντιστοῦ
τοῦ Θεοῦ δι' ἡμᾶς.

Ἐκτός δὲ ἀπὸ αὐτὰ ταὶ ὅσῳι ἐλαγίσθησαν ἐπειδὴ καὶ μετὰ τὸν λῆγον τὸν ἐκομίσαν καὶ ἐφοιτοῦντας αὐτοὺς τετήρησαν· καὶ τεχόντες τὴν κοσμικὴν μορφήν. **445** ὥστε λέγει· ἄφοι εἰπαί η· ἐγὼ ἐνίσχισθαι τὸν λαὸν ἀπὸ αὐτῶν τοὺς σαλευσόμενους ἐρχομαι κτερυττων τὸν Σατάνην καὶ δὲν ἐντρέπομαι διὰ αὐτοῦ «δυναμὶς γὰρ Θεοῦ ἐστὶν εἰς σωτηρίαν» (στ. 16). Λέγει· εἰς σωτηρίαν ἐπειδὴ ἐπαρχει καὶ θανάτου Θεοῦ εἰς τιμωρίαν. Διότι οἱ αὐτοὶ ἐπὶ τῆς Αἰωνιότητος ἔλεγεν· «Αὕτη ἐστὶν ἡ δύναμις μοι ἡ μεγάλη»^δ καὶ δύναμις ἡ ὅποια χρησιμοποιεῖται εἰς καταστροφὴν· «Φυβήθητε γὰρ λέγει, τὸν διψάμενον καὶ ψυχὴν καὶ σῶμα ἐν γέννη ἀπολέσαι» (Ματθ. 10, 28). Διὰ αὐτοῦ λέγει· δὲν φέρω αὐτὰ διὰ τὴν ἔλθῃ· ὅχι, ὅχι ἀφορᾷ τὴν κόλασιν καὶ τὴν τιμωρίαν· ἀλλὰ διὰ τὴν ἀφ᾽ ἑαυτοῦ τὴν σωτηρίαν.

Τι λοιπὸν, **Β** Δὲν ἐκτερυττων καὶ αὐτὰ τὸ ἐν τῷ γέννη, τὸν λόγον περὶ τῆς γέννης^ε· περὶ τοῦ σκοτεινοῦ τοῦ ἐξ ἑαυτοῦ^ς καὶ τοῦ δηλητηριωδούς· σκωληκος. Καὶ ὅμως, ἀπὸ πονηθεῖν ἄλλοι δὲν τὰ ἐγνωρίζομεν αὐτὰ, παρὰ ἀπὸ τοῦ ἐπαγγέλιον.

Ὅπως λοιπὸν, λέγει· «δύναμις Θεοῦ εἰς σωτηρίαν»· Ἀλλὰ ἀκούσε καὶ τὰ ἑξῆς· «Πάντι τῷ πιστευοντι, Ἰουδαίῳ τε πρῶτον, καὶ Ἑλληνι» (στ. 16). Ὅχι, λοιπὸν, ἀδιακρίτως εἰς πάντας ἀλλ' εἰς ὁσους τὸν δέχονται. Διότι καὶ ἂν εἴσαι Ἑλληνα (ἐθνικὸς) καὶ ἂν ἔχῃς ἐπιτελέσει καθὲ εἶδους κακίαν, καὶ ἂν εἴσαι Σκίθης, καὶ ἂν εἴσαι ὕαριος, καὶ ἂν εἴσαι θηρίον καὶ γεματος ἀπὸ καθὲ εἶδους ἀνοησιαν, καὶ ἂν φέρῃς ἐπάνω σοι ἀπειρα ἥρπῃ ἁμαρτημάτων, ἂν ἐδεχθῇς διὰ τὸν ἑαυτὸν σου τὸ κτήνημα περὶ σταιρικῷ θανάτου τοῦ Χριστοῦ καὶ ἀφοῦ ἐδαπτισθῇς, ἐξηλείψεις ὅλα ἐκεῖνα.

Διὰ τοῦτο δὲ λέγει ἔδω, «Ἰουδαίῳ τε πρῶτον καὶ Ἑλληνι», **Γ** Τι

δ Ἡ φράσις «αὕτη ἐστὶν ἡ δύναμις, μοι ἡ μεγάλη» δὲν ὑπάρχει αὐτοτελεῖς εἰς τὴν Π. Διαθήκην. Ο Ἀβραάμ Πατὴρ ἀναστρέφοντος εἰς τὴν τιμωρίαν τῶν Αἰωνιότητων ἔχει πρὸς τὸν Ἰωσὺς τὸ χωρίον· «καὶ ἐπιδάσω τὴν χεῖρά μοι ἐπ' Αἰγύπτου καὶ ἐξελθῶ ἐκ τῆς ἐκείνης· μοι τὸν λαόν μοι τοῦ, τῶς, τῶς, Ἰσραὴλ ἐκ γῆς Αἰγύπτου οὐν ἐκδύναμις μεγάλη»· Ἐξοδ. 7· 41. Βασιλ. καὶ Ἰωημ. 2· 25.

ε Γέννηα τοῦ πυρός· ὠνομάζεται ἔξω ἀπὸ τὴν Ἱερουσαλὴμ· ἡ ἐκτασις εἰς τὴν ὁποῖαν συνεκέντρωναν τὰ ἀπορρήματα καὶ τὰ ἐκείων. Το θῆμα ἡτο ἀποκρυσταλλῶν καὶ αὐτὴν τὴν εἰκόνα χρησιμοποιεῖ ὁ Χριστὸς διὰ τὴν παραστήσῃ τὴν φοβερότητα τῆς κόλασεως. Αὕτη ἡ γέννηα ἢ μετὰ θάνατον ἐννοεῖται ἐνταῦθα. Πρὸς ἐνδεικτικῶς Ματθ. 5, 22 καὶ 10, 28.

ς Σκότος ἑξωτερικὸν ὀνομάζεται πάλιν ἡ γέννηα· ὁλοκληρὴ ἡ κόλασις, ἡ ὁποῖα κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον παριστάται ὡς μακρὰν τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ φωτός τοῦ παραδείσου καὶ ὅχι, ἀπλῶς ἔξω· ἀλλὰ ἑξωτερικόν. Πρὸς καὶ πάλιν ἐνδεικτικῶς τὰ χωρία Ματθ. 8, 12· 22· 13 καὶ 25· 30.

θέλε, αὐτὴ ἡ διαφορὰ καὶ δεδαιώς εἰ πολλὰς περιπτώσεις εὔτεν
 οὐκ ἔστιν εἶναι τιποτέ οὔτε ἡ περιστομή οὔτε ἡ ἀκροδυστία. Ἦτος,
 λοιπόν, ἔδω, διαίρει μέτων τὸν Ἰουδαϊσὸν τὸς τοῦ Ἑλλήνος, καί
 τι σημαίνει αὐτό. Ὅχι δεδαιώς ἐπεὶ εἶναι πρῶτος καὶ λαμβάνει
 μεγαλύτερον μέρος ἀπὸ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ διότι ἡ ἰδίᾳ δωρεῇ
 δίδεται καὶ εἰς αὐτὸν καὶ εἰς ἐκεῖνον ἄλλα τὸ πρῶτον εἶναι τιμῇ
 μόνον ταξέως (σεφώς). Διότι δὲν εἶναι εἰς ταπεινότητα τὴν θέ-
 σιν μὲ τὸ νὰ λαβῇ μεγαλύτεραν δικαιοσύνην ἄλλα μὲ τὸ νὰ τὴν λα-
 βῇ πρῶτος ἔχει τιμῇ μόνον. Διότι τὸ ἴδιον συμβαίνει καὶ μὲ
 τοὺς βαπτιζομένους. Γνωρίζετε δὲ οἱ μεμνημένοι αὐτοῦ τὸ ὅτι οὐκ
 λέγω. Πάντες μὲν προσέρχονται εἰς τὸ βάπτισμα. Ὁ ἄλλος ὅχι, πάν-
 τες κατὰ τὴν ἰδίαν ἐκκλῆσιν, ἀλλ' ὁ μὲν προσέρχεται πρῶτος, ὁ δὲ
 δευτερός. Ὅμως ὁ πρῶτος δὲν λαμβάνει περισσοτέραν χάριν ἀπὸ
 τὸν δευτερόν, οὔτε ἐκεῖνος ἀπὸ αὐτόν ὁ ὅποιος ἀκολουθεῖ ἄλλ'
 ὅλοι ἀπολαύουσιν τὰ ἴδια. Τὸ πρῶτος, λοιπόν, ἔδω εἶναι τιμῇ λέξε-
 ων δὲν εἶναι περισσεύεια χάριτος.

Ἐπειτα μὲ τὸ νὰ εἴπῃ «εἰς σωτηρίαν» πάλιν αὐξάνει τὴν δι-
 ωρεάν, δείκνυντες ὅτι δὲν σταματᾷ εἰς τὸ παρὸν ἀλλὰ προχωρεῖ εἰς
 τὸ μέλλον. Διότι αὐτὸ ἐξηγεῖται ὅταν εἴπῃ «δικαιοσύνη γὰρ
 Θεοῦ ἐν αὐτῇ ἀποκαλύπτεται» (στ' 17). Αἰτιό, δὲ ὁ ὅποιος ἔγινε
 δικαίος, ἔθα' ζήσῃ ὅχι μόνον κατὰ τὴν παρούσαν ζωὴν ἀλλὰ καὶ
 κατὰ τὴν μέλλουσαν. Ὅχι, δὲ μόνον αὐτοῦ ἀλλὰ καὶ ἄλλοι ἐπαινι-
 σονται μαζί μὲ αὐτό, τὴν ἀμεταφύτητα καὶ δοξάν τῆς ζωῆς αὐτῆς.
 Ἐπεὶ εἶναι δυνατόν νὰ σωθῇ καποῖος καὶ μὲ ἐντροπὴν ὅπως
 οὐχ ὄντας πολλοὶ ἀπὸ αὐτῶν, οἱ ὅποιοι ἀπαλλοτρίωνται ἀπὸ τὴν
 τιμωρίαν ἐξ αἰτίας τῆς ψευδοπροσωπίας τοῦ βασίλειος. Δια νὰ μὴ
 ὑπονοήσῃ κανεὶς αὐτό, ὅταν ἀκουσῇ σωτηρίαν προσέθεσε καὶ τὴν
 δικαιοσύνην καὶ δικαιοσύνην ὅχι τὴν ἰδικὴν σου, ἀλλὰ τοῦ Θε-
 οῦ ἐπαινουσόμενος καὶ τὴν αἴσθησιν καὶ τὴν ἐγκολίαν αὐτῆς.
 Διότι δὲν τὴν κατηγόρει αὐτὴν μὲ ἰδρωτὰς καὶ κόπους ἀλλὰ
 τὴν λαμβάνεις ἀπὸ τὴν δωρεάν τοῦ Θεοῦ, προσφερόν ἀπὸ τὸν
 ἑαυτὸν σου ἐν μόνον, τὴν πίστιν.

Ἐπειτα, ἐπεὶ ὁ λόγος φαίνεται ὅτι εἶναι ἀπιστευτός, 446
 ἂν ὁ μοιχὸς, καὶ νυκτὸς καὶ τυφλὸς καὶ ἀγυρτής διὰ μίας

9 Ἡ ἐπιμαρτυρία ἐθεωρεῖτο εἰς ὅλον τὸ ἀρχαῖον ἑλληνικὸν καὶ τὸν χριστιαν-
 ῖκον κόσμον ὡς ὁμοῦ ἀμαρτήματα. τὸ δὲ ἐκκλησιαστικὸν δίκαιον ἐπέβαλε βαρεῖα
 ἐπιτίμια εἰς τοὺς σκληροτάτους τοὺς τυφλοὺς. Ὡς γνωστὸν εἰς τὸν ἀρχαῖον κόσμον
 κατὰ τὴν τιμὴν τῶν νεκρῶν ἐπιτιμωτοῦντο διαφορὰ ποσότητες ἀντικείμενα (κτε-
 ρισματα) δια-τα, ἀνάγκας τοῦ νεκροῦ εἰς τὴν ἄλλην ζωὴν.

ζέται φανείται εἰς τὸ ἀνθρώπινον λογικόν ὅτι εἶναι ἀποκόν. Διό-
τε, **Β** ἔπε μολ τοῖς προ μολ φανίνεται ὅτι εἶναι περισσότερον ἄ-
ποκόν αὐτοῖς τὰ νὰ ἡγιασθῇ τὸν μόνον, ἐπὶ καὶ ἡγιασθῇ τὸν τοῦ ὁ ἱ-
δως ὁ πατήρ ὁ ὅποιος τὸν ἐγέννησε. Ἀλλ ὅμως ὁ δικαίος Ἀ-
δὰμ αὐτὸν διατάχθη δὲν τοῦ ἀποκρίνηται τὴν ἐντολὴν ἀλλὰ μόνον
ἀπὸ τὴν ἡξίαν τοῖς προστάξαντος ἐδεῖσθαι τὴν ἐντολὴν.

Καὶ κατὰ τοὺς αἰῶνες, δὲ προστάχθηκες ἀπὸ τοῦ Θεοῦ νὰ κτυπήσῃ
προφήτην εἰς τὸ πρόσωπον ἐπειδὴ ἡρευνῆσε τὴν ἐντολὴν διότι
τοῦ ἐφάνη ὅτι εἶναι ταρκιανός καὶ γενικῶς, δὲν υπηκούσεν, ἐτι-
μωρήθη μὲ τὴν ἐσχάτην τῶν ποινῶν, τὸν θάνατον (Γ Βασιλ. 21,
35 κ' ἐξ). Ἐκεῖνος ὅμως ὁ ὅποιος, τὸν ἐκτίτησεν ἐθεωρήθη ἀρε-
στός καὶ δοκιμὸς. Καὶ ὁ Σαούλ δὲ ὅταν ἐσωσεν ἀνθρώπους παρὰ
τὴν θέλησιν τοῦ Θεοῦ, ἔχασε τὴν βασιλείαν καὶ ἐλάβεν ἀνεπα-
νόρθωτα κακά (Α Βασιλ. 15 10 κ' ἐξ).

Καὶ ἄλλα περισσότερα ἀπὸ αὐτὰ θς ἡμποροῖσε κατὰ τοὺς νὰ
εἶρη παραδείγματα. **Γ** διὰ τῶν ὁποίων ὁλων διδασκομένη ποτε
νὰ μὴ ζητῶμεν τὸν λόγον διὰ τὰ προστάγματα τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ
μόνον νὰ ἐποχωρῶμεν καὶ νὰ πειθαρχήσῃ.

Ἄν δὲ εἶναι ἐτικινδυνον νὰ ἐρευνῶμεν περιέργως αὐτὰ τὰ ὁ-
ποια θὰ μᾶς προστάξῃ καὶ ὑπαρχῇ ἡ χειροτέρα τιμωρία διὰ αὐ-
τοὺς οἱ ὅποιοι ἐρευνῶν μὲ δυσπιστίαν αὐτοὶ οἱ ὅποιοι πολυερεν-
νοῦν τὰ πολὺν πλεονάζοντα ἀπ' αὐτὰ καὶ φρικτὰ, δηλαδὴ πῶς ἡ
παρθένος ἐγέννησε τὸν υἱόν καὶ μὲ ποῖον τρόπον καὶ ποῖα ἡ οὐ-
σία τοῦ Θεοῦ, ποῖαν ἀπολογίαν θὰ ἔχουν καποτε.

Αὐτὰ λοιπὸν γνωρίζοντες ὡς ὑποδεχόμεθα μὲ κάθε εὐνοικὴν
διάθεσιν τὴν μητέρα ὁλων τῶν ἀγαθῶν τὴν πωτὴν διὰ νὰ κρα-
τῶμεν μὲ ἀσφάλειαν τὰ ὀρθὰ δόγματα (τῆς πίστεως) ὡς νὰ πλέω-
μεν εἰς γαλήνιον λιμένα, καὶ κατευθυνόντες τὴν ζωὴν μας μὲ ἀ-
σφάλειαν νὰ τυχῶμεν τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν μὲ τὴν χάριν καὶ τὴν
φιλανθρωπίαν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. **Δ** διὰ τοῖς ὁποι-
ον καὶ μετὰ τοῖς ὁποῖον ἀντὶ ἡ δόξα εἰς τὸν ἑταῖρα σι γχρο-
νως καὶ εἰς τὸ Ἅγιον Πνεῦμα, εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων
Ἀμήν.

ΛΟΓΟΣ Δ'

(Ρωμ. 1, 18-25)

«Αποκαλύπτεται γάρ ὀργή Θεοῦ ἀπ' οὐρανοῦ ἐπὶ πᾶσαν ἀσέβειαν καὶ ἀδικίαν ἀνθρώπων τῶν τὴν Ἐὐαγγελίαν ἐν ἀδικίᾳ κατεχόντων» (στ. 18)

Πρόσεξε τὴν φρόνησιν τοῦ Παύλου πῶς ἀπὸ τὰ χρησιότερα αὐτοῦ τοὺς προετρεπε στρέφει τὸν λόγον εἰς τὰ φοβερώτερα. Διότι αὐτοῦ εἴτε ὅτι τὸ εὐαγγέλιον εἶναι αἰτία σωτηρίας ζωῆς, ὅτι εἶναι δύναμις Θεοῦ, ὅτι δημιουργεῖ σωτηρίαν καὶ δικαιοσύνην, λέγει καὶ ἐλεῖναι τὰ ὅπλα εἶναι ἱκανὰ νὰ φοβήσουν ὅσοις δὲν τρώσκειν. Διότι ἐπειδὴ οἱ περισσότεροι τῶν ἀνθρώπων ὡς πρὸς τὰ πολλὰ δὲν ἔλκονται πρὸς τὴν ἀρετὴν τοσόν ὅσο ἀπὸ τὴν ἐπιγγελίαν τῶν χρηστῶν, ὅσον ἀπὸ τὸν φόβον τῶν δυσἀρεστῶν καὶ ἀπὸ τὰ δυο μέρη προσηλαττεῖ αὐτοὺς. Δια τοῦτο καὶ ὁ Θεὸς δὲν ἐπηγγέλθη μόνον βασιλεῖσιν **448** ἀλλὰ ἔδωκε καὶ ὡς ἀπειλὴν τὴν γέννησιν τοῦ πυρός καὶ οἱ προφήται δὲ μὲ τοὺς Ἰουδαίους τοιοῦτοτρόπως συνεζήτησαν, ἀναμειγνύοντες συνεχῶς τὰ κακὰ μὲ τὰ ἀγαθὰ. Δια τοῦτο καὶ ὁ Παῦλος τοιοῦτοτρόπως δημιουργεῖ ποικίλην εἰς τὸν λόγον, ὅχι δεδωκώς τι χαιρῶς, ἀλλὰ παρατίθει πρῶτα τὰ χρηστὰ, καὶ μετὰ ἀπὸ αὐτὰ τὰ δυσἀρεστὰ, δεικνύων ὅτι ἐκεῖνα, τὰ ἀγαθὰ δηλαδὴ, εἶναι τὸ ἀποτελεσμα τῆς πρώτης ἀποφάσεως τοῦ Θεοῦ, αὐτὰ δὲ ἀποτελεσμα τῆς δολιότητος τῶν ραββιμῶν. Τοιοῦτοτρόπως καὶ ὁ προφήτης πρῶτα τὰ ἀγαθὰ παρατίθει λέγων «Ἐὰν θέλητε καὶ εἰσακούσητε μου, τὰ ἀγαθὰ τῆς γῆς φάγεσθε· ἔαν δὲ μὴ θέλητε μηδὲ εἰσακούσητε μου, μαχαίρα ὑμᾶς κατέδεταί» (Ἠσ. 1, 19-20)

Τοιοῦτοτρόπως καὶ ἔδω συνεχίζει ὁ Παῦλος τὸν λόγον. **B** Παρατήρησε δὲ Ἥλθε λέγει, ὁ Χριστὸς φέρων ἄφεσιν, δικαιοσύνην, ζωὴν καὶ ὅχι τυχαίως, ἀλλὰ διὰ σπαιρῶς ἐκεῖνο δηλαδὴ τὸ ὁποῖον εἶναι μέγιστον καὶ θαυμαστόν, εἶναι τὸ ὅτι ὅχι μόνον τοιαῦτα ἀγαθὰ ἔδωκεν, ἀλλ' ὅτι ἔπαθε καὶ τοιοῦτον εἶδος παθήματα. Ἄν, λοιπόν, τρωσθῶτε τὰς δωρεὰς τότε ἀναμένον τὰ δυσἀρεστὰ. Καὶ πρόσεξε πῶς συνεχίζει τὸν λόγον «Ἀποκαλύπτεται γάρ, λέγει, ὀργὴ Θεοῦ ἀπ' οὐρανοῦ». Ἀπὸ ποῦ γίνεται αὐτὸ φανερόν, Ἄν μὲν ὁμολῇ ὁ πιστὸς, θὰ ἀναφερωμεν τὰς δια-

Ξεκλίνον. Απο ποί λοιπόν ητο φανερὰ, ἤκει φωνὴ ἐκ αὐτοῦ, ἐξ οὐρανοῦ. Οὐδ' ὡς. Ἐ ἀλλὰ ἐκεῖν· τὸ ὅποιον ἦτο δυνατόν νὰ ἔλθῃ αὐτοῖς, περισσοτέρον αὐτο φωνὴν αὐτὴ ἐτραῖε· ἄφ' οὗ ἐπαρρησιασεν εἰς τὸ μέσσην τὴν κτίσιν ὥστε καὶ ὁ σοφὸς καὶ ὁ κινὸς ἀνθρώπος, καὶ ὁ Σκότης καὶ ὁ θαρδύρως, ἀφ' αὐτῆς κατανόησιν διὰ τῆς ὁρασεως τὴν ὠραιότητα τῶν ὁσων φαίνονται· νὰ ἀναδιδῶναι εἰς τὸν Θεόν.

Διὰ τοῦτο λέγει· «Τὰ γὰρ ἀόρατα αὐτοῦ ἀπὸ κτίσεως κόσμου τοῖς ποιήμασι νοούμενα καθοράται» (στ 26)· τρεῖς μὲν τὸ ὅποιον ἀκριδῶς λοιπὸν, καὶ ὁ προφητὴς ἔλεγεν· «Οἱ οὐρανοὶ διηγούνται δοξάν θεοῦ» (Ψαλμ. 18· 1). Τ· λοιπὸν θὰ εἴπωμεν καὶ ἐκείνην τὴν ἡμέραν οἱ εἰδωλολατρικαὶ, ὅτι σε ἠγνοήσαμεν. Ἐπειτα δὲν ἠκούσατε τὸν οὐρανὸν ὁ ὁποῖος ἀφῆκε φωνὴν διὰ τῆς κηρυξεως, τὴν πληρὴ ταξείας ἀρμονίαν τῶν πάντων· ἢ ὅποια δοκίμακρυνέ στερον ἀπὸ σαυτίγγα δὲν γνωρίζετε τοὺς νόμους τῆς νυκτὸς καὶ τῆς ἡμέρας. 450 οἱ ὅποιοι παρήμενον σταθεροὶ διαρκῶς τοι χειμῶνος, τῆς ἀνοιξέως καὶ τῶν ἄλλων ἐποχῶν τὴν τάξιν· ἢ ὅποια εἶναι καὶ σταθερὰ καὶ ἀμεταβάλητος τὴν ἐκγνωσμένην τῆς θαλάσσης μέτρησιν τοσούτην μεγάλην ταροχὴν καὶ τὰ κυματὰ, ὅλα ἐκεῖνα τὰ ὅποια παρήμενον ἐν ταξεί καὶ τὰ ὅποια διακληροῦνται διὰ τῆς ὠραιότητος καὶ τοι μεγέθους τὸν δημιουργόν.

Αὐτὰ λοιπὸν, ὅλα γενικῶς, καὶ τὰ περισσοτέρως ἅπ' αὐτὰ κατανόων ὁ Παῦλος ἔλεγε· «Τὰ γὰρ ἀόρατα αὐτοῦ ἀπὸ κτίσεως κόσμου τοῖς ποιήμασι νοούμενα καθοράται· ἢ τε αἰδῶς αὐτοῦ ἡγεμονίας καὶ θεϊότης, εἰς τὸ εἶναι αὐτοὺς ἀναπολόγητους» (στ 20). Μολονότι θεοδικῶς δὲν ἔχει δημιουργήσει ὁ Θεὸς αὐτὰ διὰ τοῦτο, ἢ ἂν καὶ εἰς τοῦτο κατελήξαν· Διότι δὲν ἐπαρρησιασὶ τοσὴν διδασκαλίαν, διὰ νὰ τοὺς στερήσει τὴν ἀπολογίαν· ἀλλὰ διὰ νὰ τὸν γνωρίσουν· καλῶς ἐπειδὴ δὲ ἀπεδείχθησαν ἀγνωμονες, ἐστερηθῶσαν καὶ ἀπολογίαν.

Ἐπειτα δεικνύων πως ἔχουν στερηθῆ ἀπολογίας, λέγει· «Οὐ γνόντες τὸν Θεόν, οὐχ ὡς Θεὸν ἐδόξασαν» (στ 21). Πρῶτῃ αὐτῇ μεγίστῃ παράδοσιν· δευτέρῃ μετὰ αὐτῆς ἐκείνην τὴν ὅτι καὶ εἰδῶλα προσεκίνησαν αὐτὸ κατηγορεῖν καὶ ὁ Ἱερεμίας ἔλεγε· «Δύο καὶ πονηρὰ ἐποίησεν ὁ λαὸς οὗτος· ἐμὲ ἐγκατελίπον πηγὴν ὕδατος ζώντος, καὶ ὥρεξαν ἑαυτοῖς λακκούς συντετριμμένους» (Ἱερ. 2· 13). Ἐπειτα καὶ σημεῖον ὅτι ἐγνωρίζαν τὸν Θεόν, C καὶ ὅτι δὲν ἐχρησιμοποίησαν πλεοντικῶς τὴν γνῶσιν, αὐτὸ τὸ ἴδιον προβαλ-

λει, τό ὅτι ἐγνώρισαν θεούς. Διὰ τοῦτο προσέθεσε «Διότι γινόντες τόν Θεόν οὐχ ὡς Θεόν εἰδυῖσαν».

Αναφέρει, δέ και τὴν αἰτίαν, ἕνεκα τῆς ὁποίας ἐξέπεσον εἰς τοιοῦτοι εἶδον, ἀνοησίαν. Ποῖα, λοιπόν, εἶναι αὕτη, Το ὅτι ἀνέθεσαν τὸ τὰν εἰς τὸ λογικόν. Ὅμως δὲν ὠμίλησε τοιοῦτοτροπῶς ἀλλὰ πολὺ σφωδρότερον «**Ἐμταιωθήσαν γάρ, λέγει, ἐν τοῖς διαλογισμοῖς αὐτῶν, καὶ ἐσκοτίσθη ἡ ἀσυνετος αὐτῶν καρδία.**» (στ 21) Διότι ὅπως ἀκριβῶς κατὰ τὴν ἀσέληνον νύκτα εἶναι καλοῖας ἐπ'χειρῇ νὰ βαδίσῃ ἀγνωστον ὁδόν ἢ νὰ διαπλεῇ πελάγος. Ὁ ὄχι μόνον δὲν θὰ φθίσῃ εἰς τὸ τέλος, ἀλλὰ καὶ ταχέως θὰ καταστραφῇ τοιοῦτοτροπῶς καὶ αὐτοὶ ἐπιχειροῦντες νὰ βαδίζουν τὴν ὁδόν, ἢ ὅπου ὁδηγεῖ πρὸς τὸν οὐρανόν καὶ καταπρεψάντες τὸ φῶς ἀπὸ μόνου τῶν ἑλπίτα ἀντὶ εἰς ἐκεῖνο, ἄφοι ἐνετιστευθήσαν τοῖς ἑαυτοῖς τῶν εἰς τὸ σκοτος τῶν συλλογισμῶν, καὶ εἰς σκομάτα τὸν ἀσώματον καὶ εἰς σχήματα τὸν ἀσχηματιστον, ἐπεζητήσαν ὑπεστήσαν φοβερωτάτον ναυάγιον.

Ἐπειτα δὲ ἀπὸ ὅσα ἐλεχθήσαν καὶ ἄλλην αἰτίαν τῆς πλάνης τῶν προβάλλει, λέγων «**Φασκόντες εἶναι σοφοί, ἐμωράνθησαν**» (στ 22) Διότι ἐλειδῇ ἐφαντασθήσαν κάτι σπουδαῖον διὰ τοὺς ἑαυτοὺς τῶν καὶ ἐπειδὴ δὲν ἠνεχθήσαν νὰ βαδίσουν αὐτὴν τὴν ὁδόν, τὴν ὁποῖαν ὁ Θεὸς τοὺς προέτρεψεν. **Ἐ**κατελοντισθήσαν εἰς τοὺς λογισμοὺς τῆς ἀνοησίας.

Ἐπειτα δεικνύων καὶ ὑπογραμμίζων πῶς ἡ μικρὰ τρικυμία εἶναι φοβερά καὶ ἐστερημένη πάσης σιγγνωμῆς προσέθεσε λέγων «**Καὶ ἥλλαξαν τὴν δόξαν τοῦ ἀφθάρτου Θεοῦ ἐν ὁμοιοματι εἰκόνας φθοροῦ ἀνθρώπου, καὶ κτεινῶν καὶ τετραπόδων καὶ ἐρπετῶν**» (στ 23).

Κατὰ τῶν ἐθνικῶν φιλοσόφων

Πρῶτη παράδοσις, ὅτι δὲν εὗρον τὸν Θεόν. Δευτέρα, ὅτι δὲν τὸν εὗρον, ἀν καὶ εἶχον ἀφορμας μεγάλας, καὶ σαφεῖς. Τρίτη, ὅτι δὲν εὗρον τὸν Θεόν, ἀν καὶ ἔλεγον ὅτι εἶναι σοφοὶ. Τετάρτη, ὅτι ὄχι μόνον δὲν εὗρον, ἀλλὰ καὶ κατεβίβασαν ἐκεῖνον τὸν σεβασμὸν εἰς δαιμονας καὶ λίθους καὶ ζῦλα.

Ἐξαφανίζει μὲν, λοιπόν, τὸν ἐγωισμὸν αὐτῶν καὶ εἰς τὴν πρὸς Κορινθίους ἐπιστολὴν, ἀλλὰ ὄχι ὁμοίως. Διότι ἐκεῖ μὲν διδὲι εἰς αὐτοὺς τὸ κτυπήμα ἀπὸ τὸν Σταυρὸν λέγων ὅτι «**Τὸ μωροῦ τοῦ Θεοῦ σοφωτερον τῶν ἀνθρώπων ἐστίν.**» (Α' Κορινθ' 1, 25) ἐδῶ δὲ καὶ χωρὶς συγκρίσιν διακωμῶδει τὴν σοφίαν τῶν αὐτῶν.

καθ' εαυτήν 451 ορακυνών ότι είναι μακριά και έτ' όρειται μόνον αλιζονείας. Έπειτα δια να μάθης ότι ένω είχαν την γνώση περί του Θεού τούτον τωκυ την επρόδωσαν «ήλλαζιν» είπεν (και νε-
δε ό όποιος αλλασσει αλλασσει έπειδή έχει Διότι ήθελόν να εύρουν κάτι περισσότερο και δεν ήνεχοντο τοις όροις οι επίλοι-
έδοθησαν δια τούτο και απ' αυτά έξελευσύν διότι ήσαν επημερη-
ταί καινοτομίας.

Και θεότικως τοιαυτά είναι όλα τα Ελληνικά Δια τούτο και έναντιωθήσαν μεταξύ των Β και ό Αριστοτέλης, μόν έξη εχθρ έ-
ναντιον τού Πλάτωνος οι Στωικοί δε ωφισθήσαν εναντίον αυ-
τοι και άλλος έγινε εχθρός άλλος ώστε δεν τρέπτε τούτον να
θαυμάζη κανείς αυτούς δια την σοφίαν όσον να ετιστηρίχηται
και να μιση διότι δια τούτο έχουν γίνει μωροί Διότι εάν δεν
άνεθετον τα ιδίκα των εις την εχθρίην και εις τούτ' ήλλαζιν ήμους
και τα σοφισματα, δεν ήθε έπαθαινον όσα έπαθον

Έπειτα τονίζων την κατηγορίαν αυτών δεκτικώσθε την τι-
δηλοκαίριαν των όλην γενικών Διότι και έρχεν μεν και τιν
ανταλλαξούν είναι καταγέλαστον τό να ανταλλάσσον διότι τιν
οιτων είδους, πράγματα, είναι εκτός τούτης απολογίας. Εί τινα
κόλπον αντιπαιξάν και εις τούτ' έπιδασκαλείσιν ήμην

Έπρεπε να φαντασθήκον δι εκείνον C T X ότι είναι Θεός,
ότι είναι κτίριο παντων ότι ένω δεν ετιήρχαν τοις είδη εγγρημ
ότι τρώσκει ότι φρονιτίζει διότι αυτά είναι η δοξα τοι Θεού Είς
ποιητής, κόσμον μετ' ήν την δούαν απεδώσαν, Όχι εις ανθρώπου,
αλλα εις όμοιωματι εκόντος ανθρώπου και δεν επιμαρτήσαν έ-
δο αλλα και έφθικσαν εις άγρια ζωα μάλλον δι εν: τάς εκόντας
αυτών

Συ δε προσέξε την σοφίαν τοι Παύλου πως τα δυο άκρη
έχει θέσει τον ανώτατον Θεόν και τα κατώτατα ερτετα μάλλον
δέ όχι τα ερτετα αλλα τα όμοιωματα αυτών. Ο ήμει νη διότι
σαφώς την φανεραν των παραφροσύνην Διότι την σοφίαν την
οποίαν έπρεπε να έχουν δια το (η το όποια απήγκω τω, νη το εχ
παντων, αυτήν απεδώσαν εις το ασυγκρίτως κατώτατον όλων

Και όρειται ταυτα λε ει προς τον φιλοσοφόν Διότι προς τ
τους θεοειώς λεγει περισσότερα από όσα έχουν λεχθή Καθ' όσον
αυτοι έχουν ως διδασκαλον, τους Αιρετικούς οι άλλοι έφευραν
αυτα και ό Πλάτων ο όποιος θεωρείται ότι είναι υποβρωπιτρος
όλων των άλλων, κανχάται δι αυτά και ό διδασκαλος του συνε-
κινείτο από αυτά τα είδωλα είναι αυτός ό όποιος προσετρεπε να

θησιαζούν τον πετεινον εις τον Ασκαπτον απι θποι προέρχον-
ται αι εικόνες των ζωων αυτων και των ερπετων θη ηδεναι να
ϊδη τις τον Απολλωνια και τον Διονυσον να λιτρευθωνται αλς με
αιτά τα ερπετά. Ε Μερικοι δε εκ των φιλοσοφων και εκ των
ουμανόν ετολυθετων ταφους και σκορταους και ηρσικοντα και
δλας γενικως τα ανοησις. Διοτι ο διαόλοσ εφροντισι με και
τας μεθόδους να οδηγησθ τους ανθρωποις εις τα όρρωματα των
έρπετων και να ιτοταξ εις τα εξ όλων όαιρωτερον λογικα οντα
αυτών, τον όποιον η θείος ηθέλησε να υψωσθ έπάνω και απο
αυτων τον ουρινον. Όχι δε μόνον απο αυτα αλλα και απο άλλαι
θα ιδης τον σημαντικότερον των φιλοσοφων να είναι επερωτος
δι όσα λέγονται. Διοτι οτιαν συγκεντρωσθ τους ποιητας και λιγη
ότι πρέπει να πιστευωμεν αυτους εις τους λογους των οχτικους
με τους θεους. 452 Διοτι δηθεν γνωρίζουν επισκριως δεν καμνει
τιποτε άλλο απο το να εισαγη το συνολον όλων των ανωθων και
τόν γελωτα, ελειδη ισχυριζεται ότι πρέπει να νομιζωμεν ότι είναι
στιά αληθή

Λιό και παρέδωκεν αυτούς ο Θεός εν ταίς επιθυμιαίς τών καρ-
διών αυτών εις άκαθαρσίαν, τού άτιμαζεσθαι τά σώματα αυτών εν
εαυτοίς» (στ 24) Αποδεικνυει απο αυτο ότι η αιτία της διαστορε-
φης των φυσικών νόμων είναι η ασεβεία. Το «παρέδωκεν» δέ εδώ
σημαινει άφησε. Όλας ακριβώς δηλαδή εάν τις ό όλοις προη-
γείται του στρατοπέδου, όταν κτυπήσθ ό πολεμος φωνων ατομα
κρυνήθ παραδίδει εις τους εγθρους τους στρατιώτας. Β χωρις να
τους ωθθ ό ίδιος άλλα αφηκτων την δοτθειάν τοι τοιοιτοτρο-
πις και ο Θεος αυτους οι όποιοι δεν ηθέλησαν να δεχθουν τάς
εξ αυτου προσερχόμενας δωρεάς και πρωτοι απεσκηρτησαν τους
άφησε, άφοι εξέλατρωσε όλα εκείνα τα όποια πρέπει ο ίδιος να
καμν

Εξέτασε δε Επαποθέτησεν επι διδασκαλίας τον κόσμον εις
το μείον έδωσεν σκεψν και ικανότητα δυναμένην να αντιληφθθ
το ορθόν. Οιδεν εξ αυτων δεν εχρησιμοποίησαν οι άνθρωποι, τότε
δια την σωτηριαν αλλα τά ήστρεψαν εις τον αντιθετον σκοπόν.
απο εκείνων δια τον όποιον τα παρελασθ. Τι έπρεπε λοιπόν να
καμν. Να τους οδηγήσθ αναγκαστικως και δια της όίως. Αλλα
δεν ήτο δυνατόν αυτο να τους καμν έναρέτους

Αλέμενε, λοιπόν, να τους αφήσθ. πραγμα τό όποίον και
έκαμε, δια να καταφύγουν εις την έντροπην. C λαμβάνοντες τοι
αυτοτρόπως πείραν, όλων έπεθυμησαν. Καθ όσον εάν τις ό ολοι

ος είναι υἱὸς βασιλέως ἀτιμάσας τὸν πατέρα προετιμῶ να εἶναι μαζί με ληστας καὶ δολοφόνους καὶ κλεπτάς, καὶ ἤθελε περισσότερο τα ἀγαθὰ ἐκείνων ἀπὸ τὴν πατρὶα καὶ τὴν ἐγκύτταει πρὸς τὸν πατέρα, ὥστε νὰ κατανοήσῃ ἐκ τῆς πείρας αὐτῆς τὸ μέγεθος τῆς ἀνοησίας του.

Διὰ τὴν δὲν ἀνέφερεν οὐδεμίαν ἄλλην ἁμαρτίαν πλὴν τὸν φόνον, τὴν πλεονεξίαν καὶ τὰς ἄλλας τὰς τυρομοσίας, ἀλλὰ ἀνέφερε τὴν ἀκολασίαν. Νομίζω ὅτι ἐπενόει τότε αἱ τοιοῦτοι ὅποιοι ἤκουον καὶ αὐτοὺς οἱ ὅποιοι ἐδέχοντο τὴν ἐπιστολήν. «Εἰς ἀκυστασίαν, τοῦ ἀτιμάζεσθαι τὰ σώματα αὐτῶν ἐν ἑαυτοῖς». Ἴδε δὲ τὴν ἔμφρασιν εἶναι ζωηροτάτη. Ὁ Διὰ τὴν λέγει δὲν εἶχον ἐναγγκὴν ἄλλων, οἱ ὅποιοι ὑβρίζον ἀλλὰ ὅσα ἀκριβῶς οἱ ἔχθροί, τοὺς διεθέσαν, αὐτὰ διὰ τοὺς ἑαυτοὺς τὸν ἐχρησιμοποίησαν.

Ἐπειτα πάλιν ἐξετάζων τὴν αἰτίαν λέγει. «Οἵτινες μετέλλαξαν τὴν ἀλήθειαν τοῦ Θεοῦ ἐν τῷ ψεύδει, καὶ ἐσεβάσθησαν καὶ ἐλάτρευσαν τὴν κτίσιν παρὰ τὸν κτίσαντα» (στ' 25). Ὅσα μὲν λοιπὸν, ἦσαν λίαν ἀνοήτα τα ἐξετάζει καὶ εἶδος ὅσα δὲ νομίζει ὅτι εἶναι σοβαρώτερον τῶν ἄλλων, καὶ ὁλοκαρπύει καὶ δι' ὧν ἀποδείκνυει ὅτι ἡ λατρεία τῆς κτίσεως εἶναι ἑλληνικὸν χαρακτηριστικόν. Καὶ προσέειπε πῶς παριστὰ τὸν λόγον ἐπὶ τὸ χειρότερον. Δὲν εἶπεν ἁπλῶς, «ἐλάτρευσαν τὴν κτίσιν» ἀλλὰ «παρὰ τὸν κτίσαντα» τὸν ζῶντα μὲν καθεὶ τρόπῳ τὸ σφάλμα. Ἐ καὶ ὁλοκαρπύων αὐτοὺς ἀπὸ καθεὶ συνγνώμῃς ἕνεκα τῆς παραθετοῦς τῆς φράσεως «παρὰ τὸν κτίσαντα».

«Ὅς ἐστὶν εὐλόγητός εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν» (στ' 25). Ἀλλὰ δὲν ἐβλάθη εἰς τι ἐξ αἰτίας τούτου λέγει διότι αὐτὸς παρὰ μὲν εὐλογητός εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἐδὲ ἀποδείκνυει ὅτι δὲν ἐγκυτελλεῖ ψεν αὐτοὺς ἀμνημονεὸς διὰ τὸν ἑαυτὸν τοῖς καθ' ὅσον αὐτοὺς τιποτε δὲν ἔλαθε. Διότι, ἐὰν αὐτοὶ ἐβλασφημίσαν, αὐτὸς δὲν εἶχε βλασφημηθῇ οὔτε ἔλαθη τι ἀπὸ τὴν δόξαν του, ἀλλὰ παρὰ μὲν εὐλόγητός διὰ παντός. Διότι ὁ ἄνθρωπος ὁ ὅποιος πολλακις φιλοσχεφεί δὲν θα ἦτο δυνατόν νὰ παθῇ τιποτε ἀπὸ ὧν τὸν ὑβρίζουν, πολὺ περισσότερον ὁ Θεός, 453 φυσικὸς ἀφθαρτός καὶ ἀμετάβλητος, δόξα ἀναλλοιωτός καὶ σταθερός.

Καθ' ὅσον οἱ ἄνθρωποι, ὡς πρὸς αὐτὸ ἐξομοιοῦνται πρὸς τὸν Θεόν, ὅταν δηλαδὴ δὲν υφίστανται βλάβην ἀπὸ ὧν ἐπιθυμῶν νὰ τοὺς βλάβουν, οὔτε ὑβρίζονται ἀπὸ ὧν προσπαθοῦν νὰ τοὺς ὑβρίζουν, οὔτε κτυπῶνται ὅταν κτυπῶνται οὔτε περιγελῶνται ὅταν ἄλλοι αὐτοὺς περιγελῶν. Καὶ πῶς εἶναι τούτο δυνατόν

να γίνη, λέγει. Εἶναι δυνατόν και παρὰ πολὺν μάλατι οὕτω διὰ στενοῦ φησὶναι με ὅσα γίνονται και τοὺς εἶναι δυνατόν να μὴ στενοχωρηθῶν. λέγει. Πῶς, λοιπὸν εἶναι δυνατόν να πεινυχθῇ και Διότι εἶπε μοι εἶναι το παιδί σου σε κυκλοαγηθῇ θα ἡσυχρηθῇ, τοὺς βαθεῖς λόγους τοι γάρ. Τ. δε θα ἀπτηθῇς, Οὐδολως ἐν ὁμῳ, στενοχωρηθῇς, δὲν θα εἶσαι τότε γελοῦς, Τοιοι τοιχορῳαὶ ἀς διακεκμεθα και πρὸς τοι ταῖσιον και δὲν θα υλοατωμεν τι τότε δυσωρεπτον Β διότι περισσοτέρων και ἀπο τοὺς παιδας εἶναι ἀνορται αὐτο, οἱ ὅτιοι, κακοαγουμεν δὲν ἐπιζητωμεν νὰ μὴ κυκλοαγηθε ἄλλα κακοαγουμενοι να ὑπμενετε διότι αὐτῇ εἶναι τῇ θεδαια τῇ

Τι λοιπὸν, Ὅτι σε εἶσαι κυριος αὐτου ἄλλος δε ἔκεινοι Δὲν βαλέεις τοὺς ἀδαμαντίας, οἱ ὅτιοι ἐνφ δεχονται κτεληματα, κτεπουν αὐτοὺς οἱ οἱ τοι, ταῖσιον Ἀλλὰ λέγει, αὐτο συμθαίνει ἐκ φθορῆς Ὅμῳ, και σὺ εἶναι δυνατόν νὰ ἐλπει χης κατολιν ἐλπειθερα; ἐκλογῇ, το τοιοῦτον τὸ ὅτιοιον συμβαίνει εἰς τοὺς ἀδαμαντίας ἐκ φθορῆς. Τι λοιπὸν δὲν εἶδες τοὺς παιδας εἰς τὴν ἀμεινον νὰ μὴ καύται, και τὸν Δανιηλ εἰς τὸν λάκκον να μὴ υφισταται οὐδὲν φοβερον Εἶναι δυνατόν και παρὰ αὐτὸ να σημῇ ευρισκονται ταῖσιον μας λέοντες, δηλαδὴ ὁ θυμὸς ἡ ἐπιθυμια, με φοβερους ὁδοντας, καταστυραζοντες ὅτιοιον ἐμπέται εἰς αὐτοὺς C Αντιμετωπισε τοὺς, λοιπὸν, και μὴ ἐπιτρέψης εἰς αὐτοὶ παῖδε να σου καταφασχουν τῆς γυγῆς

Ἀλλὰ αὐτὸ, λέγει εἶναι καθ' ὁλοκληριαν ἔργον τῆς θείας χάριτος Εὐειδῇ προηγηθῇ ἡ ἐλευθερα ἐκλογῇ Ὡστε ἂν θελωμεν και ἡμεῖς να προετοιμάσωμεν τοιοῦτοτροπικ τοὺς ἑαυτοὺς μας, ἔρχεται τότε ὡς βοηθὸς και ἡ χάρις, ἔστω και ἂν πεινοῦν τα ἰθρια δὲν ἄπτονται τῆς πλευράς σου Διότι ἐάν ἀφου εἶδον σῶμα δουλικὸν ἡλασθηθῶσαν, ὅταν ἴδουν τὸ σῶμα τοῦ Χριστου, διότι αὐτὸ εἶμεθα οἱ πιστοι, πῶς, δὲν θα ἡσυχάσουν, Ἐάν δὲ δὲν ἡσυχάζουν, τὸντο συμβαίνει ἐξ αἰτίας ἐκεινων που τοὺς προσφερονται

Καθ' ὅσον πολλοι εἰς αὐτοὺς τοὺς λέοντας μεγάλην δαπανην παρέχουν D τρέφοντες πόρνas, διαλυοντες γάμους, ἐκδικουμενοι τοὺς ἐχθρους διὰ τοῦτο πρὶν νὰ ἔλθουν εἰς τὴν γῆν, καταστρέφονται Ἀλλὰ αὐτὸ δὲν συνεβῇ εἰς τὸν Δανιηλ, οὔτε εἰς ἡμας τοῦτο θὰ σημῇ ἐάν θελήσωμεν, ἀλλὰ και περισσότερα εἰναικά θα συμβοῦν ἀπὸ ὅσα τότε συνέβησαν

Αἱ ἀδικίαι εἶναι ὠφελίμοι εἰς ἐκεῖνον ποί' τας ὑπομένει με εὐχαρτερῶσιν

Διότι ἐκεῖ μὲν δὲν ἔπαυσαν οἱ λεόντες, ἡμᾶς δὲ εἰάν εἶδεθα νημφάκοι ἐπιτάξεν θά μάλ', οὐφελήσουν ὅσοι μὲν ἀδικούν. Τοιοῦτοί ποτε οὗσαν, ἀλλ' ἔτι Πάτερ, ἔτι ἐπιβάνη, ἀπὸ τοῖς ἡμιπεντός καὶ οὐκ ἐπιδράγουσι, καὶ καὶ οὐ τῶν τοιοῦτοτροπῶς ὁ ἰσὶ αὐτοὺς πολλὰς ἐκείναις παρὰ, ἔ τοιοῦτοτρόπως ὁ Ἰερεμίας ἀπὸ τὸν θυρβυκκοδὴ αἰκκῶν καὶ οὐ Νουε ἀπὸ τὸν κατακαυσμόν καὶ οὐ Ἀθεα ἀπὸ τὴν ἐπιδόσθη τὸν ἀδελφοὶ τὸν, καὶ ὁ Μωυσης, ἀπὸ τοῖς φρονευσμένους Ἰουδαίου καὶ ὁ Εἰσομαῖος καὶ ὅλοι ἐκεῖνοι οἱ μεγάλοι, ὅχι μὲ ἀνέστη, καὶ ἀπολαύσεις ἀλλὰ μὲ θλίψεις, καὶ παρρησιᾶς ἔλαβον τοὺς λαμπροὺς στεφάνους. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ Χρῆστις γινώσκων ὅτι αὕτη εἶναι ἡ βάση, τῆς ἐπιτελείας ἔλεγεν εἰς τοὺς μαθηταί, « Ἐν τῷ κόσμῳ θλίψι ἐξετε ἀλλὰ θαρσεῖτε, ἐγὼ νενικήκα τον κόσμον » (Ἰωκιν 16 33)

Τι λοιπόν, λέγει Δὲν μετεβλήθησαν πολλοὶ ἀπὸ τὰ δεινά, Ὅχι ἀπὸ τὴν φθορὰν τὸν πειρασμῶν 454 ἀλλὰ ἀπὸ τὴν ἰδικὴν τὸν ἀμείλιον. Αὐτοὺς δὲ ἡ ὁποῖος δίδει μαζί μὲ τὸν πειρασμόν καὶ τὸ καιρὸν τέλους διὰ τὰ δυνατόν να υποφέρῃ αὐτοί, εἴθε νὰ εἶναι παρῶν πατήριον ὅλων ἡμῶν, καὶ εἴθε νὰ ἀπλωσῇ χεὶρὰ βοηθείας, διὰ νὰ ἐπιτυχῶμεν τοὺς αἰωνίους στεφάνους ἀφοῦ ἀναγκασθῶμεν νικῆται μὲ λαμπροτητα μὲ τὴν χάριν καὶ τὴν φιλενημερίαν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ διὰ τοῖ ὁποῖον καὶ μετὰ τὴν ὁποῖοι ἀνήκει δοξα εἰς τὸν Πατέρα καὶ συγχρόνως εἰς τὸ Ἅγιον Πνεῦμα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων Ἀμήν

ΛΟΓΟΣ Ε'

(Ρωμ 1, 26-27)

« Διὰ τοῦτο παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ θεὸς εἰς πάθη ἀτιμίας. Αἱ τε γὰρ θῆλειαι αὐτῶν μετέλλαξαν τὴν φυσικὴν χρῆσιν εἰς τὴν παρὰ φύσιν ὁμοίως, δὲ καὶ οἱ ἄρρενες, Β, ἀφέντες τὴν φυσικὴν χρῆσιν τῆς θηλείας, ἐξεκαυθίσαν ἐν τῇ ὀρέξει αὐτῶν εἰς ἀλλήλους » (στ 26-27)

Ὅλα θεόαιως τα τάθη στερεῖται ἀπὸ τὸν ἄνθρωπον τὴν τιμὴν ἀλλὰ περισσοῦτερον ἢ ἄλλους ὁρμη κατὰ τῶν ἀρρενῶν ἀπὸ τῶν ὁρρενας. Διότι εἰς τὰ ἀμαρτήματα πασχεῖ τεροσκοτερον ἢ ψυχῇ

και κατεντροστιάζεται. Ο παρ' οὗτο το σωμα κατα τας ασθενειας Πικραινομεναι δε τωλ κα' αὐτου, τωλ αὐτοστερει εδω την συγγνωμην, οτω ακριβως και τις το θυματα με το να εἴη δια μεν τα' λυσιτελῃ, οτι «μεταλλαξαν την φυσικην χρῆσιν». Δι' οτι λεγει οὐν εἰναι, δυνατον να εἴη, κ' αὐτως, οτι, ελευθερη ημποδισθησαν αὐται απο τῶν νομιμων ἀξῶν ηθῶν ἐξ' αὐτο το καταντημα, οὐκ οτι, εἴη, οὐκ δὲν ἡδυνανται, ν' ἐκτελεωσουν την ἐπιθυμιαν των ἐβελτησθων εἰς την την αλλαγη, αὐσαν. Δι' οτι η μεταλλαγη εἶναι, δωμα, τωλ, οτι, αὐτοι, εἰχον το προ, μεταλλαγην. Αὐτο ἀκριβως, το, τωλ, ελεγε, οταν ομιλει, και δια τα θυματα. «Μεταλλαξαν την αληθειαν τοι Θεου ἐν τῇ ψευδῃ» (Ρωμ 1, 25)

Δια τῆς ἀφρηνης δι' τῶλν με ἄλλων τροπῶν το ἴδιον εἰρηλω-
πεν. Ο οὐκιν εἴπεν, «ἀφρητες, την φυσικην χρῆσιν τη θηλειας»
και αὐτοι, παρουσιασθ' με ἐκείνῳ, τωλ, ἐκβαλλει, ἐξω, πασης, αὐτο-
λοτικ, κατηγορεων αὐται, οχι μόνον, οτι, εἴχον ἀπολαυσιν και ἁ-
φαι, ἀφῆσαν αὐτην την οποιαν εἴχον ἡθῶν εἰς ἄλλην, τωλ, οτι,
εἴχον ημεμασαν την φυσικη, ἐπρεξαν εἰς την παρὰ φυσιν, εἶναι, δέ,
περισσοτερον, οχυμερα, κα' περισσοτερον, ἀηδισιαστικα, τα, παρὰ φν-
σιν, οὐκ οτι, δὲν, οὐκ ἡδυναι, αὐτως, να, τα, ὀνομασθ' ἡδονην. Δι' οτι,
ε' γνησια ἡδοντ' εἶναι, η φυσικη. Αλλ, οταν ἐγκαταλειψη ο θεός
δλα, μινονται, ἄνω, κτω, Ε' Δι, αὐτε, δὲν, εἴχον, αὐτοι, μόνον, τό,
δογμα, Σαταινικον, ἄλλῃ, και, τὸν, δῶν, διαβολικόν.

Οταν λοιπον ωρῖται, περὶ, δογμάτων, ἔφερεν εἰς το μέσον, τὸν
κόσμον, και την ἀνθρωπινην, διανοιαν, και εἴπεν, οτι, ἡδυναντο, να,
ὀδηγηθῶν, πρὸς, τὸν, Δημοκρατον, με, την, συνεσιν, η' ὡς, αὐτη, εἰδοθη,
απο, τὸν, Θεόν, δι, ὁσων, ἔδωκε, ον, εἰτα, ἐπειδὴ, δὲν, ἡθέλησαν,
ἔμειναν, χωρὶς, συγγνωμῃ.

Εδῶ δὲ ἀντι, του, κόσμου, ἔθεσεν, την, φυσικην, ἡδονην, την,
ὀποιαν, ἡδυναντο, να, ἀπολαυσθῶν, με, περισσῃν, ἀνεσιν, και, μεγαλυ-
τεραν, ευφροσυνην, και, να, εἴχον, ἀπασαλαγη, ἀπο, την, εντρολην.

Αλλα, δὲν, ἡθέλησαν, Δι, αὐτό, και, εἶναι, ἐξω, πασης, συγγνωμῃς,
και, την, ἴδιαν, την, φυσιν, προσέβαλον. 455 Και, τό, ατιμότερον, ἀπ-
αὐτα, εἶναι, οταν, και, γυναικες, ἐπιζητοῦν, αὐτας, τὰς, μεξεις, δια, τὰς,
ὀποιας, ἐπρεπε, να, ἐντρεπωνται, περισσοτέρον, ἀπο, τους, ἄνδρας.

Εἶναι, ἀξιον, δὲ, να, θαυμασωμεν, και, εἰς, την, συνεσιν, τοι, Παυ-
λου, πως, ἐνψ, ἔπεσεν, εἰς, δυο, πράγματα, ἀντιθετα, τὰ, ἔφερεν, εἰς,
πέρας, και, τὰ, δυο, με, πάσαν, ακριβειαν. Δι' οτι, ἡθέλε, και, με, σεμνο-
τητα, να, ὁμιλήσῃ, και, να, ἀφυλνισθ' τὸν, ἀκροατην. Αὐτα, δὲ, και, τα,
δυο, δὲν, ὑπῆρχον, μαζί, ἄλλῃ, τό, καθέν, ἐμποδίζει, το, ἄλλο. Δι' οτι,

ὥν μὲν ὁμιλήσης μὲ σεμνότητα δὲν θα ἤμπορέσης νὰ ἐγγίσης τὸν ἀκούοντα Ἐὰν δὲ θέλῃσης νὰ τὸν ἐγγίσης μὲ δύναμιν. Β ἔχει ἀνάγκη νὰ φανερωθῇ με περισσότερὰν σαφήνειαν γὰρ τὸ ποιῶν λέγεις Ἀλλὰ ἡ συνῆτη καὶ ἀγία ψυχὴ τὰ κατωρθώκε καὶ τὰ δυο μὲ ἀκριβέως, ἀφου ἠῤῥῃσε με τὸ ὄνομα τῆς φουεας καὶ τὴν κατηγουριαν καὶ ὡσὰν καποιο παρὰτετασμα ἀφοι τὸ ἐχρησιμοποιοῖσε διὰ τὴν σεμνότητα τῆς διηγήσεως

Ἡ παρὰ φύσιν ἡδονὴ πρέπει νὰ προκαλῇ φρίκην

Ἔλεπτα, ἀφου τροποποιημένως ἀνεφερθῇ εἰς τὰς γυναίκας προχωρεῖ καὶ εἰς τοὺς ἀνδρας λέγων «Ὡμοίως δὲ καὶ οἱ ἀρρενες, ἀφέντες τὴν φυσικὴν χρῆσιν τῆς θηλείας» πρᾶγμα τὸ ὅποιον εἶναι δειγμὰ τῆς χειριστῆς καταστροφῆς ὅταν καὶ τὰ δυο γένη εἶναι διεφθαρμένα καὶ αὐτὸς ὁ ὅποιος ἔχει ταχθῇ νὰ εἶναι καὶ διδάσκαλος τῆς γυναικὸς καὶ αὐτὴ ἡ ὁλοκὴ διαταχθῇ νὰ ἐπιβουθὸς τοῖ ἀνδρὸς ἐνεργούν ὁ ἕνας εἰς τὸν ἄλλον ἐχθρικός

Προσεξε δὲ πως καὶ μὲ ἐμφασιν χρησιμοποιοῖ τὰς λέξεις **Β** Διότι δὲν εἶπεν ὅτι ἡγάπησαν καὶ ἐπεθυμήσαν ὁ εἰς τὸν ἄλλον, ἀλλ' «ἐξεκαυθῆσαν ἐν τῇ ὁρέξει αὐτῶν εἰς ἀλλήλους» Βλέπει, ὅτι ἀπὸ τὴν πλεονεξίαν προέρχεται τὸ πᾶν τῆς ἐπιθυμίας, ἐπειδὴ δὲν ἡνεχθῇ νὰ μὲνη ἐντὸς τῶν κανονικῶν τῆς ὁριῶν Διότι καθε τι τὸ ὁποῖον ὑπερβαίνει τοὺς νόμους οἱ ὅποιοι ἐτέθησαν ἀπὸ τὸν Θεόν ἐπιθυμεῖ τὰ ἀλλόκοτα καὶ ὄχι τὰ καθωρισμένα Ὅπως ἀκριβῶς πολλοὶ πολλάκις ἀφου ἀφῆσαν τὴν ἐπιθυμίαν τῶν τροφῶν, τρωγὸν χῶμα καὶ μικροὺς λίθους καὶ ἄλλοι, οἱ ὅποιοι κατέχονται ἀπὸ σφοδρὰν διψαν πύλακις ἐπιθυμοῖν καὶ δοξόδορον Τοιοῦτοτρόπως καὶ ἐκεῖνοι ἐρριφθῆσαν εἰς αὐτὸν τὸν παρὰνομον ἔρωτα

Ἐὰν δὲ λέγῃς, καὶ ἀπὸ που προέρχεται ἡ δύναμις αὐτῆς τῆς ἐπιθυμίας, ἀπὸ τὴν ἐγκαταλείψιν τοῦ Θεοῦ **Β** Καὶ ἡ ἐγκαταλείψιν τοῦ Θεοῦ ἀπὸ ποῦ, ἀπὸ τὴν παρανομίαν αὐτῶν οἱ ὅποιοι τὸν ἐγκατέλειψαν

«Ἄρσενες ἐν ὁρασι τὴν ἀσχημοσύνην κατεργαζόμενοι» (στ 27) Διότι μὴ νομισης, λέγει, ἐπειδὴ ἤκουσες ὅτι ἐξεκαυθῆσαν, ὅτι ἡ ἀσθένεια προέρχεται μόνον ἀπὸ τὴν ἐπιθυμίαν Διότι τὸ περισσότερον μέρος τῆς ἀσθενείας προέρχεται ἀπὸ τὴν ἀλόγιστον εὐθυμίαν αὐτῶν, ἡ ὅποια ἤναψε καὶ τὴν ἐπιθυμίαν Δι αὐτὸ δὲν εἶπε, παρασυρθέντες, ἡ κυριευθέντες, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον λέγει ἄλλου, ἀλλὰ τί, **Ε** «Κατεργαζόμενοι» Ἔθεσαν ὡς ἔργον τὴν ἁμαρτίαν

και όχι απλως έργον αλλα και με πολλην φροντιδα. Και δὲν εἶπεν ἐπιθυμῶν ἀλλ' ἐκρυβὼς ἀσχημοσύνην. Διότι και την φυσιν ὑποκρινόμεναι και τους νόμους κατετάτησαν.

Και περιττήρησε ὅτι πολλή συγχύσις γίνεται και ἀπο τα δυο μέρη. Διότι δὲν ἐπ' ἡ μόνον ἡ κεφαλὴ κατῶ, ἀλλὰ και οι ποδες ἐπάνω και ἔχοναι ἐχθρὰ των ἑαυτων των και μεταξὺ των εἰσάγοντες κατωκον προδερὸν πολεμον και περισσοτερον παρ' αὐτον ἀπο καθε ἐμφυλιον πολεμον και τολυσχιδὴ και ποικιλον. Ὡςτις τὴν ἐχθρῶσιν εἰς τεσσαρα εἴδη καινοουργια και παρανομια. Αὐτος δεσποδὴ ὁ πολεμος δὲν ἦτο διπλους και τριπλους, 456 ἀλλὰ τετραπλος. Προσεξε δὲ.

Ἐπρεπε οι δυο νὰ εἶναι ἓνα, ἐνωῶ ὁ ἀνὴρ και ἡ γυνή. Ἐπὶ τῶν γὰρ λέγει, οι δυο εἰς σαρκα μιαν» (Γεν 2, 24). Τὸ ἐργυμαιοποιεῖ δὲ αὐτοὶ ἡ ἐπιθυμία της συναναστροφῆς και συνένεινε τα δυο γένη μεταξὺ των. Αὐτὴν την ἐπιθυμίαν ἀφου την ἀφηρείεν ὁ διαβολος και ἀφου την διωχέτευσεν εἰς ἄλλον τροπον, διεχωρισε τοιοῦτοτρόπως, τὰ δυο γένη τὸ ἓν ἀπὸ τὸ ἄλλο και ἔκαμε τὸ ἓν νὰ τῆν διὰ μέρη ἀντιθετικῶς πρὸς τὸν νόμον τοι Θεου. Διότι ὁ μὲν Θεος λέγει «οἱ δυο ἔσονται εἰς σαρκα μιαν», ὁ δὲ διαβολος την μιαν την διεχωρισεν εἰς δυο. Ἰδοὺ ὁ εἰς πόλεμος.

Πάλιν αὐτὰ τὰ ἴδια τα δυο μέρη τα παρέσχεεν εἰς πόλεμον και πρὸς τὸν ἑαυτὸν των και μεταξὺ των. Β Διότι και οι γυναίκες προκρίβαλλον πάλιν γυναίκας, ὄχι μόνον ἀνδρας και οἱ ἀνδρες ταρεταπασοντο ἀντιμετωποῖ και μεταξὺ των και κατὰ του γυναικειου φίλου, ὅπως ἀκριβῶς συμβαίνει εἰς μιαν νυκτομαχίαν, ὅπου οἱ ἀντιπαλοὶ δὲν διακρινουν ὁ εἰς τὸν ἄλλον. Εἶδες δευτερον και τριτον πολεμον και τεταρτον και πέμπτον.

Υπάρχει και ἄλλος Διότι μαζί με ὅσα ἐλέχθησαν ἐφέρθησαν παρ' αὐτῶν και πρὸς την ἰδίαν την φυσιν. Διότι ἐπειδὴ εἶδεν ὁ διαβολος ὅτι κατ' ἐξοχὴν αὕτη ἡ ἐπιθυμία συνενώνει τὰ δυο φίλα, ἐφροντισεν ἐπιμελῶς νὰ διακόψῃ τὸν δεσμόν, ὥστε νὰ διαλύσῃ τὸ ἀνθρώπινον γένος, ὄχι μόνον με τὸ νὰ μὴ σπειρεται συμφωνία με τὸν νόμον, ἀλλὰ και με τὸ νὰ πολεμοῦνται μεταξὺ των και νὰ δημιουργοῦν ἐπαναστάσεις.

«Καὶ την ἀντιμισθίαν, ἣν ἔδει, C τῆς πλάνης αὐτῶν ἐν ἑαυτοῖς ἀπολαμβάνοντες» (στ 27).

Παρατήρησε πῶς ἔρχεται πάλιν εἰς την πηγὴν τοῦ κακοῦ, την ἀσέβειαν την προερχομένην ἀπὸ την παραποίηση των δογμάτων και λέγει ὅτι αὐτὸς εἶναι ὁ μισθὸς ἐκείνης τῆς παρανομίας.

λα και αυτους οι οποιοι εδεχησαν αυτον τον νομον οτι ειναι
 ελεεινοι και υξιοι πολλων δακρυων Διοτι αυτα τα τοιαυτα
 σχυλν αι γυναικε, αι οποιαι πορνειουν αυτα παθαινουν και αυ-
 τοι Μαλλον δε αθλιωτερα και χειροτερα απο εκεινα Διοτι εις
 αιτας αν και ειναι η μιξις παρανομος 457 ειναι ομως κατα φν-
 σιν Αυτη δε και παρανομος και παρα φταιν Διοτι αυτα τα ο-
 ποια πασχουν αι γυναικε, αι οποιαι πορνειουν α τα παθαινουν
 και αυτοι Διοτι εις αυτας αν και ειναι η μιξις παρανομος, ειναι
 ομως κατα φνσιν Αι τη δε και παρανομος και παρα φταιν Διοτι
 και αν δεν υπηρχεν η γεννα αυτε υπηρχεν η απειλη της τιμωρι-
 ας, αυτο το ιδιον θα ητο χειροτερον απο καθε τιμωριαν

Αν δε ευχαριστουνται πριντι να μοι αναφερης την προ-
 θηκην της τιμωριας Διοτι αν εθελπον κατοιεν να τριχη γυμνος,
 με το σωμα μοκυσμενον ολοκαυτον απο βορβανον Επειτα να μη
 το καλυπτη καλυψ, αλλα και να υπερηφανευεται δεν θα εχαιρο-
 μην μιξ, τοι αλλα μαλλον θα τον εθρηνοιν Διοτι δεν αισθανεται
 οτι ασχημονει

Δικε να δειξω δε σαφεστερον την ασελγειαν, συγχωρεσατε με
 να αναφερω και αλλο παριδειγμα Αν κάποιος κατεδικασει μιαν
 παρθενον κλεισμενην εις κοιτωνα να ελθη εις μ ξιν με τα αλογα
 ζωα, Β Επειτα εκεινη ηνχαριστείτο απο την μιξιν δεν θα ητο δι'
 αυτο περισσοτερον αξια δακρυων διοτι δεν ηδυνατο να απαλ-
 λαγη απο την νόσον αυτην με το να μη αισθανεται την νόσον,
 Ειναι δεδαιως εμφανες εις τον κοθι ενα.

Αν δε εκεινο ειναι φοδερον ουτε αυτο ειναι ολιγωτερον φο-
 δερον απο εκεινο Διοτι το να ατιμαζεται κάποιος απο τεις ιδι-
 κους του ειναι αθλιωτερον απ' ο τι απο των ξενους Αυτους εγω
 τους θεωρω οτι ειναι χειροτεροι απο τεις ανθρωποκτονους Διοτι
 ειναι καλυτερον να αποθάνη κανεις, παρα να ζη ατιμαζομενος
 τοιοιυτοτροπως Διοτι ο μεν ανθρωποκτονας απεσπασε την ψη χην
 απο το σωμα, αυτος δε κατεστρεψε την ψυχην μαζι με το σωμα C
 Και οποιοδηποτε αμαρτημα και αν αναφερη, δεν θα ειτης κανεν
 ισον με αυτην την παρανομιαν και αν οι πασχοντες ηθανοντο
 αυτα τα ολοια γινονται, θα κατεδεχοντο αλειρουν θανατους, ω-
 στε να μη παθουν αυτο

Διοτι δεν υπαρχει δεν ιπαρχει φοδερωτερον πρηνμα απο
 αυτην την ασελγειαν Διοτι αν ο Παυλος ομιλων περι της πορνει-
 ας ελεγεν οτι «Παν αμαρτημα, ο εαν ποιηση ανθρωπος, εκτος του
 σωματός εστιν· ο δε πορνειων εις το ιδιον σωμα αμαρτανει» (Α

Κορινθ' 6 18) Τι θά λέγομεν δι' αυτήν την μανίαν ἡ ὁποία εἶναι τόσον χειρότερα τῆς πορνείας, δὸν δὲν εἶναι ὁ νόμος οὔτε νὰ τὸ εἰπωμεν. Διότι, δὲν ἔγωγε ἀπὸ μόνον. Ὅτι ἔχει, μὲν ἄννη, ἀλλ' οὔτε ἀπωλεστές καὶ τὸ νὰ εἶσαι ἄννη καὶ οὔτε μετετεθῇ εἰς αὐτὴν τὴν φύσιν τὴν γυναικείαν οὔτε διετηρήσῃς αὐτὴν τὴν οὐκ ἂν εἴχῃς, ἀλλ' ἔγινες κοινὸς τροφότης, καὶ ἐμὰς ἀπὸ τὰς φύσεις, ἄξιός να καταδικασθῇ καὶ να λιθοβοληθῇ καὶ ἀπὸ τοῦ ἀνδρός καὶ ἀπὸ τὰς γυναικας, ἐπειδὴ ἡδίκησες καὶ τὰ δύο γένη, διατίθῃς ὥς.

Καὶ διὰ νὰ μάθῃς πόσον μέγα εἶναι αὐτὸ ἂν κάποιος ἄρως ἤρχετο σοῦ υπέσχετο ἀπὸ ἀνθρώπου να σὲ μετατρέψῃ εἰς σκυλὸν. Ἄραγε δὲν θὰ τὸν ἀπέφευγες ὡς διαφθορά; Ἀλλ' ἰδοὺ δὲν μετέτρεψες τὸν ἑαυτὸν σου ἀπὸ ἀνθρώπου εἰς σκυλὸν ἀλλ' ἀπ' αὐτὸν ζῶον ἀτιμότερον. Διότι ἐκεῖνο τὸ ζῷον εἶναι καταλαητὸν διὰ νὰ χρησιμοποιηθῇ, ἐκεῖνος δὲ ὁ ὅποιος τροσφέρει, τὸ σῆμα τοῦ τοῦ φαισιν δὲν εἶναι χρησιμὸς ποιῦντα.

Τι δέ, εἰπέ μοι. Ἐ ἂν κάποιος ἠπειλῇ νὰ κτερῇ τοὺς ἄνδρας, νὰ γεννοῖν καὶ να κοινοποιοῖν, δὲν θὰ καταλαμβάνομεθα ἀπὸ θυμόν, Ἀλλ' ἰδοὺ τοῦτοι ἔπραξαν φοβερώτερον εἰς τοὺς εἰρητοῦς τῶν αὐτοῖ οἱ ὅποιοι ἔχουν καταλαηθῇ ἀπὸ αὐτὴν τὴν λύσιν, διότι δὲν εἶναι τὸ ἴδιον τὸ νὰ μετασχηθῇ κάποιος τὴν φύσιν εἰς γυναικείαν, μὲ τὸ νὰ ἴννη γυναῖκα ἐνὼ μένει συγχρόνως ἀντρ, μᾶλλον δὲ οὔτε αὐτὸ οὔτε ἐκεῖνο, διὰ τὴν τὸ νὰ ἀλλάξῃ, τὸ φαισιν δὲν εἶναι τὸ ἴδιον μὲ τὸ νὰ συμπεριφερεθῇ ὡς γυνὴ ἐνὼ εἴσται ἄννη.

Ἄν δὲ θέλῃς νὰ μάθῃς καὶ ἀπὸ ἄλλοι τὴν υπερβολὴν τοῦ κακοῦ, ἐρωτήσῃς, διατί οἱ νομοθετοὶ τιμωροῦν αὐτοὺς οἱ ὅποιοι κάμνουν τοὺς εὐνοουχοὺς καὶ θα γνωρίσῃς, ὅτι διὰ τιποτε ἄλλο, παρά διότι ἀκρωτηριάζουσιν τὴν φύσιν. 458 Μολονοὶ, δεδαιώς ἐκεῖνοι δὲν κάμνουν τόσον μεγάλην ἀδικίαν. Διότι ἔγιναν εἰς τολὰς περιπτώσεις οἱ εὐνοίχοι, σθέντες χρησιμοί. Δὲν θα ἐγινετο δὲ τιποτε περισσότερον ἀχρηστον ἀπὸ ἀνθρώπου, ὁ ὅποιος ἐκδίδεται ὡς πόρνος. Διότι ὄχι μόνον ἡ ψυχὴ, ἀλλὰ καὶ τὸ σῶμα αὐτοῦ, ὁ ὅποιος παθαίνει αὐτὰ τὰ πραγματά εἶναι ἀτιμὸν καὶ ἄξιόν να ἀποδιωκεται ἀπὸ παντοῦ. Ποσὰ γέενναί τοι πυρὸς (τιμωρίαι) θὰ εἶναι ἀρκεταὶ δι' αὐτοὺς,

Ἄν δὲ χλευάζῃς ἐπειδὴ ἀκουεῖς διὰ τὴν γεένναν, καὶ δὲν πιστεῦς εἰς ἐκεῖνο τὸ πυρ, ἐνθυμήσου τὰ Σόδομα. Διότι εἶδομεν, καὶ κατὰ τὸν παρόντα βίον εἶδομεν εἰκόνα τῆς γεέννης. Διότι,

ἐπειδὴ πολλοὶ ἐπρόκειτο νὰ δυσπιστοῦν διὰ τὰ μετὰ τὴν ἀνάστασιν τῶν νεκρῶν, Β ἀκούοντες ἀσέβειον πυρ ὁ Θεὸς, τεταρταρηνίσεν ἀπὸ τὰ παρόντα. Διότι, τέτοιος εἶναι ὁ ἐμπρησμός, τῶν Σι-δόμων καὶ ἐκεῖνη ἡ περὶ πόλεις. Καὶ, γνωρίζουν ὅσοι ἐπληρώσαν, ἀπὸ τὴν θεάν, ἐκεῖνην τὴν τιμωρίαν τὴν σταλείσαν ἀπὸ τοῦ Θεοῦ καὶ, ἀφοῦ εἶδον τὸ ἔργον τῶν κεραιῶν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ

Πρέπει νὰ ἐννοήσης πόσον μεγάλο εἶναι τὸ ἀμαρτήμα, ὥστε νὰ χρησιμοποιήσῃ ὁ Θεὸς διαν καὶ νὰ φανῇ ἡ μέννα πρὸ τοῦ ὠρισμένου καιροῦ⁴ Διότι ἐπειδὴ πολλοὶ περιφρονοῦν τοὺς λόγους ὁ Θεὸς ἔδειξεν εἰς αὐτοὺς διὰ τῶν ἔργων τὴν εἰκόνα τῆς γέννης μὲ κάποιον τρόπον καινόν

Διότι καὶ ὁ κατακλυσμὸς ἔκρινος⁵ ἦτο παραδόξως ἐπειδὴ πᾶρα φησιν ἦτο καὶ ἡ μίξις τῶν ἀνθρώπων (Γεν 6 2 κ ἐξ) καὶ κατέκλυσε μὲ τὴν ὕδαριν τὴν γῆν, C ἐπειδὴ εἶχε κατακλυσμὸς ἡ ἐπιθυμία καὶ τὰς ψυχὰς ἐκείνων Δι' αὐτὸ καὶ ἡ ὕδαρ ἦτο ἀντι-θετὸς ἀπ' ὅ,τι ἡ συνήθης Διότι, ὅχι μόνον δὲν ἐνεργοποιεῖται τὸ πνεῦμα τῆς γῆς, διὰ νὰ γίνων οἱ καρποὶ, ἀλλὰ καθίστα αὐτὸ ἄχρηστον καὶ εἰς τὸ νὰ ὑποδεχθῇ καὶ τὰ ἴδια τὰ σπέρματα⁶ Διότι τέτοια ἦτο καὶ ἡ μίξις τῶν ἀνδρῶν τῆς περὶ πόλεις τῶν Σιδομόων ἀποδείκνυσεν αὐτὸ τοιοῦτον σῆμα περισσότερο ἀχρηστον. Τί δὲ εἶναι ὁδευρωτερον ἀπὸ τὸν ἄνδρα ὁ τοιοῦτος ἐκδίδεται εἰς πορνείαν, Τί δὲ εἶναι περισσότερο μολυσμενον

᾽Ὡς τῆς μανίας, ὡς τῆς παραφροσύνης! Αὐτὸ που εἰσηλθεν αὕτη ἡ ἐπιθυμία, χρησιμοποιοῦσα τὴν ἀνθρώπινην φησιν ἐχθρὸς, μᾶλλον δὲ καὶ χειρότερον ἀπ' ὅ,τι οἱ ἐχθροὶ ὄσων καὶ ἡ ψυχὴ εἶναι ἀνωτέρα τοῦ σώματος, ᾽Ὡς οἱ ἀνοήτοτεροι καὶ ἀπὸ τὰ ἄλογα ζῶα καὶ ἀναιδέστεροι καὶ ἀπὸ τοῖς σκίτους D Διότι πούθεν εἰς τὰ ἄλογα ζῶα δὲν παρατηρεῖται αὐτοῦ τοῦ εἶδους ἡ μίξις, ἀλλὰ γνωρίζει καλῶς ἡ φύσις τοῖς ἰδικοῦς τῆς νόμους Σεις ὁμως ἔχετε καταστήσει τὸ ἰδικὸν μας γένος ἀτιμότερον καὶ ἀπὸ τῶν ἀλόγων ζῶων, καὶ σιμπεριφερόμενοι ἀτιμαστικῶς καὶ ἀτιμάζοντες διὰ τῆς μεταξὺ σας μίξεως

Ἀπὸ ποῦ λοιπὸν ἐγεννήθησαν αὐτὰ τὰ κακά. Ἀπὸ τὴν τρυφήν ζωῇ, ἀπὸ τὴν ἀγνοίαν τοῦ Θεοῦ Διότι ὅταν ἀπορριψοῦν μερικοὶ τὸν φόβον καὶ τὸν σεβασμὸν τοῦ Θεοῦ, ὅλα τὰ καλὰ εἰς τὸ ἔξης φευγούν Διὰ νὰ μὴ γινῇ λοιπὸν αὐτό, ὥς ἔχωμεν ἐνωπίον

4 Ἐννοεῖ τὸν κατακλυσμὸν εἰς τὴν ἐσχάτην τοῦ Νωε (Γεν 6 & 7)

5 Λόγῳ τοῦ κατακλυσμοῦ ἦτο ἀδύνατος ὁποιαδήποτε σπορά

μας τον φόδον τον Θεόν με ακριθείαν. Ε Διὸς τιποτέ τιποτέ δὲν καίτιστρέχει τοιοῦτοτρόπως τὸν ἀνθρώπου ὡτως το νά ἐκτελεῖ καίνεις αὐτο αὐτὴν τὴν σωτηρίαν ἀκριθάν. Ὅπως ακριθὺς θεοῦ οὔτε σωζει τιποτέ τούον, ὡτως το νά προσλάβητ καίνεις διαφκως ἐκεῖ.

Διότι ἂν γινώμεθα περισσοτερον ὑπατακτικε διὰ τὰς ἀμαρτίας ὅταν ἔχῃ μεν καίτοιον ἐνθρῶ τον ἐνώπιον μας πολλὰς φορὰς δε ἐπειδὴ ἐκοκκλήσαμεν αὐτὸ ἐντροπὴν ἐνώπιον τῶν ὁσίων οἱ ὅποιοι εἶναι οὐλοτερον ἡσθηκο. δὲν ἡ καίτοιμεν καίνεν αὐτοῦν. ἔννοσηι προσὴν ασφαλέαν θα ἀποκτησωμεν ὅταν ἔχωμεν τὸν Θεὸν ἐνώπιον μας.

Διότι ὁ διαβολος πούθενα δὲν θα μας ἐπιτεθῇ ὅταν ἡμεῖς συμπεριφερωμεθα τοιοῦτοτρόπως. Ἐπειδὴ θα καίτιαξῃ ἠνωχέως. Ἄν δε μας ᾶθῃ νά περιπλανώμεθα ἐξω καὶ νά περιφερωμεθα χωρὶς χαλκόν. ἀφοῖ λαθῇ αὐτο ἡμας τὴν ἐξουσίαν θα δινεθῇ εἰς τὸ ἔξῃ. νά μας ἀποσπῶσῃ ἀπὸ τὴν ποιμνὴν τοῦ Χριστοῦ καὶ νά μάς ὁδηγήσῃ πανταχοῦ. καὶ αὐτὸ το ὅπαιον ταθαίνουν οἱ ραθυμοὶ ἀπὸ τοὺς δοίκους εἰς τὴν ἀγοχὴν. 459 οἱ ὅποιοι ἀφνῶν τὰς ἀνυγκαιας υπηρεσίας διὰ τὰς ὁποιας ἔχουν ἀποσπῶντ ἀπὸ τοὺς κυρίους τῶν καὶ ἀνοητως καὶ χωρὶς λόγον τροσημωνόντα. εἰς τοὺς περρωτικούς καὶ σπαταλῶν ἐκεῖ τὸν ἐλευθερον χρόνον, αὐτὸ καὶ ἡμεῖς ταθαίνουμεν ὅταν ἀπομακρινώμεν αὐτο τὰς ἐντολάς τοῦ Θεοῦ. Ἐχομε παραμεινε δηλαδὴ εἰς τὴν συνέχειαν νά θαυμάζωμεν τὸν πλοῖτον καὶ τὴν ωραιότητα τοῦ σώματος, καὶ τὰ ἄλλα τὰ ὁποια δὲν ἔχουν καμμίαν οὐσίαν πρὸς ἡμας, ὡπως ακριθὺς ἐκεῖνοι οἱ δούλοι προσεχόντ εἰς τοὺς θαυματοποιους που εἶναι ἔταιται, ἔπειτα αὐφον ἐλασφρῶνουν ἀργολορημενοι. εἰς τὴν σικίαν νφ σπῶνται αἰσθηρας τὰ κρις. Πολλοὶ δε ἐξεφνῶν καὶ ἀπὸ τὴν κανονικὴν ὁδόν, ἀκολουθουντες; ἄλλοις που ἀσχημονουν κατ' αὐτὸν τὸν τροπον.

Ἄλλ ἡμεῖς ἄς μὴ πρᾶτῶμεν αὐτὸ. Β διότι ἔχομεν ἀποσπῶντ νά κατορθώσωμεν πολλὰ αὐτο τὰ κατελείνοντα καὶ ἂν, αὐφον ἐγκαιτελειώσωμεν ἐκεῖνα, σταθώμεν σπαταλῶντες τὸν χρόνον διὰ τὰ ἀνωχελῆ ταῦτα, ὅταν δατανήσῃ ὁλος ὁ καιρὸς μας χωρὶς λόγον καὶ μάταιως θα τιμωρηθώμεν αὐστηρως. Διότι ἂν θέλῃς καὶ νά ἀπασχολῇς τὸν ἑαυτον σου, ἔχεις ἐκεῖνα τὰ ὁποια ὀφειλεις νά θαμάξῃς, καὶ διὰ τὰ ὁποια δυνασαι νά αφιερωσης ὅλον τὸν χρόνον αὐτὰ δὲν προκαλοῦν τὸν γέλωτα ὁλλὰ τὸν θαυμασμόν καὶ ἐπαινους πολλους ὡπως θεδαίως ἐκεῖνος που θαιμάζει τὰ κατα-

γέλαια και αὐτός θα εἶναι τὸ ἀκέραιον κατὰ γέλοστον, καὶ μάλιστα χειρότερον ἅπτο ἐκείνων τοῦ προκάλει τὸν γέλαιον ἅπτο νὰ μὴ σοὶ συμῇ αὐτὸ. C νὰ μετανοήσης ταχέως.

Ποίαν ἀθλιότητα ἐπιφέρει ἡ κακὴ χρῆσις τοῦ πλούτου

Διότι, πρῶτον, διὰ τοῖον λόγον ἔχεις σταθῇ ἔναντι τοῦ πλούτου ἀπεχθηνόμενος καὶ τεταράχμενος ὑπὸ ἀνοήτων ἐλπίδων. Πάντων τριπλά ὀλεστέα θαυμάσιον καὶ κανὸν νὰ σοὶ καθήλωνται τοὺς οὐρανίους. Τοὺς πλοῦτους μετὰ χρυσᾶ στοιδία καὶ τοὺς ὑπὲρταῖς ποιεῖ εἶναι ἄλλοι θαρσάροι, ἄλλοι εὐνοῦχοι θαλαμηπόλοι καὶ ταπεινὰ ἐνδύματα καὶ τὴν ψυχὴν πονεῖται μετὰ αὐτὰ μαθητικὴ καὶ τὴν συνοφρυνομένην ὄφρυν καὶ τοὺς περὶ αὐτοῦ, καὶ τοὺς θαυμάσιους, καὶ δακτύλιους εἶναι ἄξια θαυμασμοῦ. Εἰς τὴν δὲ διαφέρουν οἵτοι ἀπὸ τῶν ἐλπίτων, ἀπὸ ἐκείνων, πονοχορεῖται καὶ οὐκ ἐστὶν εἰς τὴν ἀγορὰν. Διότι καὶ οἵτοι κατεχόμενοι ἀπὸ μεγάλῃ πείνῃ ἀρετῆς D χορεύουν χορὸν περισσοτέρων καταγέλαστον ἀπὸ ἐκείνους ἀγαθὸν καὶ φηρομένον ἄλλοτε μὲν εἰς πολυτελεῖς τραπέζας ἄλλοτε δὲ εἰς καταγῶγιον γυναικῶν πονοδιδόνται ἀπὸ κοινῶν, ἄλλοτε δὲ εἰς συρφετὸν κολακῶν καὶ πλήθος παρρησιῶν. Ἐάν δὲ μετὰ χρυσᾶ ἐνδύνονται, διὰ τοῦτο εἶναι ἰδιαιτέρως ἐλεεινοί. Διότι ἐκεῖνα πονοδὲν ἔχουν καμμίαν οἰσίσαστικὴν ἄξιαν εἶναι διὰ αὐτῶν πλὴν περισπουδασία.

Διότι νὰ μὴ προσηύξης παρρηκῶς τὰ ἡμέτια ἀλλὰ νὰ ἀντικαταστήσῃς τὴν ψυχὴν αὐτῶν καὶ νὰ ἐξετάσῃς, ἔάν δὲν εἶναι γεμάτη ἀπὸ ἀναριθμητῶν τραυμάτων καὶ ἔάν δὲν περιβαλλεῖται μετὰ ῥάκη, καὶ ἔάν δὲν εἶναι ἐρημικὴ καὶ ἀπροσπάτετος. Ποῦν λοιπὸν εἶναι τὸ ὄφελος τῆς ἀνοήσιας, τῶν ἐξω. E Διότι εἶναι πολὺ καλυτέρων νὰ εἶσαι πτωχὸς καὶ νὰ ζῇς ἐν ἀρετῇ παρὰ βασιλεὺς μετὰ κακίαν. Διότι ὁ μὲν πτωχὸς ἀπελαμβάνει ὅλην τὴν τρυφήν τῆς ψυχῆς, χωρὶς νὰ ἀποθάνῃ τὴν ἐξωθεν πτωχείαν ἐξ αἰτίας τοῦ ἐσωτερικοῦ πλούτου. ὁ δὲ βασιλεὺς ἐνδύεται μετὰ ἐκεῖνα τὰ ὅποια οὐδὲν ἀρμοῦν εἰς πῦρ, τρυφεύεται ἐν τῇ ῥάκῃ μετὰ ἐκείνους οἱ ὅποιοι ἰδιαιτέρως διαφέρουν ἀπὸ αὐτοῦ κατὰ τὴν ψυχὴν καὶ τοὺς λογισμοὺς καὶ τὴν συνείδησιν, πονοαποδῆμον ἐκεῖ μαζί με αὐτόν.

Ταῦτα λοιπὸν γνωρίζοντες τὰ μὲν χρυσὰ ἡμέτια ὡς τὰ ἀπομακρυνόμενα, ὡς ἀναλάβωμε δὲ τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν εὐχαριστήσιν, πονοπροέρχεται ἀπὸ αὐτῇ. Διότι κατὰ αὐτόν τὸν τρόπον καὶ ἐδῶ

καὶ ἐκεῖ πολλὰν τριφὴν θὰ ἀπολαύσωμεν 460 μὲ τὴν χάριν καὶ τὴν φιλανθρωπίαν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, μετὰ τοῦ ὁποίου εἰς τὸν Πατέρα ἀνήκει ἡ δόξα συγχρονῶς εἰς τὸ ἅγιον Πνεῦμα, εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων Ἀμήν.

ΛΟΓΟΣ ΣΤ΄

(Ρωμ. 1, 28-2, 16)

«Καὶ καθὼς οὐκ ἐδοκίμασαν τὸν Θεὸν ἔχειν ἐν ἐπιγνώσει, παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ Θεὸς εἰς ἀδόκιμον νοῦν, ποιεῖν τὰ μὴ κατὰ φύσιν» (στ. 28)

Διὰ νὰ μὴ τοὺς κάμῃ νὰ ὑπονοοῦν Β ὅτι ἐπὶ πολὺ ἐνδιατρίβει εἰς τὸν λόγον τῆς παιδεραστίας, μετέβη κατοῖν καὶ εἰς ἄλλα εἶδη ἁμαρτημάτων διὰ τοῦτο καὶ συνεχίζει ὅλον τὸν λόγον ἐπὶ ἄλλων προσώπων Καὶ ὅπως ἀκριβῶς παντοτεὶ ὅταν διδάσκη τοὺς πιστοὺς περὶ ἁμαρτημάτων, καὶ βέλῃ νὰ δεῖξῃ ὅτι αὐτὰ πρέπει νὰ ἀποφευχῶνται φέρνει εἰς τὸ μέσον τὰ ἔθνη λέγων «μὴ ἐν παθεὶ ἐπιθυμίας, καθάπερ καὶ τὰ λοιπὰ ἔθνη τὰ μὴ εἰδὸτα τὸν Θεόν» (Α Θεσσ 4, 5) καὶ πάλιν «μὴ λυπείσθε, ὡς περ καὶ οἱ λοιποὶ οἱ μὴ ἔχοντες ἐλπίδα» (Α Θεσσ 4, 13), τοιοῦτοτρόπως καὶ ἐδῶ δεικνύει ὅτι τὰ ἁμαρτήματα ἀνήκουν εἰς ἐκείνους C καὶ ἀποστρέφει αὐτοὺς ἀπὸ κάθε πηγνῶμην διότι τὰ τοῖμα αὐτὰ, λέγει, δὲν εἶναι ἀποτέλεσμα ἀγνοίας, ἀλλὰ προμελείης Διὰ τοῦτο ἀκριβῶς δὲν εἶπε, καὶ καθὼς οὐκ ἔγνωσαν τὸν Θεόν ἀλλὰ «καθὼς οὐκ ἐδοκίμασαν τὸν Θεὸν ἔχειν ἐν ἐπιγνώσει», διδάσκων ὅτι τὸ ἁμάρτημα εἶναι ἀποτέλεσμα διεφθαρμένης κρίσεως καὶ φιλονικείας μᾶλλον, ὄχι ἀπερισκεψίας, καὶ δεικνύων ὅτι τὰ ἁμαρτήματα εἶναι ὄχι τῆς σαρκὸς ὅπως λέγουσιν μερικοὶ ἐκ τῶν αἱρετικῶν, ἀλλὰ τῆς διανοίας τῆς κακῆς ἐπιθυμίας, καὶ ὅτι ἡ πηγὴ τῶν κακῶν ἀπὸ ἐκεῖ προέρχεται Διότι ἐπειδὴ ὁ νοῦς κατέστη ἀδόκιμος, ὅλα ἐν συνεχείᾳ παρεσυρθῆσαν καὶ ἀνετράπησαν D ἀφοῦ ὁ ἥνιοχος διεφθάρη

«Πεπληρωμένου πάσης ἀδικίας, πονηρίας, πλεονεξίας, κακίας» (στ. 29) Κυττάξτε ὅλα μὲτ' ἐμφάσεως διότι καὶ πεπληρωμένοι λέγει ὅτι εἶναι, καὶ «πάσης» Ἀφοῦ ὠνόμασε δὲ γενικῶς τὴν κακίαν, ἐξέρχεται καὶ ἐναντίον τῶν μερῶν, καὶ μάλιστα μεθ' ὑπερβολῆς λέγων «Μιστοὺς φθόνου, φόνου» (στ. 29) Διότι ὁ φόνος προέρχεται ἀπὸ τὸν φθόνον, ὅπως ἀκριβῶς ἐδείχθη εἰς τὴν περιπτῶσιν τοῦ Ἀβὲλ καὶ τοῦ Ἰωσήφ.

Επειτα αφοί εἶπεν «ἐριδός, δαλόν, κακοηθείας, ψιθυριστάς, καταλαλούς, θεοσυγείς, υβριστάς» (στ. 24-30), καὶ αφοί ἐτόλμαθη πρὸς τὴν κατηγορίαν τῶν ἐγκαλημάτων τὰ θεωρούμενα ἐπὶ τοῖς πολλοῖς ὅτι εἶναι ἰδιαίτερα αἰστανεῖ τὰς τὴν κατηγορίαν μὲ τὸ νὰ ἀνελθῇ εἰς τὴν ἀκρόπολιν τῶν κακῶν καὶ μὲ τὸ νὰ εἰπῇ «αἰαζόμενος» (στ. 30). Ἐ Διότι ἡ μεγαλοφροσύνη καὶ τὴν ὀφεινὴν ἀκομῇ ποὶ ἁμαρτανεῖ εἶναι φοβερωτέρη ἀπὸ τὴν ἁμαρτανὴν διὰ τοῦτο καὶ εἰς τοὺς Κορινθίους αὐτὸ καταλογίζει λέγων «Καὶ ὑμεῖς πεφουσιωμένοι, ἐστέ» (Α' Κορινθ. 5: 2) Διότι ἐὰν κάποιος πονὺ ὑπερηφανεύεται διὰ κάποιον κατόρθωμα ἔχασε τὸ παν ἑκείνος πονὺ πραττεῖ αὐτὸ μετὰ ἁμαρτημάτων, ποσὴς τιμωρίας δὲν θὰ εἶναι ἄξιός, διότι ὁ τοιοῦτος οὔτε νὰ μετανοήσῃ δὲν θὰ δύνηθῃ κατόλιν.

Ἐπειτα λέγει «ἐφανερώσας κακῶν» (στ. 30) φανερωμένων ὅτι δὲν ἠρκεσθήσονται οὔτε εἰς τὰ ἤδη ὑπαρχόντα, ἅλα ἐφανερώσονται καὶ ἄλλα πράγματα τὸ ὅποιον ἦτο γνωρισμὸς ἀνθρώπων, ποὶ προμελετοῦν καὶ προσπαθοῦν διὰ τὴν διαίτησιν τοῦ κακοῦ, ὅχι ἀνθρώπων, ποὶ ἐπιτρεαζονται καὶ παρασφρονται.

Ἄφου κατανοήσῃς δὲ καὶ κατὰ εἶδη τὴν κακίαν 461 καὶ ἔδειξε, ὅτι ἐπανεστάτησαν πάλιν καὶ πρὸς αὐτὴν τὴν ψυχήν, «γονεῦσαι γὰρ, φησὶν, ἀπειθεῖς» (στ. 30) προχωρεῖ κατωτὶ ἐκινεῖται τῆς ριζῆς τῆς τόσο μεγάλης βλάβης ὀνομαζὼν «ἀσφόργους καὶ ἀσπόνδους» (στ. 31) Διότι καὶ ὁ Χριστὸς αὐτὴ λέγει ὅτι εἶναι ἡ αἰτία τῆς κακίας, «ὅταν πληθυνθῇ ἡ ἀνομία, ψυγησεται ἡ ἀγάπη» (Ματθ. 24, 12) Τοῦτο λοιπὸν καὶ ἐδὼ ἀναφέρει ὁ Παῦλος μὲ τὸ νὰ ὀνομαζῇ «ἀσυνθέτους, ἀστοργούς, ἀσπονδούς, ἀνελεημονάς» (στ. 31) καὶ μὲ τὸ νὰ φανερωθῇ ὅτι ἐπροδοῦσαν καὶ αὐτὸ τὸ δῶρον ποὶ προέρχεται ἀπὸ τὴν φύσιν Διότι ἔχομεν καὶ κάποιαν φυσικὴν πρὸς ἀλλήλους συμπάθειαν, ὅ τὴν ὅποιαν καὶ θηρία κέκτηνται πρὸς ἀλλήλα «Παν γὰρ ζῶον, φησὶν, ἀγαπᾷ τὸ ὅμοιον αὐτοῦ, καὶ ἄνθρωπος τὸν πλησίον αὐτοῦ» (Σοφ. Σειρ. 13, 15) Ἄλλ' οὗτοι κατέστησαν ἀγρωτεροὶ καὶ ἀπὸ ἐκείνους.

Τὴν μὲν λοιπὸν νόσον ποὶ δημιουργεῖται εἰς τὴν οἰκουμένην ἀπὸ τὰ ἀσεβῆ δόγματα μὲ αὐτοὺς τοὺς λόγους παρεστήσεν εἰς ἡμᾶς, καὶ σαφῶς ἔδειξεν, ὅτι καθε μίᾳ ἀπὸ τὰς ἀσθενείας, εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς ἀμελείας τῶν νοσοῦντων. Δεικνύει δὲ ἐν συνεχείᾳ, ἐκεῖνο τὸ ὅποιον ἐπράξεν ἐπὶ τῶν δογμάτων καὶ ἐδὼ αὐτοὶ νὰ ἔχουν ἀποστερηθῇ τὴν συγγνωμὴν Διὰ τοῦτο λέγει «Οἵτινες τὸ δικαίωμα τοῦ Θεοῦ εἰδότες, ὅτι οἱ τὰ τοιαῦτα πράσσοντες ἄξιοι

θανάτου εἰσιν. Ὁ οὐ μόνον αὐτὰ ποιοῦσιν, ἀλλὰ καὶ σινευδόκουσι τοῖς κρᾶσσουσι» (στ. 32)

Ἄφου ἔθεσεν ἐδῶ διὸ ἀντιθέσει· ἀνῆρσε καὶ τὰς δύο αὐτὰς ἀπὸ πρὶν διότι τι δύνασαι, νὰ εἰπῇ, λέγει, ὅτι δὲν γνωρίζεις αὐτὰ ποι πρέπει νὰ πράξης. Ἰδιαιτέρως μὲν ἔαν καὶ δὲν γνωρίζεις, σὺ εἶσαι αἰτιὸς διότι ἐγκατελείπεις τὸν Θεόν πού γνωρίζει διὰ σέ τιμῶ ὁμῶς καὶ διὰ πολλῶν σε ἀποδεικνύομεν ὅτι γνωρίζεις καὶ ὅτι ἁμαρτάνεις μετὰ τὴν θέλησίν σου. Ἀλλὰ παρασημαίνει ὑπὸ τοῦ παθούς, Διατί λοιπὸν καὶ συμπράττεις ἐννοχίαν ἄλλους εἰς τὴν ἁμαρτίαν καὶ ἐπαινεῖς. «Ὅτ' γὰρ μόνον αὐτὰ ποιοῦσιν ἀλλὰ καὶ σινευδόκουσι τοῖς κρᾶσσουσι».

Ἄρα ἀνεφερε πρῶτον τὴν φοβερωτέραν καὶ ἀσυγχωρητὴν, ὅτι διὰ νὰ τὴν ἀφανίσῃ διότι, ἐκεῖνος πού ἐπαινεῖ τὴν ἁμαρτίαν εἶναι πολὺ φοβερωτέρως καὶ ἀπὸ αὐτὸν πού ἁμαρτάνει τοῦτο λοιπὸν πρῶτον ἀφου ἀνεφερε διὰ τοῦτον μὲ περισσοτέραν ἀφοδρότητα παλιν εἰς τὰ ἐπομένα συλλυμῶναι σὺν τὸν λέγων ὡς, ἔφη, «αἰὸ ἀνακολόγητος εἰ, ὦ ἄνθρωπε, κᾶς ὁ κρινῶν ἐν ᾧ γὰρ κρινεῖς τὸν ἕτερον, σεαυτὸν κατακρίνεις» (στ. 1). Αὐτὰ ταῖς λέγειν ἀπεινόμενος πρὸς τοὺς ἄρχοντας, ἐπειδὴ καὶ ἡ πόλις ἐκεῖνη τότε ἐξουσιαζε τὴν οἰκομένην. Ἀπὸ τῶν λοιπὸν ἀφου ἐπικράσθη λέγει Ἄπὸ τὸν ἑαυτὸν σου ἀφαιρεῖς τὴν ἀπολογίαν ὁποιοσδήποτε καὶ ἂν εἶσαι διότι ὅταν κατακρίνης μὲν τὸν μοιχόν, μοιχευτὴ, δὲ σὺ ὁ ἴδιος, ἔστω καὶ ἂν οὐδεὶς ἐκ τῶν ἀνθρώπων σε δικάζῃ, εἰς τὴν κρίσιν πού ἐξέφερες περὶ τοῦ υπεύθυνου, κατέφερες καὶ ἐναντίον τοῦ ἑαυτοῦ σου τὴν ἀποφάνειν.

«Οἶδαμεν γάρ, Ἐ ὅτι τὸ κρίμα τοῦ Θεοῦ ἐστὶ κατὰ ἀλήθειαν ἐπὶ τοὺς τὰ τοιαῦτα κρᾶσσοντας» (στ. 2). Διὰ νὰ μὴ λεγῇ δηλαδὴ κάποιος, ὅτι προηγουμένως διετίγον, ἐκφοδιζων, λέγει, ὅτι εἰς τὸν Θεόν δὲν συμβαίνει ὅπως ἀκριβῶς ἐδῶ διότι ἐδῶ μὲν ἄλλος μὲν τιμωρεῖται, ἄλλος δὲ διαφεύγει ἐνῷ πράττει τὰ ἴδια ἐκεῖ ὁμῶς δὲν συμβαίνει τοιοῦτοτρόπως. Ὅτι μὲν λοιπὸν γνωρίζει τὸ δικαίον ὁ Θεός πού κρινεῖ, τὸ ἀνέφερε ἀπὸ πού ὁμῶς γνωρίζει, οὐδὲως προσέθεσε, διότι ἦτο περιττόν. Ἐπὶ τῆς ἀσεβείας ὁμῶς καὶ τὰ δύο φανερωθεῖ, καὶ ὅτι ἡσέδει ἂν καὶ ἐγνωρίζε τὸν Θεόν, καὶ ἀπὸ πού ἐγνωρίζε, δηλαδὴ ἀπὸ τὴν κτίσιν. Διότι ἐπειδὴ δὲν ἦτο φανερόν εἰς ὅλους ἀνέφερε καὶ τὴν αἰτίαν ἐδῶ ὁμῶς τὸ παραλείπει ἐπειδὴ εἶναι πανθομολογούμενον. Ὅταν δὲ λεγῇ «πᾶς ὁ κρινῶν», δὲν διδάσκει μόνον τοὺς ἄρχοντας, ἀλλὰ καὶ ἀπλοικούς καὶ ἀρχομένους.

Διότι ὅπαντες εἶναι ἄνθρωποι 462 ἔστι καὶ ἂν δὲν κίτε/οῖν
 ἄνθρωπον, οὔτε ὁμοίως καὶ θυφῶν ἀλλ' ὁμοίως καὶ αἱ τοὶ κρίνουν
 ἐκείνοὺς τοὺς ἁμαρτάνουσιν, εἰς σὺν/τησεις καὶ κοινὰς συγγενε/κω-
 σεις, καὶ μετὰ τὴν κρίσιν τῆς συνειδήσεως καὶ οὐδεὶς δύναται νὰ
 τοῦ/ρωσιν νὰ εἴπῃ, ὅτι ὁ μὴ/χρὸς δὲν εἶναι ἀξίος τιμωρίας. Ἀλλὰ
 ἄλλοις λέγει καταδικάζουσιν ὅχι τοὺς ἑα/σμένους, τῶν

Διὰ τοῦτο δὲ ἀκριβῶς καὶ σφοδρῶς κατεξπνίσταται ἐναντίον
 αὐτῶν λέγων «Λογί/ζη δὲ τοῦτο, ὦ ἄνθρωπε, ὁ κρίνων τοὺς, τὰ
 τοιαῦτα πράσσοντας, καὶ ποιών αὐτά, ὅτι σὺ ἐκφενύ/ξῃ τὸ κρίμα τοῦ
 Θεοῦ» (στ. 1). Διότι ἐπειδὴ ἔδει/ξεν ὅτι πολλή ἦτο ἡ ἁμαρτία τῆς
 δικυφμενῆς καὶ τὸ ἔδει/ξεν αὐτὸ τὰ δογματὰ Β ἀπὸ τὰ πραγματὰ
 καὶ ὅτι ἂν καὶ ἦσαν σοφοί, καὶ ὅτι ἂν καὶ εἶχον τὴν κρίσιν ποὺ
 τοὺς χειμαρῶναι καὶ ὅτι ὅχι μόνον ἐπειδὴ ἐγκατέλειψαν τὸν
 Θεόν ἀλλὰ καὶ ἐπειδὴ προε/τίμων τὰ ὁμοιωμὰτα τῶν ἔρπετων,
 καὶ ἠτιμῶσαν τὴν ἀρετὴν, καὶ ὅτι ἂν καὶ ἡ φύσις οὐδὲν/τι ἀντιθέ-
 τος, πρὸς τὴν κακίαν ἠπομώλωσαν καὶ τοὶ ἦτο λιπαρὰ φύσιν προ-
 χε/ρεῖ κατωπιν εἰς τὴν φανερῶσιν ὅτι καὶ τιμωροῦνται, ἐκεῖνοι
 ποὺ πράττουσιν τὰ τοιαῦτα. Βεβαίως ἔδει/ξε μὲν ἤδη τιμωρίαν ὅταν
 ἀνεφερέ αὐτὴν τὴν πρῶ/τιν «τὴν γὰρ ἀντιμισθίαν, ἣν ἔδει, τῆς
 πληγῆς αὐτῶν ἐν ἑαυτοῖς ἀπολαμβάνοντες» (Ρωμ. 1. 27), λέγει
 ἀλλὰ ἐπειδὴ δὲν αἰσθάνονται, ἐκείνην ἀνεφέρει καὶ ἄλλην. C τὴν
 ὁποίαν ἰδιαίτε/ρως φοβοῦνται. Μακίστα μὲν ἤδη καὶ ταυτὴν ἔδει-
 ξε διότι ὅταν λεγῇ ὅτι ἡ κρίσις τοῦ Θεοῦ εἶναι ἀληθής, τι/ποτε
 ἄλλο παρὰ αὐτὸ λέγει πλην ἄλλαι καὶ δι' ἄλλων περισσοτέρων
 αὐτὸ πάλιν ἀποδεικνύει, λέγων ὡς ἔ/ξη. «Λογί/ζη δὲ τοῦτο, ὦ ἄν-
 θρωπε ὁ κρίνων τοὺς τὰ τοιαῦτα πράσσοντας καὶ ποιών αὐτά,
 ὅτι σὺ ἐκφενύ/ξῃ τὸ κρίμα τοῦ Θεοῦ», Δὲν ἐξεφηνες τὴν ἰδίαν σου
 κρίσιν, καὶ θὰ διαφνῆς τὴν κρίσιν τοῦ Θεοῦ καὶ ποῖος δύναται
 νὰ εἴπῃ αὐτό, Καὶ ὁμοίως τοῦ/λαχιστον σὺ ἔκρινες τὸν ἑαυτὸν σου
 ἀλλ' ἐπειδὴ ἦτο τόσοσιν μεγάλῃ ἡ ἀσθονία τοῦ δικαστηρίου, οὔτε
 τὸν ἑαυτὸν σου δὲν ἠδυνήθη, νὰ ἀπληθύνῃ. Πῶς λοιπὸν ὁ Θεός, ὁ
 ἀναμνησθητός, ὁ μετὰ υπερβολῆς δίκαιος δὲν θὰ τραξῇ αὐτὸ πολλὴ
 περισσοτέρων, ἀλλὰ σὺ μὲν κατεδικάσας τὸν ἑαυτὸν σου, D ὁ δὲ
 Θεός θὰ ἀποδεχθῇ καὶ θὰ ἐπαινέσῃ. Καὶ πῶς δύναται τοῦτο νὰ
 εἶναι λογικόν, Καὶ ὁμοίως τοῦ/λαχιστον σὺ εἶσαι ἀξίος μεγαλυτέρας
 τιμωρίας ἀπὸ ἐκείνον ποὺ καταδικάζεται ἀπὸ σέ. Διότι δὲν εἶναι
 τὸ ἴδιον νὰ ἁμαρτάνῃ καποῖος ἄλλως, καὶ ἐκεῖνος ποὺ ἐτιμωρήσεν
 ἄλλον ποὺ ἡμάρτησε νὰ περὶ/τεσθ πάλιν εἰς τὰ ἴδια

Βλέπεις κατα τοίον τρόπον ηΐχησε την ἁμαρτιαν Διότι εἰν
 ου λέγει τιμωρῆς ἕκινον ποί ἡμαρτήσεν ὀλιγωτερον, κατὰ τὴ
 ὁμοίαν τρέκεται νὰ καταδικύνης τον εαυτον σου, πως ὁ Θεός, σε
 ὁ ὁποιος περισσοτερον ἡμαρτήσες και ταυτα γωρίς νὰ προκεται
 νὰ καταδικύνη τον εαυτον του δεν θα καταδικάσῃ και δεν ἔκι
 κατακρινῇ περισσοτερον ποί εἶσαι ἤδη κατακέκλιμένος ἀπὸ τὰ
 ἰδικας σαι σκευεις. Ἐ ἔαν δε λέγης ὅτι γωρίζω μὲν ὅτι εἶμαι
 ἄξιως τιμωρίας, ἐξ αιτίας δε τῆς μακροθυμίας περιφρονέεις τὴν
 δικαιοσύνην του Θεοῦ και ἐξ αἰτίας τοῦ ὅτι δεν ἐτιμωρήθης ἀμέ
 σως, ἔχεις θάρρος, ἐξ αἰτίας, ὁμως αὐτοι θα ἔλρπει νὰ φοβησῶσι
 και νὰ τρεμῶσι ἂν ἦσαν δικαιοι Διότι, το γεγονός ὅτι δεν ἐτιμω
 ρήθης ἀκομη θα ὀδηγήσῃ ὄχι εἰς τὸ νὰ μὴ τιμωρηθῆς, ἀλλ' εἰς τὸ
 νὰ τιμωρηθῆς αὐστηροτερον, ἔαν μένης ἀδιορθώτος.

Διὰ τοῦτο και προσθετεῖ λέγων «Ἡ τοῦ κλοῦτοι τῆς χρηστό
 τητος αὐτοῦ και τῆς ἀνοχῆς και τῆς μακροθυμίας καταφρονεῖς, ἀ
 γνοῶν ὅτι τὸ χρηστόν τοῦ Θεοῦ εἰς μετάνοιαν σε ἀγει» (στ 4). Διό
 τι ἄφου ἐληγισε τὴν μακροθυμίαν τοῦ Θεοῦ 463 και ἄφου ἔδει
 ξεν ὅτι τὸ κερδὸς αὐτῆς εἶναι μεγαλιον δι αὐτους που προσεχύν,
 τοῦτο δὲ ἦτο ἡ προσέλευσις αὐτῶν που ἁμαρτανουν εἰς μετanoi
 αν, αὐξάνει τὸν φόβον Διότι ὅπως ακριβῶς δι ἕκινους που τὴν
 ἐχρησιμοποίησαν πρελοντως εἶναι ὁμοίως σωτηρίας κατὰ τὸν ἴδιον
 τρόπον δι' ἕκινους ποί τὴν περιφρονήσαν εἶναι αἰτία μεγαλιτε
 ρας τιμωρίας.

Διότι ὅταν εἴπης λέγει, αὐτὸ τὸ ὁποιον κυκλοφορεῖ, ὅτι
 δηλαδὴ ἄφου ὁ Θεός, εἶναι ἀγαθὸς και μακροθύμος δεν ἀπατεῖ
 τιμωρίαν, τιποτε ἄλλο δεν λέγεις, ταχα τὴν αὔξῃσιν τῆς τιμωρίας.
 Διότι ὁ Θεός ἐπιδεικνυει τὴν ἀγαθωσύνην δια νὰ ἀπαλλαγῇ ἀπὸ
 τὰ ἁμαρτήματα ὄχι δια νὰ τροχέηται, ἁμαρτήματα. Ὁ ἂν λοιπὸν
 δεν πράττης αὐτό, ἡ τιμωρία θα εἶναι φοβερωτερα Διὰ τοῦτο
 ἰδιατερως δεν πρέπει νὰ ἁμαρτανώμεν, ἐπειδὴ ὁ Θεός εἶναι μα
 κροθύμος, οὔτε τὴν εὐεργεσίαν νὰ τὴν μετατρέπωμεν εἰς ἀφοραὴν
 ἀγνωμοσύνης διότι ἔαν εἶναι μακροθύμος ὁλωσθῇποτε και τιμω
 ρεῖ Ἀπὸ που εἶναι φανερον, Ἀπὸ τὰ λεχθέντα ἐν συνεχείᾳ Διό
 τι ὅταν ἡ κακία εἶναι πολλὴ δεν ἐτιμωρηθῆσαν δὲ οἱ κακοί, εἶναι
 ἀνάγκη ὁλωσθῇποτε νὰ τιμωρηθῶν Διότι ἔαν οἱ ἄνθρωποι δεν
 παραβλέπουν αὐτα, πως ὁ Θεός θὰ τὰ παραβλέψῃ,

Ὡστε ἀπὸ ἐδῶ εἰσηγαγε και τὸν λόγον περὶ τῆς κρίσεως
 Διότι μὲ τὸ νὰ δεῖξῃ ὅτι πολλοί εἶναι ὑπευθυνοί, ἔαν δεν μετα
 νοήσουν, ἔπειτα ὅτι δεν ἐτιμωρηθῆσαν ἐδῶ, ὁλωσθῇποτε μαζί μὲ

αὐτὰ εἰσάγει τὴν κρίσιν, καὶ μάλιστα μετ' ἐμφάσεως. Διὰ τοῦτο λέγει «Ἡ κατὰ δὲ τὴν σκληρότητα σου καὶ ἀμετανόητον καρδίαν θησαυρίζεις σεαυτῷ ὀργὴν» (στ 5). Διότι, ὅταν δὲν μαλακῶνῃ οἱ τε μὲ τὴν ἀγαθότητα. Οὐτε κάμπτεται μὲ τὸν φόβον τι εἶναι δυνατόν νὰ υπαρῇ σκληρότερον ἀπὸ τὸν τοιοῦτον. Διότι ἐπειδὴ εἶδεξε τὴν φιλανθρωπίαν τοῦ Θεοῦ, τότε δεικνύει τὴν τιμωρίαν, ὅτι εἶναι ἀφόρητος εἰς ἐκεῖνον, ὁ ὁποῖος οὔτε κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον μετανόει.

Καὶ κυττάξῃ πῶς κυριῶς χρησιμοποιοῖ τὰς λέξεις «θησαυρίζεις γάρ, φησι, σεαυτῷ ὀργὴν», φανερωμένων ἐκεῖνο το ὁποῖον ὁπωσδήποτε ἀπόκειται, καὶ δεικνύων ὅτι αἰτίας αὐτοῦ δὲν εἶναι ὁ δικάζων, ἀλλ' ὁ κρινόμενος. Διότι εἰς τὸν ἑαυτὸν σου, λέγει, θησαυρίζεις, καὶ ὄχι ὁ Θεὸς εἰς σε. Διότι ἐκεῖνος ὅλα τὰ ἐπραξεν ὅσα ἔπρεπε, καὶ σὲ ἐδημιουργησεν μὲ ἱκανότητα νὰ διαγιγνώσκῃς τὰ καλὰ καὶ τὰ ὄχι τοιαῦτα. Οὐ καὶ μακροθυμίαν ἐπέδειξε καὶ εἰς μετάνοιαν ἐκάλεσε, καὶ ἡμέραν φοβερὰν ἠπειλήσεν δι' ὧν αὐτῶν προσελκύνῃ σε εἰς μετάνοιαν. ἴαν ὅμως μένης ἀγεννδοτος «σεαυτῷ θησαυρίζεις ὀργὴν ἐν ἡμέρᾳ ὀργῆς, καὶ ἀποκαλύψεως καὶ δικαιοκρισίας τοῦ Θεοῦ» (στ 5). Διότι διὰ νὰ μὴ νομιπῃς ὅτι υπαρχεῖ πάθος εἰς τὸν Θεόν, ὅταν ἀκουσῇς ὀργὴν προσέθεσε «δικαιοκρισίας τοῦ Θεοῦ». Καὶ καλῶς εἶπεν «ἀποκαλύψεως» διότι τότε ἀποκαλύπτεται τοῦτο, ὅταν ἕκαστος ἀπολαμβάνῃ τὰ κατ' ἀξίαν. Διότι ἐδῶ πολλοὶ πολλὰκις ὁλοπνῶν καὶ ἐπιδολεῦσιν τοὺς ἀλλοὺς παρὰ το δίκαιον. ἐκεῖ ὅμως δὲν συμβαίνει τὸ ἴδιον.

«Ὃς ἀποδοῦναι ἐκάστω κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ. Ἐ τοῖς μὲν καθ' ὑπομονὴν ἔργου ἀγαθοῦ» (στ 6-7). Ἐπειδὴ κατέστη φοβερὸς καὶ αὐστηρὸς, διδάσκων περὶ κρίσεως καὶ τῆς μελλούσης κολάσεως, ἀμέσως δὲν ἐνέδωκε τὴν τιμωρίαν εἰς τὸ ἀναμενόμενον, ἀλλ' ἔτρεψε τὸν λόγον εἰς τὸ περισσότερον εὐχάριστον, δηλαδὴ τὴν ἀντιδοσὴν τῶν ἀγαθῶν, λέγων ὡς ἑξῆς. «Τοῖς μὲν καθ' ὑπομονὴν ἔργου ἀγαθοῦ δόξαν καὶ τιμὴν καὶ ἀφθαρσίαν ζητοῦσι, ζωὴν αἰώνιον» (στ 7). Ἐδῶ ἀνιψῶναι καὶ ἐκεῖνους τοὺς εἰχον πάλι ἵποπεσει εἰς τοὺς πειρασμούς, καὶ δεικνύει, ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἐχθόμεν θάρρος μόνον ἐπειδὴ πιστευόμεν, 464 διότι τὸ δικαστήριον ἐκεῖνο ἐξετάζει καὶ τὰς πράξεις.

Πρόσεξε δὲ αὐτὸν, ὅταν διδάσκῃ περὶ τῶν μελλόντων, ὅτι δὲν δύναται ἀκριβῶς νὰ περιγράψῃ τὰ ἀγαθὰ, ἀλλὰ ἀναφέρει, δόξαν καὶ τιμὴν. Διότι, ἐπειδὴ υπερβαίνουν ὅλα τὰ ἀνθρώπινα, δὲν δύναται νὰ δεῖξῃ κάποιαν εἰκόνα αὐτῶν ἀπὸ τὴν παρούσαν ζωὴν,

ΑΛΛΑ ΠΑΡΑΣΤΕΙ ΑΥΤΟ ΟΠΩΣ ΤΩΝ ΕΝ ΤΗ ΔΕΙΚΝΥΣΑΝ ΑΥΤΟ ΕΚΕΙΝΑ ΤΟΙΣ ΘΕΟΡΟΥΝΤΕΣΙ ΑΣΠΕΚΤΟΙΣ ΗΜΕΝ ΔΕΙΚΝΥΝΤΙ ΑΠΟ ΤΗΣ ΔΟΞΗΣ ΑΠΟ ΤΩΝ ΠΕΡΝΩΝ ΑΠΟ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΔΩΣΤΕ ΑΥΤΟΙΣ ΤΙΝΑ ΤΑ ΤΕΡΑΤΟΥΔΩΣΤΑ ΕΙΣ ΤΗΣ ΑΝΘΡΩΠΟΥ. ΟΠΩΣ ΕΚΕΙΝΑ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΤΙΣΙΝΤΑ ΑΛΛΑ ΠΛΗΡΗ ΚΑΛΙΤΕΡΑ ΑΠΟ ΑΥΤΑ, ΟΣΩΝ ΚΑΙ ΑΦΘΑΡΤΑ ΚΑΙ ΑΘΑΝΑΤΑ!

Ἡ ἀνάστασις τῶν σωμάτων

Εἶδες κατα ποιον τροπον ἡγοῖε δι ημᾶς και τα, θυρας περι τῆς ἀναστασεως των σωμάτων. Β με τό να εἴπῃ «ἀφθαρτοῦν», διότι ἡ ἀφθαρσία εἶναι ἀφθαρσία του φθειρομένου σώματος. Εἴπειτα ἐπειδή τοῦτο δέν ἤρκει, τρεπένθησε «δοξάν και τερνῶν». Διότι πῖντες μέν θα ἀναστήθωμεν ἀφθαρτοί, ἀλλ. ὄχι πάντες εἰς δόξαν ἀλλ. ἄλλοι μέν εἰς κολασίαν. Ἄλλοι δέ εἰς ζώην.

«Τοῖς δέ ἐξ ἐριθείας» (στ. 8), λέγει. Πάλιν ἀποστερεῖ ἀπό την συγγνωμην ἐκείνοις, τοῖς ζώον ἐν κακίᾳ, διότι δεῖκνυται, ὅτι περι πειτύνων εἰς την κακίαν ἀπό καποῖαν φιλονεικίαν και ὀκνηρίαν.

«και ἀπειθοῦσι μέν τῇ ἀληθείᾳ, πειθόμενοις δέ τῇ ἀδικίᾳ» (στ. 8). Ἰδου και στερεά κατανοοῖα πάλιν. Διότι, τοῖαν ἀπαλογίαν εἶναι δυνατόν να ἔχη ἐκεῖνος, ποῦ ἀποκρύνει, το φᾶς και προτιμῇ τῷ σκοτῷ, C. Και δέν εἴτε διαζωμένους και τυραννισμένους, ἀλλὰ πειθόμενους εἰς την ἀδικίαν, δια να μαθήσῃ, ὅτι ἡ τιμωρία, προηρχετο ἀπό την τρεπένθησιν των και το ἀμάρτημα δέν ἦτο ἀπό καποῖον καταναγκασμόν.

«Θυμός και ὀργή, θλίψις και στενοχωρία ἐπί πᾶσαν ψυχὴν ἀνθρώπου τοῦ κατεργαζομένου το κακόν» (στ. 9), τοῦτέστιν. ἔστιω και,

Εἶναι χαρακτηρηστική ἡ διδασκαλία του Αγ. Παύλου περι τῆς καταστάσεως εἰς τὸν Παράδεισον. Ἐκεῖνος, «ἐρηπῆσθ' ἐκεί και ἠκούσαν ὁρμητο σήματα» (Β Κορινθ' 12, 4) τα ὡς ἡμεῖς ἴδωμεν ἀντιλαμβάνει τις τὸν ἀνθρώπου, ἀκριβῶς, διότι δέν παρχει εἰς την παρανομίαν ὡς ἡ κατακα ἀντιστοιχῶς, ἀκριβῶς, τῷ ὅτι, τὸν ὅτιον να ἀποκρίνη την ἐν τῷ παραδείσῳ χαρὰν ὅτι, τὸν ὅτι, και ἔδωκε ἡ Χρυσόστομος. Ἰδου πῶς ἀντιλαμβάνει μέγαν ἡ δικαιοσύνη και τρέφουσιν αὐτῆς πᾶν ἀπό τῆς ἐνταυθα ζωῆς και ὡς ὁ Παρκεδῆσιος ἔχει ἀφειρημένη την γην και ἀκατακρησται εἰς τὴν πύρρινον. Εἶναι ἡ χαρὰ την ὅτιον ἐνταυθα σὺ μαθήται τοῖς Κυρίῳ και ἴδωμεν ὅ ἐνθουσιώδης, Πέτρος ἀπολαμβάνοντες την παροῦσαν Αὐτοῦ Πύρρινον. Ἰωαν' 6, 68. Ματθ' 7, 4. Πάντα ὅμως παραμένει, διὰ τοὺς μετὰ τὸν παρόντος σωματός, ζωντας ἀνθρώπους, μυστήριον ἀφ' οὗ «ἀρετὴ, ὁλοπόμεν δι' ἐσώπτηρον ἐν αἰνίγματι». Α Κορινθ' 13, 12). Καὶ ὁ Παῦλος μόνον τοῦτο ἡδυνήθη να ἰσχυρῇ, ὅτι «ἀφθαλμός σὺν εἶδε και σὺς σὺν ἤκουσαι και ἐκ καρδίας ἀνθρώπου σὺν ἀνέβη ὁ ἡτοίμασεν ὁ Θεός τοῖς, ἀγαλλωσιν αὐτόν» (Α Κορινθ' 2, 9).

ἐν εἰναι κλητούς εἰ πορὸς ἔστω ἕπατος ἔστω αἰτός ὁ ἴδιος ὁ
 θαλάσσι υἱοδενό ττορεται, ὁ λόγος τῆς χάριτος διότι ἔδωκεν οὐδε
 μιν ἔχειν ἔχον τα αἰσώματα. Ἀφοῦ ἔδωκεν λαλῶν τὴν υπερβό-
 λην τῆς χάριτος καὶ τὴν αἰτίαν ἀφοῦ προσέθεκεν, ὅτι δηλαδὴ προ-
 ἔχεται ἀπὸ τὴν ἀδυναμίας τῶν ἀρεσκίων καὶ το τέλος, αφοῦ
 ἔδωκεν ὅτι δηλαδὴ θα τοὺς διαδεχθῇ ἡ καταστροφὴ καὶ ἐπὶ πλε-
 ον αφοῦ ἔδωκεν καὶ τὴν ευκόλυν τῆς διορθώσεως ἐνυχλεῖ πάλιν
 τὸν Ἰουδαῖον καὶ μετὰ τὴν κόλασιν. Ὁ Διότι ἐκεῖνος ὁ ὁπλιος ἀπὴ-
 λανσε περισσότεραν διδασκαλίαν θα εἶναι ἄξιός να ὑπομένῃ καὶ
 μεγαλύτερην τιμωρίαν ὅταν παρανομή.

Ὡστε ὅσον ἡμεῖς σαρκίτικοι, ἢ δυνατωτεροι τόσοι περισσό-
 τερον τιμωρομεθα ὅταν ἀμαρτανώμεν. Διότι ἐάν εἶσαι πλουσιος,
 θα σου εἴσται τῆθουν περισσότερα χρήματα, ἀπὸ τὸν πτωχόν καὶ
 ἐάν σινετιτερος μεγαλύτερη σῆακη καὶ ἐάν ἔχρς ἐξουσιαν,
 λιγότερα κτιορῇ ματα καὶ ἐπὶ τούτων δι τῶν ἄλων κατὰ
 τὸν ἴδιον τρόπον θα προσφέρῃς ἀναλογως πρὸς τὴν δύναμιν καὶ
 τὰ μέτρα. Ε.

«Λόγος δὲ καὶ τιμὴ καὶ εἰρήνη παντὶ τῷ ἐργαζομένῳ τὸ ἀγαθόν,
 Ἰουδαῖω τε πρώτον, καὶ Ἑλληνι» (στ' 16.) Ποῖον Ἰουδαῖον ἐννοεῖ
 ἔδωκεν, ἡ περὶ τούτων Ἑλληνων ὁμιλεῖ. Περὶ τῶν πρὸ τῆς παρουσίας
 τοῦ Χριστοῦ. Διότι ὁ λόγος δὲν ἐφθάσεν ἀκομὴ εἰς τοὺς χρόνους
 τῆς χάριτος ἀλλ' ἀκομὴ ἐνδιατρίβει εἰς τοὺς προτερους χρόνους,
 κρηματίζων ἐκ τῶν προτερων ἀπὸ μακρὰν καὶ ἐμφανίζων τὴν δια-
 φερὴν μεταξὺ τοῦ Ἑλλήνος καὶ τοῦ Ἰουδαίου, ὡςτις ὅταν πρᾶττει
 τὸ αὐτὸ εἰς τὸν καιρὸν τῆς χάριτος νὰ μὴ φανῇ ὅτι ἐπινώσει κατὰ
 νόον καὶ ἡσυχί. Διότι ἐάν εἰς τοὺς προηγουμένους χρόνους, ὅτε
 δὲν ὑπῆρχεν ἀκομὴ ἡ τοσαύτη χάρις πού ἐξέλειψεν, ὅτε τὰ τῶν
 Ἰουδαίων, εἰς ὅλους ἦσαν σεβασμοὶ καὶ ὀνόματα καὶ λαμπρά,
 οὐδεμία ὑπῆρχε διαφορά. 465 ποῖον λόγον ἐν σινεχείᾳ θα ἦτο
 δυνατὸν νὰ ἀναφέρῃ μετὰ τὴν τοσαύτην ἐπαδείξει τῆς χάριτος,
 διὰ τοῦτο ἀκριβὲς καὶ μετὰ πολλῆς τρυπταθείας εἰσιματίζει αὐτό.
 Διότι ὁ ακροατὴς, πρὸν μαθεῖ ὅτι τοῦτο ἐπικρατεῖ εἰς τοὺς προη-
 γουμένους χρόνους, τότε περισσότερον ἔτι ἀποδεχθῇ αὐτό μετὰ
 τὴν πίστιν.

Ἑλλήνας δὲ ἔδωκεν ἐννοεῖ ὅχι τοὺς εἰδωλοκυβερτας ἀλλὰ τοὺς
 θεοσεβεῖς ἐκείνους πού ἐπειθόντο εἰς τὸν φησικὸν νόμον, ἐκεί-
 νους πού διέτηκαν ἐκτὸς αὐτοῦ τοῦ Ἰουδαίου εντολὰς διὰ τὰ
 συντελούνται πρὸ θεοσεβείας οἱ οἱ ἦσαν οἱ περὶ τὸν Μελχισέ-
 δέκ, ὁποῖος ἦτο ὁ Ἰωθ' ὁποῖος ἦσαν οἱ Νινευίται, ὁποῖος ἦτο ὁ
 Κορνήλιος.

Ἡδὴ λοιπὸν διασκέπτει ἀπὸ πρὶν τὸ διαφορὸν μετὰ τῆς περιτομῆς καὶ τῆς ἀκροβυστίας. **Β** καὶ ἀπὸ αὐτῶν καὶ ἀπὸ τῶν ἐμφανίζει ταύτην τὴν διαφορὰν ὥστε καὶ χωρὶς ὑποφάνειν νὰ πράξῃ αὐτὸ καὶ ἐν ἐστέρῃ ἀναγκαίως νὰ ἐκβάλῃ εἰς τοῦτο τρυφᾷ τὸ ὅλων τινότερ εἶναι. γινώσκοντα τῆς αὐτοκρατορίας. Διότι, εἰαν μὲν ἐδεικνύεν αὐτὸ ἐπὶ τῶν καίρων τῆς χάριτος, ὡς ἐφαίνετο ὅτι ὁ λόγος εἶχε πολλὰν ὑποφάνειν. Ἐπειδὴ ὁμοῦ ἀνέφερε τὴν κακίαν καὶ πονηρίαν τοῦ κατεῖχε τὸν κόσμον, ὅτι νὰ ἐπείθῃ εἰς τὸν λόγον τοῦ ἀποστόλου. Ἐκ τῶν συμπληρωματικῶν ἐκείνου ἔκρινε τὴν διδασκαλίαν νὰ εἶναι χωρὶς ὑποφάνειν².

Καὶ ὅτι τοῦτο ἐπιθυμεῖ. **Γ** καὶ διὰ τοῦτο ἐξέθεσε τοῦτο κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον εἶναι φανερόν αὐτὸ ἔχει. Διότι, εἰαν δὲν προσηπάθει τοῦτο νὰ ἀποδείξῃ ἥτις ἀρκετὸν ἔχει εἶπεν, ὅτι κατὰ τὴν σκληρότητα σου καὶ ἀμετανοήτων καρδιᾶν θηροποιεῖς σεαυτῷ ὄρητὴν ἐν ἡμέρᾳ ὄρητος· νὰ σταματήσῃ τὴν ὑπερίσταν ταύτην ἀλλοιωτὴ ἥτις τελειωρὲν. Ἀλλ' ἐπειδὴ δι' αὐτὸν δὲν ἦτο τοῦτο τὸ ζητούμενον, νὰ εἴπῃ δηλαδὴ μόνον περὶ τῆς μελλούσης χάριτος, ἄλλα καὶ νὰ δεῖξῃ ὅτι ὁ Ιουδαῖος οὐδὲν περισσοτέρων εἶχεν ἢ τὸν τοιοῦτον Ἕλληνα, διὰ νὰ μὴ μεγαλοφρονῇ, προχέρει περὶ τέρῳ, καὶ κατὰ τάξιν χρησιμοποιεῖ τὸν λόγον.

Προσεξε δὲ ἐφοδῆσεν τὸν ἀκροατὴν. ἔθεσεν εἰς αὐτὸν τὸ τεῖχος τὴν ἡμέραν τὴν φοβεράν. ἐξηγήσας τοσόν κακὸν εἶναι ἡ ψὴ ἐν πονηρίᾳ. **Δ** ἔδειξεν ὅτι οὐδεὶς ἀμαρτάνει ἐξ ἀγνοίας, ὅτι χωρὶς τιμωρίαν, ἀλλὰ, ἔγωγε καὶ, ἂν δὲν τιμωρηθῇ τώρα, θὰ τιμωρηθῇ ὀλιωσθηρῶτε ἀπὸ ἐδῶ. κατόπιν θέλει νὰ ἀποδείξῃ ὅτι ἡ διδασκαλία τοῦ νόμου δὲν ἦτο ἐκ τῶν σφοδρὰ κατεπειγόντων. Διότι εἰς τὰ ἔργα εὐρίσκεται ἡ κόλασις καὶ ἡ τιμὴ ὄχι εἰς τὴν περιτομὴν καὶ τὴν ἀκροβυστίαν. Ἐπειδὴ λοιπὸν εἶπεν ὅτι ὀλιωσθηρῶτε θὰ τιμωρηθῇ ὁ Ἕλλην, καὶ ἔλαβε τοῦτο ὡς ὁμολογημένον, καὶ αὐτὸ αὐτὸ ἀπέδειξεν, ὅτι καὶ θὰ τιμηθῇ ἐφανερώσας ἐν συνεχείᾳ ὅτι ὁ νόμος καὶ ἡ περιτομὴ ἦσαν περιττά. Διότι ἰδιαίτερως ἐδῶ μαχεταὶ πρὸς τοὺς Ιουδαίους. Ἐπειδὴ δηλαδὴ ἐκεῖνοι διεκύντο

2 Τὸ νόημα ἐδῶ ὅπως θὰ φανῇ πληροτέρων ἀπὸ τὰ ἐπόμενα, εἶναι ὅτι, ἀφ' οὗ τιμωρήσει ἢ ἐπαίνηται ὁ Ἕλλην, ὁ ἐδωκατηρῆς) κρινόμενος ἀπὸ τὴν λογικὴν τοῦ ἐλάττωσεν ὁ Θεὸς καὶ ἀπὸ τὴν φανὸν τοῦ τὸν ὁδηγεῖ πρὸς τὸν Θεόν, εἶναι ἀμφαφνερὸν ὅτι καὶ ὁ Ιουδαῖος θὰ κριθῇ ἀνάλογως καὶ μάλιστα ἀποσθηρῶτερον, ἀφ' οὗ ἐκεῖνος ἔχη ἐπὶ τὸν καὶ τὸν νόμον. Τοῦτο πράγματι δὲν δημιουργεῖ ὑποφάνειν ὅτι ὁ Παῦλος μεροληπτεῖ εἰς, δάρος τῶν Ιουδαίων.

μετα περικοπτερας φιλανθρωπίας. Ε πρωτον μὲν διότι ἐξ αὐτῶν ἐγκληματοὶ δὲν κατεδέχοντο νὰ ἀριθμῶνται μετὰ τῶν ἔθνικων διευτερον διότι ἠμφισβητοῦν εἰς ἡ πίστις ἀφανίζῃ ὅλα τὰ ἁμαρτηματα, διὰ τοῦτε τερηγομένης κατηγήρησε τὸν Ἑλληνα, περὶ τῶν ὁποίων φησὶ, ὥστε χωρὶς ὑποφάν και μετὰ τὰρρησιας νὰ ἐλεγῇ τοὺς Ἰουδαίους, ἔπειτα αὖτοι ἐφῆκον εἰς τὴν ἐξέτασιν περὶ τῆς κοσμοσεως, δεκνυει ὅτι, ὁ Ἰουδαίος, ὅχι μόνον οὐδενως ὑμμελλεται ἀπὸ τὸν νόμον ἀλλὰ και ἐπὶ ὑαρινεται και τοῦτο αὐτο τῇ προηγοιμένα προετοιμάζει. Διότι, εἰς ὁ Ἑλληνας διὰ τῶντι εἶναι ἀνιστολογητοί, ἐπειδὴ ἂν και, ὠδηγοῦν αὐτοὺν και, ἡ κτίσις, και ἡ λογική, δὲν ἔνεε κατετερος, 466 τετα περικοπτερον ὁ Ἰουδαίος, ὁ ὁποῖος ἔλαβε μαζί με αὐτὰ και τὴν διδασκαλίαν αὐτο τὸν νερον.

Ἀφου ἔπεισε αὐτοὺν αὐτοὺν ἐνκόνας νὰ δεχθῇ τὴν σκεψιν αὐτὴν ἐφαρμοζομένην εἰς τὰ ἁμαρτηματα τῶν ἁλλων και χωρὶς τὴν θέλειαν τοῦ τὸν ἀνα καθεὶ κατοπιν νὰ τρεσῇ τοῦ διὸν και ἐπὶ τῶν ἰδικῶν τὸν ἁμαρτημάτων.

Και, διὰ νὰ καταστή ὁ λογος ευκολως παραδεκτός, ὠδηγεῖ αὐτοὺν και πρὸς τὰ ἀγαθότερα λεγων ὡς ἑξῆς «Ἀλλὰ δὲ και τῆς και εἰρηγῇ παντ τῷ ἐργαζομένῳ το ἀγαθόν. Ἰουδαίῳ τε πρωτον και Ἑλληνι» Διότι (ὅδε μὲν ὅσα και ἂν ἔχῃ κατοπιν καια μετὰ πολεμῶν τὰ ἔχει, Β ἔπω) και ἂν εἶναι ταπεινός, ἔστιν ισχυρός, ἔστιν ὑπασταεύς, διότι, ἔστιν και ἂν ὅχι τρὸς ἄλλον τοῦλαχιστον πρὸς τὸν ἐαυτοῦ τοι πολλῶς, ἐπαναστατεῖ και πολλὴν πολεμὸν ἔχει εἰς τὰ, σκεψας, ἐκεῖ ὅπως οὐδεν ὑπαρχει τοῦτοτον, ἀλλὰ ὅλα εἶναι γαληνία και ἀπηλαγμένα ταραχῆς και ἔχοντι γνησίαν τὴν εἰρήνην.

Ἀφου ἀπεδείξε λοιπὸν ἐκ τῶν ἀνωτέρω λεχθεντων ὅτι και οἱ μὴ ἔχοντες νόμον θα ἀπολαύσῳν τὰ ἴδια προκλήτει και ὑπαλογισμὸν, λεγων ὡς ἑξῆς «Οὐ γάρ ἐστι προσωποληψία παρὰ τῷ Θεῷ» (στ' 1) Διότι, ὅταν μὲν λέγῃ, ὅτι τιμωρεται και ὁ Ἰουδαίος και ὁ Ἑλληνας ὅταν ἁμαρτανῇ δὲν χρειάζεται ὑπαλογισμούς, ὅταν ὅμως λέγῃ, ὅτι και τιμᾶται ὁ Ἑλληνας θεαεῖ νὰ συντάξῃ ὑπαλογισμὸν, και ἀποδείξῃ χρειάζεται ἐν συνεχείᾳ C Διότι ἐφαινετο ὅτι εἶναι ἀξιοθαύμαστον και παραδοξόν, εἶναι, ἐκεῖνος, ποὺ δὲν ἤκουσεν οὔτε τὸν νόμον, οὔτε τοὺς προφητάς, τιμᾶται ὅταν ἐπιτελῇ τὰ ἀγαθὰ. Διὰ τοῦτο ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον και προηγουμένως εἶπον, γυμνάζει τὰς ἀκοάς αὐτῶν εἰς τοὺς πρὸ τῆς χάριτος χρόνους, ὥστε ευκολωτερον νὰ προσθέσῃ κατοπιν μαζί με τὴν πίστιν και τὴν κατανοσιν τῶν Ἰουδαίων εἰς τὴν διὰ τῆς χάριτος σωτη-

ριαν και των ἔθνικων. Ἐδὲ δηλαδὴ ἰδιαίτερος, δὲν προκυλεῖ λαθὼν πρὸς ἰσχυρίαν ἀφ' ἧς ὅτι τοῖς ἰδοκοῖ τοι δὲν προσετιμῶζει.

Ὅθεν ἄρα εἶπε «δοῦναι καὶ τῇ καὶ εἰρηνὴ ταντ. τῇ ἐργαζομένῳ τὸ ἀγαθόν. Ἰουδαίῳ τε πρῶτον καὶ Ἑλλήνι» προσεθεσεν «Οἱ γὰρ ἔστι προσωποληψία παρὰ τῷ Θεῷ». Ὁ ὧς με πόσῃ ἀφθονίᾳ ἐνέκτησε. Διότι δείκνυται ἀφ' οὗ ἀδηρῶσε τὸν λόγον εἰς ἄτοπον, ὅτι δὲν εἶναι συμφωνῶν με τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ το νὰ μὴ γινῇ κατ' αὐτὸν τῶν πρῶτον διότι εἰς τὴν τῇ περιπτώσιν θα ὑπῆρχε προσωποληψία ὁ Θεὸς ὁμῶς δὲν εἶναι προσωποληπτῆς. Καὶ δὲν εἶπεν εἰν δὲν ἀπὸ τῇ τοῦτο ὁ Θεὸς εἶναι προσωποληπτῆς, ἀλλὰ θερμότερον «Οἱ γὰρ ἔστι προσωποληψία παρὰ τῷ Θεῷ», τοιτέστιν δὲν ἐξετάζει τὴν τοιοῦτητα τῶν προσώπων, ἀλλὰ τὴν διαφορὰν τῶν πράξεων.

Με τὸ νὰ εἴτῃ τῷ αὐτῷ ἐμμενέουσιν ὅτι ὁ Ἰουδαῖος διαφέρει ἀπὸ τῶν Ἑλλήνων ὅχι εἰ, τὰ, πράξεις, ἀλλ' εἰ, τὰ προσώπα μόνον. Εἰς καὶ ταῖς ἡτο φησιολογικὸν νὰ ἀντιπαραστήσῃς εἰς τῇ. Ἐ. Ὅχι διότι ἐπειδὴ ὁ μὲν εἶναι Ἰουδαῖος, ὁ δὲ ἔθνικος, διὰ τοῦτο ὁ μὲν τιμᾶται, ὁ δὲ ὑβρίζεται ἀλλ' ἐξ αἰτίας, τῶν ἔργων γίνονται καὶ τὸ ἐν καὶ τὸ ἄλλο. Ὅμως, δὲν ὡμῶς τοις ἡτοιοῦται, διότι θα διηγείρῃ τὸν θυμὸν τοῦ Ἰουδαίου ἀλλ' ἀναφέρει καὶ ἄλλο ἐπὶ πλεόν. ταπεινὸν καὶ ἐμμενέουσιν κατωτέρω τὸ φρόνημα αὐτῶν, ὥστε νὰ ἀποδεχθῶν ἐκεῖνο.

Ποῖον δὲ εἶναι τοῦτο, Το εἴς κείμενον «Ὅσοι γὰρ ἀνόμως, φησὶν, ἡμαρτον, ἀνόμως καὶ ἀπολοῦνται καὶ ὅσοι ἐν νόμῳ ἡμαρτον, διὰ νόμου κριθήσονται» (στ' 12). Ἐδὲ δηλαδὴ ἐκεῖνο το ὁπῶς ἐῖπον προηγουμένως, ὅχι μόνον δείκνυται συνημῶς μεταξὺ Ἰουδαίου καὶ ἔθνικου, ἀλλ' ὅτι καὶ πολὺ ὁ Ἰουδαῖος ἐλέγχεται ἀπὸ τὴν δοσιν τοῦ νόμου. Διότι ὁ μὲν ἔθνικος κρίνεται χωρὶς τὸν νόμον τὸ δὲ «ἀνόμως» ἔδω δὲν ἐννοεῖ το δυσκολώτερον, ἀλλὰ το ημερωτέρον. 467 τοιτέστιν δὲν ἔχει τὸν νόμον νὰ τὸν κατηγορῇ. Διότι, το «ἀνόμως» τοῦτο σημαίνει. Χωρὶς τὴν κατακρίσιν ἀπὸ ἐκείνου, λέγει, καταδικάζεται ἀπὸ μόνων, τὰς κατα φρεσιν λογικὰς σκεψεις. Ὁ Ἰουδαῖος ὁμῶς ἐννόμως, τοιτέστιν μαζὶ με τὴν φρεσιν καταδικάζεται ἔχων καὶ τὸν νόμον κατηγορῶν. Διότι ὅσον περισσοτέραν φροντίδα ἀπῆλause, τοσὺν μεγαλυτέραν τιμωρίαν θα λάτῃ.

Βλέπεις μὲ ποῖον τρόπον ἐπεστήσεν εἰς τοὺς Ἰουδαίους μεγαλυτέραν τὴν ἀνάγκην νὰ προστρέξων εἰς τὴν χάριν. Διότι, ἐπειδὴ ἔλεγον, ὅτι δὲν χρειάζονται τὴν χάριν, δικαιούμενοι διὰ τοῦ νό-

μαυ δεικνύει, ὅτι αὐτοὶ ἔχουσιν ἀναγκὴν περισσότερον ἀπὸ τῶν ἑθνικῶν ἀφοῦ δέχονται τρεῖς καὶ τ μωρούνται περισσότερον.

Ἐπειτα πάλιν περικυβέτει ἄλλον συλλογισμόν ἀγωνιζόμενος, πικρῶς πρὸς τοὺς ἀρχέμεντα. Β «Οὐ γὰρ οἱ ἀκροῖται τοῦ νόμου δίκαιοι παρὰ τῷ Θεῷ» (στ. 3). Καλῶς προσέθεσε «παρὰ τῷ Θεῷ» ὅπως εἰς μὲν τοὺς ἀνθρώπους ἴσως δύναται νὰ φανῶνται θεῖοι καὶ μεγαλὰ νὰ κομπάζουν εἰς τὸν Θεόν ὡς τὸ ἐντελὲς ἀντίθετον. Οἱ ποιηταὶ τοῦ νόμου δικαιοῦνται μόνον» (στ. 13). Εἶδε, πόσῃ ἀφθονίᾳ χρησιμεύει μετατρέπων τὸν λόγον εἰς τὸ ἀντίθετον. Διότι ἐὰν ἐξ αὐτῶν, τοὺς νόμου ἀξιώνῃς, νὰ σωθῇς λέγει. Γ πρῶτος κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον θα σταθῇ ἐμπροσθεν σοὶ ὁ ἰσχυρὸς, ἀφοῦ εἶναι ἡτοιμητὴς τῶν ὁσῶν ἔχουσιν γραφῇ.

Καὶ πως εἶναι δυνατόν λέγει ἄφρον δὲν ἔγινεν ἀκροῖτης, νὰ γινῇ ποιητὴς. Εἶναι δυνατόν λέγει ὅχι μόνον αὐτοῦ ἀλλὰ καὶ τοῦ πολὺ περισσότερον αὐτοῦ. Ἄπει ὅχι μόνον χεῖρα, ἀκροῖσιν εἶναι δυνατόν νὰ γινῇ ποιητὴς, ἀλλὰ καὶ μὴ ἐκκρίσιν νὰ μὴ ὑπαέχῃ τὸ τοῦτο πρᾶγμα τὸ ὅπως μακρότερον ἀναστρέφει κατωπὶν αὐτῶν καὶ μὴ περισσότερον σαφηνεῖται. «Ὁ διδάσκων ἕτερον δεῖται οὐ διδάσκει» (Ρωμ. 2, 21).

Εἶδε ὅπως πρῶτον τοῦ τροποῦμενον ἀποδείκνυται. «Ὅταν γὰρ ἔθνη, φησί, τὰ μὴ νόμον ἔχοντα, φησὶ τοῦ νόμου ποιῇ, οὗτοι νόμον μὴ ἔχοντες, ἑαυτοῖς, εἰσι νόμος» (στ. 14). Διὰ ἀποφύγετο τὸν νόμον, λέγει. Δ ἀλλὰ καὶ ἀπὸ ἐδῶ δίκαιος εἰ εἶναι. Εἶδες κατα ποῖον τρόπον ἐπισκαπτῶν τὴν δοξάν τοῦ Ἰουδαίου ἐνδεῖαν λαθὼν παρέχει κατὰ τὴν ταύτην τὸν ἐξ ἐμπροσθεν τοῦ νόμου, ἀλλὰ καὶ τὸ ἀντίθετον ἐξ ἐμπροσθεν καὶ δεικνύει ἀποδείκνυται τὸν νόμον κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἀποδείκνυται τὸ ταν, «Φησὶ» δι' ὅταν λέγῃ ἐννοεῖ διὰ τὴν ἐκ φησὶς ἰσχυρισμῶν.

Καὶ δεικνύει ὡραῖον νὰ εἶναι κατωτέρω, στὸ αὐτοῦ, καὶ τὸ ἀποδείκνυται διὰ τοῦτο κατωτέρω. Ἐπειδὴ δὲν ἔλαβον νόμον οὔτε ἔχουσιν τούτον διὰ τοῦ ὅποιον νομίζουν οἱ Ἰουδαῖοι ὅτι πλεονεκτοῦν ἀπὸ αὐτοῦ. Διότι διὰ τοῦτο λέγει εἶναι ἑθνομιστοὶ διότι δὲν ἐδέχθησαν νόμον, καὶ ἐπέδειξαν διαγωγήν κατὰ τὰν τὰ συμπερινοῦν τρεῖς τὸν νόμον. Ε ἀφοῦ ἐνεκολλήσαν εἰς τὰς διανοίας αὐτῶν τὰ ἔργα, ὅχι τὰ γραμματα. Διότι τοῦτο λέγει «Οἵτινες ἐνδείκνυνται τὸ ἔργον τοῦ νόμου γραπτὸν ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν, συμμαρτυροῦσιν αὐτῶν τῆς συνειδήσεως, καὶ μεταξύ ἀλλήλων τῶν λογισμῶν κατηγορούντων, ἢ καὶ ἀπολογουμένων, ἐν ἡμέρᾳ, ὅτε κρι-

νεί ὁ Θεός τα κρυπτά τῶν ἀνθρώπων, κατὰ τὸ εὐαγγέλιον μου, δια
 Ἰησοῦ Χριστοῦ» (στ' 15-16)

Κιτταξε κατὰ ποῖον τρόπον πάλιν ταρστήσῃ τὴν ἡμέραν ἐ-
 κεινὴν καὶ τὴν ἔφερε πλησίον συγκαλονέων τὴν διανοίαν αὐτῶν,
 καὶ δεικνύων ὅτι οὗτοι πρέπει νὰ περῶνται, περισσότερον οἱ ὁ-
 πόιοι χεῖρα τὸν νόμον ἔχουν προσπαθεῖ νὰ κατορθώσῃν τὰ
 τοῦ νόμου

Ἐκεῖνο δὲ το ὅποιον εἶναι δυνατόν νὰ θαυμάσωμεν ἰδιαιτέ-
 ρως εἰς τὴν ἀποστολικὴν συνέλευσιν τοῦτο ἀδίζει νὰ αναγεγραμμέν-
 τωρα Ἀφ' οὗ ἀπέδειξε δηλαδὴ ἀπὸ τὴν προσημασίαν, 468 ὅτι ὁ
 ἔθνικος εἶναι ἀντίθετος ἀπὸ τὸν Ἰουδαῖον κατὰ τὴν συναγωγὴν
 καὶ τὸ περιεχόμενον τῶν συλλογισμῶν δὲν ἀναφέρει, αὐτὸ διὰ νὰ
 μὴ σκληρίνῃ τὸν Ἰουδαῖον. Διὰ νὰ κάμῃ δὲ καὶ σαφέστερον ἐ-
 κείνο το ὅποιον εἶπον, θὰ ἀναφέρῃ αὐτοῖς τούτους ἰδίους, τοὺς ἀπο-
 στολικοὺς λόγους. Ἐπεὶ δὲ εἶπε δηλαδὴ καὶ γὰρ οἱ ἀκριβεῖς τοῦ
 νόμου, ἀλλ' οἱ ποιηταὶ δικαιοῦνται, φησὶ συλλογισμὸν ἥτις νὰ συ-
 νεχίσῃ. Δι' αὐτὸν οἱ ἔθνικοι οἱ ὅποιοι δὲν ἔχουν νόμον ἐκ φη-
 σίας ἐγκαρμαζύνει τὰς διευτασίας τοῦ νόμου εἶναι πολλὰ ἐπαινετοὶ
 ἀπὸ αὐτοῦς οἱ ὅποιοι διδάσκονται ἀπὸ τοῦ νόμου. Β. Ὡμως δὲν
 λέγει αὐτοῖς ἀλλ' ὅτι καὶ μέχρι τοῦ ἐγκωμίου τῶν ἔθνικων καὶ δὲν
 συνεχίζει τὸν λόγον κατὰ σύγκρισιν πρῶτον, ὥστε ἔστι κατ' αὐ-
 τῶν τὸν τρόπον ὁ Ἰουδαῖος νὰ δεχθῇ τὸ λεγόμενον. Διὰ τοῦτο
 ἀκριβεὶς δὲν ὡμίλησε τοιοῦτοτρόπως, ὅπως εἶπον ἀλλὰ πως « Ὁ-
 ταν μὴ ἔθνη τα μὴ νόμον ἔχοντα φησὶ τα τοῦ νομοῦ τοιῇ, οἴ-
 τοι νόμον μὴ ἔχοντες, ἑαυτοὺς εἶσι νόμος οἵτινες ἰνδεδεικνύνται, τὸ
 ἔργον τοῦ νόμου γράπτει ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν, συμμαρτυροῦ-
 σις αὐτῶν τῆς συνειδήσεως». Διότι εἶναι ἀρκετὴ ἀντὶ τοῦ νόμου ἡ
 συνειδήσις καὶ ἡ λογικὴ

Διὰ τούτων ἔδειξε πάλιν ὅτι αὐταρκτὴ ἐδημιουργήσῃ τὸν ἀν-
 θρώπον ὁ Θεὸς διὰ τὴν ἐκλογὴν τῆς ἀρετῆς καὶ τὴν ἀποφυγὴν τῆς
 κακίας. Καὶ μὴ ἀπορησῇς. C. Διότι καὶ ἀπαξ καὶ δις καὶ πολλάκις
 αὐτὸ ἀποδεικνύει. Διότι ἥτις τὰρα πολλὰ ἀνάγκαια εἰς αὐτὸν ἡ
 ἀλήθεια αὐτὴ δι' ἐκείνους τοὺς ἔλεγον διὰ τὴν τέλως πάντων ὁ Χρι-
 στός ἦλθε τώρα, καὶ τοῦ ἥτις ἡ πρόνοια τοῦ Θεοῦ κατὰ τὴν πρό
 Χριστοῦ ἐπαγγελίαν, Καὶ πρὸς τοὺς τοιοῦτους λοιπὸν δευτερευόντως τώρα
 ἀπολογουμένου, δεικνύει, ὅτι καὶ εἰς τοὺς προηγουμένους χρό-
 νους, καὶ πρὸ τῆς χορηγήσεως τοῦ νόμου, ἀπελαμβάνεν ὁλην τὴν
 πρόνοιαν ἡ φύσις τῶν ἀνθρώπων. Διότι ἐκεῖνο, ποὺ δίνεται νὰ
 γνωσθῇ εἰς τὸν Θεόν ἥτις φανερόν εἰς αὐτοὺς, καὶ ἐγνωρίζον τι

εἶναι καλόν και τ. εἶναι κακόν δια τῶν ὁποίων ἐκρίναν τοὺς ἄλλους πρᾶγμα δια το ὅποιον κατηγοροῦν αὐτοί. Ο εἰσέγεν. «τι ἔν ε' κρίνεις τὸν ἕτερον σεαυτὸν κατακρινεις» (Ρωμ 2, 1) Εἰς τῶν ἑταίρων, δε, μαζ', με τα λελθέντα και ὁ νόμος ὑπάρχει ὄχι μόνον ἡ λογική, οὔτε μόνον ἡ συνείδησις.

Δια τοῦτον λόγον δε ἀναφέρει τὸ «κατηγοροῦντων ἢ και ἀπολογουμένων» Διότι εἰν ἔχουν τὸν νόμον γραπτόν και τὸ ἔργον φανερωμένοι εἰς τοὺς ἑταίρους τῶν τ. ἔχει νά κατηγορησῇ ἐν συνεχείᾳ ἡ λογική. Ἀλλὰ δεν ὁμῶει λαεὸν μόνον περὶ ἐκείνων οἱ ὁποιοὶ κατακρίνονται ἀλλὰ και περὶ ὁλης τῆς φάσεως Διότι τότε ἰστανται οἱ λογισμοὶ ἡμῶν ἄλλοι μὲν κατηγοροῦντες, ἄλλοι δε ἀπολογούμενοι και δὲν χρειάζεται ἄλλον κατηγοροῦν ὁ ἀνθρώπος γνωπτὸν τοῦ δικαστηρίου ἐκείνου.

Ἐπειτα ἀξιῶναι τὸν φόβον δεν εἶπε «τα ἁμαρτήματα τῶν ἀνθρώπων», ἀλλὰ «τα κρύπτα τῶν ἀνθρώπων» Ε' Διότι ἐπειδὴ εἶπε «ἀκούει ὁ κρινὼν τοὺς τα τοιαῦτα προσηκόντας και ποίων αὐτὰ ὅτι σι ἐκφύζη τὸ κρίμα τοῦ Θεοῦ» (Ρωμ 2, 3), δια νά μη δεχθῇς τοιαύτην κρίσιν τὴν ὅποιαν και σι ὁ ἴδιος ἐκφύγεις ἀλλὰ δια νά συνειδητοποιήσῃς ὅτι ἀπὸ τὴν ἰδικὴν σου εἶναι τοὺς ἁκριβεστερα ἡ κρίσις τοῦ Θεοῦ προσέθεσε «τα κρύπτα τῶν ἀνθρώπων» και συνεχίδε «ἐκείναι το εὐαγγέλιον μου δια Ἰησοῦ Χριστοῦ» Διότι οἱ ἀνθρώποι καθίσταται δικασταὶ τῶν φανερῶν μόνον.

Καίτοι ὁρθῶς ἀνωτέρω ὡμῶει περὶ μόνον τοῦ πατρὸς ἀλλ' ἐπειδὴ ἐν συνεχείᾳ κατελθάνεν αὐτοὺς με τὸν φόβον, προσέθεσε και τὸν λόγον περὶ τοῦ Χριστοῦ και ὄχι ἀπλῶς αὐτόν ἀλλὰ και ἐδῶ τὸν πατέρα αὐτοῦ ἐμνημονεύσε τότε προσέθεσεν αὐτόν.

Και τοῦ κηρύγματος, δε τὴν ἀξίαν δια τῶν ἰδίων ἐξέφωνει Διότι τούτο τὸ κήρυγμα λέγει. 469 αὐτὰ προαναφωνεῖ, το ὅποιον ἐδίδαξεν ἄλο πρὶν ἡ φυσικῇ.

**Πόσον τρόπον πρέπει νά προκαλῇ ἡ μελλουσα κρίσις.
Ἡ πρόσκρονσις πρὸς τὸν Θεὸν εἶναι βαρύτερα ἀπὸ
τὴν τιμωρίαν**

Εἶδες κατα ποῖον τρόπον ὁδηγῶν αὐτοὺς με συνεσίην τοὺς προσέδεσε και εἰς τὸ εὐαγγέλιον και εἰς τὸν Χριστόν, και ἀπεδείξεν, ὅτι το ἀφορῶντα εἰς ἡμᾶς δεν ἰστανται μεχρὶ τῆς παροισῆς ζωῆς, ἀλλὰ οδευοῦν περαιτέρω. Ἐκεῖνο το ὅποιον και ἀνωτέρω

ὥστε δειξέ με το νά εἶπῃ «θῆσαι ρι εἰς σπειτῶ ὅρῃν ἐν ἡμέρῃ ὀργῆς» Β και εἰδὼ πᾶν «κρῖναι ὁ Θεὸς τὰ κριτὰ τῶν ἀνθρώπων»

Εὐσεβὺς αὐτοῦ ἀφ' οὗ εἰσχωρήσῃ εἰς τὴν πνευμένη του και ἀναλωτίζομενός αὐτὰ τοι ἔχει, τράξει, κακῶς, ὡς αὐτὴν ἀκρίβει, εἴθι νὰς ἀπὸ τῶν εὐπτῶν του, δια νὰ αὐτὴ κατακρῖθῃ, τότε μαζί με ὅλην τὴν οἰκουμένην. Διότι φοβερόν εἶναι, ἐκεῖνι το δικαστήριον, φρικτὸν το ὄμμα, αὐτὴν νὰ εἶδῃ, παῖρες τρόμου, τιταμός, πῆρος ἐλκεται. «Ἀδελφοί, οἱ λυτρωταί, λυτρωσεται ἄνθρωπος» (Ψαλμ. 48, 8). Διότι, πρέπει νὰ ἐνθιμώθῃς τὰ λεγόμενα εἰς τὸ εὐαγγέλιον, τοὺς ἀγγέλους, τοὺς περιτρεχούν τὸν νεφέλαι, τοὶ ἁποκατεταί, τὰς λαμπάδες του σβέννυνται, τὰς δυνάμεις του συρύν, εἰς τὰς καμίνους.

Και ἔκτε, νὰ ἀναμνησθῇς, ὅτι εἶναι κατὰ τὴν ἐξ ἡμῶν πραγμα, κριτῶν ἐμφανισθῇ σῆμα, εἰς τὸ μέσον ἐνώπιον μόνῃς τῆς σινανθρώπου, C πως δὲν θὰ ῥύγξει νὰ ἀπολεσθῇ και ἡ γῆ νὰ ὀλισθησῇ ἀπὸ αἵτον, μάλλον, παρα νὰ ἔχῃ τόσους πολλούς μαρτυρίας τῆς κακίας αὐτῆς. Τί θὰ τῷ θύμῃν κοῖτον, τότε ὅταν ὅλα φέρωνται εἰς μέσον ἐνώπιον ὅλης τῆς οἰκουμένης, εἰς τόσον λαμπρόν και περὶφανές θέατρον, και ἐνθὶ ὅλα θὰ τὰ ὁλοκρύν σαφώς, και οἱ γνωστοὶ και οἱ ἄγνωστοι εἰς ἡμᾶς.

Ἄλλ. ἀλλοιμονόν ἀπὸ τοι ἀναγκασομαι νὰ σὰς φοβίζω, ἀπὸ τῆς υποσχεσεως τῶν ἀνθρώπων, ἐνῷ πρέπει νὰ πράττω τοι το ἀπὸ τοῦ φόβου τοι Θεοῦ και τῆς καταδικῆς αὐτοῦ, Διότι, πῆς μοι, ποῖοι θὰ εἴμεθα, τότε ὅταν ἀφ' οὗ δέθωμεν, οἱ ὀδόντες ἀφ' οὗ θὰ τριζούν, θὰ ὀδηγοιμεθα μακρὰν εἰς τὸ ἐξώτερον σκοτός, μάλλον δέ τι θὰ πράξωμεν, πραγμα τὸ ὅλοκρον εἶναι φοβερὸτερον ἀπὸ ὅλα, ὅταν θὰ προσκρούσωμεν εἰς τὸν Θεόν.

D Διότι εἰν κατὰ τὴν ἔχῃ αἰσθησῶν και νοῦν, ἤδη και τὴν γένναν θὰ ὑποσθῇ, ὅταν ἰδῇ κατὰ τὴν κακίαν τὸν Θεόν, ἀλλ' ἐπειδὴ δὲν πάσχει τοιούτο, δια τοῦτο ἔχει ἀπειληθῇ, τὴν Διότι ἔπρεπε νὰ, ποφείριμεν, ὅχι ὅταν τιμωροίμεθα, ἀλλ' ὅταν ἀμαρτανώμεν. Ἄκουσε π.χ. τὸν Πάτερ, τοι θρῆναι και ὀδῖνεται δι' ἀμαρτήματα, διὰ τὰ ὅποια δὲν ἐπρόκειτο νὰ τιμωρηθῇ. «Οἱ γὰρ εἰμι ἰκανός, φησι, καλεῖσθαι ἀποστολός, ὅτι ἐδώξα τὴν ἐκκλησίαν» (Α Κορινθ. 13, 9). Ἄκουσε και τὸν Δαυὶδ, ὁ ὅποιος ἀπὸ τὴν κόλασιν μὲν ἦτο ἀπηλλάγμενος. Ε. ἐπειδὴ ὁμῶς ἐνομίσεν, ὅτι εἶχε προσκρούσει πρὸς τὸν Θεόν, προσεκαλεῖ τὴν τιμωρίαν κατὰ τοῦ ἑαυτοῦ του και ἔλεγε «Γενέσθω ἡ χεὶρ σου ἐν ἐμοί, και ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρὸς

μολ» (Β. Βίβλ. 24. 17) ὥστε ἡ πρόσκρισις πρὸς τὸν Θεὸν εἶναι φαιδρωτέρα ἀπὸ τὴν τιμωρίαν.

Τοιαῦτα οὖν, τοιῶν ἀλλὰ περιτεριφερόμεθα ὥστε ἂν δὲν ὑπάρχεν ὁ φόβος τῆς γέννης, δὲν θὰ ἐβλαβόμεν ταχέως, να πράξομεν κατὰ κρίσιν. Αὐτὸ τοῦτο ἀκριβὲς ἂν καὶ ἐξ αἰτίας οὐδεὶος ἁλλου, ἐξ αἰτίας αὐτοὶ θὰ εἴμεθα ἄξιοι τῆς γέννης, ἐξ αἰτίας διαισθητοὶ ὅτι φαιδρωμένα τὴν γένναν περισσότερο ἀπὸ τὸν Χριστὸν. Ὁ μακρὺς Παῖλος ὁμῶς δὲν συμπεριφερέτο τοιοῦτοῦτο, ἀλλ' ἀντιστοφᾶς. Ἐπειδὴ δὲ ἡμεῖς καὶ ἄλλοι τῶν αὐτῶν συμπεριφερόμεθα διὰ τοῦτο καταδικάζομεθα εἰς τὴν γένναν, ὅτις εἰν βεβαίως ἀγαπώσαμε τὸν Χριστὸν ὅπως ἔπρεπε νὰ τὸν ἠγασθῶμεν, 470 θὰ ἐρωτοῖτομεν ὅτι εἶναι φαιδρωτέρα ἀπὸ τὴν γένναν ἢ πρόσκρισις πρὸς τὸν ἀγαπώμενον. Ἐπειδὴ ὁμῶς δὲν ἀγαπώμεν, δὲν ἠγασθῶμεν τὸ μέγεθος τῆς κολάσεως ταύτης, καὶ τοῦτο εἶναι ἐκεῖνο διὰ τὸ ὅλοιον ἰδιαίτερος ὀδυρομαι καὶ θρηνην.

Καὶ ὁμῶς τι δὲν ἔκαμιν ὁ Θεός, ὥστε νὰ ἀναστηθῇ ἀπὸ ἡμᾶς. Τι δὲ δὲν ἐποφάνθη. Τι παρελείπε δὲ Περιφρονήσαντες αὐτὸν ἂν καὶ αἰδουίως μᾶς ἠδίκησεν, ἀλλὰ καὶ μᾶς προκρίφεν ἀναριθμήτους ἐνεργείας, καὶ ἀπαρητη αἰσθῆται τὸν ἀπειστρωμένον ἐνὶ μᾶς ἐκάλει καὶ ἀπὸ πάντων μᾶς, τροσῆκτε καὶ οὔτε τότε μᾶς ἐπαμνησθῆτεν, ὅλῃ προσέτρεξεν ὁ ἴδιος, καὶ μᾶς συνεκράτει πον ἐφελγόμεν, καὶ ἐν τούτοις τὸν ἀπειτινάζαμεν καὶ πρὸς τὸν διαπύλο προκρίχωρησαμε καὶ ὥτε τότε ἀπεμακρινῆθῃ ἀλλ' ἐστελεν ἀναριθμητοὺς νὰ μᾶς προκρίχουν πάλιν. Β. προφητας ἀγγέλους, πατριάρχας ἡμεῖς ὁμῶς ὄχι μόνον δὲν ἐδεχθήμεν τὴν πρεσβείαν, ἀλλὰ καὶ περιφρονήσαμεν αὐτοὺς πον ἤλθον. Αὐτὸς ὁμῶς οὔτε ἐξ αἰτίας αὐτῶν μᾶς ἀπειστρωθη, ἀλλ' ὅπως ἀκριβὲς οἱ φλογεροὶ ἐκ τῶν ἐραστιῶν πον περιφρονῶνται περιτρηχέτο παρκαλῶν τίντας τὸν οὐρανὸν, τὴν γῆν, τὸν Ἰερουσαλὴμ, τὸν Μιχαῖαν, ὄχι διὰ νὰ ἐλέγξῃ, ἀλλὰ διὰ νὰ ἀπολογηθῇ ὑπὲρ τῶν ἰδικῶν του καὶ μετὰ τῶν προφητιῶν καὶ ὁ ἴδιος ἐπληροῖεν ἐκεῖνους, τοὺς τὸν ἀπειστρέφοντο, ἔτοιμος νὰ τιμωρηθῇ καὶ καταδεχόμενος νὰ λογοδητήσῃ, καὶ προσελκύνῃ τὸς τὴν διδασκαλίαν αὐτοῦ ὅλῃαν ἂν καὶ διεκείντο ὡς κοφτοὶ. C. «Λαός γὰρ μου, φησί, τι ἐποίησα σοι, ἢ τι ἐλίπυσά σε, ἀποκριθῆτι μοι» (Μιχ. 6. 3).

Ὑστερὰ ἀπὸ ὅλα αὐτὰ ἐφανεύσαμε τοὺς προφητας, ἐλιθοβολήσαμεν, ἀναριθμητὰ ὅλῃα ἐτραῖαμεν κακὰ. Τι ἔκαμε λοιπὸν ἀντι τούτων. Ὅχι πλέον προφητας, οὔτε ἀγγέλους, οὔτε πατριάρχας,

ἀλλὰ τὸν ἴδιον τὸν υἱὸν ἔστειλεν. Ἐφανεύθη καὶ οἷτο, ὅταν ᾔθε, καὶ οὔτε τότε ἔσθῃσε τὴν ἀγλίτην ἀλλὰ τὴν ἡγίαντε περιωσώτερον καὶ ἐπιμένει νὰ προσκαλῇ καὶ μετὰ τὸν φέρον τὸν υἱὸν αὐτοῦ καὶ νὰ παρακαλῇ καὶ διὰ νὰ τὰ τράτῃ διὰ νὰ ἐπιστρέψωμεν πρὸς αὐτὸν. **Ο** καὶ φωνάζει ὁ Παῦλος λέγων «Υἱὲ Χριστοῦ οὐκ ἐπροβέβημεν ὡς τοὶ Θεοὶ παρακαλοῦντες δι' ἡμῶν καταλλαγήτε τῷ Θεῷ» (Β Κορινθ' 5' 20). Ἀλλὰ τότε ἀπὸ αὐτοῦ δὲν συνεφώτισεν ἡμᾶς.

Ὁ Θεὸς ὅμως οὔτε τότε μᾶς ἐγκατέλειπεν, ἀλλὰ ἐπιμένει καὶ γένναν πτερυγίων καὶ βασιλείαν ὑποσχόμενος ὅτι ἐστὶν καὶ τοιοῦτοτρόπως νὰ μᾶς προσελευσῇ ἡμεῖς, ὅπως ἀκοῇ διακειμεθα μὲ ἀναληθῶν.¹ Τί εἶναι δυνατόν νὰ παρῇ χειρότερον ἀπὸ αὐτὴν τὴν ἡθρησκίαν, Διότι, εἴαν ἐπρυπτεν αὐτὴ ἀνθρώπος, δὲν θὰ ἐγενομίσθη πολλακτὶς δοῦλοι αὐτοῦ τὸν δὲ Θεὸν οἷαν τράτῃ αὐτὸ τὸν ἀποστρέφόμεθα, Ὡς τῆς ἀμαθείας, ὡς τῆς ἀγνωμοσύνης. Ἐν ἡμεῖς οἱ ὅπου διὰ παντοῦ ζῶμεν ἐν ἁμαρτίαις καὶ κακίαις ἐν δὲ καίτοι τρεῖς μὲν καὶ κατὰ μακρὸν ἀλλὰ πρῶτον πρὸς τοὺς ἀγνωμοσύνας ὑπὸ τῆς ἐκτελεζόμεν μὲ τὴν μικρομετοχικῆς σκαλῆν καὶ ἀκριβοῦς/οἰόμεν περὶ τῆς ἀνταποδοσεως, εἴαν δεδαιώς ἐχῇ κατὰ μισθὸν τὸ ἀγαθὸν τὸν ἐπιδείκναι καὶ δεῖς ἵνα μεγαλειότερος ὁ μισθὸς εἴαν τρεῖς μὲν καὶ ἐκτελεζῇ μισθὸν, διότι τὸ νὰ εἴη, αὐτὰ καὶ νὰ ἀκριβοῦς εἶναι λογὸς μισθῶται μισθὸν παρὰ ἐγγνώμονας δοῦλοι. Πρῶτον δηλαδὴ, νὰ νὰ τὰ τρεῖς μὲν διὰ τὸν Χριστὸν ὅχι διὰ τὸν μισθὸν ἀλλὰ δι' αὐτὸν. Διότι καὶ γένναν διὰ τοῦτο ἡπείλησε, καὶ βασιλείαν ὑποσχέθη, διὰ νὰ ἀγαπᾶται ἀπὸ ἡμᾶς.

Ἄς ἀγαπήσωμεν λοιπὸν αὐτόν, ὅπως τρεπεί νὰ τὸν ἀγαπώμεν. Διότι τοῦτο εἶναι ὁ μισθὸς, τοῦτο βασιλεία καὶ ἀπολαύσεις, τοῦτο τρεψή καὶ δοξα καὶ τιμὴ. **471** τοῦτο φῶς, τοῦτο ἡ

¹ Πραγματὶ πρέπει νὰ ἡγαθώμεν τὸν Θεὸν διὰ τὸν Θεὸν καὶ ὄχι διὰ τὸν ἡθρησκίαν. τὴν μᾶς προσφέρει. Ὅπως οἷαν «ἀγαπώμεν» ἵν' προσκαλῇ διὰ τὸ ἀγαθὸν τὸν ἀποκαταστήσῃ ἀπὸ περὶ καὶ ὄχι δι' αὐτοῦ τὸ ἴδιον καὶ ἀποκαταστήσῃ ἡ ἀγάπη. ὡς ἀποκαταστήσῃ παρὰ διὰ τὴν ἰδιότητα αὐτοῦ μᾶς κατὰ τὸν δυν τρέπον καὶ ὅτι. Ἀλλ' ὁ ἀνθρώπος μὲν ἀνατῇ καὶ νὰ ἀποκαταστήσῃ ἀπὸ ἡμᾶς, ἡ αἰτία τὸ νὰ ἀγαθῇ ὁ Θεὸς ἡμᾶς. Ἐπειδὴ δὲν ὑποκαταστήσῃ εἰς τὴν ἐνέργειαν τῆς Πατρὸς μὲν διὰ τὸ ὅτι μᾶς καλὸν εἶναι, δυνατόν λοιπὸν νὰ ἀγαπώμεν καὶ ἄλλοι καὶ αὐτὸν τὸν ἡθρησκίαν τρεψήτερον ἀπὸ τὸν δυν τὸν Θεὸν. Ἀλλὰ τὸ δυν τὴν Πατρίδα, μακρὸν τοὶ Θεοὶ. Κατωτέρω ὁ ἱεροῦ πατρὸς κατὰ τρέπον αὐτῆς καὶ ἐπὶ τὸν Θεὸν νὰ ἀγαπᾶται τὴν βασιλείαν αὐτὴν ἀγάθειαν.

ἀπειρος μακαριότητος, τὴν ὁποίαν οὔτε ὁ λόγος δύναται νὰ παρ-
αστήσῃ, οὔτε ἡ νοῦς νὰ ἐννοήσῃ.

Ἀλλ' ὅμως, δὲν γνωρίζω πως ᾤδητήθην εἰς τοιαύτας τοιαύ-
τους περιτρεχίων νὰ καταφρονούν τὴν βασιλείαν ἀνθρώπων· οἱ ὁ-
ποιοὶ οὔτε τὴν ταπεινὴν ἐξουσίαν καὶ δοξάν δὲν καταφρονούν
χαρὶν τοῦ Χριστοῦ. Καὶ ὅμως οἱ μέγαλοι καὶ γενναῖοι ἄνδρες
ἐκείνοι καὶ εἰς τοῦτο τὸ μέτρον τῆς ἀγαθῆς, ἐφθύσαν. Ἀκούσε-
τε πῶς ὁ Πέτρος φαιγεται ἀπὸ ἀνέστην διὰ τὸν Χριστὸν πρῶτι-
μων αὐτὸν καὶ ἀπὸ τὴν ψυχὴν καὶ ἀπὸ τὴν ζωὴν καὶ ἀπὸ ὅλα
καὶ ὅταν δὲ ἡρνήθῃ αὐτὸν. **Β** δὲν ἐλαττεῖτο διὰ τὴν κόλασιν,
ἀλλ' ἐπειδὴ τὸν τοιοῦτον ἡρνήθῃ πρῆγμα τὸ ὅποιον ἦτο δι'
αὐτὸν μικροτέρον ἀπὸ καθὲ κόλασιν. Καὶ ὅλα αὐτὰ τὰ ἐπέδεικνυε
πρὸς τῆς χαρίτος τοῦ πνεύματος καὶ συνεχοῦς ἐπιμένει νὰ λέγῃ
«Ποί' ὑπαγεῖς» (Ίωαν. 13. 36) καὶ τὴν αὐτὴν αὐτὸ «πρὸς τίνα
ἀπελευσόμεθα» (Ίωαν. 6. 68) καὶ τῶν «ἀκολουθήσω σοι ὅπου
ἂν ἀπερχῇ» (Περὶ Λουκ. 22. 33, Διότι ὁ Χριστὸς, ἦτο τὰ πάντα
δι' αὐτοῦ, καὶ οὐδὲν ὑπελπιζόν οὔτε τὸν οὐρανὸν οὔτε τὴν
βασιλείαν τῶν οὐρανῶν ἐπαρσέν τὸν τοιοῦτον. Διότι οὐκ ἔ-
σται δι' ἐμεῖς ὅλα ἐκεῖνα λέγει.

Καὶ διὰ τί θαυμάζει; ἔάν ὁ Πέτρος διεκίετο τοιοῦτοτρόπος
Διότι καὶ ὁ προφήτης ἀκούσε τι μετὰ «Τι γὰρ μοι ὑπαρχεῖ ἐν τῷ
οὐρανῷ, καὶ παρὰ σοῦ τι ἠθέλησα ἐπὶ τῆς γῆς» (Ψαλμ. 72. 25).
Ἐκεῖνο δὲ τὸ ὅποιον λέγει **Γ** τοῦτο σημαίνει δὲν ἐπλήθυνεν τίποτε
ἄλλο, οὔτε τὰ ἄνω, οὔτε τὰ κατωῦ παρὰ μόνον σε. Τοῦτο εἶναι
ἀγάπη, τοῦτο φιλία. Ἄν καὶ αὐτὸν τὸν πρῶτον πεπληρωμένον ὅχι
μόνον τὰ παρόντα ἀλλ' οὔτε τὰ μέλλοντα θὰ θεωρησώμεν ὅτι
εἶναι κάτι ἐναντὶ τῆς ἀγαθῆς, ἐκείνης, καὶ τὴν βασιλείαν αὐτοῦ ἐκεί-
θα καρπώσωμεν, μὲ τὸ νὰ ἐντρεφώμεν εἰς τὴν ἀρετὴν αὐτοῦ.

Καὶ πῶς θὰ πραγματοποιηθῇ τοῦτο μετὰ **Α**: ἀναλογισθώ-
μεν πόσας φορές περιφρονώμεν αὐτὸν ὑπερὰ ἀπὸ ἀναρτήθητι
ἀγαθὰ, αὐτὸς δὲ ἔχει στήθην νὰ παρακωλῇ τῶσα, γοῖς δὲν τὸν
υπολογίζομεν, αὐτὸς οἷως δὲν μᾶς ταπεινῶνται ἀλλὰ προσέρχεται
καὶ προσελκύει καὶ πρὸς τὸν ἑαυτοῦ τοῦ μα. φέρει. Ἄν ἐπὶ τὴν
αὐτὰ καὶ τὰ παρὰ οἷα ἀναλογισθώμεν **Δ** θὰ διατηρώμεν νὰ ανα-
ψώμεν τὸν πόθον αὐτόν.

Διότι ἔάν ἦτο κατωὶς ἀνθρώπου· ἀναστὰς λόγῳ ἐκεῖνος καὶ
ἡγάτα τόσον πολὺ, βασιλεὺς δὲ ἐκεῖνος, τοῖς τόσον τοῖς τριτάτοις
δὲν θὰ ἐξέτιμα τὸ μέγεθος τῆς ἀγαθῆς. Παρὰ τοῦ ὁμοῦ. Ὁ-
ταν δὲ τὸ ἀντιθετὸν συμβαίη καὶ ἀνεκφράστως μὲν εἶναι ἡ ἐ-

ρησιότης και ἡ δοξα και ἡ τιμη τοῦ ἐκείνου. Τὸ αὐτὸ τὸ πνεῦμα
 δὲ ἡ δόξα καὶ ἡ τιμὴ τῶν δυνάμεθαι ἐκ τῆς ἀπειρίας καὶ ἀνεί-
 κτας ἡμεῖς καὶ τοσόνδε ἀνέστη καὶ τὴν ἐξουσίαν τὴν
 μέγα τὴν δυνάμιν αὐτοῦ τοιοῦτον μετὰ καὶ ἡμεῖς καὶ οὐκ
 περιφρονηθεὶς ἀκούσας, ἐκείνῃ τῇ ἀρετῇ. Ἀλλὰ τι ποτε
 ἐκ τῶν δικῶν μας δὲν ἔχει ἀνάστην ἐκείνῳ, καὶ ὅμως οὐδὲν
 λείπει νὰ μας ἀγαπᾷ. Ἐννοεῖς, δὲ παρὰ ταῦτα χρυσάζομεθα καὶ δόξα
 τοῖς καὶ οὐδὲν ὡς σπληνίζομεθα εἰς τὴν ἀρετὴν αὐτοῦ. ὡς προτι-
 μώμεν ἀντιπαιδοὶ χρημάτων καὶ φιλαίας ἀνθρώπων καὶ ἀνέκον ὁ-
 μιότητην καὶ ἐξουσίαν καὶ δόξαν καὶ ὅλα ταῦτα ἀντιπαιδοὶ ὁ
 ὁποῖος ποτε δὲν προτιμᾷ ἀντιπαιδῶν. Διὰ τοῦτο ἐν ἑαυτῷ μόνῳ
 γεννᾷ καὶ γνησιῶν καὶ χάριν ἡμῶν οὔτε τοιοῦτον ἐκείνῳ ἡμεῖς
 ὁμοῦς ἀντιπαιδοὶ πολλά ἅλλα προτιμώμεν.

Ἄραγε λοιπὸν οὐχὲν εὐλόγως ἔχει ἀπειρηθῆ ἔννοια καὶ καμ-
 οῖς ἔστω καὶ ἂν ἦτο διπλὴ καὶ τριπλὴ καὶ ἄπειρος, διότι τί οὐ
 ἠδυνάμεθα νὰ ἀπολογηθώμεν, ὅταν προτιμώμεν ἀντιπαιδῶν νόμων
 τοῖς Χριστοῖς τὰ ἐπιτάγματα τοῦ Σατανα καὶ ὅταν δὲν ὑπολογί-
 ζώμεν τὴν σωτηρίαν μας. 472 διὰ νὰ προτιμώμεν ἀντιπαιδῶν
 ὁ ὁποῖος τὰ πάντα ἐπαθεν ὑπὲρ ἡμῶν τὰ ἔργα τῆς κακίας. Πο-
 τὲς συγγνώμης εἶναι ἄξια αὐτὴ ποίας ἀπολογίας, Οὐδὲν, ἔννοια
 λοιπὸν ὁδηγοῦμεθα εἰς κρημνούς, ὥς σταθώμεν καὶ ὥς συνέλθομεν
 ἐν συνεχείᾳ καὶ ἄφου ἀναλογισθώμεν ὅσα αὐτὰ ὥς ἀντιπαιδῶν
 εἰς αὐτὸν δοῖεν διὰ τῶν ἔργων διότι δὲν ἀρκεῖ διὰ τῶν λόγων
 ὥστε καὶ τὴν δόξαν νὰ ἀπολαύσωμεν ἡ ὁποία αὐτοῦν χρη-
 γεται, τὴν ὁποίαν εἶθε ὅλοι ἡμεῖς νὰ ἐπιτεχώμεν διὰ τῆς χάριτος
 καὶ τῆς φιλανθρωπίας τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ διὰ τοῖς
 ὁποῖοις καὶ μετὰ τοῦ ὁποῦν εἰς τὸν Πατέρα ἀνῆκει δόξα, συγχρο-
 νως εἰς τὸ ἅγιον Πνεῦμα, **Β** εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

ΛΟΓΟΣ Ζ΄

(Ρωμ. 2, 17-3, 8)

«Ἴδε, σὺ Ἰουδαῖος ἐκονομάζῃ, καὶ ἐπαναπαύῃ τῷ νόμῳ, καὶ καυ-
 χᾷσαι ἐν Θεῷ, καὶ γνωσκεις τὸ θέλημα, καὶ δοκιμάζεις τὰ δια-
 φέροντα, κατηχούμενος ἐκ τοῦ νόμου» (στ. 17-18)

Ἀφού ἀνέπτυξεν ὅτι τιποτε δὲν λείπει εἰς τὸν ἔθνικόν διὰ
 τὴν σωτηρίαν, ἔαν εἶναι ποιητὴς τοῦ νόμου, **Β** καὶ ἄφου ἔκαμε

τὸν ἴδιον τρόπον καὶ ἐδὼ λέγει «ὃ σὺν διδασκῶν ἕτερον, σεαυτὸν οὐ διδάσκεις» (στ 2.), Ἀλλ' ἐκεῖ μὲν ἀποτομωτερον εἶδε, δε ἡμερῶτερον χρησιμοποιοῖ τὸν λόγον. Διότι, δὲν εἶπεν, ἰδοὺ διὰ ταῦτο εἶσαι ἄξιός μεγαλυτέρας κολάσεως, διότι τοσούτων πολλὰ ἄφοι σου ἐνεπιστετέθησαν τιποτέ ὅλῳ αὐτὰ δὲν ἐχρησιμοποίησες ὅπως ἐπρεπε, ἀλλὰ κατ' ἐρωτησὶν συνεχίζει τὸν λόγον παρακινῶν εἰς σφύσσασμόν καὶ λέγων **Β** «Ὁ σὺν διδασκῶν ἕτερον, σεαυτὸν οὐ διδάσκεις»,

Προσεξε δὲ, ταρακαλῶ καὶ ἀπὸ ἄλλου τὴν συνέσιν τοῦ Παύλου. Ἀναφέρει δηλαδὴ ταῦτα τὰ πλεονεκτήματα τῶν Ἰουδαίων, τὰ ὅποια δὲν ἦσαν ἀποτελεσμάτια τῆς προσκυθείας τῶν, ἀλλὰ τῆς ἀνωθὲν δωρεάς καὶ δεικνύει, ὅτι ὄχι μόνον ἦσαν περιττὰ ἔφθυσον αὐτοὶ παρημέλουν, ἀλλ' ὅτι καὶ προσθήκην τιμωρίας ἔφερον. Διότι οὔτε ἡ ὀνομασία Ἰουδαίως ἦτο ἰδικὸν τῶν κατηρθωμένων, οὔτε ἡ παραλαβὴ τοῦ νόμου οὔτε τὰ ἅλα τὰ ὅποια ἀπρημίθησε πρὸ ὀλίγου, ἀλλ' ἦσαν ληρηπτοὶ τῆς ἀνωθὲν χάριτος.

Καὶ εἰς τὴν ἀρχὴν μὲν εἰπὼν, ὅτι σὺδούλος ἀφ' ἐλπί, ἡ ἀκρόασις τοῦ νόμου, εἴαν δὲν συνυπάρξῃ ἡ πράξις, «οὐ γὰρ οἱ ἀκροῦνται τοῦ νόμου, φησὶ, δίκαιοι παρὰ τῷ Θεῷ» **Γ** πῶρα δὲ πολὺ περισσότερον δεικνύει, ὅτι ὄχι μόνον ἡ ἀκρόασις, ἀλλὰ καὶ ἐκεῖνο τὸ ὅποιον ἦτο περισσότερον ὅλῳ τὴν ἀκρόασιν, δηλαδὴ ἡ διδασκαλία, οὔτε αὕτη θὰ δυνηθῇ νὰ υπεραισιωσθῇ τὸν διδάσκοντα, ὅταν δὲν πράττῃ ἐκεῖνα τὰ ὅποια διδάσκει καὶ ὄχι μόνον δὲν θὰ τὸν υπεραισιωσθῇ, ἀλλὰ καὶ θὰ τὸν τιμωρήσῃ περισσότερον.

Καλῶς δὲ χρησιμοποιοῖ καὶ τὰς λέξεις, διότι δὲν εἶπεν, ἔλαβες νόμον, ἀλλ' «ἐπαναλατὴ νόμου». Διότι δὲν ἐκοπίασεν ὁ Ἰουδαίος περιτρέχων καὶ ζητῶν τὰ πρακτέα, ἀλλὰ μὲ εὐκόλιαν εἶχε τὸν νόμον, ὁ ὁποῖος ἐδείκνυε τὴν ὁδὸν τοῦ ὁδηγεῖ εἰς τὴν ἀρετὴν. Διότι ἂν καὶ τὰ ἔθνη ἔχουν τὸν λογισμόν τῆς φυσεως, ἀπὸ ὅπου καὶ πλεονεκτοῦν αὐτῶν, **Δ** ἄφοι ὅλα τὰ πράττουν χωρὶς νὰ διδασχθῶν, ἀλλ' ὅμως εἰς τοὺς Ἰουδαίους ἡ εὐκολία ἦτο μεγαλυτέρα. Ἐὰν λέγῃς δὲ, ὅτι δὲν ἀκούω μόνον, ἀλλὰ καὶ διδάσκω, καὶ αὐτὸ τοῦτο εἶναι προσθήκη τιμωρίας. Διότι ἐπειδὴ ἐξ αἰτίας αὐτοῦ ἐμεγαλοφρόνουν, ἀπὸ ἐδῶ ἰδιαιτέρως δεικνύει, ὅτι εἶναι καταγελαστοί. Ὅταν δὲ λέγῃ «ὁδηγὸν τυφῶν, παιδευτὴν ἀφρόνων, διδασκαλὸν νηπιῶν», τὸν ἐγωισμόν ἐκεῖνων ἐννοεῖ, διότι πάρα πολὺ ἐξεμεταλλευντο ἐκεῖνους ἐκ τῶν ἐθνικῶν πού ἡσπασθησαν τὸν Ἰουδαϊσμόν καὶ μὲ αὐτὰ τὰ ὀνόματα ὠνόμαζον αὐτούς.

Διὰ τοῦτο καὶ γάρη-ει ἀφ' ἑνὸς τῶν ἐκείνων τῶν νομίζοντων ὅτι ταῦτα εἶναι ἐκείνου· ἀλλ' οὐκ ἔστιν οὕτως, ἀλλὰ μετὰ τὴν ἐκείνου καὶ τῆς ἀληθείας ἐν τῷ νόμῳ· ἐπεὶ ἀπεκρίθη αὐτὸς καὶ ποῖος ἐνφ' ἔχει τὴν ὁμοιωτικὴν εἰκόνα· μετὰ τὴν ἀποκριθεὶς πρὸς ἐκείνην· ἐκεῖνος δὲ εἰς τοὺς στοιχοῦντας ἐκείνῃ τὴν εἰκόνα αὐτὴν καὶ χωρὶς τοῦ προτύπου τὸν αὐτὸν ἀκριβοῦς ἀποκρίθειν μετὰ αὐτὴν.

Ἐπειτα ἀφ' ὧν ἀναφέρει τὰ γεγονότα ἐκείνη τὴν ὥρην ἀπὸ τοῦ Θεοῦ ἀναφέρει τὰ ἐργαστήρια καὶ τὸν αὐτοῦ τὴν φησὶται κατηγοροῦν φέρων τὰς ἐξελίξεις αὐτῶν. (1) οὗ διδωσκόντες τερνόν σεαυτὸν οἱ διδάσκοντες ὁ κηρύσσων μὴ καεπτειν, καεπτεις, ὁ λέγων μὴ μοιχεύειν, μοιχεύεις, ὁ βοάουσσομενος, το εἰδωλόν, ιεροσυλεῖς» (στ 21-22). Διότι, ἡ τέχνη τοῦ ἀποκηρυγμένου να εἶναι ζῆλον τὰ χρήματα τοῖς ευσεβοῦσι εἰς τοὺς ὑπόδικτους δικαστάς, 474 ἐπειδή τὰ τεκμήρια ἤδη ἠμότες καὶ ἀνισχύοντες ἢ κατὰ δύναστευσις ὄμως τῇ γενικότητι, ἀλλὰ πάλιν εἵται να καταδικάζετε καὶ τούτων τὸν νόμον.

Ἐπειτα προσθέτει τὸ τοιαύτην ἐπιχρηστικωτέραν λέγον «Ὁς ἐν νόμῳ καυχῶσαι, διὰ τῆς παραβάσεως τοῦ νόμου τὸν θεὸν αἰμαίνει» (στ' 23). Δύο κυριώταται ἀνέμειξε μίαν αὐτὴν δὲ τρεῖς. ἑλ. ὅτι αἰμαίνει, καὶ ὅτι δι' ἐκείνων διὰ τῶν ὁποίων ἐπαυθῆσαν καὶ ὅτι ἐκείνων ποι τοὺς ἐτίμησεν αἰμαίνων πρᾶγμα το ὅτιον ἦτο ὑπερβολὴ ἐσχάτης ἀγνωμοσύνης.

Κατόπιν δὲα νὰ μὴ φανῇ ὅτι κατηγορεῖ ἀπὸ τὸν ἑαυτὸν τοῖ
τὸν προκρητὴν προσέθεσε κατηγοροῦν αὐτὸν τῶρα μὲν δὲ ὀλίγων
καὶ συντόμως καὶ ὡς ἐν περιλήψει. Β ὕστερον δὲ καὶ μὲ λεπτο-
μερείᾳς. Καὶ τῶρα μὲν τὸν Ησαΐαν, μετὰ ταῦτα δὲ τὸν Δαυὶδ,
λέγει, ὅτι δὲν τὰ λεγὼ ἐγὼ αὐτὰ μὲ διαθέσιν νὰ σὰς κατηγορῶ.
ἄκουσε τι λέγει ὁ Ησαΐας, ὅτι «τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ οἱ ὑμᾶς
βλασφημεῖται ἐν τοῖς ἔθνεσιν» (στ 24 Πρὸλ καὶ Ηο 52, 5) Ἰ-
δοὺ καὶ ἐτέρᾳ πάλιν διπλῇ κατηγορίᾳ. Διότι ὄχι μόνον αὐτοὶ,
λέγει, ὑβρίζουσιν, ἀλλὰ καὶ ἄλλους εἰς τοῦτο παρακινοῦν. Ποιὸν
λοιπὸν τὸ ὄφελος τῆς διδασκαλίας, ὅταν τοὺς ἑαυτοὺς σας δὲν
διδάσκετε, Ἀλλ' ἀνωτέρω μὲν τοῦτο εἶπε μόνον, ἐδῶ δὲ καὶ εἰς τὸ
ἀντιθετὸν ἐστρεφείν τὸν λόγον. Γ Ὅχι μόνον δηλαδὴ τοὺς ἑαυτοὺς
σας, ἀλλ' οὐτε τοὺς ἄλλους, δὲν διδάσκετε αὐτὰ, τοῦ πρεπεῖ νὰ
πραττοῦν καὶ τὸ πολὺ φοδερωτέρον, ὄχι μόνον δὲν διδάσκετε τὰ

τοι νόμοι· ἀλλὰ καὶ ταὐτὰ ἀντίκειται διδάσκειτε νὰ βλασηθῶσι· δηλαδὴ τὸν Θεὸν πρῶτον τὸ ὅτιον ἀντίκειται εἰς τὸν νόμον

Ποία εἶναι ἡ ἀληθὴς περιτομή

Ἀλλ' ἡ περιτομή εἶναι ποδαρὸν τροφῆμα λέγει. Το ὁμολογῶ καὶ ἐγὼ, ἀλλὰ τότε ὅτε ἐστὶν ἔχῃ τὴν ἐσωτερικὴν περιτομὴν καὶ πρόσθετε συνέσιν· τὼς εἰς τὴν κατωτέρωθεν εὐκαίρειον ἐπηγάγε τον λόγον περὶ αὐτῆς. Δὲν ἤρχεισε δηλαδὴ εὐθέως ἀπὸ αὐτῆν, ἐπειδὴ πολλὰ υπεληπτόντο αὐτῆν ἄλλ' ὅτε ἐδείξεν ὅτι αὐτοὶ εἶχον προσκρούσει εἰς τὸ μεγαλύτερον καὶ ὅτι ἦσαν αἱτοὶ τῆς βλασηθῆαις ἐναντίον του Θεοῦ, **Ο** τότε ἐν συνεχείᾳ ἀφ' οὗ παραλαβε τὸν ἀκροατὴν νὰ ἔχῃ ἀποδεχθῇ ὅτι αὐτὰ ἦσαν κακά καὶ ἄγνοι τὸν ἀπεργισάνωσεν ἀπὸ τὴν τῶσπιν Θεοῦ εἰσαγε τον λόγον περὶ τῆς περιτομῆς, πιστεύων ὅτι οὐδεὶς κατὸν τὴν θεὰ ἐπιδοκίμασθαι αὐτὴν καὶ λέγει· «Ἡ περιτομή μὲν γὰρ ὠφέλει, ἔσθ' ὁ νόμον πράσσει» (στ. 25). Καίτοι θεβῆαις ἦτα δυνάμειν καὶ ἄλλον τροπὸν νὰ ἀπορρίψῃ αὐτὴν καὶ νὰ εἴπῃ· Ἦ εἶναι αὐτὸν ἡ περιτομή· μήτοι εἶναι κατὰ τοσοῦτον ἐκείνοι τοὶ τὴν ἔχει, μήτοι εἶναι ἐπιδόξια· ἀγνοῆς προκλήρεσθαι, Διότι εἰς σωφρον ἡλικίαν τιλεῖται καὶ ταντι, ὧς εἰς τὴν περικυκλωμένοι εἰς τὴν ἔρημον ὑμεῖσαν ἀπεριτμητοὶ χρόνον πολλὸν καὶ κατ' ἄλλον τροπὸν δὲ καὶ ἀπὸ τοῦτα σημεῖο εἶναι, δυνάμειν νὰ ἴδῃ κατὸν ὅτι αὐτὴ δὲν εἶναι τοῦτον ἀναγκαῖον.

Ἀλλ' ὅμοι, δὲν ἀπορρίπτει αὐτὴν ἀπὸ αὐτὸν τὸν λόγον· Ἐ ἀλλ' ἀπὸ ὅποι ἰδιαιτερώς ἐπρετὶ δηλαδὴ ἀπὸ τὴν Αἰθρακίμ· Διότι ἡ ὑπερυοαὶ τῆς νίκης αὐτῇ εἶναι τὸ νὰ δεῖξῃ ὅτι αὐτὴ εἶναι εὐκαταμφορητὸς ἀπὸ ἐκεί· ἀπὸ ὅποι ἐφαινετο εἰς αὐτοὺς σεβῆσθαι· καίτοι θεβῆαις ἠδύνατο νὰ εἴπῃ ὅτι καὶ οἱ προσηταὶ ὀνομαζόντων τοὺς Ἰουδαίους ἀπεριτμητοὺς· ἀλλὰ τοῦτο δὲν εἶναι, ἐλαττωμα τῆς περιτομῆς· ἀλλὰ τὸν κακῶς συμμετεχόντων εἰς αὐτὴν.

Τὸ δὲ ζητούμενον ἦτο νὰ δεῖξῃ ὅτι καὶ εἰς ἀριστὸν ὅσον οὐδεμίαν ἰσχύν ἔχει τοῦτο λοιπὸν ἀποδεικνύει ἐν συνεχείᾳ· Καὶ ἐδῶ μὲν δὲν παροισιάζει τὸν πατριαρχὴν, ἀλλὰ προηγούμενως ἀπὸ αὐτοῦ ἀφ' οὗ προκατελαβέν αὐτοὺς, ἵστερον προσεχει εἰς ἐκείνον, ὅταν εἰσάγῃ τὸν λόγον περὶ τῆς πιστεως οὕτω λέγων· «Πῶς οὖν ἐλογισθῇ τῇ Αἰθρακίμ ἐν περιτομῇ ὄντι, ἢ ἐν ἀκροδυσσίᾳ» (Ρωμ. 4, 10), 475 Διότι εἰς ὅτον μὲν αὐτὴ ἀγωνίζεται πρὸς τὸν ἐθνικὸν καὶ τὸν ἀπεριτμητὸν, πιστε ἀπὸ αὐτὰ δὲν θέλει

Δέν εἶπεν Ἐ σὺ δούλως ὡφελεῖ δια νὰ μὴ φανῇ ὅτι περιφρονεῖ αὐτήν ἀλλ' ἀφοῖ ἀπεριτέρησε αὐτὴν ἀπὸ τὸν Ἰουδαῖον τότε ἐν συνεχείᾳ κτῆτι αὐτὸν τράχημι τοῦ ὅποιον καθόλου δὲν ἦτο περιφρονήσις τῆς περιτομῆς ἀλλ' οἱ κείνοι ἐστῶτος ἀπολαίσαν αὐτὴν διὰ τῆς ὀκνηρίας. Ὅπως ἀκριβῶς ὁμαδοῖ τὰς ἐπισημασμένους εἰς ἀξιώματα ἔπειτα συλλαμβάνοντάς τας διὰ μεγίστης κατηγορίας, ἐκείνῃ τοῦ τοῖς δικάζουσιν αὐτῇ τοῖς, τιμωροῦν μετὰ τὸ νὰ τὴν ἀφαιρεθοῦν τὴν τιμὴν τῶν ἀξιώματων κατὰ τὸν ἰδίον τρόπον ἐξηγήσῃ καὶ ὁ Παῦλος. Ἀφοῦ εἶπε δηλαδὴ «ἐάν δὲ παραβάτης νόμου ἦς», προσέθεσεν «ἡ περιτομὴ σου ἀκροθυσιὰ γέγονε» καὶ ἀφοῖ ἐδείκνυν ὅτι εἶναι ἀπεριτεμῆτος, τὸν καταδικάζει κατὰ τὴν ἀφούως.

«Ὅταν οὖν ἡ ἀκροθυσιὰ τὸ δικαιώματα τοῦ νόμου φυλάττῃ, οὐχὶ ἡ ἀκροθυσιὰ αὐτοῦ εἰς περιτομὴν μετατραπῇσεται» (στ' 26). Κυτταξέ τι κερνεῖ 476. Δέν λέγει ὅτι ἡ μὲν περιτομὴ νικᾷ τὴν περιτομὴν ὅσοι καὶ τὸ ἦτο τοῦ αἵματος εἰς τὴν τότε ἀκροατῆς ἀλλ' ὅτι ἡ μὲν περιτομὴ ἔλινε περιτομὴ. Καὶ ἐξετάζει ἐν συνεχείᾳ τι εἶναι ἡ περιτομὴ καὶ τι ἡ μὴ περιτομὴ καὶ λέγει, ὅτι ἡ περιτομὴ εἶναι πράξις ἀγαθὴ καὶ ἡ μὴ περιτομὴ πράξις κακὴ. Καὶ πρῶτον ἀφοῖ μετισταθίῃ τὸν ἀπεριτεμῆτον ποῦ εἶχε τρεῖς ἀγαθὰς, εἰς τὴν περιτομὴν καὶ ἀφοῖ ἀπεριτεμῆτον τὸν περιτετμημένον, ποῦ εἶχε διετηθεμένον υἱόν, εἰς τὴν ἑλλειψιν περιτομῆς, καὶ αὐτὸν τὸν τρόπον διδοὶ τὴν νικτὴν εἰς τὸν ἀπεριτεμῆτον. Β. Καὶ δὲν λέγει, εἰς τὸν ἀπεριτεμῆτον ἀλλ' εἰς τὸ πρῶτον μεταβαίνει λέγων ὡς ἐξῆς. «Οὐχὶ ἡ ἀκροθυσιὰ αὐτοῦ εἰς περιτομὴν μετατραπῇσεται.» Καὶ δὲν εἶπε, λογισθῇσεται ἀλλὰ «τραπῇσεται» τράχημι τοῦ ὅποιον ἦτο περισσότερον εμφαντικόν ὅπως ἀκριβῶς καὶ ἀντικρῶ δὲν εἶπεν ἡ περιτομὴ σου λογίζεται ἑλλειψὶς περιτομῆς, ἀλλὰ «γέγονε».

«Καὶ κρινεῖ ἡ ἐκ φύσεως ἀκροθυσιὰ» (στ' 27). Βλέπεις ὅτι γνωρίζει δυο ἑλλειψεῖς περιτομῆς τὴν μὲν ἐκ φύσεως, τὴν δὲν ἐκ προαιρέσεως. Ἐνταῦθα ὁμῶς ἐννοεῖ τὴν ἐκ φύσεως. Ὅμως δὲν σταματᾷ μέχρι αὐτοῦ, C ἀλλὰ προσθέτει «Τὸν νόμον τελοῦσα, σὲ τὸν δια γράμματος καὶ περιτομῆς παραβάτην νόμου» (στ' 27). Κυτταξέ τὴν λεπτοτάτην σινεσιν αὐτοῦ. Δέν εἶπεν, ἡ ἐκ φύσεως, μὴ περιτομὴ θὰ κρινῇ τὴν περιτομὴν, ἀλλὰ, ἐκεῖ μὲν ὅσοι ἦτο ἡ νικὴ εἰσαγεῖ τὴν μὴ περιτομὴν αὐτοῦ δὲ ἦτο ἡ ἥττα, σὺ δούλως δεικνύει ὅτι ἡ περιτομὴ ηττᾶται, ἀλλ' ὅτι ὁ ἔχων αὐτὴν Ἰουδαῖος, ἀποφενγὼν ἔνεκα συμπλαθείας νὰ πλῆξῃ τὸν ἀκροατὴν δια τῶν λέξεων.

Και δὲν εἶπε σὲ ποι ἔχεις τὸν νόμον καὶ τὴν περιτομὴν ἀλλ π
κομὴ ἡμεκότερον «σὲ τὸν διὰ γράμματος καὶ περιτομῆς περιτ
τὴν νόμον» τούτου. καὶ ἀποκρίνεται εἰ τὴν περιτομὴν ἢ τὴν αὐτὴ
ἐλλείψει περιτομῆς, ὁ ὅστις ἔχει αὐτὴν καὶ ὑποθεῖ τὸν νόμον
διότι ἔχει ἐπιβεβαιωθῇ αὐτὸ τὸν νόμον καὶ περιφρονῇ τὸν νόμον
στιγμῇ. Ἡ νικηθὲς ἀποκρίση τότε εἶνα ἀπὸ τοῦ ὅτι ὁ Ἰουδαῖος δὲν
κρίνεται αὐτὸ Ἰουδαῖον ὅλα αὐτὸ ἀπεριτμητόν ὅπως ἀκριβῶς
ὅταν λέγῃ «Ἄνδρες Νανεῖται ἐληθθησονται καὶ κατακρινῶσι
τὴν γενεὰν ταυτὴν» (Ματθ 23: 41). Ἀποκρίνεται δὲν ἀτιμάζει τὸν νό
μον διότι ταῦτα τοῦ ἀποκρίνεται αὐτόν, ἀλλ ἀτιμάζει ἐκείνον ὁ ὁ
ποῦς περιφρονεῖ τὸν νόμον.

Ἐπειτα, ἀφ' οὗ ἀπεδείξε ταῦτα σαφῶς, ἐν συνεχείᾳ μὲ θαυμάς
ὁρᾷ τι τέλος πάντων εἶναι ὁ Ἰουδαῖος καὶ δείκνυται ὅτι ἀποκ
ρίνεται ὅχι τὸν Ἰουδαῖον οὔτε τὴν περιτομὴν, ἀλλὰ τὸν μὴ Ἰου
δαῖον καὶ τὸν ἀπεριτμητόν. Καὶ φαίνεται μὲν ὅτι ὑπερασπίζεται
αὐτὴν ἐξαιρουμένη ὅμως τὴν υποσημνίαν αὐτῆς. ἔχων τὴν στήριξιν
αὐτὸ ἐκείνου τοῦ πρῶτου. Ἐπειτα, δείκνυται ὅχι μόνον ὅτι οὐδε
μία διαφορὰ ὑπάρχει μετὰ τὸν Ἰουδαῖον καὶ ἀπεριτμητόν, ἀλλ ὅτι
ὁ ἀπεριτμητός εἶναι καὶ ἀνωτερός ἐάν προσεχῇ εἰς τὸν ἑαυτὸν
τοῦ καὶ ὅτι οὗτος ἀκριβῶς εἶναι ὁ Ἰουδαῖος. Διὰ τοῦτο λέγει
«Οἱ γάρ ὁ ἐν τῷ φανερῷ Ἰουδαῖος ἐστίν» (στ 28). Ἐπὶ ἐπιληψί
ται αὐτοὺς ὅτι ὅλα τα πράττουν πρὸς ἐπίδειξιν «Ἀλλ' ὁ ἐν τῷ
κρυπτῷ Ἰουδαῖος, καὶ περιτομὴ καρδίας ἐν πνεύματι, οὐ γράμματος»
(στ 29)

Τοῦτο δὲ ἀφ' οὗ εἶπεν ἀπέγραψεν ὅλα τὰ σωματικά. Διότι καὶ
ἡ περιτομὴ καὶ ἡ τηρησις τῆς ἀργίας τῶν Σαββάτων καὶ αἱ θυεῖαι
καὶ οἱ καθαρισμοί, 477 ὅλα ἐγίνοντο ἐν τῷ φανερῷ πράγματι τὰ
ὅποια ὅλα ὑψηλῶς διὰ μιᾶς φράσεως μὲ τὸ νὰ εἰπῇ «οὐ γάρ ὁ
ἐν τῷ φανερῷ Ἰουδαῖος ἐστίν» Ἀλλ' ἐπειδὴ πολὺς ἦτο ὁ λόγος
διὰ τὴν περιτομὴν ἀφ' οὗ θεοῦ καὶ ἡ ἀργία τῶν Σαββάτων ὑπε
χωρεῖ ἑμπερισταθῆναι αὐτῆς, ἐν λόγῳ τὰ περισσότερα ἀπευθύνει πρὸς
αὐτὴν. Ἀφ' οὗ εἶπε δὲ «ἐν πνεύματι», προετοιμαζομένη ἐν συνεχείᾳ
τὸν τρόπον ζωῆς τῆς ἐκκλησίας, καὶ εἰσάγει τὴν πίστιν διότι καὶ
αὕτη εἶναι ἐν καρδίᾳ καὶ πνεύματι, καὶ ἔχει τὸν ἑλαινὸν ἀπὸ τὸν
Θεόν.

Καὶ διατι δὲν εἰδείξεν, ὅτι ὁ εἰδωλολάτρης πού κατορθώνει
τὴν ἀρετὴν δὲν εἶναι κατωτερός ἀπὸ τὸν Ἰουδαῖον πού τὴν κα
τορθώνει, ἀλλ' ὅτι ὁ εἰδωλολάτρης πού κατορθώνει τὰ τοῦ νόμου
εἶναι ἀνωτερός ἀπὸ τὸν Ἰουδαῖον, πού τὸν παραβαίνει, Διὰ τὴν

καὶ τὴν νύκτα περιέβαλον. Διότι αὐτὸς τὸν ἡμετέριον ἔλεγε, καὶ ἀποφασίζει, ὅτι τὴν νύκτα τῆς σαρκὸς. Βλέπεται ἐν τούτῳ εἶναι ἐνέκρη ἡσυχίας. Ἀλλὰ καὶ μετ' αὐτοῦ αὐτὴν οὐκ εἶναι, ὥστε αὐτὸς ὁ θεὸς Ἰησοῦς μετὰ τῆς σαρκὸς ποικίλῃ οἰκιστὴν τοῦ Ἰουδαίου ἀνακρίνει. Τούτων δὲ πάλιν δὲν ἐννοεῖ τὸν εἰδοκομῆτην ἀλλὰ τὸν ἑαυτοῦ καὶ ἐπαφέντον καὶ ἀπταλάναν αὐτοῦ ἐπὶ αἰτιομενίας καὶ τῶν νόμων νομίμων ταυτατέρων οἱς.

«Τι οὖν το περισσὸν τοῦ Ἰουδαίου» (στ' 1). Ἐπειδὴ καὶ ταῦτα ἀπερροῦν τὴν ἀκροβυστίαν τῆς σαρκοτικῆς ἐν τῷ ὄντι τοῦ Ἰουδαίου τὴν περιτομήν, ἀλλὰ τὰ πάλιν οὐκ ἐστὶν, ἐκείνου οὐκ ἐν τῷ φανερῷ Ἰουδαίου δὲν ἔχει αἶσιν, ἀλλὰ ὁ ἐν τῷ κρυπτῷ ὁρᾷται ἐν συνέχειᾳ ἀντιθέσιν καὶ ἀνακρίτει καὶ πρὸς αὐτοὺς ἰσχυρὰ. Πάλιν δὲ ἦτο ἡ ἀντιθέσις. C ἔστιν οὐδὲν αὐτὸς λέγει κρυπτοῦ αὐτοῦ διαποιοῦν λόγον καὶ ἐκαθήθη τὸ ἔθνος, καὶ περιτομὴ ἰδοὺ. I τρίτῃ λιπὸν, καὶ πάλιν αὐτὴν, δι' ἐκείνων τῶν ὁλοκλήρων ἑλπίσιν καὶ ἀντιθέσιν. Οὐκ ἀκριβὲς ἀκριβὲς ἐκεῖ δὲν ἀνεφύκει τὸ ἐκείνων αὐτῶν ἀλλὰ τὰς ἐνέκρησιν τοῦ θεοῦ, ὅχι τὸ ἰδικὰ τῶν κρυπτοῦται διότι ἡ ὀνομασία Ἰουδαίου, καὶ ἡ ἐννοία τοῦ θεληματοῦ, καὶ ἡ δοκιμασία τῶν διαφερόντων δὲν ἦτο ἰδικὸν τῶν κρυπτοῦμαι, ἀλλὰ τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ, τῆς χάριτος τοῦ ποιῶν καὶ ὡς αὐτοὺς αὐτοὺς ὁ προφήτης, ἔλεγεν «Οὐκ ἐπληρώσεν οὐτοῦ ταντι ἔθνεϊ καὶ τα κρύματα αὐτοῦ οὐκ ἐδήλωσεν αὐτοῖς» (Ψαλμ' 147, 9) καὶ ὁ Μωσῆς πάλιν, «ἐρωτήσατε εἰ γέγονε κατὰ τὸ ῥῆμα τοῦτο, φησὶν, εἰ ἤκουσεν ἔθνος, φωνὴν θεοῦ ζωντος ἐκ μέσου τοῦ πυρός, καὶ ἔζησε» (Δευτ' 5, 26). D τοῦτο λοιπὸν πράττει καὶ ἐδῶ. Διότι ὅπως ἀκριβὲς, ὅταν ἐδίδασκε περὶ τῆς περιτομῆς δὲν εἶπεν, ὅτι ἡ δὲ περιτομὴ οὐδὲν ὡφελει χωρὶς ἀναλογον τρόπον ζωῆς, ἀλλὰ ἡ περιτομὴ ὡφελει μετὰ ζωῆς ἀναλογον, τὸ ἴδιον μὲν φανερώων, ἡμερωτερον δὲ καὶ πάλιν, «ἐάν δε παραβάτης νόμου ᾖς», δὲν εἶπεν, οὐδὲν ὡφελεισθαι σὺ ὁ περιτεταγμένος, ἀλλ' «ἡ περιτομὴ σου ἀκροβυστία γέγονε» καὶ μετὰ αὐτοῦ ἐκείνο δὲ πάλιν «κρίνει, φησὶν, ἡ ἀκροβυστία», ὅχι τὴν περιτομήν, ἀλλὰ «σὲ τὸν παραβάτην νόμου», φειδόμενος μὲν τῶν νομίμων, κτυπῶν δὲ τοὺς ἀνθρώπους. E τὸ ἴδιον πράττει καὶ ἐδῶ. Ἀφου ἔθεσε δηλαδὴ τοῦτο εἰς ἀντιθέσιν πρὸς τὸν ἑαυτὸν τοῦ, καὶ ἀφου εἶπε «τί οὖν τὸ περισσόν τοῦ Ἰουδαίου», δὲν εἶπεν, ὅτι οὐδέν, ἀλλὰ ἐδοξέθησε τὸν λόγον καὶ δια τῶν ἐπομένων ἐξηράνισεν πάλιν αὐτό, καὶ ἐδείξεν ὅτι καὶ τιμωροῦνται ἐξ αἰτίας αὐτῆς τῆς προεχούσης θέσεως. Καὶ με

ΤΟΝ ΤΡΟΠΟΝ ΕΝΕΛΙΣΤΕΥΘΗΝΑΙ, ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΑΝΤΙΘΕΣΙΝ
 ΤΙ ΜΕ ΤΟ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΣ ΙΕΥΘΥΝΕΙ ΤΟΝ ΗΤΙΣ, Η ΕΦΕΛΕΙΑ ΤΗΣ
 ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΥ. ΠΑΡΕΙ ΚΑΤΑ ΠΑΝΤΑ ΤΡΟΠΟΝ. ΠΡΩΤΟΝ ΜΕΝ, ΟΤΙ ΕΠΙΣΤΕΥΘΗ
 ΣΑΝ ΤΑ ΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΘΕΟΥ» (στ. 1-2)

ΕΔΕΞΑΝ ΕΚΕΙΝΟΙ ΤΟ ΟΤΙ ΟΝΟΜΑ ΕΥΤΟΝ ΚΑΙ ΤΡΟΠΟΝ ΕΜΕΝΑΝ, ΟΤΙ ΕΙ ΚΑΙ
 Η ΑΝΤΙΘΕΣΙΣ ΔΕΝ ΕΥΘΕΝΕΙ, ΤΑ ΚΑΤΗΓΟΡΗΜΕΝΑ ΕΙΣ ΤΟΝ ΑΝΑΓΓΕΛΙΟΝ
 ΕΠΕΡΓΕΣΙΑΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ. ΤΙ ΠΡΟΒΛΕΠΕΙ ΔΕ «ΕΙΣ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΣ» ΟΤΙ ΑΥΤΟΙΣ
 ΕΝΔΕΙΧΝΕΤΑΙ ΤΟΝ ΝΟΜΟΝ. 478 ΟΤΙ ΕΚΔΕΙΧΝΕΤΑΙ ΟΤΙ ΑΥΤΟΙΣ ΕΝΔΕΙΧΝΕΤΑΙ ΤΟΝ ΝΟΜΟΝ
 ΟΥΤΕ ΝΑ ΕΠΙΣΤΕΥΘΗ ΕΙΣ ΑΥΤΟΥΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ, ΤΙΣ ΚΑΤΗΓΟΡΕΙΝ ΑΝΟ-
 ΘΕΝ ΚΑΙ ΑΝΑΓΓΕΛΙΩ ΜΕΝ ΟΤΙ ΜΕΡΕΣ ΤΟ «ΕΠΙΣΤΕΥΘΗΣΑΝ» ΤΙ ΕΝΝΟΟΥΝ
 ΟΧΙ ΕΠΙ ΤΩΝ ΙΟΥΔΑΙΩΝ ΑΛΛ' ΕΠΙ ΤΩΝ ΙΟΥΔΑΙΩΝ ΤΩΝΤΟΤΕΣ, ΟΤΙ ΕΠΙ-
 ΣΤΕΥΘΗ Ο ΝΟΜΟΣ ΑΛΛΑ Η ΚΑΤΩΤΕΡΗ ΟΥΚΕΝ, ΔΕΝ ΕΙΣΤΡΕΦΕΙ ΝΑ ΝΟΜΙ-
 ΖΕΤΑΙ ΤΟΥΤΟ. ΔΙΑ ΤΙ ΤΡΩΤΟΝ ΜΕΝ ΝΕΤΙ ΑΥΤΑ ΚΑΤΗΓΟΡΕΙΝ ΑΥΤΟΥΣ ΚΑΙ
 ΔΕΚΝΟΥΝ ΟΤΙ ΤΟΛΑΝ ΜΕΝ ΕΠΕΡΓΕΣΙΑΝ ΑΣΤΡΕΓΕΣΙΑΝ ΑΝΩΘΕΝ ΤΟΛΑΝ
 ΔΕ ΑΓΝΩΜΟΝΙΑΝ ΕΠΕΔΕΙΧΝΑΝ

ΕΛΕΙΤΑ ΔΕ ΚΑΙ ΤΑ ΕΠΟΜΕΝΑ ΦΑΝΕΡΩΝΟΥΝ ΤΟΥΤΟ ΔΙΟΤΙ ΠΡΟΒΛΕ-
 ΘΕΟΙ «ΤΙ ΓΑΡ, ΕΙ ΗΠΙΣΤΗΣΑΝ ΤΙΝΕΣ» (στ. 3) ΕΑΝ ΔΕ ΗΠΙΣΤΗΣΑΝ
 ΠΩΣ ΛΕΓΟΥΝ ΜΕΡΙΚΟΙ, ΟΤΙ ΕΠΙΣΤΕΥΘΗΣΑΝ ΤΑ ΛΟΓΙΑ Τ. ΕΝΝΟΕΙ ΛΟΛΟΝ
 ΟΤΙ Ο ΘΕΟΣ ΕΠΙΣΤΕΥΘΗ ΤΑΝΤΑ ΕΙΣ ΑΥΤΟΥΣ. Β ΟΥ, ΟΤΙ ΑΙ ΤΟΙ ΕΠΙ-
 ΣΤΕΥΘΑΝ ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΛΟΛΟΥΣ ΔΙΟΤΙ ΤΩΣ ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΕΙΤΑΙ ΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟΝ,
 ΚΑΘΙΣΤΟΝ ΤΡΩΣΘΕΟΙ «ΤΙ, ΓΑΡ ΕΙ ΗΠΙΣΤΗΣΑΝ ΤΙΝΕΣ» ΚΑΙ ΤΟ ΜΕΤΑ
 ΤΟΥΤΟ ΔΕ ΤΟ ΙΔΙΟΝ ΦΑΝΕΡΩΝΕΙ ΔΙΟΤΙ ΤΡΩΣΘΕΟΙ ΤΑΛΑΝ ΛΕΓΟΥΝ «ΜΗ
 Η ΑΠΙΣΤΙΑ ΑΥΤΩΝ ΤΗΝ ΠΙΣΤΙΝ ΤΟΥ ΘΕΟΥ ΚΑΤΑΡΓΗΣΑΙ, ΜΗ ΓΕΝΟΙΤΟ»
 (στ. 3-4) ΤΟ «ΕΠΙΣΤΕΥΘΗΣΑΝ» ΛΟΛΟΝ ΑΝΑΚΗΡΥΣΣΕΙ ΤΗΝ ΔΩΡΕΑΝ ΤΟΥ
 ΘΕΟΥ

ΣΥ ΔΕ ΠΡΟΣΕΞΕ, ΠΑΡΑΚΑΛΩ ΚΑΙ ΕΔΕΙΧΝΕ ΤΗΝ ΣΥΝΕΣΙΝ ΔΙΟΤΙ ΤΗΝ
 ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΝ ΑΥΤΩΝ ΔΕΝ ΤΗΝ ΕΙΣΑΓΕΙ ΠΑΛΙΝ ΑΠΟ ΤΩΝ ΤΑΙΤΩΝ ΤΟΥ
 ΑΛΛ' ΩΣ ΕΞ ΑΝΤΙΘΕΣΕΩΣ ΩΣ ΝΑ ΕΛΕΓΕΝ ΑΛΛ' ΙΩΣ Η Α ΕΠΗΣ, ΚΑΙ ΤΙ
 ΤΟ ΟΦΕΛΟΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΥ ΤΑΥΤΗΣ, ΔΙΟΤΙ ΔΕΝ ΕΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΣΑΝ ΑΥ-
 ΤΗΝ ΟΠΩΣ ΕΠΡΕΠΕ. C ΔΙΟΤΙ ΤΟΥΣ ΕΝΕΠΙΣΤΕΥΘΗ Ο ΝΟΜΟΣ, ΚΑΙ ΗΠΙΣΤΗΣΑ-
 Ν ΚΑΙ ΚΑΤ' ΑΡΧΑΣ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΑΦΑΔΡΟΣ ΚΑΤΗΓΟΡΟΣ, ΑΛΛΑ ΜΕ ΤΟ ΝΑ
 ΑΠΑΛΛΑΜΟΣΗ ΤΟΝ ΘΕΟΝ ΑΠΟ ΤΑΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΣ, ΚΑΤ' ΑΥΤΟΝ ΤΟΝ ΤΡΟΠΟΝ
 ΣΤΡΕΦΕΙ ΟΛΗΝ ΤΗΝ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΝ ΕΙΣ ΑΥΤΟΥΣ ΔΙΟΤΙ ΤΙ ΚΑΤΗΓΟΡΕΙΣ, ΛΕ-
 ΓΕΙ, ΟΤΙ ΗΠΙΣΤΗΣΑΝ, ΚΑΙ ΠΟΙΑΝ ΣΗΜΑΣΙΑΝ ΕΧΕΙ ΤΟΥΤΟ ΠΡΟΣ ΤΟΝ
 ΘΕΟΝ, ΔΙΟΤΙ ΜΗΠΩΣ ΑΝΑΤΡΕΤΕΙ ΤΗΝ ΕΥΕΓΓΕΣΙΑΝ ΑΥΤΟΥ Η ΑΓΝΩΜΟΝΙ-
 Α ΤΩΝ ΕΠΕΡΓΕΤΗΘΕΝΤΩΝ, Η ΚΑΜΝΕΙ ΤΗΝ ΤΙΜΗΝ ΝΑ ΜΗ ΕΙΝΑΙ ΤΙΜΗ,
 ΤΟΥΤΟ ΔΗΛΑΔΗ ΣΗΜΑΙΝΕΙ ΤΟ «ΜΗ Η ΑΠΙΣΤΙΑ ΑΥΤΩΝ ΤΗΝ ΠΙΣΤΙΝ ΤΟΥ
 ΘΕΟΥ ΚΑΤΑΡΓΗΣΑΙ ΜΗ ΓΕΝΟΙΤΟ» ΩΣ ΕΑΝ ΕΛΕΓΕ ΚΑΛΟΙΟΣ «ΕΓΩ ΕΤΙ-

μῆσαι τὸν δένει εἶναι δὲ ἐκεῖνος δὲν ἐδέχθη τὴν τιμὴν τοῦτο οὐκ ἐλάττωσε κατ' ἐξουσίαν εἰς ἐμὲ. Οὐκ οὖν δαίτετε τὴν φιλανθρωπίαν μαλ' ἀλλὰ ἐκεῖνοι τὴν ἀλαστοσύνην δέκνται. Οὐδὲ Πιλάτος οὐχὶ μόνον λέγει τὸ τοῦ αἵματος καὶ τοῦ τοῦ περὶ σούτερον ὅτι ἴχι μόνον δὲν προσωπίζεται πλὴ κατ' ἐξουσίαν εἰς τὸν Θεόν ἡ ἀπίστα ἐκείνων ἀλλὰ καὶ μεγαλειότητα ἐκδεικνύει τῆς τιμῆς αὐτοῦ καὶ τῆς φιλανθρωπίας οὕτως φαίνεται ὅτι τιμὰ καὶ ἐκείνων ποτὶ τρέφεται, νὰ ἀτιμᾷξῃ αὐτόν.

Εἶδες κατὰ τὸν τρόπον ἔκαμεν αὐτοὺς ὑπευθύνους εἰς κατ' ἐξουσίας ὡς ἐκεῖνοι ὡς τὰ ὅποια ἐσημνύνοντο ἂν ἀπαυδῇ ὁ μὲν Θεὸς ἐτίμησεν αὐτοὺς, τοῦτον ὥστε οὔτε εἰς τὸ μέλλον νὰ μὴ εὐκαταλειφθῇ τὴν εὐνοίαν τῶν ἀπείρας αὐτοὶ ὁμῶς περιεφρόνησαν ἐκείνον ποι τοῦ, ἐτίμησεν δι' ἐκείνων διὰ τῶν ὁποίων ἐτίμηθησαν.

Ἐπειτα ἰπειδὴ εἶπε «τι γὰρ εἰ ἠπιστήσαντι τινες,» ἐφαίνονται ὁμῶς, ὅτι ὅλοι ἔχουν ἀπιστήσει διὰ νὰ μὴ φανῇ πάντων ἐνφρασηχίζει τὴν ἱστορίαν ὅτι εἶναι σφοδρὸς κατ' ἐξουσίαν αὐτῶν καὶ ἔχθρος ἀναφέρει τὴν ἀληθείαν τῶν πραγμάτων κατὰ τρόπον λογικὸν καὶ σιναλογιστικὸν λέγων ταῦτα ἔξη, «Ἐνέσθω οὖν ὁ Θεὸς ἀληθής, πῶς δὲ ἄνθρωπος ψευστής» (στ 4) Ἐκεῖνο δὲ τὸ ὅποιον λέγει τοῦτο σημαίνει Δὲν λέγω, λέγει ὅτι περικοὶ ἠπιστήσαν ἅλλα, ἂν θεῆς, νὰ ὑπομνησθῇς ὅτι ὅλοι ἔχουν ἀπιστήσει. Ἐπιτρέπει κατ' αὐτόν τὸν τρόπον ἐκεῖνο ποὺ ἔχει ἀληθῶς συμβῆ νὰ ἀναφέρεται ὡς συμπέρασμα, διὰ νὰ φανῇ ὅτι, εἶναι ἐπιεικὲς καὶ ὑπερῶν ὑποψίας. Διότι, κατ' αὐτόν τὸν τρόπον μάλλον δικαιούται λέγει, ὁ Θεός.

Τι σημαίνει, δικαιούται, 479 Ἐάν γινῇ ἀπὸ αὐτὸν κρίσις καὶ ἐξέτασις τῶν προαχθέντων ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων καὶ τῶν γεγενομένων ποὺ ἐγίναν ἀπὸ αὐτοὺς εἰς αὐτόν, ἡ νικηθῇ θὰ εἶναι ἀπὸ τὸν Θεόν, καὶ τὰ δικαιώματα ὅλα ἰδικά του. Καὶ ἄφοι ἔδειξε τοῦτο σαφῶς ἐκ τῶν προαχθέντων, τότε εἰσήγαγε καὶ τὸν προφήτην τοῖς συμφανῇ μὲ αὐτὰ καὶ λέγει «Ὅπως ἂν δικαιωθῇς ἐν τοῖς λόγοις σου, καὶ νικῆσθης ἐν τῷ κρινεσθαι σε» (στ 4 Πρὸς καὶ Ψαλμ 50, 6) Αὐτὸς μὲν δηλαδὴ ἐπραξεν ὅλα τα ἰδικά του, ἐκεῖνοι ὁμῶς οὔτε κατ' αὐτόν τὸν τρόπον ἐβελτιώθησαν.

Ἐπειτα πάλιν φέρει εἰς τὸ μέσον ἄλλην ἀντιθεσιν ποὺ ἀνακύπτει ἐκ τούτου. Β καὶ λέγει «Εἰ δὲ ἡ ἀδικία ἡμῶν Θεοῦ δικαιοσύνην συνιατησί, τι ἐροῦμεν; μὴ ἀδικὸς ὁ Θεὸς ὁ ἐπιφέρων τὴν ὀργήν; κατὰ ἄνθρωπον λέγω. Μὴ γένοιτο» (στ 5-6) Εἰς τὴν συνέ-

χειν διαλύει ἄτοπον δι' ἄτοπον. Ἐπειδὴ δὲ τούτῳ εἶναι ἀσφαλές
 ἔστιν ἀναγκαιὸν νὰ ἐξηγήσῃ αὐτὸ περαιτέρω. Ἡ ὑπόθεσις ἐστὶν
 τὸν ἐκεῖνο τὸ ὅποιον λέγει. Ἐπὶ τοῦ τοῦ ἰσχυροῦς ὁ Θεὸς
 περιφρονήσῃ αὐτὸν ἐκεῖνο. Τούτῳ κοινὸν αὐτῶν νὰ νικήσῃ, καὶ
 δείκνυται πολλὴν τὴν φιλανθρώπων αὐτοῦ διότι, ἐν καὶ ἴσων
 τοιούτοις τοὺς ἐτίμωσε. Ἐπομένως λέγει ἐπειδὴ ἡμεῖς περιφρο-
 νήκαμε καὶ ἠδίκησαμε, διὰ τοῦτο ἐνίκησεν ὁ Θεὸς, καὶ ἡ δίκαι-
 σις αὐτοῦ ἐφάνη λαμπρά. Διὰ τοῦτον λόγον λοιπὸν περιφρονῆσαι
 λέγει. ἄφαι ἔγινε αἰτίας νὰ νικήσῃ αὐτὸς διὰ τῆς ἰδικῆς σου
 περιφρονήσεως. **Β** Πως λοιπὸν αἰεὶ αὐτὸ. Με ἄλλο ἄτοπον πάλιν,
 ὡς εἶπον. Διότι, ἐάν λέγῃ σὺ ἔγινες αἰτίας τῆς νίκης καὶ μετὰ
 ταῦτα τιμωρῆσαι, τὸ γινόμενον εἶναι ἀδίκαιον. Ἐάν ὅμως δὲν εἶναι
 ἀδίκαιος, τιμωρῆσαι δὲ, ὑπόδικος ἔχεις καταστήσῃ αὐτὸς τῆς νίκης
 αὐτοῦ.

Καὶ κυττάξῃ τὴν ἀποστολικὴν εὐλασίαν. Διότι αὖτις «μη
 ἄδικος ὁ Θεὸς ὁ ἐπιφέρει τὴν ὀργὴν», προσέθετο «καὶ τὸν ἀνθρώ-
 πον λέγω» ὡς ἐάν τις λέγῃ συλλογιστῇ κατὰ ἐνθρώπινον
 συλλογισμόν. Διότι, τοῦτο υπερβαίνει ἡ δικαιοκρισίᾳ τοῦ Θεοῦ καὶ
 ἐκεῖνα τὰ ὅποια φαίνονται ἀπὸ ἡμῶν ὅτι εἶναι δίκαια, καὶ ἔχει
 καὶ μερικὰς ἄλλας ἀπορρητοὺς σκέψεις.

Ἐπειτα ἐπειδὴ ἤτο ἀσφαλές καὶ ἐκ δευτέρου το ἴδιον λέγει
 πάλιν **Β** «Εἰ γὰρ ἡ ἀλήθεια τοῦ Θεοῦ ἐν τῷ ἐμῷ πνεύματι ἐπερί-
 σσευσεν εἰς τὴν δόξαν αὐτοῦ, τί ἐστὶ κῶπως ὡς ἁμαρτωλὸς κρινομαι»
 (στ' 7). Διότι ἐάν, λέγει ὁ Θεὸς ἐφάνη φιλανθρώπος καὶ δίκαιος
 καὶ ἀγαθός, ἐξ αἰτίας τῆς ἰδικῆς σου παρακῆς, ὄχι μόνον δὲν
 πρέπει νὰ τιμωρῆσαι, ἀλλὰ καὶ νὰ ἐνεργηθῇ. Ἐάν δὲ τοῦτο
 εἶναι ἀληθές, θὰ εἰρηθῇ νὰ πληθεύῃ τὸ ἄτοπον ἐκεῖνο, καὶ παρὰ
 πολλῶν ἀναφερόμενον, δηλαδὴ τὸ ὅτι ἐκ τῶν κακῶν προέρχονται
 τὰ καλὰ, καὶ αἰτία τῶν καλῶν εἶναι τὰ κακὰ καὶ ἀνάγκη νὰ
 συμβαῖνῃ ἐκ τῶν δυο τὸ ἐν, ἢ ὅταν τιμωρῇ νὰ φαίνεται ἄδικος, ἢ
 ἢ ὅταν δὲν τιμωρῇ νὰ ἔχῃ τὴν νικὴν ἀπὸ τὰ ἰδικὰ μας κακὰ τὰ
 ὅποια καὶ τὰ δυο εἶναι καθ' ὑπερβολὴν ἄτοπα.

Πράγμα τὸ ὅποιον δείκνυν καὶ αὐτὸς, εἰσηγάγεν ἐπὶ πλέον
 τοὺς πατέρας τῶν τοιούτων δογμάτων. Ἑλληνας, νομίζων ὅτι εἶναι
 ἀρκετὴ διὰ τὴν κατηγορίαν τῶν λεχθέντων ἡ ποιότης τῶν προ-
 σωπῶν που λέγουσιν αὐτὰ. Διότι, τότε διακωμωδούντες ἡμᾶς ἔλε-
 γον, ὅτι ὡς πράξωμεν τὰ κακὰ, διὰ νὰ ἔλθουν τὰ ἀγαθὰ. Διὰ
 τοῦτο καὶ ἀνέφερεν αὐτὸ σαφῶς λέγων ὡς ἔξης «Εἰ μὴ καθὼς
 φασὶν ἄνθρωποι λέγειν, ὅτι ποιήσωμεν τὰ κακὰ, ἵνα ἔλθῃ τὰ ἀγαθὰ.

ων τὸ κρίμα ἐνδοκὸν ἐστίν» (αὐτ. 8) 480 Ἐπειδὴ δηλαδὴ λέγειν ὁ
 Ἰωάννης, ὅτι «ἐπεὶ αὐτοὶς ἢ ἁμαρτία ὑπερέτερον στείλει ἢ χάρις»
 (Ρωμ. 5) ὁμοιωσάμενος δὲ αὐτὸν καὶ μὲν ἰατρὴν νοσοκρίτων
 διότι τε ῥύσεται αὐτοὺς καὶ πάλιν νοσοκρίτας ὁμοιωσάμενος τὴν
 φάρμακον λέγειν ὅτι τὸν τε ναὶ ἐκώσθη προσέειπεν αὐτοῖς, εἰς τὰς
 κακίας, δὸν αὖ αὐτοῖς ἔσται τὸ ἀγαθόν. (2) Πάλιν ἑξῆς δὲν
 λέγει τὸ ἐκ τούτου, ὅτι διὰ τοῦτον ὃν αὐτὸς δηλαδὴ τὴν ἐσθλὰν
 μὲν ἐρημνεύειν, λέγει «Τὸν γὰρ ἐπιμενομένην τὴν ἁμαρτίαν ἄνευ
 χάριος τὰς κακίας μὴ ἐκείτω» (Ρωμ. 6, 2) Διότι διὰ τοῦτο, πα-
 ραβλόντες χρόνον, λέγει, ὡμολογῶν ὅτι δὸν αὖ ἀμνηστῆται αὐτοῖς
 Ἀποστολικῶν λόγων, ὑπερβαίνον τὴν ἐπιτοκίαν, εἶπεν ἐν ἑνὶ
 χεῖρι ὅτι αὐτοῖς εἶναι καὶ ἀδυνατον «ὅτινεν γὰρ φρεσὶ ἀπεθα-
 νοῦμεν τὴν ἁμαρτίαν, πῶς ἔτι ζήσομεν ἐν αὐτῇ» (Ρωμ. 6, 2) 8

Τοὺς μὲν Ἰατροὺς, ἑκείτων ἐκείτως ἡρώδης, διότι ἔκωσθη αὐ-
 τῶν πόνος, ἔχει δασυθῆσαι, εἰ, τοὺς Ἰουδαίους ὅπως ἂν καὶ ὁ προ-
 τὸς Ἰωάννης αὐτῶν ἐφανεί, ὅτι ἔχει παρρησιασθῆναι, ἐν ταῦτοις ὑπερ-
 χον ἐκ αὐτοῦς προκυμαίνοντο μετὰ τὸ νόμον καὶ τὴν περικοπὴν
 καὶ ἡ ἡμετέρα τὴν θέον τρεῖς αὐτοῖς, καὶ τὸ ὅτι ἦσαν διδασκῆσαι
 πάντων. Διὰ τοῦτο ἐρήμνευεν αὐτοὺς καὶ ἀπὸ αὐτοῦ καὶ ἰσχυρὸν
 ἔδειξεν ὅτι ἐκ τούτων τερματίζονται σημαντὸν εἰς τὸ ὅλον, καὶ ἔδω-
 κται αὐτοῖς τὸν λόγον. Διότι, ἂν δὲν τιμωροῦνται, λέγει, ἔνθα τρεῖς
 τῶν τοῦ αὐτοῦ εἶναι ἀντίκας, ναὶ περιφρονεῖται ὁ τιμωρῆμας, ἐκεῖνος
 λείπεται. Δηλαδὴ ὁ λόγος, ἐπισημασμένος τὰ κακά, ναὶ λέγει τὰ ἀγαθὰ.
 Εἰν ὅμως ὁ λόγος, αὐτοῖς εἶναι ἀσέβης. Ὁ τότε καὶ ἐκεῖνος πού-
 τον λέγον, θα τιμωροῦνται, διότι τοῦτο ἐφανέρωσεν αὐτοῖς ναὶ εἰπὴ
 εἶναι τὸ κρίμα ἐνδοκὸν ἐστίν. εἶναι ὁμοεικότερον ὅτι τιμωροῦνται.
 Εἰν δὲ εἶναι ἀξίον τιμωρίας ἐκεῖνος, τοὺς λέγων, τὸν λόγον αὐτοῦ,
 πῶς περισσότερον ἐκεῖνος τὸν τὸν πρῶτον, ἔσθλ. δὲ εἶναι ἀξίον
 τιμωρίας, εἰναι, ὅτις, ἐπειδὴ ἔχουν ἁμαρτίας. Διότι, δὲν εἶναι
 ἄνθρωπος ἐκεῖνος, τοὺς τιμωρεῖ ὥστε καὶ κατεῖος ναὶ υλοποιεῖται
 ὅτι ἡ ἀπόφασις δὲν εἶναι δικαίη, αὐτῶν, εἶναι ὁ Θεός, ὁ ὁποῖος, ὅλα
 τὰ πράττει δικαίως. Εἰν δὲ δικαίως τιμωροῦνται, ἵνα ἰδικίως
 ἔλεγον ἐκεῖνα τὰ ὅποια ἐλέγον αὐτοῖς, τοὺς διεκδικαρχοῦν ἡμῶν.
 Διότι ὁ Θεός, ὅλα τὰ ἐποίησε καὶ τὰ πράττει ὥστε ἡ συμπεριφορὰ
 ἡμῶν ναὶ διαλαμπρὴ καὶ ναὶ διορθοῖνται ἀπὸ τεντού.

Ἄς μὴ ἀδιαφοροῦμεν λοιπόν. Ὁ δὲ αὐτὸν τὸν τροπὸν
 θά δυνήθωμεν ναὶ ἀπομακρυνώμεν καὶ τοὺς εὐδαιμονατοὺς ἀπὸ τῆς
 πλάνης. Διότι, ὅταν εἰς τοὺς λόγους μὲν φιλοσοφώμεν, εἰς τὰ ἔργα

ὁ δὲ ἐπαγγέλλοντο μὲν τοὺς ἐς ἀμαρτίαν καὶ ἡμᾶς διμένοντες, με-
τὰ ταῦτα περὶ τῆς ἀδικίας αὐτῶν ἐλάττωσεν. τῇ τοιαύτῃ ἀπο-
στολῇ τοῦ ἐν ἐκείνῳ ἔτι ἔμελλεν. Σ' τοὺς δὲν εἶχε κατὰ
θεοῦ, ὡς ἀκούσαντες τῶ ἐκείνου, νὰ μὴ διδάσκῃ· τῶ τοι
ἐλάττωσεν, ὅτι οὐ τοὺς τοὺς δὲν ἠγάπησεν, ἀλλ' ἡ ταπεινότης ἐκείνη
καὶ τὸ ἀδικεῖν, φανερώσαντες τῶ ἔτι ἐν ἑαυτοῖς τοιαύταις
τοῖς ἁμαρτίαις, ὅτι ἐστὶ καὶ κακῶν. Ἐπομένως ἡ ταπεινότης
ἐκείνη μετὰ ταῦτα, ὡς τε διεισπύσαντες τὸ κακὸν ἐκ ἀποστολῆς.

Ἦτις δὲ αὖτε ἀνέφερον τὸν εἰδωλολάτρην. Ἐλάττωσεν αὖτε ἐλάττω-
σας, ὅτι οὐ ὁ θεὸς ἐμὸν εἶναι διεφήμιζεν. «*Ὁ γὰρ ἁμαρτωλὸς,
φησὶν, εἶπεν ὁ θεός, ὅτι ἐγὼ ἐκδόμαί τι δικαιοσύνη μου.*» (Ψαλμ. 136 10) Ἀποκαλύφθησαν τότε σαφηνέως οἱ ἰουδαῖοι καὶ
οἱ Ἕλληνες. Περὶ αὐτῶν ἐπεμνήσθη καὶ τῶν καὶ ἀδελφῶν καὶ τῶν τὰς
θεῶν ἰδόντων, ὡς ἐφάρξατο. «*Ποῦ ἄσονται τῇ φῶσιν κυρίου ἐπι-
γῆς ἀλλοτρίαις.*» (Ψαλμ. 136 4) Ἐπὶ δὲ ἐκ ἀποστολῆς καὶ τῶν δὲν
ἐκείνη θεομηνῶν νὰ ἀδελφῶν τῶν ἐκείνων τοι θεοῖ, ποτὶ περισσοτέ-
ρον δὲν ἐπὶ τρεῖς τῇ νὰ ἰδῇ αὐτοὺς, ἡ σαρκοφάγος φιλὴ διότι ἐκτε-
ραῖς, εἶναι τὰ καὶ τοὺς δὲν αισθάνεται, ἔλεος. Ἐπὶ δὲ ἐκείνους
τοὺς ἦσαν αἰχμαλωτοὶ καὶ δοῦλοι ἀνθρώπων, ὅταν ἐφύθησαν εἰς
τὴν γῆν καὶ οὐκ αὖτε ἐπὶ γῆν, ὡς ἐπὶ τὴν 481 τοὺς περισσοτέ-
ρον εἶναι, ὁ καὶ νὰ ἀποχρησθῇ εἰς αὐτὴν οἱ δοῦλοι τῶν
αἰμαρτίας καὶ οἱ ἐκτεταμένοι ἐκείνη ξινὰ τῶν τὸν ἄλλον. Καὶ τοὶ
καὶ τὰ ὄργανα εἶχον τότε ἐκείνοι. «*ὦν γὰρ ταῖς ἰσχυαῖς ἐν μεσῷ
αὐτῆς φησὶν, ἐκκαμίσασμεν τὰ ὄργανα ἡμῶν.*» (Ψαλμ. 136 2) ἀλλ'
οὐδὲ τοιούτοις τῶν ἐπὶ τρεῖς. Ἐπομένως οὐτὶ εἰς ἡμᾶς εἶναι
ἐμὸν νὰ ὁμιληθῇ μετὰ ταπεινότητος. Ἔστω καὶ ἂν ἐχωμε ἰσχυαῖς καὶ
γλῆσσας τὰ ὅποια εἶναι ὄργανα τοῖς ἄλλοις, ὥς ὅσον ὁμιληθῶμεν
εἰς τὴν ἁμαρτίαν, τὸν εἶναι περὶ νικητικῶς ἀπὸ ὅλοις τοὺς βαρ-
βάρους.

Ὁ φιλάργυρος καὶ ὁ εἰδωλολάτρης

Διότι περὶ μου, παρακαλῶ, τι θὰ εἴπῃς πρὸς τὸν εἰδωλολά-
τρην ὅταν ἀρταύξης καὶ εἶσαι λεονέκτης. Απομακρυνσοῦν ἀπὸ τὴν
εἰδωλολατρείαν. Νὰ ἔχῃς ἐλεγνῶσιν τοῦ Θεοῦ, οὔτε νὰ πλησιαῖς
εἰς τὸν ἀργυρὸν καὶ τὸν χρυσόν. Β' Ἀραγε λοιπὸν δὲν θὰ γελάσῃ
καὶ δὲν θὰ εἴπῃ πρῶτον εἰς τὸν ἑαυτὸν σου νὰ διδάσκῃς αὐτά,
Διότι δὲν εἶναι τὸ ἴδιον ὁ εἰδωλολάτρης νὰ εἰδωλολατρή, καὶ ὁ

Χριστιανός να περιέλθῃ ἐν τῷ ἰδίῳ παρημέλῃῃ. Διότι, πῶς θὰ δυνήθωμεν νὰ ἀπομακρυνώμεν ἑαυτοὺς ἀπὸ τὴν εἰδωλολατρειάν ἐκείνην, ὅταν δὲν ἀπομακρυνώμεν τοὺς ἑαυτοὺς μας ἀπὸ τῆς, διότι ἀπὸ τῶν παθῶν ἡμεῖς εἰμεθα πληροίστεροι πρὸς τοὺς ἑαυτοὺς μας. "Ὅταν λοιπὸν δὲν τείνηται τὸν ἑαυτοὺς μας, πῶς θὰ πείσωμεν ἑαυτοὺς. Διότι ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος, δὲν δίδωκε καλῶς τὴν οἰκίαν τοῖ, οὔτε διὰ τὴν ἐκκλησίαν θὰ φρονίσῃ, πῶς ἐκεῖνος τοῦ δὲν κλυθερὰ τὴν ψυχὴν τοῖ θὰ δυνήθῃ νὰ διορθώσῃ ἄλλους.

Διότι μὴ μοι εἴπῃς, ὅτι δὲν προσκυνεῖ, εἰδωλὸν χρῆσιν ἄλλ' ἐκεῖνο νὰ μὴν δεῖξῃς, ὅτι δὲν τρώπεις αὐτὰ τὰ ὅποια διατάσσει ὁ χρυσοῦς. **Ε** Διότι ὑπάρχει διαφορὰ τρόπου, εἰδωλολατρίας, καὶ ἄλλος μὲν τὸν μαρτυρῶν θεοῦ κερὶον ἄλλος δὲ τὴν κοιλίαν θεοῦ, ἄλλος δὲ ἄλλην ἐπιθυμίαν φοβερωτικὴν. Ἀλλὰ δὲν θουαῖξας εἰς αὐτὸν οὐκ ὅπως, ὡς εἰδωλολατρίας. Ἀλλὰ διατρέτεις τὸ πολὺ φοβερωτικὸν κατασφίγγεις τὴν ψυχὴν σοῖ. Ἀλλὰ δὲν κερττεῖς τὰ γινῶται καὶ δὲν προσκυνεῖς. Ὅμως ὅλα τὰ τρώπεις με περισσοτέραν, τικρὴν ἐκεῖνα τὰ ὅποια θὰ διατάξῃ καὶ ἡ γαστήρ καὶ τὸ χρυσοῦ καὶ ἡ καταδυνάστευσις τῆς ἐπιθυμίας. Ἀφού καὶ οἱ εἰδωλολατρίας, διὰ τοῦτο ἐνταῖς ἄξιμοι ἀποστολῆς, διότι ἐθέτοισαν τὰ παθῆ ἡμῶν με τὸ νὰ ονομαζοῦν τὴν μὲν ἐπιθυμίαν Ἀφροδίτην ὁ τὴν δὲ θυμὸν Ἄρην τὴν δὲ μέθην Διονυσίον. Ἀλλ' ἐάν δὲν σμιλευθῇ, εἰδωλολατρικὰ ἀγαλματα σὺ, ὅπως ἐκεῖνοι ὅλα μετὰ τῶν τρώπεις ἐποκντεῖς εἰς τὰ αὐτὰ παθῆ, μεταβάλλων τὰ μέλη τοῦ Χριστοῦ εἰς μέλη πόρνῃς καὶ γεμίζων τὸν ἑαυτὸν σοῖ με τὰς ἄλλας παραινόμεας.

Διὰ τοῦτο ταρκαῶν, ἀφοῖ ἐννοήσατε τὸ μέγεθος τοῦ ἀποπημάτος, νὰ ἀποφύγετε τὴν εἰδωλολατρίαν διότι ταλυντοῖρεως ὁ Παῦλος ονομαζεῖ τὴν λαονιξίαν νὰ ἀποφύγετε δὲ ὄχι μόνον τὴν ταρνεξίαν τῶν χρημάτων, ἀλλὰ καὶ τὴν ταρνεξίαν τῆς τῶν τρώπεις, ἐπιθυμίας καὶ τῶν ἡμετέρων καὶ τῆς τρώπεις καὶ ὅλων τῶν ἄλλων. Διότι πολὺ φοβερωτικὸν θὰ ἐμαρτηώμεν ἡμεῖς ὅταν δὲν ὑπακούωμεν εἰς τοὺς νόμους τοῦ Θεοῦ. «Ὁ γὰρ δοῦλος, φησὶν ὁ εἰδὼς τὸ θέλημα τοῦ κερῖον αὐτοῦ καὶ μὴ ποιήσας, δαρησεται πολλάς» (Λουκ. 12, 47). **Ε**

Διὰ νὰ μὴ ὑποστῶμεν λοιπὸν τὴν τιμωρίαν αὐτὴν καὶ διὰ νὰ γινώμεν χρησιμοὶ εἰς ἄλλους καὶ εἰς τοὺς ἑαυτοὺς μας, ἀφοῖ ἀποδιώκωμε πασαν κακίαν ἀπὸ τὴν ψυχὴν ἅς προτιμώμεν τὴν ἀρετὴν. Διότι κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον θὰ ἐπιτιχωμεν καὶ τὰ μέλῃν ἁγὰθα, τὰ ὅποια εἶθε ὅλοι μας νὰ ἐπιτυχωμεν, διὰ τῆς χά-

καὶ τῆς φιλανθρώπου, τοὶ ἑσθιοὶ ἦσαν ἱεροὶ ἄριστοι
μετὰ τῷ ὅποιοι εἰς τὴν Πατέρα ἀντὶ τοῦ ὅτου ἡ χάρις εἰς τὸ
ἴσον Πνεῦμα, ἐκ τούτων αἰώνων, τῶν αἰώνων Ἀμήν 482

ΛΟΓΟΣ Η'

(Ρωμ. 3, 9-31)

«Τι σὺν προκατέχομεν περισσόν; Ἦτις σάμεθα γάρ Ἰουδαίους τε
καὶ Ἕλληνας πάντας υφ' ἁμαρτιαν εἶναι· καθὼς γέγραπται οὐκ ἔστι
δίκαιος οὐδὲ εἷς, οὐκ ἔστιν ὁ συνών, οὐκ ἔστιν ὁ ἐκζητῶν τὸν
Θεόν· Πάντες ἐξέκλιναν, ἅμα ἠχρειώθησαν οὐκ ἔστι ποιῶν χρηστό-
τητα, οὐκ ἔστιν ἔως ἐνός. Ταφος ἀνεωγμένος ὁ λαρυγὶς αὐτῶν, ταῖς
γλῶσσαις αὐτῶν ἐπολιοῦσαν, ἰὸς ἀσπίδων (= δηλητηρίων ὀφθαλμῶν)
ὑπὸ τὰ χεῖλη αὐτῶν· Β' ὡν τὸ στόμα ἀράς καὶ πικρίας, γεμει, ὁ εἷς
οἱ πόδες αὐτῶν ἐκχέει αἷμα· συντριμμα καὶ τάλαιπωρία ἐν ταῖς ὁ-
δοῖς αὐτῶν, καὶ ὁδὸν εἰρήνης οὐκ ἔγνωσαν οὐκ ἔστι φόβος Θεοῦ
ἀπέναντι τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν» (στ 9-18 Πρὸς Ῥωμ 3, 3-52
3-5, 9-139 3-9, 7 Παροιμ 1-16 Ἠσ 59 7 Ψαλμ 35-1)

Κατηγοροῦσι τοὺς εἰδωλολάτραις, κατηγοροῦσι τοὺς Ἰουδαίους
ἐπόμενον ἦτο κατοπιν νὰ ἀναφερῇ τὴν δικαιοσύνην τὸν γορηγείται
διὰ τῆς πίστεως· C· Διότι ἐάν οὔτε ὁ νόμος τῆς φύσεως σφραγι-
σεν οὔτε ὁ γραπτός ἐκάμε κατὰ περισσώτερον, ἀλλὰ καὶ οἱ δυο
ἠλεγξαν ἐκεῖνοι· οἱ ὅποιοι δὲν τοὺς ἐχρησιμοποίησαν ὀρθῶς, καὶ
ἴδμεν ὅτι εἶναι ὀξιοὶ μεγαλύτερα, τιμωρίας, εἶναι ἀναγκαῖα ἐν
συνεχείᾳ ἢ σωτηρία διὰ τῆς χάριτος.

Ἀνάφερε λοιπὸν αὐτὴν ὁ Παῦλος, καὶ δεῖξον ὅμως δὲν ἐν-
θαρρύνεται ἀκόμη, υποτιπεύμενος τὴν θρασυτητα τῶν Ἰουδαίων
καὶ ὁδηγεῖ τὸν λόγον παλιν εἰς τὴν κατηγορίαν αὐτῶν· Καὶ πρω-
τον κατηγοροῦν εἰσάγει τὸν Δαυὶδ ὁ ὅποιος λέγει τὰ αὐτὰ διὰ
πολλῶν, τὰ ὅποια ὅλα συντόμως ἀνεφερὲν ὁ Ἠσαΐας, προετοιμά-
ζων δι' αὐτοὺς ἰσχυρὸν χαλινόν ὥστε νὰ μὴ ἀποσκιρτήσουν, οὔτε
νὰ ἐπαναστατήσῃ κατὸς ἐκ τῶν ἀκροατῶν, D· οἱ ὅποιοι γυμνά-
ζονται μὲ τοὺς λόγους τῆς πίστεως, ἀφοί θὰ ἔχουν ἀρκούντως
περιφρουρηθῇ ἀπὸ τῶν μὲ τὰς κατηγορίας τῶν τροφητῶν· Διότι
τρεις ὑπεροχάς ἀναφέρει ὁ προφήτης, καὶ ὅτι πάντες ὁμοῦ, λέ-
γων ὅτι ἐπράττον τὰ κακά, καὶ ὅτι ὅχι μαζὶ μὲ τὰ καλὰ, ἀλλ' ὅτι
μόνον τὴν κακίαν μετηρχοντο, καὶ ὅτι με ὅλην τὴν υπερβολὴν.

Ἔπειτα δια νὰ μὴ λεγουν, τι λοιπὸν, ἐάν πρὸς ἄλλοις ἔχουν
λεχθῇ αὐτά, προσέθεσεν «Οἶδαμεν δὲ, ὅτι ὅσα ὁ νόμος λέγει, τοῖς

ἐν τῷ νόμῳ λαλεῖν (π. 19). Διὰ τοῦτο ἀκριβῶς μετὰ τὸν Παύλον ὁ ὑποκείμενος ἀποστέλλεται πρὸς αὐτοὺς, ἐπιμαρτυροῦν ἐπὶ πλεον τοῦ λαοῦ διὰ νὰ δείξῃ ὅτι καὶ αὐτὸς ἵνα φέρῃ τὰ ἴδια. Διότι τοῦτο ἀνάγκη ὑπερβῇ λέγει. Ἐλλοις νὰ κατηύρη ὁ προφήτης τὸν ἀπειθεῖν διὰ τὴν ἰδικὴν οὐκ διορθώσας, διότι ὁ νόμος δὲν ἐδόθη ἐν αὐτοῖς ἀλλ' ἐν καί.

Διὰ τοῦτον λόγον δὲ δὲν εἶπε ἀπεριζόμενός δέ ὅτι ὅσα ὁ προφήτης λέγει, ἀλλ' ὅσα ὁ νόμος λέγει. Ἰδοὺ δὲ μὴ τὴν Παύλου Διαθήκην ὁ Παῦλος συνήθειε νὰ τὴν ἀνομασίῃ νομῶν. Διὰ καὶ εἰς ἄλλῃ σημείων λέγει. «Τοὶ νόμον οὐκ ἀκούετε, ὅτι Ἀδάμ ὁποῦ τοῖς ἔρχε» (Γαλ. 4, 21-22), καὶ ἔδει τοὺς ψαλμοὺς νόμον ἐνομιμασέν. ἔτι πῶν «Οἶδαμεν ὅτι ὅσα ὁ νόμος λέγει, τοὺς ἐν τῷ νόμῳ λαλεῖ».

Ἐπειτα δεῖκνυσι, ὅτι ταῦτα δὲν λέγονται ἁπλῶς διὰ νὰ κατηύρησας, ἀλλὰ διὰ νὰ προετοιμασθῇ τὰς διὰ τὴν πίστιν. 483. Τοῦτο εἶναι ἡ ἀρετὴ τῆς Παύλου, πρὸς τὴν Καινὴν ὥστε καὶ αὐ κατηύρησας καὶ αὐ ἔλεγον διὰ τοῦτο ἐγένοντο διὰ νὰ ἀνοικήσας λαμπρὰ ἡ ἰσχυρὰ τῆς τιμῆς αὐτῶν ἐν τοῖς ἱεροῖς.

Ἐπειτα τοῦτο ἰδιωτικῶς κατεστρέψας τοὺς Ἰουδαίους, ἡ μεγαλοφροσύνη αὐτῶν, πρὸς μὴ τὸ νόμον καὶ ἀλλοτρίως λέγειν ὅτι «ἀκούετε τοὶ θεοὶ τὴν δικαιοσύνην καὶ τὴν ἰδίαν δικαιοσύνην ζητοῦντες, στήσαι τὴ δικαιοσύνη τοῦ Θεοῦ οὐκ ὑπεταγῆσαι» (Ρωμ. 13, 3). Β. τὴν λαοὺς καὶ ὁ νόμος καὶ ὁ προφήτης κατεστρέψας ἀπὸ τῶν τα φρονήματα αὐτῶν καὶ κατεστρέψας τὸν ἑγωισμόν αὐτῶν ὥστε ἀφοῦ ἐκνοήσαν τὰ ἁμαρτημάτων τῶν καὶ ἀφ' αὐτῶν αὐτῶν οὐκ τὴν κενόδοξον καὶ ἀφοῦ ἴδων ὅτι κινήσουσιν τὰ ἔσχατα νὰ προστρέξουσιν μὴ πολλὰν προθυμίαν εἰς ἐκεῖνον τοῦ τοὺς περιέχει τὴν συγχώρησιν τῶν ἁμαρτημάτων καὶ νὰ δεχθῶν τὴν χάριν διὰ τῆς πίστεως. Τοῦτο λοιπὸν καὶ ἔδει ὁ Παῦλος ὑπονοῶν ἔλεγεν. «Οἶδαμεν δέ, ὅτι ὅσα ὁ νόμος λέγει, τοῖς ἐν τῷ νόμῳ λαλεῖ ἵνα πᾶν στόμα φραγῇ, καὶ ὑπόδικος γένηται πᾶς ὁ κόσμος, τῷ Θεῷ» (π. 19).

Ἐδῶ δεῖκνυσι. C. ὅτι αὐτοὶ ὡς πρὸς μὲν τὰ ἔργα εἶναι ἔρημοι παρηρησίας καὶ μόνον ὡς πρὸς τοὺς λόγους, ἀλλοτρίως λέγουσιν καὶ εἶναι ἀναισχυντοὶ. Διὰ τοῦτο καὶ κυριολεκτῶν εἶπεν «ἵνα πᾶν στόμα φραγῇ» φανερώσαν καὶ τὴν ἀναισχύντον καὶ δισκόλως διορθουμένην μεγαλοπρέπειαν αὐτῶν, καὶ τὴν γλῶσσαν αὐτῶν πῶν τὴν ἀποστολικὴν μετὰ προσοχῆς. Διότι ὅπως ἀκριδῶς ρεῦμα ἀφορητὸν, κατὰ τὸν ἰδίον τρόπον αὐτῇ ἐφέρετο ἀλλ' ἐνεφράξεν αὐ-

να ἀποφυγῇ τὴν τιμωρίαν ἀλλὰ εἶναι νὰ δικαιωθῇ. Διότι ἐδῶ δύο ακροτηίας ἀνέφερε Β καὶ τὴν δικαιωσιν καὶ τὴν ἐπιτιμίαν αὐτῶν τῶν ἀγαθῶν χωρὶς τὸν νόμον. Διὰ τοῦτο δὲν εἶπεν αὐταῖς δικαιοσύνην, ἀλλὰ δικαιοσύνην Θεοῦ. δεῖξαι καὶ αὐτὸν τὸν τροπὸν μεγαλιτεραν τὴν δωρεῖν καὶ δυνατὴν τὴν ἐπισχεῖν ἕνεκα τῆς ἀξίας τοῦ προσώπου. διότι ὅλα εἰς τὸν Θεὸν εἶναι δυνατὰ.

Καὶ δὲν εἶπεν ἐδόθη ἀλλὰ «τεφανέρωται» φανερὸν τοιοῦτο τροπῶς τὴν κατηγορίαν τῆς καινότητος διότι ἐκείνῳ, πον εἶχε φανερωθῇ, ὡς παλαιὸν καὶ κρυπτόν φανέρονται. Καὶ ὄχι μόνον αὐτοῦ ἀλλὰ καὶ τοῦ ἐξῆς δεκνύει τὸ ὅποιον δὲν εἶναι προσηφατόν. Ἄφου εἶπε δηλαδὴ «τεφανέρωται» προσέθεσε «μαρτυρουμένη ὑπὸ τοῦ νόμου καὶ τῶν προφητῶν» (στ 21) Διότι μὴ θεωρεῖσθαι λέγει ἐπειδὴ τὰρ ἐδόθη. C οὕτε νὰ ταραχθῆς, ὡς νὰ εἶναι καινόν καὶ παρὰ ὁξὸν πρᾶγμα διότι αὐτὸ τὸ προέλεγον ἀνωθεν πρὸς ἔρχομενον καὶ ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται.

Καὶ τὰ μὲν ἐδείξε διὰ τῆς ἀποδείξεως ταύτης, τὰ δὲ τρεκεῖται νὰ δεῖξῃ, εἰς μὲν τὰ προσηφαμένα ἄφου ἀνέφερε τὸν Ἀβραάμ που ἔλεγεν «ὁ δὲ δικαίως ἐκ πίστεως ζήσεται» εἰς δὲ τὰ μετὰ ταῦτα τὸν Ἀβραάμ, τὸν Δαυὶδ καὶ αὐτοὺς νὰ διδάσκων ἡμᾶς περὶ τούτων. Διότι εἰς τοὺς Ἰουδαίους ἦτο πολὺς ὁ λόγος διὰ τὰ πρόσωπα αὐτὰ διότι ὁ μὲν ἦτο κατεργαστὴς καὶ προφήτης, ὁ δὲ βασιλεὺς καὶ προφήτης καὶ αἱ ἐπισχεῖσθαι διὰ περὶ τούτων καὶ πρὸς τοὺς δύο αὐτοὺς εἶχον δοθῇ. D Διὰ τοῦτο καὶ ὁ Ματθαῖος ὅταν ἀρχίσῃ τὸ εὐαγγέλιον ἐνθὲ μετὰ καὶ τοὺς δύο αὐτοὺς πρῶτον, καὶ τότε κατὰ ἀκολουθίαν προσθέτει τοὺς τρογόνους. Ἄφου εἶπε δηλαδὴ «Βιβλος γενέσθαι Ἰησοῦ Χριστοῦ» (Ματθ 1, 1), δὲν ἀνέμενε νὰ ἀναφέρῃ μετὰ τὸν Ἀβραάμ, τὸν Ἰσαὰκ καὶ τὸν Ἰακώβ ἀλλὰ μαζὶ μετὰ τὸν Ἀβραάμ ἐμνημόνευσε τὸν Δαυὶδ. Καὶ τὸ θαυμαστόν θεδικίως εἶναι ὅτι καὶ πρὸ τοῦ Ἀβραάμ ἀνέφερε τὸν Δαυὶδ λέγων ὡς ἐξῆς «τίς Δαυὶδ υἱοῦ Ἀβραάμ» καὶ τότε ἤρχισε νὰ συγκαταλέγῃ τὸν Ἰσαὰκ καὶ τὸν Ἰακώβ καὶ ὅλους τοὺς ἐπομένους. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ ἀπιστολὸς ἐδῶ αὐτοὺς ἀναφέρει συνεχῶς, καὶ λέγει «δικαιοσύνη θεοῦ, μαρτυρουμένη ὑπὸ τοῦ νόμου καὶ τῶν προφητῶν» E

Ἐπειτα διὰ νὰ μὴ εἴτῃ κάλιος καὶ πῶς ἀφ' αὐτοῦ σὺδόλως συντελοῦν εἰς τὸ προκειμένον θέμα, σωζόμεθα, δεκνύει ὅτι καὶ ἡμεῖς εἰσφερομεν ὄχι ὁλίγον εἰς τοῦτο, τὴν πίστιν ἐννοῶν. Εἰπὼν δηλονότι «δικαιοσύνη Θεοῦ» (στ 22) προσέθεσε «διὰ τῆς πίστεως, εἰς πάντας καὶ ἐκ παντὸς τοὺς πιστευόντας» (στ 22) Πα-

λιν ἐδῶ ὁ Ἰουδαϊσμός θεωρεῖται, ἐπειδὴ τιποτέ το ἐξαιρετικόν δὲν ἔχει ἐν ὅψει τριῶν τῶν λόγων, καὶ ἀριθμεῖται μάλ' με ὀλίγη τὴν ἀκοιμένην. Διὰ να μὴ παθῇ λοιπὸν αὐτὸ ταπεινωθεῖ τάλιν αὐτὸν με τὸν φόβον προσθετῶν καὶ λεγὼν «Οὐ γὰρ ἔστι διαστολή πάντες γὰρ ἡμαρτοὶ» (στ 22-23) 485 Διὸτι μὴ μου εἴπῃς ὅτι ὁ ταδε ὁ Ἑλλην ὁ ταδε ὁ Σκυθὴς ὁ ταδε ὁ Θραξ δι' οὗτο, ὅλοι εὐβρίσκονται εἰς τὴν αὐτὴν κατάστασιν. Διὸτι ἂν καὶ ἱλαδὲς τὸν νόμον ἐν μόνον ἔμαθες ἀπὸ τοῦ νόμου, τὴν γνώσιν τῆς ἁμαρτίας, ὄχι τὴν ἀποφυγὴν αὐτῆς.

Ἐλεῖται, διὰ να μὴ λεγὼν ὅτι ἂν καὶ ἡμαρτίσαμεν ὅμως ὄχι ὅπως ἐκεῖνοι, προσεθεσέ «καὶ ὑπεροδοῦνται τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ» (στ 23) Ὡστε ἂν καὶ δὲν ἡμαρτήσῃς κατ' ὅμοιον τρόπον με τοὺς ἄλλους, ἀλλὰ τὴν δόξαν ὁμοίως ἔχεις ἀπωστερηθῇ διότι ἀνῆκεις εἰς ἐκείνους, ποὺ ἔχουν προσηκουσέι εἰς τὸν Θεόν ἐκεῖνος δὲ ποὺ ἔχει προσηκουσέι συγκαταλεγεται εἰς τοὺς κατηχοχυμένους, ὄχι εἰς τοὺς ἀξιοζομένους.

Ἀλλὰ μὴ φοβηθῇ. Β δούτι διὰ τοῦτο εἶπον αὐτὰ ὄχι διὰ νὰ σὲ ἐμύκωω εἰς ἀπογνώσιν ἀλλὰ διὰ να δείξω τὴν φιλάνθρωπιαν τοῦ δεσποτοῦ. Διὰ τοῦτο καὶ προσεθεσέ «δικαιοῦμενοι δωρεάν τῇ αὐτοῦ χάριτι, διὰ τῆς ἀπολυτρώσεως τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὃν προέθετο ὁ Θεὸς ἱλαστήριον ἐν τῷ αὐτοῦ αἵματι, εἰς ἐνδείξιν τῆς δικαιοσύνης αὐτοῦ» (στ 24-25) Κετταξέ διὰ πόσων ἀποδείκνυται ἐκεῖνο ποὺ ἔχει λεχθῇ Πρῶτον ἀπὸ τῆς ἀξίας τοῦ προσώπου διότι δὲν εἶναι ἀνθρώπιος ἐκεῖνος ποὺ ἐργάζεται αὐτὰ, ὥστε νὰ ἀπονήσῃ. Ἀλλ' ὁ Θεὸς ποὺ δυνατὰ τὰ πάντα διότι ἡ δικαιοσύνη εἶναι τοῦ Θεοῦ, λέγει. Δεύτερον, ἀπὸ τοῦ νόμου καὶ τῶν προφητῶν Ἀλλὰ μὴ φοβηθῇς ἐπειδὴ ἤκουσες «χωρὶς νόμου» C διότι καὶ αὐτὸς ὁ νόμος διδάσκει αὐτὸ Τρίτον, ἀπὸ τῶν θυσιῶν ποὺ ἐτελοῦντο εἰς τὴν Παλαιάν Διαθήκην διότι διὰ τοῦτο εἶπεν «ἐν τῷ αὐτοῦ αἵματι», ὑπενθυμίζων εἰς αὐτοὺς τὰ πρόδρατα ἐκεῖνα καὶ τοὺς μύσχους διότι ἐάν, λέγει, αἱ σφαγαὶ τῶν ἀλόγων ἔλουν ἁμαρτίας, πολὺ περισσότερον τό αἷμα τοῦτο.

Καὶ δὲν εἶπεν ἀπλῶς, λυτρώσεως, ἀλλ' «ἀπολυτρώσεως», ὥστε ποτέ ἡμεῖς νὰ μὴ ἐπανέλθωμεν πάλιν εἰς τὴν αὐτὴν δουλείαν. Καὶ ἱλαστήριον δι' αὐτὸ τοῦτο ὀνομάζει, δείκνυναν, ὅτι ἐάν ὁ τυπὸς εἶχε τοσαυτὴν ἰσχύϊν, πολὺ περισσότερον ἢ ἀλήθεια θὰ ἐπιδείξῃ τὴν ἰδικὴν τῆς ἰσχύϊν D Φανερωμένων δὲ πάλιν, ὅτι τοῦτο δὲν εἶναι νεώτερον, οὔτε νέον, λέγει «προέθετο» Καὶ ἀφού εἶπε «προέθετο ὁ Θεός», καὶ ἀφού ἐδείξε τό κατόρθωμα τοῦ Πατρὸς,

ΗΡΩΤΗΣΑΝ ΔΙΔΩΝ ὅΤΙ ΔΕΗΛΑΤ-ΘΗ-ΜΕΝ ΛΕΓΕΙ ΚΑΙ ὅΤΙ ΚΑΙΡΟΣ, ΚΡ-
 ΗΜΟΣ, ΚΑΙ ΤΥΓΗΡΗΣΑΝ ΤΩ ΚΑΚΩ ΚΑΙ ΕΣΤΑΙΕΘΟΥΣΑΝ ΟΙ ΔΡΑΜΑΤΙΣΤΑΙ. Ο ΤΟ-
 ΤΕ ΕΠΕΔΙΔΕΞΕ ΤΗΝ ΔΡΑΜΜΑΝ ΤΟΙΣ ΔΩΔΕΚΑ ΜΥΘΟΙΣ ΤΟΥΤΟ ΕΨΑΝΕ ΤΗ ΑΦΗΛΟΥΣΑ
 ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΔΟΥΛΗΣ ΕΙΣ ΑΙΤΙΟΝ ΔΙΔΩΝ ΤΟΥΤΟ ΕΨΑΝ ΕΛΑΤΕΡΑΙΝΕ ΧΕΙΡΑΣ ΕΙΣ
 ΤΗΝ ΑΕΧΛΗΝ ΟΥΝ ΘΑ ΕΦΑΙΝΕΤΟ ΤΟΥΤΩΝ ΘΕΙΜΟΤΕΡΩΝ ΚΑΙ ΤΑΡΑΧΥΛΩΝ
 ΔΙΔΩΝ ΤΟΙΩΣ ὅΤΙ ΕΣΤΑΙΕ /ΘΗ ΚΑΘΗ ΤΟΥΤΟΣ ΘΕΟΚΛΕΙΔΗΣ

«Ποῦ οὖν ἡ καίχησις, ἔξκαλισθη, φησι, ἵνα ποιῶν νόμον, τῶν ἔργων, Οὐχι, ἀλλὰ διὰ νόμοι πίστεως» (στ 27) Πολλοὶ εἶναι ἡ προστιθέμεναι τοῖς Παιδαίον να δείξη, ὅτι τοῦτον ποιεῖ ἀρχικῶς ἡ πίστες, ὅσον οὗτε ἐφαπτασθῇ τότε ὁ νόμος. Ἐπειδὴ εἶπεν ὅτι, διὰ κινήσας ὁ Θεὸς τὸν ἀνθρώπου ἐκ τῆς πίστεως ἀσχετῶνται μετὰ τὸν νόμον πάλιν καὶ δὲν λέγει τὸν εἶναι λοιπὸν τὴν κατορθώματα τῶν ἰσχυρίων, τοῖς εἶναι ἡ δικαία διαγωγή. Ὁ ἀλλὰ «τοῖς ἡ κατορθώματα» Παντὶ δεικνύων ὅτι, μόνον μετὰ τὴν ἀρχικὴν ἀρχὴν, ὅτι ταχὺ ἔχον κατὰ περισσότερο ἀπὸ τοῦ ἀλλοῦ καὶ ὅτι οὐδὲν ἀπὸ τοῦ ἀλλοῦ δεικνύων ἔργων.

Και αφεύ ειπε «τιν ούν η και σπουδ» δια εἶπεν ἠφανισθη, και ἐκλήθη αλλ «ἐξεκακισθη» τριτοτα τι οτισιν σημαίνει μισαν ἔλασιν καιρον διωτι δεν εχει τασον καιρον. Οτις ἀκριβως σημαδι οτιν επεσθη η κριση δεν εχουν τασον καιρον ο θιαντες να μετανοουν κατω τον ιδιον τροπον και οταν εν συνεχεια εσηλθεν η απικρσις, και ενω πάντες προκείται να κατιστηροιν και ενιρ ἦσεν ἐκεινος. Ο οποιος λει ταυτα τα δεινα δικ της καρτω, δεν εχυν τασον ἐκεινοι καιρον να προδωλουν την διορθωσιν δικ του νομου. Ε.

Εάν δηλαδή αὐτοὶ ἐπρεπε νὰ ἰσχυρίζονται ὅτι σωζονται διὰ τῶν νόμων, ἔπρεπε νὰ πράττουν αὐτὸ πρὸ τῆς παροισιας τοῦ Χριστοῦ. ὅταν ἦλθε δὲ ὁ σωζὼν διὰ τῆς πίστεως, ἔλλειπεν ἐν συνεχείᾳ ὁ καιρὸς τῶν ἁγίων. Διότι ὅσον πάντες εἶναι περιφρονημένοι, τόσον σωζει διὰ τῆς χάριτος. Διὰ τοῦτο καὶ ἦλθε τῷρα ὥστε νὰ μὴ λέγουν, ἂν ἤρχετο εἰς τὴν ἀρχὴν, ὅτι ἦτο δυνατόν νὰ σωθῶν διὰ νόμοι, καὶ με κόπους ἰδικούς, τῶν καὶ κατορθώματα Ἀποστόλων. Ὡστόσο ταυτὴν τὴν ἀναισχυντίαν αἰτῶν ἀνέμεινε χρόνον πολὺν 487 ὥστε μετὰ τὴν σαφὴ ἐρευναν ὅτι ὅν ἐξάρχουν εἰς τοὺς ἑαυτοὺς τῶν δι' ὧν τῶν μερῶν τότε νὰ τοὺς σωσῇ διὰ τῆς χάριτος, αὐτοῦ. Διὰ τοῦτο καὶ ἀνωτέρω λέγων «εἰς ἑνδείξιν τῆς δικαιοσύνης» προσέθευεν «ἐν τῷ νῦν καιρῷ». Ἐάν δὲ μερικοὶ ἀντιλεγούν, τὸ ἴδιον πράττουν, ὅπως ἀκριβῶς ἂν καποῖος ποῖ ἔχει πολὺ ἁμαρτήσῃ, καὶ μὴ δυνήθῃς νὰ

απολογηθήναι εἰς τὸ δικαστήριον ἀλλὰ καταδικάσθαι καὶ ἐνὶ πυλῶνι κλείσθαι· ἐπειτα ὅταν ἀφῇται ἐλευθερὸς ἐξ αὐτοῦ ὁ ἀσκλητῆς ὁμῶς γίνεται ἀνισχυντὸς μετὰ τὴν ἀφῆσιν καὶ ὁ μὲν νῶς καὶ λέγων ὅτι οὐδόσως ἔχει ἀμαρτήσῃ διότι τὴν ἰσχυρὰν ὁμῶς ἐπῄρετο νὰ ἀποδείξῃ ὅτι ἐκώθη διὰ τοὺς νόμους ὅταν δὲ ἦλθε δὲν ἔχει κακὸν κατόπιν διὰ τὸ νὰ καυχᾶται· Β Πράγμα τοῦ οὐλοῦν διεδοίκατο συνέβη καὶ ἐπὶ τῶν Ἰουδαίων διότι, ἐπεὶ οἱ ἅπλοιοι τῶν εἰχόντων προδοθῇ διὰ τοῦτο ἦλθε δι' αὐτοῦ τῆς ἐλευθερίας ἐξαφανίζων τὴν καὶ χυρίαν διότι ἐκεῖνος ποὶ λέγει ὅτι εἶναι διδάσκαλος νηπίων καὶ τοῦ καυχᾶται ἐν τῷ νόμῳ καὶ τοὺς ὀνομάζει τὸν ἑαυτὸν τοὺς παιδεύειν ἀφρονῶν, ἄφρονι ἐχρειάσθη κατ' ὅμοιον τρόπον μὲ ἐκεῖνον, τὸν διδάσκαλον καὶ σωτήρα δὲν ἔχει πλέον πρόφασιν διὰ τὴν καυχίαν διότι ἐὰν καὶ προ τοῦτου ἡ τεριτομὴ κατέστη ἑλλειψίς τεριτομῆς, πολὺ τερισωτερον τώρα διότι ἔχει δαῖσθαι καὶ ἀπὸ τοῦς δυο καίρους· Ἄφρονι εἶπε δὲ ὅτι ἀπεκλείσθη, δεικνύει καὶ πᾶς ὡς λοιπὸν ἀπεκλείσθη, λέγει, «Διὰ ποιοὺ νόμοι, τῶν ἔργων Οὐχὶ ἀλλὰ διὰ νόμου πιστεως»

Ἴδοι ὅτι καὶ τὴν πιστὴν νόμον ὠνόμασεν, C ἀρεσκόμενος νὰ ἐνδιατριδῇ εἰς τὰ ὀνόματα, ὥστε νὰ παρηγορησῇ διὰ τὴν φαινόμενην καινοτομίαν· Ποιὸς εἶναι δὲ ὁ νόμος τῆς πιστεως· Τὸ νὰ σωζέται διὰ τῆς χάριτος· Ἐδῶ δεικνύει τὴν δύναμιν τοῦ Θεοῦ διότι ὄχι μόνον ἔσωσεν, ἀλλὰ καὶ ἐδικαίωσε καὶ εἰς καὶ χυρίαν ὠδήγησε, καὶ χωρὶς νὰ χρειάσθῃ ἔργα, ἀλλ' ἄφρονι ἐζητήσῃ πιστὴν μόνον

Ταῦτα δὲ λέγει, προετοιμάζων καὶ τὸν Ἰουδαῖον ποὶ ἐπίστευσε νὰ μετριοφρονῇ, καταβιδάζων καὶ ἐκεῖνον ποὺ δὲν ἐπίστευσεν, ὥστε νὰ τὸν προσελκύσῃ διότι αὐτὸς μὲν σωθῆις, ὃν μεγαλοφρονῇ προσέχων εἰς τὸν νόμον, D θὰ ἀκούσῃ ὅτι αὐτὸς ἐνέφραξε τὸ στόμα αὐτοῦ, αὐτὸς κατηγόρησεν αὐτόν, αὐτὸς ἀπηγόρευσε τὴν σωτηρίαν αὐτοῦ, καὶ ἀπέκλεισε τὸ καυχῆμα ἐκεῖνος δὲ μὴ πιστευσας, πάλιν διὰ τῶν ἰδίων αὐτῶν ταπεινωθῆις, θὰ δυνηθῇ νὰ ὀδηγηθῇ εἰς τὴν πιστὴν

Εἶδες πόση εἶναι ἡ ἀφθονία τῆς πιστεως, πῶς ἀπεμάκρυνεν ἀπὸ τὰ πρότερα, χωρὶς νὰ ἀφήσῃ οὔτε νὰ καυχᾶται δι' αὐτά, «Λογιζόμεθα ὅτι πιστεῖ δικαιοδοῦναι ἄνθρωπον χωρὶς ἔργων νόμου» (στ' 28) Ὅτε ἐδείξεν ὅτι ἐξ αἰτίας τῆς πιστεως εἶναι ἀνωτεροὶ τῶν Ἰουδαίων, τότε ἐν συνεχείᾳ διδάσκει καὶ περὶ αὐτῆς μὲ πολλὴν παρηγορίαν, E καὶ θεραπεύει πάλιν ἐκεῖνον ποὺ ἐδῶ φαίνεται ὅτι βορυβεῖ διότι δύο ἦσαν ἐκεῖνα ποὺ ἐτάρασσον τοὺς Ἰουδαί-

ους ἔν μὲν ὅτι εἶναι δυνατόν νά σωθῶν χωρὶς ἔργα ἀφ' οὗ ἐκεῖνοι ποί εἶχον ἔργα δὲν ἐσωθῆσαν ἕτερον δὲ εἶναι εἶναι δικαίον δι' ἀπεριτμητοὶ νά ἀπολαύσουν τὰ ἴδια μέ ἐκείνους, που ἔχουν τραγῆ μαζι, μέ τόν νόμον τοσόν χρόνον πραγμα τὸ ὅποιον ἐταράσεν αὐτούς, πολλοι περισσότερον ἀπὸ τὸ πρῆχονμενον Διὰ τοῦτο ἀφ' οὗ ἀπέδειξεν ἐκεῖνω, μέ τοῦτο ἀσχολεῖται ἐν συνεχείᾳ, τὸ ὅποιον τὸσον ἐθάρυδε, τοὺς Ἰουδαίους, ὥστε καὶ τὸν Πέτρον μετὰ τὴν πιστιν νά κατηγορήσων ἐξ αἰτίας αὐτῆς, τῆς ὑποθέσεως, δηλαδὴ τῆς προσελευσεως τοῦ Κορνηλίου εἰς τὴν πιστιν (πρὸς Πράξ. 10, 15 καὶ 28) Τι λέγει λοιπὸν «Λογιζομεθα οἷν πιστεὶ δικαιοῦσθαι ἄνθρωπον» 488 Δὲν εἶπεν Ἰουδαίον ἢ τὸν εἰρισκόμενον ὑπὸ τὸν νόμον, ἀλλ' ἀφ' οὗ ἐξηγάγε τὸν λόγον εἰς ἐνφυχωρεῖν καὶ ἀφ' οὗ ἡ νοίξε τὰς θυρας τῆς σωτηρίας εἰς τὴν οἰκουμένην λέγει «ἄνθρωπον» τὸ κοινὸν ὄνομα τῆς φύσεως

Ἔλετα λαθὼν ἀφορμὴν ἀπὸ αὐτῶ λυεὶ ἀντιθετοιν που δὲν ἐτέθη Διὰ τοῦ ἐπειδὴ ἦτο φυσικόν οἱ Ἰουδαῖοι ποί ἤκουσαν ὅτι ἡ πιστις δικαιώνει πάντα ἄνθρωπον Β νά δυσκολεύουν καὶ νά σκανδαλιζωνται προσεθεσεν «Ἦ Ἰουδαίον ὁ Θεὸς μόνον;» (στ 24), ὡς νά ἔλεγε διὰ τοῦ φαινεται τοῦτο ἀποπον, τὸ ὅτι πᾶς ἄνθρωπος σωζεται, Μήπως δηλαδὴ ὁ Θεὸς εἶναι μερικὸς, Δεικνύων ἐκ τούτου ὅτι θελόντες νά βλάπτουν τοὺς εἰδωλολάτρεις, βλάπτουν μάλλον τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ ἢν βεβαίως δὲν ἐπέτρεπον εἰς αὐτὸν νά εἶναι Θεὸς ὄλων Ἐάν ὁμως εἶναι ὄλων, καὶ προνοεὶ δι' ὄλους Ἐάν δὲ προνοῇ δι' ὄλους, ὄλους τοὺς σωζει καθ' ὅμοιον τρόπον διὰ τῆς πιστεως Διὰ τοῦτο λέγει «Ἦ Ἰουδαίων ὁ Θεὸς μόνον, σὺχι δὲ καὶ ἐθνῶν; Ναι καὶ ἐθνῶν» (στ 29) Δὲν εἶναι δηλαδὴ μερικὸς, ὅποιοι οἱ μῦθοι τῶν Ἑλλήνων, ἀλλὰ κοινὸς δι' ὄλους καὶ εἰς Διὰ τοῦτο καὶ προσθέτει «Ἐκείπερ εἰς ὁ Θεός» (στ 30) τοῦτέστιν, ὁ ἴδιος καὶ τούτων καὶ ἐκείνων δεσπότης

Ἦ πρόνοια κοινὴ δι' ὄλους

Ἐάν δὲ μοῦ ἀναφέρῃς τὰ παλαιά, καὶ τότε κοινὴ ἦτο ἡ πρόνοια, C ἂν καὶ διαφόρως Διότι καὶ εἰς σὲ ἐδόθη νόμος γραπτὸς καὶ εἰς ἐκείνους νόμος φυσικὸς καὶ τίποτε ὀλιγωτερον δὲν εἶχον, ἢν βεβαίως ἤθελον ἀλλ' ἠδύναντο καὶ νά νικοῦν Διὰ τοῦτο καὶ προσέθεσε, αὐτὸ τοῦτο ὑπονοῶν «Ὡς δικαιώσει περτομήν ἐκ πίστεως, καὶ ἀκροθυσίαν διὰ τῆς πίστεως» (στ 30) ὑπενθυμοῦς

ΕΙ, ΠΑΤΕΡ, ΤΑ ΕΝ ΤΕΡΩ ΤΕΤΙ ΑΚΡΟΘ ΣΤΕΙ ΚΑΙ ΤΕΡΙΤΩΡΕ, ΛΕΓΘΕΝΤΑ
 ΔΙΑ ΤΩΝ ΠΟΙΩΝ ΕΙΔΕΙ ΕΝΤΕΛΕΙΑΣ ΤΑ ΕΝΟΜΟΙ ΕΛΑΦΕ. ΕΑΝ ΔΕ
 ΤΟΤΕ ΠΟΛΙ ΤΕΡΙΤΩΤΕΡΟΝ ΤΑΧΙ ΠΙΣΤΕΙ ΤΑ ΕΝΤΕΛΕΙΑ ΕΒΕΒΑΙΩΣ ΚΑΙ
 ΣΑΦΕΣΤΕΡΟΝ ΑΠΟΔΕΙΚΝΥΕΙ ΤΩΡΑ ΨΗΦΕΥΕΝΤΙ ΟΙ ΚΑΙ Ο ΔΕΟ ΧΡΕΙΑ
 ΖΟΝΤΑΙ ΟΜΟΙΩΣ ΤΗΝ ΠΙΣΤΙΝ

«ΝΟΜΟΝ ΟΥΝ ΚΑΤΑΡΓΟΥΜΕΝ, ΦΗΣΙ ΔΙΑ ΤΗΣ ΠΙΣΤΕΩΣ, ΜΗ ΓΕΝΟΙΤΟ
 ΑΛΛΑ ΝΟΜΟΝ ΙΣΤΩΜΕΝ» (ΑΠ. 3). Ο ΕΙΔΩ ΟΥΝΤΩΝ ΤΑΚΛΗΝ ΚΑΙ Α
 ΠΕΡΙΓΡΑΦΙΩΝ, ΔΙΕΙ ΜΕ ΑΥΤΗΝ ΤΗΝ ΑΓΙΑΝ ΚΑΤΩΜΕΝΑ ΕΒΑΛΕΝ ΟΤΙ
 ΝΟΜΟΣ ΔΕΝ ΙΣΤΑΙΤΟ, ΑΛΛ ΕΙΧΕ ΚΑΤΑΤΗΤΗ ΚΑ ΤΡΟΠΕΞΕ ΤΗΝ ΥΠΕΡΙΧΗΝ
 ΤΗΣ ΔΙΝΑΜΕΩΣ ΤΟΙ ΠΙΣΤΕΩΝ ΚΑΙ ΜΕ ΠΟΤΗΝ ΑΓΓΕΛΙΑΝ ΑΠΟΔΕΙΚΝΥΕΙ
 ΕΚΕΙΝΑ ΠΩΝ ΘΕΛΕΙ ΔΙΟΤΙ ΔΕΙΚΝΥΕΙ ΕΙΔΩ ΕΝΤΕΛΕΙΑΣ ΟΤΙ ΔΕΝ ΟΥΚΕΙΤΕ
 ΤΟΝ ΝΟΜΟΝ Η ΠΙΣΤΙΣ ΑΛΛ ΟΤΙ ΚΑΙ ΤΟΝ ΘΕΩΤΗ, ΟΠΩΣ ΑΚΡΟΘΩΣ ΟΥ
 ΘΑΙΩΣ ΚΑΙ ΑΥΤΟΣ ΠΡΟΤΟΜΑΖΕΙ ΔΙΑ ΤΑ ΤΑΥΤΑ ΔΙΟΤΙ ΟΠΩΣ ΑΚΡΟ
 ΘΩΣ ΕΙΛΕ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΩΣ ΟΤΙ Ο ΝΟΜΟΣ ΕΚΑΝΕΡΧΕΤΕ ΤΗΝ ΠΙΣΤΙΝ «ΜΗΦ
 ΤΥΡΟΥΜΕΝΗ ΓΑΡ ΕΠΟ ΤΟΙ ΝΟΜΟΙ ΚΑΙ ΤΩΝ ΤΡΟΠΗΤΩΝ» (ΡΩΜ 3, 21),
 ΛΕΓΕΙ, ΤΟΙΟΥΤΟΙΩΤΩΣ ΚΑΙ ΑΥΤΗ ΕΣΤΗΡΕΝ ΠΙΣΤΙΝ ΔΕΝ ΕΣΗΘΕΝΕΙ

ΚΑΙ ΤΩΣ ΕΣΤΗΡΕ ΛΕΓΕΙ Ε ΠΙΣΤΙΝ ΗΤΟ ΤΟ ΕΡΩΝ ΤΟΙ ΝΟΜΟΙ, ΚΑΙ
 ΔΙΑ ΤΟΙΩΝ ΛΟΓΩΝ ΕΠΡΑΤΤΕ ΤΑ ΤΑΥΤΑ ΔΙΑ ΝΑ ΚΑΤΑΤΗΤΗ ΤΟΝ ΑΝΘΡΩ
 ΠΩΝ ΔΙΚΑΙΩΝ ΑΛΛ ΕΚΕΙΝΟΣ ΜΕΝ ΔΕΝ ΗΔΥΝΗΘΗ ΤΟΥΤΟ «ΠΙΣΤΕΣ ΓΑΡ,
 ΦΗΣΙΝ, ΗΜΑΡΤΟΝ» (ΡΩΜ 3, 23) Η ΠΙΣΤΙΣ, ΩΡΑ, ΔΙΑΝ ΗΘΕΙ ΚΑΤΑΤΗΤΗ
 ΣΕΝ ΑΥΤΟ ΔΙΟΤΙ ΣΥΓΧΡΩΝΩΣ ΚΑΤΩΜΕΝ ΕΠ ΤΗ ΣΤΕ ΚΑΙ ΕΔΙΚΑΙΩΘΗ. Ε
 ΠΟΚΜΕΝΩΣ ΕΣΤΗΡΕ ΤΟ ΘΕΛΗΜΑ ΤΟΙ ΝΟΜΟΙ ΚΑΙ ΕΚΕΙΝΩ ΔΙΑ ΤΑ ΟΠΟΙΩΝ
 ΟΛΑ ΤΑ ΕΠΡΑΤΤΕΝ ΕΚΕΙΝΩ, ΤΟΥΤΟ ΑΥΤΗ ΤΟ ΕΦΕΡΕΝ ΕΙΣ ΤΕΛΟΣ ΑΡΑ
 ΔΕΝ ΚΑΤΗΓΗΓΗΣΕΝ ΑΥΤΩΝ ΑΛΛΑ ΤΩΝ ΣΥΝΕΠΑΓΕΡΩΣΕ

ΤΡΙΑ ΤΙΝΑ ΛΟΓΙΩΝ ΑΠΕΔΕΙΞΕΝ ΕΙΔΩ ΚΑΙ ΟΤΙ ΕΙΝΑΙ ΔΥΝΑΤΟΝ ΝΑ
 ΔΙΚΑΙΩΘΗΣ ΧΩΡΙΣ ΤΟΝ ΝΟΜΟΝ ΚΑΙ ΟΤΙ ΤΟΥΤΟ ΔΕΝ ΗΔΥΝΗΘΗ Ο ΝΟΜΟΣ,
 ΚΑΙ ΟΤΙ Η ΠΙΣΤΙΣ ΔΕΝ ΜΑΧΕΤΕΙ ΠΡΟΣ ΑΥΤΟΝ. ΕΠΕΙΔΗ ΤΟΥΤΟ ΙΔΙΑΤΕ
 ΡΩΣ ΕΘΟΡΥΘΕΙ ΤΟΥΣ ΙΟΥΔΑΙΟΥΣ Η ΑΠΟΦΙΣ ΟΤΙ Η ΠΙΣΤΙΣ ΕΙΝΑΙ ΑΝΤΙ
 ΘΕΤΟΣ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΝΟΜΟΝ, 489 ΔΕΙΚΝΥΕΙ ΤΕΡΙΤΩΤΕΡΟΝ ΑΠΟ ΕΚΕΙΝΟ
 ΤΟ ΟΠΟΙΩΝ ΘΕΛΕΙ Ο ΙΟΥΔΑΙΟΣ ΟΧΙ ΜΟΝΟΝ ΟΤΙ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΑΝΤΙΘΕΤΟΣ
 ΑΛΛ ΟΤΙ ΕΙΝΑΙ ΚΑΙ ΠΑΡΑ ΠΟΛΙ ΣΥΜΜΑΧΟΣ ΚΑΙ ΣΥΝΕΡΓΟΣ, ΠΡΑΓΜΑ ΤΟ
 ΟΠΟΙΩΝ ΚΑΤ ΕΞΟΧΗΝ ΕΠΟΘΙΩΝ ΝΑ ΑΚΟΥΣΟΥΝ

Ἡ ἀγάπη μήτηρ πάντων τῶν ἀγαθῶν. Κατὰ τοῦ φθο
 νου.

Ἄλλ' ἐπειδὴ μετὰ τὴν χάριν ταυτὴν, διὰ τῆς ὁποίας ἐδικαιώ
 θημεν, χρειάζεται καὶ ἀνάλογος διανώγη ὥς ἐπιδειξώμεν τὴν ἀν
 ταξίαν τῆς δωρεᾶς, προσλαβείαν. Θα τὴν ἐπιδειξώμεν δέ, ἀν φι-

λάσσωμε με πολλήν φροντίδι την μητέρα των αμαρτιῶν, τῆς ἐστὶν τὴν Ἀσπὴν ἃς σκεπτεῖ ὅχι λόγῳ χάρις, ἀλλὰ ἐπὶ τροπῇ γνῶρι, ἡτις ἐστὶν Β. Ἀλλὰ τροπαῖα καὶ ἐπιδόσεις. Ἡ ἀσπὴν τῆς ἁλῆς τῆς, τῶς χειρὸς, ἡ περιποίησις τῶν ἀφαιρούμεν ἢ ἀπὸ μακροῦ, τῶν κινδύνων ἢ συμπτωραιοτήτων τῶν εὐρισκομένων ἐπὶ δυσκολαῖς ἢ κλειθμοῖς, μετὰ κλειπόντων ἢ χάρις μετὰ χερσίων ὅτι καὶ αὕτη ἐστὶν ἐπιδόσις ἀγαθῆς. Καὶ τοὶ αὕτη φαίνεται ὅτι εἶναι μικρὸν πρῶτον ἢ χάρις μετὰ χερσίων εἶναι ὁμοῦ μετὰ καὶ χρειάζεται φιλοσοφῶν διαθέσιν καὶ πολλοὶς θὰ εὐφρανεν τὸ μὲν μικροτέρῳ νὰ κατάρθωνοιν, πρὸς τοῦτο ὁμοῦ νὰ ἀπογοῦν. Πολλοὶ δηλαδὴ κλειποῦν μὲν μετὰ κλειπόντων, οὐδὲν ὁμοῦ χαίρων μετὰ χερσίων, ἀλλὰ διακρίνου ἑνὸς ἄλλο, χαίρων πρῶτον τοιοῦτον εἶναι μισὸς καὶ φθόνος.

Κατὰ ταῦτα λοιπὸν δὲν εἶναι μικρὸν κατάρθωσις νὰ χαίρη, ὅταν χαίρη ὁ ἀδελφός. C ἀλλὰ καὶ μεγαλιτερον ἀπὸ τὸ ἄλλῳ σως δὲ εἶναι μεγαλιτερον ὅχι μόνον ἀπὸ τὸν κλειθμόν μετὰ κλειπόντων, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὴν συμπτωραιοτήτων εἰς τοὺς κινδύνους. Πολλοὶ δηλαδὴ ἐκινδύνευον μὲν μὲν μετὰ τοὺς κινδυνεύοντας, ὅταν ὁμοῦ ηὐδοκίμων ἐλπίτησαν τὸς εἶναι ἡ ἐξουσία τοῦ μισοῦς. Καὶ τοὶ ἢ μὲν συμπτωραιοταῖς εἰς τοὺς κινδύνους χρειάζεται κόπης καὶ ἰδρωτὸς, ἡ χάρις δὲ εἰς τὴν χάριν τοῦ ἀδελφοῦ εἶναι ἀποτελεσμα προσηύσεως, καὶ διαθέσεως μόνον ἄλλῳ ὁμοῦ το δυσκολωτερον ἄφοι ὑπερμεινόν πολλοὶ, τὸ εὐκολωτερον τοιούτου δὲν κατάρθωνοιν, D ἀλλὰ λειπονται καὶ γίνονται ὅταν ἴδουν ἄλλους νὰ εὐδοκίμων ὅταν ὁλοκαῖρον ἐκκλησίαν νὰ ὡφελεται ἢ μὲ λόγον ἢ καὶ με κάποιον ἄλλον τρόπον ἀπὸ τὸ ὅτι οὐκ εἶναι τοιοῦτον διεναι νὰ σιωπῇ. Διότι ἐν σιωπῇ ὅχι μόνον πρὸς τὸν ἀδελφόν, ἀλλὰ καὶ τῆς το θελήμα τοῦ θείου μαχεται ὁ τοιοῦτος.

Τοῦτο λοιπὸν ἄφου ἐννοήσῃς σταματήσῃς τὴν νόσον καὶ ἂν δὲν θέλῃς τὸν λαησίον τοιναχίστον τὸν εαυτὸν σοὶ νὰ ἀπαλλάξῃς ἀπὸ ἀναριθμητὰ κακὰ. Διατι ἐπὶ πλεον εἰσαγεις πόλεμον εἰς τὴς σκεψεις, Διατι γεμίζεις τὴν ψυχὴν ἀπὸ θυμῶν, Διατι δημιουργεῖς τρικυμίαν, E Διατι κάμνει τὰ ἄνω κατω, Πως θὰ δινηθῇς ἐνὸς διάκεισαι κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, νὰ ζητήσῃς συγχωρησιν ἁμαρτιῶν. Διότι ἐάν οὔτε αὐτὸς συγχωρῇ τὰ ἁμαρτήματα εἰς ἐκείνους ποὺ δὲν συγχωροῦντα εἰς αὐτοὺς ἁμαρτήματα, ποῖαν συγχωρησιν θὰ δώσῃ εἰς ἐκείνους, τοὶ ἐπιχειροῦν νὰ ἀδικοῦν αὐτοὺς οἱ ὅποιοι σὺ δόμας τοὺς ἡδίκησαν, Διότι τοῦτο εἶναι ἀποδείξις ἐσχάτης κακίας. Οἱ τοιοῦτοι μετὰ τοῦ διαδόλου πολεμοῦν τὴν ἐκκλη-

οιαν ἴσως, δε και πλου χειροτερον διότι ἐκείνον μὲν ποι δεν σι/χωρει αυτον; ποι των ἔθλασαν εἶναι δυνατον κα. να τον απ/χρησμεν οἱτοι ὁμως με το να φορεσουν προσωπειν ψαλας, λυθραιακ ανωπτουν την πικραν ριπτιντες πρωτον τους εαυτους των εις την καμνον. ἐπειδη τασχουν απο νοσυν η ὑποκι ὀχι μονον δεν δυναται να ἐλεθη; αλλα και η οποια προξενει ποκιν γελωτα

Διοτι πες δοι διατι κτριναζεις 490 και τρέμεις και ἔχεις σταθε περιφοῖος Ποιον δεινον συνεῆ? Ἐπειδη εἶναι καμπρος ὁ ἀδελφός και περιφανής και τροκοδειτικος? Δουλον ἔπρεπε να στεφανονουσαι και να χαρης και να δοξαζης τον Θεον διότι τό δικον σου μεγας εἶναι λιμπτρον και περιφανές. Αλλα πονεις διоти ὁ Θεος δοξαζεται. Βλεπει, του τεινει ὁ πολεμος

Ὅμως δεν πονω λέγει διότι, δοξαζεται ὁ Θεος αλλα διότι ὁ ἀδελφός δοξαζεται. Ὅμως, δι αιτοι αναβαινει, τρος τον Θεον η δοξα λιμπτρον και ὁ πολεμος ποι προερχεται απο σέ (αναβαινει προς τον Θεόν)

Ὅμως δεν με λυπει τουτο λέγει, ἀλλ ἡθελον δι ἐμου να δοξαζεται ὁ Θεός. Δουλον να χαρης διαν προοδευη ὁ ἀδελφός και τοτε δοξαζεται και δια σου τωιν ὁ Θεός. Β και ὁμοι θη εἰπουν, εὐλογητος ὁ Θεός που ἔχει τοσωντοις υπηρέτας ἀππλων με νους απο καθε φθονον, ευφρανομενους με τα καλα που επαφχουν μεταξῷ των.

Και δικτι αναφέρω τον ἀδελφον Διοτι και ἂν ἀκόμη ἦτο πολεμιος και ἐχθρος, ὁ Θεός ὁμως ἰδοξαζεται δι αιτου, δια τουτο ἔπρεπε να τον καρης φιλον. συ ὁμως τον φιλον καμνεις ἐχθρον, ἐπειδη ὁ Θεός δοξαζεται δια της τροόδου ἐκείνον. Και ἂν καποιος μὲν θεραπειωσῃ το σωμα σου όταν πνοχη ἔστω και ἂν εἶναι ἐχθρος, θα τον θεωρησης ἐν συνεχεια ἐκ των πρῶτων φιλων ἐκείνον δὲ του ωρσιζει το σωμα του Χριστου. τοιτέστι, τήν ἐκκλησιαν, και όταν εἶναι φιλος, C τον θεωρεις ἐχθρον. Και πως και ἄλλον τρόπον θα ἐπεδεικνιες τον πολεμον προς τον Χριστόν. Δια τουτο ἔστω και ἂν καποιος πραγματοποιη θαιματα¹, ἔστω

1 Ὅς μη ψινῇ παραδωξον. διε υπαρχουν ανθρωποι ποι πραγματοποιουν θαυματα και ἐν τοιτοι δεν του δεχεται ὁ Θεός. Διοτι ὅσοι ἔχουν το χαρισμα να θαυματουργουν και θαρβαδωνουν τα, ἐντελει, τοι Χριστου κηρυγνται ἄξιοι μεγαλειετης τιμωρης. ἀπο ἐκείνης οι οποιου αμωρτανουν χωρι, να ἔχουν αὐτο το χαρισμα. Αλλωστε και σημερον υπαρχουν κληρικοι οι ὁποιοι πολλακις διακην και δαιμονια δια των ειχων τῆς. Ἐκκλησια, τελούν τα Μυστηρια και τροτων

παρθενίαν ἔσται νηστείαν ἔσται καὶ χαμέυειαν (ὑγιὺς κατὰ Γῆς ἔχ., ἔπ. καὶ νύξ) καὶ ἂν φέκωσιν οὐκ τῆς ἀρετῆς, αὐτοὶ πρὸς τοὺς περ εἶπεν· οὗτο ἄνθρωποι εἶναι (δὲ) ἰσχυρότερον ὅταν ἔχῃ αὐτὸ τὸ εὐαγγέλιον καὶ τὴν κληρονομίαν καὶ αὐτὸ μυσχόν καὶ τορνόν καὶ ἀφιστήν καὶ τὴν ἀντιφύλακτον.

Καὶ διὰ τοῦτο καὶ τῆς ἀρετῆς κληρονομίαν τοῦ ἰσχυροῦς ὡς περιέλαβεν καὶ ἐκεῖνος ὁ γινώσκων· θὰ ἴδῃ ἡμεῖς τὸν εὐαγγέλιον, ἀφ' οὗ ἐλπίσθωμεν τὴν καὶ ἀκρίβειαν μὲν οὐκ ἔχοντα, ὁ περὶ αὐτοῦ χρεώσται καὶ ἐκείνους τῶν ὁσίων καὶ κατεσκευασμένον αὐτὸ εἶναι τὸ ἰσχυρότερον, διὸ θὰ ἐκτελέσῃ ἐκείνους τῶν περιελατῶν ἡμεῖς μὲν οὐκ ἔχοντες καὶ τὴν κληρονομίαν. Ἐπεὶ οὖν καὶ τὸν κατεσκευασμένον καὶ τὸν ἰσχυρότερον καὶ τὸν ἀκρίβειαν αὐτοῦ τὸ τοῦτο καὶ τὸν φέκοντα ἐν αὐτῇ τῇ κατεσκευασμένῃ οὐκ ἔχοντα αὐτὸ ἰσχυρότερον καὶ τὸν κατεσκευασμένον γινώσκων· ἐπεὶ οὖν αὐτὸς τὸ τοῦτο ἰσχυρότερον καὶ ἡμεῖς τὸν ἰσχυρότερον καὶ αὐτὸ τὸ ἰσχυρότερον τὸ ἐνδοξότερον καὶ ὁσίων τῶν ἀκρίβειαν τῶν δικαιοκρίτων τοῖς συγγενεῖς, θὰ εἶναι ἄξιος.

Σοφὸς οὖν ὁ γινώσκων καὶ τὸν κατεσκευασμένον καὶ τὸν ἰσχυρότερον καὶ τὸν ἀκρίβειαν αὐτοῦ τὸ τοῦτο καὶ τὸν φέκοντα ἐν αὐτῇ τῇ κατεσκευασμένῃ οὐκ ἔχοντα αὐτὸ ἰσχυρότερον καὶ ἡμεῖς τὸν ἰσχυρότερον καὶ αὐτὸ τὸ ἰσχυρότερον τὸ ἐνδοξότερον καὶ ὁσίων τῶν ἀκρίβειαν τῶν δικαιοκρίτων τοῖς συγγενεῖς, θὰ εἶναι ἄξιος.

Λέγει οὖν καὶ τὸν κατεσκευασμένον καὶ τὸν ἰσχυρότερον καὶ τὸν ἀκρίβειαν αὐτοῦ τὸ τοῦτο καὶ τὸν φέκοντα ἐν αὐτῇ τῇ κατεσκευασμένῃ οὐκ ἔχοντα αὐτὸ ἰσχυρότερον καὶ ἡμεῖς τὸν ἰσχυρότερον καὶ αὐτὸ τὸ ἰσχυρότερον τὸ ἐνδοξότερον καὶ ὁσίων τῶν ἀκρίβειαν τῶν δικαιοκρίτων τοῖς συγγενεῖς, θὰ εἶναι ἄξιος.

Ποῖα θεμελιώματα καὶ τὸν κατεσκευασμένον καὶ τὸν ἰσχυρότερον καὶ τὸν ἀκρίβειαν αὐτοῦ τὸ τοῦτο καὶ τὸν φέκοντα ἐν αὐτῇ τῇ κατεσκευασμένῃ οὐκ ἔχοντα αὐτὸ ἰσχυρότερον καὶ ἡμεῖς τὸν ἰσχυρότερον καὶ αὐτὸ τὸ ἰσχυρότερον τὸ ἐνδοξότερον καὶ ὁσίων τῶν ἀκρίβειαν τῶν δικαιοκρίτων τοῖς συγγενεῖς, θὰ εἶναι ἄξιος.

Τοῦτο θὰ μετὰ τὸν κατεσκευασμένον καὶ τὸν ἰσχυρότερον καὶ τὸν ἀκρίβειαν αὐτοῦ τὸ τοῦτο καὶ τὸν φέκοντα ἐν αὐτῇ τῇ κατεσκευασμένῃ οὐκ ἔχοντα αὐτὸ ἰσχυρότερον καὶ ἡμεῖς τὸν ἰσχυρότερον καὶ αὐτὸ τὸ ἰσχυρότερον τὸ ἐνδοξότερον καὶ ὁσίων τῶν ἀκρίβειαν τῶν δικαιοκρίτων τοῖς συγγενεῖς, θὰ εἶναι ἄξιος.

«ἐντολήν καινήν δίδωμι ὑμῖν ἵνα οὕτως ἀγαπᾶτε ἀλλήλους καθὼς ἐγὼ ἠγάπησα ὑμᾶς» (Ιωάν. 13: 34). Μάλιστα δε οὔτε τὸν ἴσταται τὸ μέτρον διότι αὐτοὺς ἔκαμε τοῦτο ὑπὲρ τῶν ἐχθρῶν.

Ἀλλὰ δὲν θέλεις νὰ δῶμεν τὸ αἷμα σοὶ ὑπὲρ τοῦ ἀδελφοῦ. Διατί λοιπὸν χυνεῖς καὶ το ἰδικόν τοι ἐκ διαμέτρου παρικοῶν τὴν ἐντολήν. Καὶ ὁμῶς αὐτό, μὲν ἐκεῖνο ποὶ ἔκαμε τὸ ἔκαμε ὁδὸν ἐξ ὀφείας. **Σ**ὺ ὁμῶς ἂν πράττῃς ὀφειλὴν ἐκταπεινωθεὶς. Ἐπειδὴ καὶ ἐκεῖνος ποὶ ἔλαβε τὰ δεκά χιλιάδες, ταπεινὰ καὶ τὸν ἀπῆλθε τι ἑκατὸν δηνάρια, δὲν ἐτιμωρεῖτο μόνον διὰ τοῦτο, διότι ἄπῃτε, ἀλλὰ διότι οὔτε διὰ τῆς εὐφροσύνης δὲν ἐβλαβώθη οὔτε ἐνὶ ὁδεύσει τοῦ ἐκαμένου τὴν ἀρχὴν ἠκολούθησεν, καὶ οὔτε ἀπὸ οὗ τοῦ χρέους. Διότι χρέος ἦτο ἐν σπινέ/νῳ τοῦ χρεώσῃ τῇ ὀφείλῃ τοῦ δούλου. Ἐὰν βεβαίως ἐγένετο διότι δαξάσαι τιμιώμεν τὰ πρῶτον ἐκταπεινωθεὶς ὀφειλὴν. Διὰ τοῦτο καὶ τοῦτο, εἰλεν «ἵπην πάντα ποιήσητε λέγετε ὅτι ἀγχοῖ δούλοι ἔσμεν ἢ γὰρ ὀφειλόμεν ποιῆσαι, ἐποιήκαμεν» (Λουκ. 17: 10). **Ο** ἔστω λοιπὸν καὶ ἂν ἐπιδειξώμεν ἀγίλην ἵστα καὶ ἂν δώσωμεν χρημάτων εἰς τοὺς ἐχόντας ἀνάγκην, ὀφειλὴν ἐκταπεινωμένῳ ἡμῶν μόνον διότι αὐτοὺς ἔκαμεν ἀρχὴν τῶν εὐεργεσιῶν, ἀλλὰ ὅτι καὶ τὰ ἰδικὰ τοι διανεμώμεν, ἂν κάποτε δώσωμεν.

Διατί λοιπὸν ἀποστερεῖς τὸν ἑαυτὸν σου ἀπὸ ἐκεῖνα τοῦ ἐκεῖνος θέλει νὰ εἶσαι κυριός. Διότι διὰ τοῦτο σὲ διατάζει νὰ δώσῃς αὐτὰ εἰς ἄλλον ὥστε σὺ νὰ κατέχῃς αὐτὰ. Διότι ἕως οὔτου μὲν μόνος κατέχῃς οὔτε ὁ ἴδιος εἶχει, ὅταν ὁμῶς δώσῃς εἰς ἄλλον, τότε καὶ ὁ ἴδιος ἔλαβες.

Ἄραγε τί εἶναι δυνατόν νὰ υπάρξῃ ἴσον αὐτῆς τῆς ἀγάπης. Αὐτὸς ἔχισε τὸ αἷμα ὑπὲρ τῶν ἐχθρῶν ἡμεῖς, ὁμῶς οὔτε χρημάτων ὑπὲρ τοῦ εὐχρηστοῦ αὐτοὺς τὸ ἰδικόν τοῦ αἵμα ἡμεῖς, ὁμῶς οὔτε χρημάτων ποῦ δὲν εἶναι ἰδικὰ μας αὐτοὺς πρὶν ἀπὸ ἡμᾶς, ἡμεῖς ὁμῶς οὔτε μετὰ ἀπὸ αὐτοῦ. Ἐ αὐτοὺς ὑπὲρ τῆς ἰδικῆς μας σωτηρίας, ἡμεῖς ὁμῶς οὔτε ὑπὲρ τῆς ἰδικῆς μας ὀφειλῆς. Διότι εἰς αὐτὸν δὲν προστίθεται τιποτὲ περισσοτέρον ἐκ τῆς ἰδικῆς μας φιλανθρωπίας, ἀλλὰ ὅλον τὸ κερδὸς εἰς ἡμᾶς καταναλῇ. Διὰ τοῦτο δηλαδὴ καὶ προτρεπομεθα νὰ δίδωμεν αὐτὰ, διὰ νὰ μὴ χάσωμεν ἡμεῖς αὐτὰ.

Διότι ὅπως ἀκριδῶς ἔάν εἰς μακρὸν παιδίον δώσῃ κάποιος χρημάτων καὶ προτρέπῃ νὰ τὰ φυλάσῃ καλῶς, ἢ καὶ εἰς τὸν υπηρέτην νὰ τὰ δώσῃ νὰ τὰ φυλάσῃ ὥστε νὰ μὴ δυνατὰ ἐκεῖνος ποῦ ἐπιθυμεῖ νὰ τὰ ἀρπάσῃ, κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον λοιπὸν πράτ-

ΤΕΙ ΚΑΙ Ο ΘΕΟΣ ΔΙΟΤΙ ΔΕΙΞΕΙ ΛΕΓΕΙ ΕΙΣ ΤΟΝ ΕΧΟΝΤΑ ΑΝΕΚΤΟΝ ΔΥΝΑ-
 ΝΑ ΜΗ ΤΑ ΑΥΤΑΥΤΩ ΚΑΤΟΙΩΣ ΑΠΟ ΣΕ 493 Τ. 2 ἢ ΜΑΚΡΑΝΤΕΣ ΤΟ
 ΔΕΙΧΝΟΥΣ ἢ Ο ΚΑΤΕΥΞΕ Η ΕΥΣΕΡΕΑ ΑΠΟ ΟΥΛΩΣ Ο ΠΑΝΤΟΣ ΕΥΣΕΡΕ-
 ΜΗΝ ΔΗΛΑΔΗ ΟΝ Ο ΔΙΟΣ ΚΑΤΕΥΞΕ ΑΥΤΑ ΔΕΝ ΤΑ ΚΑΤΕΥΞΕ ΜΕ ΑΥΤΩ
 ΛΕΓΩΝ ΕΑΝ ΟΜΕΝ ΜΕΤΩ ΤΩΝ ΤΤΟΧΩΝ ΔΩΣΗΣ ΤΑΤΑ ΕΝ ΕΜΕ ΤΩ ΟΔΙ
 ΔΙΟΙ ΣΕ ΤΙ ΤΕΛΕΤΩ ΜΕΤΑ ΤΡΟΧΟΧΗ ΚΑΙ ΕΣ ΤΩΝ ΤΡΟΧΟΧΩΝ ΚΑ-
 ΡΕΥΘΑΙ ΤΩ ΑΠΟΚΑΤΑΚΤΕΙΣ ΜΕ ΤΕΛΕΤΩ ΑΦΕΚΝΑΙ ΔΙΟΤΙ ΔΕΝ ΤΑ ΑΥΤΩ
 ΔΕΙΝΕΙ ΔΙΑ ΝΑ ΤΑ ΑΦΑΙΡΕΣΕΙ ΑΥΤΑ ΔΙΟΙ ΝΑ ΤΑ ΚΑΜΩ ΤΕΡΕΠΟΤΕΡΑ
 ΔΙΟΙ ΝΑ ΤΑ ΦΑΛΑΘΩ ΜΕ ΜΕ ΑΥΤΕΡΕΑΝ ΤΡΟΧΟΧΗ ΔΙΟΙ ΝΑ ΣΟΙ ΤΑ ΔΙΟΙ
 ΤΗΡΗΘΕ ΔΕ ΕΚΕΙΝΟΝ ΤΟΝ ΧΕΙΡΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΑΥΤΙΟΝ ΟΙΔΕΙΣ ΥΠΑΡΧΕΙ
 ΤΟΥ ΝΑ ΔΕΙΝΕΙΩΗ ΕΥΤΕ ΤΟΝ ΝΑ ΕΚΕΙ

Τ. ΠΕΝΤΕ ΔΕΥΑΤΟΝ ΛΟΓΟΝ ΝΑ ΥΠΑΡΞΗ ΟΚΑΦΟΤΕΡΟΝ ΑΠΟ ΗΜΑΣ
 ΟΤΑΝ ΕΥΣΕΡΕΑ ΑΠΟ ΤΟΛΑΥΙΑΣ ΑΠΟΣΤΟΛΕΙΣ ΔΕΝ ΑΝΕΧΟΜΕΘΑ ΝΑ ΔΕΙΝΕΙ-
 ΩΜΕΝ ΕΙΣ ΑΥΤΟΝ Β ΕΙΤ ΜΕΝΩ ΔΙΟΙ ΤΟΥΤΟ ΑΠΕΡΧΟΜΕΘΑ ΤΡΟΣ ΑΥΤΩΝ
 ΕΡΗΜΟΙ ΚΑΙ ΛΗΜΝΟΙ ΚΑΙ ΤΙΤΟΙ ΜΕΝΩ ΝΑ ΕΧΩΜΕΝ ΤΑ ΕΡΕΠΟΤΕΡΑ
 ΕΙΣ ΑΥΤΩΝ ΔΙΟΤΙ ΔΕΝ ΚΑΤΕΠΟΙΟΥΜΕΝ ΑΥΤΑ ΕΙΣ ΕΚΕΙΝΩΝ ΤΟΥ ΤΑ ΦΑΛΑΘ-
 ΣΕΙ ΜΕ ΤΕΡΕΠΟΤΕΡΑΝ ΤΡΟΧΟΧΗ ΑΠΟ ΟΥΛΩΣ ΔΙΟΙ ΤΟΥΤΟ ΚΑΙ ΑΥΣΤΗ
 ΧΡΟΝΑΤΑ ΘΑ ΤΗΡΗΘΗΜΕΝ

ΑΥΤΟΙ ΤΑ ΘΑ ΔΕΙΝΕΘΟΜΕΝ ΝΑ ΑΠΟΛΑΥΘΟΜΕΝ ΟΤΑΝ ΘΑ ΚΑΤΗΓΟ-
 ΡΟΥΜΕΘΑ ΔΙΟΙ ΤΗΝ ΑΠΩΛΕΙΑΝ ΑΥΤΩΝ ΠΟΙΩΝ ΤΡΟΦΟΙΩΝ ΘΑ ΠΡΟΒΑΛΩ-
 ΜΕΝ ΠΟΙΩΝ ΑΠΩΛΕΙΑΝ ΔΙΟΤΙ ΔΙΑ ΤΟΙΟΥΝ ΛΟΓΟΝ ΔΕΝ ΕΙΔΟΚΕΙ ΑΠΙ-
 ΟΤΕΙΣ ΟΤΙ ΘΑ ΑΠΟΗΣ ΤΩΙΝ ΚΑΙ ΤΩ ΔΥΝΑΤΑΙ ΝΑ ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΘΗ
 ΤΟΥΤΟ ΔΙΟΤΙ ΑΥΤΟΣ ΤΩΝ ΕΙΔΟΚΕΙΝ Η ΕΚΕΙΝΩΝ ΠΟΙ ΔΕΝ ΕΧΕΙ ΠΡΟΦΕ-
 ΡΕΙ ΤΩ ΠΟΛΙ ΤΕΡΕΠΟΤΕΡΩΝ ΔΕΝ ΘΑ ΔΙΚΗ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΛΗΞΙΝ ΑΛΛΑ
 ΔΕ ΕΥΧΑΡΙΣΤΕΙ Η ΘΕΑ ΤΩΝ ΥΛΙΚΩΝ ΑΓΑΘΩΝ ΑΥΤΩΝ ΠΟΛΙ ΠΕΡΙΣΣΟ-
 ΤΕΡΟΝ ΔΙΟΙ ΤΟΥΤΟ ΝΑ ΔΩΣΗΣ ΕΩΣΤΕ ΕΚΕΙ ΝΑ ΣΕ ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΣΗ ΠΕΡΙ-
 ΣΣΟΤΕΡΗΝ ΟΤΕ ΜΕΤΕΙ ΘΑ ΑΦΑΙΡΕΣΗ ΑΥΤΑ ΟΤΩ ΔΕΘΑΙΩΣ ΜΕ ΤΟ ΝΑ
 ΤΑ ΚΑΤΕΥΞΕ ΤΩΡΑ ΚΑΙ ΑΝΑΡΙΘΜΑΤΑ ΔΕΙΝΑ ΘΑ ΥΠΟΣΤΗΣ ΔΙΟΤΙ ΟΠΩΣ
 ΑΚΡΕΘΩΣ Ο ΟΚΙΛΟΣ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΔΙΩΝ ΤΡΟΠΟΝ ΠΛΗΘ ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΠΛΟΙ-
 ΤΑΝΤΕΙΣ Ο ΔΙΩΘΩΟΣ ΟΠΩΣ Ο ΟΚΙΛΟΣ ΠΩΝ ΘΕΛΕΙ ΝΑ ΑΠΩΛΑΨΗ ΤΟ
 ΨΩΜΙΟΝ ἢ ΤΗΝ ΠΙΤΤΑ ΤΟ ΚΡΑΤΕΙ ΤΟ ΠΑΙΔΙΟΝ

Α. ΔΕΚΟΜΕΝ ΛΟΓΟΝ ΑΥΤΑ ΕΙΣ ΤΟΝ ΤΑΤΕΡΑ ΚΑΙ ΑΝ Ο ΔΙΑΒΟΛΟΣ
 ΙΔΗ ΝΑ ΣΗΜΕΙΩΝΗ ΤΟΥΤΟ, ΟΠΩΣΘΗΤΟΤΕ ΘΑ ΑΝΑΧΩΡΗΣΗ ΟΤΑΝ ΔΕ ΑΝΑ-
 ΧΩΡΗΣΗ ΕΚΕΙΝΟΣ ΤΟΤΕ Ο ΤΑΤΗΡ ΘΑ ΔΩΣΗ ΟΔΙ ΑΥΤΑ ΕΙΣ ΣΕ ΜΕ ΑΣΦΑ-
 ΛΕΙΑΝ ΕΦ' ΟΣΟΝ ΕΚΕΙΝΟΣ ΔΕΝ ΘΑ ΔΥΝΑΤΑΙ ΝΑ ΕΝΟΧΛΗ ΔΗΛΑΔΗ ΕΙΣ ΤΩΝ
 ΜΕΛΛΟΝΤΑ ΑΩΝΩΝ

ΚΑΤΑ ΤΑΥΤΑ ΤΩΡΑ ΗΘΕΔΑΙΩΣ ΟΙ ΤΑΝΤΟΥΝΤΕΣ ΟΙΔΩΛΩΣ ΔΙΑΦΕ-
 ΡΟΥΝ ΑΠΟ ΤΑ ΜΙΚΡΑ ΠΑΙΔΙΑ ΠΟΙ ΕΝΟΧΛΟΥΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟΥ ΜΙΚΡΟΝΣ
 ΟΚΙΛΩΝΣ Δ ΑΦΟΙ ΠΑΝΤΕΣ ΥΛΑΚΤΟΝ ΓΥΡΩ ΑΠΟ ΑΥΤΩΝ ΣΠΑΡΑΜΟΝ,

ἰσοδυναμικότερον. **Ο** δὲ τοῦ μέγεθος ἐκείνου τοῦ δίδονται καὶ το
 κλάου, τῇ θεωρεῖ ἐκεῖνι ὑπερβαίνει τὴν ἀνάγκη αὐτοῦ τῇ τα
 χύτην τοῦ. Διότι δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ὑγθῶμεν τοῦ ἀμαρταν
 ται ἐκείνου, ὑπερβαίνει εἰς οὐρανὸν φθάρτων καὶ θνήσκον ὅτι εἰ
 τὴν ὑπερβαίνει τὴν τοῦ ἐκείνου μετὰ τὴν ὑπερβαίνει καὶ ταπεινὴν
 καὶ τὸν ἔχει τὸν αὐτὸς μετὰ τὴν εἰς τὴν ἀνάγκη τὸν ἀκινήτων
 καὶ ἰδιαιτεροῦ ἐκείνου καὶ τὸν. **Σ**ι δὲ εἶναι μὲν καὶ τὸν αὐτὸς τοῦ
 οὐρανοῦ καὶ τοῦ οὐρανοῦ τὸν αὐτὸς νὰ σοὶ ἐπιτρέψῃ τὸ δάνειμα
 καὶ τὸν χρόνον τοῦ ἐκείνου εἰς τὴν μετὰ τὸν αὐτὸς ὑπερβαίνει
 εἰς τὴν ὑπερβαίνει νὰ τὸ μετὰ τὴν εἰς τὴν πύρριδα. **Ο** πύρρι
 τὸν αὐτὸς τὸν αὐτὸς οὐρανοῦ νὰ ἐπιτρέψῃ τὸ δάνειον ὅχι εἰς τὴν
 μετὰ τὸν αὐτὸς, ἀλλ' εἰς τὴν πύρριδα τὸ δὲ τὸν αὐτὸς ἐκείνου καὶ
 αὐτὸς οὐρανοῦ ἐκείνου τὸν αὐτὸς νὰ εἰς τὴν καὶ ποσὶ ἀνοη
 σι, εἰς τὴν αὐτὸς ἐκείνου. Διότι ἂν μὲν αὐτὸς, τὸν αὐτὸς οὐρανοῦ
 θὰ τὸ αὐτὸς. **Φ**θάρτα ἂν οὐρανοῦ ἀναμεινὴς ἐκείνου τὸν αὐτὸς, θὰ
 σοὶ τὸ αὐτὸς ἀφθάρτα καὶ θνήσκον ἂν αὐτὸς, ἐκείνου, μολυβδὸν
 αὐτὸς ἂν οὐρανοῦ ἐκείνου, ἀντικεινὸν αὐτὸς.

Ἦλθον τὸν αὐτὸς αὐτὸς τὸν αὐτὸς οὐρανοῦ. Διότι μαζὶ μὲ
 ἐκείνου τὴν ἀνάγκη ἀνεφέρει καὶ ἄλλην λέγων ὅτι ὁ οὐρανοῦ
 ποσὶ τὸν αὐτὸς τὸν αὐτὸς ἀντικεινὸν ἐκατονταπλάσια θὰ λαβῇ εἰς
 τὴν πύρριδα τὴν αὐτὸς καὶ θὰ ἀντικεινὸν τὴν αὐτὸς αὐτὸς.

*Δὲν ἐνδιαφέρει τὸ μέγεθος τοῦ δώρον, ἀλλὰ ἡ διάθεσις
 ἐκείνου τοῦ τὸ προσφέρει*

Ἦλθον οὐρανοῦ ἀντικεινὸν ἐκατονταπλάσια. **Ε** ἡμεῖς εἴμεθα
 αἰτίαι, σοὶ δὲν δάνειζομεν ἐκείνου τὸν αὐτὸς τὸν αὐτὸς πολλὰ νὰ
 μὲς δάνειον εἰς τὴν ἐκείνου τὸν αὐτὸς τὸν αὐτὸς πολλὰ ἐκείνου,
 καὶ τὸν αὐτὸς οὐρανοῦ, ὅτι τὸν αὐτὸς. Διότι, τὸν αὐτὸς ἐκείνου ὁ **Π**ε
 τρὸς, περὶ μου. Δὲν εἶχε διατάξῃ δικτυὸν μόνον καὶ καλὸν
 καὶ ἁγνιστὸν μόνον. Ἀλλ' οὐρανοῦ εἰς αὐτὸν ὁ Θεὸς εἶχεν ἀνοη
 τὴν οὐρανοῦ, τὴν οὐρανοῦ καὶ τὴν αὐτὸς καὶ θάλασσαν ἡγάκη καὶ
 πάντες εἰς τὴν οὐρανοῦ τὸν αὐτὸς ἐκείνου. ἄλλων δὲ τὰ ἰδία τὸν
 αὐτὸς τὸν αὐτὸς τὸν αὐτὸς πρὸς τοὺς τοὺς ἐκείνων χωρὶς νὰ
 τὸν αὐτὸς εἰς τὰς χεῖρας, διότι δὲν ἐκείνου τὴν αὐτὸς
 ἀντικεινὸν εἰς αὐτοὺς μαζὶ μετὰ τὴν ἀφθάρτα. Ἀλλ' ἐκείνος λέγει,
 ἦτο ὁ Πέτρος, καὶ τὸν αὐτὸς αὐτὸς, ἀντικεινὸν, Διότι δὲν ὑπερβαί
 νη αὐτὸς εἰς τὸν Πέτρον μόνον, οὐτε εἴτε, σὺ μόνον ὦ Πέτρε,
 ἐκατονταπλάσια θὰ λαβῇς. 495 ἀλλὰ «πᾶς ὅστις ἀφῆκεν οἰκίας ἢ

ἀδελφούς, ἰκαίοντα πασι σὺν αὐτῷ. Μιτθ' 19 24) Δὲν γινώσκει δηλαδὴ διαφορὰν προσώπων ἀλλὰ κληρονομία πρὸς αὐτῶν

Ἀλλὰ, λέγει πολλὰ τέκνα μετέσπουσιν αὐτὸν καὶ ἐπιθυμοῦν ἀφῆκε αὐτὰ ταῦτα. Ὅτι τοῦτον λόγον αὐτοῦ κατέλιπε ταῦτα τοῦτο. Διότι, ἐν μὲν ἐπιθυμῶν εἰς αὐτὰ ταῦτα πᾶν ἑκάτε κενεῖς, ἀλλὰ ταῦτα ἰδοὺ σοὶ ἐκ τῶν ἐκείνων φροντὶς ἂν ἔμῃς ἀφῆκε εἰς αὐτὰ τὸν Θεὸν καὶ κληρονομῶν εἰς ἐκ τῶν τότε ἀναβέβηκε τοὺς θησαυροὺς ἀφῆκε. Διότι ὅπως ἀκριβὲς ὅτιν ταπεινωμέν ἐκ δικαιοσύνης αὐτοῦ μόνι μας, ὁ Θεὸς δὲν μας ἀφήκε, ὅταν μὲν ἀφῆκε ἡμεῖς τὴν ἐκδικασίαν εἰς τὸν ἀκολουθεῖν τελευτήσαντι ἐκείνῳ τοῖ ἀντιμενομέν κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον καὶ ἐπὶ τοῖς ἀφῆκεται. Β' ἂν ἡμεῖς φροντίζομεν δι' αὐτὰ ἐκείνους, ἡμεῖς ταπεινωθῇ αὐτοῦ τὴν φροντίδα δι' αὐτὰ ἂν ἡμεῖς εἰς τὸν ἀναβέβηκεν τὴν πᾶν θὰ καταστήσῃ εἰς πᾶσαν ἀσφαλείαν καὶ αὐτὰ καὶ τὴν ταῖς δαῖς

Καὶ διατὶ ἀπορεῖς ἐπειδὴ τοῦτο συμβαίνει ἐπὶ τοῦ Θεοῦ διότι καὶ ἐπὶ ἀνθρώπων εἶναι, δυνατόν να ἴδωμεν να συμβαίνει. Διότι εἰ μὲν ὅταν ἀποθνήσκῃς δὲν παρακινεῖς ἡδονὰς ἐκείνων που πρέπει διὰ τὴν φροντίδα τῶν τέκνων καὶ ἐκείνους ἀκομή, ὁ ὅποιος παρὰ πολλὰ ἐπιθυμεῖ να τρεῖς τοῦτο ἀποχυνταὶ καὶ κοκκινίζει, πολλὰκις να φροντίζῃ αὐτοῦ μόνος τοῖ καὶ τῶν ἄλλων δι' αὐτὰ, ἂν ὅμως ἀναβέσῃ εἰς τὸν τὴν φροντίδα ἐπειδὴ ἐπιβλήθῃ μετὰ μεγίστην τιμὴν, μεγίστην καὶ αὐτοὺς θεὸς ἀποδώσῃ τὴν ἀμοιβήν

Ποία κληρονομία πρέπει νὰ καταλείπεται εἰς τοὺς υἱοὺς, Ποία χρήσις τοῦ πλουτοῦ εἶναι καλὴ

Ἐάν λοιπὸν θελήσῃς να ἀφῇς εἰς τὰ τέκνα λαμπρὸν πλοῦτον ἀφῆκε τὴν πρόνοιαν τοῦ Θεοῦ. C Διότι ἐκεῖνος ἐνὶ σὺ ταπεινὸς δὲν ἐπράξε, ἀφοῦ καὶ ψυχὴν ἔδωκε καὶ σώμα διέταξε καὶ ζωὴν ἔχαρισε ὅταν ἴδῃ να ἐπιδεικνύῃς τοσὴν φιλοτιμίαν να δανειῇ εἰς αὐτὸν καὶ τὰ ἀνηκόντα εἰς ἐκεῖνα μαζί με ἐκεῖνα πῶς δὲν θὰ ἀνοίξῃ εἰς αὐτὰ ὅλον τὸν πλοῦτον, διότι, εἰ μὲν ὁ ἥλικος μετὰ τὸν ἄλευρον ἀφοῦ ἐτραφῇ, ὅταν εἶδε τὴν γυναῖκα ἐκείνην ὅτι τρεῖς μῆσεν αὐτὸν ἀντὶ τῶν τέκνων ἐφανέρωσεν ἐπὶ τοῦ διωματοῦ τῆς χήρας ἁλωνας καὶ ληνους, σκεψοῦ ὁ κυριὸς τοῦ ἡλίου πῶς τὴν φιλοφροσύνην θα ἐπιδείξῃ

ἵνα τὰς ἀποκαταστάσεις ὡς πολλὰν ἀποδοῖναι τοῖς δικαίοις διὰ
τὴν δικαιοσύνην ἧς διὰ τοῦ νόμου ἔχει ἀποκτήσῃ. ἵνα καὶ ὑμεῖς
ἐκ τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ τὴν δικαιοσύνην
ἐκ τῆς πίστεως λαμβάνετε καὶ τὴν δικαιοσύνην ἀποδοῖτε καὶ ἡ ἀποδο-
μήν διὰ τοῦ Θεοῦ. ὅτι ὁ Θεὸς ἐκκαθαρίζει τοὺς ἁγίους ἐκ παντὸς
ἐπιπορευομένου ἁμαρτίας καὶ τὰς ἀποκαταστάσεις εἰς σὲ ὁ Θεὸς ἐτίθει
ἵνα τὰς ἀποκαταστάσεις τῶν δικαίων μετὰ

ἡμῶν. ὡς πολλὰν ἀποδοῖναι τοῖς δικαίοις διὰ
τὴν δικαιοσύνην ἧς διὰ τοῦ νόμου ἔχει ἀποκτήσῃ. ἵνα καὶ ὑμεῖς
ἐκ τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ τὴν δικαιοσύνην
ἐκ τῆς πίστεως λαμβάνετε καὶ τὴν δικαιοσύνην ἀποδοῖτε καὶ ἡ ἀποδο-
μήν διὰ τοῦ Θεοῦ. ὅτι ὁ Θεὸς ἐκκαθαρίζει τοὺς ἁγίους ἐκ παντὸς
ἐπιπορευομένου ἁμαρτίας καὶ τὰς ἀποκαταστάσεις εἰς σὲ ὁ Θεὸς ἐτίθει
ἵνα τὰς ἀποκαταστάσεις τῶν δικαίων μετὰ

ἡμῶν. ὡς πολλὰν ἀποδοῖναι τοῖς δικαίοις διὰ
τὴν δικαιοσύνην ἧς διὰ τοῦ νόμου ἔχει ἀποκτήσῃ. ἵνα καὶ ὑμεῖς
ἐκ τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ τὴν δικαιοσύνην
ἐκ τῆς πίστεως λαμβάνετε καὶ τὴν δικαιοσύνην ἀποδοῖτε καὶ ἡ ἀποδο-
μήν διὰ τοῦ Θεοῦ. ὅτι ὁ Θεὸς ἐκκαθαρίζει τοὺς ἁγίους ἐκ παντὸς
ἐπιπορευομένου ἁμαρτίας καὶ τὰς ἀποκαταστάσεις εἰς σὲ ὁ Θεὸς ἐτίθει
ἵνα τὰς ἀποκαταστάσεις τῶν δικαίων μετὰ

ἡμῶν. ὡς πολλὰν ἀποδοῖναι τοῖς δικαίοις διὰ
τὴν δικαιοσύνην ἧς διὰ τοῦ νόμου ἔχει ἀποκτήσῃ. ἵνα καὶ ὑμεῖς
ἐκ τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ τὴν δικαιοσύνην
ἐκ τῆς πίστεως λαμβάνετε καὶ τὴν δικαιοσύνην ἀποδοῖτε καὶ ἡ ἀποδο-
μήν διὰ τοῦ Θεοῦ. ὅτι ὁ Θεὸς ἐκκαθαρίζει τοὺς ἁγίους ἐκ παντὸς
ἐπιπορευομένου ἁμαρτίας καὶ τὰς ἀποκαταστάσεις εἰς σὲ ὁ Θεὸς ἐτίθει
ἵνα τὰς ἀποκαταστάσεις τῶν δικαίων μετὰ

ΛΟΓΟΣ Θ'

(Ρωμ 4, 1-22)

«Τί οὖν ἐροῦμεν Ἀβραάμ τὸν πατέρα ἡμῶν εὐρηκέναι κατὰ
σάρκα; Εἰ γάρ Ἀβραάμ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη, ἔχει καυχῆμα, ἀλλ' οὐ
πρὸς τὸν Θεόν» (στ 1-2) 497

Ἀφου εἶπεν ὅτι ὁ κόσμος κατέστη ὑπόδικος ἐνώπιον τοῦ Θε-
οῦ καὶ ὅτι πάντες ἡμαρτον, καὶ ὅτι ἀπεκλείσθη ἡ καυχῆσις, καὶ
ὅτι δὲν εἶναι δυνατόν μετὰ ἄλλον τρόπον νὰ σωθῶμεν, παρα μόνον
διὰ πίστεως, προσπαθεῖ ἐν συνεχείᾳ νὰ δείξῃ, ὅτι ἡ σωτηρία αὕτη
δὲν εἶναι πρόξενος αἰσχυνῆς, ἀλλὰ καὶ δόξης λαμπρᾶς καὶ

μαλιστα μεγαλυνται. Απο οσων προεβρεται, δια των εργαων. Επειδι η σωτηρια μετ' εμης, εχει και κατα των αμαρτιων και ταπειν την υποψαλιν αναγει εν σπαιχτι. Κινειται οφθαλμος εδω υπηρχθη αυτο με το να ονομασθι ο γ. τον ον σωτηριαν. Ταυτα και δικαιοσυλην. «δικαιοσυλη, ος θεος, μεν εν ατμο αποκλειστικε γαι», Ρωμ 1, 17. Διοτι α-το, του ον, ταυ κατα την τω τροπον ομιλειται ως δικαιο, μετ' επιφρασεως. Κα' ουκ ομνιν δικαιοσυνην αλλα και ενδοξων εθελ. ο εθελ, δι φανερωσεται εις τους ενδοξους και κοφιστοι. και μετ' αλλω.

Παλα αλλα και εκ των ενδοκωμενων ενωπιον αυτοι αποδεκναι α-το. Ο τεραι τον τον εω ον κατα ερωτησιν. Τη μα το ο-τοιων παντοτε σπαιχτι να καταγ. και δια την διασηρσιν και δια το υπερβολ. εις τα μεγαλυν. Διοτι και ανετιελ. τοιοιτε τροπος επρωσεν. οτιν ελπιε. «τι ούτ' το τεραισιν τοι Ιουδαϊου» (Ρωμ 3, 1), και «τι ούτ' προκατεχομεν περισσο», και ταυτα «φου ούτ' η και χησις, εξεκαλεισθη» (Ρωμ 3, 27) και εδω. «Τι ούν ερωτην Αδριαμ τον πατερα ημων».

Γραφθη οι Ιουδαϊαι εσπαιφον τοιτο ανω και κάτω, δι δηλαδη ο πατριαρχη και ο φιλο. εις τον Θεον εδεχθη τρωτος την περιτομην. θελει να διεξη δι, και εκεινος εκ πιστεως εδικαιωθη. πραγμα το ο-τοιων ητο περιφανη. νικη. Ο Διοτι η δικαιοσυνης μεν κατατοιων εκ πιστεως, χησις να εχη εργα, οφθαλμ, είναι αφρικων πραγμα το να καταστη ημες δικαιοσ υπηρησινεν-μενος δια και τεραιματα οχ, απο εδωι παν αυτο τισιν τοιτο ητο το θανμα στον και, μαλιστα τον τακτοισαζι την δυναμιν της πιστεως. Δια τοιτο λαλον αφου ταρετρεξεν ολους τους άλλους εις αυτην οδηγει τον λαγον. Ωνομασε δι αυτον πατερα κατα σάρκα αποκλειων αυτου, απο την τρο- αυτον γησιναν συγγενειαν και τροστομαζιν δια τους εδωλοαυτρη, την συγγενειαν προ, αυτον εξ άγχιστεας.

Επειτα λεγει. «Ει γαρ Αδριαμ εξ εργαων εδικαιωθη, Ε εχει καιχημη, αλλ δι τρο, τον Θεον». Αφοι εξηγησεν δι ο Θεος δικαιωνει τον περιτετημενον εκ πιστεως και τον α-περιτεμητον παλιν δια της πιστεως και αφου αρκουντως απεδειξεν αυτο εις τα προηγουμενα, και δια τοι Αδριαμ δεικνυει αυτω με μεγαλυτεραν δυναμιν απο οσην το υποσχεθη και μαχεται, δια της πιστεως προς τα εργα, και θεμελιωνει, όλων τον αγωνα γυρω απο τον δικαιο, και όχι γενικω. Δια τοιτο και τοι τους κολακενει με το να ονομαζη τον Αδριαμ προλατρω και με το να αναγκαζη αυτους να λειθωνται εις αυτον εις ολα. Διοτι μή μου αναφέρης, λέ

[illegible]

Οσοι δε επιθυμει διακονησαι καθ' εντροπιαν τω κυριω
υποθη και πολλη ειναι η δοξα διου ο μεγαρισμος εστι αυτου,
και μαθησαν και δοξης. Δια τουτο εκεινο μεν το πλουσιον εστι
παρανοητημα εκεινου το αναφερει χωρις αναφοράς εις την Γρα-
μην, αφου ειπε «τω γαρ εργαζομενο ο μοιχο, οτι λαμβανει κατα
χαριν» εκεινο ομως το πλουσιον ειναι τοις τοιοις προτιμημα τουτο
δε ευχαριστοι μαρτυρας αποδεικνυται λεγων «καθως ειπε Δαυιδ
Μεγαροι ων αφεθησαν αι ανομιαι».

Διατ. σημαίνει ἄπορσις λέγει Ἐ διότι δὲν λαμβάνει τὴν χεῖρα κατὰ ὀφθαλμὸν ἀλλὰ κατὰ χεῖρα. Ἀλλ' ἰδοὺ οὗτος εἶναι ἕκτος ποῦ μακαρίζεται δὲν ἢ ἐμακαρίζε δὲ αὐτὸν ἐὰν δὲν εἴδῃσιν ὅτι ἀπολαμβάνει καὶ δοξάζει πολλὰ. Καὶ δὲν λέγει ἡ ἀφ᾽ οὐρανοῦ φωνὴ αἰετῶν εἰς τοὺς ἰσχυροὺς τοῦ ἔθους περιτετμημένοι ἀναφέρεται, Ἀλλὰ τι λέγει, «Ὁ μακαρισμός σου οὗτος», πραγματὶ τὸ ὅτι οὗτος ἦτο σπουδαιότερον, «ἐπὶ τὴν περιτομήν, ἢ, ἐπὶ τὴν ἀκροθυσίαν» (στ 9)

Ζητείται: δηλαδή ἐν συνεχείᾳ τὸ ἀγαθὸν τοῦτο, δηλαδή ἡ δικαιοσύνη καὶ μετὰ ποιοὶ εἶναι σπουδαῖον, ἀρχίγει μετὰ τοῦ περιτεμμένου, ἢ μετὰ τοῦ ἀπεριτεμμένου. Καὶ πρόσθε: τὴν υπερβολὴν διότι δείκνυει ὅτι τὸ ἀγαθὸν τοῦτο ὄχι μόνον ὅν ἀποφευγεί τὸν ἀπεριτεμμένον, 500 ἄλλα καὶ ὅτι εἰσέρχεται εἰς αὐτὸν πρὸ τοῦ περιτεμμένου. Διότι ἐπειδὴ ἐκεῖνος ποὺ μακαρίζει, δηλαδή ὁ Δαυὶδ, καὶ αὐτὸς ἦτο ἐν περιτομῇ, καὶ εἰς τοὺς ἐν περιτομῇ ευρισκομένους ἐδίδασκε, κυττάζει κατὰ ποῖον τρόπον ἡγωνίσθη ὁ Παῦλος νὰ ἐφαρμόσῃ ἐκεῖνο ποὺ εἶχε ληθῇ εἰς τὸν ἀπεριτεμμένον. Ἀφοῦ συνήνωσε δηλαδή τὸν μακαρισμὸν εἰς τὴν δικαιοσύνην, καὶ ἀφοῦ

ἐδείκνεν ὅτι καὶ τα ὅσα ἦσαν ἐν ἡμῖν κατὰ τοιοῦτον τρόπον ἐδικαιώθη ἡ Ἀβραάμ. Διότι εἶπεν ὁ μακάριος ὁσίων ὡς τῶν δικαίων ἐδικαιώθη δὲ ὁ Ἀβραάμ ὡς ἰδόντων κατὰ τοιοῦτον τρόπον ἐδικαιώθη ὡς ἀπεριτμήτος ἢ ἀπεριτμήτως ἐν περιτομῇ. Ὡς αὐτὸς εἰρηματοῦται λέγει «λέγομεν γὰρ, ὅτι ἐλογίσθη τῷ Ἀβραάμ ἡ πίστις, εἰς δικαιοσύνην» (στ 4) Β Ἀνωτέρω σφίγγει τὴν γραφὴν ἡ γὰρ ἡ γραφὴ λέγει, φησὶν Ἐπιστεύσεν Ἀβραάμ τῷ Θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην» (στ 3) ἐδὲ προσλαμβάνει ἐν τῇ χειρὶ καὶ τὴν κρίσιν τῶν λεγόντων καὶ δείκνυει ὅτι ἡ δικαιοσύνη ἔχει ὑπερβῆαι ἐν τῷ ἀπεριτμήτῳ.

Ἐπειτα αὖτε ἑτέραν ἀντιθέσιν ποιεῖ ἀνακύπτει ἀπὸ αὐτῶν διότι εἶπεν λέγει, ἐδικαιώθη ἐν ἡμῖν ὁ ἀπεριτμήτος, ἔτι, ἔνεκεν ἐπεισηλθεν ἡ περιτομὴ «Ζημεῖον ἔλαβε, φησὶ, καὶ σφραγίδα τῆς δικαιοσύνης τῆς διὰ τῆς πίστεως, τῆς, ἣν ἡμεῖς ἡν ἀκροβυστία, γενομένης αὐτῷ» (στ 1) Γ Εἶδε, τῶς ἐδείκνυν ὅτι οἱ ἰουδαῖοι εἶναι, ὡς τὰς κυρίως πατρὶς οἱ ἀπεριτμήτοι καὶ ὅτι οὗτοι εἶναι ἐχρημασμένοι, πρὸς τὰς ἐκείνους. Διότι εἶπεν μὲν ὡς ἀπεριτμήτος ἐδικαιώθη καὶ ἐστεφανώθη ὑπὲρ οὗ τοῦ περιτομῆν ἔλαβεν ὑπὲρ οὗ ἐπὶ τῶν καὶ οἱ ἰουδαῖοι ἑτοιμένως τῶν ἀπεριτμήτων πρῶτον εἶναι πατὴρ ὁ Ἀβραάμ. Ἐκείνους οἱ ὅποιοι διὰ τῆς πίστεως περιτμύζονται, ἐν τῶν καὶ τότε τῶν ἐν περιτομῇ εἶναι δευτέρου προγονοῦ, δευτέρου. Εἶδε, τὴν πίστιν να λαμβῇ διότι, ἕως ὅτου να ἔσθῃ αὐτῇ δὲν ἐδικαιώθη ὁ περιτομῆς. Εἶδε, ὅτι ἡ ἐλπίς περιτομῆς οὐδὲν εἰς ἐμπόδιζεν. Διότι ἀπεριτμήτος ἡμῖν καὶ δὲν ἡμποδίσθη να δικαιώθῃ. Δ Ἀρα ἡ περιτομὴ κατατάσσεται μετὰ τὴν πίστιν.

Καὶ οὕτως αὐτοὶ, εἰς κατατάσσεται μετὰ τὴν πίστιν ἀφ' οὗθεν θεσπιαὶ καὶ μετὰ τὴν ἑλληνικὴν περιτομῆς. Ὅχι μόνον δὲ μετὰ τὴν πίστιν, ἀλλὰ καὶ παρὰ πολλὰ κατωτέρα εἶναι ἀπὸ αὐτῆς καὶ τόσον πολὺ, ὅσον εἶναι ἡ ἀποδείξις κατωτέρα τοῦ πραγματος ἐκείνου τοῦ ὅποιον εἶναι ἀποδείξεις π.χ. ὅσον ἡ σφραγὶς τοῦ στρατιώτου καὶ διὰ τοιοῦτον λόγον ἐχρημαζέται σφραγὶς λέγει, Δὲν ἐχρημαζέται αὐτοῦ. Διὰ τοιοῦτον λόγον λοιπὸν ἐδεχθῇ αὐτὴν διὰ να γινῇ πατὴρ κοινός καὶ ἐκείνων τοῖς πιστεύουσιν χωρὶς περιτομῆς, καὶ τῶν ἐν περιτομῇ.

Ἄλλ' ὅχι γενικῶς τῶν ἐν περιτομῇ διὰ τοῦτο καὶ προσθέτει «τοῖς οὐκ ἐκ περιτομῆς μόνον» (στ 12) Ε Διότι εἰς εἶναι τῶν ἀπεριτμήτων ὅχι ἐπειδὴ εἶναι ἀπεριτμήτος διὰ τοῦτο εἶναι πατὴρ, καίτοι θεσπιαὶ ἐδικαιώθη ὅταν ἦτο ἀπεριτμήτος, ἀλλ' ἐπειδὴ τὴν πίστιν αὐτοὶ προσεπαθήσαν να μνηθῶν τοῦ περι-

σοφίαν δεν είναι προφανές, τὴν ἐν περιτομῇ εἰς αὐτὰ τῆς περιτομῆς, εἴαν δὲν προσηύχῃ καὶ ἡ τῆς ἐκείνου διανοῆς τὴν περιτομὴν ὥστε καὶ ὁ οὗτος λέγει, αὐτὸν να ἔχωμεν προλογίζον καὶ ἀπεριτρίμμεν, να ἡ περιφρονήσων τὰς τελευτετημένους.

Βλέπετε κατὰ τὸν τρίτον οὐκ εἶλον τὸν πρῶτον, τὸν πατορὶ 50] Εἴαν δὲ ἡ περιτομὴ οὐκ ἔκαστε, δὲ καὶ κληρονομήσῃ τὴν δικαιοσύνην, δὲν ἔχει μικρὸν ἔσταν καὶ ἡ ἐλπίς, περιτομῆς ἄφου ἐδοχθῇ αὐτὴν τῇ τῆς περιτομῆς. Ὅτε αὐτὸν θα δύνηται να ἔχῃ, αὐτὸν προπατορὶ οὐκ ἀκατήχητος τὰ ἔργη τῆς τῆς ὡς καὶ δὲν φιλολογῇ, οὐτε ἐπαναστατῇ, ἀναμείνων τὸν νόμον.

Ποιὺς τῶν τῆς, καὶ, «τῆς ἐν τῇ ακροβυστίᾳ» (στ 12) Πάλιν κατανοεῖται τὸν ἰσχυρὸν ἐρωτησὶον, ἀναμείνων τὸν χρόνον τῆς δικαιοσύνης καὶ κληρονομήσῃ «τοῖς ἔργεσι» (στ 12) ὥστε ὁμοῦ, τῶν, ἐκείνον να τῆς τῆς ἐκείνου ἀναμείνων ἀναμείνων, αὐτὸ καὶ ἐκείνος, δι' αὐτὴν τὴν ἀναμείνων ἐκείνου τὴν τῆς τῆς Β ὥστε εἴαν αὐτορῆται, τὴν ἐλπίαν περιτομῆς, να δὲ ἀσκήσῃ σαφῶς, π. ὅσον σαφῶς ὑπάρχει, διὰ τὸ ὅτι ἐκ τῆς περιτομῆς, Διὸς ἂν δὲν ἀκατήχητος, π. τὰ ἔργη τῆς τῆς τῆς, π. καὶ ἂν ἀπερῇ, φορὴς εἴαν τελευτετημένους, δὲν θα κατανοήσῃ ἀπολογος τὸν Αὐριανὸν ἐλεῖδῃ καὶ τὴν περιτομὴν διὰ τοῦτο ἔσταν ὥστε να μὴ ἀπορῇ, οὐδὲ ὁ ἀπεριτρίμμεν, καὶ μὴ ἀπειθήσῃ, ἀπολογος καὶ ἀπο ἐκείνου τὴν περιτομὴν, διὸτι διὰ οὗ το πρῶτον κατεστῇ βοηθεῖα, καὶ ὅχι δι' ἐκείνον.

Ἀλλὰ τὴν περιτομὴ λέγει, εἶναι ἀποδείξις δικαιοσύνης. Καὶ τοῦτο χάριν οὐκ ἐλεῖδῃ τῶν, οὐτε τοῦτο ὑπάρχει, διὸτι, τότε σι ἐχρεώζεσθαι τὰς ἑλπίας ἀποδείξις τῶν, ὅμως δὲν ὑπάρχει ἀνάγκη αὐτῶν. Διὸτι, ἀπο τὴν τῆς αὐτοῦ λέγει, δὲν ἦτο δυνατόν να μαθήσῃ τὴν ἀρετὴν τῆς ψυχῆς. C Ἦτο μὲν δυνατόν σι ὁμοῦ εἶχε, ἀνάγκη καὶ αὐτῆς τῆς προσηύχῃς. Ἐπειδὴ δηλαδὴ δὲν μαθήσῃ τὴν ἀρετὴν τῆς ψυχῆς, οὐτε ἡδυνήσῃ να ἀπῇ, σι ἐδοθῇ, ἡ ἀσκήσῃ περιτομὴ ὥστε ἄφου μελετήσῃ εἰς τὸ σωματικὸν τοῦτο, να χειραγωγῇ κατ' ὁμῶν καὶ πρὸς τὴν φιλοσοφίαν τῆς ψυχῆς καὶ ἄφου με πολλὴν προσπαθειαν ὑποδεχθῇ αὐτὴν ὡς μεγάλον ἀξίωμα, να διαπαιδαγωγῇ να μιμῆσαι καὶ να σεβέσθαι τὸν προγονόν.

Καὶ τοῦτο ὁ Θεὸς δὲν τὸ προσηύχασε μόνον διὰ τῆς περιτομῆς, ἀλλὰ καὶ δι' ὅλων τῶν ἄλλων, π. χ. τῶν θυσιῶν, ἐγγὼ καὶ τὸν σαββάτου καὶ τῶν ἑορτῶν.

ὅτι ἀπὸ αὐτῆς γὰρ καὶ ἐλάβε την περιτομήν ἀκριβοῦς τι ἐν
 συνεχείᾳ. Ὁ λοιπὸς λέγει, λέγει αὐτὸ ἐν ἰσχυροτάτοις καὶ ἀκριβο-
 ταῖς καὶ τὴν αὐτὴν ἐνέφερεν λέγων «Εἰς τὸ γενεσθαι αὐτὸν πατε-
 ρα περιτομῆς» (ιστ' α' ε'). εἰ αὐτὰ ἐπὶ τῆς προαπειρομένης
 καὶ τὴν νοήσαντος ἐκείνου τοῦτο ἐξέειπεν, γὰρ ὅτι αὐτὴν τότε πε-
 ρισσότερον ἔδει θά σφι περικυβήθῃ. Διότι τότε ἡ περιτομή εἶναι
 ἀποδείξις, ὅταν τὸ προῖμα τῆς πίστεως ἡττηται ἀποδείξις
 ἐκδήλων τὴν εἰς θεὸν πίστιν, ἢ ὅταν τοιοῦτο τρόπον ἂν ἔδει
 ἔχειν τὴν πίστιν ὅτι ἐπὶ τῷ θεῷ κατεστεινὸν εἶναι αὐτο-
 δείξις. Διότι γὰρ θὰ εἴναι ἀποδείξις πῶς, δεσφραγίς, ὅταν δὲν
 ἐπισημῇ τὸ σφραγισμένον ὅτι, να εἴη, ἐπιδεικνύται, καὶ βασιαντιον
 λέγει ὅτι σφραγισθῇ. Ἐ γὰρ πιστοὶ να ἐπισημῇ ἐντός αὐτοῦ.
 Ὡστε ἡ περιτομή εἶναι κατὰ χάριν, ὅταν δὲν ἐπισημῇ ἐντός αὐ-
 τῆς ἡ πίστις. Αὐτὸ γὰρ εἶναι ἀποδείξις, δικαιώσιν, δὲν ἔχει, ὁ-
 μως δικαιώσιν, ὅτι ἀποδείξιν εἶναι. Διὰ τούτο δηλαδὴ ἔλαβες
 ἀποδείξιν ὥστε να ἐπισημῇ τὸ προῖμα να τὸ ὅποιον ἔχει, τὴν
 ἀποδείξιν τοιοῦτο τρόπον ἔαν θεσπασθῇ ἐπρόκειτο να ἐπισημῇ αὐ-
 τὴν χωρὶς αὐτοῦ, δὲν θὰ σοὶ ἐχρησιμεύτο αὐτό. Ὅχι μόνον δὲ
 τούτο κηρύσσει ἡ περιτομή τὴν δικαιώσιν, ἀλλὰ καὶ τὴν χωρὶς
 περιτομῆς δικαιώσιν. Τότε ἄλλο μολὶν δὲν κηρύσσει ἡ περι-
 τομή, εἴρη, ὅτι δὲν χρειάζεται περιτομή.

«Εἰ γὰρ οἱ ἐκ νόμοι κληρονόμοι, κεκένωται ἡ πίστις, καὶ κα-
 τήρηται ἡ ἐπαγγελία» (ιστ' ιδ'). Ἐδείξιν ὅτι ἡ πίστις εἶναι ἀναγ-
 καία, ὅτι εἶναι ἀρχαιότερα τῆς περιτομῆς, ὅτι εἶναι ἰσχυρότερα
 τοῦ νόμου. 502 ὅτι ὀργανώνει τὸν νόμον. Ἐάν δηλαδὴ πάντες ἡ-
 μαρτον εἶναι ἀναγκαῖα ἔαν ἐδικαιώθῃ ἔνι ἡτὸ ἀπεριτμητός, εἶ-
 ναι ἀρχαιότερα ἔαν δια τὸν νόμον εἴχομεν ἐπὶ γνώσιν τῆς ἁμαρ-
 τίας, ἔχει φανερωθῇ δὲ χωρὶς τὸν νόμον εἶναι ἰσχυρότερα ἔαν
 μαρτυρηθῇ ἐπὶ τοῦ νόμου καὶ τὸν νόμον στερεώσῃ, δὲν εἶναι ἀν-
 τιθετός, ἀλλὰ ψιφὴ καὶ σπέρμαχος.

Δεικνύει πάλιν καὶ ἀπὸ ἄλλου, ὅτι οὔτε ἡτὸ δυνατόν να λα-
 βῶμεν τὴν κληρονομίαν δια τοῦ νόμου, καὶ ἀφοῦ συνέκρινεν αὐτὴν
 πρὸς τὴν περιτομήν, καὶ ἀφοῦ ἔλαβεν τὰ πρόπαια τῆς νίκης. Β
 ἀντιπαράθεται πάλιν αὐτὴν πρὸς τὸν νόμον λέγων ὡς ἑξῆς. «Εἰ
 γὰρ οἱ ἐκ νόμοι κληρονόμοι, κεκένωται ἡ πίστις». Διὰ να μὴ λέγῃ
 δηλαδὴ κάποιος, ὅτι εἶναι δυνατόν να ἔχη καὶ πίστιν καὶ νόμον
 να τηρήσῃ, δεικνύει ὅτι τούτο εἶναι ἀδύνατον. Διότι ἐκεῖνος, που
 στηρίζεται εἰς τὸν νόμον, ὅτι ταχὺ αὐτὸς σωθῇ, δὲν ἔχει εἰς ἐκτι-
 μῆσιν τὴν δύναμιν τῆς πίστεως. Διὰ τούτο λέγει «κεκένωται ἡ

πιστὸν τοῦτον, δὲν χρειαζοίτο ἡ κατὰ χάριν σωτηρία. Διότι δὲν δύναται νὰ ἐλθῇ ἐν τὴν δύναμιν τῆς κατὰ χάριν πίστεως ἡ ἐπιγνώσις. Ὡς καὶ ὁ Ἰσάκας, οὐκ ἔστιν ὅπως νὰ εἴπῃ τι ποτὶ χρειαζοίτο ἡ πίστις. Ἐπομένως εἶναι τοῦτο εἶναι ἀσφαλές, διότι μὴ τὴν πίστιν εἶναι ἐξαρτημένη καὶ ἡ ἐπισχεσις.

Καταλείπει οὖν οὐκ ἔτι μαχεται τὸς πιστοὺς ἀπὸ τοῦ τιμωροῦ ἀπὸ τὴν πατριάρχην. Ὁ Ἀβραάμ ἐδίδεκε δηλοῦν αὐτὸ ἐκείνῳ, ὅτι ἡ δικαιοσύνη εἶναι συντηγμένη μετὰ τὴν πίστιν δεκνύει. Τὸ καὶ ἡ τοῦ χάριτος ὁμοίως. Διότι διὰ νὰ μὴ ἐλθῇ ὁ ἰουδαῖος τι καὶ ἐνδεδιγμένος ἐμεῖς εἶναι διὰ πίστεως ἐδικαιώθη. Ὁ Ἀβραάμ, ὡς καὶ Παύλος εἶπε, νὰ ἐπιλογιστοῦναι τὸ δικὸν αὐτοῦ ἐδικαιωμένον ἔτι ἐπολέμεις τῇ κληρονομίᾳ δὲν δύναται νὰ πραγματοποιηθῇ χάρις τὴν πίστιν τρέφει τὸ ὅποιον, διὰ τὴν ἐκείνου. Πῶς δὲ ἐπιλογιστοῦν ἐν τῇ. Ἦν ὅτι αὐτοὶ ἐν τῇ κληρονομίᾳ τοῦ κόσμου καὶ ὅτι διὰ αὐτοὺς πάντες ἐλαττοῦνται.

Καὶ πῶς κατὰ τὴν ἰσχυρὰν τὴν ἐπισχεσιν αὐτῇ λέγει «Ὅτι ὁ νόμος ὁργὴν κατεργάζεται, οὐ γὰρ οὐκ ἔστι νόμος, οὐδὲ παραβάσις» (στ. 15). Τὴν δὲ ἐπιφέρει ὁργὴν καὶ καθιστὰ ἐπαιθνήσαντες, εἰς τὴν δόξαν. Ὁ εἶναι ἀποκρινόμενος ὅτι καὶ εἰς, κατὰ τὴν χάριν οὐκ εἶναι ὑπερβῆναι εἰς κατὰ τὴν καὶ τιμωρίαν καὶ τὴν ἐκείνου, οὕτως δὲ εἶναι ἄλλοι τῆς ἀληθινότητος, ἄλλοι τῆς τιμωρίας καὶ ἐξουσίας.

Τὴν συμβαίνει λοιπὸν, ἔρχεται ἡ πίστις, πᾶν φέρει τὴν χάριν, ὥστε ἡ ἐπισχεσις νὰ πραγματοποιηθῇ. Διότι ὅταν ὑπερβῇ ἡ χάρις, ὑπερβῇ ἡ συγχωρησις. ὅταν δὲ ἡ συγχωρησις, οὐδὲν εἶναι ὑπερβῇ ὅταν δὲ ἡ τιμωρία ἀφαιρεθῇ καὶ εἰς τὴν θέσιν τῆς ἔρχεται, ἡ δικαιοσύνη, ποὺ χορηγεῖται διὰ τῆς πίστεως, τίποτε δὲν ἐμποδίζει νὰ κατιστωμέν κληρονομοὶ τῆς ἐπισχεσεως.

«Διὰ τοῦτο οὖν ἐκ πίστεως, φησὶν, ἵνα κατὰ χάριν, εἰς τὸ εἶναι βεβαίαν τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ Θεοῦ παντὶ τῷ σπέρματι» (στ. 16). Ἐβλεπεις, ὅτι ἡ πίστις δὲν στερεώνει τὸν νόμον μόνον, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐπισχεσιν τοῦ Θεοῦ δὲν ἀφίνει νὰ μὴ ἐπαληθευθῇ, ὁ δὲ νόμος ἀντιθέτως καὶ τὴν πίστιν καταργεῖ. ὅταν ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν τηρεῖται, καὶ τὴν ἐπισχεσιν ἐμποδίζει.

Ἡ ἀναγκαιότης τῆς πίστεως

Διὰ τούτων δεῖκνυται ὅχι μόνον ὅτι ἡ πίστις δὲν εἶναι περιττή, ἀλλ' ὅτι καὶ τοσὸν ἀναγκαῖα, ὥστε νὰ μὴ εἶναι δυνατόν νὰ σωθῶμεν χωρὶς αὐτὴν. Διότι ὁ μὲν νόμος δημιουργεῖ ὁργὴν, καθό-

σόν πάντες παρέβησαν πτόν αὐτῇ ὁμῶ, δὲν ἐπιτρέπει εἰς τὴν ὁρμήν νὰ ὀργανώσῃ τὴν ἐξουσίαν τῆς 503 «Οἱ γὰρ οὐκ ἔστι φησὶ νόμος, οὐδὲ ταπεινώσις.» Εἶδες κατὰ τοιοῦτον τρόπον ὅχ μόνον ἐξαφανίζει τὴν ἁμαρτίαν ὅταν ἐπάρῃ ἀλλ' ἵνα οὔτε νὰ ἐννοηθῇ δὲν ἐπιτρέπει εἰς αὐτὴν διὰ τοῦτο λέγει «κατὰ χάριν.» Εἰς τὸ τί. Ὅχι εἰς τὸ νὰ καταισχυρῶμεν ἀλλ' αὖτ' εἰς τὸ εἶναι δεδαισιν τὴν ἐπαγγελίαν παντὶ τῷ σπερματί.»

Δυσὶ ἀγαθὰ ἀναφέρει ἐδῶ, ὅτι καὶ δεδαισιν εἶναι τὰ χορηγούμενα, καὶ εἰς ὅλους τοὺς ἀπογόνους, εὐαγγελίων συγχρόνως τοὺς εὐδωλολάτραι, καὶ δεκνύντων ὅτι οἱ Ἰουδαῖοι εὐρισκονται ἐκτός, ἀν φιλονεικούν πρὸς τὴν πλῆν. Διότι τοῦτο εἶναι τερασσιώτερον δεδαισιν παρὰ ἐκεῖνο· διότι, δὲν σε ὁμαίτε ἡ πίστις, μὴ φιλονεικῆς ἀλλὰ καὶ ὅταν κινδυνεύῃς ἀπὸ τῶν νόμων καὶ διασώσῃ.

Ἐπειτα ἐπειδὴ εἶπε «ταῦτι τῷ σπερματί.» Β' προδιόριζει εἰς ποῖον σπερμα «Τῷ ἐκ πίστεως» (στ' 16) ἡ ἐκ πνευματικῶν τὴν πρὸς τὰ ἔθνη συγγένειαν, καὶ δεκνύντων ὅτι δὲν ἀναγκάζονται νὰ σπρωζωνται εἰς τὸν Ἀβραάμ αἰτοῦ τοῖ δὲν πιστεύουν ὁμοίως πρὸς ἐκεῖνον Ἰδοὺ καὶ ἐν τρίτον καταρτίζονται ἡ πίστις διότι ἐκείνη ἀκριβεστερῶς τὴν συγγένειαν πρὸς τὸν δικαῖον καὶ τὸν κατέστησε προγενὸν περισσότερων ἀπογόνων. Διὰ τοῦτο δὲν εἶπεν ἀπλῶς,

Αβραάμ ἀλλὰ «τοῦ πατρὸς ἡμῶν» (στ' 16), ἡμῶν τῶν πιστῶν.

Ἐπειτα ἐπιδεχάμενος τὸ λεχθέν καὶ μετὰ τὴν μαρτυρίαν «καθὼς γέγραπται, φησὶν, ὅτι πατέρα πολλῶν ἐθνῶν ἐτίθεικά σε» (στ' 17) Εἶδες ταῦτα νὰ ὁικονομοῦνται ἀνωθεν, C. I. λοιπὸν λέγει, εἰάν ἀναφερῇ ταῦτα χάριν τῶν Ἰουδαίων ἢ τῶν Ἀμαληκίων ἢ τῶν Ἀγαρηνῶν, Τοῦτο μὲν δεδαισιν, τριχωρῶν δεκνύνει σαφέστερον ὅτι δὲν ἔχει λεχθῇ περὶ ἐκεῖνον πρῶτος ὁμῶ, πρὸς ἄλλο σπευδεῖ, διὰ τοῖ ὁποῖου καὶ αὐτὸ τοῦτο δεκνύνει, ὀρίζων τὸν τρόπον τῆς τοιαύτης συγγένειας καὶ ἀποδεικνύντων αὐτὸ μὲ πολλὴν μεγαλοφυΐαν. Τί λέγει δηλαδὴ «ἔκατεναντι οὐ ἐπίστευσε Θεοῦ» (στ' 17). Ἐκεῖνο δὲ τὸ ὁποῖον λέγει, τοῦτο σημαίνει Ὅπως ἀκριβῶς ὁ Θεὸς δὲν εἶναι μερικὸς Θεός ἀλλὰ πατὴρ πάντων, τοιοῦτοτρόπως καὶ αὐτός. Καὶ πάλιν ὁμοίως ὁ Θεὸς εἶναι πατὴρ ὅχι κατὰ τὴν φυσικὴν συγγένειαν, ἀλλὰ κατὰ τὴν οἰκειοποιήσιν τῆς πίστεως, τοιοῦτοτρόπως καὶ αὐτός. D ἡ ὑπακοὴ δηλαδὴ τῶν καθύστα πατέρα ὁμῶν μας. Διότι ἐπειδὴ οὐδῶς ὑπελογίζον αὐτὴν τὴν συγγένειαν, ἀφοῦ κατεῖχον τὴν υἱικὴν ἐκείνην, δεκνύνει ὅτι αὕτη εἶναι κυριώτερα, μὲ τὸ νὰ ἀντιψώσῃς τὸν λόγον πρὸς τὸν Θεόν.

του προγράματος και δεν έτιτρεπε να μη ληθ τιστεντόν τό λεγόμενον εκείνα τα όποια είναι αντιθετα μεταξ των η πιστις οιατηνωσεν αυτα Διοτι εαν ομιλει περι εκεινων των κατελεμενων εκ τοι Ιουδαη ητο περιτιος ούτος ο λογος C διοτι εκεινοι εγεννηθησαν όχι κατα πιστιν αλλα κατα φροιν

Αλλα και τον Ισραηλ φερει εις μισον Διοτι δεν επιστευσεν χαριν εκεινων των εθνων αλλα χαριν εκεινοι τοι να υπερχει αυτη την στεφρα γιναικα Ειν λουπον είναι μαθησ το να υπερχει αυτη πολλων εθνων είναι φανερον οτι εγνωει εκεινα τα εθνη χαριν των οποιων επιστευσε Διοτι δια να μαθησ οτι περι αυτων ομιλει ακουσε τα ετομενα «και μη ασθενήσας τη πιστει, κατενοησε μέν τό εαυτοῦ σώμα νεκρωμένον» (στ 19)

Είδες πως αναφερει και τα εμποδια και οτι η υψηλη ο αθεσις τοι δικαιοι όσα τα υπερχεινεις, Ο Ισραηλ ελπιδια γεγε, είναι αυτό ποι τοι υπερχειθ Τωτο εμποδιον τρετον ολετι οτι δεν ηδινατο να Ιδη καποιον προφητιμενον Αδελφει να εχ αποκτηση υιον και αυτον τον τρωπον Διοτι οι εν γεννηθεντες μετα απο αυτον εις αυτον Ιδλεπον εκεινος όμως εις ουδενι αλλ εις τον Θεόν μονον δια τωτο και «τις ελπιδια» ελπειν Ελπειτο το σώμα που είχε νεκρωθη δευτερον τωτο και η νεκρωσις της μητρας της Σαρρας τωτο και τρωτον και τεταρτον

«Είς δέ την επαγγελίαν τοῦ Θεοῦ σου διεκριθῇ τῇ ἀπιστίᾳ» (στ 20) Διοτι ούτε αποδειξειν εδωσεν ούτε εκαιε θαυμα ο Θεος, αλλα λογοι γυμνοι ησαν μονον που υπερχοντο εκεινα τα όπεια δεν υπερχετο η φροιν Αλλ όμως «οι διεκριθη» λεγει Ε Δέν ελπειν οτι δεν ηλιωτησεν, αλλ οτι δεν διεκριθη τωτέστιν, οτι προσεβαλεν ενδοιασμούς, ούτε αμφεβαιε αν και ησαν τωσον πολλα τα εμποδια Απο αυτα μαθηανομεν οτι εστω και αν αναριθμητου αδυνατα υποσχεται ο Θεός, δεν τα καταδεχθη δε ο άκουων ή αδυναμια δεν ανηκει εις την φροιν των πραγμάτων, αλλ εις την ανοησιαν εκεινου ποι δεν τα δεχεται

«Αλλ' ἐνεδυναμώθη τῇ πίστει» (στ 20) Κυτταξε την δυναμιν της σοφιας του Παυλου Διοτι επειδη ο λόγος ητο περι εκεινων που εργαζονται και περι εκεινων που πιστευουν, δεικνυει οτι ο πιστευων μαλλον εργαζεται παρὰ εκεινος, και οτι χρειάζεται περισσότεραν δυναμιν και πολλήν ισχυν, και οτι δεν υπομένει τόν τιχόντα κόπον Διοτι εξευτελεζον την πιστιν οτι δήθεν δεν έχει κόπον 505 Προς τωτο λειπόν ιστάμενος δεικνύει, οτι έχει ανανγκην από περισσότεράν δυναμιν όχι μόνον εκεινος που κατορθωνει

συνφροσύνην ἢ καὶ ἄλλο ἀπὸ αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ ἐκεῖνος ποὶ ἐταδεῖ κινεῖ πιστὸν. Διότι ὅπως ἀκριβῶς, ἐκεῖνος χρειάζεται δύναμιν διὰ νὰ ἀποκροῖσθῃ τοὺς λογισμοὺς τῆς ἀκολασίας, τοῦ κατωτρόπου καὶ οἱ τοὺς χρειάζεται δύναμιν ψυχὴν διὰ νὰ ἀπομακρυνῇ τὰς σκεψὲς τῆς ἀπιστίας. Πῶς, λοιπὸν κατέστη σκληρὸς, διὰ τῆς πιστεως λέγει, χωρὶς νὰ ἐγκαταλείψῃ τὸ πρᾶγμα ἐν τοῖς λογισμοῖς, ἐπὶ οὗ ἐστὼ καὶ ἂν κατέλεσε δὲν εἶπαίτε νὰ πιστεύῃ.

Β Πῶς κατωθῆκε δὲ αὐτὴν τὴν πίστιν «**δοὺς δόξαν τῷ Θεῷ, φησι, καὶ πληροφωρηθεὶς, ὅτι ὁ ἐπηγγέλται, δυνατός ἐστι καὶ ποιήσαι**» (στ 20-21) Ἄρα ἡ ἐλπίς, περιεργίας ἀποτελεῖ δόξαν πρὸς τὸν Θεόν, ὅπως ἀκριβῶς θεοῦτως ἡ περιεργία ταυμάσιον. Ἐὰν δὲ ὅταν περιεργαζώμεθα καὶ ζητῶμεν τὰ κατω δὲν δοξάζωμεν πολὺ περισσότερον, ὅταν ἀναμειγνυόμενοι εἰς ξένας ὑποθέσεις, ἐξετάζωμεν τὴν γέννησιν τοῦ δευτέρου. Ὡς ταῦτα καὶ ὅσα ὡς παρεκτρέπομενοι. Διότι εἴναι δὲν πρέπει νὰ ζητῶμεν τὸν τύπον τῆς ἀναστάσεως, πολὺ περισκοπεῖται τὰ ἀπορητὰ ἐκεῖνα καὶ φρικτά.

Καὶ δὲν εἶπεν ἁπλῶς, πιστεως ἀλλὰ «**πληροφωρηθεὶς**» Διότι ἡ πίστις τοιαυτὴ εἶναι, σφαιστερὰ ἀπὸ τῆς ἀποδείξεως τῶν συλλογισμῶν, καὶ περισσότερην τείθει. **Γ** Διότι δὲν εἶναι δυνατόν ἑτέρῳ σκεψὲς, ἀφοῦ εἰσαλήθῃ νὰ διασαλευθῇ ἐν συνεχείᾳ αὐτὴν. Διότι ἐκεῖνος μὲν ποὶ τείθεται, μὲ συλλογισμοὺς δύναται καὶ νὰ μεταπεισθῇ ἐκεῖνος ὁμῶς ποὶ θεοδικιώνεται διὰ τῆς πιστεως ἐμφράξῃ μὲ τείχος ἐν συνεχείᾳ τὴν ἀκοῇ αὐτοῦ, ὥστε νὰ εἶναι ἀπροσβλήτος ἀπὸ τοὺς λογισμοὺς τὴν δόξαν.

Αφοῦ εἶπε λοιπὸν, ὅτι ἰδικαιώθη διὰ τῆς πιστεως δεικνύει, ὅτι καὶ ἐδόξασε τὸν Θεόν διὰ τῆς πιστεως, πρᾶγμα τὸ ὅποιον εἶναι ἰδιαίτερος γνωρισμὸς ὁρθοῦ θείου. «**Λαμβανὼ γὰρ ἐμὼν τὸ φῶς ἐμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων ὅπως ἰδῶσι τὰ καλά ἔργα ὑμῶν, καὶ δοξάσωσι τὸν πατέρα τῶν ἐν τοῖς οὐρανοῖς**» (Ματθ 5, 16). Ἀλλ' ἰδοὺ ὅτι τοῦτο ἐφανῆ νὰ εἶναι καὶ τῆς πιστεως γνωρισμὸς.

Πάλιν ὅπως τὰ ἔργα χρειάζονται δύναμιν, τοιοῦτοτρόπως καὶ ἡ πίστις. **Δ** Διότι ἐδοίκεν, εἰς τὴν περιπτώσιν τῶν ἔργων, πολλὰ καὶ τὸ σῶμα μετέχει εἰς τὸν ἰδρωτὰ ἐκεῖ ὁμῶς, εἰς τὴν περιπτώσιν τῆς πιστεως, τὸ κατόρθωμα ἀνήκει εἰς μόνον τὴν ψυχὴν. Ὅστε ὁ κόπος εἶναι, μεγαλύτερος, ὅταν δὲν ἔχῃ ἐκεῖνον ποὶ μετέχει με αὐτὴν εἰς τοὺς ἀγῶνας.

Μεγάλη είναι ἡ δύναμις τῆς πίστεως

Εἶδε, κατὰ τὸν τρόπον εἶπεν, ὅτι, τα προσηύτα ἐκείνα ὑπὲρ ἡσάν των ἐξ ὧν ὅπως τὸ ἡ κληρονομία πρὸς τὸν θεόν ἔτι νῦν ἀπὸ διανοίας καὶ κατὰ τὴν δόξαν τῶν θεῶν, ἀντικεινόμενα τὴν περὶ τὴν πίστιν.

Ἀφοῦ εἶπε δὲ ὅτι ἐκείνα τα ὅποια ἔχει ἐπιστάσει, εἶναι δύναμις καὶ να ἐπιμαρτυρησῇ ἔτι τὴν γνώσιν, ὅτι προσηύτα μετὰ διανοίας καὶ περὶ τῶν μελλόντων. Διότι δὲν ἐπεσχέθη μόνον τα παρὼντα, ἀλλὰ καὶ τα μελλόντα καὶ ὅσον ταῦτα ἦσαν ἔπος ἐκείνων. Ἀρα ἡ ἀπίστα εἶναι γνωρίσμα διανοίας ἀσθενούς καὶ μικρῆς καὶ ταπεινῆς. Ἐπεὶ οὖν μερικὸι ἀπὸ κατηγορίας διὰ τὴν πίστιν ἄς ἀντικατηγορήσων ἡμεῖς αὐτοῖς, διὰ τὴν ἀπίσταν ὡς ταπεινότητες καὶ μικροψυχίας καὶ ἀνοήτου, καὶ ἀσθενεῖς καὶ ὡς διακείμενοι οὐδυνῶς καὶ τερνῶς καὶ ἀπὸ ὄνους. Διότι ὅτι, ἀκριβῶς τὸ πιστεῖν εἶναι γνωρίσμα ὑψηλῆς καὶ μεγαλοψυχίας, ψυχῆς, κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον ἡ ἀπίστα εἶναι γνωρίσμα ψυχῆς ἀλογιστικῆς καὶ μηδαιμένης καὶ ποῦ ἔχει καταλήξει εἰς τὴν ἀνοήτιαν των κτηνῶν.

Διὰ τοῦτο ἐκείνοι, ἀφοῦ συγκριταίωσιν ἄς μνησθῶμεν τὸν πατριάρχην καὶ ἄς δοξασθῶμεν τὸν θεόν ὅπως ἀκριβῶς ἐκείνος ἔδωκε δόξαν εἰς αὐτόν. Ἐπεὶ οὖν αὐτοὶ εἶδον ὅτι αὐτὸν εἶχεν ἐννοήσει τὴν μεγαλοψυχίαν αὐτοῦ τὴν ὑπερῶν δύναμιν καὶ ἀφοῦ εἶδον τὴν προσηύχουσαν περὶ αὐτοῦ ἀντιλήψιν 506 καὶ αὐτὸν τὸν τρόπον ἐπιμαρτυρήθη περὶ τῶν ἐπιστάσεων.

Ἄς δοξασθῶμεν λοιπὸν αὐτὸν καὶ ἡμεῖς καὶ διὰ τιστῶς καὶ δι' ἔργων. Ὡστε καὶ μισθὸν να λαβῶμεν τὴν δόξαν παρ' αὐτοῦ. «τοὺς δόξάζοντας γὰρ με δόξασα» (Α Βασίλ. 2, 46) λέγει Μωλυνῶσι καὶ ἀν' αὐτοῖς δὲν ἐπηρεχέ καὶ μισθὸς αὐτοῦ τοῦ ἴδιον ἢ τοῦ δόξῃ. ἡ κατασκευὴ να δοξασθῶμεν τὸν θεόν. Διότι εἰαν οὖν εἰς βασιλείας ἀπεθιγόντων ἐπισημαίωσι αὐτὸν ἀνθρώπων με αὐτὸ τοῦτο μόνον σημεινῶνται. ἔπος καὶ ἂν δὲν καρπωθῶν τιστε ἄλλο σκεψῶν τιστε δόξα θὰ εἶναι ἡ δι' ἡμῶν δόξα τοῦ δευπτοῦ ἡμῶν ὅπως ἀκριβῶς καὶ τιμωρία τοῦ να καρπῶμεν να ὁλοκληρηθῇ αὐτοῖς ἐξ αἰτίας ἡμῶν.

Καὶ θεοφῶς καὶ αὐτὴν ταῦτα τὴν δόξαν. Β μισθὸν ἡμῶν θέλει να γίνετα διότι αὐτοῖς δὲν τὴν χρειαζεται. Διότι τιστε να

Εάν δε αγνοῇ, τι σημαίνει ἡ μάχη ἐκ τῶν κατὰ ἐμὴν θά προσπαθῶσω νὰ σοὺ ἐξηγήσω τὸν λόγον τοῦ πολεμοῦ αὐτοῦ. Τι σημαίνει λοιπὸν ἡ μάχη ἐκ τῶν κατὰ; Ἰδὲ νὰ κτεταθῇ τῶν κατὰ πράξεων δια τῆς ἡθροῦς δια τῶν παλαιῶν. Ὁ δὲ πᾶν τὸν διωτικὸν 507 διὰ τοῦτο ἂν ἰδῇ καποῦν νὰ περὶ τῶν οὐρανῶν, πρῶτον μὲν θὰ δυνήσῃ νὰ τηδῇ τὸν ἑαυτὸν διὰ τὸν δὲ καὶ ἂν ἐπιχειρήσῃ θὰ τέσῃ ταχὺ διὰ τὸν δὲ ἐμὴν τῶν μη φοδῇθῃς δὲν ἐμὴν πτερά μη τρωματῆς ἐμὴν τῆς σῆς σῆς καὶ εἰς τὰ πράγματα τῆς γῆς.

Ἄς, μη ἐπιτρέψῃ λοιπὸν εἰς σε τιποτὲ κοινὸν πρὸς τὴν γῆν καὶ δὲν θὰ χρειασθῇς κοινὸν διὰ τὸν δὲν ἑαυτὸν τὴν ἐκ ταρταρῶν μάχην, ἀλλὰ ὅπως ὁ ὅπως κτετῆται εἰς τὰς ἀκύνθας ἀνιῶν, διαμένων κεκαρμένον εἰς τὴν πύλιν τοῦ ταύτου καὶ ἂν κοψῇ, τὰς ἀκύνθας εἰκότως θὰ ἔλθῃ αὐτὸν ἐνταῦθα φανερὸς καὶ ἂν μάχῃς νὰ ἐπαναληφθῇν εἰς αὐτὸν τὰς θῆρας ἐπὶ τῆς θὰ ταῖς ἀκύνθας. Β. διὰ τὸν ὑπαρχόν, εἰς ἡμᾶς ὑπαρχόν ἐπὶ τῶν πνευματικῶν τοῦ ὄνομα τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἡ δύναμις τοῦ σπασμοῦ. Αὕτη ἡ ἐκδοὺς οὐ μόνον ἐμὴν τὸν δριμύντα ἐμὴν τὴν φωνῆν τοῦ καὶ τὸν φωνῆν εἰς τὸ πνεῦμα, ἀλλὰ καὶ τῶν ματῶν θεομυθῆν.

Εάν δε ὑπαρχόν καὶ τῶν τοῦ αὐτοῦ ὅτι δὲν ἐθεραπεύθησαν τὸτε συνέβη εἰς αὐτὰς τῆς ἀναστασεως αὐτῶν εἰς αὐτὰς τῆς ἀδυναμίας τοῦ λεγόμενου, ἐπὶ δὲ καὶ τὸν Ἰησοῦν ἄλλοι μὲν τὸν ὄντον καὶ τὸν συνέβαινον καὶ τιποτὲ δὲν ἐκέρδιζον ἡ ἐκέρδιζον οὕτως ἂν καὶ αὐτὸ το ὄνομα τοῦ δὲν ἡγῆσεν ἀλλὰ αὐτὴν τὴν ἄκρην τοῦ ἐνδεδυμένου μόνον ἐσταματῆσαι χρόνους πηγῶν αιμάτων. Τοῦτο το ὄνομα καὶ εἰς τοὺς δαίμονας εἶναι φοδῆρον καὶ εἰς τὰ πᾶσι καὶ εἰς τὰ νοσηματα.

Με αὐτὸ λοιπὸν ἄς σημειώσωμεθα, C με αὐτὸ ἄς ἀναγνωρίσωμε τὸν φανερὸν, καὶ αὐτὸν τοῦ τροπῶν καὶ ὁ Παννὸς κατεστῇ μῆγας, καὶ αὐτοὶ καὶ ἐκεῖνος ἦτο τῆς αὐτῆς φωνῆς με ἡμᾶς ἀλλὰ ἡ πίστις μετεβίβασεν αὐτὸν εἰς ἄλλον ἀντὶ ἄλλον καὶ τὸση ἦτο ἡ ἀφθονία, ὥστε καὶ τὰ ματῶν αὐτῶν εἶχον πολλὴν ἰσχύν (πρὸς Πράξ. 19, 12). Ποῖας λοιπὸν ἀπολογίας θὰ εἴμεθα ἄξιοι εἰναι διὰ τὴν ἐκέρδιζον μὲν καὶ αἱ οὐκ αἱ (πρὸς Πράξ. 5, 5) καὶ τὰ ματῶν ἀπεμακρύνον τὸν θάνατον ἡμῶν δὲ οὔτε αἱ εὐχαὶ δὲν κατασφαλύν τὰ πᾶσι. Ποῖαν εἶναι τὸ αἷον λοιπὸν, ἡ πολλὴ διαφορά τοῦ χαρακτήρος διὰ τὴν τὰ φυσικὰ προσόντα ὁμοίως εἶναι, ἴσα καὶ κοινὰ, καθόσον ὁμοίως με ἡμᾶς καὶ ἐγεννήθη καὶ ἐτράφη καὶ

την γην κατέκτησε και τον αέρα ανεβένυσεν ἄλλ' ὡς πρὸς τὰ
 ἄλλα ἦτο πάλι ἀνωτερος ἀπὸ ἡμῶν και καυτερος, ὡς πρὸς τὸν
 ἑλκὸν δηλαδὴ και τὴν πίστιν και τὴν ἀγάπην

Ὁ Ἄς μνησθῶμεν λοιπὸν αὐτόν, ὃς συμβαλὼμεν ὥστε και δι
 ἡμῶν νὰ ὁμαρῇ ὁ Χριστὸς ἐπιθυμῇ τοιοῦτο αὐτὸς περισσοτερον
 ἀπὸ ἡμᾶς, και διὰ τοῦτο κατεσκευάσε το ὄργανο τοιοῦτο και δὲν
 θέλει αὐτὸ νὰ μὲνῃ ἀχρηστὸν και ἀνενεργητὸν ἀλλὰ πάντοτε
 θέλει νὰ χρησιμοποιῶμεν αὐτό. Διὰ τοῦ λοιπὸν δὲν ἐτοιμῶνται αὐτό
 καταλλήλων διὰ τὴν χεῖρα τοῦ τεχνίτου ἀλλὰ διαλέγεις τὰ νεύρια
 και τὰ καθίστας περισσοτερον ἀδυναμα μὲ τὴν ἀπολαυσιν και
 ἄλλην τὴν κίθαριν τὴν ἀποδεικνύεις ἀχρηστὸν διὰ τὸν ἑαυτὸν σοι.
 ἔνω πρέπει νὰ δυναμῶνῃς και νὰ στερεωνῇς τὰ μέλη, και νὰ τὰ
 στηρίζῃς μὲ τὸ πνευματικὸν ἄλλως, Ἐ. Διὸτι ἂν ἰδῇ αὐτὴν κατ' αὐ
 τὸν τὸν τρόπον συναρμολογημένην θα ὁμαρῇ και διὰ τῆς δικῆς
 μα. ψυχῆς ὁ Χριστὸς. Τοιοῦτο δὲ ὅταν τραυματιολογηθῇ θα ἰδῇ
 νὰ σκαρτοῦν ἀπὸ χαρὰν και οἱ ἄγγελοι και οἱ ἀρχαγγελοι και τὴ
 Χερουβείμ.

Ἄς γινώμεν λοιπὸν ἄξιοι τῶν ἁμαρτιῶν χειρῶν ὃς παρκατα
 σῶμεν αὐτοὺς νὰ κρούσῃ και εἰς τὴν ἰδιάν μας κυρδεῖν μάλλον
 δι δὲν χρειαζεται τὴν παρκαρῆσιν μόνον νὰ τραυματισθῇ αὐτὴν
 ἀξίαν τῆς ἀφῆς ἐκείνης, και αὐτὸς (θα τραστρεῖ) πρώτος εἰς σὲ
 Διὸτι ἔαν χαρὰν τῶν μελλόντων προστρεῖ — αὐτοὶ δὲν εἶχε κα
 ταπτῇ ἀκομῇ τοιοῦτος ὁ Παῖς ὅταν τοῖ ἐλάττει το γυμνασιον —
 ὅταν ἰδῇ νὰ ἔχῃς τελεωλοιοθῇ τι δὲν θα τραστῇ. Ἄν δὲ ὁ Χρι
 στος ὁμαρῇ και το πνεῦμα ολιωδῇτοτε θα κατελθῇ ἰτιμῶμενον
 και θὰ καταστῶμεν καινῆροι ἀπὸ τοὺς σαρρῶντες. 508 ἔχοντες
 ἐξωγραφωμενον εἰς τὸ σῶμα ὃχι ἀλλως τὸν ἥλιον και τὴν σελή
 νην, ἀλλὰ τὸν κυρῶν τοῦ ἥλιου και τῆς σελήνης, και τῶν ἀγγέλων
 και κατοικούντα και περιπατούντα ἐντοῦς ἡμῶν

Ἀπὸ ὅλα τὰ θαύματα πρέπει νὰ προτιμᾶται ἡ ἀγάπη

Λέγω δὲ ταῦτα ὃχι διὰ νὰ ἀναστήσωμεν νεκροὺς οὔτε διὰ νὰ
 καθαρίσωμεν λεπροὺς ἀλλὰ διὰ νὰ ἐπιδείξωμε το μεγαλύτερον
 ἀπὸ ὅλα αὐτὰ τὰ θαύματα, τὴν ἀγάπην. Διὸτι, ὅποι υὑπαρχει τὸ
 καλον τοιοῦτο, ἀμέσως και ὁ Υἱὸς συνυπαρχει μετὰ τοῦ Πατρός,
 και ἡ χάρις τοῦ Πνεύματος, ἐπιφοιτᾷ. «Οἱ γάρ ἔαν ὦσι, φησι,
 δύο ἢ τρεῖς συνηγμένοι εἰς τὸ ἐμὸν ὄνομα, ἐκεῖ εἰμι ἐν μέσῳ αὐ
 τῶν» (Ματθ. 28, 20). Πράγμα τὸ ὅποιον εἶναι πολλῆς καλῆς δια

Θεωρεῖτε καὶ ἰδίον ἐκείνων τοῦ πάλαι ἀρχιερέως νὰ ἴσῃεν ἐκαστέρωθεν τοὺς ἀγαπωμένους

Καὶ τοῦτο εἶναι **Β** λέγει τοσοῦτον ἄθλος, ὥστε νὰ μὴ θῇαι νὰ ἔχη ἐκ τὸ μέσον τοῦ Χριστοῦ. Ἡμεῖς δὲ οὕτως σπουδαίως ἀγαπᾷμεν τὸν Χριστόν, ὅτι καὶ ἐν τῇ καταστάσει κατὰ τὸν νόμον καὶ ἐν τῇ ἐλευθερίᾳ τῆς ἀρετῆς βλάπτει ἡμεῖς νὰ εἴδωμεν ἐν τῷ πόνῳ αὐτῶν τεχνὸν κατὰ αὐτὴν αὐτὴν τεχνὴν τοῦ νόμου κατὰ τὴν αὐτὴν μένδραν με ὁμοιοποιεῖν νὰ ἀπαρτεθῇ σὺ δὲ νὰ μάγῃται ἐν τῷ αὐτῷ τοῖς μένδρῳ ἀπὸ κοινῶν νὰ ὁμοιοποιεῖται ἀπὸ κοινῶν νὰ ἀνακοινωθῇ τὰ ἀγαθὰ ἀπὸ κοινῶν νὰ ἐνταμινωθῇ τὰς ἐλπίδας καὶ μνημονεύειν μαζὴν καὶ ἐλπιωσασθαι. Μνημονεύω μὲν καὶ οὐκ ἐλπίσας περικειμένων οὕτε ἐκτός ἐαυτοῦ. Διότι βλέπω μὲν ἔχειναι τὸ ὀποῖον οὕτως καὶ γινώσκω ὅτι ἐπισκοπεῖται κατὰ αὐτὴν τὴν ἀρετὴν ἀρετὴν καὶ τὸν αὐτὸν τοῖς μένδρῳ **Γ** διὰ τοῦτο ὁμῶς ἀδελφές, θρηνηνὸν ὅτι ἐν τῷ τόσῳ τριμύτῳ μᾶς σπαρασσόντων ἐν τούτοις πῶς σπαιζόμεν. Καὶ τοῖς ἐλπιωσασθαι λέγει, εἶδ' ἔδω. Ἐδὼ μὲν οὐκ ὁμῶς οὐκ οὐκ οὐκ, οὐκ οὐκ, οὐκ οὐκ, ὁ τὰδε κατηνάρκει τὸν τὰδε πάλαι κακοποιεῖται φανερώς, ἄλλος φθίνει εἶναι παρρησιαστής καὶ ἀρτὰς καὶ ὁμοῦ. ἑτέρος ἄλλος ἐρωτεύεται κακῶς, ἄλλος μάχεται φειδόμενος, ἄλλος φειδόμενος. Καὶ ἐάν ἦτο δυνατόν νὰ ἀποκοιμηθῇ τὰς ψυχὰς, ὅτι θὰ ἐβλάπτετε διὰ αὐτὰ λεπτομερῶς, καὶ θὰ ἐγνώσκετε ὅτι δὲν εἶμαι παραφρων.

Δὲν ὁμῶς εἰς τὰ στρατοπεδα, ὅτι ὅταν μὲν ὑπαρχῇ ἐμνήνη, αἰφύρῃ ἀποθεσθῇ τὰ ὅταν, **Δ** διαβαίνουν εἰς τὸ στρατοπεδὸν τῶν ἐχθρῶν γυμνοὶ καὶ ἄοπλοι. Ὅταν δὲ τροφυλασσῶνται με ὅπλα καὶ ὑπαρχοὺν σκοπῆαι καὶ προπορευόμενοι ἀνιχνεῖται καὶ ἡ ρυτὴν νύκτες καὶ πυρὰ καίεται διηρκῆς, τὸ τοιοῦτον δὲν εἶναι ἐμνήνη, ἀλλὰ πολέμῳ. Τὸ ἰδίον καὶ εἰς ἡμᾶς εἶναι δυνατόν νὰ ἴδωμεν, διότι καὶ μεταξὺ μᾶς τροφυλασσόμεθα καὶ φειδόμεθα καὶ ὁ καθεὶς συνομιλῶμεν μετὰ τοῦ πλησίον πρὸς τὸ οἷός με τροφυλασσῶν, καὶ ἂν ἴδωμεν ἄλλον νὰ πλησιάζῃ, σιωπῶμεν καὶ δαί τὰ διηκνύμεν εἰς τὴν μέσσην πράγμα τοιοῦτον δὲν συνίστη ἀνθρώπους που ἔχουν θάρρος ἀλλὰ πῶς πῶς τροφυλασσονται.

Ἀλλὰ ταῦτα, λέγει τὰ πραττομένον ὅχι δαὶ νὰ ἀδικήσωμεν ἀλλὰ διὰ νὰ μὴ ἀδικηθῶμεν. **Ε** Ακριβῶς διὰ τοῦτο λυπούμαι, διότι ἐν τῷ ζῶμεν μεταξὺ ἀδελφῶν χρειάζομεθα πρυγνῶν διὰ νὰ μὴ ἀδικηθῶμεν, καὶ πυρὰ καίομεν τοσάς, καὶ τοσοῦτον φυλάκας καὶ ἀνιχνεύτας. Τὸ δὲ αἰτίων εἶναι ὅτι ὑπαρχεῖ τοῖς

φειδός, πολλή δουλοπνεία, πολλή αλτρουσία τη. τῆς. καὶ τὸν ἑμὲς
χωρὶς ἀναγκῆν

Διὰ τοῦτο θεοσώτως εἶναι δυνατόν νὰ εὖρη κανεῖ, πολλὴ νὰ
ἔχουν θάρος, πρὸς ἐδωλευμένον, μάλιστ' παρὰ τῶν Χριστιανῶν,
καὶ πράγματι, ποσὴς ψυχῆς, εἶναι ἄξιον ταύτης. Ἰδοὺ δὲ αὐτοὶ τὴν
ποσὴν οὐμωγῶν. Καὶ τι θὰ παθῶ, λέει ὁ Δουλοπνὴς, εἰναι ὁ τιθε-
μεν μοχθήρας. Καὶ τοῦτο εἶναι ἡ ἐκκινητικὴ αὐτῶν. Ποιὶ δὲ ἐπι-
στὰς αὐτοῖς νόμος ἐπὶ τοῖς ποταμοῖς νὰ ὀκιστῶμεν ἀλλήλων τὰ
οὐκ ἐν. 509 Διότι ἂν δὲν ἔχρησθη νὰ συμπεριφερῇ ὀρθῶς πρὸς
τὸν ἀδελφόν, τότε θὰ διγνῇ νὰ συμπεριφερῇ κατὰ τὸν
ἐνόν. Ἐὰν τὸ ἰδικόν σου μένος δὲν ἴσχυρῃ νὰ χρησιμοποιεῖς
τοτε θὰ διγνῇ νὰ προσλαλῇ τὸν ἐξωθεν καὶ νὰ τὸν συνδε-
σῃς μὲ τὸν ἑαυτὸν σου.

Ἄλλα τι θὰ ταῦθα. Ποιὶ δυσκολεῖσθαι νὰ ἀφῇται ἐλευθερί-
τι δακρυά μου. Ἐπειδὴ ἂν καὶ ἀφῇται ἀπὸ τοῦς ὀφθαλμοῦς αἰφνο-
ναι, πῶς δακρυῶν κατὰ τὸν τροχὴν τοῦτον ὁρᾷ ἀναριθ-
μητὰ πολεμῶν, ἐπὶ τοῖς τοῖσι ποταμοῖς αὐτοῦ ἐκείνου.
Διότι ἐκεῖνος μὲν ὁρᾷ τὴν βαρβαρίαν, νὰ ἐπιθῇται εἰς τὴν
κοιλίαν μου, τὴν κοιλίαν μοι ἀλγῶ. (Ἱερ. 4. 19) Ἐγὼ δὲ ὁρᾷ τὴν
νὰ εἴσθῃ τεταμένον κατὰ τὸν ἐναντὶ στρατηγόν. Βλέπει τὸν ἐναντὶ
ἀλλήλων νὰ ἐπιναστικτῇ καὶ νὰ χρεωδύσῃ καὶ νὰ παρασπῇ
τὰ μέλη ἀλλήλων ἄλλους μὲν ἐξ αἰτίας χρημάτων, ἄλλους δὲ ἐξ
αἰτίας ὁδοῦ, ἄλλους δὲ ἀπῶς καὶ χωρὶς λόγων νὰ κτεταγῶν
καὶ νὰ χρεωδύσῃ, καὶ ἀναριθμητὰ τραύματα μετὰ τῶν νὰ
προκίθῃται καὶ νὰ καθίστοιν νεκροὺς ἐλευθερίους ἀπὸ τοῦς
νεκροῦς τοῦ πολεμοῦ καὶ τὸ ὄνομα τῶν ἀδελφῶν χωρὶς νόημα
πλεον νὰ εἶναι δὲν δύναμαι τοιοῦτον θρῆνον νὰ ἐπινύσω ἄξιον τῆς
τραγωδίας ταύτης.

Σεβασθῇτε κοιλόν σεβασθῇτε τὴν τραπέζαν ταύτην ἀπὸ τὴν
ὅποιαν κοινωνοῦμεν ἅπαντες τὸν δι' ἡμᾶς σφαιρόντα Χριστόν, τὸ
θῆμα ποὶ κεῖται ἐπ' αὐτὴν. C Ἀηστῆι τοὶ τραγῶν ἀπὸ
κοῖνοι ἅλας δὲν εἶναι πλέον αἷται πρὸς ἐκείνους ποὶ θὰ συμ-
τραγῶν ἄλλα μεταβάλλει τὸν χωροκτῆρα ἢ τραπεζῆς καὶ τοὺς ἄ-
γριωτεροὺς ἀπὸ τὰ θῆρια τοὺς κάμνει ἡμερωτεροὺς ἀπὸ προβάτα.
Ἡμεῖς ὅμως ἂν καὶ μετέχωμεν τοιαύτης τραπέζης ἂν καὶ κοινο-
νοῦμε τοιαύτην τροφήν, ὀπλιζομεθα ἐναντίον ἀλλήλων ἐν τῇ
νὰ πράττωμεν τοῦτο κατὰ τοῦ διαβόλου ὁ ὅποιος πολεμεῖ
ἐναντίον ὅλων μας. Διὰ τοῦτο ἀκριβῶς ἡμεῖς μὲν καθ' ἑκάστην
ἡμέραν γινόμεθα ἀσθενέστεροι, ἐκεῖνος δὲ ἰσχυρότερος. Διότι δὲν

σπλίζομεθα μετὰ με, ἐναντίον ἐκείνου, ἀλλὰ μὲν με ἐκείνων ἐναντίον ἀλλήλων ἰσχυρότεροι καὶ πῶς ἡρώτερόν μιν ἀπὸ πρὸς τήνδε ἐκ τῆς τοιαύτης ταπεινότητος. Οὕτω γὰρ ἐπεὶ μόνον ἐκείντων αὐτοῦ ναι πολεμοῦμεν. Τούτου χάριν, ἐκείνον ἀφ' οὗ ἀφ' ἡρώτερος τῶν ἀδελφῶν τεντανοῦμεν τὴν τιμὴν. Ποῦα τὴν τιμὴν ἔχει. Ταῦτα τῆς γλώσσης καὶ τοῦ πομπῆτος. Διότι, ὅχι μόνον ἀκούσιμα καὶ θέρη, ἀλλὰ καὶ λόγοι, προτενοῦν τραχηλῖα ποτὶ τικρότερα ἀπὸ τὰ βέλῃ.

Καὶ πῶς θὰ δυνήσωμεν νὰ κατατασσώμεν τὸν πολεμὸν τοῦτον, λέγει. Ἀν ἐγνωσθῇ, ὅτι οὐκ ἔστιν κακῶς διὰ τὸν ἀδελφόν σου βόρβορον ἐκβάλλεις ἀπὸ τοῦ στόματός σου. Ἄν ἐγνωσθῇ, ὅτι το μέλος τοῦ Χριστοῦ σκελεφαντεῖς, ὅτι τὰς ἰδικὰς σου οὐκ εἶς κατεστρέφεις, ὅτι τὸ δικαστήριον τὸ φοβερόν ἐκείναι καὶ ἀδικοδοκῆτον το καθίστα, διὰ τὸν εαυτὸν σου παρκαίρων. Ἐπεὶ τὸ οὕτως, δὲν φοβερὺ ἐκείνων ποὶ τληγώνει ἀλλὰ καὶ τοὶ ἐπὶ οὐρανῶν. Ἀλλὰ σὲ ἡ δικασθὲν εἰς αὐτὴ καὶ κακῶς ἐπρωξέ. Στενωξὺν μὴ κακολογησθῇ, δακρυσὺν, ὅχι διὰ τὴν εἰς ἑαυτὸς σου ἀδικεῖν ἀλλὰ διὰ τὴν ἀπειθεῖν ἐκείνου, καθὼς καὶ ὁ ἰδικὸς σου κτερῶ, διὰ τὸν ἑαυτὸν ἐδάκρυσεν, ὅχι διότι ὁ ἴδιος ἐπιπυρόντο, ἀλλὰ ἐπειδὴ ἐκείνως προκίδε. Σὲ ἐκακολογήσῃ καὶ σὲ ἐμμενίσῃ. Παρακαλεῖς τὸν θεὸν εἴητε ταχέως νὰ βοηθῇ ἡμεῖς πρὸς αὐτὸν. Ἀδελφός εἶναι ἰδικὸς σου, μέλος εἶναι ἰδικόν σου, ἀπὸ τῆς ἰδίας μητρός ἐγεννήθη, πρὸς τὴν αὐτὴν τραπέζαν εἶναι καλεσμένος.

Ἀλλὰ περισσοῦτον ἐλεμβαίνει εἰς ἑαυτὸν, μόνον λέγει. Λοιπὸν διὰ τοῦτο ὁ μισθός εἶναι μεγαλυτέρος εἰς σὲ. Διὰ τοῦτο δικαιοῦμαι εἶναι δικαίον νὰ ἀφῇς τὸν θυμὸν, ἐπειδὴ καιρῖον ἐδέχθη κτεπῆμα. ἐπειδὴ ἐπληρώσεν αὐτὸν ὁ διαβολός,

Μὴ προσθήῃς κτεπῆματα λοιπὸν καὶ σὺ, 510 οὔτε νὰ καταρρίψῃς τὸν ἑαυτὸν σου μὲν με ἐκείνον διότι ἕως οὗ μὲν ἵσταται, δύνασαι καὶ ἐκείνον νὰ διασωσῇς. Ἄν δὲ καὶ τὸν ἑαυτὸν σοὶ κατασυντριψῇ, με τὴν ἀνταποδοσὶν τῆς προσκύουσας, ποῖος θὰ σὰς ἀνορθώσῃ ἐν πνεύματι. Ἐκεῖνος ποὶ ἐπληρώθη. Ἀλλὰ δὲν θὰ δυνήθῃ ἀφ' οὗ κτετα, χαίρει. Ἀλλὰ σὺ ποὶ ἐπείσεας μὲν με ἐκείνον, καὶ πῶς χωρὶς νὰ ἀρκεσθῇς εἰς τὸν ἑαυτὸν σου, θὰ τεινῇς τὴν χεῖρα εἰς ἄλλον,

Στάσου λοιπὸν γενναίως καὶ τὴν ἀσπίδα ἀφ' οὗ προβάλλῃς παρὰ τὸ γεγονός, ὅτι εἶναι νεκρὸς ἐκ τῆς μάχης νὰ τὸν προσελκύσῃς διὰ τῆς μακροθυμίας. Ἐπληρώσεν αὐτὸν ὁ θυμὸς, Β. Ἄν μὴ πληγώσῃς καὶ σὺ, ἀλλὰ νὰ ἐκκόσῃς καὶ τὸ προηγουμένον ὄλεος,

Διότι πν κατ' αὐτὸν τὸν τρίτον τὸς ἀλλήλους συνανατρεφόμε-
θα ταχὺ καὶ πάντες θὰ κατισπώμεν καὶ ἐν ἡμῶς ἐπαίξομεθα
ἐνὶ τῇ νύκτι ἡμεῖς, δὲν χρειάζεται πλέον ὁ διάβολος διὰ τὴν κα-
τιστροφήν μας.

Διότι ὁ πόλεμος μὲν γενικῶς εἶναι φοβερός, ἰδιαίτερος ὅμως
ὁ ἐμφύλιος. Οὗτος δὲ καὶ ἀπὸ τὸν ἐμφύλιον φοβερώτερος ὁσὺν
μεινότερα εἶναι τὰ δικαιώματα τῆς πολιτείας ἡμῶν μᾶλλον δὲ
καὶ τῆς συγγενείας αὐτῇ. Ἐφονεύσει κατ' οὐδὲν τὸν Ἀδελφὸς ἀδελ-
φός καὶ ἔχυσεν αἷμα συγγενικόν· ἀλλ' οὗτος ὁ φόνος εἶναι παρὰ
νομώτερος, ἐκείνου, ὅσον καὶ τὰ τῆς ἀγχιστείας μεγαλύτερα καὶ
ταὶ τοῦ θανάτου φοβερώτερα. **Σ** Διότι ἐκεῖνος μὲν το σῶμα ἐπά-
νωκε, ὁ δὲ καὶ τῆς ψυχῆς ἠκόνισε, τὸ ξίφος. Ἀλλ' ἔκακο-
τάτητος πρώτος. Ἀλλ' ὄχι τὸ νὰ κακοποιηθῇς, ἀλλὰ τὸ νὰ κακο-
ποιῇς τοιοῦτο εἶναι τὸ νὰ κακοποιηθῇς. Προσεῖξε δὲ Ἐσφάζεν ὁ
καὶ ν' ἐσφαγῇ ὁ Ἀδελφὸς τοιοῦτος λοιπὸν ἦτο ὁ νεκρός. Ἐκεῖνος πον-
εῖται μετὰ τὸν θάνατον· «φωνὴ γὰρ αἵματος τοῖς ἀδελφοῖς σου
ὄσα πρὸς με» (Γεν 4, 10) λέγει, ἢ ὁ ἐν τῇ ζωῇ τρέμων καὶ φο-
βούμενος, διότι οὗτος, οὗτος ἦτο ἐλεεινότερος ἀπὸ καθὲ νεκρὸν.
Εἶδες πῶς εἶναι κακίτερον τὸ νὰ ἀδικησῇς, ἔστι καὶ ἂν κα-
πὺς προχωρῇ μέχρι τοῦ φόνου, μᾶλλον πῶς εἶναι χειρότερον τὸ
νὰ ἀδικῶμεν, ἔστω καὶ ἂν καποὺς υπερωχύσῃ μέχρις αἵματος.
Ἐκτύπησε καὶ κατέρριψε τὸν ἀδελφὸν ἐκεῖνος. **Ο** ἀλλ' ὁ μὲν ἔστι
φάναιτο, ὁ δὲ ἐτιμωρεῖτο· ἐφονεύθη καὶ ἐσφαγῇ παρὰ τὸ δίκαιον
ὁ Ἀδελφός, ἀλλ' ὁ μὲν καὶ ἐνῷ ἀπέθνησκε κατηγόρει, καὶ συνλαμ-
βάνε καὶ ἐνίκῃ ὁ δὲ καὶ ἐνῷ ἐξῆ εὐνοῦπα καὶ παχύνετο καὶ πημα-
λωπίζετο, καὶ προπορεύετο τὸ ἀντιθετὸν ἀπὸ ἐκείνου τοῦ ἠθέλε
Διότι τὸν ἐφονεύεν, ἐπειδὴ τὸν εἶδε νὰ ἀγριεῖται ἀναμένων νὰ
ἀπομακρυνῇ αὐτὸν καὶ ἀπὸ τὴν ἀγαθὴν πύξοιεν ὁμῶς περισσό-
τερον τὴν ἀγαθὴν, καὶ οὕτως ἀπεθάνε περισσοῦτερον ἐπὶ ζητεῖ αὐτὸν
ὁ Θεός, «ποῖ ἐστὶν Ἀδελφὸς ἀδελφός σου» (Γεν 4, 9) λέγων.
Διότι δὲν ἐσθίησεν τὴν μεγάλην ἀγαθὴν διὰ τοῦ φόνου ἀλλὰ τὴν
ἦναπες περισσότερον δὲν ἐλαττώσας τὴν τιμὴν διὰ τῆς σφαγῆς,
ἀλλὰ τὴν ἠύξησες περισσότερον.

Διότι πρὶν μὲν ἀπὸ αὐτοῦ καὶ υπεταξεν ὁ Θεὸς αὐτὸν εἰς σε-
δίαν δὲ ἐφονεύσας αὐτόν. **Ε** καὶ ἐνῷ ἔχει ἀποθάνει θὰ αἰε τιμω-
ρῇ τὴν τὴν εἶναι ἢ παρ' αὐτοῖς ἀγαθῇ δι' ἡμᾶς. Ποῖος λοιπὸν ἦτο
ἐκεῖνος τοῦ κατεδικασθῇ. **Ο** τιμωρὴν ἢ ὁ τιμωροῦμενος. Ἐκεῖνος
ποῦ ἀπολαμβάνει πλησίον τοῦ Θεοῦ τὴν τιμὴν, ἢ ἐκεῖνος τοῦ
παραδίδεται εἰς καινοφάνη καὶ παραδοσὶν τιμωρίαν, δὲν ἐφοδῇ.

ἦν· αὐτὸν λέγει ὅταν ἔξη αὐτοὺς ἅ τοις φούβῃ· τῶρα τοὶ εὐεργετοὶ δὲν ἔτι μετὰ ὅταν ἐπρόκειτο νὰ καταφέρῃ τὸ ἔργον· οἱ καταλαβόντες αὐτὸ ὁσιώκη τρώγων μετὰ τὴν ἐκκρίσιν τοῦ ἁμαρτωίου· τὰν ἐλπίσιν ἦτο δοῦλα· καὶ δὲν το ἡμετέρου διὰ τοῦτο ὅταν εὐεργετοὶ καταστή φούβου· κυριεύουσι.

Ταῦτα αὐτοὺς ἐννοοῦντες· 511 τ. ἀπὸ τοῦ α. ἀπὸ τοῦ ἡμεῶν τὸν φθόνον, ὅς δὴ ὁμοιωμέν τὴν κίρκιν ἀνταποδόντες· τῶν τε καὶ τῶν ἀλλῶν· διὰ νὰ κατεργασθῶν ταῖς ἐκ τούτου αἰτίαι καὶ κατὰ τὴν πειρασμὸν τοῦτον καὶ κατὰ τὴν μελλομένην αἰσιν· ὅτι π. χ. ἡμεῖς κατὰ τὴν φιλανθρωπίαν τοῦ κυρίου ἡμεῖς Ἰησοῦ Χριστοῦ· ὅτι τοῦτο οὐ τοῦτο καὶ μετὰ τοῦτο· ἐν τῷ Πνεύματι ἐν τῇ δόξῃ τοῦ Χριστοῦ· εἰς τὸ ὅσον Πνεῦμα εἰς τοὺς ἀγαθούς· τὸν ἀγαθόν· Ἀλλὰ

ΛΟΓΟΣ Ι'

(Ρωμ 4. 23-5. 11)

«Ὅτι ἐγγραφὴ δὲ δι' αὐτοὺς μόνον, ἢ οὐκ ἐλαχίστη αἰτιῶ εἰς δικαιοσύνην, ἀλλὰ καὶ δι' ἡμῶν, οἷς μέλλει λογιζεσθαι, τοῖς πιστευουσὶν ἐπὶ τὸν ἐχειρῶντα Ἰησοῦν τὸν κυρίον ἡμῶν ἐκ νεκρῶν» (στ. 23-24)

Ἀφ' οὗ τοῦτο καὶ μέγαλα περὶ τοῦ Ἀδριανοῦ ἀνέφηρ καὶ περὶ τῆς τιμῆς· αὐτοὶ καὶ τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς τιμῆς τῶν τοῦ Θεοῦ· διὰ νὰ μὴ ἀετῇ ἡ δικαιοσύνη καὶ τὸν ἡμεῶν ἔχει αὐτὸ πρὸς ἡμᾶς· Διότι ἐκεῖνος εἶναι τὸν ἰδικαιώθη· τοιοῦτοι τὴν ἡμῶν παρὰ τὸν πειρασμὸν· Τούτῃ ἐστὶν ἡ δύναμις τῶν πνευματικῶν λόγων· ὅτι ὁ προερχόμενος εἰς ἔθνη· ὁ πρὸ ὅλων τῶν προερχόμενος· ὁ οὐκ οὐδὲν ἐργασάμενος· ὅχι μόνον ἀπὸ τοῦ Ἰουδαίου τῶν πιστῶν· εἶπεν ὅτι δὲν ἔχει τιποτέ τιμωμένον· ἀλλὰ ὅτι αὐτὸν τὸν πειρασμὸν· πολλοὶ δὲ ἦν τῶν νὰ τιμωμένον κατὰ θεομυστὸν καὶ τὴν τιμωμένον· Τούτῃ δηλαδὴ εἶναι ἡ κατὰ ἡμῶν καταγωγή· ὥστε ἡ τιμὴ ἐκείνου νὰ εἶναι τιμὴς τῆς ἰδικῆς μίσεως.

Καὶ δὲν εἶπεν· εἰναι δὲ εἰς ἐκεῖνον ἐλαχίστη φυσικὸν ὅτι καὶ εἰς ἡμᾶς· διὰ νὰ μὴ καμῇ αὐτὸ σπαραγμὸν ἀλλ' ὁμοίαν ἐκ τῆς αἰθεντίας τῶν θεῶν νόμων· καὶ καμῇ ὅλον αὐτὸ ἀποφασίσιν τῆς Γραφῆς· Διότι διπλὴ ἐγγραφὴ λέγει· τὰρα διὰ νὰ μαθώμεν ὅτι καὶ ἡμεῖς καθ' ὁμοίον τρόπον δικαιώμεθα· Ὅτι, εἰς τὸν αὐτὸν

Θεόν ἔχομεν τιμωροί. ὅτι τὰς αὐτῶν τρεῖς μιστοὶ ἂν εἴη, ὅχι διὰ τῶν αὐτῶν προσώπων.

Ἀφ' οὗ ἀνεφέρεται δὲ τὰς τριὰς ἡμῶν θάπτει καὶ διὰ τὴν γαλανὴν τὴν τῶν τοῦ Θεοῦ τῶν ἐκτετακμένων τῆς ἐταρῶς ἀναρκῶς ἐταναλαμύσιναι φερὼν εἰς μέσους τῶν Στοιχῶν τοῦτο καὶ ὅτι οὗτοι καὶ τοῦτο εἰσφαινεύουσιν εἰς τοὺς. «Ὁ, παρεδόθη διὰ τὰ παραπτώματα ἡμῶν, καὶ ἠγέρθη διὰ τὴν δικαιοσύνην ἡμῶν» (στ. 25).

Πως καὶ ἡ Ἀνάστασις τοῦ Χριστοῦ ἀποδεικνύεται

Κριττάζε τοὺς ἄνθρωποι ἀνεφέρει τὴν αἰτίαν τοῦ θανάτου τὴν αὐτὴν χρησιμοποιεῖ, καὶ ὡς ἐπεδείξιν τῆς ἀναστάσεως. Διότι οἱ αὐτοὶ ἐσταυρώθη λέγει. Ὁ, δι' ἰδικὴν τοῦ ἀμαρτῶν καὶ τοῦτο εἶναι φανερόν ἐκ τῆς ἀναστάσεως. Ἐάν δηλαδὴ ἦτο ἀμαρτωλός, ἔτι οὕτως ἀνεστή, ἔτι δὲ ἀνεστή εἶναι ἀποφανερὸν ὅτι ἀμαρτωλός, δὲν ἦτο. Ἐάν δὲ δὲν ἦτο ἀμαρτωλός, πῶς ἐσταυρώθη. Δι' ἑτέρας. Ἐκιν δὲ δι' ἑτέρας ὁπωσδήποτε ἀνεστή.

Διότι διὰ νὰ μὴ λέγῃς πᾶς, ἐνὶ εἰρήθῃ ἐπειθῆνοι διὰ τὸν ἀμαρτημάτων δυναμῆθαι νὰ δικαιωθῶσιν, Ἐδείξεν ἐκείνον πον ἀπληθυνῶν ὅσα τὰ ἀμαρτημάτων ὥστε καὶ ἐκ τῆς πίστεως τοῦ Ἀθεοῦ αὐτοὶ τῆς ὁλοῦς ἐδικαιώθη, καὶ ἐκ τῶν σωτηριῶν πάθους, διὰ τοὺς ὁποῖον ἀπληθυνῶν αὐτοὺς τὰ ἀμαρτημάτων νὰ ἐπιβεβαιώσῃ τὸν λόγον. Ἀφ' οὗ ἀνεφέρειν τὸν θάνατον αὐτοῦ ἀναφέρει, καὶ τὴν ἀνάστασιν. Διότι δὲν ἀπέθικε διὰ τοῦτο διὰ νὰ ἔχη ἐπειθῆνοι εἰς τὴν κολασίν, καὶ καταδικούς, ἀλλὰ διὰ νὰ εὐεργετήσῃ. 512 διότι διὰ τοῦτο καὶ ἀπέθικε καὶ ἀνεστή διὰ νὰ καταστήσῃ δικαίους.

«Δικαιωθέντες οὖν ἐκ πίστεως, εἰρήνην ἔχομεν πρὸς τὸν Θεόν διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ» (στ. 1). Τὶ σημαίνει «εἰρήνην ἔχομεν», Τινὲς μὲν λέγουσιν ὅτι ὁ νόμος εἰσαγεῖ νὰ μὴ ἐπαναστατήμεν φλονεῖκοντες ἐγὼ ὁμοῦ νομίζω, ὅτι περὶ τρόπον ζωῆς δίδασκει ἡμᾶς πλέον. Διότι ἐπεὶ πολλά περὶ πίστεως ἀφ' οὗ ἐδίδαξε καὶ προτρέπει αὐτὴν καὶ τῆς διὰ τῶν ἔργων δικαιοσεως, διὰ νὰ μὴ νομισθῇ κωλύος ὅτι τὰ λεγόμενα παρέχουν στήριξιν δι' ἰκνηρίαν, Β λέγει «εἰρήνην ἔχομεν», τοῦτέστιν, ποτὲ πλέον ἂς μὴ ἀμαρτανιωμέν, οὔτε νὰ ἐπανερχωμέθα εἰς τὰ προηγούμενα διότι τοῦτο σημαίνει ὅτι ἔχομε πόλεμον πρὸς τὸν Θεόν.

Καὶ πᾶς εἶναι δυνατόν λέγει, ποτὲ πλέον νὰ μὴ ἀμαρτανιωμέν, Πῶς τὸ προηγούμενον κατέστη δυνατόν, Διότι ἐάν ἐνὶ εἰρ-

θα υπενθῆναι δια τούτου· ἵνα ὅσα ἐπύρασθην δια τοῦ λυσι-
στα τοῦ περισσώτερου θα ὑπὲρ πάντας με τὴν χάριν αὐτοῦ να
παράρκειν μὲν εἰ ἐκεῖναι εἰς τὴν πίστιν ἐπέστηκα· ἅσπερ δὲν
εἶναι τοῦ αὐτοῦ να αὐτὸς κτήρως ἐξῆται· τοῦ ὅτι ἐπεὶ τὸ πρῶτον
μὲνως καὶ τὴν ὑποθήκην να ὑποκαταστήσῃ· ἐπεὶ δὲ εἶναι δυσκόλως
τέρων ἡκίμα ἡ ἀπεκτίρησις τὴν ὁμοιοῦσιν· ὁ ἅλως ἐκείναι το
δυσκολώτερον κατέστη· ἐκείναι καὶ τὴν ἀποστασίαν· ἐπεὶ
νοῦς θα εἶναι καὶ τὴν ἐκωλύειν ἐκείναι καὶ ὑποθήκην· ἡ ἡμῶν
ἂν ἐμπεθῇ τρεχέκεκολλημένοι εἰς ἑκείνους τοῦ κατωτέρου καὶ ἐκεί-
να χάριν ἡμῶν.

Ἐδῶ δε νομίζω ὅτι παρρησιασθῆναι ὅχι μόνον τοῦ ἐκείνου ἀλ-
λά καὶ τοῦ εὐλογον· ἅσπερ εἶναι αὐτοῦ συνεφιλώσεν ἡμᾶς, ἐνῶ ἐβ-
χόμεν περιτλακτῇ εἰς τοῦ αὐτοῦ εὐλογον· εἶναι να μὲν μὲν ἐπὶ τῆς
συνφιλικότητος καὶ αὐτὴν τὴν προῖδην να ἀποδοῦκαμεν εἰς αὐτὸν
ὥστε να μὴ ἔχη τὴν ἐπιπλοῦν ὅτι ἔχει σφραγισθεὶς πρὸς τὸν
πατέρα αἰώνως καὶ ἀγνοήσας· «Ἄν' αὐτοῦ γάρ, φησι, καὶ τὴν
προσαγωγὴν ἐσχῆκαμεν ἐπὶ πίστει εἰς τὴν χάριν ταυτήν» (στ' 2)
Ἐάν λοιπὸν ἐνῶ ἐφικόμεθα μικρὴν μᾶς ἐφέρε παρρησιῶν πολλή
περισσώτερον θα καὶ κριτικῇ· ὅταν εἴημεν ἐπὶ τῆς

Σὺ δε τρῶσε· παρρησιῶν· ὁ πῶς παρρησιῶν ταῖς ἀναφέρει
καὶ τὰ παρ αὐτοῦ καὶ τὰ τῆς ἡμῶν· ἅσπερ τοῦ μὲν αὐτοῦ εἶναι
ποικίλα καὶ πολλά καὶ ὁμοιοῦσιν· διὰ καὶ ἐπὶ πάντας ἡ ἡμῶν καὶ
συνεφιλώσεν ἡμᾶς, καὶ ἐφέρε τῶν αὐτοῦ καὶ ἔδωκε χάριν ἀνεκτά-
στον ἡμᾶς· δε τὴν παρρησιῶν μόνον ἐφικόμεθα· διὰ τούτου λέγει· «ἐν
τῇ πίστει»· «Ἐν τὴν χάριν ταυτήν»·

Ποιαν χάριν περὶ μὲν· τοῦ να καταξιοθῆμεν τῆς ἁγιοσύνης τοῦ
Θεοῦ, τοῦ να ἀπαλαύσωμεν ἀπὸ τῆς τῆς τῆς τοῦ να ἀπαλαύσωμεν τὴν
ἀληθείαν, τοῦ να ἐπιπλοῦν ὅλα τα ἀγαθὰ δεῖ τοῦ αὐτοῦ καὶ
Διότι διὰ τούτου ἐφέρε ἡμᾶς παρρησιῶν ὥστε αὐτὰ ταῖς ὁμοιοῦσιν
ἀπολαύσωμεν· Ἐ Διότι δὲν συνεφιλώσθημεν ἀπλάως καὶ μόνον δεῖ
να γινῇ ἄφεσις ἁμαρτημάτων· ἀλλὰ καὶ ἀναριθμητοῦς τιμᾶς να
ἀπολαύσωμεν·

Καὶ δὲν ἐστῆθη εἰς αὐτὰ ἀλλὰ καὶ ἄλλα υπεσχεθῇ, τὰ ἀπορ-
ρητὰ ἐκεῖνα ἀγαθὰ, τὰ ὅποια υπερέβαινον καὶ νοῦν καὶ λογικὴν·
Διὰ τούτου καὶ τὰ δυο ἀνεφέρε· Διότι μὲ τοῦ να εἴπῃ «τὴν χάριν»·
ἐφανερώσῃ τα παρρησιῶν τὰ ὅποια ἐλαβόμεν· μὲ τοῦ να εἴπῃ δὲ «καὶ
καυχόμεθα ἐκ' ἐλπίδι τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ» (στ' 2) ἀπεκαλύψεν
ὅλα τα μελλοντὰ· Καὶ καλῶς εἶπεν· «ἐν ἡ καὶ ἐστήκαμεν» (στ' 2)
Διότι τοιαυτὴ εἶναι ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ· δὲν ἔχει τέλος, δὲν γινώ-

ἀπὸ τὰ ἑλαθλὰ. Ἐπειδὴ πολλοὶ μὲν ἦσαν τότε οἱ πειρασμοὶ ἢ δι' ὁμοιωσιν εἰς ἑλπίδα, καὶ οἱ μὲν δὲ νῦν ἐκωστήσαντες τὰ δι' ἀγαθὰ εἰς τρυσοδοκεῖν. Ὁ τοῦτο δὲ ἀπειρηκόμενος τὸ ἄσθενεσθαι τοὺς δίδει εἰς αὐτῶν τὰ θυμῶν εὐδία καὶ τρεῖς τὸν σιγῶν λέγουσιν ὅτι καὶ εἰς τὰς θλίψεις πέτεται, καὶ καὶ χωρεῖται. Καὶ δὲν εἴπε πρὸς τοὺς ναὶ καὶ χωρεῖται, ἀλλὰ «καὶ χωρεῖται» λέγει ἡμεῖς εἰς αὐτῶν τὴν παραινέσιν εἰς τὸ ἰδεῖν τοὺς προσώπων.

Ἐπειτα ἔπειδὴ ὁ λόγος φαίνεται ἀσυνήθης καὶ παράδοξος ὅτι ἐκεῖνος τοῦ πειρασμοῦ ἐμπερικόμενος, εἰς τὴν νῦν καὶ εἰς δεῦρα καὶ εἰς ὁμοιωσιν καὶ ἐν τῷ περιφρονεῖται καὶ νειοῦσθαι τρεῖς ναὶ κινεῖται, ἀποδοκίμῃ ἐν σπινθηρίῳ ἡτο καὶ τὸ ὅτι διὰ τὸν ὁμοιωσιν. Ἐπεὶ εἶναι λέγει ἐκεῖ κινεῖται, ὅτι μόνον δι' εἰς κινεῖται τὰ μέλλοντα, ἀλλὰ καὶ δι' οὗτο τὸ τρεῖς. Αὐτοὶ δεῦρα καθ' ἑαυτὰς οἱ θλίψεις, ναὶ τρεῖς ἁπλοῦς. Ἐνὸς ἐνεκεν. Διὸ προετοιμαζοῦν εἰς υπομονὴν. Διὰ τοῦτο ἀκριβοῦς, ἀφ' ὧν εἴτε «καὶ χωρεῖται ἐν ταῖς θλίψεσι» καὶ τὴν αὐτὴν τρυσοδοκίαν, λέγων «Ἐλπίστε, ὅτι ἡ θλίψις υπομονὴν καταργάζεται» (στ' 3).

Κυριώτερον παλιν τὴν τρυσοδοκίαν τοῦ Παύλου, πῶς εἰς τὰ ἀντιθέτων ὁδηγεῖ τὸν λόγον. Ἐπειδὴ οἱ θλίψεις, τρεῖς πάντων ἑκατόμνῳ αὐτοῦ ναὶ ἀπειριζόμενοι διὰ τὰ μέλλοντα καὶ τοὺς ἐνεῖμα λον εἰς ἀποδοκίαν λέγει ὅτι ἀπὸ τῶν δι' αὐτῶν ταῦτα, πρὸς ναὶ ἔχωμεν θαρρύν, καὶ ναὶ μὴ ἀπειριζόμεθα διὰ τὰ μέλλοντα. «Ἡ γὰρ θλίψις υπομονὴν καταργάζεται, 514 φησὶν ἡ δὲ υπομονὴ δοκιμὴν, ἡ δὲ δοκιμὴ ἐλπίδα, ἡ δὲ ἐλπίς οὐ κατασφύγγει» (στ' 4^ς). Αἱ θλίψεις δηλαδὴ ὅχι μόνον δὲν ἐξαφανίζουσιν τὴν τοιαυτὴν ἐλπίδα, ἀλλὰ καὶ τὴν δημιουργοῦν. Διότι ἡ θλίψις ἔχει μὲν καὶ πρὸ τῶν μελλόντων μεγίστην καρπὸν τὴν υπομονὴν, καὶ τὸ ὅτι καθιστᾷ τὸν πειραζόμενον δοκιμὸν συντελεῖ δὲ κατὰ καὶ πρὸς τὰ μέλλοντα, καθόσον μᾶς καθιστᾷ τὴν ἐλπίδα ἀκριβοῦς. Διότι τιλοτε δὲν προετοιμαζοῖ ναὶ ἐλπίζωμεν εἰς τόσον ἀγαθὰ, ὅσον ἡ ἀγαθὴ συνειδήσις.

Οὐδεὶς λοιπὸν ἐξ ἐκείνων που ἔχουν ζήσει ὀρθῶς ἀπιστεῖ περὶ τῶν μελλόντων, ὅπως ἀκριβοῦς θεδαιῶς ἐξ ἐκείνων που ἔχουν παραμελήσει τὸν ὀρθὸν τρόπον ζωῆς πολλοὶ, πιεζόμενοι ὑπὸ πονηρᾶς συνειδήσεως, θέλουν νὰ μὴ υπαρχῇ οὔτε κρισις οὔτε ἀνταπόδοσις.

Τι λοιπὸν, Εἰς ἐλπίδας εὗρισκονται ἡμᾶς τὰ ἀγαθὰ, Εἰς ἐλπίδας μὲν, ἀλλ' ὅχι ἀνθρωπίνως, αἱ ὅποιαι καταπίπτουν καὶ κατασφύγγουν πολλάκις ἐκείνων ποῦ ἤλπισε, καθόσον ἐκεῖνο που

ἀνεμένετο νὰ προσδεύῃ δὲν προουδεύσει, ἢ καὶ ἂν προουδεύσει, δὲν ἡκολούθησεν τὸν ὁρθὸν δρόμον. Τὰ ἰδικὰ μᾶς ὁμῶς δὲν εἶναι τοιαυτά, ἀλλὰ ἡ ἐλπίς εἶναι θεόπαις καὶ σταθερά. Διότι καὶ ἐκεῖνος που ὑπεσχέθη διαρκῶς ζῆν, καὶ ἡμεῖς που προκεῖται νὰ ἀπολαύσωμεν αὐτά, καὶ ἂν ἀκόμη ἀποθανῶμεν, θὰ ἀναστήθῃμεν πάλιν καὶ τιποτέ καθ' ὁλοκλήριαν δὲν ὑπάρχει ποὺ νὰ δύναται νὰ μᾶς κατασχεῖν, Ὡς ὅτι ταχὺ χωρὶς λόγον καὶ ματαιῶς ἐπληρώθημεν εἰς σωθῆρας ἐλπίδας.

Ἀφοῦ λοιπὸν μὲ αὐτοῖς τοὺς λόγους ἀρκούντως ἀπηλαξεν αὐτοὺς ἀπὸ κάθε ἀμφιοδητησίν, δὲν σταματᾷ μετὰ τῶν παρόντων τὸν λόγον, ἀλλὰ καὶ τὰ μέλλοντα πάλιν προσθετεῖ γνωρίζων ὅτι οἱ ασθενέστεροι καὶ τὰ παρόντα ζητοῦν καὶ δὲν ἀρκούνται εἰς αὐτά. Καὶ πιστοποιεῖ αὐτὰ ἀπὸ τὰ ἤδη δοθέντα. Διότι δια νὰ μὴ λέγῃ κάποιος, τί λοιπὸν, εἰάν δὲν θέλῃ νὰ χαρῶθῃ εἰς ἡμᾶς ὁ Θεός, Διότι ὅτι δύναται μὲν καὶ μένει καὶ ζῆ ὅλοι γνωρίζομεν ἀπὸ τοῦ ὅμως θὰ πληροφωρηθῶμεν, ὅτι καὶ, θὰ θελήσῃ, Ἀπὸ τὰ ἤδη λαθόντα χωρὶν Ποῖα λαθόν χωρὶν. Ἡ ἀγάπη, τὴν ὅποιαν δι' ἡμᾶς ἐπέδειξε.

Ἡ δωρεὰ τοῦ Ἀγίου Πνεύματος εἶναι μεγίστη δι' ὅλους

Τὶ ἐπραξε, λέγει, Πνεῦμα ἅγιον ἔδωκε. Ὁ Διὰ τοῦτο ἀκριβῶς ἀφοῦ εἶπεν «ἡ ἐλπίς οὐ κατασχεῖν», προσέθεσεν τὴν ἀποδείξιν τούτου, λέγων «ὅτι ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ», δὲν εἶπεν, ἔχει δοθῇ ἀλλὰ «ἐκκέχυται ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν» (στ 5) παρουσιάζων τὴν ἀφθονίαν. Διότι ἐκεῖνο τὸ ὅποιον ἦτο μέγιστον δωρὸν, τοῦτο ἔδωκεν, ὅχι οὐρανὸν καὶ γῆν καὶ θαλάσσαν ἀλλ' ἐκεῖνο τὸ ὅποιον ἦτο τιμιώτερον ἀπὸ ὅλα αὐτά τὸ ὅποιον κατεσκεύασε καὶ ἀγγέλους ἐξ ἀνθρώπων, καὶ υἱοὺς Θεοὶ καὶ ἀδελφοὺς τοῦ Χριστοῦ. Ποῖον δὲ εἶναι αὐτό. Το Πνεῦμα τὸ ἅγιον.

Ἐάν δὲ δὲν ἤθελε νὰ δωρῇ εἰς ἡμᾶς μεγάλους στεφάνους μετὰ τοῖς κόπους, δὲν θὰ ἔβλεπε τόσα ἀγαθὰ πρὸ τῶν κατῶν. Τώρα ὁμῶς δεικνύει τὸ θερμὸν τῆς ἀγάπης αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ὅτι δὲν ἐτίμησεν ἡμᾶς ἡρέμα καὶ κατὰ μικρὸν ἀλλὰ ὅλην τὴν τιμὴν τῶν ἀγαθῶν ἐξεχεε, καὶ ὅλα αὐτὰ πρὸ τῶν ἀγώνων. Ὡστε ἔστω καὶ ἂν δὲν εἶσαι πολὺ ἄξιος, νὰ μὴ ἀπελπιζέσαι ἔχων μεγάλην συνηγορὸν τὴν ἀγάπην ἐκείνου που δικάζει. Διότι δια τοῦτο καὶ

αὐτός ἄφου εἶπεν «ἡ ἑλπίς σου κατασχυνεῖ» ἐθεμελίωσε τὸ πᾶν ὄχι εἰς τὰ ἰδικὰ μᾶς κατορθώματα ἀλλ' εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ.

Ἄφου ἀνεφέρει δὲ τὴν ὁσιν τοῦ Πνεύματος μεταδίδει πάλιν ἐπὶ τὸν Σταυρὸν λέγων ἕως ἔξης «Ἔτι γὰρ Χριστὸς ὄντων ἡμῶν ἀσθενῶν, κατὰ καιρὸν ὑπὲρ ἀσθενῶν ἀπέθανε. 415 Μόλις γὰρ ὑπὲρ δικαίου τις ἀποθανεῖται ὑπὲρ γὰρ τοῦ ἀγαθοῦ ταχὺ τις καὶ τολμᾷ ἀποθανεῖν. Συνιστήσι δὲ τὴν ἑαυτοῦ ἀγάπην εἰς ἡμᾶς, ὁ Θεός» (1 π. 6-8). Ἐκεῖνο δὲ τὸ ὅποιον λέγει, τοῦτο σημαίνει. Ἐὰν διὰ τὴν χάριν ἀνδρὸς ἑναρέτου δὲν θὰ τροστίμα καποῖως ταχέως νὰ ἀποθάνῃ, σκεψοῦν τὴν ἀγάπην τοῦ Δεσπότου σου, ὅταν αὐτὸς φαίνεται ὅτι ἐσταυρώθη ὄχι χάριν ἑναρέτων, ἀλλὰ χάριν ἁμαρτωλῶν καὶ ἐχθρῶν. Πράγμα τὸ ὅποιον καὶ μετὰ ταῦτα ἀναφέρει. «Ὅτι εἰ ἁμαρτωλῶν ἡμῶν ὄντων, Χριστὸς ὑπὲρ ἡμῶν ἀπέθανε, πολλῶ ὁὖν μᾶλλον, δικαιωθέντες νῦν ἐν τῷ αἵματι αὐτοῦ, σωθήσομεθα δι' αὐτοῦ ἀπὸ τῆς ὀργῆς. Β. Εἰ γὰρ ἐχθροὶ ὄντες καταλλαγήμεν τῷ Θεῷ διὰ τοῦ θανάτου τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, πολλῶ μᾶλλον καταλλαγέντες σωθήσομεθα ἐν τῇ ζωῇ αὐτοῦ» (στ. 8-10).

Φαίνεται μὲν δεδαιώς, ὅτι αὐτὰ που ἐλέγχθησαν εἶναι ταπεινολογία, δὲν εἶναι ὁμῶς δι' ἐκείνον που προσεχει μετὰ ἀκριθείας. Πρόσεξε δὲ. Θέλει νὰ διαδεδαίωσῃ αὐτοὺς περὶ τῶν μελλόντων. Καὶ πρῶτον μὲν ἀπὸ τῆς διαθέσεως τοῦ δικαίου παραινέει αὐτοὺς εἰς ἀλλαγὴν νοοτροπίας, ἀφού εἶπεν, ὅτι πληρέστατα ἐβίβασθη καὶ ἐκεῖνος, ὅτι ἐκεῖνο τὸ ὅποιον ὑπεσχέθη ὁ Θεός, εἶναι δυνατός καὶ νὰ τὸ καμῇ ἔπειτα ἀπὸ τῆς χάριτος που ἐδόθη ἔπειτα ἀπὸ τῆς θλίψεως, ὅτι εἶναι ἱκανὴ νὰ ὀδηγήσῃ ἡμᾶς εἰς ἑλπίδας, καὶ ἀπὸ τοῦ Πνεύματος πάλιν τὸ ὅποιον ἐλάβομεν. Γ. ἐν συνεχείᾳ δὲ καὶ ἀπὸ τοῦ θανάτου καὶ ἀπὸ τῆς ἰδικῆς μᾶς κακίας τῆς προηγουμένης ἀποδεικνύει τοῦτο.

Καὶ φαίνεται μὲν, ἐκεῖνο τὸ ὅποιον εἶπον ἀνωτέρω, ὅτι ἐν εἶναι αὐτὸ πού ἔχει λεχθῇ, εὗρισκεται ὁμῶς νὰ εἶναι καὶ δύο καὶ τρία καὶ πολὺ περισσότερα. πρῶτον μὲν, ὅτι ἀπέθανε. δευτερον, ὅτι ὑπὲρ ἀσθενῶν. τριτον, ὅτι συνεφύλωσεν, ὅτι ἐσωσεν, ὅτι ἐδικαιώσεν, ὅτι μᾶς ἔκαμεν ἀθανάτους, ὅτι μᾶς κατέστησεν υἱούς καὶ κληρονόμους.

Ὅχι μόνον λοιπὸν διὰ τοῦ θανάτου πρέπει νὰ ἰσχυροποιου-
μεθα, λέγει, ἀλλὰ καὶ διὰ τοῦ ὧρου πού ἐδόθη εἰς ἡμᾶς διὰ τοῦ
θανάτου. Καίτοι δεδαιώς ἂν καὶ μόνον ἔχη ἀποθάνει χάριν ἡμῶν,
ἐνῷ εἴμεθα τοιοῦτοι, αὐτὸ που ἔχει λάβει χωρὶς ἦτο δειγμὰ μεγί-
στης ἀγάπης, ὅταν δὲ φαίνεται, ὅτι καὶ ἀποθνήσκει καὶ ὧρε

ζει και τοιαυτα σπουδαια δωσας και ενω ειμεθα τειντες, τιτα που εχουσιν λαβειν, χωρην ενχορν τιτον στεροχην και οδιον εις πισιν και τον εντελως ανεστητον. Διοι δεν εντελως εκινος τοι προκειται να μας δωσας (αλ) εκεινος, ο οτιω, τοσων τιτ μας ηγατησεν αν και ειμεθα αμαρτωλοι, ωστε και τον εμειον του εξεδωκε.

Ειδες τοσην αποδειξιν εχει το χωριον τοιτα δια την ελπιδα των μελλοντων, Διοι πριν μεν απο αυτου δυο δωκομαι υπιρχεν εις ημας προς σωτηριαν, τι οτι και αμαρτωλοι εμεθα και το τι επρεπε να σωθμεν δια ται θανάτου του Δεσποτου. Ε τρυ μι το οποιον και απιθανον ητο πριν να τραυματοποιηθη και ιχρειασετο πολλην αγατην δια να τραυματοποιηθη, τωρα όμως επε δε αυτα συνεδησαν τα υποκοντα εναι ευκολωτερα, διοτι και φιλοι εχμε γινει, και θανάτου δεν χρειαζεται τατον. Αυτο, λοιπον ο οποιος τοσων ελπιθη τοις εχθροισ, ωστε να μη αληθη τον υιον, οτι κατεστημεν φιλοι δεν θα τωρηθη, οτι ταρον δεν χρειαζεται να εκδικωη τον υιον. Διοι πολυακις δεν σωζει η επειδη κατωικος δεν θελει, η επειδη και εταν θελη δεν δυναται εκ των οποιων τιποτε δεν είναι δυνατόν να επιμεν επι τοι Θεον. Διοι δε, θε λει μεν, είναι, φανερον εκ τοι γεγονοτος, οτι ταρέδωσε τον υιον, οτι δε και δυναται και, αυτο ομοικς αποδειξεν εκ του γεγονοτος, οτι ενω ειμεθα αμαρτωλοι μας, εδωκαωσας. 516 Τι υπιρχει λοιπον πλεον που να μας, εμποδιζη να επιτεχωμεν τα μελλοντα. Τιποτε.

Επειτα παλιν δια να μη προκειται να αισχυνοσαι, και να ηρυ-
θριφς επειδη ηκουσες αμαρτωλους και εχθρους, και ασθενεις και
ασεβεις, ακουσε τι λεγει «Οι μονον δε, αλλα και καυχωμενοι εν
τω Θεω δια του Κυριου ημων Ιησου Χριστου, δι' ου νυν την κα-
ταλασγην ελαβομεν» (στ 11). Τι σημαίνει «οι μονον δε» Όχι
μονον εσωθημεν, λεγει αλλα και καιχωμεθα δι αυτο τοιτο δια
το οποιον νομιζει κατωικς, οτι αισχυνομεθα. Διοι το να σωθμεν
ενω εξωμεν εις τοσην κακιαν, είναι μεριστη αποδειξις, οτι πολυ
ηγωπηθημεν απο εκεινον που μας, εσωσεν. Διοι δεν μας, εσωσε δι
αγγελων και αρχαγγελων, Β αλλα δι αυτον του μονογενους. Ω-
στε και το οτι μας, εσωκε ενω ειμεθα τοιοιτοι, και το οτι δια του
μονογενους εποιησε τοιτο, και όχι απλαως δια του μονογενους,
αλλά δια του αιματος αυτου ανυριθμητοις στεφανους και χησεως
πλεκει δι' ημας.

Διοι πύδολως είναι το ιδιον δια την δόξαν και την παρρησι-
αν το να αγαπωμεθα απο τον Θεον και το να αγαπωμεν αυτον

τηνωσαν. Διοτι λεγει εις εκείνους φαινονται ταυτα οτι ειναι ευχαριστη. Αλλα δε ατε αυτων μεν ορθως ειναι, αλλως οσι και νομιζον οτι ειναι ευχαριστη τα μη ευχαριστη. Κατ' αυτην των τροπων θετουν και την τηνωσαν της αμαρτιας, μαρτυριαν.

Δεν συμμακνει ομως ταρα το ευτελες, αντιθετον. Διοτι εαν δεν υπηρχε κακον εις τοις αμαρτανιντας, δεν θα προεθετεν εις τα κακα ο Θεος, κακα ούτε θα ηθελε να καμει αιτιον χερστερου, διοτι εκεινος ο υποκος όλα τα μετέρχεται, οτι να ελπιω νιοσθι ή κακια, δεν θα ηρζανεν αυτην. Ο Αρσ δεν ειναι η τηνωρια κακόν εις αυτόν που σφαλλει, αλλα η έλαττωσις τηνωριας, ενυ διακενται τοιοιτοτροπως, όπως ακριβως θεδωως η μη ημερατια εις τον ασθενη. Διοτι τιποτι δεν υπαρχει τοσον κακον (ευν) η άτωπος έπιθυμια, άτωπον δε όταν λεγω, ενυκ και την έπιθυμιαν της τρυφης, και την έπιθυμιαν της άκαθαρν δοξης, και την έπιθυμιαν της εξουσιας, και γενικως την έπιθυμιαν όλων των επιτηντων των αναγκαιων πραγμάτων.

Διοτι ο τοιοντος, ο ότοιος ζη τον χαλαρόν και διαλαρυμνον βιον νομιζει ότι ειναι περισσοτερον μακαριωτος απο άλλος, ειναι όμως περισσοτερον άθλιος απο άλλος, τρωθήτων εις την η=χην τον φοβερικς κυριας και τεραννους. Δια τουτο ο Θεος εκαιε δι ημιας τον παροντα βιον έπιτονον. Ε οκτε να απαλαξη ημας απο εκεινην την δουλειαν, και να μας οδηγησθ εις καθαρεν έλευθεριαν. Δια τουτο και κολασιν ηπειλησε και ανεμειξε την ζωην ημων με κόπους, δια να μας αλωσταισθ απο την μαλακιοτητα. Τοιοιτοτροπως λογοι χάριν και οι Ιουδαιοι, οτε μεν ήσαν προσδεδεμενοι εις τον πηλον και εις την κατασκευην παινήων, και έλιεικεις ήσαν, και τον Θεόν εκαιων συνεχως, οτε όμως απήλπισαν έλευθεριαν, και εγογγυζον και παρωργιζον τον Δεσποτην, και με αναιριβμητα δεινα ως να ήσαν καρφια διεπερυσαν τοις έαυτούς των.

Τι λοιπον δυνασαι λεγει να ειπης προς εκείνους, οι όποιοι πολλακις ανετραπτησαν υπο της θλιψεως, 518 "Οτι η ανατροπη δεν ειναι έργον της θλαψεως, αλλα της αδυναμιας εκεινεν. Διοτι εαν καποιος, επειδή έχει στομαχον αρρωστον, δεν δέχεται μικρον φάρμακον που δυναται να καθαρισθ αυτόν, αλλα και αποθήνησθ, εξ αιτιας της μη ληψεως του φαρμακου, δεν θα επιρρωσωμεν την αιτιαν εις το φαρμακον, άλλα εις την αρρωσταν του μελους, οπως ακριβως θεδωως και εδω εις την εύκολιαν της διαθεσεως. Διοτι εκείνος, ο όποιος ανατρεπεται υπο της θλιψεως, πολι πε-

βλαστώμενον ἔτι τάπητες τοῦ ὑποκόμει. Διότι ἐάν τις τῆς ἐνὶ ἡμῶν ὁμιλίας — καὶ οὕτως τοῦτο εἶναι, ἡ ἡμετέρα — ποιεῖ τερματισμὸν ἀποφασίζον, ἐάν ἀντιληφθῇ ἐν ᾧ περὶ τῆς πολεμικῆς ἐν ἡμῶν χαλάρου, τοῦ τοῦ μαθητικοῦ τροπῆς.

Καὶ ποῦ θὰ δύνηται. Βλέπει νὰ μὴ ἀντιμετωπῇ ἐνὶ ὁμιλίᾳ. Ἀν ἀντιληφθῇ, ὅτι, εἴτε θέλει, εἴτε δὲν θέλει, θὰ υποφέρῃ τὴν ἑαυτοῦ ἐπιπλοήν. Ὡς ἐάν μὲν τὴν υποφέρειν εὐχερωτοῖς, θὰ κερδοῖ τις τὰ μετὰ τὴν ὁμολογίαν, ἀπολαύμενος καὶ σπουδαζόμενος καὶ ἡσυχάζων, εἴτε μὲν αὐτὸν τὸν τροπὸν ἔχει καὶ τὴν σπουδὴν μικροτέρων καὶ θὰ καταστήσῃ τὴν ἀναταραχὴν μεγαλύτεραν.

Ταῦτα λοιπὸν ἐννοοῦντες, ἐκείνι το ὅποιον ἐπιπλοήν ἐξ ἀνάγκης, ἐκ τοῦ μετατρέπωμεν, ὅτι ἐν τῇ ἰδικῇ καὶ προαιρετικῇ. Ἀναφέρω λιχάδες μα, ἔχασαι κτετακτοῦ τὸν γνησιον τὸν τοῦ, ἄλλος δὲ τὴν τερματισμὸν τοῦ ἀντιληφθῆς, ὅτι αὐτὸ μὲν πᾶσι ἀντιληφθῆς δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἐπανορθωθῇ, ὅτι εἶναι δυνατόν δὲ νὰ κερδοῖ τις, καὶ καὶ ἐκ τῆς ἀνιαιτοῦ ἀναφορᾶς, τὸ νὰ υποφέρῃς ἐν τῇ τῇ σπουδῇ καὶ αὐτῇ τῶν ἡσυχάζων λόγων, δοξολογῶν νὰ ἀναμετρήσῃς πρὸς τὸν Δεσπότην, τοιοῦτοτρόπως τὰ δεῖνα τοῦ ἐπιπλοῦντος χωρὶς νὰ τι ἐπιπλοῖ. θὰ εἶναι κερδοῖ τῆς ἰδικῆς πολεμικῆς προαιρέσεως. Εἶδες τὸν υἱὸν πολεμικῆς ἀπὸ τῆς ἡλικίας, Νὰ εἴπῃς «ὁ Κύριος, ἔδωκεν, ὁ Κύριος ἀφείλετο» (Ψαλμ. 127). Εἶδες τὴν τερματισμὸν σου τοῦ ἡλικίας. Νὰ εἴπῃς «γυμνὸς ἐξῆλθον ἐκ κοιλίας μητρὸς μοι, γυμνὸς καὶ ἀπέλειπσαι» (Ψαλμ. 1, 21). Εἶδες λαλοῦν νὰ εὐτυχοῦν καὶ δικαιοῦν, νὰ δυστυχοῦν καὶ ἀναριθμητὰ δεῖνα νὰ υποφέρουν δὲν γινώσκεις διὰ νὰ εἴπῃς τὴν αἰτίαν τῶν γινόμενων, Νὰ εἴπῃς «κτετακτοῦ ἐγεννηθῇ πᾶσι σοὶ πλην ἐγὼ διὰ παντός μετὰ σου» (Ψαλμ. 72, 22).

Ἐάν δὲ καὶ τὴν αἰτίαν ζητῇς. Ὁ σκεπτικὸς ὅτι καθορίσῃς ἡμεῖς, κατὰ τὴν ὅποιαν προκειται νὰ κρίνῃ τὴν οἰκονομίαν, καὶ θὰ ἀποφασίσῃς καθὲς ἀποφασίζον, διότι τότε ὁ καθὲς θὰ λάβῃ τὰ κατ' ἀξίαν, ὅπως ἀκριβοῦς ὁ Λαζαροῦ, καὶ ὁ πλουσιος. Ἐνθυμησθε τοὺς ἀποστολοὺς, διότι καὶ ἐκεῖνοι ἐν ᾧ ἐμαστιζόντο καὶ ὠλοῦντο καὶ ἀναριθμητὰ δεῖνα ὑπεφρον, ἔχαιρον, διότι κατεξισώθησαν νὰ χαλεπώθων ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ Χριστοῦ. Καὶ σὺ λοιπὸν ἀν ἀρρωστησῇς, νὰ ὑπομένῃς γενναίως, καὶ νὰ ὁμολογῇς χάριτας εἰς τὸν Θεόν, καὶ τοιοῦτοτρόπως θὰ λάβῃς τὸν ἴδιον μισθὸν με ἐκεῖνους.

Ὡς δὲ, ἐν ᾧ εὐρίσκεσθαι εἰς ἀσθενείαν καὶ εἰς ὀδυνην, ἔθελον δυνήθῃς νὰ ἀναγνωρίσῃς χάριν εἰς τὸν Δεσπότην, Ἄν τὸν ἀγαπᾷς

γνησίως. Διότι εάν υ. τρεῖς ταῖδε, ἐνθ' εἶχον ἐμπέσει ἐς καμινόν, καὶ ἕτεροι ἐνθ' ἐπρόκειντο ἐκ ψαλμῶν, καὶ ἐκ παντοφύκηται· ἀλλὰ δεῖνα δὲν ἔπρεον νὰ ἐκχέροισιν τοὺς περιουσιώτερους ἢ αὐτοὺς νὰ πρῶπτουν τοῦτο ἢ ἐπρόσκομενοι ἐς νόκους. Διότι δὲν ὑπάρχει δὲν ὑπάρχει πλοῦτε το ὅποιον νὰ μὴ νικῇ ἡ ἄνθρωπος. ὅταν δὲ εἶναι καὶ ἀγαθὸν, πρὸς τὸν Θεόν εἶναι ἀπὸ ὕαι υψηλότερα καὶ οὔτε τρεῖς οὔτε αἰδηρὸς οὔτε τι χεῖρ, οὔτε νόκος οὔτε θάνατος οὔτε τιποτὶ ἄλλο ἀπὸ αὐτὰ ταῦδε νὰ ἴδῃ τὴν φοροδοσίαν εἰς ἐκεῖνον τοῦ ἔχει ἀποκτήσει αὐτὴν τὴν μεγάλην ἀγαθὴν, ἀλλὰ ἀφ' οὗ οὐαὶ τα περιφρονήσῃ πρὸς τὸν οὐρανὸν ἢ αὐτῶν πετάξῃ, καὶ ἢ ἐκζητῇ οὐδὲν, οὐκ ὀλιγότερον ἐκμετρίως ἀπὸ τοὺς ἐκεῖ περιφρονήσας. 519 ἄλλως πλοῦτε ἄλλο νὰ εἴτε οὔτε οὐρανὸν οὔτε γῆν οὔτε ἕκαστον ἀλλὰ πρὸς ἐν ἑαυτὸν κίλλας, φερόμενος τοῦ τῆς δόξης, ἐκείνης, καὶ οὔτε τα ὑπερὰ τοῦ παρόντος βίου ἢ αὐτοὺς νὰ ταπεινωθῶν αὐτὸν οὔτε τα ἀγαθὰ καὶ τα ἐνδεῶντα ἐνδεῶς στήναι ἢ αὐτοὺς νὰ τὸν κἀμὸν νὰ εἶναι, ὑπερῆφανος καὶ ἐγωίστης.

Ας ἀγαπησώμεν λοιπὸν αὐτὴν τὴν ἀγαθὴν διότι πλοῦτε δὲν εἶναι ἴσον με αὐτὴν καὶ διὰ τὰ παρόντα καὶ διὰ τὰ μέλλοντα. μᾶλλον δὲ πρὶν αὐτῶν αὐτὰ δι' αὐτὴν ταύτην τὴν ψαῖον τῆς ἀγάπης. Β Διότι, ἢ αὐτοαγαθὸν μὲν καὶ ἀπὸ τῆς τιμωρίας τοῦ τρέποντος οὐκ καὶ ἀπὸ ἐκείνης τοῦ μέλλοντος, αἰῶνος καὶ τὴν βασίλειαν ἢ αὐτοαγαθὸν. Πῶς οὔτε ἡ ἀπαλλαγὴ ἀπὸ τῆς γέννησιν οὔτε ἡ ἀπολαύσεις τῆς ἡσυχίας εἶναι τι σπουδαίων, συγκρινομένου πρὸς ἐκεῖνο τοῦ προκειται νὰ λεχθῇ. Διότι τὸ νὰ ἀγαπώμεν τὸν Χριστὸν καὶ ἀν' ἄλλως νὰ μᾶς ἀγαπᾷ ἐκεῖνος εἶναι σπουδαιότερον ἀπὸ ὅλα αὐτὰ. Διότι, ἔαν ὅταν τὸντο συμβαῖναι ἐπὶ ἀνθρώπων, εἶναι ἀνωτερον ἀπὸ καθὲ ευχαριστήσιν, ὅταν καὶ τὰ ὅσα αὐτὰ συμβαίνειν ἐπὶ τοῦ Θεοῦ, ποῖος λόγος, ὅσα διάνοια ἢ αὐτοὺς νὰ παραστήσῃ τὴν μακαριότητα τῆς ψυχῆς αὐτῆς. Δὲν ὑπάρχει σὺνδεσμός παρὰ μόνῃ ἡ τειρα.

Διὰ τὸ μαθώμεν λοιπὸν διὰ τῆς πειρας τὴν πνευματικὴν ταύτην ευφροσύνην καὶ τὸν μακαρίον βίον καὶ τὸν ἠθαιρὸν τῶν ἀναριθμητῶν ἀγαθῶν, ὅλα ἀφ' οὗ τα ἐγκαταλείψωμεν ὡς κατέχωμεν τὴν ἀγάπην ἐκείνην, καὶ διὰ τὴν ἰδικὴν μᾶς ευφροσύνην καὶ διὰ τὴν δόξαν τοῦ ἀγαπώμενου Θεοῦ. Γ Διότι εἰς αὐτὸν ἀνέκει ἡ δόξα καὶ ἡ δύναμις μᾶς με τὸν μονογενὴ καὶ με τὸ ἅγιον Πνεῦμα, τὰ καὶ πάντοτε καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΛΟΓΟΣ ΙΑ΄

(Ρωμ. 5, 12 — 6, 4)

«Δια τοῦτο, ὡς περ δι' ενός ἀνθρώπου ἡ ἁμαρτία εἰς τὸν κόσμον εἰσῆλθε, καὶ δια τῆς ἁμαρτίας ὁ θάνατος· καὶ οὕτως εἰς πάντας ἀνθρώπους ὁ θάνατος, διῆλθεν, ἐφ' ᾧ πάντες ἥμαρτον» (στ. 12,

Ὡς, ἀκριβῶς, οἱ ἀριστοὶ ἐκ τῶν ἰατρικῶν διαρκῶς ἐξετάζουν τὴν ρίζαν τῶν νοσημάτων. Ὁ καὶ φθάνουσιν εἰς αὐτὴν τὴν αἰτίαν τοῦ κακοῦ τοῦ ἐντελευτήως καὶ ὁ μακάριος Πάνας. Ἀφοῦ ἀνεφέρει δηλαδὴ στ. ἐδικαίωθμεν καὶ αὐτὸν ἰδοῦμεν ὅτι τοῦτο ἐπετέλεθη διὰ τοῦ πατρικίου καὶ διὰ τοῦ Πνεύματος καὶ διὰ τοῦ θανάτου τοῦ Χριστοῦ — διότι δὲν θὰ ἀπεθνήσκον εἰν δὲν ἐπρόκειτο νὰ σωθῇ — ἀποδείκνυνται ἐν συνεχείᾳ καὶ μὲ ἄλλον τρόπον τὰ διὰ τοσούτων ἀποδείχθεντα καὶ διὰ τῶν ἀντιθέτων σπινιστρὰ το προκείμενον τοῦτεστιν διὰ τοῦ θανάτου καὶ τῆς ἁμαρτίας.

Πως καὶ μὲ τοῦτον τρόπον. Ἐ Ζητεῖ νὰ ἐρευνήσῃ πᾶσι τοῖς εἰσῆλθεν ὁ θάνατος καὶ πᾶς ἐπεκρατήσῃ. Πως λοιπὸν εἰσῆλθε καὶ ἐπεκρατήσῃ. Διὰ τῆς ἁμαρτίας τοῦ ενός. Τι σημαίνει δὲ «ἐφ' ᾧ πάντες ἥμαρτον». Ἐκεῖνος ἀφῆκε ἔτεσε καὶ αἰτοῖ τοῖς δὲν ἐφαγον πᾶσι τὸ δένδρον οἱ αὐτοὶ κατεστήσαν ἐξ ἐκεῖνοι θνητοί.

«Ἄχρι γὰρ νόμοι ἁμαρτία ἦν ἐν κόσμῳ· ἁμαρτία δὲ οὐκ ἐλλογείται, μὴ ὄντος νόμου» (στ. 13). Τὸ «ἄχρι νόμου» μερικοὶ νομίζουν ὅτι πῦρ ἔχει ὀνομάσῃ τὸν χρόνον ἐκείνον τὸν πρὸ τῆς δόσεως τοῦ νόμου π. χ. τὸν ἐπ. Ἀδὰμ τὸν ἐπ. Νῶε τὸν ἐπ. Ἀβραάμ, τὸν ἔως, ὅπου ἐφάνηθῃ ὁ Μωυσῆς. Ποῖα ἁμαρτία λοιπὸν ἵππηκε τότε. Μερικοὶ λέγουσιν ὅτι ἐννοεῖ τὴν ἐν τῇ παραδεισῷ διότι δὲν εἶχε διαλυθῇ ἀκρόμῃ, λέγει ἄλλα καὶ ἦνθῃ ὁ καρπὸς αὐτῆς. 520 διότι ἐκεῖνη ἐπέφερε τὸν κοινὸν θάνατον, ὁ ὅποιος ἐπεκρατεῖ καὶ ἐπιφάνει. Διὰ τοῖον λόγον λοιπὸν προσθέτει «ἁμαρτία δὲ οὐκ ἐλλογείται, μὴ ὄντος νόμου». Ἐκεῖνοι, οἱ ὅποιοι συμφανῶν πρὸς τὰ ἡμᾶς λέγουσιν ὅτι αὐτὸς ἀνεφέρει τοῦτο ἀντιθετικῶς πρὸς τοὺς Ἰουδαίους, λέγων ὅτι εἰν δὲν ὑπαρξῇ ἁμαρτία χεῖρις τὸν νόμον πᾶς ὁ θάνατος κατετρώγε πάντας τοὺς πρὸ τοῦ νόμου.

Ἐγὼ ὁμῶς νομίζω ὅτι εἶναι λογικὸν μᾶλλον καὶ ὑπερχειν εἰς τὴν ἀποστολικὴν σκεψίν, ἐκεῖνο τοῦ προκειμένου νὰ λεχθῇ. Β. Πάσαν

δε εἶναι αὐτοῦ. Μὲ τοῦ ναίειν ἡτ, μέχρι τοῦ νομοῦ ὑπερῆεν ἡ
 μαρτία ἐν τῷ κόσμῳ· τοῦτο σημαίνει ὅτι ἐπὶ τὸν εὐαγγελί-
 νομος ἐκίρκεται ἡ ἀμαρτία ἡ ἐκ τῆς ταρχακίας, καὶ τοὺς τότε
 ἐπεκράτει. Ἐπεὶ οἱ τοὺς ὑπερῆεν καὶ οἱ νομοὶ οὗτοι δὲν διέσπυντο
 συνσταθῇ ἀμαρτία λέγει, οὗτοι δὲν ἐπὶ τῷ νόμῳ. Ἐὰν λοιπὸν ἀν-
 τὴ ἡ ἀμαρτία λέγει ἡ ἐκ τῆς ταρχακίας τοῦ νομοῦ εἰσὶν οἱ τὸν
 θάνατον, περ πάντες οἱ τοῦ τοῦ νομοῦ ἀπέθνησκον. Διότι, ἐάν ο
 θάνατος ὑπεκρίθητο πνεύματι εἰς ἡμετέρας, οὗτοι δὲν ὑπερῆεν νό-
 μος ἀμαρτία δὲν ὑπερῆεν ἡμετέρας, περ, ἐπεκράτει ἡ θάνατος. Οὐδὲν
 εἶναι φανερόν, ὅτι οὐκ αὕτη ἡ ἀμαρτία ἡ τῆς ταρχακίας τοῦ
 νόμου. Ὁ αὖ ἐκείνη ἡ τῆς ταρχακίας τοῦ Ἀδάμ ἡτ τοῦ εὐαγγελί-
 κα πάντα. Καὶ ποῦ ἡ ἀποδοῖς τοῦτο, τοῦ γενοῦς, ὅτι, καὶ πρὸ
 τοῦ νόμου πάντες ἀπέθνησκον. «Ἐδουλεύσατο γὰρ ὁ θάνατος, φησιν,
 ἀπὸ Ἀδάμ μέχρι Μωϋσέως, καὶ ἐπὶ τοὺς μὴ ἀμαρτήσαντας» (στ.
 14). Πῶς ἐδουλεύσατο «Ἐν τῷ ὁμοιωματι τῆς παραβάσεως Ἀδάμ,
 ὅς ἐστι τύπος τοῦ μελλόντος» (στ. 14).

Διότι διὰ τοῦτο καὶ ὁ Ἀδάμ εἶναι πτο τοῦ Χριστοῦ. Πῶς
 εἶναι τύπος λέγει, Διότι οὗτοι ἀκριβῶς ἐκείνος εἰς τοῦ, καταγο-
 μένους ἐξ αὐτοῦ, καὶ τοὺς θεθαίως δὲν ἐξέσπυντο αὐτὸ τὸ δένδρον κα-
 τέστη αἰτίας θανάτου ὁ αὐτοῦ εἰσῆλθῃ, ἐξ αἰτίας τῆς ὁρώσεως,
 κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον καὶ ὁ Χριστὸς, ἐκ τοῦς καταγομένους ἐξ
 αὐτοῦ. Ὁ καὶ τοὺς θεθαίως δὲν ἔχον ὑπερῆεν ἔργα δίκαια κα-
 τέστη προξένος δικαιοσύνης, τὴν ὅτιαν διὰ τοῦ Στανροῦ ἐχαρι-
 σεν εἰς ὅλους ἡμᾶς. Διὰ τοῦτο καὶ ἀνωτέρω καὶ κατωτέρω διὰ
 τὸν ἑνὶ ὁμοίει, καὶ συνεχῶς τοῦτο φέρει εἰς μέσον, λέγων. «Ὡς-
 περ δι' ἑνὸς ἀνθρώπου ἡ ἀμαρτία ἐπὶ τὸν κόσμον εἰσῆλθε» καὶ
 «εἰ τῷ τοῦ ἑνὸς παραπτώματι οἱ πολλοὶ ἀπέθνησκον» καὶ «οὕτως
 δι' ἑνὸς ἀμαρτήσαντος τὸ δώρημα» καὶ «τὸ χάρισμα ἐξ ἑνὸς εἰς
 κατάκριμα» καὶ πάλιν «εἰ γὰρ τῷ τοῦ ἑνὸς παραπτώματι ὁ θάνα-
 τος ἐδουλεύσατο διὰ τοῦ ἑνὸς» καὶ «ἔρα οὖν ὡς δι' ἑνὸς παραπτώ-
 ματος». Ἐ καὶ πάλιν «ὥσπερ διὰ τῆς παρακοῆς τοῦ ἑνὸς ἀνθρώ-
 που ἀμαρτωλοὶ κατεστάθησαν οἱ πολλοὶ» καὶ δὲν ἀπομακρυνεται

1. Ἡ ὑπερφυσικὴ τοῦ Χριστοῦ γέννησις, ἐνεκρίνασεν εἰς τὸν κόσμον κεινο-
 φανὲς τοῦδος γεννήσεως τὴν ἐν Χριστῷ διὰ τοῦ βαπτίσματος, ἀναγέννησιν ἡ ὅτι-
 μι, καὶ τοῦ ναίειν ἐπὶ τῷ Χριστῷ ὡς ἐκ νέου ἐγγίχῃ καὶ μὴ οὐδεὶς
 εἰς νέαν ζωὴν τῆς ὁποιᾶς τὸ τέλος, δὲν εἶναι ὁ θάνατος, ἀλλὰ διὰ τοῦ θανάτου ἡ
 ἀνάστασις, καὶ ἡ αἰωνιοτήτης. Κατωτέρω εἰς τὸ 525 D καὶ τὸ 526 A B C D καὶ
 ἔξης ὡς καὶ ἄλλοιχοι. ὁ Χρυσόστομος θα ἐξηγήσῃ πῶς εἶναι δυνατόν να μὴ ἔκπε-
 σῃ ἀπὸ τὴν τοιαύτην ζωὴν.

ἀπὸ τῶν ἐνῶ ὥστε ὅταν γὰρ λέγῃ ὁ Ἰωδαῖος, κατὰ τὸν τρόπον ἐνῶ εἰς μόνον κατὰ ἑκείνην τὴν Ἀριστοῦ, ἡ ἐκείνην ἐπιβλήῃ ἵνα δυναθῇς νὰ ἀπαντήσῃς, εἰς αὐτὸν κατὰ τὸν τρόπον ἐνῶ εἰς πατήρ—σεν ὁ Ἀδὰμ, τὸ ἐκείνην κατέκρυψεν.

Καὶ οὕτως θεόθεν δὲν εἶναι τὸ ἴδιον ἀμαρτία καὶ χάρις, δὲν εἶναι τὸ ἴδιον θάνατος καὶ ὅτι δὲν εἶναι τὸ ἴδιον ὁ διαβολὸς καὶ ὁ Θεός, ἀλλ' ἡ διαφορά αὐτῶν. Ὅταν λέγῃς καὶ διὰ τῆς φύσεως τοῦ τραγικοῦ, καὶ διὰ τῆς δυναμείας, ἐκείνοι τοὶ ἐπισημασιοποιοῦσιν αὐτὰ καὶ δι' αὐτοὶ τοὶ τρελόντος—διότι τοῦτο εἶναι πολὺ περισσότερον εἰς τὸν Θεόν, τὸ νὰ σωθῇ ταχὺ τὸ νὰ τιμωρῇ—ἀπὸ ἐδῶ ὑπάρχει ἡ ὑπεροχὴ καὶ ἡ νίκη, πῶς λόγον δυναίσκει νὰ ἔχῃς διὰ τὴν ἀπιστίαν—τίς μοι.

Ὅτι μὲν θεόθεν αὐτὸν τοῦ ἐγίνεν ἥτο σηματικόν πρὸς τὴν λογικὴν τὸ ἔδειξεν μετὰ νὰ εἴπῃ 521 «Ἀλλ' οὐχ ὡς τὸ παράπτωμα, οὕτω καὶ τὸ χάρισμα. Εἰ γὰρ τῷ τοῦ ἐνός παραπτώματι, οἱ πολλοὶ ἀπέθανον, πολλῶ μᾶλλον ἢ χάρις τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ δωρεὰ ἐν χάριτι τῇ τοῦ ἐνός ἀνθρώπου Ἰησοῦ Χριστοῦ, εἰς τοὺς πολλοὺς ἐπερίσπενυσεν» (στ 15). Ἐκεῖνο δηλαδὴ τὸ ὅποιον λέγει, τοῦτο σημαίνει. Ἐὰν ἡ ἀμαρτία τοσούτων πολλὰ ὄχι καὶ μάλιστα ἀμαρτία ἐνός ἀνθρώπου, ἡ χάρις καὶ μάλιστα τοῦ Θεοῦ ἡ χάρις καὶ ὄχι τοῦ Πατρὸς μόνον ἀλλὰ καὶ τοῦ Υἱοῦ, πῶς δὲν ἔχει ὑπερσυστοί περισσότερον. Διότι τοῦτο εἶναι πολὺ περισσότερον ἐλαττον. Ἐπειδὴ τὸ νὰ τιμωρῇται μὲν ἄλλο, ἐξ αἰτίας ὅλης, δὲν φαίνεται νὰ εἶναι πολὺ λογικόν, τὸ νὰ σωθῇται ὅλος ἄλλος μέσω ἄλλου εἶναι καὶ περισσότερον τρελόν καὶ περισσότερον εὐλογόν. Β. Ἐὰν λοιπὸν ἔχῃ γινεῖ ἐκεῖνο, πολὺ περισσότερον τοῦτο.

Ὅτι μὲν λοιπὸν ἦτο φυσικόν καὶ εὐλογόν ἐξ αὐτῶν ἔδειξε διότι ὅταν ἐκεῖνο ἀπεδειχθῇ, τοῦτο κατόπιν εὐκολῶς ταυτιθεῖται ἐπρόκειτο νὰ εἶναι, ὅτι δὲ ἦτο καὶ ἀναγκαῖον, ἀποδεικνύει ἐκ τῶν ἐν συνεχείᾳ. Πῶς λοιπὸν ἀποδεικνύει αὐτό, «Οὐχ ὡς δι' ἐνός ἀμαρτησαντος τὸ δῶρημα, φησί. Τὸ μὲν γὰρ κρίμα ἐξ ἐνός εἰς κατάκριμα· τὸ δὲ χάρισμα ἐκ πολλῶν παραπτωμάτων εἰς δικαιοσύνην» (στ 16). Καὶ τι σημαίνει τοῦτο τὸ λεγόμενον, ὅτι τῶν μὲν θανάτων καὶ τὴν κατάκρισιν μία ἀμαρτία ἡδυνήθη νὰ ἐπιφέρει, ἡ δὲ χάρις ὄχι μόνον τὴν μίαν ἐκείνην ἀμαρτίαν ἐξηφανίσεν. Γ. Ἀλλὰ καὶ ὁμις πον ἐπεισλήθον ὕστερα ἀπὸ ἐκείνην. Διότι διὰ νὰ μὴ εἰσαγοῦν τὸ «ὡς» καὶ τὸ «οὕτω», ὅταν τιθενται ἴσον μέτρον τῶν ἀγαθῶν πρὸς τὰ κακά, οὕτε νὰ νομισθῇς ὅταν ἀκουῇς τὸν Ἀδὰμ, διὰ μόνον ἐκείνην ἡ ἀμαρτία ἐξηφανισθῇ, τὴν ὅποιαν ἐκεῖνος εἰσηγάγε-

τα και λέγει. «Ἄρα οὖν ὡς δι' ἑνός παραπτώματος εἰς πάντας ἀνθρώπους εἰς κατακρίμα, οὕτω και δι' ἑνός δικαιώματος εἰς πάντας ἀνθρώπους εἰς δικαιώσιν ζωῆς» (στ 18)

Και ἐπειτα, τάλιν πρὸς αὐτὸν λέγοντες ἔφη. «Ὡσπερ γὰρ δια τῆς παρακοῆς τοῦ ἑνός ἀνθρώπου ἁμαρτωλοὶ καταστάθησαν οἱ πολλοί, οὕτω και δια τῆς ὑπακοῆς τοῦ ἑνός, δικαιοὶ καταστήσονται οἱ πολλοί» (στ 19). 523 Καὶ φαίνεται μὲν ὅτι το λεχθέν δηλοῦν/εἰ ζητήμα ὅχι μικρὸν ἂν ὀμνῶ, ἀκριβοῶς προσέχη τις, καὶ τοῦτο εὐκολὰ καὶ λυθῇ. Πλέον εἶναι λόγον τὸ ζητήμα. Ἡ φρασὶς ὅτι, δια τῆς παρακοῆς τοῦ ἑνός, γίνονται ἁμαρτωλοὶ πολλοί, λέγει το νὰ εἶναι, μὲν καὶ οἱ ἐξ αὐτοῦ καταγομενοὶ θνητοὶ ἐπειδὴ ἐκεῖνος ἥμιωτης καὶ κατέστη θνητός, οὐδόλως, εἶναι ἀφυσικόν το νὰ, γὰρ ἡμεῖς ἑτέρως ἁμαρτωλοὶ ἐς αἰτίαν τῆς παρακοῆς ἐκεῖνοι. Τοῦτον λόγον ἀκούει θύειν δύναται νὰ ἔχη. Διότι ὁ τοιοῦτος θα εὐρεθῇ νὰ μὴ ἀμελήσῃ οὐτε νὰ ἀποδοτῇ. Β' ἄφοι ἡεβαίως δὲν γίνεν ἁμαρτωλός, ἐπο μόνον, τοῖ.

Τ. σημαίνει λοιπὸν ἔδω τὸ «ἁμαρτωλοί,». Ἐγὼ νομίζω το ὅτι εἶναι εὐπειθῆναι ἐπὶ τμωσαν καὶ ἐπὶ ἔχον καταδικασθῇ εἰς θάνατον. Ὅτι μὲν πείθει, ἐπειδὴ ὁ Ἀδάμ ἀπέθηνεν πάντες ἐγενόμεθα θνητοὶ σίμως καὶ δια πολλῶν ἰδεῖτε τὸ δὲ ζητούμενον εἶναι δια τοῦτον λόγον λυνεῖται αὐτό. Ἀλλ' οὐδόλως προσθέτε, τούτω, ὅτι τὸ πρὸς τὸ παρὸν πῶς ἐβόηθη αὐτὸν, καθ' ὅσον ἡ μάχη ἦτο πρὸς τὸν ἡεδαίον, ὁ ὅπως ἀμφεβάλλε καὶ ἐχαίραζε τὴν δια τοῦ ἑνός δικαιώσιν. Δια τούτο αἴφην ἰδεῖξε, ὅτι καὶ ἡ τιμωρία ποῦ προέβηεν ἀπὸ τοῦ ἐνὶ διόθῃ εἰς ὅλους. C' διὰ ποῖον λόγον γίνεν αὐτό οὐδόλως προσέθετε, διότι δὲν ὁμλεῖ δια περιττὰ πράγματα, ἀλλ' ἐπιμένει μόνον εἰς τὰ ἀναγκαῖα. Διότι ὁ νόμος τῶν ἀγωνῶν ἐν συνεχείᾳ δὲν ἡναγκαζεν αὐτὸν περισσοτερον νὰ ὁμιλήσῃ περὶ αὐτοῦ, παρὰ τὸν Ἰουδαῖον διὰ τούτο ἀκριβῶς τὸ ἀφήνει ἄλυτον.

Ἐάν ὅμως κάποιος ἐξ ὑμῶν ζητῇ νὰ μάθῃ, θα εἴπωμεν τούτο, ὅτι ὅχι μόνον οὐδόλως παρεβλάβημεν ἀπὸ τὸν θάνατον αὐτὸν καὶ τὴν καταδικήν, ἐάν εἴμεθα νηφάλιοι, ἀλλὰ καὶ ἐκερδίσασμεν ἐπειδὴ κατέστημεν θνητοὶ. πρῶτον τὸ νὰ μὴ ἁμαρτάνωμεν εἰς ἀθάνατον σῶμα δευτερον, διὰ νὰ ἔχωμεν ἀναριθμητοὺς ἀφορμάς δι' ἐγκαρτέρησιν. Διότι ὁ θάνατος μας λείπει. D' καὶ ὅταν εἶναι παρὼν καὶ ὅταν προσδοκάται, καὶ νὰ εἴμεθα μετριόφρονες καὶ νὰ σωφρονώμεν καὶ νὰ εἴμεθα ταπεινοὶ καὶ νὰ ἀπαλλασσωμεθα ἀπὸ κάθε κακίαν. Μετὰ δὲ ἀπὸ αὐτά, μάλλον δὲ καὶ πρὶν ἀπὸ αὐτά, καὶ ἄλλα

περισσότερα αγαθά έσπασε. Διότι από εδώ, **ινα οι υπερβολαι των μετρητων και τα όφειλα των μετρητων και αυτον των τρωτων εδικαιωθη ο Αδωμ** και αυτον των τρωτων ο Αβραάμ τον κατεσφαξε² τον ισνν, και αυτον των τρωτων ο Προδρόμος, Ιωάννης, τον έφανευθη χαριν του Χριστου και αυτον των τρωτων οι τρεις παδες, και αυτον των τρωτων ο Χανιμ. Διότι αν θελωμεν, όχι μόνον ο θάνατος, αλλά ούτε ατος ο διόλου, δεν θα διενεθη να μα, δαυη.

Εκτος δε αυτ αυτω και ελκνο είναι δυνατόν να ελτεμεν, ότι και αθανασία θα μα, διωδευθη. Ε και δι όλων χρόνων αυτον ένουηθηθμεν αφόδα, θα απολαυσθμεν τα μελλοντα τιμια ως να εκπαιδευθμεθα ει, καποιο διδασκαλεον εις τον τιμωντα υιον δια νόσου και θλιψως και τέλειομεν και τυχεσαι και των άλλων των θεωρουμενων εστηρεν με σκοπον να καταστωμεν κατ'ελα ημω, δια την υπαδουχην των μελλοντων αιώνων.

Ο νόμος αύξάνει την νόσον

«Νόμος δέ παρεισηλθεν, ινα πλεονάση τό παράπτωμα» (στ. 20) 'Επειδή έδειξε δευαδη ότι απο τον Αδωμ μεν κατηδικαιωθη η οικουμένη, απο τον Χριστον δε εσωθη και απηλλαγη απο την κατω δικην, με την εικαιριαν και περι τοι νομοι ημω, τωιν εν αυνε χειμ μετριαζων την εντυλιχιν δι αυτον. Διότι οχ, μόνον ει, τι ποτε δεν συνεβιαλε, λέγει, 524 ούτε μόνον ουδόκαη, έκοηθημεν αλλά και ηύξηθη τό νόσημα, όταν αυτός παρεισηλθε. Τό δε «ινα» έδω δέν σημαίνει πάλιν αιτιολογίαν, άλλα άποτελεσμα. Δέν έδόθη δηλαδή διά τουτο, ώστε νά πλεοναση, άλλ' έδόθη μέν διά νά μειωσση και νά εξαφανιση τό παράπτωμα, συνέδη όμως τό αντίθετον, όχι έξ αίτίας της φυσικωσ του νόμου, άλλ' έξ αίτίας της άκνηγρίας έκείνων που τόν έδέχθησαν.

Διατι δέ δέν είτε, νόμος δέ έδόθη, αλλά «νόμος δέ παρεισηλθε.» Διά νά δείξη ότι ή ανάγκη αυτου ήτο πρόσκαιρος, και όχι κυρια ούτε προηγουμενη πραγμα τό όποιον και εις την προς Γα-

2 Τό «κατέσφαξεν» εδώ δέν έχει την έννοιαν του πρόηματι συμβάντος; αλλά την έννοιαν τοι ότι υπήρχεν εις την διαθεσιν του Αδωαμ να πραγματοποιήση τουτό υπακουων εις την έντολήν του Θεού. Η όριστική έγκλιος φανερώνει την χριστιανικήν αλήθειαν ότι ο Θεος υπολογίζει όχι τάς πράξεις, αλλά την διάθεσιν του άνθρωπου, άποτέλεσμα της όποιας είναι αι πράξεις.

λατας λέγει, φανερωμένων τῷ ἴδιον ἀκριβῶς μέλλον ἄλλον τρόπον «Προ-
του γὰρ ελθεῖν τὴν πίστιν, ἔπο νόμον, φησὶν ἐφρονουμένθα, συγ-
κεκαλεισμένοι εἰς τὴν μελλούσαν πίστιν ἀποκαλιφθῆναι» (Γαλ 3
23) Β Ὡστε ὄχι διὰ τὸν ἑαυτὸν του, ἀλλὰ δι' ἄλλον ἐφύλασσε
τὴν πομπὴν Διότι ἐπειδὴ μερικοὶ Ἰουδαῖοι ἦσαν θάνατοι καὶ
χαλαρωμένοι, καὶ διὰ τὰς ἰδίας τὰς ὁωρεὰς ἀπὸ τῆς ἀπὸ τῆς χάριν
τοῦτου ὁ νόμος ἐδόθη διὰ νὰ ἐλεγξῇ αὐτοὺς περισσοτέρων καὶ
διὰ νὰ διδάξῃ σαφῶς εἰς ποῖαν κατάστασιν εὐρίσκονται, καὶ ἄ-
φοι ἀνέστη τὴν κατηγορίαν νὰ στρέψῃ αὐτοὺς περισσώτερον.

Ἄλλα μὴ φοβήτης διότι τοῦτο δὲν ἔγινε διὰ νὰ καμῇ τὴν
κολάσιν μεγαλυτέραν, ἀλλὰ διὰ νὰ φανῇ ὅτι ἡ χάρις εἶναι περισ-
σοτέρη. Διὰ τοῦτο καὶ προσέθετο «Οἱ δὲ ἐπλεονάσεν ἡ ἁμαρτία,
ὕπερπερισσεύσεν ἡ χάρις» (στ 20) C Δὲν εἶπεν ἐπερίσσευσεν
ἀλλὰ καὶ «ὑπερπερὶ ὅσον» Διότι δὲν ἀπὸ τῆς ἀπὸ τῆς χάρις
καταστῆναι, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας καὶ τοῦ ζῶντος ἐδώκεν καὶ τὰ
ἄλλα τὰ ὅποια πολλοὶ εἶχον ἀναγκάζοντες ὅπως ἀκριβῶς ἂν κα-
ταστῆναι ἐκείνους ποὶ εἶχε περισσοτέρως ἢ τὸν νόμον τὸν ἐλευθερώσῃ ἀπὸ
τὴν νόσον ἀλλὰ καὶ τὸν καταστῆναι ὁρμητικὸν καὶ ἰσχυρὸν καὶ ἐντι-
μον, ἢ ἐκείνους ποὶ πείνῃ πάλιν ὄχι μόνον τὸν ἄνθρωπον ἀλλὰ καὶ
τὸν καταστῆναι νὰ εἶναι κενὸς καὶ πολλὰ χρημάτων, καὶ τὸν
ὁδηγήσῃ εἰς μεγαλὴν ἐξουσίαν.

Καὶ πῶς, λέγει, ἐπλεονάσεν τὸ ἁμαρτήριον. Ἀναριθμήτους ἐν-
τολάς ἐδώκεν ὁ νόμος ἐπειδὴ λοιπὸν τὰς ἀπὸ τῆς χάριτος ἐπλεονά-
σεν τὸ παρὰ τὸν νόμον. Εἶδες πόση εἶναι ἡ διαφορά τῆς χάριτος καὶ
τοῦ νόμου, O Ἐκεῖνος μὲν δηλαδὴ ἔγινε καὶ τρεσθῆναι κατα-
κρίσεως αὕτη δὲ ταπεινισμὸς διαφέρει.

Ἀφ' οὗ ἀνεφέρει δὲ τὴν ἀνεκφράστον φιλοτιμίαν ζητεῖ πάλιν
τὴν ἀρχὴν καὶ τὴν ρίζαν καὶ τοῦ θανάτου καὶ τῆς ζωῆς Ποῖα
λοιπὸν εἶναι ἡ ρίζα τοῦ θανάτου. Ἡ ἁμαρτία Διὰ τοῦτο καὶ
ἔλεγεν «Ὡς ὅσον ἐβασίλευσεν ἡ ἁμαρτία ἐν τῷ θανάτῳ, οὕτως καὶ
ἡ χάρις βασιλεύσῃ διὰ δικαιοσύνης εἰς ζωὴν αἰώνιον διὰ Ἰησοῦ
Χριστοῦ καὶ κυρίου ἡμῶν» (στ 21) Ταῦτα δὲ εἶπε δεῖκνυσθαι αὐ-
τὴν μὲν εἰς τὰς ἐντολάς τοῦ νόμου ποὶ καταστῆναι ὑπὸ αὐτὴν. E καὶ ποῦ
καταστῆναι τὰς ἀπὸ τῆς χάριτος. Ἐπομένως εἴαν αὕτη καταστῆναι τὸν θά-
νατον εἶναι ὁλοφάνερρον, ὅτι ἡ δικαιοσύνη, ποὶ ἀναιρεῖ αὐτὴν
καὶ ἡ ὅποια εἰσηχθῇ διὰ τῆς χάριτος, ὄχι μόνον ἀφαιλεῖ τὸν
θάνατον ἀλλὰ καὶ ἀναιρεῖ καὶ καταναίει ἅπασαν τὴν βασιλείαν
ἐκείνης ὅσον καὶ μεγαλυτέρα εἶναι ἐκείνη ἀπὸ αὐτὴν, εἰσαγομένη
ὄχι δι' ἀνθρώπων καὶ διαβολῶν, ἀλλὰ διὰ Θεοῦ καὶ χάριτος, καὶ

αδηνόισα την ζωήν μας πρὸς το καλύτερον καὶ ἀπέραντον ἀγα-
θόν

Διότι δὲν θὰ υπῆρχε τέλος αὐτῇ. ὥστε καὶ ἀπὸ ἐδῶ νὰ
μῆθῃ τὴν ἐπερχομένην Δι.τ. ἐκείνῃ μὲν ἀπὸ τὴν παροῦσαν ζωὴν
μ.λ. ἐξείλεται ἡ χάρις ὅμως ὅταν ἦσθε ὄχι τὴν παροῦσαν ἀλλὰ
τὴν ἀθάνατον καὶ αἰώνιον μ.λ. ἐδώκετε 525 Ὡς δὲ αὐτῶν
εἶναι προξένος εἰς ἡμᾶς, ὁ Χριστὸς

Νὰ μὴ ἀμφισβᾶλλῃ κοῖτὸν περὶ τῆς ζωῆς, ὅταν ἔχῃς τὴν δι-
καιωσύνην διότι καὶ σπουδαιότερα εἶναι, ἡ δικαιοσύνη ἀπὸ τὴν
ζωὴν. ἐπειδὴ εἶναι καὶ μῆτρε αὐτῆς

«Εἰ οὖν, ἐπιμενούμεν τῇ ἁμαρτίᾳ, ἵνα ἡ χάρις πλεονάσῃ. Μὴ
γένοιτο» (στ 1-2) Πᾶν ἐξέρχεται εἰς τὸν ἡθεκτικὸν λόγον
χάρις νὰ εἰσέλῃ αὐτὸν τροφόμενος διὰ νὰ μὴ φαίνῃ εἰς τοὺς
πολλοὺς ὅτι εἶναι φαρτικός καὶ ἐπιζῶνς ἀλλ' ἐκ τῆς ἀκλόνητης
τῶν ἀγγελικῶν Δι.τ. ἐάν καὶ κατ' αὐτὸν τὸν τροπὸν ποικιλαῖν
τὸν λόγον γαυρεῖτο μῆτις δυσκολεῖσθαι ἐκείνῳ πρὸς τὰ λεγόμε-
να — διὰ τούτο καὶ ἔλεγε «τολμηροτέρου δε ἔργου ἐμὴν ἀπὸ
μερῶς» (Ρωμ 15 15) Β τοῦ περισσώτερον ἂν δὲν ἐλπίετε
τούτο. Ἡ ἐφαίνεται εἰς αὐτοὺς τραγικῶς. Ἀφ' οὗτοιο (ὅθεν)
ὅτι ἡ χάρις, εἶναι, μεγάλη, ἐπειδὴ μέγιστα ἁμαρτήματα γέγραπτε-
ται ἐκ δὲ ταῦτα ἐφαίνεται εἰς τοὺς ἀνοήτους, ὅτι το λεγόμενον
ἦτο προτροπὴ εἰς ἁμαρτίαν — διότι ἐάν διὰ τοῦτο λέγῃ, ἡ χάρις
ἐφαίνῃ μεγαλειτέρα, ἐπεὶ δὲ μέγιστα ἥμαρτομεν ἂς μὴ ταπεινὰ νὰ α-
μαρτανώμεν διὰ νὰ δεχθῇ ἡ χάρις περισσώτερα — διὰ νὰ μὴ λε-
γούν κοῖτὸν αὐτὰ ἢ τὰ ὑπονοούν κυττάξῃ πως ἀντιτεῖ, τὴν
ἀντιθεσιν, τρώτον μὲν διὰ τῆς παρηκλήσεως λέγων «μὴ γένοιτο»,
πρῶτον τὸ ὅτιον σπληνίζει νὰ λέγῃ ἐλ. ἐκείνων τὰ ὅσα ταρὰ
πολὺ ἔχουσιν ὁμολογήθη ὡς αὐτὰ ἐπειτα καὶ συλλεγόμενον μέτει
ἀναντιρρήτον Γ Ποῖος κοῖτὸν εἶναι αὐτός, «Ὅτινες ἀπεθάνομεν
τῇ ἁμαρτίᾳ, πῶς ἐτι ζήσομεν ἐν αὐτῇ» (στ 2).

Τι σημαίνει ἀπεθάνομεν, ἢ ὅτι, τὸ μέρος ἐκείνης καὶ ἐκείνου
ποῖ ὑποχωρεῖ εἰς αὐτὴν πάντες τὸ ἐδεχθῆμεν ὡς ἀποφάνειν ἡ ὅτι
νεκροὶ ἔχομε κατὰσθῃ ὡς πρὸς αὐτὴν ἄφ' οὗ ἐπιτετασμένοι καὶ
ἐρωτ.σθημέν, τρώγμα τὸ ὅποιον καὶ πολλοὺς εἶναι οὐκ ἔστι νὰ εἴ-
πωμεν διότι τοῦτο φανερώνει καὶ, τὸ ὑποκοῖτον κείμενον

Τι σημαίνει δέ, ὅτι κατεστήμεν νεκροὶ ὡς πρὸς αὐτὴν. Γο ὅτι
οἱ ὁλοῶς τᾶς ὑπακούομεν εἰς αὐτὴν. Διότι τοῦτο μὲν ἐπράξε τὸ
ἐκπαισμός μὴν φορεῖν, ἐνεκράσεν ἡμᾶς ἐναντὶ αὐτῆς. Ὁ χρειάζεται
δὲ ἐν σιν νεχεῖα ἀπὸ τῆς ἰδικῆς μᾶς προσπαθείαν νὰ κατορθῇνεται

αυτοῦ διαρκῶς ὥστε ἔστιν καὶ ἂν διατάσῃ ἀναριθμήτως διατάγας συνδουλῶς νὰ ὑπακούωμεν ἄλλω νὰ μενομένη ἀκρίβως ὅπως αὐτοῦ κριθῶς ὁ νεκρὸς. Καίτοι θεοῦτως εἰς ἄλλο σημεῖον λέγει ὅτι αὐτὴ αὐτὴ ἡ ἁμαρτία ἀπέθανεν ἀλλ' ἐκεῖ μὲν ἀναφέρει τοῦτο, ἐπειδὴ θέλει νὰ δείξῃ, ὅτι ἡ ἀρετὴ εἶναι εἰκότως· ἐδῶ δὲ ἐπειδὴ σπευδεῖ νὰ διεγείρῃ τὸν ἀκροατὴν εἰς αὐτὸν μεταφέρει τὸν θάνατον.

Ἐπειτα, ἐπειδὴ ἀσαφὲς ἦτο τὸ λεχθέν ἑρμηνεύει παλιν αὐτὸ καὶ ἐπιπληκτικῶς χρησιμοποιοῦν τὸν λόγον «Ἡ ἀγνοεῖτε, φησὶν, ἀδελφοί, ὅτι ὅσοι εἰς Χριστὸν ἐβαπτισθήμεν, εἰς τὸν θάνατον αὐτοῦ ἐβαπτισθήμεν; Συντασθήμεν οὖν αὐτῷ διὰ τοῦ βαπτισματος εἰς τὸν θάνατον» (στ 3-4). Εἰς τὸ σημαίνει «εἰς τὸν θάνατον αὐτοῦ» ἐβαπτισθήμεν», Εἰς τὸ νὰ ἀποθανῶμεν καὶ ἡμεῖς ὅπως ἀκριβῶς καὶ ἐκεῖνος διότι σταυρὸς εἶναι τὸ βάπτισμα. Ἐκεῖνο λοιπὸν τὸ ὅποιον ὁ Συναγὼγὴ καὶ ὁ τάφος εἰς τὸν Χριστόν, τοῦτο καὶ εἰς ἡμᾶς ἐγένετο τὸ βάπτισμα ἂν καὶ ὄχι ἐπὶ τῶν αὐτῶν. Διότι αὐτὸς μὲν σαρκικῶς καὶ ἀπέθανεν καὶ ἐτάφη, ἡμεῖς δὲ ὡς πρὸς τὴν ἁμαρτίαν καὶ τὰ δύο. Διὰ τοῦτο δὲν εἶπε, συμφυτοὶ τῷ θανάτῳ, ἀλλὰ «τῷ ὁμοιωματι τοῦ θανάτου». Διότι καὶ τοῦτο μὲν καὶ ἐκεῖνον εἶναι, θάνατος, ἀλλ' ὄχι, τοῦ αὐτοῦ ὑποκειμένου ἀλλ' ὁ μὲν τοῦ Χριστοῦ σαρκὸς, ὁ δὲ ἰδικὸς μας ἁμαρτίας. Ὅπως ἀκριβῶς λοιπὸν ἐκεῖνος εἶναι ἀληθὴς τοιοῦτοτρόπως καὶ οὗτος.

Ἀλλ' ἂν καὶ εἶναι ἀληθὴς πρέπει καὶ ἡ ἰδικὴ μας συμβολὴ νὰ προσφερθῇ παλιν διὰ τοῦτο καὶ προσέθεσεν «Ἵνα ὥσπερ ἡ γένηται Χριστὸς ἐκ νεκρῶν διὰ τῆς δόξης τοῦ πατρὸς, οὕτως καὶ ἡμεῖς ἐν καινότητι ζωῆς περιπατήσωμεν» (στ 4) 526 Ἐδῶ μαζὶ μὲ τὴν ἐπιμέλειαν τοῦ θίου ὑταινισσεται καὶ τὸν λόγον περὶ τῆς ἀναστάσεως. Πῶς, Ἐπιστεύσατε, λέγει, ὅτι ἀπέθανεν ὁ Χριστός, καὶ ὅτι ἀνέστη, λοιπὸν καὶ τὸ ἰδικόν σου νὰ πιστεύῃς διότι τοῦτο ὁμοιάζει μὲ ἐκεῖνο, ἐπειδὴ καὶ τὸ ἰδικόν σου εἶναι καὶ σταυρὸς καὶ τάφος. Διότι ἔστιν ἑαυτοῦ μέρος εἰς τὸν θάνατον καὶ τὴν ταφὴν, πολὺ περισσότερον εἰς τὴν ἀνάστασιν καὶ τὴν ζωὴν. Διότι ἀφοῦ τὸ μεγαλυτέρον κατελύθη, ἡ ἁμαρτία, δὲν πρέπει ἐν συνεχείᾳ νὰ ἀμφιβαλλῇ διὰ τὸ μικρότερον, τὴν θανάτωσιν τοῦ θανάτου.

Ἀλλὰ ταῦτα μὲν πρῶτον ἀφήνει νὰ συλλογίζεται ἡ συνειδήσις τῶν ἀκροατῶν, Ὁ αὐτὸς δὲ ἐνῷ πρόκειται ἡ μελλούσα ἑτέραν ἀναστασιν ἀπαιτεῖ ἀπὸ ἡμᾶς, τὸν νέον τρόπον ζωῆς, πού γίνεται κατὰ τὸν παρόντα θίον ἐκ τῆς μεταβολῆς τοῦ χαρακτῆρος. Διότι ὅταν ὁ πόρνος γίνῃ σωφρων, καὶ ὁ πλεονέκτης ἐλεήμων, καὶ ὁ

τραχὺς ἡμέρος, καὶ ἐδῶ ἀναστασις ἔλαθε χωρὶν τοῦ εἶναι προσιμὸν ἐκείνης. Καὶ τὼς ἀνάστασις, Ἐπειδὴ ἡ μὲν ἁμαρτία ἐκκρεώθη ἡ δὲ δικαιοσύνη ἀνέστη, καὶ ἡ μὲν παλαιὰ ζωὴ ἠφανίσθη, ἡ δὲ νέα αὕτη καὶ ἀγγελικὴ κτρεαρχεῖ. Ὅταν δὲ ἀκούῃς καινὴν ζωὴν, νὰ ζητῇς πολλὴν τὴν ἐναλλαγὴν, καὶ μεγάλην τὴν μεταβολήν.

Ἡ ἁμαρτία ἐπιφέρει τὸ γῆρας

Ἄλλ' ὁμῶς νὰ δακρυσῶ ἐν συνεχείᾳ θέλω καὶ πάλιν νὰ στενάξω. **Σ** ὅταν ἐννοήσω πόσῃ μὲν ἐγκατερέθουν ἀπαιτεῖ ἀπὸ ἡμῶς ὁ Παῦλος, εἰς πόσῃ δὲ ὀκνηρίαν παρεδωσάμε τοὺς ἑαυτοὺς μας ἀφοῦ μετὰ τὸ βαπτισμὸν ἐπανερχομεθα εἰς τὸ προηγουμένον γῆρας, καὶ εἰς τὴν Αἴγυπτον ἀνακατατιθέμεν καὶ τὰ σκυρὰ ἐνθιμιομεθα μετὰ τὸ μάννα. Διότι δέκα καὶ εἴκοσιν ἡμέρας μετὰ ἀπὸ αὐτὸ τὸ φωτισμὸν ἀφοῦ μεταβληθῶμεν, τὰ προηγουμένα πάλιν ἐπιχειροῦμεν. Ἀλλ' ὁ Παῦλος ἀπαιτεῖ ἀπὸ ἡμῶς αὐτὸν τὸν τρόπον ζωῆς ὄχι διὰ τακτικὸν ἀριθμὸν ἡμερῶν. **Ο** ἅλλα δι' ὅλον τὸν χρόνον. Ἡμεῖς ὁμῶς ἐπανερχομεθα εἰς τὸν προηγουμένον ἔμειον μετὰ τὴν δια τῆς χάριτος νεότητά κατασκευάζοντες, τὸ γίγνεται διὰ τῶν ἁμαρτιῶν. Διότι ὁ ἔρως τῶν χρημάτων καὶ ἡ ὑποδοχὴ αἰσῶς εἰς ἀτόπους ἐπιθυμίας καὶ καθὲς ἁμαρτία γενικῶς παλαιώνει ἐκείνον ποὺ τὰς πράττει. **Τ**ὸ δὲ παλαιούμενον καὶ γηραιὸν ἐγγὺς ἀφανισμῶν. (Ἐβρ. 8, 13) Διότι δὲν εἶναι δυνατόν δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἴδῃς σῶμα τόσον παραλειπόμενον ὑπὸ τοῦ χρόνου, ὅσον ψυχὴν νὰ σαθροῦται καὶ νὰ καταπιττῇ ὑπὸ πολλῶν ἁμαρτημάτων. Διότι καὶ εἰς ἔσχατον παραληρημὰ φθάνει πλέον μετὰ τὸ νὰ ὁμιλῇ διὰ πράγματα χωρὶς σημασίαν ὅπως ἀκριδῶς ἐκεῖνοι ποὺ ἔχουν γῆρας καὶ παρκαταίουν. **Ε** καὶ γεματὴ ἀπὸ μωρίαν καὶ πολλὴν παραφροσύνην καὶ λήθην, καὶ ἔχονσα προλήψεις πρὸς τῶν ὀφθαλμῶν, καὶ ὁδελυγὰ εἰς τοὺς ἀνθρώπους, καὶ εὐκόλως κυριευομένη ὑπὸ τοῦ διαβόλου. Διότι τοιαῦτα εἶναι αἱ ψυχαὶ τῶν ἁμαρτωλῶν. Ἀλλὰ τῶν δικαίων δὲν εἶναι τοιαῦτα, ἀλλ' ἔχουν νεότητά καὶ σφριγος, καὶ δια παντός ευρισκονται εἰς αὐτὸ τὸ ἄνθος τῆς ἡλικίας, ἔτοιμα διαρκεῖς πρὸς πάσαν μάχην καὶ πάλιν αἱ

3 Ἐννοεῖ τὸ Ἄγιον Βάπτισμα, τὸ ὅποιον εἰς τὴν ἐποχὴν τοῦ Χρυσόστομου παραλλήλως πρὸς τὸν νηπιοβαπτισμὸν ἐξηκολούθει νὰ τελεῖται καὶ εἰς μεγάλην ἡλικίαν.

παιται από τόν πατριάρχην. Τούτο δε τό νά θέλῃ παρα πολλοὺ νά ἀγαπᾶται προέρχεται ἀπὸ τὸ γεγονός, ὅτι παρα πολλοὺ ἀγαπᾶ. Δια τοῖτο καὶ εἰς τοὺς ἀποστόλους ἔλεγεν Ὁ Φίλων πατέρα ἢ μητέρα ὑπὲρ ἐμε, οὐκ ἔστι μου ἄξιος» (Ματθ 10, 37).

Πόσῃν ἀγάπῃν ἀπαιτεῖ ἀπὸ ἡμᾶς ὁ Χριστός. Τό πάσχειν ὑπὲρ αὐτοῦ δημιουργεῖ κερδός

Διὰ τούτο ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον εἶναι εἰς ἡμᾶς οἰκειότερον ἢ ἡ ψυχὴ καὶ ταύτην οἰκτιροῦσι νά τοποθετήσῃμεν δευτέραν μετὰ τὴν ἀγάπην εἰς αὐτόν. Ἐπειδὴ μὲ ὁδὴν τὴν ὑπερβολὴν θέλει νά απαιτῇ ἀπὸ ἡμᾶς. Διότι καὶ ἡμεῖς ὅταν μὲν δὲν ἀδικεῖμεθα πολλοὺ καλῶς πρὸς καποιόν, οὔτε τὴν ἀγάπην ἐκείνου χρειαζομένη πολλὴ ἔστω καὶ ἂν εἶναι σκονδάλως, ἔστω καμπύρως, ὅταν οὖν ἀδικῶμεν καποιόν θερμῶς καὶ ῥησίως, ἔπω καὶ ἂν εἶναι πεπεισὸς ἔστω μικρὸς ἐκεῖνος τὸν ἀγαπᾶται. Ὁ μεγίστην δοξάν υπολογίζομεν τὴν παρ' ἐκείνου ἀγάπην. Διὰ τούτο καὶ αὐτὸς ἔχει μῖνον τὸ νά ἀγαπᾶται ἀπὸ ἡμᾶς, ἀλλὰ καὶ τὸ νά τισχι χάριν ἡμῶν τὸ ἐπονειδίστα ἐκεῖνα ὠνομάζε δοξάν (Γρηγόριος Ἰβνὸν 13, 3, 32).

Ἀλλ' ἐκεῖνα μὲν ἐξ αἰτίας τῆς ἀριστείας μόνον ἦσαν δοξαί ἐκεῖνο δὲ τὰ ὅποια ἡμεῖς ὑπὲρ αὐτοῦ θὰ τοῖσιν οὐκ μόνον διὰ σωτηρίαν ἀλλὰ καὶ διὰ τὸ μέγεθος τοῦ τοῖσιν ὀφειμένου καὶ τὴν ἀξίαν, ἐκλογίως δύνανται νά ὀνομασθῶν καὶ νά εἶναι δοξαί.

Ὅπως ἀκριβοῦς λόγον χάριν τῶν μεγίστων στεφανίων αἱ ταφαιρέχωμε χάριν αὐτοῖς τοὺς κινδύνους καὶ μὴτε ἡ πτωχεία μὴτε ἡ νόσος, μὴτε ἡ δαυδία, οὔτε ἡ σκωφαιμία οὔτε αὐτὸς ὁ θάνατος, ἅς μὴ νομιζομεν ὅτι εἶναι βαρὺ καὶ ἐπικύβητος. ὅταν χάριν αὐτοῦ υπομένωμεν αὐτὰ. Ἐ. Διότι ἔαν ἔχωμεν νηφαισιότητα, τὰ μεγίστα δι' ὧν αὐτῶν θὰ κερδίσωμεν ὅπως ἀκριβὲς ὁρίσας τὰς δὲν ἔχωμεν νηφαισιότητα, οὔτε ἀπὸ τὰ ἀντιθέτα θὰ καρπωθῶμεν κατὰ ἀγαθόν. Προσεξε δὲ Σὺ βασιτεῖ καποιὸς καὶ σὲ πολεμεῖ. Λοιπὸν σὲ προετοιμάζει νά εὕρισκεσαι εἰς εὐρηγορίαν καὶ σὺ παρέχει ἀφορμὴν νά γινῇ ὁμοίως μετὰ τὸν Θεόν. Διότι ἂν ἀγαπήσῃς αὐτόν πῶς σὺν εἰσπράττει κακόν, θὰ γινῇ ὁμοίως πρὸς ἐκεῖνον πῶς ἀνατελλεῖ τὸν ἥμιον ἐπὶ πονηροὺς καὶ ἀγαθοὺς. Ἀλλ' ὅς σου ἀφαιρεῖ χρήματα, ἂν ὑποφέρῃς γενναίως, θὰ λάβῃς τὸν ἴδιον μισθόν με ἐκείνους πῶς ἔχουν δαπανήσῃ τὰ πάντα διὰ τοὺς πτωχοὺς. «Καὶ γὰρ τὴν ἀρπαγὴν τῶν ὑπαρχόντων ὡμῶν, φησί,

μετά χαράς προσεδέξασθε γινώσκοντες κρείττονα ὑπαρξίν ἔχειν ἐν οὐρανοῖς, καὶ μένουσαν» (Ἑβρ ΙΒ 34) 529 Ὁμιλήσε καποῖους κακῶς καὶ ἐχλευασεν. Καὶ ὅταν εἶναι ἀληθῆ ταῦτα, καὶ ὅταν εἶναι ψευδῆ σοὶ ἐπλέξε μεγίστον στεφανὸν ἂν μέ πρᾶοτητα ὑπομεινῆς τὴν κοροϊδίαν. Διότι καὶ ἐκεῖνος πού συκοφαντεῖ μᾶς προξενεῖ πολὺν τὸν μισθόν. «Χαίρετε γάρ, φησί, καὶ ἀγαλλιάσθε· ὅταν εἰπωσὶ πᾶν πονηρὸν ῥῆμα καθ' ὑμῶν ψευδομενοὶ, ὅτι ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς ἐν τοῖς οὐρανοῖς» (Ματθ 5, 12-11) καὶ ἐκεῖνος πού χλευάζει ἀληθῆ πάλιν τὰ μέγιστα ὠφελεῖ, μόνον ἂν πρᾶως ὑποφέρωμεν τὰ λεγόμενα. Διότι καὶ ὁ Φαρισαῖος ἀληθεύων ὠμίλει κακῶς διὰ τὸν τελωνῆν, ὁλλ' ὁμως ἀντὶ τελωνοῦ τὸν κατέστησε δίκαιον.

Καὶ διατὶ πρέπει νὰ ἀναφέρω ἐν πρὸς ἐν, διότι εἶναι δυνατόν, ἀφοῦ διεξέλθωμε τοὺς ἀθλοὺς τοῦ Ιωδ, Β ὅλα αὐτὰ νὰ τὰ πληροφορηθῶμεν μέ πάσαν λεπτομέρειαν. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ Παῦλος ἔλεγε «Θεὸς ὑπὲρ ἡμῶν, τίς καθ' ἡμῶν» (Ρωμ 8 31), Ὅπως ἀκριδῶς λουπὸν, ὅταν προσπαθῶμεν κερδιζομε καὶ δι' ἐκείνων πού μᾶς λυπῶν, τοιοῦτοτρόπως, ὅταν ἀδιαφοροῦμεν, οὔτε δι' ἐκείνων πού μᾶς ὠφελοῦν γινόμεθα καλυτεροὶ. Διότι τί ὠφέλησε τὸν Ἰουδαν, πὲς μου, ἡ συναναστροφή του μετὰ τοῦ Χριστοῦ. Τί δέ τοὺς Ἰουδαίους ὁ νόμος, τί δέ τὸν Ἀδὰμ ὁ παράδεισος, τί δέ τοὺς ἐν τῇ ἐρημῳ ὁ Μωυσῆς,

Διὰ τοῦτο λυπὸν ὅλα ἀφοῦ τὰ ἀφήσωμεν, ἐν μόνον πρέπει νὰ προσέχωμεν, πῶς θὰ τακτοποιήσωμεν καλῶς τὰ σχετιζόμενα πρὸς τοὺς ἑαυτοὺς μας καὶ ἂν τοῦτο πράττωμεν. C οὔτε ὁ διάβολος θὰ μᾶς νικήσῃ ποτέ, ἀλλὰ καὶ περισσότερον θὰ μᾶς ὠφελῇ, ἀφοῦ μᾶς προετοιμάξῃ νὰ σκωφρονώμεν. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον καὶ ὁ Παῦλος διηγεῖται λ χ τοὺς Ἐφεσίους, διηγούμενος τὴν ἀγριότητά ἐκείνου. Ἀλλ' ἡμεῖς καθευδομεν καὶ ρέγχομεν, παρὰ τό γεγονός, ὅτι ἔχομεν πόλεμον πρὸς τόσον κακὸν ἐχθρόν. Καὶ ἂν μὲν ἀντιληφθῶμεν ὅφιν νὰ ἐμφωλεῖ παρὰ τὴν κλινὴν μας, πολλὴν προσπάθειαν θὰ ἐπεδεικνυομεν, ὥστε νὰ φονεῦσωμεν αὐτόν. ὅταν ὁμως ὁ διαβολὸς ἐμφωλεῖ πλῆροισιν τῶν ψυχῶν μας, νομίζομεν, ὅτι οὐδὲν δεινόν θὰ πάθωμεν, ἀλλ' ἔχομεν ἀποσυρθῆ ἀπὸ τὴν μάχην. Τό δέ αἴτιον εἶναι, ἐπειδὴ δέν βλέπομεν αὐτόν μέ τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ σωματός. Καὶ ὁμως διὰ τοῦτο ἐπρεπε περισσότερον νὰ εὐρισκαμεθα εἰς ἐγρήγορσιν καὶ σκωφροσύνην. Διότι ἀπὸ τὸν αἰσθητὸν ἐχθρόν μὲν δύναται τις τοῦλάχιστον νὰ προφυλαχθῇ εὐκόλως, τὸν ἀόρατον ὁμως, D ἂν δέν εἰμεθα διὰ παντός

καθωπλισμένοι δεν θα δηγηθώμεν ελκόμεν να ισταί, την κ
μάλιστα διότι δεν γνωρίζει να τονή και να τον δώσει να
συνεβαινε τοις τάχως θα εκπαιδευτο αλλοις να ο η α τ
φίλιας πολλάκις έναποθετε, το δηγηθώμεν τη τη η α τ η α τ
αι τον τον τροπον π χ και την γυναίκα του Ιεσ τροπον
άφοι την ένεδουσε με το τρεχά ταυν τη φιλία ταυ να ο η α τ
ρη την κακήν έκεινην σελόμην να έλαιο η α τ η α τ η α τ
να άποθηναι και να τελειώσουν τα βίωσαν τον και αι τον τον
τροπον και όταν συνομαρ με τον Αδαμ αποκαλυπται η φωνή
ζει και τροστατευει, λέγων Ε ότι «ανσχηθόνται τωτοι οι οφθαλ
μοι ή αν ημερα φαγητε απο του ξύλου» (Γεν 3 5) και αι τον
τον τροπον έπεισε ταυν και τον Ιεσθαι με το τρεχά ταυ τη
σεβειας (να τηρηση δηλαδή τον όρκον τοι ειχε δώσει να θε η α τ η α τ
πρός τον Θεόν το πρώτον τραυμα τον θα η α τ η α τ τον όρκον
του μετά την νύκην τον τρεχά ταυ Αμμαντα) και να κατακαύση
την θιγατέρα του, και την παρακαλον θεών να τρεχά ταυ

Είδες τὰς μεθοδείας αὐτοῦ. Ἐδες τὸν τοῦ κυρίου τοῦτον Να φυλάττεσαι λοιπὸν, καὶ ἀπὸ παντοῦ νὰ περισφύρῃς νὰ μὴ τὰ ὅλα τὰ πνευματικά, καὶ νὰ πληροφωρῇς τὰς μετάνοιαν αὐτῶν ἐκείνων μὲ τὰσαν λεπτομερείαν διὰ νὰ ἴσῃαι ἀκρίβειος καὶ νὰ κυριεύῃς αὐτὸν εὐκόλως. Ἐπειδὴ καὶ ὁ Παῦλος καὶ αὐτὸν τὸν τρόπον ἐνίκησεν αὐτὸν ὅσοι ἐμάνθινε καλῶς ταῦτα μὲ τὰς λεπτομερείαις τῶν διὰ ταῦτο καὶ ἔλεγεν «Οἱ γὰρ αὐτοὶ τὰ νοήματα ἀγνοοῦμεν» (Β Κορινθ. 2:11)

Και ἡμεῖς λοιπὸν ὡς προσπάθησωμεν καὶ νὰ μάθωμεν καὶ νὰ ἀποφυγῶμεν τὰς ἐπιθύμιας αὐτοῦ ὥστε ἀφ' ἡμῶν ν' ἀποδοῇ τῇ κατ' αὐτοῦ νικῇ νὰ ἀνακηρυχθῶμεν καὶ κατὰ τὸν παρόντα καιρὸν καὶ κατὰ τὸν μέλλοντα αἰῶνα. 530 καὶ νὰ ἔλπιῃ χωρὶς τὰ θάνατα ἀγαθὰ διὰ τῆς χάριτος καὶ τῆς φιλανθρωπίας τοῦ καρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, μετὰ τὸν ὁποῖον εἰς τὸν Πατέρα μᾶζι μετὰ αὐτοῦ Πνεῦμα ἀνήκει ἡ δόξα ἡ δύναμις τώρα καὶ πάντοτε καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΠΡΩΤΟΤΥΠΟΝ ΚΕΙΜΕΝΟΝ

BIBLIOTHECA PATRUM

ECCLESIAE CATHOLICAE

QUI

ANTE ORIENTIS ET OCCIDENTIS SCHISMA

FLORUERUNT

DELECTU PRESBYTERORUM QUORUNDAM OXONIENSIS

SI JAM SATIS JACTATUS VIDERIS, FIRMIQUE NECESSARIUM LABORES VIO
IMPONERE, PERGENTE VIAM CATHOLICAE DISCIPLINAE, QUAE AD
IPSO CHRISTO PER APOSTULOS AD NOS USQUE MANAVIT,
ET AB HINC AD POSTEROS MANATURA EST

A. Aug. de Effe. Condendi, c. 8

OXONII:

EXUDEAT T. COMBE, ACADEMIAE TYPOGRAPHUS.

VENIUNT IBIDEM APUD J. H. PARKER,

LONDINI APUD F. ET J. RIVINGTON

M.DCCC. XLIX.

SANCTI PATRIS NOSTRI

JOANNIS CHRYSOSTOMI

GRÆCÆ ET LATINÆ

INTERPRETATIO

OMNIUM EPISTOLARUM PAULINARUM

PER HOMILIAS FACTA

TOMUS I.

CONTINENT HOMILIAS IN EPISTOLAM AD
ROMANOS

OXONII:

EX-UDENAT & COMBE ACADEMIÆ TYPOGRAPHIS.

VENEUNT IBIDEM APUD J. H. PARKER;
LONDINI APUD F. ET J. RIVINGTON.

M DCCC XLIX

SANCTI PATRIS NOSTRI

JOANNIS CHRYSOSTOMI

ARCHIEPISCOPI CONSTANTINOPOLITANI

IN DIVI PAULI

EPISTOLAM AD ROMANOS

HOMILIAE XXXIII

EDITIO NOVA

AD FIDEM COPIUM MSS ET VERNONIUM ANTIQVARIUM
DILIGENTER CASTIGATA

OXONII:

EXCUDERAT T COMBE, ACADEMIAE TYPOGRAPHVS.
VENIUNT IBIDEM APVD J H PARKER,
LONDINI APVD F ET J RIVINGTON

M DCCC XLIX.

MAXIME REVERENDO IN CHRISTO PATRI

GULIELMO

ARCHIEPISCOPO CANTUARIENSI,

ANGLIAE TOTIUS PRIMATI ET METROPOLITANO,

CLIM. H. HAC NOBIS ACADEMIA SACRAE THEOLOGICAE PROFESSORIS HONOR.

DICATUR

HAC BIBLIOTHECA

PRISCORUM PATRUM EPISCOPORUM

DOCTORUM CONFESSORUM MARTYRUM

SANCTAE AC CATHOLICAE CHRISTI ECCLESIAE

QUO PIETATI SATISFIAT

ERGA NOMEN VENERABILE

ET

PATERNI ANIMI BENEVOLENTIAM

MONITUM.

"SERMONES CHRYSOSTOMI in Epistolas Pauli," ut Savile verba nostrum in usum accommodemus, "ante annos fere nonaginta ediderunt Veronenses [anno MDXXIX], atque iterum nuper admodum Heidelbergenses. Illi, quod potuerunt, praestiterunt, praeter interpretationum vitia quod non potuerunt ex unco, eoque *κατὰ πῶτον* Codice, quod viros bonos decuit, ingenue confessi sunt. Heidelbergenses, cum scriptos Codices tam Augustinae, quam Palatinae Bibliothecae magnificis titulis praese ferrent, et quidem haberent ad manum, castigatis ex MSS. levi manu Homilias tredecim prioribus ad Romanos, quae finem lectori facerent, usque ad illa verba, *ὅτι οἱ ζῶντες ἀγαπῶντες αὐτοὺς ζῶσι*, quae reperiuntur Hom. XIV [XV p. 113 l. 7. Editionis nostrae, in cetero opere usque ad finem l. stolantem, nullo, ut videtur, adito libro, nullo inspecto, Veronensium errores locis de suo erroribus auctos et accumulatos, pro nova scilicet et emendata Editione nobis obtruserunt." Hujus igitur Editionis, tanquam plane fallacis et fraudulentae, nos nullam rationem habuimus; Veronensem autem, unde ceterae omnes fluxerint, cum constet ex

agitur, et ex alijs exemplis praesertim quae sunt vetustiora, quae singulas tantum partes Chrysostomi operis, alias aliquas continent corruptelarum remedia, lacunis supplementa comparatis. Implet aliquid in hunc pertinet et qui hoc totum corpus coniecit, moralium adicum praefixit, laudes sermonum amplavit, idem et ipsa salutaris criticae suo arbitrio mutare aliqua vel compendiarie quidam ratione contrahere sibi, persuaserit et maxime contendendum ut ultra quae notari, citari sive qualescunque recensitionem, ad Scripturis praestantibus, unum praeferat per Codices aet, propius accedere studiamus.

Hic de integro corpore Commentariorum, in quibus Chrysostomus Epistolas Paulinas omnibus luminibus ingenii, doctrinae, facundiae illustraverit, dicta sunt. Nunc ad eas ipsas in Epistolam ad Romanos Hebraeos, quae post Commentaria in Epistolam ad Corinthios utraque edendas suscepimus, transgimus.

Savins in exemplari horum Sermonum Veronensi castigando, Regiam, quendam Codicem adhibuit, qui cum nostro A. quantum ex variantibus lectionibus ab isto Editore vel in contextum receptis, vel in margine reconditis, colligere licet, magna ex parte consentire videtur. Partem hujus libri ope, partim ingenio, quo pollebat, acimine, plurima archetypi ejus merda sustulit, lacunas, si quae erant sarsit, interpolationem correxit denique Editoris partes, pro subsidis quae ei erant ad manum, summa fide ac diligentia egit. Porro castigationes quasdam lectionesque Codicis Augustani post absolutam Editionem ab Hoesehelio in in fine Tomi octavi ordinavit.

Omissa Morelli recensione, cujus criticus usus est nullus restat Editio, quae per tot annos ceteras omnes

splendore suo obscuravit, Benedictina, ab ipso Montefalcone insigni istius fraternitatis ornamento elaborata. De quo Patris nostri Latore quid sentiamus, cum decora abhinc annis nec recte nec timide dixerimus memoriam viri laudatissimi non vituperationibus onerare. Ingratum sane et odiosum foret. Pones Lectorem iudicium sit. Codices vero, quibuscum hasce Hymnas contulisse se profitetur Montefalconis, sunt Reg. 1954, (mod. 732 nobis B, et Colberti 993, nunc Reg. 734, nobis C.)

Tandem ad nostram Editionem accedendum est, cuius in usum diligenter colati sunt libri quos nunc recensere libuit.

- A Codex Regius 731. Membranaceus saeculi XI. Hunc librum nunc modesto cum fructu in subsidium vocavit Editor Benedictinus, alius quoque probrat Parisius, ante MDCCCXXXIV. — MDCCCLX.
- B Regius 732. Membranaceus saeculi XI a Montefalcone adductus.
- C Vaticanus 550. Membranaceus saeculi X. Exhibet hic liber duas recensiciones patris diversas. Sed et a prioris operis parte usque ad finem Horum octavarum, cum nostra A F H I parumque conspirat, in ceteris autem semper quibus avertat eam Cod. G. affirmatorem praesertim. Huius lib. collatio integra ab Hevxo nostro, ceteris penes nos est. Quae tamen non nisi ad lacunas alterius Codicis supplendas adhibemus.
- D Regius 1016 A. Membranaceus, saeculi XI.
- E Regius 734. Membranaceus, saeculi XI a Montefalcone in subsidium vocatus.
- F Venetus Bessarionicus 98. Forma quadrata membranacea 262, paginis 144, titulis versibus tricezorū singulorum scriptus saec. XI.
- G Venetus, Append. 564. Olim Lucub. Contarem saeculi item XI membranaceus, forma quadrata, foliis 287 (quorum tamen viginti duo chartacea saeculo XV

suppleta fuerunt) pagina bipartitis versuum vicenarium quinorum. Incipiunt antiqui libri reliqui pag. Sav. b. 15 exeunt pag. 148, 32. Intus sunt lectiones, quas in Var. Lect. notavimus. Textum praebet, neptas interpolatorum manus non leviter quidem, neque tamen ita passum, quin vetustissimi ejus, quod ille corrupturi satagebant, exempla lectiones multae superstites ex ipsa labo eriteant, vulgatis nonnunquam anteferendae." *Heyse*

- H Monacensis (olim Augustanus) 457. Membranaceus. saeculi XI in fol. minore constans folius 329 antio mutilus. Nostrum in usum contulit J. G. KRAUS in. Hic est, ni fallimur Augustanus ille, quem Savile in gratiam contulit Hoeschelius.
- I Vindobonensis, Lambec CXLI. Chartaceus, antiquus et bonae notae in quarto. Continet 1^{am} a fol. 1 usque ad fol. 111 Chrysostomi Homilias in Epistolam ad Hebraeos initio mutilas, 2^{am} a fol. 111 usque ad fol. 239. Ejusdem Homilias in Epistolam ad Romanos, in fine laceras.

Codices horum Sermonum Mosquenses, a nobis in textu Apostolico recensendo appellatos, descripsit C. F. Matthaei in Edit. Nov. Test. Tom. VI. p. 262 sqq. Hi sunt,

3. Membranaceus Bibliothecae SS. Synodi num. XCVII in folio. Scriptus est anno post Christum natum DCCCXVII. Continet in foliis 352 XXXIII Homilias S. Chrysostomi in Epistolam D. Pauli ad Romanos. Contextus sacer scriptus est literis quadratis. Singula folia distincta sunt binis columnis.
8. Membranaceus Bibliothecae SS. Synodi num. C in folio. Saeculi X aut XI. Continet in foliis 425 XXXIII Orationes (λόγοι) Chrysostomi in Epistolam ad Romanos. Singulae paginae divisa sunt in binas columnas.

Catenam in D. Pauli Epistolam ad Romanos e Cod. Bodleiano edidit J. A. Cramer ὁ μεταρτίτης, quae tamen

vix decem Chrysostomi loca, eaque levissimi momenti, includit. Majore cum fructu evolvimus ejusdem operis Supplementum e Cod. Monacensi 23 descriptum quod incipit a Cap. VII v. 7 quodque magnam partem ex Chrysostomi commentariis decerptum est.

Homiliae S. Chrysostomi in Epistolam ad Romanos Latinae fecerunt, integras Wolfgangus Musculus, septendecim priores Germanus Brixius, Altissiodorensis. Ille autem ad manum habuit, praeter Editionem Veronensem, librum scriptum ab Erasmo acceptum, quem nunc Germanicum, nunc Budaei Codicem appellat. Ille liber ad eandem cum nostro G. recensione[m] pertinere videtur.

Valdeas, Lector, et incepto nostro faveas.

F. F.

ΙΩΑΝΝΟΥ

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ

ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ

ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΕΙΣ ΤΗΝ ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗΝ

I

ΟΜΙΛΙΑΙ Α'-ΙΑ'

ΛΟΓΟΣ Α.

ΣΥΝΕΧΩΣ ἀκούων ἀναγιγνωσκομένων τῶν ἐπιστολῶν τοῦ μακαρίου Πιλλων, καὶ καθ' ἑκαττὴν ἑβδομάδα δις, πολλάκις ὁδὲ καὶ τρις καὶ τετρακίς, ἡνίκα αἱ μαρτύριον ἀγίων μνημάτων ἐπιτελοῦμεν, χαίρω μὲν τῆς σάλπιγγος σπολαύων τῆς πνευματικῆς, καὶ διακιστάμαι, καὶ θερμαίνομαι τῇ πόθῳ, τὴν ἐμοὶ φίλην ἐπιγινώσκων φωνὴν, καὶ μονοουχί παρόντα αὐτὸν δοκῶ φαντάζεσθαι, καὶ διαλεγόμενον ὁρᾶν αὐτῷ δὲ καὶ ὁδυνῶμαι, ὅτι τὸν ἄνδρα τοῦτον οἷχ' ἅπαντες ἴσασιν, ὥσπερ εἰδέναι χρὴ, ἀλλ' οὕτω τινὲς αὐτὸν ἀγνοοῦσι, ὡς μὴδὲ τῶν ἐπιστολῶν τὸν ἀριθμὸν εἰδέναι σαφῶς. Ταῦτο δὲ γίνεται οὐ παρὰ ἀμαθίαν, ἀλλὰ παρὰ τὸ μὴ βούλεσθαι συνεχῶς ομιλεῖν τῷ μακαρίῳ τούτῳ. Οὐδὲ γὰρ ἡμεῖς ὅσαπερ ἴσμεν, εἴπερ τινὰ ἴσμεν, δι' εὐφροσύνην καὶ ὀξύτητα διανοίας ἐπιστάμεθα, ἀλλὰ διὰ τὸ συνεχῶς ἔχισθαι τοῦ ἀνδρός, καὶ σφοδρὰ διακισσθαι ἐπερί αὐτόν. Τὰ γὰρ τῶν φιλομένων πρὸ πάντων ἄλλων ἀπάντων οἱ φιλοῦντες ἴσασιν, ἅτε δὴ μεριμνῶντες αὐτούς. Ὅπερ καὶ ὁ μακάριος αὐτοῦς ἐνδεικνύμενος, ἔλεγε Φιλιππησίους· Ὡς καὶ ἐμοὶ δικαίον ἐστὶ τοῦτο φρονεῖν περὶ ὑμῶν, διό τὸ ἔχειν με ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμᾶς,

† Philipp. I. 7

Codices B D E F I * Sic B E F I & aberrat ante Montef b εἰς]

+ αὐτοῦ D * περι] πρὸς F I πρὸς εἰς, D d αὐτοῦ] Παῦλος F
* ἐμοὶ οὐκ D E F ἐμὲ pro ἐμοὶ est in Sat marg

ταύτης εἰσὶν ἀπεσταλμεναι. Κι τὴν ἑλπίδα αὐτῶν ἐν τῷ
 τέλει ταύτης ἔγραφεν, οὕτως λέγων· Ὁ δὲ ποταμός εἰς ὃ
 Ἱερουσαλὴμ διακρινὼν τοὺς ἰσχυροὺς· Ἐνδοκῆσαι γὰρ Μικεδονίαν
 καὶ Ἀχαΐαν κοινωσίαν τινα ποιητάσθαι· εἰς τοὺς πτωχοὺς τῶν
 ἁγίων τῶν ἐν Ἱερουσαλὴμ· ὁ Κριθὸς γὰρ ἐπιστὴλῶν
 ἔλεγεν· Ὡς ἂν ἡ εὐχὴ τοῦ κυρίου περικεῖσθαι, αἱ ἐμοὶ ποιε-
 σονται, περὶ τῶν ἀποκομίζοντων ἐκείσε τὰ χρημῆτα πάντα
 λόγων· (Ὅθεν δὴλον, ὅτι ἡμεῖς μετὰ ἐπιστὴλῃς Κριθίου,
 ἀμφιβολοῦν ἦν τὸ τῆς τοιαύτης ἀποδόσεως αὐτοῖς ὅτε δὲ Ρω-
 μαίοις, ἡ κεκυρωμένον λατὸν· Ταῦτα δὲ ὁμολογούμενοι κρι-
 κῆνο δὴλον, ὅτι αὕτη μετὰ ἐκείνας ἡ ἐπιστολὴ· καὶ ἡ πρὸς Ε-
 ὐθεσσαλονικίας δὲ ἐμὴ δοκεῖ προτέρα τῆς πρὸς ὁ Κορινθίους
 εἶναι· Καὶ γὰρ ἐκείνοις πρότερον ἐπιστείλας, καὶ τὸν τῆς
 ἐλεημοσύνης πρὸς αὐτοὺς ἰσχυρὸν λόγον, ὅτε ἔλεγεν· Περὶ
 δὲ τῆς φιλαδελφίας δευχρίαν ἔχομεν γρηγορεῖν· αὐτοὶ γὰρ
 ὁμοίως θεοδιδασκοί εἰσι ἐν τῷ αγαπᾷ ἀλλήλους· καὶ ἡ γὰρ
 ποιεῖτε αὐτὸ εἰς πάντας τοὺς ἀδελφούς· τὴν Κριθίου
 ἐπιστέλλει. Καὶ τοῦτο αὐτοὶ δὴλοι λέγων· Ὡς ἂν ἡ γὰρ τῇ
 προθυμίᾳ ὑμῶν, ἣν ὑπερβαίνει μὴν κτείνουσι Μικεδόντι, ὅτι
 Ἀχαΐαν περισκεύουσιν ὑπερπέρην καὶ οὐ ἐξ ἑαυτῶν ἔρε-
 θισε τοὺς πληροῦς· Ἐξ ὧς εὐχεται, ὅτι κριτὸς ἐκείσε περὶ
 τοῦτου διελχίῃ· Τεκταινόμενοι οὖν ἐπὶ τῇ ἐπιστολῇ
 αὐτῇ, τῶν δὲ ἀπὸ Ρώμης κριτῶν· Ὅθεν γὰρ ἡ τῆς Ρω-
 μαίων πόλεως ἐπίστας, ἡμεῖς ταύτην ἔγραφε τῇ ἐπιστολῇ καὶ
 τοῦτο δὴλοι λέγων· Ἐπιστέλλω γὰρ ἡμεῖς μετὰ ταῖς
 μεταδόναι χάρισμα καὶ πνευματικόν· Ἀπὸ Ρώμης δὲ Φιλιππη-
 σίους ἐπιστέλλει· ὁ δὲ φησὶ· Ὁ ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἅγιοι
 πάντες, μάλιστα οἱ ἐκ τῆς Καίσαρος οἰκίας· Καὶ Ἑβραίοις
 δὲ ἐκείθεν ὁμοίως διὰ καὶ φησὶ, τοῖς ἐκ τῆς Ἰταλίας ἰσχυροῖς
 ζῆσθαι πάντας αὐτοὺς· Καὶ τῇ πρὸς Τιμόθεον δὲ ἐπιστολῇ

3 Rom. ix 25 26 4 1 Cor. xii 4 5 1 Thess. ii 9 10 6 1 Cor. ix 1
 7 Rom. i 1 8 Philpp. iv 22 Heb. x 24

1 ἐκείσε B D Veron 2 ἐκδοκῆσαι vel ἐδοκῆσαι D I 3 ἡ δοκῆσαι B E.
 Sav 4 αὐτῶν habet eudokῆσαι γὰρ Μικεδόντι καὶ Ἀχαΐαν 5 ἡ δοκῆσαι γὰρ
 Sic H E F I et habet Veron καὶ Κορινθίους D ἀποδοκῆσαι δὲ καὶ Μακεδόντι
 Κορινθίους αὐτοὺς ἀποδοκῆσαι 6 εὐχεται U F I καὶ μετὰ F E et tacite eὐχεται
 Montef Abern καὶ 7 εὐχεται ἡν λ D F I ὡς εὐχεται λ καὶ Μακεδόντι ἡν
 abest a B E et Veron 8 ὁμολογούμενοι I F I 9 διὰ B I F I εὐθεσσα-
 λονικίας uero 10 Κορινθίους + ἐπιστὴλῃς D F I διὰ καὶ Μακεδόντι
 11 ἡμεῖς μετὰ E 12 γὰρ om E 13 καὶ Sic
 B D E I 14 edebatur πρὸς 15 γὰρ + καὶ habet periphrasticus ὡς
 16 ἡν καὶ I 17 μεταδόναι B F I 18 καὶ quod abest, est in positiva
 omittitur.

καὶ ἐπεὶ ἐκ τῆς Ρώμης ὁ δεδωμένος ἐπέμφει ἡ καὶ ἐσχάτη μοι
 ἐπιστολή, ἐκείνη πάλιν ἐπέμψα καὶ ἐλθὼν αὐτὸ τὸ τέλος.
 Ἰγὼ γὰρ ἡ σπεύς ἐστὶν καὶ κατὰ τὴν ἐμὴν ἐνάλη-
 πειαν ἐφροσύνῃ. (1) ὁ δὲ τὸν θεὸν ἐκεῖ ἀνέστησε πάντες τοὶ
 ὀφθαλμοὶ ἐστὶν. Ἡ δὲ πρὸς Φιλιμονα ἐσχάτη μοι καὶ Ρωμαίῃ
 τῇ γὰρ ἐσχίστω γῆραι αὐτὴν ἐγγραψέτω καὶ ἔλθῃ. (2) ἡ δὲ
 Ἰλίας πρεσβύτης νυν δελεῖς ἐστὶν καὶ ἄρρωστος. (3) τὰς
 (μετα) πρὸς Κολοσσαεὺς προτέροι καὶ ἐπὶ τοῦ τοῦ τελευ-
 ῶντος πάλιν Κολοσσαεὺς γὰρ γραψὼν φησί, ἵτι. (4) Τὸ
 χιρὸς πάντα γκαρτεῖται, ἐν ἐπιμύσει σιν. (5) Ἡσάμιν τῷ
 πιστῷ καὶ αγαπῷ ἀδελφῷ. (6) Τὸν δὲ αὐτὸς ἡ, ὑπὲρ
 οὗ τὴν πρὸς Φιλιμονα ἐπιστολὴν συνεθήκε. Καὶ ἵτι οὐκ
 ἦν ἄλλος οὗτος ὁμοκενός ἐκεῖνον, ὅλον ἀπὸ τοῦ Ἀρχιππου
 ὃν γὰρ ἔλαβε συνέργου ἐν τῇ πρὸς Φιλιμονα ἐπιστολῇ τῆς
 παρακλητικῆς τῆς περὶ Οὐρησίμου, (7) καὶ Κολοσσαεῦσιν
 ἐπιστέλλων διεγείρει, λεγὼν. (8) Εἰπατε Ἀρχιππου, βλέπε
 (9) τὴν διακονίαν, ἣν παρελάβες, ἵτι αὐτὸν ἐλθῇ. (10) Διὰ δὲ μετὰ
 καὶ ἡ πρὸς Γαλάτας προτέρα εἶναι τῆς πρὸς Ρωμαίους. Εἰ
 δὲ ἐν ταῖς Βελαις ἑτέραν ἔχουσι τῆς, βασιμαστόν οὐ δὲν ἐπεί
 καὶ οἱ προφῆται οἱ δωδεκά οὐκ ἐφῆξες ἀλλήλοις ὄντες κατὰ
 τοὺς χρόνους, ἀλλὰ πολὺ διαστηκότες ἀλλήλων, ἐν τῇ τῶν βε-
 βλίων τυχεῖ ἐφῆξες εἰσι κείμενοι. (11) Ὁ γοῦν Ἀγγαὸς καὶ
 Ζαχαρίας καὶ ἄγγελος μετὰ τὸν Ἰεζεκιήλ καὶ Δανιήλ προε-
 φήτευσαν, καὶ ἡ καὶ μετὰ τὸν Ἰωάνν καὶ τὸς Σοφοῦν καὶ
 τοὺς ἄλλους δὲ πάντας ἀλλ' ὡς συννημενοὶ κασιν εἰσιν
 ἐκείνοις, ὡς τούτων τῶ χρόνῳ διαστημασι.

Μηδεὶς δὲ πάρεργον τούτων ἡγείσθω τὸν πόνον, μηδὲ πε-
 ριεργίας περιττῆς τὴν τοιαύτην ἐρείσαν συντελεῖ γὰρ ἡμῖν
 πρὸς τὰ ζητούμενα οὐ μικρὸν ὁ τῶν ἐπιστολῶν χρόνος. Ὅταν
 γὰρ ἴδω Ρωμαίους καὶ Κολοσσαεῦσιν ἐκ τῶν αὐτῶν μὲν
 ἐπιστέλλοντα, οὐχ ὁμοίως δὲ ἐκ τῶν αὐτῶν, ἀλλ' ἐκείνοις
 μὲν μετὰ πολλῆς τῆς συγκυριαθῆναι, ὡς ὅταν λεγῇ. (12) Τὸν
 δὲ ἀσθενούντα τῇ πίστει προσλαμβάνεσθαι, μὴ εἰς διακρίσεις

* 1 Tim. iv 6. 10 Philom. 9 Col. ix 7 11 Col. iv 17 12 Rom. xiv
 1, 2 Col. ii. 10—22

ο δεδ.] και δεδ. F.I. Statim fuerunt B.E. F αὐτῇ B I) F αὐτῇ E. αὐτῇ
 Edd. α λιγυ. F I α πο' και απο Edd κα-om B E F I supra scrip-
 tum in D. * Incipit Codex H α και απο om ex omnes in Statim
 Κολασσ hic et alibi H α τοις βαβλίοις B D H I α βαβλίων H I
 α και ο Ζαχ I α και ο ἄγγελος Sic H και οι ἄλλοι B D E. και ἄλλοι Edd
 Haec desunt in I. Μοx και των Δανιήλ F α πολυ] Sic B F H I Ede-
 batur πολλοι α ἀσθενει F H I α τασούτων τῇ χ] τῇ χ. τασούτων F I.

ζων καὶ ὥσπερ πάντας αὐτοὺς ἀποτεκῶν, οὕτως ἐφίλει, μάλλον δὲ πατρὸς ἅπαντος μείζονα ἐπεδείκνυτο φιλοστοργίαν. Ταύτη γὰρ ἡ τοῦ πνεύματος χάρις καὶ τὰς σαρκικὰς ὠδύνας, καὶ θερμότερον ἐπιδείκνυται τὸν πόθον. Καὶ ταῦτο μάλιστα ἔστιν ἰδεῖν ἐκ τῆς τοῦ Παύλου ψυχῆς ὅς καθάπερ πτηνὸς τις ὑπὸ τῆς ἀγάπης γενομένος ἅπνεται περιῆει συνεχῶς, οὐδαμοῦ μένων οὐδὲ σταμένος. Ἐπειδὴ γὰρ ἤκουσε τοῦ Χριστοῦ λέγοντος, ¹⁶ "Πέτρε, φιλεῖς με, ποίμани 'τὰ πρόβατα μου," καὶ τούτον μέγιστον ὄραν ἐκφέροντος ἀγίτης, μεν' υπερβολῆς αὐτὸν ἐπεδείκνυτο.

- E "Τούτοι οὖν καὶ ἡμεῖς ζηλώσασθε, καὶ μὴ τὴν οἰκουμένην, μηδὲ πόλεις ὀλικληροὺς καὶ ἔθνη, ἀλλὰ τῆς οἰκίας ἕκαστος ρυθμιζέτω τὴν εἰς τοὺς, τὴν γυναῖκα, τὰ παῖδια, τοὺς φίλους, τοὺς γείτονας. Καὶ μὴ μοι λεγέτω τις, ὅτι ἡμεῖς εἰμι καὶ ἰδιῶται. Οὐδεὶς ἀμαθέστερον Πέτρου, οὐδὲν ἰδιωτικώτερον Παιλῶ. Καὶ τοῦτο αὐτὸς ἐμολόγει καὶ οὐκ ἠσχύνετο λεγῶν ¹⁷ "Εἰ δὲ καὶ ἰδιώτης τῷ λόγῳ ἀλλ' οὐ τῇ γνώσει." Ἀλλ' ὅμως ὁ ἰδιώτης οὗτος καὶ ὁ ἀμαθὴς ἕκαστος μύρους ἐνίκησαν ⁴²⁹ φιλοσόφους, μυρία ἐπιστόμισαι μῆτορας, ἀπὸ τῆς αὐτῶν προθυμίας καὶ τῆς τοῦ Θεοῦ χάριτος τοῦ πίε τργασάμεναι. Τίνα οὖν ἔξομεν ἀπολογισθῆναι, οἱ ἑαυτοὶ ἡμεῖς οὐκ ἔχομεν, οὐδὲ τοὶ στυγνοὶ οὗτοι ἄνθρωποι. Σαφὲς ταῦτα καὶ προφῆσαι. (ὅτι γὰρ ἡμεῖς οὐκ ἐπιδείκνυμεν τὴν δόδα σκαλίαν, ἀλλ' ἐμῶν καὶ ἑτέρων. Τῆτοι οὖν ἀποτιναξίμενοι τὰ ὄπλη μετακτιθεσθῶμεν ἀπεχμεν τῶν ἑκτικῶν μελῶν, ἵνα καὶ ἐκτιθεὶς πολλὰς ἀπολαύσῃ τῆς γαλήνης, κατὰ τὸν ^B τοῦ Θεοῦ φίλον τοῦς ἡμεῖς ἐπιηρέωντες μετὰ ζήλους, καὶ ἐκεί μωρίαν μετισχέωμεν ἀγαθῶν χάριτι καὶ φιλεάνθρωπι τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, οἱ οὖν καὶ μετ' οὗ τοῦ πατρὸς ἡ δόξα, ᾧ αὐτῷ ἀγίῳ πνεύματι, εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΛΟΓΟΣ Β.

(3)

- ¹ Παῖλας, δοῦλος Ἰησοῦ Χριστοῦ, κλητὸς ἀπόστολος, ἀφωρισμένος εἰς εὐαγγελιστὴν Θεοῦ ὁ προεπηγγεῖλατο διὰ τῶν ^C προφητῶν αὐτοῦ ἐν γραφαῖς ἀγίαις.

16 Joan. 11: 15

1 Cor. 11: 6

1 Cor. 1: 1, 2

ἅπαντας] Sic Edd. et Interpp. πρὸς πάντας Codices. τὰ πρ. μου] Sic A. B. D. E. Π. ἡμῶν τοῦ πατρὸς Edd. Μοι ἐκφέρω I. ἡ οἰκία] Περὶ τοῦ διδάσκοντος τὴν γυναῖκα, καὶ τὰ παῖδια, καὶ τοὺς ἐν τῇ οἰκίᾳ πάντας, καὶ φίλους καὶ συγγενεῖς καὶ γειτονίας καὶ μὴ πρόστας (σβαῖ ἰδιωτικῶν. Veron. Πρὸ διωγμάτων, quidam λόγῳ τοῦ λόγον habent.) οἰκίαν] ἰδιῶν H. ἡ οἰκία. B. D. E.

ΜΟΥΣΗΣ μὲν περὶ διβλίσαι ἀνυγγραίνοντας, οὐνομοι τὸ
 ὄνομα ἔτ' αὐτοῦ τέλει, οὐδ' ἡ μετ' ἐκείνων ἔτι μετ' ἐκείνων
 συνθέντες. ἀλλ' οὐδὲ Μιτθαίος, οὐδὲ Ιωυδαίος, οὐ Μάρκος, οὐ
 Λουκά, οὐ δὲ Παύλος Παῖλος ταυταχού των επιστολῶν ἄμ-
 του το ὄνομα τίθησι. Τί ὀηκότε, ὅτι ἐκείνοι μετ' αὐτοῦ
 ἔγραφοι, καὶ περὶ τὸν ἦν ἑαυτοὶ δηλοῦν παροικεῖς οὗτος δὲ
 δὲ μακροῦ τὰ γράμματα διεπεμπεύ, καὶ ἐν ἐπιστολῇ στή-
 μοι διὸ καὶ ἀναγκάει ἦν ἑτοῦ ὀνοματος ἡ προσθήκη. Εἰ δὲ
 ἐν τῇ πρὸς Β' Εβραίων οἱ ποιεῖ ἡ τοῦτο, καὶ τὸ τοῦτο κατὰ τὴν
 αὐτοῦ σύνεσιν. Ἐπειδὴ γὰρ ἀπεχθῆς εἶχει πρὸς αὐτοὺς, ἵνα
 μὴ ἐκ προσκομιῶν ἀκούσαντες τοῦ ὀνόματος, ἀποκλίσωσι τῷ
 λόγῳ τὴν εἰσόδον, ἐσφικτατο διὰ τοῦ κρῖναι το ὄνομα τὴν
 ἀκροασιν ἡ τὴν ἐκείνων. Ἐἰ δὲ ἡ ταυταχού προφήται τινες
 ταυταχού τινες καὶ Σολομών, ἡ τοῦτο ἡμι καταλιμπάνω-
 λοιπὸν ἐπιζητεῖν, τίς ἐκεῖ οἱ μὲν ἔθεσαν οἱ δὲ οὐκ ἔθεσαν
 οὐδὲ γὰρ ὅπαντα παρ' ἡμῶν χρη μαθαίνειν ἡμᾶς, ἀλλὰ καὶ
 αὐτοὺς ποιεῖν καὶ ἐπιζητεῖν, ἵνα μὴ καθρότεροι ὀ γινώσθε
 " Πάυλος δούλος Ἰησοῦ Χριστοῦ " Τίς ἐκεῖν μετέθηκε ἡ τὸ
 ὄνομα αὐτοῦ ὁ θεὸς καὶ Σαῦλον ὄντα Παῦλον ἐκάλεσεν; ἵνα Ε
 μὴδὲ ταύτῃ των ἀποστόλων ἔλαττον ἔχη, ἀλλ' ὅπερ ἔσχεν
 ἐξαιρετικὸν ὁ κορινθαῖος των μαθητῶν, τοῦτο καὶ αὐτὸς ἀτησπται,
 καὶ πλείονος μακαριώτερος ὑποθέσιν ἡ λαμβῇ. Δουλοῦν δὲ αὐτὸν
 οὐκ ἡπλῶς εἶπε ταυ Χριστοῦ. Καὶ γὰρ πολλοὶ δουλείας προ-
 ποι εἰς μὲν ὁ κατὰ τὴν δημαιοργίαν, καθ' ὃν φησιν ὅτι " Τὸ
 σύμπαντα δοῦλα σι," καὶ αὐτ' ἡ φησιν, " Ὁ δούλος μοι Να-
 βουλοδουλόσσυρ " το γὰρ ἔργον τοῦ ποιησμεντας δοῦλον ἔτερος
 ὁ ἀπὸ τῆς πίστεως, περὶ ἧς φησιν " ἡς φησιν " Χάρις δὲ τῷ θεῷ, ὅτι
 ἦτε δούλοι τῆς ἡμαρτίας, ὑπεκούσατε δὲ ἐκ ἑκαθάρως καρδίας,

2 Ρωμ. εντις οι. 3er εντ. 9.

3 Rom. τι. 17, 18.

ROM II ἡ γραφας B.E.F. V. 10. ὁ τοῦ οἱ. H. Statim αὐτοῦ F.H.I.
 ὁ ταυ μετ' ἐκείνων οἱ. 1. ὁ αὐτοῦ. Sic A.B. αὐτοῦ V. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000.

μένων εἰρήνην * Ὅρας καὶ ῥητῶς τοῦ εὐαγγελίου καὶ τὸ ὄνομα καὶ τὸν τρόπον ἐν τῇ πελάσσει καὶ ἐν τοῖς ῥημάτων αὐτοῦ καταγγέλλουσιν ἑμοί, φησὶ ἀλλὰ καὶ διὰ πραγμάτων (ὁδὸς γὰρ ἀνθρώπων ἦν, ἀλλὰ θεοὶ καὶ ἰπποκρίτην καὶ πᾶσαι ἐπερὶ αὐτοῦ φησὶ). Ἐπεὶ δὲ ἔρχεται καὶ πρὸς τοὺς ἐκείλους τῇ τριγυρίᾳ, δεξιᾷ αὐτοῦ πρεσβυτέρων ἢ Ἑλλήνων δὲ, καὶ ἐν ταῖς προφηταῖς τῶν ὁσίων αὐτοῦ. Εἰ δέ μὴ ἐξ ἀρχῆς εἶδωκε, πᾶσι τῶν ἰσχυρῶν ἐξισθαι οἱ γὰρ βαλόμενοι ἄεσσαν. Ἦν δὲ ἡμεῖς ἡμεῖς ὡς περὶ αὐτοῦ ἡγαλλιάσασθαι, ἵνα ἡμεῖς ἐν αὐτῇ τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ ἐκκλησίᾳ. Ἦν δὲ ἡμεῖς ὡς περὶ αὐτοῦ. Πολλοὶ προφητείας ἐπερὶ αὐτοῦ ἡμεῖς, ὡς ἀκούετε καὶ αὐτὸν εἶδον, ὡς ἡμεῖς ἀκούετε καὶ αὐτὸν εἶδον, ὡς ἡμεῖς ἀκούετε καὶ αὐτὸν εἶδον. Σὺ δὲ μοι σκόπε, πρὸ πάντων ταῦτα προεῖπεν αὐτὸς χρόνῳ. D Καὶ γὰρ ὅταν μεγάλα τινα κατατασσέσθαι οἱ ἡμεῖς μέλλῃ, πρὸ πολλῶν αὐτὰ προαναφύκει χρόνῳ, γινώσκοντες τὴν αὐτῆς πρὸς τὴν σπουδὴν τῇ προφηταῖς αὐτοῦ. Ἦν δὲ ἡμεῖς ὡς περὶ αὐτοῦ. O. γὰρ εἰλεγον οἱ προφηταὶ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἔγραψαν ὑπὲρ εἰλεγον ὡς ἔγραψαν δὲ μόνον, ἀλλὰ καὶ διὰ πραγμάτων ἐκτείνον, ὡς ὁ Ἰσὼς τὸν Ἰσὼς ἀναγὰν καὶ Μωσῆς τὸν ὕψος, καὶ τὰς χειρὶς ἐκτείνων ἐπὶ τοῦ Ἀμυλῆ, καὶ τὸν ἡμῶν τοῦ πάσχα θύων.

Ἦν δὲ ἡμεῖς ὡς περὶ αὐτοῦ τοῦ γενόμενον ἐκ σπέρματος Δαυὶδ Εὐατὴν τέρκον. Τί ποιῆς, ὦ Παῦλε, Μεταμενομένης ἡμῶν τὰς ψυχῆς καὶ ἀναγαγὼν, καὶ μεγάλα καὶ ἀπορρητὰ φησὶ σφῶν τῶν ποιησας, καὶ εὐαγγέλιον ἐκτὼν, καὶ θεοὶ εὐαγγέλιον, καὶ χορὸν προφητῶν εἰσαγαγὼν, καὶ δαΐδας πάντας ἀνεκρυπτοντας πρὸ πολλῶν ἑστῶν τὰ ἐσόμενα, τοῦ τάλιν ἡμᾶς κατάγεις πρὸς τὸν

11 Joan. vii. 56.

12 Matth. xiii. 17

13 τ. 3.

4 καὶ om B. Statim τοῦ εἰλεγον om E. * μόνον om I. Veron. ἢ ἀλλὰ θίον. Sic BDE. ἀλλὰ καὶ δ' Εδδ. ἀλλὰ ἀληθινῶς AH I. 5 καὶ accessit ex BDEG. ἢ δὲ Ἑλλήνων ἰπποκρίτην om BDEG. γὰρ. quod abest, est in omnibus. Post ἡμεῖς vulgo addunt φησὶν, repugnantibus postibus ABDEFGH. ἢ ὅτι. ὅτι G. ὅτι om I. et corr. A. φησὶν ὅτι. om H. * προφηταῖς + καὶ δικαίως Edd. Haec desunt in nostris ABDFGHI. ἢ δὲ ἡμεῖς εἰλεγον Εδδ. ἡμεῖς desunt in omnibus. Post ἀκούετε καὶ ἀκούετε add BFG. ἢ οὕτως οὕτως φησὶν Edd. repugnantes libris. ὡς ἡμεῖς accessit ex ABFGHI. Haec αὐτὴν σημαίαντες om E. Sic omnes. Edebatat τα σημεῖα ταῖς ἐπὶ τῶν ὁσίων. Sic omnes. προεῖπεν αὐτὸς Εδδ. τὴν om. AFHI. ὡς ἐγὼ δεῖ καὶ οὐκ ἐγὼ ADFGHI. ἢ δὲ (bis) accessit ex omnibus. ἀναγὰν pro vulgato ἀγῶν omnes. καὶ om. E. τὸν B. ἐκτὼν, τὰς ἐκτὼν B.G. Haec post Δαυὶδ desunt in I.

Δαυὶδ, Περὶ ἀνθρώποι ^αδιαλέγη τινός, εἴτε μοι, καὶ πατέρα
 διδως αὐτῷ τὸν τοῦ Ἰησοῦ ^βπαιδῶν, καὶ ποὶ τὰ τὰ τῶν εἰρημικῶν
 ἄξι, Σφραδρα μὲν οὖν ἄξι οἱ γὰρ περὶ ἰνθρώπου ψυχῶν,
 φησιν, ὁ λόγος ἡμῶν. Δια ^γβοι τοῦτο προσέθηκε τὸ, “κατὰ ⁴³¹
 σάρκα, ^δαὐτὸς τὸς ὅτι καὶ κατὰ πνεῦμα γένησιν ἔστι τοι
 αὐτοῖς. Καὶ τὸς ἔκκεν ἐκτεθεῖν ἤρξατο, καὶ οὐκ ἐκτεθεῖν ἀπὸ
 τῶν εὐφροσυνῶν, (ὅτι καὶ Ματθαῖος ἐσταθῆν, καὶ Λουκᾶς καὶ
 Μάρκος. Τὸν γὰρ μέλλοντα χειραγωγεῖν πρὸς τὸν εὐφρόν,
 κατωθεν ἄνω χειραγωγεῖν ἀναγκασίον. (ὅτι καὶ τὸ πρῶτον
 ὡκονομήθη. Πρῶτον γοῦν εἶδον αὐτὸν ἀνθρώπων ἐπὶ γῆς, καὶ
 τότε ἐνόησαν θεοῦ. ^εἩ. τοῖν αὐτὸς τῇ διδασκαλίᾳ ἐποίη-
 σατο, ταυτη καὶ ὁ μαθητὴς αὐτοῦ τίμει τῇ ἐκεί φέρουσιν
 ὁδοῦ. Πρῶτον οὖν λέγει τῇ κατὰ σάρκα γενήσιν, οὐκ ἐπειδὴ ^β
 πρῶτη ἦν, ἀλλ ἐπειδὴ ἀπο ταυτης πρὸς ἐκκλῆν ἀνέγει τὸν
 ἀκρατήν. ^ιἩ. Τοῖς οὐρισθέντας καὶ θεοῖ ἐν δυνάμει κατὰ
 πνεῦμα ἀγαπήνης ἐξ ἀναστάσεως νεκρῶν, Ἰησοῦ Χριστοῦ.”
 Ἀσαφῆς τὸ εἰρημικὸν ἀπὸ τῆς τῶν λέξεων πλὴκῆς γέγονε
 διόπερ αὐτὸ διπλῶν ἀναγκῶν. Τί ^βοὖν ἔστιν ὁ λέγει, Τὸν ἐκ
 Δαυὶδ γενόμενον ἀνακηρύττομεν, φησίν. Ἀλλὰ τοῦτο δηλῶν
 ποθεν δὲ ἦν καὶ πὸς θεοῖ ἐστιν αὐτός ὁ σαρκῶδες, Πρῶτον
 ἀπὸ τῶν προφητῶν διὰ λέγειν, “ὁ προσεγγεγέλατο διὰ τῶν
 προφητῶν αὐτοῖ ἐν γραφαῖς ἀγίαις.” (ὁ ^γμικρὸς δὲ ἀπο-
 δείξεως οὗτος ὁ τρόπος. Ἐπειτα καὶ ἐξ αὐτοῦ τοῦ τρόπου ^δ
 τῆς γεννήσεως ^εκαὶ αὐτὸς ἐδήλωσεν εἰπων, “ἐκ σπέρματος
 Δαυὶδ κατὰ σάρκα” τὸν γὰρ τῆς φωνῆς ἔλυσεν νόμον. Τρί-
 τον, ἀπὸ τῶν θαυμάτων ^βὅπερ ἱερραττε, πολλῆς δυνάμειος ἀπό-
 δείξιν παρεχόμενος ταυτο γὰρ ἐστιν, “ἐκ δυνάμει.” Τέταρτον,
 ἀπὸ τοῦ πνεύματος ^γὅπερ ἐδίδου τοῖς πιστευουσιν εἰς αὐτὸν,
 καὶ δι’ οὗ παντας ἀγίους ἐποίει διό φησι, “κατὰ πνεῦμα ἀγα-
 πῆνης” θεοῦ γὰρ ἦν μόνου τὰ τοιαῦτα δοῖρα χαρίζεσθαι.
 Πέμπτον, ἀπὸ τῆς ἀναστάσεως ^δπρῶτος γὰρ οὗτος ^εκαὶ μόνος

34 v 4.

^α διαλέγη τινός omnes. τινός (τίος Sav Mor Ben. διαλέγη Edd Max
 παρὰ διδωαι προ πρὸ διδωαι Veron. ^β τοι τοῦτο] Sic A B D E F G I τοιαῦτο
 Veron Sav τοῦτο Mor. Contextu Montef. ^γ οὗτος + γὰρ Edd contra fidem
 Librorum. ^δ ἐκ τῆς γῆς A F. ^ε ἡ ἢ B E G et ante corr A. ^β τῇ ἀπὸ
 διδασκαλίᾳ om B E G. Μοι ταυτη B G. ^γ πρῶτη B D E G H. ^δ πρῶτον
 vulgo. ^ε κατὰ πνεῦμα] Sic omnes. καὶ πνεύματι Edd. ^β οὖν om
 A D F H I. ^γ πρῶτος + μὲν H. ^δ πρῶτος om. I. ^ε μικρὸς B E I et
 Interpp. receptum a Montef. Legebatur μικρὸς. ^β αὐτὸ I et ex corr B.
^γ ὅπερ omnes. ^δ ὅπερ pro ὅπερ omnes. ^ε ἀναστάσεως]
 + κυρίου Edd. repugnantes libris. ^β καὶ, quod aberat, clam admittit
 Montef. Habent libri omnes.

ἐαυτὸν ἡγεῖρεν ὥστε καὶ αὐτὸς πολλὰ πᾶσι εἶπεν εἶναι
 Δογματιοὶ ἵνα οἱ καὶ τοὶ ἀπιστοὶ ἐπιστομῶσι. ¹² Δί-
 σαστε γὰρ, φησὶ τοῖς ἰσχυροῦσι καὶ ἐν τριῖσι νύκτας ἐγερῶ
 αὐτοὺς" καὶ "Ἦν ψευθεῖται μετὰ τῆς γῆς, τότε γινώσκει-
 ὅτι ἐγὼ εἰμι" καὶ πάλιν ὁ Σημεὶον ἐπιζητεῖ ἡ γενεὰ αὐτῆς,
 καὶ σημεῖον οὐ δοθῆναι τῷ, ἐκ μὴ τὸ σημεῖον ἴσως. Τὸ
 οὖν ἐστίν, "ὁρισθέντος, ὅτι ἐν χρεῖτος, ἀπεφανέντος κρη-
 θείτος, ὁμολογηθέντος παρὰ τῇ ἐκκλησίᾳ γινώσκῃ καὶ ψήφῳ,
 ἀπὸ τῶν προφητῶν, ἀπὸ τῆς κυριακῆς γεννήσεως τῆς κατὰ
 σάρκα, ἀπὸ τῆς δουλείας τῆς ἐν τῷ σημείῳ ἀπὸ τοῦ πνευ-
 ματος, δι' οὗ τὸν ἀγνιστὸν ἔδωκε ἀπὸ τῆς ἀναστάσεως, δι' ἧς
 ταῖς θανάτου τῆς τιμῆς ἐκτίλτεται.

- Ε ¹⁶ Δι' οὗ ἐλπίσκει χρεῖν καὶ ἀποστολῇ εἰς ἱσακὸν πί-
 στευς. "Ὅρα ἰσχυροῦσιν ἐκείνῳ. Οὗ ἐστὶν ἐναι
 βολεται, ἰλλὰ πᾶσι τοῖς ἀσπασί. Καὶ μὴ τὸ πνεῦμα
 τοῦτο ἔδωκε δι' ἑλεγε. ¹⁷ Πάλιν ἔχω λεγει εἰμι, ἀλλ' οὐ
 ὀνόματι βασιλεύει ἵνα οἱ αὐτοὶ αὐτοὶ ἐκείνῳ, τὸ πνεῦμα τῆς
 ἀληθείας, ἡγήσεται ἵνα οἱ αὐτοὶ αὐτοὶ ἀληθῶς καὶ πάλιν,
 "Αφορσάσθαι μοι τοὶ Πάτρι καὶ τοὶ Βασιλεῖ." Καὶ ἐν
 433 τῇ πρὸς Κορινθίους δε φησιν, ὅτι ¹⁸ "Ἄλλ' ἐν τῷ πνεύματι
 διδοται λόγος σοφίας ἀλλ' ἐν λόγῳ γ' ὥσπερ" καὶ ὅτι "πάντα
 αὐτὸ δεικνύει, καὶ οὐκ ἐστὶν. Καὶ ὁ Μιχαῖλος δε δηλογραφῶν,
 ἔλεγε ¹⁹ "Ἐν ὧ ἐστὶν αὐτὸ πνεῦμα τὸ ἄγιον πνεῦμα καὶ
 ἐπισκοπος." Ὅρα ὅτι τὰ τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου φησιν, καὶ
 τὰ τοῦ ἁγίου τοῦ πνεύματος. "Χρὶς καὶ ἀποστολῇ" τοῦ ἐ-
 στίν. "οὐκ ἔμελλεν" καταρτίζονται το γινώσκῃ ἀποστολῇ
 οὐδὲ γὰρ καπνόντες πολλοὶ καὶ ποικιλεῖς, τὴν αἴσιν ταύτην
 ἐλαχρῶν ἀλλ' ἡ χάρις ἐλπίσκει, καὶ τῆς ἰσχυρῆς δωρεῆς τὸ
 Β καταρτίζωμα γεγονός. "Ἐν ἱσακὸν πίστευς." Οὐκ ἄρα οἱ
 ἀποστολῇ ἦσαν οἱ καπνίζοντες, ἀλλ' ἡ προεδοκίμασα χάρις
 αὐτοῖς. Ἐκείνῳ μὲν γὰρ, ἡ τὸ περιμένει καὶ ἀληθεύειν, τὸ δὲ
 πείθειν τοῦ ἐνεργούτος ἐκείνῳ καὶ αὐτοῖς καὶ ὁ Λουκῆς
 φησιν, ὅτι ²⁰ "Διανοεῖται τὴν καρδίαν αὐτῶν" καὶ πάλιν, "Ὅς

¹² Joan. ii. 19. καὶ ¹³ Matth. x. 16. ¹⁴ ¹⁵ Joan. xvi. 13.
 Act. xii. 1. ¹⁶ 1 Cor. xii. 8, 11. ¹⁷ Act. xx. 28. ¹⁸ Phil. xvi. 14.

¹⁹ σημείον 1 ἡ γ' αὐτῇ σημείον ἐπιζητεῖ hoc ord ne Edd. contra filium I bro-
 rum. ²⁰ τοῦ ἀπὸ τοῦ ἐν τοῖς πνεύματι ἀποστολῇ ἐκείνῳ ἐκείνῳ
²¹ βολεται ἐκείνῳ ἰσχυρῶς ἀπὸ A F H I. ²² ἐκείνῳ A B I I. ²³ ἐκείνῳ
 Edd. ante Ben. ²⁴ τὸν πνεῦμα τὸ ἄγιον πνεῦμα B. ²⁵ πνεῦμα αὐτοῦ ἀποστολῇ
 Edd. αὐτοῦ πάντα. ²⁶ Μιχαῖλος φιλοπνεύμων A B D E F G. ²⁷ ἂν ἀποστολῇ
 τὸν πνεῦμα, οἱ γὰρ H. ²⁸ ἐν οὐκ F H. ²⁹ φησιν ἐκείνῳ, ὅτι φησιν A F H I.
 Status τὴν καρδίαν H.

ἦν δεδομένον ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ θεοῦ¹ "Εἰς ὑπακοήν"
 Οὐκ εἶπεν, εἰς ζήτησιν αὐτοῦ κατασκευῆναι, ἀλλ', "εἰς ὑπακοήν."
 Οὐδὲ γὰρ ἐπέμψθημεν, φησὶ, συλλογίζεσθαι, ἀλλ' ὅπερ ἐνε-
 χειρίσθημεν ἀποδοῦναι. "Ὅταν γὰρ ὁ δεσπότης² ἀποφαινῇται
 τι, τοὺς ἀκούοντας οὐ περιεργάζεσθαι χρὴ τὰ λεγόμενα καὶ
 πολυπραγματεῖν, ἀλλὰ δεχέσθαι μόνον. Οἱ γὰρ ἀπόστολοι C
 διὰ τοῦτο ἐπεμψήσαν, ἵνα, ὥστε ἤκουσαν, εἰπῶσιν, οὐχ ἵνα
 οἰκοθὲν τι προσήσῃ καὶ, "ἡμεῖς, ἵνα πιστευσώμεν. Τί ἵνα
 πιστεύσωμεν." Περὶ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ οὐχ ἵνα τὴν³ οὐ-
 σίαν περιεργασώμεθα, ἀλλ' ἵνα εἰς τὸ ὄνομα πιστευσώμεν
 ταῦτο γὰρ ἦν, ὃ καὶ τὰ σημεῖα ἐποίει. ²¹ "Ὁ γὰρ τὸν ὀνόματι
 Ἰησοῦ Χριστοῦ, φησὶ, ἔχει καὶ περικατεῖ." Καὶ τοῦτο
 δὲ αὐτὸ πίστεως δόγμα, καὶ ἐν ταύτῃ λογισμῷ καταλαβεῖν
 δύναται. "Εἰ πασι τοῖς ἔθνεσιν, ²² οἷς εἶπε καὶ ἐκεῖς
 ἀλητοὶ Ἰησοῦ Χριστοῦ." Ἡ οὖν πασι τοῖς ἔθνεσιν ὁ Παῦ-
 λος ἐκήρυξε, "Ὅτι μὲν γὰρ ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ μέχρι τοῦ D
 Ἰλλυρικου διεδραμεν ἀκρίβη, πάλιν εἰς ἡμᾶς ἐξεβη τῆς γῆς
 ταῖς ἐσχάταις ὁδοῖς, ἔξ ὧν Ρωμαῖοι πιστεύουσιν. Εἰ δὲ καὶ
 μὴ πᾶσι ἐπίστη, αὐτῷ ἔτι ψαύουσιν τὰ λεγόμενα⁴, οὐ γὰρ
 περὶ αὐτὸ μόνον φησὶ. Αὐτὸ καὶ περὶ τῶν δαδῶκα ἀποστό-
 λων, καὶ πάντως τῶν ἀπταγχαλακτῶν τὸν λόγον ἔτι μετ'
 ἐκείνους. Ἀλλὰς ὅτι οὐκ ἐστὶν⁵ αἰτία τῶν λόγων ἐλεγχομένων
 εἶναι τις ἄν⁶ ἐν καὶ τὴν προθεμλίαν ἐπισημῶσιν, καὶ ὅτι
 μετὰ τὴν τελευτὴν οἱ ταῦτα παταχοῦντες οἰκομένης κηρυτ-
 τῶν ἐκκηρύσσουσιν ὅδε πὸς ἐταίρους τῆς πόλεως, καὶ δίδουσι
 μεγάλῃ οἰσύνῃ καὶ πολὺ τῆς προτέρας ἐφελυγμένης⁷ ἵνα τα E
 μὲν παλαιὰ περὶ ἔθνος ἐν ἡγεμένῳ αὐτῇ εἰ γῆν καὶ θάλασσαν
 ἐπεσπύσαστο. Σκόπει δὲ αὐτοὺς ἐκεῖνοι, πῶς ἐπὶ κολακείας
 ἐπάσῃ⁸ ἐστὶν ἀπληλαγμένη ἡ Παῖλοι ψυχὴ. Ρωμαῖος γὰρ
 διαλεγόμενος⁹ τοῖς ὥστερ ἐν κορυφῇ τινι τῆς οἰκουμένης ἀπάσης

II Act. iii. 6

II τ. 6

¹ Sic A B D E F I ἀποφηνήσεται κύριος. ² τοῖς σκοποῦνται om. A F H
 inquit Interpp. ³ ἡμεῖς + δε λέντων Edd. Haec om. A B D F F H I
⁴ οὐσαν ἡ αὐτοῖς Edd. αὐτοῖς om. A B F F H I. ⁵ ἵνα quid aherat,
 habent A B D F F H I. Mox αὐτοῖς πάλιν ἀποδοῦναι abesse, aherat A B E F H I
⁶ ἐπὶ ταύταις ἀποδοῦναι A B F H I. ⁷ γῆν, om. D E. ⁸ αὐτοῖς πάλιν αὐτοῖς ἐπι-
 λελαι A B D E I. Status φησὶν om. A F H I. ⁹ καταγγελλόντων A B B I
¹⁰ τῶν, quod aberat, est D A B F H I. ¹¹ αὐτῶν B D I. ¹² ἀν καὶ] Sic
 omnes. ¹³ Edd. Status ἐκκηρύσσουσιν ἐκκηρύσσουσιν habent A B F G H I. ¹⁴ τῆς
 accessit ex B D E G. ¹⁵ δε om. E H I. ¹⁶ ἐκκηρύσσουσιν B E. ἐκκηρύσσουσιν A D H
 γοῦναι] ἐκκηρύσσουσιν Edd. ¹⁷ καὶ ἐστὶν αὐτῶν οὐκ ἐστὶν non in Edd. Status
 ἀπάσης πάλιν πᾶσι ἀπάσης. ¹⁸ ἐστὶν om. πάλιν om. omnes. Status τοῦ
 Παύλου Edd. inquit libris. ¹⁹ τοῖς] αὐτοῖς τοῖς A F H I. Mox τῶν om. H

μὲν γὰρ ἄλλα ἀξιώματα πρόσκαιρά τε ἐστὶ, καὶ τῷ τυχόντι
 συγκαταλέγειν βίῳ, καὶ χρημάτων ἐστὶν ἅπτα ἴθεν οὐδὲ
 ἀξιώματα αὐτὰ ἂν τις εἶναι φάη, ἀλλ' ὀνόματα ἀξιοματων
 μόνον, ἐν τῇ τῶν ἱματίων περιβολῇ καὶ τῇ τῶν ἄμφω φέροντων
 C σκολικαίᾳ τὴν δύναμιν ἔχοντα τούτο δὲ ἅτε παρὰ τοῦ θεοῦ
 δοθέν, ἐκ τοῦ δώρον τοῦ τῆς βασιλείας καὶ τῆς κληρονομίας, οὐδὲ
 θανάτῳ διαλοπτεται, ἀλλὰ καὶ ἐνταῦθα ποιεῖ λαμπροῦς, καὶ
 πρὸς τὴν μέλλουσαν ἡμῶν συναποδήμει ζῶν. Ὁ γὰρ τὴν
 κληρονομίαν διατηρῶν, καὶ τῇ ἀγνοίᾳ μετὰ ἀκριβείας δια-
 φυλάττων, αὐτοῖς τοῖς τοῦ διαδήματος περισκελισμοῖς καὶ τὴν αὐτοφ-
 γίδα ἔχοντος λαμπρότερος τε ἐστὶ πολλῶν καὶ μακροτέρως,
 ἔκαστος κατὰ τὸν παρόντα βίον, γαλήνη τε εὐτροφίῃ πολλῇ, καὶ
 χρησταῖς συντροφισμένοις ἐλπίσι, καὶ οὐδέποτε ἀρρέτοι καὶ
 D ταχυχείρῃ ἔχον ὑπόθεσι, ἀλλ' ἡδονῆς διηγουμένους ἀπολαύοντες. Ἐν-
 θυμῶν γὰρ καὶ χαρῶν οἱ ἰσχυροὶ μεγέθος, οἱ χρηματίζονται πλήθος,
 αὐτοὶ δυναστεύουσιν ἔλατος οὐκ ἰσχυρὸς πνεύματος, οὐκ ἐπὶ πολυτέλειᾳ τρο-
 πέζῃ, οὐκ ἱματίων κόσμος, οὐκ ἄλλο τι τῶν ἀνθρώπων ποιεῖν
 εἰσέτι. ἀλλ' ἡ κατὰ τὸν νόμον μὲν πνευματικῶν καὶ συνεδῶν
 ἀγαθὸν. Καὶ ὁ τοῦτο ἐκκαθαριζόμενος ἔχει, καὶ ῥηκτικῶν περι-
 μένος ἦ, ἔκαστος λιμὲν παλαίων, τῶν σφαίρων τροφιστῶν ἐστὶν
 εὐθυμότερος ὡς περὶ αὐτὸν ὁ ποικίλως περικλυτὸς ἑαυτοῦ, καὶ τὰ
 10) ἑκαστῶν περιβάλλεται χροῖα, πᾶσι δὲ ἐστὶν ἐπιθυμότεροι
 Δια δὲ τούτου οἱ μὲν Παῖδες ἐν λιμὲν ζῶν ἰδνεύουσιν καὶ γενο-
 E τῇ, καὶ μαστιχομένοις κατ' ἐκαστὴν μερίδα, ἔχοντες τε καὶ
 ἐστῆς μὲλλον τῶν ἐκαστῶν αὐτῶν τοῦτο. Ὁ Ἀχαιοὶ δὲ βασιλεῖς
 ὧν καὶ τροφῆς ἀπολαύων πολυτελεῖς, ἐπειδὴ τὴν ἀμαρτίαν
 ἐκείνην ἐργασάτο, ἔστιν τε καὶ ἡθελῶν, καὶ τὸ προσωποῦν
 αὐτοῦ συμπεπτακὸς ἦν, καὶ πρὸ τῆς ἀμαρτίας καὶ μετὰ τὴν
 ἀμαρτίαν. Εἰ τοῖνυν βουλόμεθα ἀπολαύειν ἡδονῆς, πρὸ τῶν
 ἄλλων ἀπάντων φεσγασμένους ποικίλως καὶ ἀπὸ καμνῶν ἀρετῆς, ὡς
 οὐκ ἐνὸν ἄλλως τοῦτοι μετασχεῖν, εἰς ἐπ' αὐτὸν ἀναβῶμεν τὸν
 436 θρόνον τοῦ βασιλέως. Διὸ καὶ ὁ Παῦλος ἔλεγεν ²⁴ "Ὁ δὲ
 καρπὸς τοῦ πνεύματος ἀγάπη, χαρὰ, εἰρήνη."

24 Gal. v. 22.

² ὡς τις εἴη, πρὸ αὐτοῦ δὲ τις A B D E F H I ³ τοῦ οὐκ I ⁴ ἀγνοου-
 σης] + λέγει D E ⁵ διαφυλάττων B D E G φυλάττων Edd ⁶ ἐστὶν
 F H I Μοχ μακαριώτερος, πρὸ μακαριώτερος οὐκ ἔστιν ⁷ καὶ οὐκ G Idem
 post hanc interruptionem quod ei nos fecimus ⁸ ἀνθρώπων + χρηματικῶν G
 ε καὶ εδδ I ⁹ πᾶσι, πᾶσι H Status περιβάλλεται B D E G περι-
 βάλλεται A F H Edebatur περιβάλλεται ¹⁰ διπλοῦν, τι δ Edd repag-
 nantibus ubi ¹¹ βασιλεῖς ὧν Sic omnes. βασιλεῖς Edd Μοχ πολυ-
 τελεῖς ἀπολαύων intertexo ord. B E G ¹² δ οὐκ A F H I

καρπὸν τρεφόμεν παρ ἑαυτοῖς, ἵνα καὶ τῆς ἐν-αὐθα χαρᾶς ἀπολαύσωμεν καὶ τῆς μελλούσης ἐπι-χαρᾶς βασιλείας, χριστὶ καὶ φιλελευθερίᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, δι' οὗ καὶ μεθ' οὗ τῷ πατρὶ δόξα ἅμα τῷ ἁγίῳ πνεύματι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΛΟΓΟΣ Γ.

Πρῶτον ἡμὲν εὐχαριστῶ τῷ θεῷ μοι διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ Β
ἵνα περ πάντων ὑμῶν, ὅτι ἡ πίστις ὑμῶν καταγγέλλεται ἐν
ὅλῃ τῇ κόσμῳ

ΠΡΕΠΟΝ τῇ μακαρίῳ ψυχῇ τὸ προοίμιον, καὶ ἱκανὴν ἵπντας πειθεύσαι καὶ ἔργων καὶ λόγων ἀγαθῶν ἀπαρχεσθαι τῷ θεῷ, καὶ ἡ μακρὸν ὑπερ τοῦ οἰκίῳ, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν ἑλλοτριῶν εὐχαριστεῖν κατὰ ῥῥωμάτων, ὅ καὶ φθοροῦ καὶ βα-σκανίης καθαρίαν ποιεῖ τὴν ψυχὴν, καὶ τὸν θεὸν ἐκιστάται μεζίνως πρὸς ἄτην τῶν εὐχαριστούντων εὐνοίαν. Διο καὶ ἑλλοχοῖ φησὶν 2^α Εὐλογητὸς ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου C ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ εὐλογήσας ἡμᾶς ἐν πάσῃ εὐλογίᾳ πνευματικῇ. Εὐχαριστεῖν δὲ δεῖ οὐχὶ πλουτοῦντας μόνον, ἀλλὰ καὶ πενομένους, σιχ ἔργαιοντας, ἀλλὰ καὶ ῥοποῦντας οὐκ εἰημεροεῖτας, ἀλλὰ καὶ τάναντια ὑπομένοντας. Το μὲν γὰρ ἐξ ἀρεῖας τῶν πραγμάτων φεραμενῶ εὐχαριστεῖν, θαυμαστὸν οὐδὲν ἔστιν. Ἐπεὶ δὲ πολὺ τὸ ἑλλοστοῖ ἡ, καὶ τὸ σκαφος περιτρέ-πηται καὶ ἑκείνη, τότε ἔστιν ἡ πολλὴ τῆς ἱπομονῆς καὶ τῆς σιγνημωστικῆς ἐκείνης. Διο ὅ τοῦτο καὶ ὁ λαβ εἰτεῖθεν εἰσπεφαιμένῳ καὶ τὸ ἀνασχεῖντο ἑπτόμα τοῦ διαβόλου εἰέ-φραται, καὶ εὐλαὶ σαφῶς ὅτι αἱ οὐκ εἰημερῶν ἦν, δια τὰ D χρηματὶ εὐχαριστῶς ἡ, ἀλλὰ εἰς τὴν πολλὴν περ' τὸν θεὸν ἀγάπην. Ὅρα δὲ καὶ ἐπὶ τισιν εὐχαριστεῖ οὐκ ἐπὶ τοῖς γηένοῖς ἡ καὶ ἀπολλυμένοι οἶον ἐπὶ ἀρχῇ καὶ δυναστείᾳ καὶ δύξῃ ταῦτα γὰρ οὐδὲνός ἔξ εἰ λόγον ἄλλ ἐπὶ ταῖς ὄντως ἀγαθοῖς, τῇ πίστει καὶ τῇ περρησει καὶ μεθ' ὅσης διειθέσιως εὐχαριστεῖ οὐ γὰρ εἶπε, τῷ θεῷ, ἀλλὰ, " τῷ θεῷ μου" ὁ καὶ

(cap. I r. 5)

† Ephes. 1. 3

ROM III * μὲν quod aberat ante Ven habent A B D E F G H et
Μωσῆ ^b ὑπερ περι ^c αἰ pro μη A D E F H I ^d τὴν των εὐχα-
ριστούντων om D E * ὅταν δὲ το δε σταν E ^e εὐδὲνισ] + ταῖς ταῖς
ποι + D E * στομα + δ ^f sic A D E F H I του δ στομα vulgo Stom
ἔφραται B G ^h εα, ἀπολλυμένοι om G ⁱ ἀσθ εἰχ στανες ενχ διαβ
vulgo.

οὐ περιβήταί περὶ αὐτοῦ κοινὴ διορκοῦσιν. Καὶ τί
 θησίσται, εἰ οὐ περιβήταί. Ἀλλὰ γὰρ καὶ σέθεν οὐ θεὸς
 φησὶν περὶ ἐκείνου Ἰωάννης, ἀλλὰ ἵσταται ὡς καὶ Ἰσάκας
 Εὐαγγ. Ἰσάκας ὁ ζῶν ἀνέγει ἐκ τῆς γῆς. (Ὁτ' ἡ πίστις ἡμῶν
 καταγγέλλεται ἀπὸ τῶν ἀποστόλων. Τὸ πρῶτον, πιστὸν ἡ γῆ τὴν
 πίστιν λαμβάνει τῶν Ρωμαίων. Πίστα ἐξ ἐκείνου καὶ εἰδὲν
 ἰσάκας ἐστὶ γὰρ Ἰσάκας ἡ πλὴν ἡμεῶν. Ἀλλ' ὥστερ' ἐπ' ἡμῶν
 κοινὴ φησὶ, ἀλλὰ καὶ ἐκείνου ἐστὶν ἡ πίστις. Ὁ δὲ ἀποστόλος
 τοῦ ἀνέγειν τὴν γῆν, τὴν ἐκείνου ἵσταται ὡς τελειοῦ
 καὶ ἐκείνου ὁτι, τὸς ὡς τὸν αὐτὸν ἰσάκας, καὶ
 ἰσάκας Σίμων. Πίστα καὶ ἐκείνου ἵσταται καὶ ἀπογγένη
 Διοτρεῖς ἀπὸ μυστηρίου καὶ ἡμαρτίαι καὶ ὅτι ἐπιστάται,
 καὶ τὸ μετὰ παρηγορίας ἐστὶν, καὶ τὸς αὐτοῦ πρὸς τὴν
 437 τὴν γῆν καταλαμβάνει τὸ ἐκείνου τὸ φησὶν. Ἡ πίστις γὰρ
 ἡμῶν, φησὶ καταγγέλλεται ἐκ τῶν ἀποστόλων. Ἡ πίστις, οὐχ
 αἱ λόγουμαχίαι οὐδ' ἐν πρὸς ὁρῶνται, ἀλλὰ τὸς ἀπολογισμοὶ ἀπὸ τοῦ
 πλάττειν ἐκείνου τὸ ἀπολογιστὸν τὸ ἐκείνου. Κι γὰρ ἵσταται (1)
 τὴν ἀπολογιστὴν ἀπὸ τῆς ἀρχῆς ἀπὸ μέγα ἐφραίνονται, καὶ
 ἰσάκας καὶ τὸς ἀπολογιστὸν ἀπὸ τῆς ἀρχῆς ἀπὸ μέγα ἐφραίνονται,
 ἰσάκας καὶ ἐκ τῶν ἀποστόλων, ὅτι οὐκ ἀπὸ τῆς ἀρχῆς καὶ παρὰ τῶν
 βιβλικῶν καὶ τὸν ἐκείνου ἀπὸ τῆς ἀρχῆς ἐκείνου, τὸν
 ἐν Ἰουδαίᾳ τρυφῶντα καὶ ἀπὸ τοῦ ὁσμήματος καὶ βίον ἐκ
 Βοστῆρας καταγγέλλουν οὐδ' ὁσμήματος ἐκείνου τρυφῶν
 μελετήσιν, καὶ τὸς ἀπὸ τῆς ἀρχῆς ἐκείνου καὶ οὐ καταγγέλλονται
 ἡμῶν περὶ τῆς ἀρχῆς, καὶ ἐκ τῶν ἀποστόλων. Ἀλλ' οὐδὲ τὸς ἀπὸ τοῦ λόγου τὸν δρόμον ἐκείνου τὸς ἀπὸ
 τοῦ σπαιρῶντος ἡ ἀρχῆς ἡν, ὡς πανταχοῖ περιγίγει τοῦ
 λόγου. "Καταγγέλλεται γὰρ, φησὶ, ἐκ τῶν ἀποστόλων."
 Καὶ οὐκ αἶτι, ἀλλοῦται, ἀλλὰ, "καταγγέλλεται," ὡς πᾶν
 ἐν στίμασιν αὐτὸς ἐχούται. Θεσσαλονικεῖς, με οὐδ' ἐκ
 μαρτυρίαν, καὶ ἕτερον προστιθήσιν. ἐκ τῶν γὰρ ἡμεῶν. "Ἀπὸ
 ὁμῶν ἐκείνου ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ," ἐκείνου, "ὥστε καὶ

1. Thoma. 8

1. τοῦ] Sic A B D E G H I. Edidit autem rōn ante Montef. 1. αὐτὸς αὐτοῦ H
 Statim αὐτοῦ θεοῦ. E. 2. αὐτὸς αὐτοῦ. 3. αὐτοῦ αὐτοῦ. 4. αὐτοῦ αὐτοῦ. 5. αὐτοῦ αὐτοῦ.
 εἰς αὐτοῦ. A B D E G H I. αὐτοῦ αὐτοῦ. 6. αὐτοῦ αὐτοῦ. 7. αὐτοῦ αὐτοῦ.
 D. αὐτοῦ. B G. 8. αὐτοῦ. 9. αὐτοῦ. 10. αὐτοῦ. 11. αὐτοῦ. 12. αὐτοῦ.
 F G H. 13. αὐτοῦ. B D G. 14. αὐτοῦ. 15. αὐτοῦ. 16. αὐτοῦ. 17. αὐτοῦ.
 18. αὐτοῦ. 19. αὐτοῦ. 20. αὐτοῦ. 21. αὐτοῦ. 22. αὐτοῦ. 23. αὐτοῦ.
 24. αὐτοῦ. 25. αὐτοῦ. 26. αὐτοῦ. 27. αὐτοῦ. 28. αὐτοῦ. 29. αὐτοῦ.
 30. αὐτοῦ. 31. αὐτοῦ. 32. αὐτοῦ. 33. αὐτοῦ. 34. αὐτοῦ. 35. αὐτοῦ.
 36. αὐτοῦ. 37. αὐτοῦ. 38. αὐτοῦ. 39. αὐτοῦ. 40. αὐτοῦ. 41. αὐτοῦ.
 42. αὐτοῦ. 43. αὐτοῦ. 44. αὐτοῦ. 45. αὐτοῦ. 46. αὐτοῦ. 47. αὐτοῦ.
 48. αὐτοῦ. 49. αὐτοῦ. 50. αὐτοῦ. 51. αὐτοῦ. 52. αὐτοῦ. 53. αὐτοῦ.
 54. αὐτοῦ. 55. αὐτοῦ. 56. αὐτοῦ. 57. αὐτοῦ. 58. αὐτοῦ. 59. αὐτοῦ.
 60. αὐτοῦ. 61. αὐτοῦ. 62. αὐτοῦ. 63. αὐτοῦ. 64. αὐτοῦ. 65. αὐτοῦ.
 66. αὐτοῦ. 67. αὐτοῦ. 68. αὐτοῦ. 69. αὐτοῦ. 70. αὐτοῦ. 71. αὐτοῦ.
 72. αὐτοῦ. 73. αὐτοῦ. 74. αὐτοῦ. 75. αὐτοῦ. 76. αὐτοῦ. 77. αὐτοῦ.
 78. αὐτοῦ. 79. αὐτοῦ. 80. αὐτοῦ. 81. αὐτοῦ. 82. αὐτοῦ. 83. αὐτοῦ.
 84. αὐτοῦ. 85. αὐτοῦ. 86. αὐτοῦ. 87. αὐτοῦ. 88. αὐτοῦ. 89. αὐτοῦ.
 90. αὐτοῦ. 91. αὐτοῦ. 92. αὐτοῦ. 93. αὐτοῦ. 94. αὐτοῦ. 95. αὐτοῦ.
 96. αὐτοῦ. 97. αὐτοῦ. 98. αὐτοῦ. 99. αὐτοῦ. 100. αὐτοῦ.

ἔχει τοὺς μέλλοντας υποδεχέσθαι τὸν λόγον διαπαντός ἔχειν
ἐπὶ τῆς διανοίας. Διὸ καὶ ἕτεροι πρὸς τοσοῦτοις εἰπών,
" ἐν τῷ πνεύματί μου " ὅτι πολλοὶ καὶ τῆς Ἑλληνικῆς καὶ τῆς
Ἰουδαϊκῆς λατρείας ἀνωτέρα αὕτη. Ἡ μὲν γὰρ Ἑλληνικὴ,
καὶ σαρκική καὶ πεπληρημένη ἡ δὲ Ἰουδαϊκὴ. ἀληθὴς με-
σαρκικὴ δὲ καὶ ἁπλή ἡ ἐκ τῆς ἐκκλησίας. τῆς μὲν Ἑλληνικῆς
ἐναντία τῆς δὲ Ἰουδαϊκῆς ψηλοτέρα πολλὰ τῷ μέλει. Ὁ δὲ
γὰρ ὁ ἀποβάτων καὶ ἀσχητῶν καὶ κακῶν καὶ κακότης ὁ τῆς
ἡμετέρας λατρείας τροπὸς, ἀλλὰ διὰ ψυχῆς πνευματικῆς. ὅπερ Ε
καὶ ὁ Χριστὸς δηλῶν εἶλετο. ^α Πνεῦμα ὁ θεὸς, καὶ τοὺς προσ-
κυνοῦντας αὐτῷ, ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ. ^β αἱ προσκυνοῦνται.
" Ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῖς μοι αὐτοῖς " Ἀνωτέρω εἰπὼν τὸ
εὐαγγέλιον τοῖς πατρὸς εἶνα. ἐνταῦθα τοῖς υἱοῖς. ^γ αὐτοὶ φησὶν
αὐτῶν ἀδελφοὺν. καὶ πατρὸς καὶ καὶ ^δ λέγειν. Καὶ γὰρ
εἰς τὴν παρὰ τῆς μακαρίας ἱερῆς φωνῆς ὅτι τὰ τοῖς πατρὸς
τοῖς υἱοῖς, καὶ τὰ τοῖς υἱοῖς τοῖς πατρὸς. ^ε Πῶτα γὰρ, ^ς φησὶ,
τὰ ἐμὰ τὰ ἐστὶ, καὶ τὰ σου ἐμὰ. ^ζ ἢ ὁδοῦ λαμπρὰς μετα ταῦτων
ποιούμεαι ἐπὶ τοῖς προστεταῖς μου. ^η Ὡς τοῦ γινώσκου ἀγάπης. 439
Καὶ δοκεῖ μοι εἶ τι λέγειν, τέσσαρα δὲ πῶτα ἐνταῦθα καὶ
ἵτι μέληται καὶ ὅτι ἀπολαμπρῶς, καὶ ὅτι ἐν ἀρχαῖς, καὶ ὅτι
ἐπερ μεγάλαι ποιημάτων.

^α Διὸ καὶ εἰς τὸν ἥδη ποτε ποδωθήσασιν ἐν τῷ θελήματι
τοῦ θεοῦ. Ἄλλοι πρὸς τοὺς. ^β Ὡς καὶ αἰνέσονται αὐτοὺς ἰδεῖν,
καὶ καὶ τελευτήσονται πρὶ τὸ πρὸς θεῷ δοκοῦν ἰδεῖν, ἀλλὰ κεκερα-
σμένοι ἡμεῖς ὅτι τὸν πόθον ἔχοντες. Ἐφίλει μὲν γὰρ αὐτοὺς,
καὶ ἐπεὶ γὰρ πρὸς αὐτοὺς οἱ μὲν, ἐπειδὴ ἐφίλει, παρὰ τὸ πρὸς
θεῷ δοκοῦν. ^γ λέγειν. ^δ αὐτοὶ. ^ε αὐτοὶ. ^ς ἢ γινώσκου ἀγάπην, οἷς ὡς B
ἡμεῖς οἱ αὐτοὶ, καὶ τὰς ἐμὰς τῆς ἀγάπης ἐκπύουτες.
Ἡ γὰρ αὐτοὶ. ^ζ ἢ λέγειν ἡ ἐκείνους φιλοσημέν ποτε, παρὰ τὸ
τὸ πρὸς θεῷ δοκοῦν. ^η αὐτοὶ μὲν, ἀμφοτέρω παρὰ τὸν θεῷ. ^θ ποιοῦ-
τες τοιοῦτοι. ^ι καὶ ἡ φαρμακία τῶν λεγομένων, φαρμακωτέρα
γινόμενα. Καὶ πᾶς παρὰ τὸ πρὸς θεῷ δοκοῦν φιλομεν, φη-

J. m. 11.

* Ibid. 11. 10.

* 1. 10.

(καὶ ὡς ἂν ἴδῃ τὸν καὶ περὶ καὶ σαρκικῆς ἰσότητος ὡς ἔδδ. contra fi-
dem. ἵστοι. καὶ πρὸς ἂν ἴδῃ αὐτὴν vulgo. * αὐτοὶ πρὸς ὅς ἂν ἴδῃ τὸν
* ἡμεῖς ἂν ἴδῃ τὸν καὶ πρὸς vulgo. * αὐτοὶ πρὸς ὅς ἂν ἴδῃ τὸν
G H. ἂν ἴδῃ τὸν καὶ πρὸς D. * λέγειν * αὐτοὶ U. * φησὶ * αὐτοὶ, ab
e. αὐτοὶ καὶ M. αὐτοὶ * αὐτοὶ αὐτοῖς omnibus. * ποιοῦμαι * αὐτοὶ καὶ K. ἂν, ὡς
M. αὐτοὶ. αὐτοὶ καὶ αὐτοῖς αὐτοῖς. * ἡ οὖν λέγειν δαὶ μοι. ὡς ἔδδ. libte
* φιλομεν. αὐτοὶ καὶ αὐτοῖς αὐτοῖς. H. et δοκοῦντες πρὸς δοκοῦν. φιλομεν
D. E. φιλομεν. αὐτοὶ. * ποιοῦμαι D. E. et ἔδδ. αὐτοὶ. A. * γινόμενα γι-
νόμενα H. ὡς γινόμενα I. γινόμενα πρὸς αὐτοὺς G. πολλὰ γινόμενα τὰ πρὸς αὐτοὺς B.

ταυθα δε μετρίαζε. πάλιν ἐκὶν "ἵνα τι." Ῥηκρόν ῤησ, καὶ
 ἐμοὶ σώμμετρο. Καὶ τ. ποτε ἐστ. "τοῦτο το μικρὸν, οὐ μὲν
 λεις ἡμῖν μετὰ δ. π., " Τοῦτο δε ἐστ, φησιν, ἐς τ. τηρη-
 χθῆναι ἡμῖς. " Ἄρα καὶ τοῦτο χαριταί, τὸ μὴ σαλευσθῆναι,
 ἀλλ' ἐστῆναι θετικῶς. Χάρη δὲ ὅταν ἀκοῇς, μὴ νομισῇς
 ἐκδὲ βλησθῆναι τὰς ἀπὸ τῆς προαιρετικῆς μετῆν χ. γ. γὰρ
 εἶπεν εἰχί τοι "ἐκ προαιρετικῶς ἀπειλῶν πόνοι, ἢ λ. τοι ἐξ
 ἀποκρίσεως πνευματικῶς πόνου. Μη ταῖνυ ἐπειδὴ Παλός
 αἰτὶ χαρίσμαι ἐκείλετο ἀνακρίσῃς. Οἷδε γὰρ οἱ ἐγγιγμοσύνην B
 πολλὰ καὶ τὴν κατορθώματι χαρίσματα καλεῖν, διὰ το καὶ ἐν
 τῇ τῆς πολλῆς ἡμεῖς, ἐκείνῃ τοι ἀποθὲν ροπῇ. Εἰπὼν "δὲ,
 " εἰς τὸ στηριχθῆναι ἡμῶς," λαμβάνοντας ἐξείξε δεόμενοι πολ-
 λῆς διεκρίσεως. (1) γὰρ ῥηλεῖται εἰκα, τοῦτο ἐστὶν ἐκ
 πολλοὶ τ. χ. καὶ ἐπιθέτου καὶ ἡχομένη μὴ ἰδῆν, εἰ
 ἕτεροι μὲν μὲν, ἵνα δε μῖς θετικῶς, "στηριξίμῃ πῶς καλῶς
 εἰς τὰν τοι θεοῦ ἰάγον, ὥστε μὴ σαλευσθῆναι διηκεῖν. Ἀλλ'
 οὕτω μὲν μῖς εἶπεν ἐκείνῃ γὰρ ἐν ἑτέρῳ δε φειμένιος τὸ
 ποτὸ ἀνιττεται ὅταν γὰρ εἶπῃ, " εἰς τὸ στηριχθῆναι ἡμῶς,"
 ταῦτο δηλοῖ.

Εἴτα ἐπειδὴ καὶ τοῦτο σφύδρα φορτικὸν ἦν ὅρι πῶς αὐτὸ C
 παραινέται. ἵνα τῆς επαγωγῆς. "ἵνα γὰρ μὴ λέγωσι, τί
 γάρ, σαλευόμεθα καὶ περιφεριόμεθα, καὶ τῆς παρὰ σου δεό-
 μεθα γλώττης εἰς τὸ στηκαί βεβαίως; προελθὼν ἀκαιρῇ τὴν
 τοιαύτην ἀκτρορησιν οὕτω λέγων. 10. " Τοῦτο δε ἐστ, συμπα-
 ρακληθῆναι ἐν ἡμῖν δὲ τῆς ἐν ἡλλήλοις πίστεως, ὑμῶν τε καὶ
 ἐμοῦ. " ἵνα ἂν εἰ εἴλεγε μὴ ὑποπτεύσῃτε, ὅτι κατηγορῶν
 ὑμῶν εἶπον οὐ ταύτῃ τῇ γνώμῃ ἐφθραγξίμῃ τὸ ῥῆμα ἀλλὰ
 τί ποτε ἐστ, ὅπερ ἡ βοληθῆν εἰπῆν, Πολλὰς ὑπομένετε D
 θλίψεις, ἀπὸ τῶν διακόντων "περιαντλούμενοι" ἐπεθίμῃσα
 τοῖνυ ἡμῖς ἰδεῖν, ἵνα παρακαλέσω, μᾶλλον δὲ οὐχ ἵνα παρα-
 καλέσω μόνον, ἀλλ' ἵνα καὶ αὐτὸς παρακλησῇ δέξωμαι. "Ὅρα
 σοφίαν διδασκάλου. Εἶπεν, " εἰς τὸ στηριχθῆναι ἡμῶς," εἶδε

10 v 12

Ῥηκρόν} + τι Edd. τι om A E F G H I. ῥησ το μ προ το μ τοῦτο
 omnes. ῥησ omnes. νῦν Edd. ῥησ ἀπὸ τῆς A D E F H I. τὸ
 om E. ῥησ τοῦτον E. κα: accessit ex omni bus. ῥησ τοῦτον +
 τῇ κα: Edd. τι accessit ex omni bus. τι κα: om A D E F H I. ῥησ τοῦτον +
 A B D F G H I. φῶσιν Edd. et Interp. φῶσιν κα: λέγων E. ῥησ τοῦτον
 εἶπεν omnes. κα: accessit ex A H I D E I H I. τὸ ῥησ τοῦτον
 in verso ord. B. G. ῥησ τοῦτον προ ὅπερ κα: omnes. ῥησ τοῦτον
 ῥησ τοῦτον D E. εἶδε προ εἶδε A B D E F G I.

ἐπαύθεν ἰδεῖν ἑκελευσάντα, ἠκούησαν ὅσῃ ὃν ἑκαρπώσαμεθα
 παραμυθίαν. Οὐχ ὁρατε καὶ τοὺς ἐν τοῖς δεσμοῦσι τοῖς οἰστας, C
 εἴ τινα τῶν ἐπιτηδίων ἰδοῖεν ἀνιστομένους καὶ ἑκταρπόμενους
 ὑπὸ τῆς ἡδονῆς, Εἰ δὲ ἀγκυλωτοὶ καὶ δεσμοῦσιν ἑκαρ-
 βάλλω τοὺς τοῦτο κείρους μὴ θύμωσιν, καὶ γὰρ χυλεπώτερα
 τοῦ τῶν ἐπιτηδίων ἐκείνοι, ἀσπαρμένον καὶ ἐλαυνόμενον καὶ λυγρὸν
 καὶ πολέμιον τεύχεον, καὶ ἀβήμενοις θορύβους τρεμνόντες,
 καὶ σκοπεύοντες καὶ φίλους καὶ συγγενεὺς καὶ συγγενεὺς, καὶ
 καθήμενοι ξένην τὴν ἐκείνων οὐκ οἶσται, μᾶλλον ὅτι πολλὰ τῶν
 ἐν ἄλλοις ἀνιστοῦνται χυλεπώτεροι. ^b Δὲ τοῦτο φησὶν
 ἡ ἑξῆς τοῦ στήριχθαι ἡμῶν, καὶ συμπαρακληθῆναι διὰ τῆς ἐν D
 ἀλλήλοις πίστεως. Τότε, δὲ λέγει, ὡς ἂν αὐτοὶ χρῆζον
 τῆς παρ' ἐκείνων παραμυθίας, ἵνα γὰρ ἡμεῖς ἐκείνων
 στήριχθαι οὐκ οἶσται καὶ ἡμεῖς στήριχθαι, ὅτι ἡμεῖς ἐκείνων
 καὶ ἡμεῖς ἐκείνων πείσονται, ἀλλ' οἱ καὶ κατεφθαρμένοι
 οἶσται. Τὴν λαοῦ, καὶ στήριχθαι τῆς πίστεως καὶ αὐτοὺς
 διασῶν τῆς παραμυθίας λέγει τὴν ἐκείνων. Εἰ δὲ τις ἐκταρπῇ
 ἑκαρπώσας τὴν ἐκείνων τῆς ἐκείνων τῆς ἐκείνων αὐτοὺς ἐκ-
 τάρπαι λέγει καὶ ὅτι αὐτοὺς διασῶν τὴν ἑκείνων, ὅτι ἡμεῖς ἐκείνων
 τῶν ἐκείνων τῶν ἐκείνων. Εἰ δὲ καὶ ἐκταρπῇ, φησὶ, καὶ ἑξῆς,
 καὶ μετὰ τὴν ἐκταρπῆν ἐκταρπῇ, καὶ τὴν ἐκταρπῆν μετὰ τὴν
 ἐκταρπῆν, τὴν ἐκταρπῆν ἐκταρπῇ, τὴν ἐκταρπῆν τὴν ἐκταρπῆν,
 ἐκταρπῇ. (Ὁ θεὸς ἐκταρπῇ, ὡς ἐκταρπῇ, ὅτι, πολλὰ καὶ
 ἑκαρπώσας ἐκταρπῇ πρὸς ἡμῶν, καὶ ἐκταρπῇ ἡμεῖς ἡμεῖς
 ἡμεῖς. (Ὁ θεὸς ἐκταρπῇ πρὸς ἡμῶν καὶ πολλὰ ἐκταρπῇ ἡμεῖς ἐκταρπῇ
 ἐκταρπῇ. (Ὁ θεὸς ἐκταρπῇ πρὸς ἡμῶν λέγει διὰ τί δὲ, οἶκός ἐστι. Οὐ
 γὰρ ἐκταρπῇ τοὺς ἐκταρπῇ τὸ ἐκταρπῇ, ἀλλὰ πείσεται
 ἡμεῖς. ^m Καὶ τοῦτο ἐκταρπῇ ὅτι ἐκταρπῇ, τὸ ἐκταρπῇ πύλιν
 οἶκός ἐστι λαμπρὸν καὶ μεγάλην, καὶ πρὸς ἡν ἅπαντα ἐβλεπεν ἡ

II v 13

^a ἀπελευσάντα F H I^a σκώσησαν ὅσῃς ἐκταρπῇ Edd. Statim ἐκταρπῇ

εἰ τὴν ἐκταρπῇ ἐκταρπῇ A E H I ἐκταρπῇ ἐκταρπῇ F ἐκταρπῇ
 ἐκταρπῇ καὶ ἡμεῖς ἐκταρπῇ ἐκταρπῇ G ἐκταρπῇ ἐκταρπῇ Statim τὴν ἐκταρπῇ
 Edd. ἡμεῖς ἐκταρπῇ ^a σκώσησαν ὅσῃς ἐκταρπῇ Igehalur ἐκταρπῇ

^b τοὺς τῶν (καρπῇ) πρὸς παραβάλλω hoc ord. G. ^b ἡμεῖς + τοὺς Edd
 τοὺς abest ab A B D E F H I ^c τὸν om FI ^d ἐκταρπῇ ἐκταρπῇ καὶ

ἐκταρπῇ τὸν ἐκταρπῇ ἐκταρπῇ Veron τῆς πρὸς ἐκταρπῇ λόγῳ Edd καὶ ἐκταρπῇ
 D E I ei ex eor recepti B ^e ταῦτα F ^f ἀδελφοὶ om B F H I

Μοσῶν ^g πρὸς ἐκταρπῇ B D E F G H I Μοσῶν A πρὸς ἐκταρπῇ
 ἐκταρπῇ ^h τῆς τοὺς B E G M I 3 ⁱ ὅρα + μετὰ ταῦτα G ^k ἐκταρπῇ

A B D E G H I Edd ἀποδείξιν γὰρ, quod abest, eat in A B D E G H
^m καὶ τοῦτο A B D E F G I καὶ τοῦτο Edd ante Ben

442 οἰκοιμένη, ἐκάλυψε ὁ θεὸς ὑπὸ λαῦσαι ἑλίσσκαλον. ὅτ' οὕτως,
καὶ "ἐπ' χρόνον τασούτων. (1) μετὰ γὰρ τῆς κρήνης τῆς πλεονε-
περιγενομένης, καὶ τοῦ ἐρχομένου Ρ. αὐτῆς. ὅπως ἐστὶ τῆς
βασιλικωτέρας ἀφ' ἧς, ὅπως δὲ πρὸς ἐφεξῆς, τοῦ ἀφ' ἧς
λαῖον εἶχει ἐνδεδυμένον. Ἀλλ' ὡς ἴδεται τὸ περὶ τῆς
ζήτησι, ἀλλὰ παραχωρεῖ τῷ τῆς προνοίας ἀποκρίσει, ὅτι
ἐκκελὲς ἐπιπλεῖ μετὰ τῆς αὐτῆς, ὅτι γὰρ ἐστὶ τῆς αὐτῆς.

Β. ἡμεῖς μὴ ἀπὸ τῶν ἑνὶ πρὸς τῶν ἑνὶ τῶν ἡμεῖς, ἀλλὰ
δοκῇ πολλὰς θάρσεις τοῦ πρὸς μετὰ. Διὰ τὴν μὲν γὰρ
ἐστὶ ἡμεῖς τὸ ἐπὶ τῆς ἐκείνου ἐπὶ τῆς κατὰ τῆς. ὅτι
τοῦτο, ὅτι μὲν ἀποκρίσει λέγει τίς ἐστὶ ἐκείνου. ἐπὶ τῆς
γὰρ ἐγὼ οὐκ ἀφ' ἧς. Μὴ τοῦτο ἐκείνου μὲν ἀποκρίσει, ὅτι
γνώσκειν. 12. (2) δὲ γὰρ ἐρεῖ τὸ πλῆθος τῶν πλῆθος, τί με
ἐπὶ τῆς οὕτως. Τίς γὰρ ἐκείνου ἐπὶ τῆς, ἀλλὰ ἡμεῖς οὕτως.
ὅτι οὕτως, ὅτι μετὰ πλῆθος αὐτοῦ, ὅτι οὕτως, ὅτι οὕτως, ὅτι
οὕτως ἀπλῶς ἐργάζονται καὶ ἐκείνου ὅτι τῶν γὰρ ἐκείνου
μετὰ πλῆθος καὶ πατρὸς ἡμεῖς καὶ ἄλλοι τῶν πρὸς τῆς
θάρσει φιλῶσιν ἡμεῖς, καὶ μητὸς ἐκείνου. Μὴ μὲν πρὸς

Σ. ζήτησι, μὴ δὲ πρὸς τῆς περὶ τῆς καὶ γὰρ, ὅτι οὕτως ἐστὶ
πρὸς τῆς ἐκείνου καὶ κατὰ τῆς ἐκείνου τῶν πρὸς τῆς
μετὰ. Ἐπὶ δὲ τῶν πρὸς τῆς ἀφ' ἧς, ὅτι οὕτως τῶν γὰρ
ἐπὶ τῆς μετὰ, ὅτι καὶ ἀφ' ἧς τῶν τῆς ἀφ' ἧς
μὲν, δεχόμενοι τὸν περὶ προνοίας λόγον.

Καταρτίσας τῶν ὅτι ἐπὶ τῆς ἀφ' ἧς. ὅτι οὕτως, ὅτι
τοῦτο ὅτι τῶν ἀφ' ἧς, ὅτι οὕτως τῶν ἀφ' ἧς, ὅτι οὕτως,
ἀλλὰ καὶ σφὶ δὲ ἐκείνου ἐκείνου καὶ τῶν ἐκείνου ἐπὶ
δοξαμένος τῶν πρὸς τῆς, καὶ περὶ τῆς ἐκείνου ἀφ' ἧς
ἐκείνων ὅτι οὕτως ἐκείνου, πάλιν καὶ ὅτι ἐκείνου ἐκείνου

Δ. τῶν ἀφ' ἧς. Οὐδὲ γὰρ, ἐπὶ τῆς ἐκείνου, φησὶ, ἀφ' ἧς τῶν
ἐκείνου, ἀλλ' οὐκ ἐκείνου, ἀλλ' οὐκ ἐκείνου, ἀλλ' οὐκ ἐκείνου.

7. Κ. α. 1. 10

π. προσοντο Α Β Ε Η Ι
ρ. ὅτι οὕτως ἀφ' ἧς καὶ τῶν ἀφ' ἧς
μὲν πρὸς τῶν Α Β Ε Η Ι
δοξαμένος Εδδ. ὅτι οὕτως ἀφ' ἧς
Μορ. ὅτι οὕτως Α Β Ε Η Ι
2. ἐπὶ πρὸς G
3. ἐπὶ πρὸς τῶν Ρ Γ
4. ἐπὶ πρὸς τῶν Ρ Γ
5. ἐπὶ πρὸς τῶν Ρ Γ
6. ἐπὶ πρὸς τῶν Ρ Γ
7. ἐπὶ πρὸς τῶν Ρ Γ
8. ἐπὶ πρὸς τῶν Ρ Γ
9. ἐπὶ πρὸς τῶν Ρ Γ
10. ἐπὶ πρὸς τῶν Ρ Γ
11. ἐπὶ πρὸς τῶν Ρ Γ
12. ἐπὶ πρὸς τῶν Ρ Γ
13. ἐπὶ πρὸς τῶν Ρ Γ
14. ἐπὶ πρὸς τῶν Ρ Γ
15. ἐπὶ πρὸς τῶν Ρ Γ
16. ἐπὶ πρὸς τῶν Ρ Γ
17. ἐπὶ πρὸς τῶν Ρ Γ
18. ἐπὶ πρὸς τῶν Ρ Γ
19. ἐπὶ πρὸς τῶν Ρ Γ
20. ἐπὶ πρὸς τῶν Ρ Γ
21. ἐπὶ πρὸς τῶν Ρ Γ
22. ἐπὶ πρὸς τῶν Ρ Γ
23. ἐπὶ πρὸς τῶν Ρ Γ
24. ἐπὶ πρὸς τῶν Ρ Γ
25. ἐπὶ πρὸς τῶν Ρ Γ
26. ἐπὶ πρὸς τῶν Ρ Γ
27. ἐπὶ πρὸς τῶν Ρ Γ
28. ἐπὶ πρὸς τῶν Ρ Γ
29. ἐπὶ πρὸς τῶν Ρ Γ
30. ἐπὶ πρὸς τῶν Ρ Γ
31. ἐπὶ πρὸς τῶν Ρ Γ
32. ἐπὶ πρὸς τῶν Ρ Γ
33. ἐπὶ πρὸς τῶν Ρ Γ
34. ἐπὶ πρὸς τῶν Ρ Γ
35. ἐπὶ πρὸς τῶν Ρ Γ
36. ἐπὶ πρὸς τῶν Ρ Γ
37. ἐπὶ πρὸς τῶν Ρ Γ
38. ἐπὶ πρὸς τῶν Ρ Γ
39. ἐπὶ πρὸς τῶν Ρ Γ
40. ἐπὶ πρὸς τῶν Ρ Γ
41. ἐπὶ πρὸς τῶν Ρ Γ
42. ἐπὶ πρὸς τῶν Ρ Γ
43. ἐπὶ πρὸς τῶν Ρ Γ
44. ἐπὶ πρὸς τῶν Ρ Γ
45. ἐπὶ πρὸς τῶν Ρ Γ
46. ἐπὶ πρὸς τῶν Ρ Γ
47. ἐπὶ πρὸς τῶν Ρ Γ
48. ἐπὶ πρὸς τῶν Ρ Γ
49. ἐπὶ πρὸς τῶν Ρ Γ
50. ἐπὶ πρὸς τῶν Ρ Γ
51. ἐπὶ πρὸς τῶν Ρ Γ
52. ἐπὶ πρὸς τῶν Ρ Γ
53. ἐπὶ πρὸς τῶν Ρ Γ
54. ἐπὶ πρὸς τῶν Ρ Γ
55. ἐπὶ πρὸς τῶν Ρ Γ
56. ἐπὶ πρὸς τῶν Ρ Γ
57. ἐπὶ πρὸς τῶν Ρ Γ
58. ἐπὶ πρὸς τῶν Ρ Γ
59. ἐπὶ πρὸς τῶν Ρ Γ
60. ἐπὶ πρὸς τῶν Ρ Γ
61. ἐπὶ πρὸς τῶν Ρ Γ
62. ἐπὶ πρὸς τῶν Ρ Γ
63. ἐπὶ πρὸς τῶν Ρ Γ
64. ἐπὶ πρὸς τῶν Ρ Γ
65. ἐπὶ πρὸς τῶν Ρ Γ
66. ἐπὶ πρὸς τῶν Ρ Γ
67. ἐπὶ πρὸς τῶν Ρ Γ
68. ἐπὶ πρὸς τῶν Ρ Γ
69. ἐπὶ πρὸς τῶν Ρ Γ
70. ἐπὶ πρὸς τῶν Ρ Γ
71. ἐπὶ πρὸς τῶν Ρ Γ
72. ἐπὶ πρὸς τῶν Ρ Γ
73. ἐπὶ πρὸς τῶν Ρ Γ
74. ἐπὶ πρὸς τῶν Ρ Γ
75. ἐπὶ πρὸς τῶν Ρ Γ
76. ἐπὶ πρὸς τῶν Ρ Γ
77. ἐπὶ πρὸς τῶν Ρ Γ
78. ἐπὶ πρὸς τῶν Ρ Γ
79. ἐπὶ πρὸς τῶν Ρ Γ
80. ἐπὶ πρὸς τῶν Ρ Γ
81. ἐπὶ πρὸς τῶν Ρ Γ
82. ἐπὶ πρὸς τῶν Ρ Γ
83. ἐπὶ πρὸς τῶν Ρ Γ
84. ἐπὶ πρὸς τῶν Ρ Γ
85. ἐπὶ πρὸς τῶν Ρ Γ
86. ἐπὶ πρὸς τῶν Ρ Γ
87. ἐπὶ πρὸς τῶν Ρ Γ
88. ἐπὶ πρὸς τῶν Ρ Γ
89. ἐπὶ πρὸς τῶν Ρ Γ
90. ἐπὶ πρὸς τῶν Ρ Γ
91. ἐπὶ πρὸς τῶν Ρ Γ
92. ἐπὶ πρὸς τῶν Ρ Γ
93. ἐπὶ πρὸς τῶν Ρ Γ
94. ἐπὶ πρὸς τῶν Ρ Γ
95. ἐπὶ πρὸς τῶν Ρ Γ
96. ἐπὶ πρὸς τῶν Ρ Γ
97. ἐπὶ πρὸς τῶν Ρ Γ
98. ἐπὶ πρὸς τῶν Ρ Γ
99. ἐπὶ πρὸς τῶν Ρ Γ
100. ἐπὶ πρὸς τῶν Ρ Γ

μεγάλα φυτῶντες. Τὴν Ἑλλάδα, τὴν βαρβαρὸν πίσαν ὁ
 σκηνοποιὸς ἐκέστρεψεν. Ὁ δὲ παρ' αὐτοῖς ἀλλομενὸς καὶ
 περιφερομενὸς Πλάτων, τρίτον εἰς Σικελίαν ἔλθων μετὰ τοῦ
 Σκόμπου τῶν ρημάτων ἐκείνων, μετὰ τῆς ὑπολύψως τῆς ἁλαμ-
 πρῆς, οὐδὲ ἐνὸς περιεγένετο τριῶν, ἀλλ' αὐτῶς ἀθλίως ἀπῆλ-
 λαξεν, ὥς καὶ αὐτὸς ἐκπέσειν τῆς ελευθερίας. Ὁ δὲ σκηνοποιὸς
 οὗτος οὐ Σικελίαν μοῖον οὐδὲ Ἰταλίαν, ἀλλὰ πᾶσαν ἐπεύραμε
 τὴν οἰκομένην, καὶ οὐδὲ εἰ τῷ κηρύττει τῆς τεχνης ἀπίστη,
 ἀλλὰ καὶ ταῖς δέρματι ἔρραπτε, καὶ ἐργαστήριον προσέτιθεκε
 καὶ οὐδὲ τοῦτο ἐσκυνδάλισι τοῖς ἐξ ἡκατῶν καὶ μίλλας εἰκυῶς.
 Οὐ γὰρ αἱ τεχνῆς, καὶ τὰ ἐπιτηδεύματα, ἀλλὰ τὸ ψεῖδος καὶ
 τὰ πεπλασμένα ὀφθαλμοῦ ἐκκαταφρονήτως ποιεῖν εἰώθε τούτῳ
 διδασκοντας. Διὰ τοι τοῦτο ἑκείνων μὲν καὶ Ἀθηναῖοι λοιπὸν
 Δικταγελάσῃ τούτῳ δὲ καὶ βαρβαροὶ προσέχουσιν αἰ. ἀνοήτοι
 καὶ ἰδιῶται. Κοινὸν γὰρ τὸ κηρύγμα πρᾶκεται πίσιν οὐκ
 ἀξιώματος οὔτε διαφορᾶν, κοῖα ἔθιους ὑπεροχῇ, οὐκ ἕλλο τῶν
 τοιούτων οὐδὲν πίστειος ἢ γὰρ δέχεται μοῖον, οἱ συλλογισμῶν.
 Διὸ δὴ μάλιστα αὐτοῦ θαυμάζειν ἄξιον, οὐχ ὅτι χρησίμον καὶ
 σωτήριον μόνον, ἀλλ' ὅτι καὶ εὐκόλον καὶ ῥῆστον, καὶ ἵπασιν
 εὐληκτον ὁ ἔδῃ μάλιστα τῆς τοῦ θεοῦ προνοίας ἔργον ἐστὶ,
 κοινὰ τὰ παρ' ἑαυτοῦ προτιθέντος ἅπασιν. (Ὅπερ γὰρ ἐπὶ
 ἡλίου καὶ σελήνης καὶ γῆς καὶ θαλάττης καὶ τῶν ἄλλων ἐποι-
 ἔσεν, οὐ τοῖς μὲν πλουτοῦσι καὶ σοφοῖς πλεονεξοῦς μεταδιδοῦς
 τῆς ἀπὸ τούτων χορηγίας, ἐλάττονος δὲ τοῖς πίνησιν, ἀλλ'
 ἴσην ἅπασιν τὴν ἀπολαύσιν προτίθει, τοῦτο καὶ ἐπὶ τοῦ κηρύ-
 γματος ἀργάσατο, καὶ πολλὰ πλεόν, ὅσων καὶ ἀναγκαϊστερον
 τοῦτο ἐκείνων. Διὸ καὶ Παυλὸς φησι συνεχῶς, "ἐν κατ'
 τοῖς ἔθνεσιν." Εἰτα ἰδεικνύς, ὅτι αὐτὸν αὐτοῖς αὐτὰς χαρί-
 ζεται, ἀλλ' ἐπίταγμα πληροὶ δεισποτικῶν, καὶ παραπέμπων
 αὐτοῖς ἐπὶ τὴν τῷ θεοῦ τῶν ὅλων εὐχαριστίαν, φησὶν. 13^α "(1).
 444 φειλέτης εἰμί" ὁ καὶ Κορινθίους ἐπιστελλὼν ἔλεγε. Ἀλέγει δὲ
 τοῦ ο, τὸ πᾶν ἀνατιθεῖς τῷ θεῷ 14^α Οὕτω τὸ κατ' ἐμὲ πρό-
 θυμον, καὶ ὑμῖν τοῖς ἐν Ῥώμῃ εὐαγγελίσασθαι." Ὡ ψυχῆς

ε μεγάλη] μέγα G τὰ μεγάλα Edd. inivitis libris Statim φρονούντες I
 ε ἀλλομενός B D E. ἀγομενός vulgo ε λαμπρότης] μακρῆς G ε ἐκείνων
 E. G.] illam Brix tales Masc ε ου γενοῦς I G ε γὰρ οὐ B
 ε πᾶσιν] τοῖς πᾶσιν Edd. cernuntur libris. ε δῃ] + καὶ G. προτι-
 θένα. E. ε πλουτοῖς G ε πλεον] μὲν πλεον G Statim δσον H I
 ε καὶ] δῃ A Statim ε ἡσίοις B G ε εν accretit ex A B D E. F. H I
 ε δεικνύς] + αὐτοῖς Edd. inivitis libris. ε Ημερ λέγει δε—τῷ θεῷ οὐ B

γενναίως· πραγμα-ποσοῦτων ἐνδύων· γεμον ἀπαδεξαμένος, ἀπο-
δημιῳ διὰ πᾶν τὸν, πειρασμοῖς ἐκ τοῦ λόγος ἐπαναστήσεις καὶ
(17) γὰρ νικῶς πάλιν τοσαύτη· μελλόντι διαλεγέσθαι, ἐπὶ ἰσχυρίας
τιραννοκρατίῃ, ἐφ' ἧδας πειρασμῶν ἵκμενε· οὕτω γὰρ καὶ τὸν
βίον κατελήπεν ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, παρὰ τοῖς τότε τιραννοῦντις
αποταμθῆναι· ἅλλ' ὅμως τοσαῦτα προσδύκων υπομένειν, οὐδεὶς ἄ
τούτων οὐκιστότερος· ἐγένετο, ἀλλὰ· καὶ ἡπειγέτο καὶ ὠδίνε
καὶ πρῶθιμος ἦν· Διο· φησι, "Τὸ κατ' ἐμὲ προθυμον, καὶ
ἰμὴν τοῖς ἐν Ῥώμῃ εὐαγγελίσασθαι"

18α (18) γὰρ ἐπισχύνομαι τὸ εὐαγγέλιον· Τι φῆς, ὁ
Παῦλος, Διο· εἰπὲν, ὅτι· καὶ καυχώμαι· καὶ σεμνίζομαι καὶ
ἐναβρίνομαι, τοῦτο μὲν οἱ λέγει, τῷ δὲ ἐλαττον τοῖτόν, ὅτι
οὐκ ἐπαισχύνω ὑπερβολὰ ἐπὶ τῶν σφόδρα λαμπρῶν λέγειν
εἰδωθαι· Τί ἂν εἴπῃ· φησ, καὶ τίος ἔνεκεν οὕτω φθιγ-
γεται, καίτοιγε ἀγαλλόμενος ἐπ' αὐτῷ μᾶλλον ἢ ἐπὶ τῷ οὐ-
ρανῷ· Γαλάταις γοῖν ἐπιστέλλων ἔλεγεν· 18β· Ἐμοὶ δὲ μὴ
γένοιτο κταχίσθαι· εἰ μὴ ἐν τῷ σταυρῷ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χ
Χριστοῦ· Τίος οὖν ἔνεκεν ἐνταῦθα οἱ λέγει, ὅτι· καὶ καυ-
χώμαι, ἀλλ' ὅτι· οὐκ ἐπαισχύνομαι· Σφ· ὅρα πρὸς τὰ τοῦ
κόσμου πρᾶγματα ἦσαν ἐκτονημένοι οἱ Ῥωμαῖοι διὰ τὸν πλού-
τον, διὰ τὴν ἰσχύν, διὰ τὴν πᾶσαν· καὶ τοὺς αὐτῶν βασιλεῖς
ἰσχυροὺς ἠγόρευτο· (18γ γοῖν αὐτοῖς καὶ ἐκάλουν· Διὰ δὲ
τοῦτο καὶ ὑποῖς αὐτοὺς ἐθεράπειον, καὶ ῥωμοῖς καὶ θυσιῖς
ἔπει· οὐκ οὕτως ἦσαν· πεφισσημένοι, ο δὲ Παῦλος ἐμελλε
κηρύττειν τὸν Ἰησοῦν τὸν· κυριζόντων τοῖς τέκτοκος υἱόν, τὸν
ἐν Ἰουδαίᾳ τραφέντα καὶ ἐν οἴκῳ γενναίως εὐτελῆς, οὐ δορυ-
φόρους ἐσχηκότα, οὐ χρήματα· περιβαλλόμενον, ἀλλὰ καὶ ὡς D
κατάδικον ἀποθανόντι μετὰ ληστῶν, καὶ ἕτερα πολλὰ ἠδοξα
ὑπαρμέναινα, καὶ εἰκὸς ἦν αὐτοὺς ἐγκαλῆσθαι, οὐδὲν τῶν
ἀπορητῶν καὶ μεγάλων εἰδοτας οὐδέπω· εἰς τοῦτό φησιν,
"οὐκ ἐπαισχύνομαι," ἵκεῖνους διδόντων τῶς μὴ ἐπαισχύνεσθαι·
ἥδει γὰρ ὅτι, ἐν τοῦτο καταρθίσωσι, ταχέως προῖόντες καὶ

18 γ. 18β.

18 Gal. vi. 14.

1 γεμον (vulgo μεστός, inuitis omnibus) στη G. Stamm ἀπαδεξαμένος F ἀνα-
δεξαμένος G 2 μελλόντων ante est B 3 ἐγένετο A D E H γεγέννητο I
ἐγγίγνετο Edd 4 καὶ ἡπειγέτο ἐπείγνετο I 5 Sic omnes. Edd. batur εατη-
πειγέτο 6 φησιν] τοῦτο Edd. ἰσχυρίας υἱός 7 καὶ] ὅτι, καὶ H 8 καὶ
στη B G 9 καὶ τοὺς αὐτῶν βασιλεῖς ἠγόρευτο] Sic G Veron. et
Interpp. Ceteri: ea. τοὺς αὐτῶν βασιλεῖς ἰσχυροὺς γὰρ ἠγόρευτο τοὺς
10 πεφισσημένοι A D E F G H I πεφισσημένοι Edd 11 ἀποθανόντων H
12 περιβαλλόμενον B E περιβαλλόμενον Edd

(14)

οὐ προφῆται δὲ τοῖς Ἰουδαίοις οὕτω διελέγοντα, τα κατὰ τοῖς ἀγαθοῖς ἀναγινόντες ἀπρεκῶς. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ Παῦλος οὕτω ποικίλλει τοὺς λόγους, οἱ μὴ ἀπλᾶς ἀλλὰ τὰ χρηστὰ τίθῃσι ἑκέρη, καὶ μετὰ ταῦτα τὰ λυπηρὰ, δείκνυς ὅτι ἐκεῖνα μὲν τῆς προηγούμενης τοῦ θεοῦ γνώμης ἐστὶ, ταῦτα δὲ τῆς τῶν ῥαθυμοῦντων πονηρίας. (Ὡς καὶ ὁ πρέφης ¹πρῶτα τὰ ἀγαθὰ τίθησι, λέγων ²· Ἐὰν θέλητε καὶ εἰσακούσῃτε μοι, τὰ ἀγαθὰ τῆς γῆς φάγεσθε· ἐὰν δὲ μὴ ³θέλητε μὴδὲ εἰσακούσῃτε μοι, μίχαιρα ἐμῇ κατεῖδεται·” (Ὡς καὶ ἐπαύσατο προαγε. B τῶν λόγων ὁ Παῦλος. Σκεπτε. δὲ Ἰλλῆ, φερων, ἴψισιν, ὁ Χριστὸς ἴψισιν, ἀποκαλύπτει, ζῶν. ἑκαστὸς ἀπλᾶς, ἀλλὰ διὰ ἡσυχίας. ὁ δὲ μεγιστὶ καὶ θεοστυγῶν οὐχ ὅτ τινα τα χαρισματα μοι, ἀλλ’ ὅτι καὶ τὰ ἐκείνη. Ἄν τοίτοις ἐπιβραβεύετε εἰς τὰς ἀρεάς, τότε ἡμεῖς τε λυπηρὴ. Καὶ ὅμοι πῶς ἐκφέρει τὰς λόγους. Ἀποκαλύπτεται γὰρ ἴψισιν, ὁργὴ θεοῦ ὑπ’ οὐρανῷ. Παύλος ταῦτα ὁρῶν, Ἄν μὲν ὁ πιστὸς λέγῃ, τοῖς Χριστοῖς τὰς ἀποκαλύψεις ἐροῦμεν· αἱ δὲ ὁ ἄπιστος καὶ ἡ ἑλληνιστὸς τῶν ἐξῆς, ἀπὸ τοῦ Παύλου ἐπιστομίζει τῶν κατὰ τῆς κρίσεως τοῦ θεοῦ λέγων, ἐκ τῶν σπ’ ἐκείνων γνωριμῶν ἰπὸς ἐξὶ ἰνακτορρηται ὁ ἐσθιεν ὁ δὲ μαλίστά ἐστι· καὶ, μὴδὲ οὐκ ὅτι, αἰτιολογῶντας ἑαυτοῖς τῇ ἀληθείᾳ, οἱ δὲ ἄνθρωποι καὶ ἐκίστην ἑμῶν καὶ λεγόντες, συνιστάμενους ἀποφαινεῖ τοὺς τῇ ἀληθείᾳ δογματῶν. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἐν τοῖς ἐξῆς, τέως δὲ τῶν προκειμένων ἐχόμεθα. “ Ἀποκαλύπτεται γὰρ ὁργὴ θεοῦ ὑπ’ οὐρανῷ. Καὶ τοὶ καὶ ἐνταῦθα πολλὰς τοῦτο γίνεται, οἷον ἐς λιμοὺς καὶ λοιμοὺς καὶ πολέμους· καὶ ἵνα ἕκαστος, καὶ κοινῇ πῖντες κολλίζονται. Τί οὖν τὸ ξενὸν τότε, Ὅτι καὶ μείζων ἡ κόλασις καὶ κοινῇ, καὶ οὐκ ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς. Νῦν μὲν γὰρ πρὸς διόρθωσιν τὰ δὲ γινόμενα, τότε δὲ πρὸς τιμωρίαν. ὅπερ καὶ ὁ Παῦλος ὁρῶν

2 Rom. 19, 10.

¹ πρῶτα πρὸ πρῶτον A F F G, H I ² πρῶτα A D E F H I πρῶτον vulgo ³ θέλητε μὴδὲ εἰς Sic A E F G H I Faceret θέλησθαι εἰς μὴ (μὴ οὐκ) θέλει εἰς In h. haec τα ἀγαθὰ εἰσακούσῃτε μὲν ἰπὸς ἐξῆς Sic A B E F G H I φασί, πρὸς ἴψισιν τῶν μεγιστ. ⁴ καὶ οὐκ ἄλ’ ἡ ὁ ταῦτα Veron. Ita ex c. 13 ⁵ ἡσυχίας ⁶ ἡσυχίας Ead. φέρει οὐκ A B E F G H I ⁷ ἐπιβραβεύετε πρὸς ἐκίστην ἑμῶν A E F H I ⁸ ἀνομιαν, ἡ ἀνομιαν, A B E F G H I ἀνομιαν G ἀνομιαν vulgo φασί, πρὸς οὐκ E G ⁹ οὐκ H ¹⁰ οὐκ σπ’ H ¹¹ ἐκίστην A F H I ¹² μαλίστα ἐστὶ Sic A E F G H I καὶ ἴσθι μαλίστα Ead. ¹³ ἀποκαλύπτει πρὸς αὐτὴν οὐκ Intra πρὸς συνιστάμενους ¹⁴ ἀποκαλύπτει οὐκ περὶ τῶν ἀποκαλύπτει, πρὸς οὐκ I ex c. 13 ¹⁵ ἀποκαλύπτει Sic omnes h. ex. h. ἀποκαλύπτει ἀποκαλύπτει G ¹⁶ ἀποκαλύπτει A D E F G I ἀποκαλύπτει vulgo ¹⁷ ἐχόμεθα E F ¹⁸ γὰρ οὐκ E. ¹⁹ ὅπερ + οὐκ G

ἔλεγεν, ὅτι ἡ Παιδεία μεθ' ἡν, ἵνα μὴ τὴν τῷ κόσμῳ κατα-
κριθῶμεν. Καὶ ἐν μὲν οἱ δὲ τῇ ὁμοθυμῇ ὄργη πολλοὺς
δοκεῖ τα πολλὰ γίνεσθαι. ἅλλα δ' ἐν ἑαυτῶν ἐπιφρεσὶν τιτε δὲ
φανερὶ ἔσται ἡ τιμὰ τοῦ θεοῦ κολάσις, ὅταν καθήμενοι ἐπὶ
τοῖς φοβεροῖς βήματις κριτῆς, τοὺς μὲν ἐπὶ τὰς καμίνους
ἐλκεῖται κελύει τοὺς δὲ ἐπὶ τὸ σκίτος το ἥκωτερο, τῶν δὲ
νικῶν ἄλλα, ἀκριβεστέρως καὶ ἀφορητοῦς κολάσεις. Καὶ τοὺς
Εἰσελκεν ὁ χυλὸς ἐπὶ τὰ φῶς οἶον ὅτι ὁ κὺς τοῖς θεοῖς μέλλει
παραγέσθαι, μετ' αὐτοῖς ἰγγελῶν καὶ τὰς ἐνθους ἀπαιτεῖν
ἕκαστοι, ἅλλ' ἔτι ἀποκρίνεται, ὁργὴ θεοῖ. Τῶν νεοβιτῶν
ἦσαν αἱ ἀποκρίσεις, ἔτι ἔτι ταῦτο ἀπο τῶν σφύρων ἰμολογη-
μένων παρ' αὐτῶν πρώτων αὐτοὺς ἐπισπῆσαι. Χορὸς δὲ τῶν
σιναιτικῶν καὶ πρὸς Ἰσραὴλ ἐποταίνεσθαι, μοι δοκεῖ διὸ καὶ
ἐκταίνεν πρὸς αὐτὸν ἑττερον δὲ καὶ τοὺς περὶ τῆς κρισεως
τοῦ Χριστοῦ λόγον εἰσάγει.

Ἐπὶ πάντων ἀνθρώπων καὶ ἰδοὺ ἀνθρώπων τῶν τῇ ἀλή-
θειαν ἐν ἰσχυρῇ ἀντιχοῖται. Εἰς ταῦτα ἐκταίνουσιν, ὅτι πολλὰ
τῆς ἀντιβείας οὐ οὐδ', ἡ δὲ τῆς ἀληθείας μετὰ καὶ γὰρ ποικίλῃ
449 καὶ πλῆθει καὶ τελεχέμεν ἡ πλῆθος, ἡ δὲ ἰσχυρία μία.
Εἰπὼν δὲ περὶ ὁσμάτων, λέγει καὶ περὶ βίαι, ἀέκων ἀνθρώ-
πων εἰπὼν. Καὶ γὰρ αὐτὴ ἀέκων παρὰ καὶ ἡ μὲν περὶ
χρήματα γίνεται ὅτι οὗτοι τὰ ἐν ταῖς αἰσῶν τοὺς πλῆθος
ἡ δὲ περὶ ἡ γυναικὶς ἵπν τῶν ἀνθρώπων ταῦτο τοῦ στερῶν
θεωρετῆ γυναικὶς καὶ γὰρ καὶ ταῦτο πλεονεξίαν ὁ Πωλὺς
καλεῖ, ἰδὼν λέγων ἡ Το μὴ στερηθῆναι καὶ πλεονεξίαν ἐν
τῷ πράγματι τοῖς ἀδελφοῖς. Ἐτεροι πάλιν, μετὰ γυναικὶς
καὶ χρημάτων, δεξάν ὑμῶν οὐκ αὐτῶν τοῦ πλεονεξίαν καὶ τὸ
B δὲ ἀέκων καὶ γὰρ δὲ Κρεῖσσον ὁσμά καλεῖ, ἡ πλῆθος
καλεῖ. Τινες ὁ δὲ φασιν ὅτι καὶ ταῦτα περὶ ὁσμάτων
εἴρηται τῷ Παύλῳ πλεονεξίαν καλεῖ περὶ ἡμῶν οὐκ αὐτῶν
σθαι. Τί δὲ ἐστ', ὅτι ἰσχυρία καὶ ἀέκων κατεχόμεν δὲ
τῶν ἐξῆς μαρτυρεῖ. ὅτι το γυναικὶς τῆς θεοῖ φανερὸν
ἐστὶν ἐν αὐτοῖς ὁ θεὸς γὰρ μετὰ ἐφαιέρωνται. Ἀλλὰ
ταύτην τὴν εὐχὴν ξύνοις περιεργασίαι καὶ ληθῆ. Ὅσπερ αὐτὸν
χρήματα πιστευθεῖς βασιλικά καὶ ἐς τὴν τοῖ βασιλεως εὐχῆ.

2 1 Cor. xi. 32.

4 1 Thim. iv. 6.

3 Prov. xii. 1.

6 κ. 19.

* κελύει E H et ante corr. A. Ita etiam Veron. * ἐπὶ τὰς ἅλλας G.
2 δὲ ἀρρεσεν ex omnibus. 2 δεῖν, ἀρρεσεν. D F. Statim ἔμελλε (1) ἢ ἐν ἡ
τότε ἴνα G. 3 αἱ καὶ αὐτῶν A F F H I. Νέαν πλῆθος πλεονεξίαν
dant B G. 4 γυναικὶς G. 5 δὲ om. G. 6 οὐ θεὸς γὰρ μοι ὁ γὰρ θεός
A D E F H I et Mosq 3.

ἐν τῷ αὐτῷ μένοντα, αὐτὸν δὲ τοὺς ἑλλοὺς καὶ διὰ τοῦ μεγέθους
 ἀνακρίνοντα τὴν ἐπισκοπὴν, Ταῦτα γὰρ ἅπαντα καί
 ταῦτα τούτων πλεονάζει τῶν ὁ Παῦλος εἶπε· Τί γὰρ
 ἄοριτα αὐτοὶ ἀπὸ ἀκρίτως κόσμου τῆς κλημῆς νοσημένα
 καθόραται, ἢ τε ἡ ὁσὶς αὐτοὶ ἔκτισται καὶ θεοῦ, εἰς τὸ εἶναι
 αὐτοὺς ἀνακολογητοὺς. Καὶ τοῖς αὐτοῖς ταῦτα ἔπε-
 Βποίηκεν ὁ θεός, εἰ καὶ τοῖς ἐξ ἑαυτοῦ (ὁ γὰρ ἵνα αὐτοὺς ἀπολο-
 γίας ἀπιστησῇ, οὐδὲν αὐτῷ τοσαύτην ἐν μέσῳ προέθηκεν,
 ἀλλ' ἵνα αὐτοὶ ἐπιγνῶσιν ὁ ἀγνοήσαντες δὲ, κρίσης εαυτοὺς
 ἀπιστησάντων ἀπολογία.
 Ἔτι δὲ καὶ πᾶσι τοῖς ἀπολογίας ἀπιστησάντων, φησὶν
 9 ὅτι, γινώσκοντες τὸν θεὸν καὶ οὐ θεοὺς ἑαυτοὺς, ἔτι τοσο-
 ῦτον ἐγγέλματι μεγίστων ὁ δεύτερος μετ' ἐαυτῶν, τοῦ αὐτοῦ ἐλπίς προσ-
 λυήσεται· ἡ καὶ ἡμεῖς ἐπισημασθέντες εἶπε· ὁ δὲ καὶ
 ποιητὰς ἐπ' ἡμεῖς καὶ αὐτοὺς ἐμὲ γινώσκοντες τὴν ἑαυτοῦ
 ζωῆς καὶ ἀρετῆς αὐτοῦ ἀμαρτανόλητος ἀνακρίνοντες. Ἔτι καὶ
 ὁ σημειῶν τοῦ ὁδοῦ τοῦ θεοῦ καὶ μὴ χρυσωσθαι εἰς δόξαν τῇ
 γυνώσκῃ, ὁ παρὶς ταῦτα αὐτοῦ, ὁ τὸν θεόν, ἐγκωμιάζει. Διόπερ
 ἐπὶ λέγει· ὁ δὲ γινώσκῃ τὸν θεόν, οὐχ ὡς θεὸν εὐδοξάσαν·
 Καὶ τὴν αἰτίαν δι' ἐπὶ τῇ, ὁ ἡ εἰς τὸν αὐτοῦ ἀνομιᾶν ἐξέπεσαν
 Τίς οὖν αὕτη ἐστὶ, τοῖς λογισμοῖς τοῦ καὶ ἐκτερεῖν
 Ἀλλ' οὐκ εἶναι οὕτως, ὁ ἀλλὰ πολλὴν πλῆθος κωμῆν· ὁ ἑμ-
 ταυώθησαν γὰρ, ὁ φησὶν ἐν τοῖς διαλογισμοῖς ἐγὼν, καὶ ἴσχο-
 τίς ἡ ἀκρίτως αὐτοῦ καμῶν· ὁ δὲ περὶ γὰρ ἐν ἀσέληνι νυκτὶ
 εἰ τις ζῇ, ὁ περὶ γὰρ ὁ ἀκρίτως αὐτοῦ, ὁ περὶ γὰρ ὁ ἀκρίτως αὐτοῦ
 ὁμοῦν οὐ φησὶν πρὸς τὸ τέλος, ἀλλὰ καὶ ὁποῖον ταχὺς
 αὐτῷ καὶ αὐτοὶ τὴν πρὸς τὸν σκάνον φέρουσιν ὁ δὲ βελτί-
 ἐπιχειροῦντες, καὶ τὸ φῶς ἀπ' αὐτῶν ὁ ἀκρίτως αὐτοῦ, ἔτι μετ'
 ἐκείνῳ τῷ σκοτῷ τῶν λογισμῶν αὐτοῖς ἐπιτερεῖντες, καὶ ἐν
 ὁ σωμασὶ τὸν ἀσώματος, ὁ καὶ ἐν σχημασὶ τὸν ἀσχηματιστῶν
 ἐπὶ τῇ τῶν, ὁ ἀκρίτως αὐτοῦ ἀκρίτως αὐτοῦ χηλῶντων. Μετὰ δὲ
 τῶν εἰρημένων καὶ ἑτέραν τίθησιν αἰτίαν τῆς πλάνης αὐτῶν,

9 + 31

10 Jett 11 13

7 ἅπαντα πρὸ πάντων A B D E H I 8 συνελθόν] συνεχέτω G 9 πεποιθήσει
 A B D E H I ἐπισημασθέντες A B D E H I 10 ἀποδοξάσαντες A B D E H I 11 ἀπιστησάντων
 πρὸ ἰσχυροῦ A B D E H I 12 ἰσχυροῦ A B D E H I 13 ἰσχυροῦ A B D E H I 14 ἰσχυροῦ A B D E H I
 15 ἰσχυροῦ A B D E H I 16 ἰσχυροῦ A B D E H I 17 ἰσχυροῦ A B D E H I 18 ἰσχυροῦ A B D E H I
 19 ἰσχυροῦ A B D E H I 20 ἰσχυροῦ A B D E H I 21 ἰσχυροῦ A B D E H I 22 ἰσχυροῦ A B D E H I
 23 ἰσχυροῦ A B D E H I 24 ἰσχυροῦ A B D E H I 25 ἰσχυροῦ A B D E H I 26 ἰσχυροῦ A B D E H I
 27 ἰσχυροῦ A B D E H I 28 ἰσχυροῦ A B D E H I 29 ἰσχυροῦ A B D E H I 30 ἰσχυροῦ A B D E H I
 31 ἰσχυροῦ A B D E H I 32 ἰσχυροῦ A B D E H I 33 ἰσχυροῦ A B D E H I 34 ἰσχυροῦ A B D E H I
 35 ἰσχυροῦ A B D E H I 36 ἰσχυροῦ A B D E H I 37 ἰσχυροῦ A B D E H I 38 ἰσχυροῦ A B D E H I
 39 ἰσχυροῦ A B D E H I 40 ἰσχυροῦ A B D E H I 41 ἰσχυροῦ A B D E H I 42 ἰσχυροῦ A B D E H I
 43 ἰσχυροῦ A B D E H I 44 ἰσχυροῦ A B D E H I 45 ἰσχυροῦ A B D E H I 46 ἰσχυροῦ A B D E H I
 47 ἰσχυροῦ A B D E H I 48 ἰσχυροῦ A B D E H I 49 ἰσχυροῦ A B D E H I 50 ἰσχυροῦ A B D E H I
 51 ἰσχυροῦ A B D E H I 52 ἰσχυροῦ A B D E H I 53 ἰσχυροῦ A B D E H I 54 ἰσχυροῦ A B D E H I
 55 ἰσχυροῦ A B D E H I 56 ἰσχυροῦ A B D E H I 57 ἰσχυροῦ A B D E H I 58 ἰσχυροῦ A B D E H I
 59 ἰσχυροῦ A B D E H I 60 ἰσχυροῦ A B D E H I 61 ἰσχυροῦ A B D E H I 62 ἰσχυροῦ A B D E H I
 63 ἰσχυροῦ A B D E H I 64 ἰσχυροῦ A B D E H I 65 ἰσχυροῦ A B D E H I 66 ἰσχυροῦ A B D E H I
 67 ἰσχυροῦ A B D E H I 68 ἰσχυροῦ A B D E H I 69 ἰσχυροῦ A B D E H I 70 ἰσχυροῦ A B D E H I
 71 ἰσχυροῦ A B D E H I 72 ἰσχυροῦ A B D E H I 73 ἰσχυροῦ A B D E H I 74 ἰσχυροῦ A B D E H I
 75 ἰσχυροῦ A B D E H I 76 ἰσχυροῦ A B D E H I 77 ἰσχυροῦ A B D E H I 78 ἰσχυροῦ A B D E H I
 79 ἰσχυροῦ A B D E H I 80 ἰσχυροῦ A B D E H I 81 ἰσχυροῦ A B D E H I 82 ἰσχυροῦ A B D E H I
 83 ἰσχυροῦ A B D E H I 84 ἰσχυροῦ A B D E H I 85 ἰσχυροῦ A B D E H I 86 ἰσχυροῦ A B D E H I
 87 ἰσχυροῦ A B D E H I 88 ἰσχυροῦ A B D E H I 89 ἰσχυροῦ A B D E H I 90 ἰσχυροῦ A B D E H I
 91 ἰσχυροῦ A B D E H I 92 ἰσχυροῦ A B D E H I 93 ἰσχυροῦ A B D E H I 94 ἰσχυροῦ A B D E H I
 95 ἰσχυροῦ A B D E H I 96 ἰσχυροῦ A B D E H I 97 ἰσχυροῦ A B D E H I 98 ἰσχυροῦ A B D E H I
 99 ἰσχυροῦ A B D E H I 100 ἰσχυροῦ A B D E H I

¹ γὰρ καὶ τὸ ἀλλάξαι καταγέλαστον τὸ δὲ ^ω καὶ εἰς τοιαῦτα
 ἀλλάξαι, πάσης ἀπολλύει ^ω ἐκτὸς. Εἰς τὰ οὗτ' ἠλλάξαν, καὶ
 C^α τισι περιέθηκαν, Φακτοσθηνῶ ^ω ἰδοὶ περὶ ἐκεῖνοι, οἷον ὅτι
 θεοί, ὅτ' πειτῶν κερ.οι, ὅτ' οὐκ ὄντως ἐπαίησεν ὅτι προναί,
 ὅτι κηδεται ταῦτα γὰρ ὁρᾷ θεοί. Ἔτ' οὖν αὖν ταύτην ἀνεθη-
 καν, ^ω Οὐδὲ ἀνθρώποις, ἀλλ' ὁμοιωματι ^ω εἰκόσι ἀνθρώποι.
 Καὶ οὐδὲ ἐνταῖθα ἐπτήσεν, ἀλλὰ καὶ ἐς κνώδαλα κατηείχθησαι,
 μᾶλλον δὲ καὶ εἰς τὰς τοῦτοι εἰκόνας. Σὺ δὲ μοι σκοπεῖ τὴν
 σοφίαν ^ω τοῦ Παύλου, πως ταῦτα ἡσάρα τίθειαι, θεὸν τὸν ἀνω-
 γάτω, καὶ ταῖς ἐρπετῶν τὸ ^ω καὶ σπᾶτω μᾶλλον δὲ ^ω οὐδὲ τα
 ἐρπετῶν, ἀλλὰ ^ω τὸ τοῦτων ὁμοιωματα, ἵνα σαφὲς δείξῃ τῇ.
 Δαμπραν αὐτῶν μακίαν. Τὴν γὰρ γνωσιν, ἣν ἰδοὶ περὶ τοῦ
 πάντων ἀσυγκρίτως ὑπερεχόντος ἔχειν, ταύτην τῶ πάντων
 ἀσυγκρίτως εὐτελεστέρω περιεθῆκαν. Καὶ τὶ ταῦτα πρὸς
 τοὺς φιλοσοφους, φησί. Πρὸς ^ω τοίτους μὲν οὖν μάλιστα
 πάντων τα εἰρημένα. Καὶ γὰρ οὗτοι τοῖς ταῦτα ἐφειροτας
 Αἰγυπτίους διδασκαλοὺς ἔχουσι καὶ Πλάτων οὐ δοκῶν αὐτοῖς τῶν
 ἄλλων σεμνυτερόν, ἐγκαλλωπίζετο τοίτοις, καὶ ὁ τοῦτον
 διδάσκαλος περὶ τὰ εἰδῶτα ταῦτα ^ω ἐκτοῦτο τὸν γοῖν αλε-
 κτρυνά οὐ κελεύων τῶ Ἀσκληπιῶ θεῶν, πότμος ἐστίν, ^ω ἐνθα
 τῶν κνώδων τοῦτων αἱ εἰκόνες καὶ τῶν ἐρπετῶν. Καὶ τὸν
 E^ω Ἀπόλλωνα δὲ καὶ τὸν Διόνισον μετὰ ταῦτα ^ω θεραπευόμενοι
 τῶν ἐρπετῶν ἰδοὶ τις αἶν. Τίς δὲ τῶν φιλοσόφων καὶ εἰς τὸν
 οὐρανὸν ἀνῆγαγον ταύρους καὶ σαρπηνας καὶ ὄφεις καὶ τοὺς
 ἄλλους ἄπαντα λήρον. Πειτυχοὶ γὰρ οὐ δυνάμεις ἐσπιν ^ω αἰσιν
 εἰς τὰ τῶν ἐρπετῶν ὁμοιωματα τοῖς ἀνθρώποις καταγαγεῖν,
 καὶ ἰποτάξαι τοῖς κείτωι αλογωτέροις ^ω τοίτοις, ἡν ὁ θεοὶ ἐπὲρ
 τὸν οὐρανὸν ἀναγεγεῖν ἠβέλῃσεν. Οὐδὲ ἐνταῖθεν δὲ μόσον, ἰλλὰ
 καὶ ἐτέρωθεν ἡψεί τοι λορνημοῖς κατὰν ἐπειθυτο τοῖς λεγ-
 νοῖς ὄντα. Ὅταν γὰρ τοῖς ποιηταῖς ^ω ἀκούγῃ, καὶ λέγῃ χυρῶν
 451 πιστεῖν αὐτοῖς ἐν τοῖς περὶ ^ω θεῶν λόγοις, ὡς ἀκριβῶς ἐδοῦν.

^ω γὰρ pro οὖν omnes ^ω καὶ accessit ex A B D E F G I ^ω ἐκτοῖς] +
 ἰστού Edd. ἰστού om A B E F H I ^ω τισι περιέθηκαν] ποτε, ὅτι D. Post
 περιέθηκαν vñgo addunt τὴν δόξαν σαφῶς περιγραπῆδus l' b' s. Ρ. τισιν
 οὖν] αἰ τισι δὲ D ^ω οὐδὲ pro οὐτε A B E F G H I ^ω εἰκόσι] + φθα-
 ρτου Edd. φθαρτον abest ab A B E F H I ^ω τοῖς om G ^ω κατὰ G
^ω οὐδὲ pro οὐ omnes. Proximam ea om. G ^ω καὶ accessit ex A B D E F
 G H ^ω τοῖτους A B D E F G H αὐτοῖς Edd. ^ω σαρπῶν] Sic B E F
 G H B' H' κατὰ Edd. σαρπῶν cōst ex κατὰ A ^ω ἐκτοῖτο omnes
 Edebatat ἐκτοῖται. ^ω Vid. Appot. ^ω θεραπευόμενοι A B E F G H I
 θεραπευόμενοις Edd. ^ω τοῦτων δὲ οὖν pro δὲ H ^ω Sic omnes. αὐτοῖς οὖν
 Edd. ^ω σαρπῶν G. ^ω θεῶν pro θεῶν A D E F H I ^ω ὡς om. F H I.

22) ταῦτα ὡς σωτηρίαν ἐχρήτατο οἱ τότε, ἀλλ' καὶ εἰς τὸν
ναντίον ᾠ περιτρέψαν, ὃ περιελπίον. Τι οὖν ποιῆσαι ἔχον;
πρὸς ἀνάγκην ἵσταται τοῖς θίαν, Ἀλλ' οὐκ ἔστι τούτο κοινὴν
ἐλαττους Ἐλείπετο ἡ δολοχὸν ἡφείναι, ὅπερ καὶ ἐποίησεν, ἵνα
καὶ οὕτω τῇ πείρᾳ μαθόνται, οὐκ ἐπιβίησαν, φυγῶσι τὴν αἰ-
σχύνην. Καὶ γὰρ εἰ τις θυσιάς ἄνθρωπος, τὸν πατέρα ἀτιμά-
σκει ἔλοιτο εἶναι, μετὰ ληστῶν καὶ ἀνδροφύλων καὶ τιμωρυχίων,
καὶ τὶ ἐκείων προτιμήσειε τῆς πατρὸς οἰκίας, ἀφήσκει αὐτὸν
ὁ πατήρ, ὥστε διὰ τῆς πείρας αὐτῆς μαθεῖν τῆς οἰκίας ἀνοίας
τὴν ὑπερβολὴν. Διὰ τι οὖν μηδεμίαν ἄλλαν ἐμνημόνευσεν ἀμαρ-
τίας, οἷον φόβου, πλεονεξίας, καὶ τῶν ἄλλων τῶν τοιαύτων,
ἀλλ' ἀκολασίας, τοὺς ἀκούοντας τότε μοι δοκεῖ, καὶ τοὺς τὴν
ἐπιστολὴν δεχομένους οἰνιττεσθαι. Ἐἰς ἀκαθαρσίαν, τοῦ ἀτι-

« εἰσάγει τούτους προ τούτοις εἰσάγει Α Β Δ Ε Γ Η εισάγει τούτους Η τούτους
 om. I. ^h τούτων G Post γὰρ καὶ hoc exhibet D πῶς γὰρ οὐ γέλωτος, ὅτι καὶ
 ἀφ' ἧς ταῦτα κομίζω ἐν εἰς διδασκῶ. In vulgatis τούτοις pro καὶ Label E ¹ καὶ
 φησὶ D Mex αὐτοὶς ὅθ' προ αὐτῶν Α Β Δ Ε Η Γ et Mosq. ² ἵατοῖς
 pro αὐτοῖς αὐτοῖς, sed αὐτοῖς ante eorū B ¹ γὰρ εἰς τι, sic B D E. γὰρ
 om. A F H ¹ γὰρ αὐτῶν E. Edeshaur ὡστεν γὰρ οὐ στρατοῦδον ² τοῖς
 τοῖς Id. cerugnantiibus hbris. Sotus G ἄν post βαρυναντος insert. ³ ἀντ' αὐτῶν
 pro ἀπ' αὐτοῦ ὡπτες. ⁴ οὐκ omnes. οὐκ Edd ⁵ φησιν, αὐτοῖς ἀφ' ἧς καὶ
 αὐτοῖς G ἀφ' ἧς αὐτοῖς Η ⁶ παντασιν G ⁷ τὸν κ' εἰς μ' προ εἰς μ' τότε οἰα-
 νται ⁸ ἵδμεν σου; ἵδμεν αὐτῶν G Mex δυναμικῶς εἰς τοὺς σ' Η ⁹ συμφορὰς
¹⁰ πρὸς σ' χρ Α Δ Ε Γ Η ¹¹ χρ πρὸς σ' Edd ¹² περιστρεφας pro
 περιστρεφας Α Β Δ Ε Γ Η Statim ὁ παρελθὼν omnes, excepto G ὡστεν
 ἔλθων Edd ¹³ ἔλθω G ¹⁴ ὅθ' ηὐτὸς Α Β Δ Ε Γ Η ¹⁵ sic G Statim
 λοιπὸν accessat e hbris ἡτοιχίς. φησιν pro ἀφ' ἧς G ¹⁶ αἰσχυνῶν +
 εἰκότως D F. ¹⁷ ὅς υἱὸς pro υἱὸς ἡμ' οὐκ omnes. ¹⁸ καὶ est in Α Β Δ Ε Γ Η I.
 non in Editis.

πλησίον ² διακινεῖται, καὶ οὐδὲν πισυμεθα ³ ἡλῆες τῶν γυν B
 παθεῖν οἱ ὅτι ζῶντες ἀνητ-τέροι ⁴ μὴδὲ ζητῶντες μὴ ἴδρ.
 ζῆσθαι, ἀλλὰ ⁵ τὸν ⁶ φέρειν αὐτὴν γὰρ ⁷ ἵσταται, ἡ δὲ α
 τιμῇ. **Τί δὲ πᾶσι** ⁸ ἴδρ. αὐτὴν ἐρίως τούτου, ἐκεῖνοι δὲ ἐπὶ τῇ
 οὐχ ὄρας τὸν ἰδίωτον ἐν τῷ ποιεσθαι πληττοῦτα. **Ἀλλ'**
 ἡ φύσις φησὶ ⁹ αὐτὸ ἔχει. **Ἀλλ' οὐ καὶ σοι** ¹⁰ ὁ κατὸν εἰ τῇ
 προαιρεσει γίνεσθαι ¹¹ τὸν ¹² φέρειν αὐτὴν αὐτὸ φυσικῶς ἐκείνῳ συμ-
 μίτῃ. **Τί** ¹³ αὐτὸν, αὐτὸν εἰς τοῦ παθεῖν εἰ τῇ κινήσει μὴ
 καιομένους; ¹⁴ καὶ τὸν Δαυὶδ εἰ τῷ λάκκῳ μὴδὲν πασχόντα
 δεικνύον, ¹⁵ Ἐξίστη καὶ αὐτὸ τοῦτο γίνεσθαι παρεστηκασί, καὶ ἡμῶν
 λέοντες, θιμῶν, ἐκιδύμεθα, χαλκοῖς ἔχοντες ὀδόντας, διασπών- C
 τες τὸν ἐμπικτόντα. **Γενοί τοις** ¹⁶ αὐτὸν ἐκεῖνον καὶ μὴ δὸς
 τοῖς πάθεσι ταῦτοις τοῖς οὐκ ἔχοντες αὐτὸν τοῦτο πλεον ¹⁷ ἄλλ
 ἐκείνῳ τῇ χάριτι δλον, φησὶ. ¹⁸ Ἐπειδὴ τὰ τῇ προαιρεσει
 προηγήσασθαι. ¹⁹ ἴστε ²⁰ αὐτὸν ἐθέλωμεν καὶ ἡμεῖς τοῖς οὐκ ἔχοντες
 παρασκευασαί, πάρεστι καὶ ἡ χάρις καὶ πᾶσι τὰ θηρία,
 οὐχ ἀφιστάει σου τῆς πλείας. **Εἰ γὰρ σὺ δουλικῶν ἐκείνους**
 ἠδυσθησάν, τὰ μέλη τοῦ Χριστοῦ θητῶνται, τοῦτο γὰρ
 εἰσμεν οἱ πιστοὶ καὶ οὐχ ἡσυχάζοντες, **Εἰ εἰ οὐχ ἡσυχά-**
ζοντες, ²¹ πᾶσι τῶν ἐμπικτόντων αὐτῶν. **Καὶ γὰρ πολλὰ** D
 τοῖς λέουσι ταῦτα πολλὰ κυρεχόντες, δαπνέει, πορνεία, τρι-
 φοιτεῖ, γυναικὶς διαρπύττει, ἐχθροῖς ἀνίσταται, ἀπὸ πρὶν
 (33) ²² ἔκπρος τὸ ἰδίωτον εἰσμεν, λείπονται. **Ἀλλ' οὐκ ἐπὶ τοῖς**
Δαυὶδ ²³ τούτου γὰρ οὐκ, οὐδὲ ἐφ' ἡμῶν, εἰ βουλευθῆναι, τούτου
 ἔσται, ἀλλὰ καὶ κλεον τι συμῶνται τῶν γενομένων τότε
 π' ²⁴ Ἐκεῖνον μὲν γὰρ οὐκ ἠγάσαν οἱ λείοντες, ἡμῶν, δὲ, ἐπὶ ἐφω-
 μεν, καὶ ἀφελήσασιν οἱ ἀδικῶντες. **Οὕτω γὰρ οἱ Παῖδες λαμ-**
πρὸς ἐγείντο ²⁵ ἀπὸ τῶν ἐπηρεαζόντων καὶ ἐπιβουλευόντων, οὕτως
 ὁ Ἰωβ ἀπὸ τῶν πολλῶν πληγῶν ἐκείνῳ, οὕτως ὁ Ἰερειμίας ἀπὸ Ε
 τοῦ λάκκου τοῦ ἰσοῦρου, οὕτως ὁ Νωε ἀπὸ τοῦ κατακλυσμοῦ,
 οὕτως ὁ Ἀβελ ἀπὸ τῆς ἐπιβουλῆς, οὕτως ὁ Μανσὴς ἀπὸ τῶν

² διακινεῖται DF διακινεῖται AEI διακινεῖται G διακινεῖται B
 Veron διακινεῖται Saz Mor Ben ³ ἡλῆες Δε κιν Α Δ F F H I
⁴ μὴδὲ μὴ Δ F H I et ex eorum G ⁵ φέρειν B G φέρονται A E φέρο-
 μεν Edd et Interp. Pnt h. v. vulgo addunt γενναίως, γενναίως (votis
 ἵσταται om. I ⁶ ἡ φύσις αὐτὴν φέρειν I E ⁷ τούτου (2 ⁸ αὐτὸν I E
 G et a pr. man A ⁹ καὶ accessit ex omniibus ¹⁰ καὶ ἐκείνῳ] et omnes
 κατὰ τὸν Δαυὶδ Edd ¹¹ αὐτὸν Αητοι. ¹² αὐτὸν ἐθέλωμεν A B D E F αὐ-
 θέλωμεν H I αὐτὸν θέλωμεν vulgo ¹³ παρασκευασαί μὴ κατασκευάσας omnes
 pntes B statim παρασκευάσας μὴ παρὶσι α. G ¹⁴ ἐκείνους H ¹⁵ ἡσυχ-
 ζοντες F H I ἡσυχάζοντες Edd ¹⁶ βουλευθῆναι A B D E F H βουλευθῆναι I
¹⁷ ἔκπρος] eis G Veron ¹⁸ αὐτὸν Edd ¹⁹ αὐτὸν eis in omniibus ²⁰ ἐκείνῳ
 omnes. ἐκεί Edd ²¹ αὐτὸν φωνάζοντες] τὸν φέροντα τῶν ex cap. G.

φονάντων Ἰουδαίων οὕτως ὁ Ἑλισσαῖος, οὕτως ἕκαστος τῶν με-
γάλων ἐκείνων, οὐκ ἴσα αἵ τινες καὶ ἄλλοι, ἀλλ' ἀπὸ θλίψεως
καὶ πειρασμάτων λαμπρὸς ἀνέστη τὸ σέφους. Δὲ καὶ ὁ Χρι-
στὸς ταῖς ἐκείνῃ τῆς ἐνέκλειπταις ῥῆσιν ἐν ὑπόθεσιν, τοῖς μα-
θηταῖς ἔλεγε· Ἰδοὺ ἐγὼ καταλείβω ὑμᾶς καὶ ὑμεῖς ἐξέρχεσθε καὶ κερταίετε.
ἐγὼ ἐκείνηκα τὸν κόσμον· ὅτι οὐ φησὶν οὐ πολλὰ· περὶ
454 ἐπείρησαν ἰσχυρὰ τῶν Ἰουδαίων, (ὁ παρὰ τὴν τῶν σωματικῶν φωνῶν
ἀλλὰ παρὲς τὴν ἐκείνῃ· ἀλλ' οὐκ οὕτως· ἀλλὰ περὶ τῆς κερταίης
καὶ τὴν ἐκείνῃ τοῦ ἐκείνῃ ἐκείνῃ, οὕτως παρὰ τὴν
ἐκείνῃ ἡμεῖς καὶ ὑμεῖς ἐκείνῃ, ἐκείνῃ ἀπὸ τῆς ἐκείνῃ
τῶν αἰσίων ἐκείνῃ ἐκείνῃ, ὑμεῖς καὶ ὑμεῖς ἐκείνῃ
τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅτι οὐ καὶ μεθ' οὗ τῆς πατρὸς
δόξα, ἀμὰ τῷ ἁγίῳ πνεύματι, εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων· Ἀμήν.

B

ΛΟΓΟΣ Ε

Ἰδιὸν τοῦτο κηρύσκειν αὐτοῖς ὁ θεὸς εἰς πάθη ἀτιμίας· Ἀπὸ
γὰρ θήλειαν αὐτὴν μετελλάξαν τὴν φυσικὴν χρῆσιν εἰς τὴν
παρὰ φύσιν ὁμοίως· ὅτι καὶ εἰ ἴμμετες ἀφίκαται τὴν φυσικὴν
χρῆσιν τῆς θηλείας ἐξαμύθηται· βεβηλωμένη αὐτῶν εἰς
ἄλλήλους.

ΠΑΝΤΑ μὲν οὖν ἄτιστα τῇ κατὰ φύσιν, μάλιστα δὲ καὶ κατὰ τῶν
ἀρετῶν μανία· καὶ γὰρ τίς οὐκ εἰς τοὺς ἐκείνῃ ἡ ψυχὴ
ἐκείνῃ καὶ κατὰ τὴν ἐκείνῃ, ὅτι τὸ σῶμα ἐκείνῃ ἐκείνῃ· (ὅτι
ἀπὸ τῶν αὐτοῦ καὶ ἐκείνῃ συγγενεῖς ἀποστρέφει, καὶ ἄλλοι ἐπὶ
τῶν δογμάτων, ἐκείνῃ καὶ ἐκείνῃ ἐκείνῃ, "μετελλάξαν τὴν
φυσικὴν· χρῆσιν"· (ὅτι γὰρ ἐκείνῃ τῆς ἐκείνῃ, φησὶ, ὅτι κινω-
θεῖσθαι τῆς ἐκείνῃ νόμον μετελλάξαν, ἐπὶ τοῦτο ἡμεῖς· ἀλλ' ὅτι οὐκ
ἐκείνῃ τὴν ἐκείνῃ πληροῦται, πρὶν τῆς ἐκείνῃ ταύτης
λύσασθαι ἐκείνῃ τὸ γὰρ μετελλάξαν τῶν ἐκείνῃ ἐκείνῃ
ὅπερ καὶ ἐπὶ τῶν δογμάτων ἐκείνῃ ἐκείνῃ· Ἐπὶ δὲ τῶν
ἐκείνῃ πάλιν ἑτέρως τὸ ἐκείνῃ ἐκείνῃ, "ἀφίκαται τῇ
φυσικῇ χρῆσιν τῆς θηλείας"· καὶ ὁμοίως ἐκείνῃ καὶ τού-

14 Joan. evl. 33

* Cap. I τ 26, 27

ὁ ἀποστόλος ἐκ Α Β Δ Ε F ὁ θλίψεως ῥῆσιν ἐκείνῃ ἐκείνῃ ὁ ἀποστόλος
ἐκ Α Β Δ Ε F, H I ὁ ἀποστόλος ἐκ Α Β Δ Ε F, H I ὁ ἀποστόλος ἐκ Α Β Δ Ε F, H I
G ὁ ἀποστόλος ἐκ Α Β Δ Ε F, H I ὁ ἀποστόλος ἐκ Α Β Δ Ε F, H I ὁ ἀποστόλος ἐκ Α Β Δ Ε F, H I
Hom V ὁ ἀποστόλος ἐκ Α Β Δ Ε F, H I ὁ ἀποστόλος ἐκ Α Β Δ Ε F, H I ὁ ἀποστόλος ἐκ Α Β Δ Ε F, H I
G I ὁ ἀποστόλος ἐκ Α Β Δ Ε F, H I ὁ ἀποστόλος ἐκ Α Β Δ Ε F, H I ὁ ἀποστόλος ἐκ Α Β Δ Ε F, H I
pro uobis habent Α Β Δ Ε F, H I ὁ ἀποστόλος ἐκ Α Β Δ Ε F, H I ὁ ἀποστόλος ἐκ Α Β Δ Ε F, H I

καλεσθεσθαι γενεσθαι τὰ τῶν ἐχθρῶν ὑμῶν ἐργάζονται.
 C Σκοπεῖ δὲ τίς ἵνα εὐφραντὶ καὶ ἡλεῶνται τὰς λεξείας. (ὁ
 γὰρ εἶπεν ὅτι κρᾶσθησιν καὶ ἐπιθυμῶσιν ἀλλήλων, ἀλλ',
 "ἐξικαθίσταται ἐν τῇ ὁρεῇ ἡ ψὴν εἰς ἀλυστον." Οὐρα ὅτι
 ἡσπὶ πλεονεξίας τοῦ ταν τῆς ἐπιθυμίας οὐκ ἔβουλοχάμενος ἔσω
 τῶν οἰκῶν μείνει ὄρων. Πῶς γὰρ τὸ ὑπερβαίνει τοὺς παρὰ
 τοῖς θεοῖς τέθεντας νόμους, τὰς ἀλλήλους ἐπιθυμεῖ, καὶ οὐχί
 τὰς μετὰ ἑαυτοῦ. Ὅτι γὰρ τὰ ἄλλα πολλὰ καὶ τὴν τῶν
 σιτιῶν ἐπιθυμία ἀφέντες, γῆν σιτοῦσιν καὶ λίθους ὑμῶν, καὶ
 ἑτέροις ἐπιθυμίας κατεχόμενοι σφοδρῶς, καὶ βίβροροι πολ-
 λαὶ ἐκ θυμῶν οὕτω καὶ ἐκ θυμῶν τὴν κατεχόμεναι τούτων
 ἐξικαθίστανται ἔρωτα. Εἰ δὲ ἐλπίσας καὶ πᾶν ἐκπαύσεως τῆς
 Δεσιθυμίας αὐτῇ, ἀπὸ τῆς τοῦ θεοῦ ἐγκαταλείψεως. Ἡ δὲ
 ἐγκαταλείψας τοῦ θεοῦ πόθον, ἀπὸ τῆς τῶν ἀφέντων αὐτὸν
 ἁνομίας. "Ἄρτενες ἐν ὁρεσὶ τὴν ἀσχημοσύνην κατε-
 γαζόμενοι." Μὴ γὰρ ἐκεῖ ἤκουσας, φησὶ, ὅτι ἐξικαθίστανται,
 τῆς ἐπιθυμίας ἁμίας εἶναι κομίσας τὸ εὖσθημα καὶ γὰρ τὸ
 πλέον τῆς αὐτῶν φιλίας ἐστὶ, ἢ καὶ τῆς ἐπιθυμίας ἀνψε.
 Διὰ τοῦτο οὐκ εἶπε παρασιρένται, ἢ ἀπαρασφύεσθαι, ὅτι
 Εὐλόχαρον φησιν, ὅρα τί, "Κατεργαζόμενοι." Εὐργον
 ἔθεντο τὴν ἀμαρτίαν, καὶ οὐκ ἀπλῶς ἔργον, ἀλλὰ καὶ ἐσπου-
 δασμένον. Καὶ οὐκ εἶπεν, ἐπιθυμίας, ἀλλ' ἀσχημοσύνην, κα-
 ρίως καὶ γὰρ καὶ τὴν φησὶν ἡσχυρὰ, καὶ τοῖς νόμοις ἐπάτησαν.
 Καὶ ὅρα πολλὴν τὴν συγχύσιν ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν γινω-
 μένην. Οἱ γὰρ ἡ κεφαλὴ ἡμοῦ κατὰ γένονται, ἀλλὰ καὶ οἱ
 πόδες αὐτοῦ, καὶ πολέμοι αὐτῶν καὶ ἀλλήλων ἐγένοντο, χαλεπὴν
 τινα καὶ παντὸς ἐμφυλίου πολέμου παρανομωτίαν εἰσάγοντες
 μάχην, καὶ πολυσχιδὴ καὶ κοικίλην. Καὶ γὰρ εἰς τέσσαρα
 οὐτὴν διεῖλον εἶδη ἑκατὸ καὶ παράνομα. οὐ γὰρ διπλοῦς καὶ

ἡ ἀλλοῖς E G et ex cor. A. Legebatur eis ἀλλήλους, τὴν ἰσχυρίαν
 ἡπὶ ἑαυτοῖς ἐργάζονται FG Ita tacite Montef. καὶ ἡ G. Statim
 ἐμφωτῶν F. καὶ ἡπὶ πρὸ χρητοῖ A D E F G H I. ἀντιμετρήσας F
 G I. Μακρὴν μὲν ὄρων πρὸ ὄρων μὲν A D E F G H I. μὲν ὅτι α ἡ
 man B. τοὶ accessit ex A B D E G H I. μὲν πρὸ μὲν A B
 D E H. ἑτέροις + δι A H I. ἐξικαθίστανται I. ἡπὶ ἑαυτοῖς
 F λεγοῖς B F G H I. λεγοῖς vulgo. αὐτῶν ταύτας B I, G. ἐγκατα-
 λείψας + ἑαυτοῖς ἀντὶ D E. Idem pergitur. αὐτῶν καὶ αὐτῶν D. ἡ γὰρ
 (+ αὐτῶν E. τοῦ θεοῦ ἡπὶ πόθον. ἁνομίας) αὐτοῖς B D. ἀλλοῖς E. Post
 h. v. πολὺν ἀποκρινομένην αὐτῶν D E. γὰρ accessit ex omniibus. Statim
 φησιν ἡκούσας ἡπὶ τῶν οὐδ' A D E F H I. μόνῃ οὐκ A E F H I.
 παραληφθέντες A B D E F H I. Sed vid. Gal. τὴν I. ἀλλὰ +] ἀλλ'
 δι G. ἔργον] ὅρα ὅτι ἔργον D E. μόνῃ A F H I. πολυσχιδὴ
 A E F H. ἡπὶ καὶ πολὺς καὶ κοικίλην οὐκ α ἡ man G. αὐτῶν πρὸ
 ταύτης οὐκ αὐτοῖς. αὐτῶν B D E F G. ἡπὶ αὐτῶν. οὐ γὰρ] ὅρα
 οὐ D E.

τοῖς γιναμένοις αὐτοῖς. Ἄλλ' οἱ διὰ τοῦτό φασιν αὐτοὺς ἀπηλλάχθαι κολίσσεως, ἀλλὰ καὶ δ' αὐτοὶ μὲν αἶψα τοῦτο ἐν χαλεπωτέροις εἶναι τιμωρίᾳ, ὅτι μὴδὲ ῥασίᾳ αὐτοὺς εἶναι. Οἱ γὰρ ἀπὸ τῆς κολίσσεως ἄλλ' ἂν τι τῶν γιναιμένων δεῖ φερεῖται ψήφους. Ἐπεὶ τό γε παλαιὸν καὶ νόμος εἶναι τὸ πρῶτον εἶδαι, καὶ νομοθέτης τις παρ' αὐτοῖς οἰκίας ἐκέλευε ἢ μὴτε ξιραλοφίαν μὴτε παιδεραστείαν, ἢ τοῖς ἐλευθεροῖς τῆς προῖδ' αὖ παραχωρήσας. **Ε**ταύτης, μάλλον δὲ τῆς ἀσχημοσύνης. Ἀλλ' ὅμως οὐκ ἐνοήσαν ἡ ἀσχημοσύνη εἶναι τὸ πρῶτον, ἀλλ' ὅτι περὶ αὐτῆς καὶ μετὰ τὴν κατ' οἰκτῶν ἀξίωμα, τοῖς ἐλευθεροῖς ἵκετο γινώσκοντες τῶν Ἀθηναίων δῆμος, καὶ ὁ μέγας παρ' αὐτοῦ Σ. **Κ**αὶ ἕτερα δὲ πολλὰ τῶν φιλοσοφῶν βιβλία ταύτην ἐν τῇ ὁρῇ γέμοντα τῆς νόσου. Ἄλλ' οἱ δὲ τοῦτο νομιματικῶς εἶναι τὸ πρῶτον φασιν, ἀλλὰ καὶ τοὺς τὸν νόμον διέκριναν τοῦτον ἐλευθέρους καὶ δακρύων ἀξίους εἶναι, πολλῶν. Ἄ γὰρ αὖ πορευόμεναι πᾶσχοσι γυναῖκες, ταῦτα καὶ αὐτοὶ μάλλον. **Ε**πειὶ **457** ἀθλιώτεροι. Τίς μὲν γὰρ εἰ καὶ παράνομος, ἀλλὰ κατὰ φύσιν ἢ μῆξις αὐτῇ δὲ καὶ παρὰ νόμον, καὶ παρὰ φύσιν. Εἰ γὰρ καὶ μὴ γέννηται ἢ, μὴδὲ κόλασις ἢ πεινῆται, τοῦτο πᾶσις κολίσσεως χειρὸν ἢ. **Ε**ὖ δὲ ἡδοναί, τὴν προσθήκην μὲν λέγει τῆς τιμωρίας. Οὐδὲ γὰρ εἰ τινα εἶδον γυναικὸν τρέχοντα, ἢ ῥ-βόρῳ το σῶμα ἀνακεχωσμένον ἦσαν, εἴ τι οἱ ἐγκαλύπτειν, ἀλλὰ καὶ ἐγκαλλυπτίζομεν, σιωπηθῇ ἢ αὐτῷ, ἀλλὰ καὶ μάλλον ἢ αὐτὸν ἐβλήθησα, ὅτι αἶψα αἰσθάνεται ἀσχημοσύνην. Ἴνα δὲ καὶ ἰσχυρότερον δείξω τὴν ὕβριν, ἀποσχεσθὲ μου καὶ ἐτίρου παραδείγματος. Εἰ γὰρ παρθένος τις κατεδικάσας **Β** θαλαμειομένην ἀλόγοις μιγῆναι ζώοις, εἴτα ἡδeto ἐκεῖνη τῇ μίξει, οὐ διὰ τοῦτο μάλιστα δακρύων ἢν ἀξίη, ὅτι οὐδὲ ἀπαλ-λαγῆναι τῆς νόσου ταύτης ἡδύνατο τῷ μὴδὲ αἰσθάνεσθαι τῆς νόσου, Παντί που ὁδῶν. Εἰ δὲ ἐκεῖνα χαλεπότερον, οὐδὲ τοῦτο ἔλαττον ἐκείνου τὸ γὰρ ὑπὸ τῶν οἰκτῶν ἵβριζεσθαι ἐλευθέρω-τερον τοῦ παρὰ τῶν ἀλλοτρίων. Τούτους ἐγὼ καὶ ἀνδρο-

ἢ καὶ om D I. Mox αὐτὸν om B. ἢ μὴδὲ A B D E G I et ex codd H.
 Legebatur οὐδὲ ἢ μπετ μπετ] μὴ μὴδὲ A Γ E I H I. ἢ τοῦ
 ἐλευθέρου om H. Mox προέδριος pro προέδριος A B D E I fortasse alii.
 ἢ ἀσχημοσύνη A Γ E F H. Haec ἄλλ' ὅμως οὐκ ἐν ἀσχημοσύνην om G. ἢ ἐπε-
 τρεψεν οὐ σοφ] Sc omnes. ἐπετρεψαν καὶ τοῦτο οὐ σοφ. Edd et Interpp.
 ἢ ἀλλὰ] ἀλλ' αὐτὸν D E. Mox αὐτὸν μίξει H. ἢ καὶ om E. Statim παρὰ νό-
 μον pro παρανομος A B D E F H. ἢ καὶ μὴ] μὴ καὶ G. καὶ ἐκείνη arud
 Benedictinorum scripturae. ἢ ἡμιεῖς FG. ἢ ἀλλ' ἐγκαλ. A F H I.
 ἀλλὰ ἐγκαλ. E. ἢ om. I. Mox αὐτὸν om D E. ἢ σφοδρότερον
 A B D E G H I. σφοδρότερον Edd. Statim ἐπιδείξω G. ἢ ὁδῶν] + εἴσω
 Edd. repugnantiibus libris. ἢ παρὰ pro ὑπὸ A B D E G H I.

ΛΟΓΟΣ ΣΤ

¹⁴ Κα καθὼς οὐκ ἰδοκῶσταν τοι θεοῖς ἔχετε ¹⁵ ἐκίγνωσται, παρεδωκεν ὁ τοις ο θεος ἐς ἀποκρίμον τοῦ τοῦ τὰ με καθήκοντα.

“ΙΝΑ με δοξῇ αὐτοὺς ἀντίσθαι, ἐπ τοῖς τῶν τῶν με δὲ κ ραστίας, εἰς αὐτὰ με δὲ λαγύ, μετεβη λοιπὸν ¹⁶ καὶ ἐφ ἑτέρω με δὲ τικίται ἐδὲ ¹⁷ κα ἐφ ἑτέρω προσπαθὼν τρεῖς τοι λ γυ ἡπαντα Καὶ ὥστερ με τοις πιστοὶ ἀλογισμὸς περ ἀμαρτημάτων, καὶ βούλουται ταῦτα δοξῇ φρεσὶς, παρῆγει εἰς μέσσοι τοῦ ἡθῆ, λεγῶν ¹⁸ Μὴ ἐν παθε ὁ πῶμος καὶ περ κα τὰ λειπτα ἴθι, τα με ἴστα τὸν θεοῖ καὶ πάλιν, “Μὴ λ περθε, ὥστερ κα, τ λ πρῶτον με ἔχοντες εἰπ δα ὁῦτω κα, ἐκταβὴ δεικνύται ἐκείνων τὰ ἀμαρτήματα ἔκτα, καὶ πῶμος αὐτῶν ¹⁹ ὥστερ με πηγγνῶσθαι οἱ γὰρ ἡγισας ἀλλὰ μελετῆς ἴθι φησι τὰ ταλκῆματα Διαπερ οὐκ ἔπει καὶ καθὼς ²⁰ ἐκίγνωσαν τὸν θεοῖ, ἀλλὰ ²¹ καὶ τὰ α εἰς αὐτοὺς τὸν θεοῖ ἔχει ἐν ἐκίγνωσται ²² καὶ τὸν ἀμφθυμῆς καὶ φυλονεῖας μελῆς, οἱ ἡπικερπυγῆς λέγει ἴθι το ἀμαρτήματα, κα ὁῦτως εἰς τῆς σῆμα, καθὼς τινε, τὸν ἡρετὰ κα φασί, ἀλλὰ τῶς διαποῖς ὡς τῆς πονηρίας ἐπιθίμης ²³ ἀμαρτήματα, καὶ τῆς πηγῆν ἐκείναι αὐτοὺς τὸν κακῶν Ἐπειδὴ γὰρ ο τοις ἰδοκῶν γεγόνε, πρῶτον παρεδωκεν τοῖς τοῖς καὶ ²⁴ μετρίκη τοῖς πηγῆς ἀμφθῶ D ραντος. ²⁵ Μετληρωμενὸν καὶ, ἰθι, πῶμος, πῶμος, πῶμος, καὶ τὸς ²⁶ ἡρεσιν ἐπεξέρχεται καὶ τοῖς μεθ ἡπερμελῆς, λέγων, “Μεττῶς φῶμονοι, φῶμοι” Τοῦτο γὰρ εἰς ἐκείνου, ὥστερ ἐπὶ τοῖς Ἀβελ καὶ τοῖς Ἰωσήφ εἰδείχθη ἴστα ἐκίων, “Ἐρῶς, δολοι, κακοηθείας, ²⁷ ψιθυριστὰς καταλαλοῦς, θεο- (28) στυγαῖς, ἡβριστὰς,” καὶ τὰ ἰδοκῶντα ἀδιαφορὰ εἶναι πολλοῖς ἐν τάξει ἡῖς ἐγκλημάτων, αἰξί, πάλιν τὴν κατηγορίαν, ἐπὶ τὴν ἀκρόπολιν ἀναβῆς τῶν κακῶν, καὶ εἰπῶν, “Ἀλαζόνες.” Τοῦ Ε

1 26. 1 + 26.

2 1 Thess 15. 3. 13.

27 29

47 30.

HOM VI * καί, quod aberat, est n A D E F G H I ¹⁴ ἐκίγνωσται σσι G ¹⁵ αὐτοὺς ο δ πρὸ α δ αὐτοὺς F G H I εἰ Μονη ¹⁶ καὶ accessi et apponibus ¹⁷ διατην αμ ἰδῶν το ὡς αμ F G H I ¹⁸ ὥστερ καθὼς A D E F H I διατην καὶ accessi et apponibus ¹⁹ τοῦ θεοῖ add. habent A B D G H I ²⁰ ἴσθι E locus hic ieruat ²¹ διαπερ κα ἴσθι, καὶ καθὼς οὐκ ἰδοκῶσαν ²² στυγαῖς δι' ἀρπαγῆς G ²³ δεικνύται ὅτι H ²⁴ δεικνύται ἐστὶ κα G ²⁵ ἐκίγνωσται καὶ ῥοδύμας D E ²⁶ παρετρεπῶ A B D E F H I ²⁷ καὶ εἰσῶς G ²⁸ πῶμος] + αἰθῆς G ²⁹ μετρεσιν] + καὶ τῆς D ³⁰ διατην ἐπεξέρχεται G

γὰρ ἀμαρτάνει καὶ καὶ ἀμαρτανόσιντα ὅσα φρονεῖ χαλε-
 πώτερον ὅ· καὶ Κορ. θ. α. π. γὰρ ἐγγε· Κοι· εἰς
 πείρασ ἀμάρτιαν εἰσε· Εἰ γὰρ ἐν κατ' ἐξουσίᾳ τ· φησὶν αὐτὸς
 τὸ πᾶν ἀφαιρῆσθαι ὁ μὲν ἀμαρτανόσιντα τὰ τε ποῶν, πῶς
 οὐκ ἂν εἴη τιμωρίᾳ, ἔξω· καὶ γὰρ μεταρτα· ἐκτετα-
 λυπὸν τοῦτος· Εἰτε φησὶ· Ἐφείρεται καὶ· ὁ πᾶν
 ὅτι· ὁ τοῖς ἡδὴ αἰσιν ημετέροισιν, καὶ καὶ εἰς ἄλλον ὅτε
 ὅτι· πάλιν μελετῶντων ἢ καὶ ἀποκρίν· οὐκ σὺνάρπα-
 ζομένων καὶ παρασπομένων· Εἰ καὶ ὁ· καὶ μερὸν τῆς
 461 καὶ αὐτῆς, καὶ δεξας, ὅ· καὶ προαιτιᾶται καὶ τῇ μετ' ἐξουσίᾳ
 71 Γονεῖσι γὰρ, φησὶν, αὐτῶν, ἐπὶ τῇ μετ' ἐξουσίᾳ τοῦτον πρόεισι
 τῆς 72 τοσαύτης λύμης, 61 ἀσπύργους· καὶ ἀπειθαίσκας, καλῶν
 Ταύτης γὰρ καὶ ὁ Χριστὸς τῆς αὐτῆς εἶναι φησὶ τὰς ποιητὰς,
 70 οὗτω λέγων· 71 Ὅταν πληθυνθῇ ἡ ἀνομία ψυχῆςται, ἡ
 ἀγάπη· Ταῦτα γοῖν καὶ ἐνταῦθα λέγει ὁ Παῖς, 61 Ἀσπύ-
 θέτους, ἀσπύργους ἀσπύργους ἀπειθαίσκους, καλῶν καὶ ὁ δὲ
 ὅτι· καὶ αὐτὸ τοῦτο ἀπὸ τῆς φησὶν, ἀπειθαίσκας ὅροι· Ἐχόμεν
 Β· γὰρ καὶ φησὶν τινὰ πρὸς ἀλλήλους αἰκίσιν· ἦν καὶ ὅτι καὶ
 πρὸς ἀλλήλους ἡ ἐκτετατα· 81 Πάν γὰρ ζῶσι, φησὶν, ἀγαπᾷ
 τὸ ὅμοιον αὐτοῖς, καὶ ἄνθρωπος τὸν πλησίον αὐτοῦ· Ἀλλ'
 οὗτοι καλῶν κατέστησαν ἀγριώτεροι
 61 Τὴν μὲν οὖν νόσον τὴν ἀπὸ τῶν πονηρῶν δογμάτων τῇ
 οἰκουμένη· γινόμενῃ διὰ τοῦτοι ἡμῖν παρεστήσε, καὶ σαφῶς
 εἰδεξέ· τῆς τῶν νοσηνῶν ῥῆσι, τῆς τῆς ἰρρηστικῆς οὐσίας ἐκατε-
 ραν· Δεικνύσι δὲ λαίπρον, ὅτι ἐν τῶν δογματῶν ἐποίησε, καὶ
 ἐνταῦθα ἀγγαγίμης αὐτοῖς ἀπεπτερημένους· Διό φησιν· 91 Ὅ-
 τινες τὸ δικαίωμα τοῦ θεοῦ εἰδότες, ὅτι οἱ τὰ τοιαῦτα πράσσον-
 71 Τες ἀξιοὶ θανάτου εἰσὶν, οἱ μόνον αὐτῶν ποιοῦσιν, ἀλλὰ καὶ
 συνευδοκοῦσι τοῖς πράσσουσιν· Διό· ὅτι ἀντιθέσεις ἐνταῦθα,
 ἀνείλεν ἀμφατέρας αὐτὰς προηγουμένης· Τ· γὰρ ἂν εἴποις,
 φησὶν, ὅτι οὐκ εἶδας τὰ πρακτέα; Μάλιστα μὲν εἰ καὶ μὴ ἦδεις,

81 Cor. v. 2

8 γ. 31

7 Matth. xxiv. 12.

8 Rom. xiv. 15

9 γ. 31

61 μεγα φρονεῖν pro φρ. μέγα σπινες. 7 φησὶν ex corr F φρονεῖν σπινες
 mendose 7 corr Sav Mor 7 φησὶν om. I Mox ἦδη om. idem. 7 ὅλων
 G Mox ἐφύρην idem 7 καὶ I 7 εἰς accessit ex A B D E F G H I
 7 γονεῖσι γ φ α] γονεῖσι ἀπειθεῖς, φησὶν G γονεῖσι γὰρ ἀπειθεῖς II]
 7 γονεῖσι F G 7 καὶ om. G. 7 αὐτῶν accessit ex A D E F G H I
 7 καὶ, εἰτε om. A D E F H Statim ἀπο, quod vulgo abest, habent A D E F
 G H I 7 γὰρ καὶ φ. εἰνα] δε τυα φ G 7 ἐκτετατα A E F I 7 αὐτῶ
 D et ex corr G Tenues pro aspirata hic et infra dant A B D E fortasse
 plu. Clausula καὶ ἀνθρώποι τ φ αὐτοῖς deest in H 7 εἰς μὲν πᾶν] τα· τῇ
 οὖν τῇ G 7 γονεῖσι H. 7 αὐτῶ σπινες. Edebatur αὐτῶ 7 εἰδὼν
 G Mox ἀφοριστὰς om. idem.

ἡ μετανοήσαντες εἴτα οὐ κολασθέντες ἐπαύθη, τὴν κρίσιν ἄνκεισά-
 γει πάντως, καὶ μετ' ἐπιστάσει· Διο φησι· ^αΚατὰ δὲ τὴν σκλη-
 ροτητα σου καὶ ἀμετανόητον καρδίαν θησαυρίζεις σεαυτῇ ὀργήν·
 Ὅταν γὰρ μὴτε χρηστότης, μαλάσσεται, μὴτε φόβος κη-
 πτίζεται, τί τοῦ τοιούτου σκληροτέρου γενοίτ' ἔτι; Ἐπεὶ δὲ ἡ γὰρ (30)
 εἶδειξε τοῖς θεοῖς τὴν φιλανθρωπίαν, τότε δεικνύει τὴν τιμωρίαν,
 ὅτι ἐστὶν ἀφορητός τῷ μὴδέ οὕτως ἐπιστρέφοντι· Καὶ ὅρα πῶς
 κυρίως ταῖς λέξεσι κεχρηται· Ἠθσαυρίζεις γὰρ, φησι, σεαυτῇ
 ὀργήν, τὸ πάντως ἀπείκειμενον δὴλόν, καὶ δεικνύς οὐ τὸν διή-
 ζοῖτα, ἀλλὰ τὸν κρινόμενον αἴτιον τοῦτον· Σεαυτῇ γὰρ, φησι,
 ἠθσαυρίζεις, καὶ οὐχ ὁ θεὸς σοι· Ἐκείνος γὰρ πάντα ἐποίησεν
 ὅσα ἐχρήν, καὶ διαγνωστικόν σε τῶν καλῶν καὶ τῶν οὐ τοιαύτων
 Δικαστεύσας, καὶ μικροθυμίαν ἐπέδειξάτο, καὶ εἰς μετανοήσαν
 ἐκάλεσε, καὶ ἡμέραν ἠπειλήσε φοβερίαν, διὰ πάντων σε ἐπὶ τὴν
 μετάνοιαν ἔλκων· καὶ δὲ ἡμεῖς ἀπειδοτάς,· σεαυτῇ θησαυρίζεις
 ὀργήν· ἐν ἡμέρᾳ ὀργῆς καὶ ἀποκαλύψεως καὶ δικαιοκρισίας τοῦ
 θεοῦ· Ἴνα γὰρ μὴ, ἀκούσας ὀργῆς, νομιστῇς πιθός, ἐπηγάγε,
 δικαιοκρισίας τοῖς θεοῖς· Καὶ καλῶς εἶπεν, ἀποκαλύψεως·
 τότε γὰρ ἀποκαλύπτεται τούτο, ὅταν ἡμεῖς κατ' ἕξιν ἕκαστος
 ἀπολαμβάνῃ· Ἐπεὶ οὖν γὰρ πολλοὶ πολλάκις ἐπηρεάζοντι
 παρὶ τὸ δίκαιόν καὶ ἐπιβουλεύοντι κατὰ δὲ οὐχ οὕτως
 Εἰ δὲ· (Ὁς ἀποδίδωσι ἐκαστῷ κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ τοῖς μὲν
 κατ' ὁμοιοτητα ἔργου γὰρ· Ἐπειδὴ φησὶ τὸν ἐγγενέτο καὶ
 βασιλεῖ, περὶ κρίσεως καὶ τῆς μελλούσης διαιτηγμένου κολήσεως,
 εὐθέως οὐκ εἰς τὸ προσποιώμεθα ἐπὶ τὴν τιμωρίαν,
 ἀλλ' ἐπὶ τὸ ἡδύτερον ἐτρέψῃ τοὺς λόγους, τῇ τῶν καλῶν
 ἀντιδόσειν, αὐτῷ λέγων· Ἰδοὺ ταῖς μὲν κατ' ὁμοιοτητα ἔργου
 ἀγαθῶν ἔξω καὶ τιμὴν καὶ ἀφθαρσίαν ζήτους, ζῶν ἀιώνιον·
 Ἐπαύθη καὶ τοῖς ἡμετέρεσσι ἐν τοῖς πειρασμοῖς ἡ δια-
 νίστησι, καὶ δεικνύει ὅτι οὐ χρὴ τῇ πίστει θηρεῖν μόνον
 464 καὶ γὰρ καὶ πρὸς τὴν ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου
 Ὅρα δὲ αὐτὸν, ὅσα περὶ τῶν μελλουσίων διαλεγόμεθα, μὴ

14 x 4 15 x 6 16 x 7

¹ μετανοήσαντες A B D E G H I receptum a Montef. Edebatur μετανοήσαντες
² ἀνκεισάγει p. c. συνέγει· A B, 1 x F I. ³ γὰρ οὐκ D E. ⁴ τότε] ἡμεῖς
 DE Statim verba δεικνύς τὴν τιμωρίαν ὅτι οὐκ B D E G H I. In Verbo
 haec τότε δ τὴν τιμωρίαν Jesuit. ⁵ ἐπιστρέφοντι B D E F H I ἀποστρέ-
 φοντι A. ἀποστρέφοντι· Edebatur ἐπιστρέφοντι. ⁶ ἠθσαυρίζεις· σ. σ. B
 Statim καὶ accessit ex A B D E F H I. ⁷ καὶ δ, καὶ γὰρ A B καὶ δ γὰρ
 E. ⁸ μόνος p. c. μόνος· ἡμεῖς. ⁹ καὶ σ. σ. H I. ¹⁰ τοῖς B I. ¹¹ γὰρ
 σ. σ. F G. δε p. c. γὰρ habet I. ¹² παρὶ σ. σ. I. ¹³ μὲν· γὰρ B. ¹⁴ ἐπὶ δ
 + γὰρ A D F H I + σ. σ. E. Μὲν π. c. διαιτηγόμενος σ. σ. μ. c. hoc σ. c. l. ne
 D E. ¹⁵ ἀντιδοῦναι + πιστοῖς D E I. ¹⁶ ἀντιδοῦναι A D E H. ¹⁷ κηρῶν
 δε. D E. ¹⁸ σ. σ. σ. σ. F I. ¹⁹ διαλεγόμεθα] + ἀγαθῶν G

κολαζόμεθα μᾶλλον ἀμαρτανόντες. Καὶ γὰρ εἰ πλοῖσιν
εἰ, κλεινοῦ απαιτηθῆσθαι χρημάτων τὰ πλείους, καὶ εἰ συνειτώ-
τερος, μεῖζονα ὑπακοῇ, καὶ εἰ ἑαυτοῖς περιττὸν ἔληται, λαμ-
πρότερα κατορθώματα καὶ ἐκ τούτων δὲ τῶν ἄλλων οὕτω πρὸς (31)

Ἐτὴν δυνάμιν καὶ τὰ μέτρα εἰσποιεῖς

18^α Δοξα δὲ καὶ τιμὴ καὶ κερὴν παντὶ τῷ ἐργαζομένῳ τὸ
ἀγαθόν, Ἰουδαίῳ τε πρῶτον, καὶ Ἑλλήνι. Περὶ Ἰουδαίαν
ἐνταῦθα φησιν, ἡ περὶ ποίων Ἑλλήνων διαλεγεται. Ἰὺς πρὸ
τῆς τοῦ Χριστοῦ παρουσίας. Οὕτω γὰρ εἰς τοὺς τῆς χριστε-
ῖφθασε χρόνους ὁ λόγος, ἀλλ' ἔτι τοῖς ἀνωτέρω χρόνοις ἐνδια-
τρίβει, προκαθαίρων πόρρωθεν καὶ ἀναιρῶν τὸ μέσον τοῦ
Ἑλλήνος καὶ Ἰουδαίου, ὡς ὅταν ἐν τῇ χάριτι ταῦτο ποιῇ,
μηκέτι δοξῇ καὶ νόν τι καὶ φορτικὸν ἐκποιεῖν. Εἰ γὰρ ἐν τοῖς
ἀνωτέρω χρόνοις, ὅτε οὐκ ἦν ἡ χάρις ἢ ἐκλύψασα ἢ ἔρτοσαυτη,
ὅτε ἡ τὰ τῶν Ἰουδαίων σέμνη καὶ περιττὰ καὶ λαμπρὰ παρὰ
465 πᾶσιν ἦν, οὐδὲν ἦν τὸ μέσον, τὰ ἀνέχοντες Ἰουδαίους λοιπὸν εἰπεῖν
μετὰ τὴν τοσαύτην τῆς χάριτος ἐκείδειξιν. Διὰ τοῦτο καὶ
μετὰ πολλῆς αὐτοῦ κατασκευάζει τῆς σπουδῆς. Καὶ γὰρ ὁ ἱερα-
τῆς ταῦτα μαθὼν ἐν τοῖς ἀνωτέρω χρόνοις ἔκρυσεν, πολλὰ μὲν-
λον μετὰ τὴν πίστιν αὐτὸ καταδέχεται. Ἑλλήνας δὲ ἐνταῦθα
φησιν, οὐ τοὺς ἐδωλοαυτρονται, ἀλλὰ τοὺς ἡσυχάζοντες, τοῖς
τῷ φυσικῷ πειθαμένους καὶ τῶν πλητῶν Ἰουδαίων παρατη-
ρήσειν πάντα τὰ πρὸς ἐντέθειαν συνεκτελεσθέντα διατηροῦντας αὐτοὺς
ἦσαν οἱ περὶ τὸν Μελχισιδεχ, οἵτις ἦν ὁ Ἰωβ, οἵτις ἦσαν οἱ
Νινευῖται, οἵτις ἦν ὁ Κορνήλιος. Ἡ δὲ τῶν προδουρῶν
Βτῆς περιτομῆς καὶ τῆς ἀκροβυστίας τὸ μέσον, καὶ πόρρωθεν
ταύτην προκαταλείπει τὴν διαφορὰν, ὥστε καὶ ἀκροακτῶς αὐτὸ
ποιῆσαι, καὶ ἐξ ἑτέρας ἀνάγκης εἰς τοῦτο ἐμβάλλειν ὥστε αὐτὸ
τῆς συνέσεως ἐστὶν ἴδιον τῆς ἀποσταλῆς. Εἰ μὲν γὰρ ἐπὶ
τῶν καιρῶν αὐτὸ τῆς χάριτος ἐδοξε. ἐδοξε ἂν πολλὴν
ὑποψίαν εἶχειν ὁ λόγος τὸ δὲ διηγουμένον τὴν κατέχουσιν
τὸν κόσμον κακίαν, καὶ οἱ τελευτῶν τὰ τῆς πονηρίας, ἐκ τῆς

18 v 10

2 μέτρα] ἡμέτερα B. ἡσυχάζοντες desunt in H. τῶν τῶν H.
2 τοῦ οὐκ. A D F F H I. 1 προκαθαίρων F H. 2 καὶ τῶν Ἰουδαίων. E. ad. τοῦ
om. A B D E. G. H. I. 3 φορτικῶν H. 4 ἀνωτέρω πρὸς ἀνωτέρω A B D E H. I.
ἀνωθεν G. 5 τῶν πλητῶν G. 6 τὰ πλείους G. 7 λόγον λοιπὸν εἰπεῖν. H. 8 λόγον ἔαν
E. F. H. I. εἰπὼν λοιπὸν λόγον B. 9 εἰπὼν λοιπὸν λόγον. 10 εἰπὼν ἔαν
om. A. 11 εἰπὼν εἰπὼν om. G. 12 interitum ex. cor. post. λόγον. 13 τοῖς ἀκροακτῶν
A. G. H. I. 14 ἐκρυσεν H. ἐκρυσεν. 15 ἐκρυσεν. 16 ἐκρυσεν. 17 ἐκρυσεν. 18 ἐκρυσεν.
δεχεται. 19 αὐτὸ αὐτὸν G. 20 Μὴ πολλὴν τῆς ὑποψίας B. 21 τοῖς κακίαις H.
22 εἰπὼν κακίαν om. ante cor. G. 23 οἱ οἱ om. H. 24 εἰπὼν A. B. D. E. G.
25 τὰ πλείους τῶν om. G. In Editio locus sic legitur. 26 τῆς κατέχουσιν τὸν κόσμον
κακίαν ἐπὶ πονηρίαν, ἐκ τῆς ἀκαλοῦθας. 27 τ. 28 τῆς κατέχουσιν τὸν κόσμον

ἀκολουθίας ἐκείνης εἰς τὸν περὶ τούτων ἐμβῆνα λόγον, ἀνυπόπτον
 ἐκείνῃ τὴν διδασκαλίαν. Καὶ εἰς τοῦτο βούλεται, καὶ διὰ τοῦτο C
 *τοῦτο οὕτως συντελεῖται δῆλον ἐκείθεν. Εἰς ἡ γὰρ τοῦτο ἐσπουδαίε
 κατασκευάσαι, ἥρκει εἰπόντες, ὅτι *κατὰ τὴν σκληροτητά σου καὶ
 ἀμετανοήτων κυρίως θησαυρίζεις ἐναντίον ὀργῆς *εἰς ἡμέραν ὀργῆς,¹
 παύσασθαι τῆς ποθέσεως ταύτης καὶ γὰρ δι' ἀπηρτισμένη ἦν.
 Ἀλλ' ἐπειδὴ αὐτὸν τοῦτο ἦν αἰτίαι τὸ ζητούμενον, περὶ κρίσεως
 μόνον εἰπὼν τῆς μελλούσης, ἀλλὰ καὶ δεῖξαι οὐδὲν πλεονέχοντα
 τὸν Ἰουδαῖον τοῖς τοιαύτοις Ἑλλήνας, αἵνα μὴ μέγα φρονῇ, πρό-
 εις περαιτέρω, καὶ τάξει κεχρηται. Σκότει δὲ Εὐφοβήσε
 τοῖς ἀκροατῇν *ἐπετείχετο αὐτοὺς τῇ ἡμέρᾳ τῇ φθορᾷ, εἶπεν
 ὅσον κακὸν ἐκτὸς πονηρίας συζῆν, εἰδείξει οὐδὲν ἐξ ἀγκυρίας ἀμαρ- D
 τάνοντα, οὐδὲ ἀτιμωρητῶν, ἀλλὰ καὶ μὴ εἶναι διὰ διάν, δῶσαντα
 παιτῶν ἐντεθῆναι λοιπὸν βούλεται κατασκευάσαι, ὅτι ἡ τοῦ
 νόμου διδασκαλία αὐτὸν σφόδρῃ των κατέπεγοντων ἦν. Ἐν γὰρ
 τοῖς ἔργοις καὶ ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ τιμὴ, οὐκ ἐν περιτομῇ καὶ
 ἀκροβυστία. Ἐπεὶ οὖν εἶπεν *ὅτι πάντως κολασθήσεται ὁ
 Ἕλληνας, καὶ ἑαυτοὺς πολλοὺς γινώσκοντες ταῦτο, καὶ ἀπ' αὐτοῦ κατε-
 πνευσαν, ὅτι καὶ τιμηθήσεται, περὶ τὸν λοιπὸν ἐδήλωσε τὸν
 νόμον καὶ τῇ περιτομῇ. Μάλιστα γὰρ Ἰουδαῖοις ἐνταῖθα
 μίχεται. Ἐπειδὴ γὰρ καὶ οἱ φιλοκαίτεροι ἐκείνοι, πρῶ- E
 των μὲν πρὸς *τίμωρα οὐκ ἔχουσιν μετὰ των ἐξ ἐθνῶν ὁ ἀρεθίσει-
 σθαι. Ἐπειδὴ καὶ ἐκείνοι, εἰ ἡ πίστις πάντα ἀφανίζει τὰ
 ἀμαρτήματα διὰ τοῦτο προτίμωρ ἐπηγόρησε τῶν Ἑλλήνων,
 ὅτι ἐπεὶ ὡς πενταὶ τον λόγον, ὅσα ἀνυπόπτως καὶ μετὰ παρρη-
 σίας τῶν Ἰουδαίων λαβήκασι αὐτοὺς εἰς *τὴν περὶ τῆς κολάσεως
 ἐξέτασιν ἐλθόντες, ἀλλὰ καὶ φανερὸν καὶ τοῦτο ἔκωθεν
 κατασκευάζει. Εἰ γὰρ ὁ Ἕλληνας οὐκ ἐκείνους ἀνακολόγητος,
 ὅτι τῆς ἀπίστεως ἀπὸ τῆς ἐπιγνώσεως καὶ τῶν λογισμῶν, οὐκ ἐγένετο
 βελτίων πολλῶν πολλοὶ οἱ Ἰουδαῖοι, μετὰ ταύτων καὶ τὴν ἀπὸ 466
 τοῦ νόμου διδασκαλίαν λαβόντες. Πίστις ταύτην αὐτοὺς ἐκάλως
 δεῖξασθαι τὸν λογισμὸν ταῦτοι ἐν τοῖς στεροῦσι ἀμαρτήμασι, καὶ
 ἅπαντα ἀναγκάζει λοιπὸν εἰς τοὺς περὶ *αὐτοὺς ταῦτο ποιῆσαι

* Alterum tunc, quod aberat, est in A D E F H * εἰς ἡμέραν ὀργῆς om.
 B G * ἀπηρτισμένη G * μόνον απ G * ὅσα μὴ φρονῇ] ἀλλὰ
 μὴ φρονῇ G * ἐπετείχοντες οὐκ ἐπὶ ἐπὶ τῇ φθορᾷ. * εἶπε πρὸς
 A D E F I] * τοῦ περὶ τῆς πίστεως. * οὐδὲ οὐδὲν G * δασασι I
 * ἐντεθῆναι] + δε G * καὶ ἀκροβυστία G A B D E F H I * ὅτι] + οὐ G.
 * τιμῶν] τον φθορᾷ H * ἀποδοῦναι περὶ ἀνακατασκευάσαι A B D E G I
 * ἐκείνους] + δε D E I * ἡ om I G H I et a pr. man A. Vox γὰρ om G
 * περὶ ὧν] καὶ περὶ τούτων I * τὴν ἐξέτασιν, τον λόγον G * Sic
 omnes. τὸν Ἰουδ. ἀπὸ τοῦ νόμου λαβόντες ord Edl. * οὗτοι H

φέροντα τὸν Ἰουδαὸν τοῖς Ἕλλησιν. Τούτοις ἀκόλουθον δὲ εἶπεν· σὺ γὰρ, ἐπεὶ μὲν Ἰουδαῖος, ὁ δὲ Ἕλλησ, διὰ τοῦτο ὁ μὲν τιμαται, ὁ δὲ καταξίεται. ὅτι ἀπο τῶν ἔργων ἐνέτιμα γίνεται. Ἀλλ' οὐκ εἶπεν αὐτῷ· ἀγαγε με γὰρ ἂν τοὶ Ἕλλησιν τοὶ Ἰουδαῖοι· ἀλλ' ἔπεροι τι ὅτι πλεονεκτήσῃ, κατασπών αὐτῶν. Ἐκατωτέρω το φρονήμα καὶ κατὰ ἑλπίαν, ὥστε καταδεξάσθαι ἐκεῖνα. Τί δὲ ἐστὶ τοῦτο. Τὸ ἐξῆς κείμενον. 20 "Ὅσοι γὰρ ἀνομῶς, φησὶν, ἥμαρτοι, ἀνομῶς καὶ ἀπειθεῖνται καὶ ὅσοι ἐν νόμῳ ἥμαρτεν, διὰ νόμον κριθήσονται." Ἐνταῦθα γὰρ, ὅπερ ἐφῆλθ' εἰπῶν, οὐ μόνον ἰσχυρίσασθαι Ἰουδαῖοι καὶ Ἕλλησιν, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸν Ἰουδαῖον βαρούμενον ἀπὸ τῆς τοῦ νόμου ὁμοσεως. Ὁ μὲν γὰρ Ἕλλησ ἀνὴρ ἀνέμεται. τὸ δὲ "ἀνομῶς," ἐνταῦθα οὐ τοῦ χαλεπώτερου, ἀλλὰ τὸ ημερώτερον λέγει· τούτῳ οὐκ ἔχει καταγεγραμμένον τὸν νόμον. 467 Τὸ γὰρ, "ἀνομῶς," τοῦτο ἐστὶ, χωρὶς τῆς ἐξ ἐκείνου καταγεγραμμένης, φησὶν, ἀπο τῶν τῆς φύσεως λογισμῶν καταδικάζεται ὁ μόνος. Ὁ δὲ Ἰουδαῖος ἐκ νόμου, τούτῳ, μετὰ τῆς φύσεως καὶ τοῦ νόμου κατηγρημένος. Ὅσα γὰρ πλείους ἀπῆλυσεν ἐπιμελείαν, τοσούτω μείζονα δώσει ἄλλην. Ὅτι πᾶσι μείζονα τὰ Ἰουδαῖοις τὴν ἀνάγκην ἐπεστήκει τοῦ τῇ χάριτι προσδραμεῖν. Ἐπεὶ γὰρ εἰπὼν, ὅτι οἱ ἔξουσιν τῆς χάριτος, οἱ δὲ γὰρ οὐκ ἐκ νόμου ἐκείνῳ, ὅτι, ὅτι πολλοὶ ἄδονται τὴν Ἑλλάδα, εἶπε πολλοὺς μέλλουσιν καλεῖσθαι. Ἐνταῦθα παρὰ τὴν ἐπιγινώσκον ἑτέραν τὴν εἰρημικῶς ἐκείνων ζόμενος. 21 "Οἱ γὰρ οἱ ἀποκατὰ τοῦ νόμου δίκαιοι παρὰ τῷ θεῷ." Καλῶς προσέθηκε, "παρὰ τῷ θεῷ," παρὰ μὲν γὰρ ἀνθρώποις ἴσως σκενὴ δὲ καὶ φησὶν καὶ μετὰ τὴν κομπίζου παρὰ δὲ τῷ θεῷ τὴν αἰσθητικὴν. "Οἱ ποιηταὶ τοῦ νόμου ἐκείνους μὲν." Ἐνταῦθα τὴν περιουσίαν κεχρηται εἰς τὸ ἐκείνους περιτρεπῶν τοὺς λόγους. Ἐ. γὰρ δὲ τὸν κομον ἀξίως σωθῆναι, φησὶ, πρῶτον τοὺς ταῖς τῇ Ἑλλάδι τηρεται, C ποιεῖται φονεῖς τῶν ἐγγεγραμμένων. καὶ πᾶσι ἐπὶ, φησὶν, ἀποκατὴν μὴ γενομένων, καὶ τῇ γενομένη. Ἐνταῦθα, φησὶν, οὐ τοῦτο μόνον, ἀλλὰ καὶ τὸ τοῦ πολλῶ πλέον. Οὐ γὰρ

20, 1

12, 1

20 ἄλλ' om G ὅτι πλεον om H Ἐκατωτέρω G καταδεξάσθαι
 21 ἔπειτα κατὰ A D E F H I ἐκείνους G καὶ om G ἐξ
 μὲν B ὁ μόνος G ἀπῆλυσεν ἐπὶ πρὸ ἀπῆλυσεν τῆς ἐπὶ A E F G
 H I μείζονας G δεικνύει δὲ B δια μόνου του νόμου Ed. d.
 μόνου του θεοῦ ἐν οὐρα βία ἔκονται τῶν E πρὸ τῶν E δεικνύει omnes.
 προσέθηκε + το G γὰρ om τ μὲν H καὶ μ. κομπίζου om G
 δικαιώσονται μόνου G γεγραμμένων A

ἂν γὰρ εἴποι· Ὁ γὰρ οἱ ἀκροαταὶ τοῖ νομοι, ἀλλ' οἱ ποιηταὶ
 διακρίνουσιν· αὐτοὶ δὲ εἰπὼν ὅτι· γὰρ εἴη τι μὴ
 νόμον ἔχοντα φησὶ ταῖ τοι νόμοι ποιῇ, τοιῶν τοιαῶν βελ-
 τιστὺς ἀπὸ τῶν ἀπο νόμοι διδασκόμενοι. Ἀλλ' οἱ λέγει, τούτω,
 ἀλλ' ὅσῃ μετὰ τοῖ ἐγκρίσει τῶν Ἑλλήνων, καὶ οἱ προ- B
 ἄγει τὴ λόγος κατὰ στήθεσ· τῶς ἡ καὶ ὡς ὁ Ἰουδαῖος
 δέξεται τὸ λογισμοῖ. Διότι οἱ οὐκ οἶτος εἴπει, ὡς εἶπον,
 ἰλλοι τῶς, ὡς ὅταν γὰρ εἴη ταῖ νόμοι ἔχοντα, φησὶ τὰ
 τοῖ νόμοι ποιῇ. οὗτοι νόμοι μὴ ἔχοντες, αὐτοῖς εἴσι νόμοι·
 οἵτινες εἰδελαικτοῖ τ' ἔργον τοῦ νόμοι γραπτὸν ἐν ταῖς καρδίαις
 αὐτῶν, συμφωνοῦν τῶν τῆς συνειδήσεως· Ἀρκί γὰρ
 ἀντὶ τοῦ νόμου τὸ πλεονέκτην τῶ λογισμοῖ. Διὰ τούτων
 ἔδειξε πάλιν ὅτι ἀταρῆα τοῖ νόμοι ποιῇ ὁ θεὸς πρὸς
 τὴν τῆς ἀρετῆς ἀρεσίν καὶ τῆς τῆς κακίας φύσιν. Καὶ μὴ
 θαυμάσης, εἰ καὶ ἀπὲξ καὶ δὲ καὶ πάλιν αὐτὸ κατασκευάζει C
 Σιμωνα γὰρ ἐναγκαλίζοντῶν τοῖ κεφαλαιὸν τούτω διὰ τοῖς
 λέγοντας, τι δέποτε νῦν ὁ Χριστὸς παρῆγετο, καὶ ποῦ τὸν
 ἐμπροσθεν χρόνον τὰ τῆς προνοίας ἦν. Καὶ πρὸς τού-
 τῶν οὖν ἐν παρέργῳ νῦν ἀπομαχόμενοι δεικνυσιν, ὅτι καὶ ἐν
 τοῖς ἡνωθέν χρόνοις, καὶ πρὸ τῆς τοῦ νόμοι δόσεως πάσης
 ἡ ἀπὸ τῆς προνοίας ἢ τῶν ἀνθρώπων φύσις. Καὶ γὰρ τὸ γνω-
 στὸν τοῦ θεοῦ φανερὸν ἦν ἐν αὐτοῖς, καὶ τί μὲν καλόν, τί δὲ
 κακὸν ᾔδεισαν, οἱ δὲ αὖν τοῖς ἄλλοις ἔπριναν ὅπερ οὐκ οἶδον αὐ-
 τοῖς, εἶλεγε, ὅτι· Ἐν ᾧ κρίνεις τὸν ἕτερον, ὁ σαυτὸν κατα- D
 κρίνεις· Ἐπὶ δὲ τῶν Ἰουδαίων, μετὰ τῶν εἰρημένων καὶ ὁ
 νόμος ἔστηκεν, οὐκ ἔστι λογισμὸς ἢ μόνον οὐδὲ συνειδήσεως. Τίνας
 δὲ εἶκεν ἡ τῆς τοῖς κατηγορούντων ἢ καὶ ἀπολογουμένων·
 Εἰ γὰρ νόμον ἔχοντες γραπτὸν καὶ τὸ ἔργον ἐνδεικνύται, τί
 ἔχει κατηγορησθῆναι λοιπὸν ὁ λογισμὸς, Ἀλλ' αὐκέτι περὶ ἐκεί-
 νων φησὶ τῶν κατηγορούντων μόνον, ἀλλὰ καὶ περὶ τῆς φύσεως
 ἀπίστεως. Τάτε γὰρ ἐστήθεσιν ἡμῶν ὁ λογισμὸς, οἱ μὲν
 κατηγοροῦντες, οἱ δὲ ἀπολογούμενοι καὶ οὐ δαίται ἑτέρου

ἂν γὰρ οὐκ H ποιηταὶ] + τοῖ νόμοι Edd. τον νόμοι οὐκ A D E F G
 B I ἡ βελτιστὸς sic F ὡς οὕτως οὕτως καὶ G ἂν γὰρ οὐκ G
 ὁ ἀποκαταστήσει ἐκ οὐκ οὐκ ὁ λ. καὶ τὸ σ. ἡμεῖς οὐκ G τούτω G ἂν
 ἡν πρὸς ἡν οὐκ D E F G H et ex cori I ἡν + εὐσυνεπῶς A B D E F H I
 receperunt a d'han cet καὶ οὐκ D E τούτοις τούτοις G Statim odu
 om H G Veron. ἂν δὲ R ἀπὸ τῆς καὶ ἐπὶ τῆς A B D E F G H I
 ἀπὸ τῆς καὶ ἐπὶ τῆς ἡμεῖς D E ἂν σαυτὸν A D E ὁ οὐκ B
 F μόνον B I ἡ εἴη G ἐνδεικνύται H ἂν κατηγορούντων] Sic
 A F G H I τῶν κατηγορούντων D E et a pe mām B τοῖς κατηγορούντων ex
 cori B Hoc est deus d'han Mōr Ben τοῖς κατηγορούντων Veron Statim
 νόμον pro μόνον habent D I καὶ οὐ λ. Edd. καὶ deest in omnibus.

κείνη δὲ ἡμεῖς ἑτέρως, διὰ τοῦτο τῇ γένει καταδικάζομεθα
 ὡς εἶπε τὸν Χρῆστον ἐφίλαμεν, ὡς φίλοι ἐχρήσθημεν, ἔζησαμεν αὐτόν,
 470 **ὅτι** γέννηται χιλιεταίροις τὸ πρόταρσις τῷ φιλομένῳ.
 Ἐπειδὴ δὲ αὐτοὶ φέλομεν ἐκ ἴσθης τὰς ἐλπίδας τῶν τῶν τῶν
 μέγεθος. Ἐκ τούτου ἵσταται ἡμεῖς καὶ βρῆκα
 καὶ τοὶ τὶ οὐκ ἐποίησαν οὐδὲν ὥστε φιληθῆναι παρ' ἡμῶν, τί
 ἴδωμεν ἐμνηστεύσασθαι, τί δὲ παρέχιν, ἢ ὅτι σὺ μὲν αὐτὸν
 οὐδὲν ἠδικήσωμεν, ἀλλὰ καὶ σπείγεις ἡμᾶς καὶ ἐκκα-
 ρητὰ ἀγαθὰ ἐκκατρίφου καὶ καὶ παρακαλεῖς ἐφελ-
 κομένους, καὶ οὐδὲν οὕτως ἡμᾶς ἐκολάσας. Ἄλλοι προσηγορεύουν
 αὐτὸς καὶ κατεσχεύει φιλανθρωπίας, καὶ ἀπεκρίθημεν καὶ πρὸς
 τὴν διωβολὴν ἀπεκρίθημεν καὶ οὐδὲν οὕτως ἐκτετῆ. ἢ ἄλλ'
 15
Β ἔπεμψε μυρίους παρακαλοῦσας παλιν, προφήτας, ἀγγέλους,
 πατριάρχας ἡμεῖς δὲ οὐ μόνον οὐκ ἐδέξαμεθα τὴν προσβίβαν,
 ἀλλὰ καὶ ἐφρίσμεν τὰς ἐλπίδας. ἢ δὲ οὐδὲν ἐπὶ τοῖς
 ἡμῶν διέκτοσε, ἀλλ' ὥσπερ οἱ σφοδροὶ τῶν ἐραπτῶν ἡμῶν
 καταφρονουμένων, περιηεὶ πύσιν αἰγυλίων, τῶν οἰκτιρῶν, τῇ
 γῇ, τῷ Ἰερουσαλὴμ, τῷ Μόσχῃ, οἷον ἡμεῖς, ἀλλ' ἡμεῖς ἐπερ
 τῶν καὶ ἑαυτὰν ἀπολογησάμεθα καὶ μετὰ τῶν προφητῶν καὶ
 αὐτὸς προσήει τὰς ἀποκατρίφουσας αὐτὸν, ἐνθύνους ἔτοιμος
 ὢν παρασχεῖν, καὶ εἰς λόγον ἀξίαν ἀποδοῦναι, καὶ πρὸς πάντα
 16
Γ ἐκκατρίφουσας εἰς τὴν τρεῖς αἰτῶν βασιλῆα ἔλκει. ἢ ἄλλ'
 γὰρ μου, φησὶ, τί ἐκρίσεις τοι ἢ τι ἐλπίστα σε ἀπακρίβητι
 μοι. Μετὰ ταῦτα ἔπειτα ἀπεκρίθημεν τοὺς προφήτας,
 ἐλθίσασαμεν, μυρία ἑτέρα ἐργασάμεθα κακῶν. Τὶ οὐδὲν ἀπὸ
 ταύτων, οὐκετι προφήτας, οὐκετι ἀγγέλους, οὐκετι πατριάρ-
 χας, ἀλλ' αὐτοὶ ἔπεμψε τὸν υἱόν. Ἀληθεῖς καὶ οὐδὲν ἐλπίσας,
 καὶ οὐδὲν οὕτως ἐστὶν τοὺς ἐρωτά, ἀλλὰ ἀληθεῖς μετὰ τῶν καὶ
 ἐπὶ μένει παρακαλῶν καὶ μετὰ τοῖς αὐτοῖς ἀπεκρίθηται τὸν
 αὐτόν, καὶ δεόμενος, καὶ πάντα ποιῶν ὑπὲρ τὰ πρὸς αὐτοὺς
 17
 Διέκιστρέψαι. Καὶ βοᾷ Παῖλος λεγών. **Δ** ὑπὲρ Χριστοῦ

2° Mich. vi. 1

242 (10. 10)

1 καὶ αὐτὸ D E. Max ἐργα μάλιστα idem 2 δε] δε, ὡς E G et a pr
 imari A. Max τι δε, παρὶς αὐτοῦ. 3 οὐδὲν προ μάλιστα idem 4 μετὰ
 καὶ μετὰ παρασχεῖν D E. 5 ἀλλὰ οὐκ H I. Max καὶ καὶ φερούσας
 σιν H. 6 καὶ αὐτὸ D E. 7 ἀλλὰ οὐκ H I. 8 οὐδὲν καὶ H. 9 τῶν
 παρὰ] καταφρονουμένων. 10 Max παλιν προ πάντων idem 11 αὐτοῖς] αὐτοῖς
 F G. 12 καὶ σὺν λόγῳ Edd. τῶν σιν A B D F G H I. 13 κατὰ τὸν. 14
 15 ἐκκατρίφουσας B F H I. 16 ὅσα A F H I. 17 ἀποκρίθη] ἀποκρίθη A I E F
 H I. 18 οὐδὲν. 19 A D E F H I. αὐτοῖς. 20 οὐδὲν Edd. 21 παρακαλῶν
 καὶ] Sic A B F G. καὶ ἀποκρίθη παρακαλῶν καὶ δεόμενος D. 22 καὶ δεόμενος καὶ
 E. H: καὶ idem max σιν καὶ δεόμενος

ὅτι πρεσβείαμεν αὐτοῖς θεοῦ παρμενοῦτος ὁ δὲ ἡμῶν καταλ-
 λάγητε τῷ θεῷ. Ἀλλὰ ἵνα τοῦτο ἡμῶν καταλαβέτε. Ὁ
 θεὸς οὕτως ἡμᾶς κατέλιπεν, ἀλλὰ αὖτις καὶ γένηται ἀπειλῶν,
 καὶ βασιλείᾳ ἐπαγγέλλεται ἡμῶν, ἵνα καὶ οὕτως ἡμᾶς ἐφελαν-
 σῇται ἡμεῖς, ὁ δὲ ἐκλήγητος ἐστὶ ἡμεῖς αὖτις. Τὸ ταύτης τῇ
 θρησκείᾳ χεῖραν γίνεταί ἡ. Εἰ γὰρ ἰβρωπος ταῦτα ἐποι-
 ῇσιν, οἷα ἐν ἡμῶν πολλοὶ ἐγενόμεθα ὁ δὲ αὖτις, τὸν δὲ θεὸν
 ποιῶντες ἀπαστρεφόμεθα. Ὁ δὲ τῶν ρηθιμῶν ὡς τῇ ἰγνώμο-
 σύνῃς οἱ διαπαντὸς καὶ ἐν ἀμαρτίαις καὶ πόνησις ὡς ὡμεν, ὅν E
 δὲ κατέ τι καὶ ποιῶμεν μικρὸν ἀγαθόν, ὁ κατὰ τοὺς ἀγνώ-
 μονας τῶν οὐκ ἐστὶν μετὰ πολλῆς τῆς κατηλείας ἐξετάζομεν καὶ
 ἀκριβελογοῦμεθα περὶ τῆς ἡττοσύνης εἶγε ἔχει μισθὸν τινα
 τὸ γινώσκον. Καὶ μὴ ἀκίῳ ὁ μισθὸς καὶ μὴ ἐπὶ ἐλπίδι
 ῥησθῶν πᾶσι τὸ γὰρ ταῦτα λέγει καὶ ἀκριβελογοῦσθαι,
 μισθωτοῦ μὲλλον ρησασθῆναι, ὁ ἐκ γινώσκοντος οὐκ ἐστὶν. Δεῖ
 γὰρ πάντα διὰ τοῦ Ἰησοῦ τοιοῦν, οἱ δὲ τῶν μισθῶν, ἀλλὰ
 δι' αὐτῶν. Καὶ γὰρ καὶ γένηται δεῖ ταῦτο ἡκαίλησε, καὶ
 βασιλείαν ἐπαγγαλίτο, ὅτι φιλεῖται παρ ἡμῶν.

Φιλήσαμεν τοὺς ἀδελφοὺς ὡς φιλεῖται χρῆ. Τοῦτο γὰρ ὁ
 μέγας μισθός, τοῦτο βασιλεία καὶ ἡδονή, τοῦτο τρυφή καὶ
 δοξά καὶ ἡμῶν, τοῦτο φιλία τοῦτο ἡ ἡμῶν μακαριότης, ἥν οἱ 471
 λόγον πρὸς τῶν δυνάμεν, οἱ τοῖς κατελείπει. Ἀλλὰ γὰρ
 οὐκ οἶδα πῶς εἰς ταύτους ἡμεῖς ἐχθρὸν τοῖς ἀδελφοῖς, ἀδελφοῖς
 μηδὲ ἀρχῆς καὶ δοξῆς καταφρονοῦσι τῆς παρουσίας οὐκ τῶν
 Χριστῶν, βασιλείας ἐκείνων καταφρονοῦσι. Καταφροῖ οἱ με-
 γάλαι καὶ γενναῖαι ἡδοναὶ καὶ εἰς ταῦτα τὸ μέγιστον τῆς
 ἀγάπης ἐφίθασκεν. Ἀκούετε γοῦν πῶς ὁ Πέτρος ἡμῶν περι-
 καίεται, καὶ ψυχῆς καὶ ζωῆς αὐτοῦ πόντων ἐστὶν προτιθεῖς καὶ
 ἡμεῖς δὲ αὐτῶν ἡμεῖς αὐτοῦ, οὐ δὲ τῆς ἐλπίδος ἐκείνης, ἀλλ' B
 ἐπειδὴ τὸν ποθοῦμεν ἡμεῖς αὐτοῦ, ὁ πᾶσι τῶν ἀδελφῶν κολίσσεως
 πικρότεροι ἦν. Καὶ ταῦτα ἡμῶν ταῦτα χρὴ τῆς τοῦ ἀκρεματός
 χάριτος ἐπιδοσκόποιο, καὶ συνεχῶς ἐπέκειτο ὁ λέγων. 241 Πού

29 Joan. xiii. 36. vi. 60. Luc. xxi. 33?

¹ δι' ἡμῶν I. ² ὅτι ἡμῶν ἀδελφῶν ἀπὸ τοῦ Χριστοῦ G. ³ ὁ δὲ δι' καὶ G.
⁴ ἡμῶν αὐτῶν G. I. ⁵ ὁ τῶν καὶ τοῖς ABDEFI, H. ⁶ ὡς ὡμεν G.
⁷ Σαὶ πὸν δὲ καὶ ποτε τ. π. ὡς π. καὶ π. B. ⁸ ἐκείνη + ὁ τ. ο. οὐκ G.
⁹ ὁ μὲν ζων F. H. ¹⁰ ὁ μισθὸς E. I. ¹¹ μισθὸς H. ¹² ἡμεῖς οὐκ οὐκ G. ¹³ Χρι-
¹⁴ σταν ἐμῶν G. ¹⁵ ἡμεῖς ἀλλὰ ὁ ἀπὸ τοῦ καὶ in I. H. B. C. D. E. F. G. H. I. non in E. d.
¹⁶ ἡμεῖς μακαριότης δι' F. I. ¹⁷ μετὰ τὴν μακαριότητα ABDEFHI. ¹⁸ μακρὰ μακα-
¹⁹ ρίτης I. ²⁰ ἡμεῖς μακαρὶ ὡς ABDEI. ²¹ F. G. I. ²² μακαρὶ ὡς H. ²³ ἐκείνη μακα-
²⁴ ρίτης ὡς I. ²⁵ ἡμεῖς οὐκ οὐκ G. ²⁶ καὶ π. οὐκ οὐκ G. ²⁷ ὁ πᾶσι τῶν ἀδελφῶν κολίσσεως
²⁸ πικρότεροι ἦν. ²⁹ καὶ ταῦτα ἡμῶν ταῦτα χρὴ τῆς τοῦ ἀκρεματός
³⁰ χάριτος ἐπιδοσκόποιο. ³¹ καὶ συνεχῶς ἐπέκειτο ὁ λέγων. ³² 241 Πού

βειας αὐτὴν ἡμιμοίωτο. Ἐῖτα ἐκὼν τὰ πλεονεκτήματα, ὅπερ
 ἔσχον παρὰ τοῦ Θεοῦ λέγει αὐτῶν τὰ εὐαγγέλια, ὅπερ οἱ
 προφῆται καταγόρουσιν, ταῖς ἐξ αὐτοῦ μαρτυρίαις. Ὁ οὖν δι-
 δάσκων ἕτερον, σαφὲς ὅτι οὐ διδάσκει ἐκ ἀκροατῶν μὴ κλέπτειν,
 κλέπτει, ὅσοι λέγαν μὴ μελετεῖν, μελετεῖν, ὁ ὀφειλόμενος
 τὰ εἰδῶτα, ἐροῦναι. Καὶ γὰρ σφῆμα ἦν ἀπηγορευμένων
 474 τῶν ἐν τοῖς βιβλίοις ἁπτεσθαι χρημάτων διὰ τὸ βλέπετον ἢ
 δὲ τῆς φιλοχρηματίας ταρακῆς, φησί, καὶ τοῦτο ἐν ἑαυτῇ, εἰπεῖτε
 κατακατήσθαι τὸν νόμον. Ἐῖτα τὸ πάλιν, ὅπερ ὁ ἑσπερον
 ἐπαγεῖ, λέγων ἡμῶς ἐν νόμῳ καυχῆσαι διὰ τῆς περιτομῆς
 τοῦ νόμου τὸν Θεὸν ἀποκρίσας, Δὲν τίς περ ἐγκατήσθαι
 μάλλον δὲ τρία, ὅτι γε ταπεινῶνται, καὶ ὅτι δι' αὐτῶν ἐπαυχῶνται,
 καὶ ὅτι τὸν τιμῆσαντα ἀπομεινῶσιν, ὅπερ ἦν ἐγκατήσθαι νόμον
 μοσινοῦς υπερβολῇ. Ἐῖτα ἵνα μὴ δοξῇ καταγορεῖν εἰσθαι, τὸν
 προφῆτην ἐπηγαγεν αὐτῶν καταγορεῖν, τὸν μὲν ἐν μαρτυρίαις καὶ
 Βασιλίστῳ καὶ ὡς ἐν κεφαλαιῷ ὅπερ οὖν καὶ κατὰ μέρος, καὶ
 μὴ μὲν τὸν Ησάϊαν, μετὰ δὲ τὰ τὰ τὸν Δαυὶδ, ὅτι καὶ
 πλείονας ἐκείδειξεν τοῖς ἐλεγχουσιν. Ὅτι γὰρ φησὶ ἐν ἐγὼ
 λοιδοροῦμαι, μὲν ταῦτα λέγω ἄκουσαι τὴν φωνὴν Ἡσαΐαν,
 ὅτι ὁ ὕμνος τοῦ Θεοῦ δι' αὐτοῦ βλασφημεῖται ἐν τοῖς
 ἔθνεσιν. Ἰδοὺ καὶ ἕτερον πάλιν διπλῇ καταγορεῖ. Οἱ γὰρ
 μόνον ἡτοῖ, φησὶν, ἔβριζον, ἀλλὰ καὶ ἐροῦσιν ἐν τῷ
 κυριαλευνίσσῳ. Τί τοῖσιν τῆς διδασκαλίας ἀφελὸς ὅταν
 εὐαγγέλιον μὴ διδάσκῃ. Ἀλλ' ἀντιθέτωμεν τὸ πρῶτον εἰπεῖ μοι
 38 ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ δὲ καὶ εἰς τὸ ἐκκλῆστον περιέτρεφε. Οὐ γὰρ μόνον
 εἰσάγετε, ἀλλὰ οὐδὲ ἑτεροὺς διδάσκετε τὰ πρακτικά, καὶ τὸ πολλῶν
 χαλεπωτέρου, ὅτι οὐ μόνον οὐ διδάσκετε τὰ τοῦ νόμου, ἀλλὰ
 καὶ τὰ ἐναντία διδάσκετε, βλασφημεῖν τὸν Θεόν, ὅπερ ἐναντίον
 ἐστὶ τῷ νόμῳ.

Ἄλλ' ἡ περιτομὴ μέγα, φησὶν. Ὁμολογῶ κίγῳ, ἀλλὰ
 ὅποτε; ὅταν ἔχῃ τὴν εἰδὴν περιτομῆς. Καὶ σκοπεῖ σκεπτεῖν,
 πῶς ἐκκλῆστον τῶν περὶ αὐτοῦ ἐπηγαγε λόγον. Οὐ γὰρ εὐθεὶς
 ἀπ' αὐτοῦ ἤρξατο ἐπειδὴ πολλὴ ἦν αὐτοῦ ἡ ὑπόληψις ἀλλ' ἡρῶν
 εἰδείξεν αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ μείζονος προσκεκρωκότας, καὶ τῆς εἰς

8 v. 22.

7 v. 23.

8 v. 24.

ἡμιμοίωτο ADEFGHI μισοῦνται Edd μισοῦνται ex corr B ἔσχον
 σ τ θεοῦ εἶχον παρ αὐτοῖς G ἄπο καὶ τα II I ὁ δὲ διδάσκων οὐκ
 διδασκαλίας δὲν ἡμῶς θεοῦ ἡμῶς AEFH ὁ ἐπηγὰς αὐτῶν αὐτῶν ἐπηγὰς
 A I F I αὐτοῦ ἐπηγὰς E H ὁ ἡσάϊος ADEFGHI ἡ καὶ δ
 AB EFGH ἡ καὶ καὶ δ x I καὶ δ δ x LI ἡ δ x καὶ δ x
 ἡ μὲν οὖν F II ἡ σκεπτεῖν, ὅταν Sic omnes. τότε, ὅταν Edd. et Isidore
 ἡ εἰς τὸν θ Edd τῶν οὖν A EFGHI

θεν ἱλασφῆμας αἰτίους τότε λοιπὸν λαβὼν τὸν ἀκροατὴν ¹κα- D
τεγνωκότα αὐτῶν, καὶ γομῶσας τὰς προαῖρας, ἔσπευγε τὸν περὶ
τῆς περιτομῆς λόγον, θαρρῶν, ὅτι οὐδεὶς ²παισὶν ψηφισαί-
λοιπὸν, καὶ φησὶ ³9. Περὶ μὲν γὰρ ἠφέλει, εἰν νόμον
πρασσει. Καίτοι γε ἐνὶν ἄλλως αὐτὴν ἐξέλεν, καὶ εἶπεν,
τί γὰρ ἐστὶν ἡ περιτομή, μὴ γὰρ καταρτίσματος ἐστὶ τοῦ
ἔχοντος, μὴ γὰρ προαιετέως ἡγαθῆς ἐκπαίδεξις. Καὶ γὰρ ἐν
ἡμῶν γίνεται ἡλικία, καὶ ὅτι ἐν τῇ ἑρηνῇ ⁴λε πάντες ἐμείναν
ἀπεριτμητοὶ χρόνον πολὺν καὶ ἐτερωθεῖ, ⁵ὅδε πολλαχόθεν ἴδοι
τις ὡς αὐτὴν τοὶ σφῆδρα ἀναγκαῶν ὤσαν. Ἀλλ' ὅμως οὐκ
ἐντευθεν αὐτὴν ἐκβαλλει, ἀλλ' ἴδεν μάλιστα ἐχρῆν, ἀπὸ τοῦ E
Ἀβραάμ. ⁶II γὰρ ἐπερὶ τὴν τῆς νίκης αὐτῆς, δεῖξαι ἐνταῖθεν
αὐτῇ πόσῃ εὐκαταφρονήτοι, ὅθεν αὐτοῖς αἰδέσιμος ἦ. Καί-
τοι γε ἡδε αὐτο λέγει, ὅτι καὶ οἱ προφῆται ἀπεριτμήτους ⁷κα-
λοῦσιν Ἰουδαίους, ἀλλ' αὐτὰ τοῦτα τῆς περιτομῆς ἐστὶν ἐλάτ-
τωμα, ἀλλὰ τῶν κακῶς αὐτὴν μετιόντων. Τὸ δὲ ζητούμενον,
δεῖξαι ὅτι καὶ ἐν ἡρίστοις ⁸ἴσθι οὐδεμίαν ἔσθιν ἔχει τοῦτο ὅδ'
κατασκευαίξει λοιπὸν. Καὶ ἐνταῖθα μὲν αὐ καρυγεὶ τὸν κα-
τερίρχην, ἀλλὰ προτερον ⁹ἐτέρωθεν αὐτὴν προκαταβαλὼν,
ἔσπερον ἐκείνον τηρεῖ, ¹⁰ἔταν τὸν ¹¹περὶ τῆς πίστεως ¹²εἰσάγη
λόγον, οὕτω λεγὼν ¹³10α Πως οὖν ¹⁴ἐλαχισθὴ τῷ Ἀβραάμ; ἐν
περιτομῇ ὄντι, ἢ ἐν ἀκροβυστίᾳ; ¹⁵Ἔως μὲν γὰρ αἱ πρὸς τὸν 475
ἔθνικον ¹⁶αὐτὴ καὶ τὸν ἀκροβυστον ἀγαν ¹⁷ζηται, οὐδὲν βαίλεται
τοιτῶν εἰπει, ¹⁸ἵνα μὴ σφῆδρα φορτικῶς ἢ ὅσαι δὲ πρὸς τὴν
πίστιν ἰπομαχῆται, τότε μεζόνως πρὸς αὐτὴν ἀποδίδεται.
Τοῖς μὲντοι πρὸς τὴν ἀκροβυστίαν ἢ μάχην ¹⁹διο καὶ ἰφειμίνως
πρὸς τὸν λόγον, καὶ φησὶ ²⁰11. Περιτομή μὲν γὰρ ἠφέλει,
εἰν νόμον πρῶσσει ²¹εἰν δὲ παραβάτης νόμον ἦ, ἢ περιτομή
σου ἀκροβυστία γεγόνε. Δύο γὰρ ἐνταῖθα ἀκροβυστίας καὶ
δύο περιτομῆς φησιν, ὥσπερ ²²καὶ δύο νόμους. Ἔστι γὰρ
νόμος ὁ φυσικὸς, καὶ ἔστιν ὁ γραπτὸς ἀλλὰ καὶ ²³μῖσος τοῦ- B

B v. 25.

10 Rom. ix. 12.

¹ κατεργ αὐτῶν om. G ² προσεγγ G ³ αὐτῶν B. ⁴ ἐρήμῃ] ῥέμα
absurde G. ⁵ δε accessit ex omnibus ⁶ οὐ σφ δὲ] ἀναγκασίαν σφ. J.
⁷ ἀπλοῦσι τοῖς] τοῦ D E. ⁸ καὶ accessit ex A B D E F G I. ⁹ δὴ] δὴ G.
¹⁰ ἐτερωθεν om. F H I. Statim αὐτῶν προκαταβαλὼν G. ¹¹ ὅταν] ὅτι D E.
¹² περὶ om. B. Statim τῆς om. D P. ¹³ εἰσάγει D E. εἰσαγάγ A F.
¹⁴ ἐλαχισθῇ, + η πιστι Edd. repugnantibus [bns. ¹⁵ αὐτὴ ταυτὴ ex corr. B.)
καὶ τὸν ἀκροβυστον] S. A B E F H. Edd. ea. τὸν ἀκροβυστον αὐτῇ, sed καὶ
ex dā apud Mox. Montef. καὶ πρὸς τὸν ἀκροβυστον om. αὐτῇ G. καὶ τὸν
ἀκροβυστον om. αὐτῇ I. Statim ἀγαν ¹⁶ζηται pro ἀγανίζετα A B D E. ¹⁷ αὐ-
μῶν πρῶσσει pro πρῶσσει τὸν νόμον omides. ¹⁸ εἰ om. E. ¹⁹ ὁ om. G.
²⁰ δ μῖσος Edd. δ deest in omnibus.

των ἢ διὰ τὰς ἐργων. Καὶ τούτοις πᾶς τῶν τρεῶν δεῖξις
 τοῦτους, καὶ ἐν μετ' ἑαυτοῦ. (ὅτι καὶ γὰρ ἴσθι τι μὴ εἶχον
 ἔχοντες, φησι. Πῶς νομοῦν, εἰς μεν; Τῶς γὰρ
 "φίστες τὰ νομοῦν τῶν. Πῶς, Τῶς δὲ τῶν ἐργων.
 "ὅς τοι νομοῦν μὴ ἔχεις. Πῶς, Τῶς γὰρ τῶν. ἔστι
 τοῖς εἰσι καὶ. Πῶς, Τῶς φησὶ καὶ ἑαυτοῦ. "ὅτι
 εἰδὲ αὐτοῦ τὸ ἔργον τὸ νομοῦν. Πῶς, Τῶς διὰ τῶν πρῶ-
 ξισι. Ἐκεῖνα "μὲν γὰρ ἔχοντες, οὗτοι καὶ γυμνασίων,
 οὗτος δὲ ἔχοντες ὁ δὲ τῶν φησὶς ὁ καὶ τῶν πρῶξισι καὶ
 τῶν μὲν τὰ γυμνασίων πρῶξισι, καὶ δὲ καὶ τῶν, τῶν δὲ α
 πρῶξισι. Τούτοις ἴσθι τῶν πρῶξισι καὶ τῶν καὶ τῶν
 ὅτε ἀπὸ φησὶς, "τε ἴσθι, τῶν γυμνασίων καὶ οὗτοι μὴ
 παρῇ, οὐδὲ φησὶς ἐκείνῳ, ἀλλὰ καὶ βλάτος μεγίστην. Κα
 τῶν οὐδὲν ἐπὶ τῶν φησὶς καὶ ἔχοντες. ἔστι δὲ γὰρ ἀρί-
 νει τὸν ἔτερον, ἴσθι τῶν καὶ τῶν ἐπὶ δὲ τοῦ γυμνασίου,
 "ὅτι κηρύττων μὴ ἀλλοτεῖς ἀλλοτεῖς, "ὅτι καὶ ἀπο-
 βυστῆς ἑαυτοῦ, μὴ μὲν ἡ φησὶς, ἀλλὰ καὶ ἡ ἀπὸ πρῶξισι
 καὶ περιτομῇ μὴ μὲν ἡ ἐν τῇ σαρκὶ ὁ δεύτερος δὲ ἡ πρῶ-
 τισι. Οὗτοι τῶν λεγῶν περιτομῇ τῶν καὶ τῶν ἑαυτοῦ
 Διδασκαλίας περιτομῇ, ἡν μάλιστα ὁ Παῦλος ζητεῖ, μᾶλλον δὲ κα
 ὁ νόμος. Ὅτι τῶν πᾶσι συγχωρεῖται τῶν τῶν λόγῳ, κα-
 θελε τῶν πρῶξισι. (ὅτι γὰρ εἴτε, πρῶξισι ἡ περιτομῇ, 32)
 ἀνέστην ἡ περιτομῇ, ἡ γὰρ πᾶσι ἀλλοτεῖς. Περιτομῇ μὲν
 γὰρ ὠφελεῖ, καὶ ὁ νόμος πρῶξισι. Καὶ εἴτε τῶν πρῶξισι
 λέγων, ὅτι λόγῳ καὶ οὐκ ἀντιλεγῶν ὅτι ἄλλοτε ἡ περιτομῇ
 ἄλλοτε, (ὅτι καὶ τῶν τῶν νομοῦν φησὶς ἔχοντες. ἔστι
 δὲ παραβῆτης νόμος ἡ, ἡ περιτομῇ τῶν καὶ τῶν γυμνασίων.
 Εὐὲν εἴπειν, οὐκ ἐστὶ ὠφελεῖ, ἡ μὴ ὁ νόμος. ἔστι, ἔστι. ἄλλοτε
 γυμνασίων αὐτῇ τοῖς ἰσθῶν, τῶν καὶ τῶν βλάτος, καὶ τῶν
 ὅπερ οὐκ ἐστὶ τῶν περιτομῇ, ἡν δὲ ὁ νόμος ἀλλοτεῖς τῶν τῶν μὴ
 μὴ αὐτῇ ἀπολεσάντων. ἔστι περ οὐκ τοῖς ἐν ἱερωσίνων ὅντας,

* δεικνύσι τοὺς τοὺς πρῶξισι δεικνύσι οὐκ ἐστὶν. * ἀπὸ τοῦ + δὲ. P. d. repug-
 nantibus. B. C. * τοῦ, ὅτι B. * μεν. quod abest. est. τῶν τῶν πρῶξισι
 πρῶξισι. * ἀλλοτεῖς. B. * ἀλλοτεῖς. I. * δε. sic. B. * ἀπὸ πρῶξισι. A. B. C. E.
 F. G. H. * πρῶξισι. B. C. * ἀπὸ πρῶξισι. A. B. C. E. * ἀπὸ accessi. ex omni-
 bus. * ἀπὸ πρῶξισι. B. C. * ἀπὸ πρῶξισι. A. B. C. E. * ἀπὸ πρῶξισι. A. B. C. E.
 γων. * γων. A. B. C. * γων. A. B. C. E. * γων. A. B. C. E. * γων. A. B. C. E.
 om. G. * ἑαυτοῦ. E. * ἑαυτοῦ. A. E. * ἑαυτοῦ. A. B. C. E. * ἑαυτοῦ. A. B. C. E.
 * πρῶξισι. A. B. C. E. * πρῶξισι. A. B. C. E. * πρῶξισι. A. B. C. E. * πρῶξισι. A. B. C. E.
 A. B. C. E. F. G. H. * πρῶξισι. A. B. C. E. * πρῶξισι. A. B. C. E. * πρῶξισι. A. B. C. E.
 corr. * πρῶξισι. A. B. C. E. * πρῶξισι. A. B. C. E. * πρῶξισι. A. B. C. E. * πρῶξισι. A. B. C. E.
 nec. * πρῶξισι. A. B. C. E. * πρῶξισι. A. B. C. E. * πρῶξισι. A. B. C. E. * πρῶξισι. A. B. C. E.
 hoc ord. G. * ἡ ἐξῆς. A. E.

εἶτα ἀλλοκομένους ἐκ μεγίστοις ἐγκλημασι· οἱ δὲ καί οἱ αὖτε ἀφελόμενα τῆς τῶν ἀκαρβουσίων τῆς, τότε καὶ οὕτως καὶ Πάυλος ἐπὶ ἡρώδην· Εἰπὼν γὰρ, ὅτι ἐπεὶ τοὶ παρὰ τὴν νόμον ἦσαν, ἐπὶ ἡρώδην, ὡς ἡ περιτομή σου ἀκαρβυσία γέγονε· καὶ δεῖξας ἀπεριτομήτον, κατὰ τὴν ἐξέλασιν τοῦ ἀδελφοῦ.

1. Ὅταν οὖν ἡ ἀκαρβυσία τῶν ἐκ τῶν νόμων φυλάττει, οἱ καὶ ἡ ἀκαρβυσία αὐτοῦ ἐκ περιτομῆς ἐμετατρέπηται· 2. Ὅρα τι πᾶσι· Οἱ λέγει, ὅτι ἡ ἀκαρβυσία τῶν περιτομῶν καὶ τοῦτο γὰρ σφοδρὰ ἡ ἐπαχθεὶς τῶν τότε αἰουόντων· ἀλλ' ὅτι ἡ ἀκαρβυσία περιτομῆς γέγονε. Καὶ ζητοῦντι ἐστὶ λατὸν περιτομῆς, καὶ τὴν ἀκαρβυσίαν καὶ λέγει, ὅτι περιτομῆς πράξις ἐστὶν ἀγαθὴ· καὶ ἀκαρβυσία πράξις πονηρά. Καὶ πρότερον μεταστῆσαι εἰς τὴν περιτομήν τὸν ἀκαρβυσίον τὸν πρῶτον ἔχοντα χρῆστας, καὶ τοὺς ἐμπεριτομῶν τοὺς ἐν διεφθαρμένῳ βίῳ εἰς τὴν ἀκαρβυσίαν ἐξελθόντων, οὕτως τὴν νίκην δίδωσι τῷ ἀκαρβυσίῳ. Καὶ οἱ λέγει, τῷ ἀκαρβυσίῳ, ἀλλ' ἐπὶ τὸ πρῶτον μεταστῆναι οὕτως λέγει, ὡς ἡ ἀκαρβυσία τοῦ αὐτοῦ εἰς περιτομήν μετατρέπεται· Καὶ οἱ αὖτε, λογιζήσεται, ἀλλὰ ἡ περιτομή· ὅτι ἐπὶ τῇ περιτομῇ ἦν ὡς περὶ καὶ ἀκαρβυσίαν οὐκ εἶπε, ἡ περιτομή σου ἀκαρβυσία λογιζέται, ἀλλὰ γέγονε· καὶ ἐπεὶ ἡ ἐκ φύσεως ἀκαρβυσία· Ὅρα ὅτι ἡ οὐκ εἶπε ἀκαρβυσίαν τῆς μεν ἐκ φύσεως, τὴν δὲ ἐκ προμερείας. Εἶτα οὕτως μεταστῆναι ἐκ φύσεως λέγει· Ἀλλ' οὐκ ἵσταται μέχρι ταύτης, ἀλλ' ἐπιχειρεῖ· Ὅτι τὸν νόμον τελούσα, τὴν τοῦ δὲ γυναικὸς καὶ περιτομῆς παρὰ τὴν νόμον· Ὅρα τῇ λεπτοτάτῃ αὐτοῦ σῴσιν· Οἱ αὖτε, ὡς ἐκ φύσεως ἀκαρβυσίαν τῇ περιτομῇ κρινεῖ, ἀλλὰ, ἐπεὶ μὲν ἡ νίκη ἦν, τῇ ἀκαρβυσίᾳ ἐστίγει· ἐπεὶ δὲ ἡ ἡττὰ ἦν, οὐκ εἶπε τῇ περιτομῇ ἐστίγει ἡττῶμεν, ἀλλὰ τὸν αὐτὴν ἔχοντα Ἰουδαίον, φερόμενος διὰ τῶν ῥημάτων πληξαι τὸν ἀκαρβυσίαν· Καὶ οἱ αὖτε, σὲ τὸν νόμον ἔχοντα καὶ περιτομήν, ἀλλ' ἔτι ἡμερωτέρον, ὡς τὸν διὰ γυναικὸς καὶ

II 26.

II 27.

* δι' οὗ G ὁ δὲ μὲν I ὁ μετατρέπεται B D F Mox 8 λογιζέ-
σεται A F G H I περιτρέπεται F I ἡ περιτομή G ἡ περιτομή
ἀκαρβυσία καὶ ἡ ἀκαρβυσία περιτομῆς F H I καὶ ἐστὶν λατὸν λατὸν τι
νόμος A B F F H I Status ἡ περιτομή A H I ἡ περιτομή G Status ἡ
ἀκαρβυσία περιτομῆς A καὶ ἡ ἀκαρβυσία E H I ἡ περιτομή B D F F G H I καὶ
καὶ A καὶ ἡ ἀκαρβυσία καὶ περιτομῆς G Status τῇ ἐκ φύσεως
om G ὡς αὐτὴν om G καὶ E καὶ μετατρέπεται B D E Mox 8
Vid. Alap. τῇ ἐκ φύσεως καὶ G ἡ ὁ, ἡ E H I ὁ, om. B F
G H I τῇ om E ὡς om G ὡς om. A F G H I Status ἡ
om. B D E. καὶ om G

νικῆν. Ταύτων γὰρ ὁμολογηθέντος, ἐξ ἀναγκῆς ἡ περιτομὴ
 τῆ σαρκὸς ἐκτελέγεται καὶ ἱκανοῦται, ἵτις κοιταχοὶ θίσι χρεια B
 "(1) τιν γὰρ οὐκ ἔλλειψεν χωρὶς τούτων συζῆται, ὁ δὲ Ἰου-
 δαῖος μετὰ τούτων κατέλυσται ἔστηκεν ἄργῶν ὁ Ἰουδαϊσμός.
 "Ἐλλήνων δὲ πάλιν οἱ τοὶ εἰδωλολάτρῃ, ἀλλὰ τοὶ θεωροῦντες καὶ
 ἐμπεριστατοὶ καὶ τῶν κομικῶν παρατηρήσεων ἀππλάγμενοι φησὶ
 "Ἦν οὖν το περισσὸν τοῖς Ἰουδαίοις," Ἐκείδη πάντα
 ἐξέβαλε τὴν ἀκροασιν, τὴν διδασκαλίαν, τὸ ὄνομα αὐτοῖς Ἰου-
 δαίου, τὴν περιτομὴν, τὰ ἅλλα πάντα, οἷον αὐτοὶ λέγουσι, ὅτι ὁ
 ἐν τῷ φανερῷ Ἰουδαῖος οὐκ ἔστιν, ἀλλ' ὁ ἐν τῷ κρυπτῷ, οὐκ
 ἁπλῶς ἀντὶθεῖν ἰσχυροποιεῖται, καὶ πρὸς αὐτὴν ἵσταται. Τίς
 δὲ ἦν ἡ ἀπίσθησις, Εἰ μὲν φησὶν, ὠφελεῖ ταῦτα, τίος C
 ἔνκευ καὶ ἐλλείπει το ἔθνος, καὶ περιτομὴ ἐδόθη, Τί οὖν ποιῇ,
 καὶ πῶς αὐτὸν λείπει. Δὲ ἄνθρωποι καὶ ἀνωτέρω. Ὡς περ
 γὰρ εἰς τὰ ἐγκύκλια αὐτῶν εἶπεν, ἀλλὰ το θεοὶ τὰς ἐνερ-
 γειαις, οἱ τὰ ἡσυχίων κατορθώματα το γὰρ Ἰουδαῖοι οὐκ ἀ-
 ζιστοῦν, καὶ γινώσκουσιν τὸ θέλημα, καὶ δοκιμαζέτω τὰ διαφέροντα,
 οὐκ ἡσυχίαν ἢ κατόρθωμα, ἀλλὰ τῆς τοῦ θεοῦ χριτος ὅπερ
 καὶ οὐκ εἰδόμενοι αὐτοῖς ὁ προφήτης ἔλεγεν. "Ὅτι ἐκείνησιν
 αὐτῶν παντὶ ἔθνεϊ, καὶ τὰ ἔμματα αὐτοῖς οὐκ ἐδῆλασεν αὐτοῖς"
 καὶ οὐ Μωυσῆς πάλιν, "Ἐρατήσατε, εἰ γέγονε κατὰ τὸ ῥήμα
 τοῦτο, φησὶν, εἰ ἤκουσεν ἔθνος φωνὴν θεοῦ ζῶντος ἐκ μέσου D
 τῆς πυρρῆς, καὶ ἔζησε" τοῦτο δὲ καὶ ἐνταῦθα ποιεῖ. Ὡς περ
 γὰρ. ὅτε ἔλεγε περὶ τῆς περιτομῆς, οὐκ εἶπεν, ὅτι ἡ δὲ περι-
 τομὴ οὐδὲν ὠφελεῖ χωρὶς βίου, ἀλλὰ, περιτομὴ ὠφελεῖ
 μετὰ βίου, τὸ αὐτὸ μὲν ἀπλῶν, ἡμερώτερον δὲ καὶ πάλιν,
 "Ἦν δὲ παρὶς τοῦ νομοῦ ἡς," οὐκ εἶπεν, "οὐδὲν ὠφελεῖ σὺ ὁ
 ἐμπεριστατός, ἀλλ' ἡ περιτομὴ σου ἀκροβυστία γέγονε" καὶ
 μετὰ ταῦτα δὲ πάλιν, "Κρίνει, φησὶν, ἡ ἀκροβυστία, οὐκ τὴν
 περιτομὴν, ἀλλὰ, "σὲ τὸν πυρρῆς τοῦ νομοῦ, ὁ κτῶν μεν νο-
 μῶν φειδόμενος, τοὺς δὲ ἀνθρώπους βαλλὼν οὕτω καὶ ἐν- E
 τὴν θύαν ποιεῖ. Ἄνθρωποι γὰρ αὐτῷ τοῦτο, καὶ εἰπὼν, "Τί οὖν
 το περισσὸν τοῖς Ἰουδαίοις," οὐκ εἶπεν, ὅτι οὐδὲν, ἀλλὰ

16 CAP. II 1-2

17 Pa. c. 11 v. 9. Deut. 10. 16.

τὸ τοῦτο E. ὡς παραβάσεων G. αὐτοῖς τὸ τὸν B. ὡς τοῖς λέγουσι τοῦ-
 το λέγει E. Post λέγειν μετὰ τῆς αὐτοῖς γὰρ ὁ ἐν τῷ φ. Ἰουδαῖος ἔστιν. ὡς ἡ
 pro. ἐπὶ A B F H I. Neutrota habent E G. ὡς αὐτοῖς G. Statim καὶ τὰ
 ἀνωτέρω Edd. τα δεῖται ἡ ἀνωτέρω. ὡς περ γὰρ ὅπερ G. ὡς τὸ θέλη-
 ματα H. ἀκροβυστία G. τὸ ἀκροβυστία B D. κατὰ τὸ ῥήμα κατορ-
 θωμ. G. ὡς τοῖς, quod abest ante Montei. καὶ τὰ A B D E F H I. ὡς ὅτι
 οἱ I. δε. om. G. ὡς ὅτι om. G. οὐδὲν ὡς οὐδὲν D E. Statim
 ὡς ὅτι E H. ὡς ὅτι σὺ αὐτὸς περιτομὴ G. ὡς τοῖς μεν νομῶν φ. I. ὡς ἀν-
 τιθεῖται G. γὰρ om. I. ὡς ὅτι om. A E F H I.

συνέβραμε τῷ λόγῳ, καὶ ὁ δὲ τῶν ἐξῆς αὐτὸ πάντα ἀνέλε καὶ
 εἶδε ξεῖνα μὲν ἀπὸ τῆς τῆς προεδρίας. Καὶ τότε,
 ἐγὼ λέγω, τὸν ἑβραῖον εἰς μέσον ἀγαγόντα. "Τί γὰρ τὸ
 πεπαισμένον τοῦ Ἰουδαίου φησὶ, ὃ τὸ ἡ ἀφελεία τῆς περιτομῆς;
 14 Πᾶσι καὶ πάντα τρώσκει. Πρῶτον ἔπειτα, ὅτι ἐπιστεβήσαν
 τα ἅγια τὰ θεοῦ. Ἐπειτα, ὅτι ἐφθην εἶπαι, οὐδὲν τὰ
 καταρθεύματα ὑμῶν, ἀλλὰ τοῦ θεοῦ τὰς ἐνέργειαις ἀρι-
 θμῶνται. Τί δὲ ἐστίν, "ἐπιστεβήσαν." "Ὅτι αὐτοὶ ἐνεχειρί-
 478 σθῆσαν τὸν κριν, ὅτι ἡ τοιοῦτον ἀξίους εἶναι ἐνομίσαν, ὥς
 πιστεῖσθαι χρῆσταις αὐτοῖς ἵναθεν κατενεχθέντας. Καὶ οἶδα
 μὲν, ὅτι τινες τοῦ "ἐπιστεβήσαν," οὐκ ἐπὶ τῶν Ἰουδαίων
 λεγούτων, ἀλλ' ἐπὶ τῶν λογίων, τουτέστιν, ὅτι ἐπιστεβή ὁ
 νόμος ἀλλὰ τοῦ ἐξῆς οὐκ ἀφίησι τούτου νομίζεσθαι. Πρῶτον
 μὲν γὰρ κατηγοροῦν αὐτῶν τὰντα λέγει, καὶ δεικνύς πολλὰς
 μὲν ἵναθεν, πολὺν πάντας ἐνέργειαις, πολλὰς δὲ ἐπὶ δεξαμένους
 ἀγνωμασίην. Ἐπειτα δὲ καὶ ὅτι ἐξῆς τούτου δηλοῖ ἐπήγαγε
 γὰρ ὅτι "Τί γάρ, εἰ ἡπίστησάν τινες;" Εἰ δὲ ἡπίστησαν πῶς
 τινὲς φησὶν, ὅτι ἐπιστεβήσαν τὰ λόγια, Τί οὖν φησὶ. "Ὅτι
 Βὺ θεὸς αὐτοῖς τὰντα ἐπιστασε, οὐκ ὅτι αὐτοὶ τοῖς λόγοις
 ἐπίστευσαν ἐπεὶ πῶς ἔχει λόγοι ὁ τοῦ ἐξῆς, καὶ γὰρ ἐπήγαγε
 "Τί γάρ, εἰ ἡπίστησάν τινες;" Καὶ τὸ μετὰ τοῦτο δὲ τὸ
 αὐτὸ δηλοῖ προσέθηκε γὰρ καὶ τὸν λόγον. "Ἐμὴ ἡ ἀπιστία
 οὐτῶν τὴν πίστιν τοῦ θεοῦ καταργήσει. 20 Μὴ γὰρ
 "Τὸ τοῖνον, "ἐπισταθήσεται," τοῦ θεοῦ τὴν δύναμιν ἀπαλλήπτει
 Σὺ δὲ μοι σκοπεῖ καὶ ἐπὶ ἔθρα σύνεσι. Τῇ γὰρ κατὰ τὴν 141
 αὐτῶν οἱ παρ' αὐτοῦ καὶ ἐισαγεῖ, ἀλλ' ὡς ἐξ ἀντιθέσεως
 ὡς αὐτὸς εἶλεγε, ἀλλ' ὡς αὐτὸς εἶλεγε, καὶ τὸ ὅφελος τῆς περιτομῆς
 142 τῆς αὐτῆς, οἱ γὰρ ἐχρησάμενοι αὐτῇ ἐς θεὸν ἐπιστεβήσαν γὰρ
 τὸν νόμον, καὶ ἡπίστησαν. Καὶ τίνες οἱ σφραγίσαντες ἡπίστη-
 γορος, ἀλλ' ὡς τὸν θεὸν ἀπαλλύττων ἐγκλημῆται τὸν πᾶσι

14 v. 2.

14 v. 3.

14 v. 4.

"συνέβραμε]+μέν]

"αὐτοὶ καὶ τὸν καὶ τὸν αὐτὸ A D F G H I ἡπίστη

π Ε αὐτὸν π Η

Ρ καὶ οὐκ εἰ

γὰρ τὸν αὐτὸν αὐτὸν

αὐτὸν

cebat ex omni bus

ἀριθμοῦ αὐτῆς

αὐτὸν αὐτὸν αὐτὸν

αὐτὸν

G τὸν αὐτὸν A F G H I

τοῦτο καὶ τὸν αὐτὸν

αὐτὸν αὐτὸν αὐτὸν

αὐτὸν

in libro omnibus (sed in I

superest) manu eius

αὐτὸν αὐτὸν αὐτὸν

αὐτὸν

enominat pro nominibus omnibus

αὐτὸν αὐτὸν αὐτὸν

αὐτὸν αὐτὸν αὐτὸν

αὐτὸν

ἐξῆς] τοῦ λογιζέσθαι G

αὐτὸν αὐτὸν αὐτὸν

αὐτὸν αὐτὸν αὐτὸν

αὐτὸν

ἐξῆς G αὐτὸν αὐτὸν I

Μοι αὐτὸν αὐτὸν αὐτὸν

αὐτὸν αὐτὸν αὐτὸν

αὐτὸν

αὐτὸν αὐτὸν Edd repugnans

αὐτὸν αὐτὸν αὐτὸν

αὐτὸν αὐτὸν αὐτὸν

αὐτὸν

τά H] τὸν αὐτὸν αὐτὸν

Sic nostri omnes

αὐτὸν αὐτὸν αὐτὸν

αὐτὸν

αὐτὸν αὐτὸν A E F H I

ἐπὶ αὐτὸν αὐτὸν αὐτὸν

αὐτὸν αὐτὸν αὐτὸν

αὐτὸν

Αὐτὸς μὲν γὰρ τὰ παρ' εαυτοῦ πάντα ἐποίησεν, ἐκείνοι δὲ οὐδὲ οὕτως ἐγένεοντο βέλτιον.

Εἶτα ἐκ τούτου πάλιν αἱ ἑσπεραν ἀνακίπτουσιν εἰς Βρίσκον ὄγε, καὶ φησὶ· Ἐγὼ δὲ ἡ ἀλλοτρίω θεῷ ἑκαιοσύνην ἀνέστημι, τι ἐροῦμεν, μὴ ἰδὼς ὁ θεὸς ὁ ἐπιφάνων τὴν ὁργὴν, κατὰ ἑβραϊκὸν λέγω· Με γίνονται· Ἀποτομὴ ἀποτμήσκει τοὺς ἑβραῖους· Ἐπειδὴ δὲ τὸ τοῦ αὐτοῦ ἀναγκαῖον αὐτὸ σφαιρύτερον εἶπεν· Ἐγὼ οὖν ἔτι φησὶ· Ἐτίμησε τοὺς Ἰουδαίους ὁ θεός, ἑβραῖοι αὐτὸν ἐκείνοι. Τοῦτο αὐτὸν ποιεῖ κησά, καὶ πολλοὶ οἱ καὶ διὰ τὴν φιλάνθρωπίαν, ὅτι καὶ τοιοῦτους αὐτὸς ἐτίμησεν· Οὐκοῦν ἔτι δὲ ὑβρίσασιν, φησὶν, ἡμεῖς καὶ ᾗκησασιν, διὰ τοῦτο ὁ θεὸς ἐτίμησεν, καὶ ἡ δικαιοσύνη αὐτοῦ λαμπρὴ ἐφάνη. Τίτος αὖτε εἶπεν κολλίζοντες, φησὶν, αἰτίας αὐτῆς τοῖς κησάσι γενομένοις δι' ὧν ἑβραῖοι. Πῶς οὖν αὐτὸ λέει· Ἐγὼ κησά, τὴν ἑβραῖαν, ἡ τὴν τάλαν· Ἐγὼ γὰρ αὐτός, φησὶ, σὲ τὴν κησά ἐγένοντο κατὰ ταῦτα· καὶ λίζοντες, ἡ δὲ καὶ τὸ ἡγικέμενον εἰς δὲ οὐκ ἔδεικται, καὶ λίζοντες ἐκείνους αὐτῶς τῆς κησά γενομένοις· Καὶ ἔτι τὸν ἐκείνους τὴν ἀποστολικὴν· Εἰπω γὰρ· Ἐγὼ κησά, ἡ τὴν ἐβραῖαν τὴν ὁργὴν· Ἐπειδὴ γὰρ· κατὰ ἑβραϊκὸν λέγω· Ἐγὼ οὖν εἶπεν, κατὰ αὐθιπικὸν ἀδιαλεχθεὶς λογισμῶν· Πολλοὶ γὰρ κατὰ τὰ παρ' ἡμῶν δοκούντα εἶναι δίκαια περὶ τῆς τοῦ θεοῦ δικαιοσύνης καὶ ἔχει τινὰς καὶ ἑτέρας ἀπαιρήσεις λόγων· Ἐγὼ ἔπειδὴ, αὐτῶς φησὶν, καὶ ἐκ δευτέρου τὴν τὴν λέγει πάλιν· Ἐγὼ ἔγωγε ἡ ἀληθεῖα τοῦ θεοῦ ἐν τῇ ἐκείνῃ φαιδρατῇ ἐπερσάσιν εἰς τὴν δίκαιαν αὐτοῦ, τι ἐγὼ λέγω ὡς ἀμαρτωλὸς κησά, Ἐγὼ γὰρ ὁ θεός, φησὶ, φιλάνθρωπος καὶ δίκαιος ἐφάνη καὶ ἡγάθη, ἐξ ὧν σὺ παρήκουσας, οὐ μόνον οὐκ οφείλεις κολάζεσθαι, ἀλλὰ καὶ ἐνεργεῖσθαι· Καὶ δὲ τοῦτο, εἰρεθίστηναι τὸ ἄτακτον ἐκεῖνο, καὶ παρὰ πολλῶν περιφερόμενον, τὸ ἐκ τῶν κακῶν εἶναι τὰ κακά, καὶ ἅπτα τῶν κακῶν τὰ κακά· καὶ ἀπὸ τῆς δύσεως θάλασσαν, καὶ κολάζονται ἰδὼν φαίνεσθαι, ἡ μὴ κολάζονται ἀπὸ τῶν ημετέρων κακῶν· Ἐγὼ κησά, ἡ τὴν κησά, ἡ τὴν ἀπὸ τῶν ημετέρων κακῶν· Ἐγὼ κησά, ἡ τὴν κησά, ἡ τὴν ἀπὸ τῶν ημετέρων κακῶν.

311, 6

224 ;

ἐβραῖον] ἑβραῖον G ἑβραῖον G Statim τι ἐπὶ τὸν idem ποιεῖν omnes. Edebat τὸ τοῦτο δε.

ἐβραῖον] ἑβραῖον G Statim τι ἐπὶ τὸν idem ποιεῖν omnes. Edebat τὸ τοῦτο δε.

ἐβραῖον] ἑβραῖον G Statim τι ἐπὶ τὸν idem ποιεῖν omnes. Edebat τὸ τοῦτο δε.

ἐβραῖον] ἑβραῖον G Statim τι ἐπὶ τὸν idem ποιεῖν omnes. Edebat τὸ τοῦτο δε.

ἐβραῖον] ἑβραῖον G Statim τι ἐπὶ τὸν idem ποιεῖν omnes. Edebat τὸ τοῦτο δε.

ἐγὼ οὖν] Sic

αὐτὸ G

οὖν accen-

κολάζει H

καὶ τὸ τοῦτο

καὶ τὸ τοῦτο

καὶ τὸ τοῦτο

καὶ τὸ τοῦτο

καὶ τὸ τοῦτο

τριτοκατεργα δοθέντα ἐν ἀδικίαις. Εἴτε γάρ μοι τί πρὸς
 τί Ἑλλήνι ἐμὴ ἀπειλή, καὶ πλεονεξίᾳ ἀπατηθῇ τῆς
 ἑὲς ἐκδολετρίας, ἐπιγραφῇ τοῦ θεοῦ, ἢ μηδὲ ἀργίᾳ καὶ χρυσῷ
 πρὸς τί. Ἄρ' οὐν οἱ γελῶσι καὶ εἰρή, σάιτα ταῖτα ἱ- B
 λεγόντες προτεροί. Οἱ γὰρ ἐστὶν ὅσον Ἑλλήνις ἵντι ἐκδο-
 λερὴν καὶ Χριστιανὸν ἵνα ἢ τοῦτο ἀπὸ τοῦτο πλημελεῖ.
 Πῶς γὰρ ἐκδολετρία ἐστὶν. Ἐπιγραφῇ τῆς ἐκδολετρίας
 ἐκείνη ἐκείνη τῆς οὐκ ἀπαγόντες τῆς γὰρ πλεονεξίας
 ἐγγυτεροί ἐσσι. Ὅτι οὐκ ἐσσι μὴ πειθόμενοι, πῶς ἐτέ-
 ρως ἐπιστάμενοι. Ἐἴ γὰρ ὁ τῆς οὐκίαι τῆς ἐκείνης μὴ προσετῶς
 καλῶς, ποδὲ ἐκκλησίᾳ ἐκκλησίᾳ πᾶσι ὁ μὴδὲ τῆς ἐκείνης
 ψυχῆς προσετῶς, ἐκείνης ἐκδολετρία. Διὸ γὰρ μοι
 τοῦτο εἶπες, ὅτι οἱ προσετῶς ἐκδολετρία χρυσῷ. Ἀλλ' ἐκεῖνο
 μοι διέξῃ, ὅτι οἱ προσετῶς ἐκδολετρία, ἢ τοῦτο κλίνει. Κ- C
 γὰρ διηφίροι ἐκδολετρία τρεῖς καὶ μὴ τῶν μνηστικῶν
 ἡγεῖται κίριον, ὁ δὲ τὴν κοιλίαν θεοῦ, ὁ δὲ ἐκείνης ἐπ' αὐτῇ
 χαλεπωτάτη. Ἀλλ' οἱ ἐκδολετρία μὴς βίβας καθίπερ οἱ
 Ἑλλήνες. Ἀλλὰ το πάλιν χαλεπωτέραν τῆς σπουδῆς ἵκατα
 σφίγγει ψυχῆς. Ἀλλ' οἱ ἀμπεῖς τὰ γεῖτα καὶ προσ-
 κινεῖς. Ἀλλὰ μετὰ πλεονεξίας ἐκδολετρία, πᾶσι πάντα, ἅπερ ἂν
 ἐπιταξίῃ καὶ ἡ γαστήρ, καὶ τὸ χρυσῷ, καὶ ἡ τῆς ἐκδολετρίας
 τῆς ἐκείνης. Ἐπὶ καὶ Ἑλλήνες διὰ τοῦτο εἰσι βδελυκτοί, ὅτι
 τὰ πᾶσι ἡμῶν ἐκδολετρία, τὴν μετ' ἐκδολετρία Ἀφροδίτῃ,
 τὸν δὲ θεοῦ Ἄρειν, τὴν δὲ μέθην Διοσκῶν προτετῶντες. D
 Εἴ δὲ οὐ γελῶς εἶδοις σι, καθίπερ ἐκεῖνοι, ἀλλὰ μετὰ πολ-
 λης τῆς προτετῶς τοῖς αἰτοῖς ἐκδολετρία παθεῖ, τὰ μέλη
 τοῦ Χριστοῦ ἐκδολετρία ποικῶν μέλη, καὶ ταῖς ἄλλαις σπουδῆς
 πλείων παρανομίαις. Διὸ παρὲν καλῶ, τῆς ὑποπτίας τὴν ἐκδο-
 λετρία ἐκδολετρία, φεγγεῖν τὴν ἐκδολετρία ὡς γὰρ ὁ
 Πάσλος καλῶ τὴν πλεονεξίαν ἐκδολετρία δὲ μὴ τὴν ἐκδολετρία
 πλεονεξίαν μοῖον, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐκδολετρία ποικῶν, καὶ τὴν ἐκδολετρία
 ἱματίοις, καὶ τὴν ἐκδολετρία ἐκδολετρία, καὶ τὴν ἐκδολετρία ἁπασι.

ὁ ἐκδολετρία ἐκδολετρία A B D I ὁ μὴδὲ μὴ D E ὁ ἐκδολετρία σι
 A F F H faciente I ὁ ἀπαγόντες ἐκδολετρία ἀπαγόντες G ὁ πλεονεξίας E
 F H et ante cor. G ὁ γὰρ γὰρ A H ὁ γὰρ τῆς οὐκίαι τῆς οὐκίαι πρ
 E ὁ εἶπες A B D G H I et ex cor. F. Edebatat εἶπες ὁ μνηστικῶν
 πρὸ μαρτυρίας A B D E F G H ὁ ἐκδολετρία I ὁ ἐκδολετρία ἐκδολετρία A
 D E F H ἐκδολετρία G ἐκδολετρία Edd ὁ Ἑλλήνες Edd οἱ σι
 A B E G H ὁ ἡμῶν γὰρ liberat est in A B D E F H Pro ἡμῶν,
 τῶν σι habet G. Stas ἐκδολετρία πρὸ ἐκδολετρία σι
 D F F G H ἄρειν Edd ὁ ἐκδολετρία ἡγεῖται ord B F G ὁ ἐκδολετρία G.
 ὁ πλεονεξίας ποικῶν μέλη τῶν μέλη πλεονεξίας ποικῶν ποικῶν
 D I H σι σι A E H I σι σι B D σι σι Edd ὁ φεγγεῖν δὲ ἐκδολετρία
 ὁ ἐκδολετρία καὶ τὴν ποικῶν ἐκδολετρία I ὁ ἐκδολετρία A D E.

Ε καὶ γὰρ πολλῶ χαλεπότεραν δώσωμεν δίκαν ἡμῖς μὴ πε-
 θόμενοι τῆς τοῦ θεοῦ νόμου. ²¹ Ο ἄ γαρ δοῖλος, φησὶν, ὁ
 εἰδὼς τὸ θελημα τοῦ κυρίου αὐτοῦ καὶ μὴ περὶ τῆς δαρεσθῆναι
²² πολλὰς. ²³ Ἰν' οὖν καὶ τῇ κοίτῃ οὐκ ἀφ' ἧς γινώσκῃται ἡ
 καὶ ἑτέροις καὶ ἑαυτοῖς γεννηθεὶς χρῆσθαι, τίσαν καὶ ἀπὸ
 τῆς ψυχῆς ἐκβαλόντες, ἐλθόμεθα τῇ ἀρετῇ. (ὅτε γὰρ καὶ
 τῶν μελλόντων ἐταξόμεθα ἀγαθῶν ὧν γενομένου καὶ τῶν
 ἡμετέρας, χύριτ καὶ φιλανθρωπίᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
 Χριστοῦ μεθ' οὗ τῷ πατρὶ ἄξιον ἔμα τῷ ἰσχυρῷ πνεύματι, ἐν
 τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

482

ΛΟΓΟΣ Η.

¹ Τί οὖν προκατέχομεν περισσό; Ἡτις σάμεθα ὅ γαρ Ἰου-
 δαίους τε καὶ Ἕλληνας πάντας ἐν ἡμαρτανίᾳ καὶ ἀκαθίᾳ
 γέγραπται. (ὅτι ἔστι διαβολὴ οὐδὲ εἶ, οὐκ ἔστιν ὁ σωτήρ,
 οὐκ ἔστιν ὁ ἐκζητῶν τὸν θεόν. Πάντες ἐξέλιπον, ἅμα
 ἡχρησώθησαν. οὐκ ἔστι ποιῶν χρηστὰ, οὐκ ἔστιν ἕως
 ἐνός. Τίς ἀνεργμένος ὁ λυρὺξ αὐτῶν τῆς γλώσσης.

Β αὐτῶν ἰδολοῖσαν, ἡσπιδῶν τὰ τα χιῶν αὐτῶν, ὡς τὴν
 στόμα ἡρῆς καὶ πικρίας γέμει, ὅξεις οἱ πιδίς αὐτῶν ἐλχέ-
 σιμα σίντριμμα καὶ ταλαιπωρία ἐν ταῖς εἰσὶν κτῆν, καὶ
 ὁδὸν εἰρηνης οὐκ ἔγνωσαν. οὐκ ἔστι φόβος θεοῦ ἀπέναντι τῶν
 ὀφθαλμῶν αὐτῶν.

ΚΑΤΗΓΟΡΗΣΕΝ Ἑλλήνων, κατηγόρησεν Ἰουδαίων. (44.)

ἀκόλουθον ἦν εἰπεῖν τὴν δικαιοσύνην λοιπὸν τὴν διὰ τῆς πε-
 ς σῶσεως. Εἰ γὰρ μήτε ὁ τῆς φύσεως ὤκησε νόμος, μήτε ὁ
 γραπτὸς ἐποίησέ τι πλεον, ἀλλ' ἀμφότεροι τοὺς αὐτοὺς εἰς θεόν
 αὐτοῖς χρησαμένους ἐβάρησαν, καὶ μείζονος ἔδειξαν καλύψεως
 ὄντας ἀξίους, ἀναγκαῖα λοιπὸν ἢ διὰ τῆς χάριτος σωτηρίας.
 Εἰπέ τοίνυν αὐτῇ ὁ Παῦλος καὶ δεῖξον. Ἀλλ' ἀξίον ἡμῶν,
 τὸ ἱσχυρὸν τῶν Ἰουδαίων ὑποφωτισμένον ἀλλ' ἐπὶ τὴν κατηγορίαν
 αὐτῶν παλιν ἵγει τὸν λόγον. Καὶ πρῶτον εἰσαγγεῖ κατη-
 γορον τὸν Δαυὶδ ἐν ταῖς λέγουσιν διὰ πολλόν ὑπὲρ ἐν
 βραχεὶ πάντα εἶπεν Ἡσαΐας, ἰσχυρὸν κατασκευάζων αὐτοῖς

1 Luc. 22. 47.

1 Cor. III. 7. 9-12.

1 Θεοῦ A B D E F H I κυρίου Edd 2 γὰρ] γὰρ G αὐτοὶ om. G
 Ἰδοὺ μοι παῖδας add αὐτοὺς 3 πολλὰ F H 4 διαφ. τὴν τὴν τὴν τὴν
 διαφ. omnes. 5 ἐκκαλεσθέντες E G 6 τε ἐξομῶν A B E I H I ἔπειτα
 ἐξομῶν τὴν 7 ἀξίως 8 9 αἰσθῆται, 10 E Hrm VIII 11 Vid. Annot. 12 γὰρ
 om. E 13 τα αὐτὰ A D E F H I τὰτα τὴν

χαλινόν. ὥστε μὴ ἀπειρηθεῖσαι, ^αμηδὲ τῶν περὶ τῆς πίστεως Δ
 γεγραμμένων λόγων ἰατῶν ἀπειρηθῆναι τινὰ τῶν ἀκούοντων,
 καθὼς τὰς τῶν προφητῶν ^βπικτελεμμένους κατηγορίας
 Καὶ γὰρ τρεῖς τίθησιν περὶ τοῦ προφήτου, ὅτι, ἑτε πάντες
 ομοῦ τὰ κακὰ ἐπραττοῦν, λέγων, καὶ ὅτι οὐκ ἄναμ' ἔξ τὰ καλὰ
 τοῖς κακοῖς, ἀλλὰ τὴν κυκλικὴν ἔσθην μετέβησαν, καὶ ὅτι μετ'
 ἐπ' αὐτοῖς ταύτην ἀπίστης. ^γἘπει καὶ μὴ λέγουσι, τί οὖν, εἰ
 πρὸς ἑτέρας ταῦτα εἴρηται, ἐπεγαγεν ^δὉ δὲ οὖν, ὅτι
 ὅσα οὗ νόμος λέγει, τοῖς ἐν τῷ νόμῳ λαλεῖ. Διὰ τοι τοῦτο
 μετὰ τοῖς Ἰουδαῖον τὸν ὁμολογημένον πρὸς αὐτοὺς ἀποτεινόμενον,
 ἐπεισηγγίγε τοι Δαδὲ ἵνα δείξῃ καὶ ταῦτα τῆς αὐτῆς
 οὐκ ἀκρίβειας. Ποιῶν γὰρ ἦν ἐπιγὰρ, φησιν, ἑτέρων κατηγο- Ε
 ροῦν τοι εἰς τὴν ἑμμετέραν ^εἐκ τῶν ἀποσταλέντων προφη-
 την, ὅτι γὰρ ὁ νόμος ἑτέρος εἶσθην, ἀλλὰ καὶ τινὰς, δε
 ἔκ τινος οὐκ εἴπεν οὐδὲν, δε, ὅτι ὅσα ὁ προφήτης λέγει, ἀλλ',
 ὅσα οὗ νόμος λαλεῖ, ὅτι τὴν παλαιὰν ἀπίστην νόμον
 καλεῖν εἴσθην οὗ νόμος. Καὶ γὰρ ἀλλαχὺ φησι, ^ζΤὸν
 νόμον οὐκ ἀκούετε, ὅτι Ἀβραάμ ἐο νεὺς ἔσχε, καὶ ἐνταίφει
 τοῖς ψαλμοῖς νόμον ἐκείνου ἐκείν. Ὁ δὲ οὖν, ὅτι ὅσα ὁ
 νόμος λέγει, τοῖς ἐν τῷ νόμῳ λαλεῖ. Ἐντα δὲ οὖν οὐδὲ
 ἀπλῶς ταῦτα λεγόμενα κατηγορίας εἴσθην, ἀλλ' ἵνα τῇ πιστεὶ
 προωδοποιήσῃ ^ηπαλιν. Τούτῃ τῆς παλαιῆς πρὸς τὴν καινὴν 483
 ἡ συγγένεια, ὅτι καὶ αἱ κατηγορίαι καὶ οἱ ἐλεγχοὶ διὰ τοῦτο
 πάντες ἐγίνοντο. ἵνα λαμπρὰ κατὰ τοῖς ἀκούουσιν προέγῃ τῆς
 πίστεως ἡ θεωρία. Ἐπειδὴ γὰρ τοῦτο μάλιστα Ἰουδαῖος ἀπώ-
 λισε το μετὰ φρονεῖν ἐφ' ἑαυτοῖς ὅπερ οὖν καὶ προὐκὸν ἐλέγετο,
 ὅτι ^θἈκούοντες τοι θεοὶ τὴν δικαιοσύνην, καὶ τὴν ἰδίαν
 δικαιοσύνην ζητεῖτε στήται, τῇ δικαιοσύνῃ τοῦ θεοῦ οὐχ
 ὑπετάγησαν ^ιπρολαβόν καὶ ὁ νόμος καὶ ὁ προφήτης ^κπρο- Β
 κατέβαλον αὐτῶν τὰ φρονηματα, καὶ κατέστειλαν αὐτῶν τὸ

2 τ 19.

3 (ὁ) iv 21, 22

4 Rom. x 3.

^α μήτε ταῖς γεγραμμένων λόγων I ^β ἀπειρηθεῖσαι πρὸ ἀποσεμνήσθαι A F.
 G H I ἀποσεμνήσθαι πρὸς ἀποσεμνήσθαι. Ite correctior B ^γ προκατελεγε-
 μένων F G ^δ ἑτε om H καὶ τὸν αὐτὸν G ^ε ἐκ τῶν ἀποσταλέντων Edd.
 bat it ἀπὸ τῶν ἀποσταλέντων A D E F H I ^ζ ἐκ τῶν ἀποσταλέντων Edd.
 I ^η ἑμμετέραν F H et ante cor B ^θ ἑμμετέραν et ante cor B ^ι ἑμμετέραν Edd.
 de I ^κ ἑμμετέραν A F G H I ^λ ἑμμετέραν ex A F H I γὰρ πρὸ
 de G ^μ λέγει, G ^ν ἀπὸ τῶν ἀποσταλέντων Edd. ^ξ οὐδὲ, οὐχ G ^ο κα-
 λῶν] ὁ λόγος A B G H I ^π ὁ νόμος E cum Edd. et Interpr. neutrum ag-
 noscunt D E. ^ρ ἡ om F H I ^σ ταῦτα συγγένεια πρὸς συμφωνίαν Edd.
^τ πάντες φρονεῖτε πάντες ἀπὸ τῶν ἀποσταλέντων A B D E F G H ^θ ἐκ τῶν ἀποσταλέντων Edd.
^ι δικαιοσύνην πρὸς G ^κ ζητεῖτε om I ^λ προκατεβάλεν A G προκατελεβον
 ante corr B ^μ κατέστειλεν A G et ante corr B ^ν καὶ om. F H I

πράττειται προλεγων. Καὶ τα μεν εἶδεξεν δὲ τις κατασκευή
 ταύτης ταύτης μάλιστα καὶ τοὺς ὑμνοῦσιν τὸν Ἰησοῦν
 παραγαγὼν λέγει. "Ὁ δὲ ἁγίος ἐκ παλαιῶν χρόνων
 δε τοῖς μετὰ ταῦτα τὸν Ἀβραάμ, τοῦ Δαυὶδ, καὶ αὐτοὺς περὶ
 τούτων ἀλλεγομένους ἦν. Καὶ γὰρ πάλιν ταῖς προσέπων
 ταύτων οἱ λόγοι ἦν κατ' ἐξοχὴν οὐκ ἔστιν ἡ πατρὸς καὶ
 προφήτης, ὁ δὲ Δαυὶδ καὶ προφήτης καὶ ἐπαγγέλαι δὲ
 οὐκ ἔστιν περὶ τούτων πάλιν ἀμφιτέροις ὑποτίθεται ἡ γενεή.
 Διὸ καὶ ὁ Μάρτυρ ἀρχιεπίσκοπος τῆς ἐκκλησίας, ἡμετέρας
 ταύτων μέμνηται πρώτον καὶ τότε καὶ ἀκολουθεῖν πρὸς
 τοὺς προγόνους. Ἐπει γὰρ, ἡ Βίβλος γενεαὶς Ἰσραὺ
 Χριστοῦ," ἐκ αὐτῆς φησὶν μετὰ τὸν Ἀβραάμ τὸν
 Ἰσὼβ καὶ τὸν Ἰακώβ, ἄλλα μετὰ τοῦ Ἀβραάμ τὸν Δαυὶδ
 ἐμνημονεύει. Καὶ τὸ δὲ θαυμαστόν ἐστι καὶ περὶ τοῦ Ἀβραάμ
 τὸν Δαυὶδ τεθεῖκεν, οὕτω λέγων. "Ὁ δὲ Δαυὶδ τοῦ Ἀβραάμ"
 καὶ τότε ὤρξατο καταλεγεῖν τὸν Ἰσραὺ καὶ τὸν Ἰακώβ καὶ
 τοὺς ἄλλους ἵπνατοι. Διὸ καὶ ὁ ἀποστόλος ἐπιβαλὼν αὐτοὺς
 περιστρέφει συνεχῶς, καὶ φησὶ. "Δικαιοσύνη δὲ τοῦ, μάρτυ
 Εἰρημένη ὑπο τοῦ νομοῦ καὶ τῶν προφητῶν." Ἐἵτα ἴνα μή τις
 εἴπῃ, καὶ πῶς ἂν τοῖς μὴδεν αὐτὸν εἴπῃ εἰς τὸ προκείμενον,
 σπῆζόμεθα, οἵκοι καὶ καὶ ἐσφριγνύμεθα ὑμῖν "εἰς τοῦτο, (46)
 τὴν πίστιν λέγων. Ἐπὶ γὰρ τοῦ, "Δικαιοσύνη Θεοῦ," εἴπῃ
 γὰρ, "Διὸ τῆς πίστεως, εἰς πάντας καὶ ἐπὶ πάντας τοὺς
 πιστεύοντας. Πάλιν ἐκταῖται θεωρεῖται ὁ Ἰουδαῖος, οὐδὲν
 ἐξαιρετὸν παρὰ τοὺς λοιποὺς ἔχων, καὶ μετὰ τῆς οἰκουμένης
 ἀριθμοῦμενος ἀπ' αὐτοῦ. Ἐν τῇ μὴ ταύτῃ πρὸς, συστήλλει
 πάλιν αὐτὸν τῷ φάθει, ἐπάγων καὶ λέγων. "Οἱ γὰρ ἵσθι
 48 διαστολὴ πάντες γὰρ ἡμῶν." Μὴ γάρ μοι εἴπῃς, ὅτι ὁ
 δαίμων ὁ Ἕλληνας, ὁ δαίμων ὁ Σκυθῆς, ὁ δαίμων ὁ Ἰβηρ, ἐν γὰρ τοῖς
 αὐτοῖς ἅπαντες. Εἰ γὰρ καὶ νομοὺς ἔλαβον, ἐν μὴδεν
 ἀπὸ τοῦ νομοῦ, τὸ εἶδεναι τὴν ἀμαρτίαν, οὐ το φεύγειν αὐτήν.

* Matth. 1. 1

* 1. 22

* 1. 23

* Ἀβραάμ προ Ἀβραάμ A B E F G H I τον Ἀ παραγαγὼν προ παραγα
 γων τον Ἀ οἱμοιες * ο δὲ δαίμων, Sic A E F H I ο δὲ δαίμων μου G ο δὲ
 αἰσος Edd Post πῶς αὐτὸν αὐτὸν μοι F * Ὁ δὲ δὲ βασιλεὺς ἐν αὐτῇ ἐκ
 G f h i m n o p q r s t u v x y z αὐτὸν ἀποκρινόμενος p 485 B * Ἐπὶ γὰρ τοῖς
 * εἴπῃ προ οἱμοιες * καὶ τον Ἰσραὺ Edd καὶ οἱ A B I E F I
 * τον τον D E F H I Statim τον Δαυὶδ H I * εἴπα καὶ ἡ οἱμοιες * ἐκ
 δε Edd * αὐτοὶ μὴδεν μὴδεν αὐτοὶ A E F I μὴδεν αὐτοῖς H * εἰς ταῦτα
 om H * λέγων A D E F I Μοι δικαιοσύνη δὲ τοῦ A E * καὶ οἱ
 A H I * παρὰ οἱμοιες παρὰ Veron. Dav. Coxelet Morell * Verba
 καὶ λέγων, quia abierant, sunt in nostris omniibus * οὐ αὐτὸς Ἕλληνας Σκυθῆς
 et Ἰβηρ om. B D E I, sed ὁ Ἕλληνας p r m n. I * πάντες A E F H I

ἑτέροις πλουσίους ποιεῖν καὶ ζῶντι, τὸ μὴ μόνον αὐτὸν εἶναι
ζῶντα, ἀλλὰ καὶ νεκροὺς ζωοποιεῖν καὶ δικαιοῦσαι, τὸ μὴ μόνον
αὐτὸν εἶναι δυνατόν, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἀσθενεῖς δικαιοῦν· οὕτω καὶ
Ε δικαιοσύνης ἐνδείξεις, τὸ μὴ μόνον αὐτὸν εἶναι δίκαιον, ἀλλὰ καὶ
ἑτέροις ἐν ἁμαρτίᾳ κατασπακίτας ἐξαίφνης δίκαιους πειν
Τούτο οὖν καὶ αὐτὸς ἐρμηνεύων ἐπήγγαγε, ὅτι ἐστὶν ἐνδείξεις
"Εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν δίκαιον, καὶ δικαιοῦντα τὸν ἐκ πίστεως
Ἰησὺν." Μὴ τοίνυν ἀμφιβάλλετε οἱ γὰρ ἐξ ἔργων, ἀλλ' ὑπο
πίστεως· μὴδε φευγετὴν τὴν τοῦ Θεοῦ δικαιοσύνην διπλοῦν γὰρ
αὐτῆς τὸ ἀγαθόν, ὅτι καὶ κοῦφόν ἐστι, καὶ πίττει προκειμένον
μὴδὲ αἰσχύνοι· καὶ ἐρυθρία· εἰ γὰρ βασιλεὺς ἐνδοικνται τοῦτο
ποιῶν, καὶ ὡς ἂν εἴποι τις, ἐκείβριστα καὶ ἐγκαλλωπίζεσθαι,
486 πῶς σὺ καταδύῃ καὶ ἐγκαλύπτῃ, εἰς ᾧ ὁ δεσποτὴς σοὶ δοῦκα-
ζεται; Ἐπάρας τοίνυν τὸν ἱεροσολὴν διὰ ἧς εἰπέν, ὅτι
ἐνδείξεις τῆς τοῦ Θεοῦ δικαιοσύνης ἐστὶ τὰ γινόμενα, πάλιν τῷ
φύβῳ πθεῖ τὸν ὀκνοῦντα καὶ ἀναδιδόμενον προσελθεῖν, αὐτῷ
λέγων "Διὰ τὴν πάσχον τῶν προγεγενημένων ἁμαρτημάτων."
Ὅρας πῶς συνεχῶς ἠσκημινῆσκει τῶν πλημμελημάτων αὐτοῦ;
ἀνωτέρω μὲν λέγων, "Διὰ ἡγὰρ νόμου ἐπ' ἡμῶν ἁμαρτίας."
μετὰ τούτα δὲ, ὅτι πάντες ἡμάρτον, ἐπεὶ αὐτὸς ἐσθροῦς τῶν
Οὐδὲ γὰρ εἶπε, διὰ τὰ ἁμαρτήματα, ἀλλὰ, "ὅτι τοι παρεστὶ."
τούτῃστι, τὴν νέκρωσιν· ὡς γὰρ γενοῖς ἐλπίς ἦ, ἀλλ'
Β ὥσπερ σῶμα παραδίδεν τῆς ἐσθροῦς τοῦ χειρὸς, οὕτω καὶ ὁ
ψυχὴ νεκρωθεῖσιν· καὶ τοῦτο ἡ χαλεπότης τοῦ περὶ ταῦτα
Θεοῦ αἰτίας, δεικνύσει μείζον ὃν ἐξηγορήσας. Τὸ δὲ τοῦτο ἐστὶ,
11 τὸ ἐν τῇ ἀνοχῇ τοῦ Θεοῦ τῇ παρεστῇ γεγονέναι. Ὁ δὲ
γὰρ ἂν εἴχοιτε εἰπεῖν, φητ' ἐν ᾧ οὐκ ἀτελείσαστε πολλῆς ἰσο-
χῆς καὶ χρηστότητος. Τούτοις, "ἐκ τῶ ἐν κείνῃ, τῇ πολλῇ
δεικνύντος ἐστὶ ἡ ἐναντία καὶ φιλανθρωπία." Ὅτε γὰρ ἀπε-
γνώσθημεν, φησί, καὶ καιρὸς ἀποφύγετε ἦ, καὶ ἡ ἐξῆς τὴν
κακίαν, καὶ ἐπληρώθησιν αἱ ἁμαρτίαι, τότε τὴν ἐναντίαν δυνάμιν
C ἐπεδείξατο, ἵνα μάθῃς πόσῃ παρ' αὐτὰς τὰς δικαιοσύνης ἡ περι-

111 26.

7 τοὺς νεκροὺς B. ἡ ἐκείνῃ τοῦτο ἐστὶν A D E F G H I ἡ ἁμαρ-
τία] Sic D E F G H et Veron. ἁμαρτίας A B C. ὡς ἐκ τῆς ἐπιστομῆς (I
Veron. ἡ ἐκ τῆς ἐπιστομῆς A B C F G H) ὡς ἐκ τῆς ἐπιστομῆς
D E ὡς ἐκ τῆς ἐπιστομῆς ex A B C F G H I ὡς ἐκ τῆς ἐπιστομῆς
—πῶς] καὶ ὅτι κοῦφόν ἐστι τὸ παρ' αὐτῶν I E ὡς ἐκ τῆς ἐπιστομῆς
h καὶ accessit ex A B C F G H I καὶ κοῦφόν ἐστι I E καὶ accessit a omni
h τοῦ A B D E F G I ὡς ἐκ τῆς ἐπιστομῆς M. ὡς ἐκ τῆς ἐπιστομῆς
τα δε] δε ταῦτα G I ὡς ἐκ τῆς ἐπιστομῆς I E ὡς ἐκ τῆς ἐπιστομῆς
s ὡς ἐκ τῆς ἐπιστομῆς + καὶ D E. Μὴς ἰδεῖν I I ταῦτα ἐστὶν I ὡς ἐκ τῆς ἐπιστομῆς
datur ἀνοχῇ. Προ δεικνύντος ἐστὶ δεικνύειν. ὡς ἐκ τῆς ἐπιστομῆς ὡς ἐκ τῆς ἐπιστομῆς

οὐσία. Οὐδὲ γὰρ ἐν ἀρχῇ γεγόμενον τοῦτο ἄνω θαιμαστον
αὖ ἐφαίη καὶ παραδοξον, ὡς νυν, ὅτε¹ καὶ ἰατρικῶς ἐξηλεγχθῇ
τρυτος.

22. Που οἶν ἡ καίχησις, Ἐξεκλείσθη, φησί. Διὰ ποιον
νόμον, τῶν ἔργων, (Οὐχι, ἀλλὰ διὰ νόμον πίστεως" Πολλοί
οὐ γὰρ τῷ Παύλῳ εἰξαι, ὅτι τοσοῦτον ἡ πίστις ἰσχυρεν,
ὅσον οὗ ὅς ἐφείπετο πᾶσι οἱ νόμοι. Ἐπεὶ δὲ γὰρ εἶπεν, ὅτι
δικαίαι οἱ θεοὶ, τῶν ὑπερῶν ἀπὸ τῆς πίστεως, ἐπὶ λαμβάνεται
τοῖς ἰσχυροῖς παλιν. Καὶ οὐ λέγει, τοῖς οἶν τὰ κατορθώματα
τῶν ἰουδαίων, ποῦ ἡ δικαιοπραγία, ἀλλὰ, " τοῦ ἡ καίχησις. Ὁ
πρωτοχρὶς δὲ κινεῖ " μεγαλοφηροῦντας μόνον ὡς πλεον τι τῶν
ἄλλων ἔχοντας, καὶ μὴ ἐπὶ ἐκτεταμένους ἔργον. Καὶ εἰπὼν,
" Που οἶν ἡ καίχησις; " οὐκ εἶπεν, ἡφαισθη καὶ ἀπώλετο,
ἀλλ', " ἐξεκλείσθη, ὅπερ ἰκαίριος μᾶλλον ἐστίν· οὐκίτι γὰρ
ἔχει καιρὸν. Ὡς περ² γὰρ τῆς κρίσεως ἐπιστάσης, οὐκίτι
καιρὸν ἔχουσιν οἱ μετανοοῦντες βολόμενοι· οὕτως καὶ τῆς ἀπο-
φρασεως ἐξενεχθῆσης λοιπῶν, καὶ πάντων μελλόντων ὑπολ-
υσθῆναι, καὶ πρὸς γενόμεναι τοῖς ταῦτα χάριτι λυωτοῖς τὰ ἐ-
δοῦκα οὐκίτι καιρὸν ἔχει καὶ τοῖς³ προσβάλλεσθαι τὴν ἐπὶ τοῦ
νομοῦ διὰ τῆς πίστεως. Εἰ γὰρ ἐχθρὸν ἰσχυρίζεσθαι τοῖς, πρὸ
τῆς παραστάσεως ἔχραν ἐλθόντας δὲ τοῖς διὰ τῆς πίστεως σώ-
ζοντας, ἡμεῖς οὐκίτι οὐκίτι ὡς τῶν ἡγῶν καιρὸς ὡς γὰρ ἐλη-
λεγμαίων πᾶσι, οὕτως τῇ χάριτι σώζει. Διὰ καὶ νῦν ἡλθεν,
τα μὴ λέγων, ἐν ἀρχῇ περιγενόμενον, ὅτι δυνατόν ἦν διὰ
τοῦ σωθῆναι, καὶ τοῖς οὐκίτι ἀπὸ κατορθώμασι. Ταῦτα γὰρ
ἐπὶ ἐπιστολῆς αὐτῶν τὴν ἀντιχρῆσιν, ἵνα μὴ χρόνον πολὺν
ἵστανται μετὰ τῶν παλαιῶν ἐλεγχθῆναι σοφίαις οὐκ ἀρκούντας 487
ἐπὶ τῶν ταῦτα ταῦτα εἰς τὴν αὐτῶν χάριτος. Διὸ καὶ ἀνωτέρως
λέγων, " εἰ ἐκείνη τῆς δικαιοσύνης, " ἐνήγαγεν, " εἰ τῶ νῦν
καιρῷ. Εἰ ἡ ἀντιλέγουσιν εἰς τὴν, ταῖς τοῖς⁴ ποιούσιν, ὥστε
ἀντὶ τῆς μεγάλης ἡμερῆς, καὶ μὴ δυνάμεις ὑπολογησασθαι
ἐπὶ ἐκτεταμένους, ἀλλὰ κατακτεθεὶς καὶ καταλῆσθαι μέλλων, εἴτα
ἀπὸ ἰωρεως διασταλτῆς ἀφένθης ἀνασχυντοῦ μετὰ τὴν ἀφένθης

12 v. 27.

1 πρὸς τὴν κοινήν οὐκίτι 2 ἐξεκλείσθη H 3 α. quod aberat ante Montef
est in 12 v. 27 4 μεγαλοφηροῦντας 5 μεγαλοφροῦντας A.E.
F H I 6 μετανοοῦντες 7 μετανοοῦν
8 μετανοοῦντες 9 μετανοοῦντες 10 μετανοοῦντες 11 μετανοοῦντες
Montef 12 μετανοοῦντες D.F. 13 μετανοοῦντες A.E.F.H.I 14 μετανοοῦντες
B 15 μετανοοῦντες E 16 μετανοοῦντες A.E.I 17 μετανοοῦντες B.F.E.H.I 18 μετανοοῦντες
F.H.I 19 μετανοοῦντες G 20 μετανοοῦντες G 21 μετανοοῦντες D.E.
22 μετανοοῦντες H 23 μετανοοῦντες G 24 μετανοοῦντες G 25 μετανοοῦντες D.E.

μετὰ πολλῆς φιλάττωμε της σπουδῆς ἰγάπη δέ ἐστι, οὐ
 ψαλλε ῥήματα οὐδὲ ῥ' ἑρμηνεύσεις ἀπλῶς, ἀλλὰ τροσάσαι καὶ
 δι' ἔργων ἐπιδειξίς αὐτοῖς, το εἶναι λείον, το ἱεροσύνῃ ἀμειν, B
 τὸ κινδύνῳ ἀπαλλάττειν, το ἐν περιστάσεσιν οὐσί παρυστα-
 σθαι τὰ κλέμει μετὰ λαμπότητος, τὸ χαίρειν μετὰ χαίρειτων
 καὶ γὰρ καὶ ταῦτο ἰγνῆται. Ἐκ τούτου, ἵκεται μικρὸν εἶναι τοῦτο,
 τὸ χαίρειν μετὰ χαίρειτων σφούρα ἴμετοι μεγα ἐστὶ, καὶ
 φίλος φῶς δεομῶν γινῆται καὶ πολλοὺς αἱ ἔρκειται το μὲν
 ἴκιστοτερας ἀκρίτας, πρὸς τοῦτ' δὲ ὑποκρίταις. Πολλοὶ
 γὰρ ἀλαίουσι μὲν μετὰ κλαίνοντων οὐκετὶ ὅδε μετὰ χαίρειτων
 χαίρουσιν, ἀλλὰ ἀκρίτουσιν κτερον χαίρειτων ὅπερ ἐστὶ
 βασκανία καὶ φθόρον. Ὁ τῶν μικρῶν κατάρθωμα, τοῦ C
 ἀδελφοῦ χαίρειτος χαίρειν ἀλλὰ ἐκ βατεροι μεζῶν τῆχη δὲ
 οἱ τοῦ κλαίου μετοὶ μετὰ κλαίνοντων, ἀλλὰ καὶ τοῖς πορ-
 στήναι ἐκ κινδύνου μεζῶν. Πολλοὶ γοῦν κινδύνουσι μὲν
 σινικκιδύνασαι, ὑπόκριμουσιν δὲ ἐδῆχθησαν τοσαῦτ' ἢ τῆς
 ῥησκάντας τυραννίς. Καίτοι τὸ μὲν πορὶ ἐστὶ καὶ ἰδρύτων,
 ταῦτα δὲ προα ῥέτως καὶ γνώμης μονεῖ. ἀλλ' ἡμῶς τὸ χαίρει-
 πωτεροι ὑποκρίνεται πολλοὶ, τί ἐικόλωτεροι ἴστοτεν οὐκ
 ἦρεσαν, ἀλλὰ τηρῶνται καὶ ἐπὶ ἀλλοιῶνται, ὅταν ἱερῶς εἰδοκί D
 μετὰ τῶν ἰδῶσιν, ὅταν ἐκκλησίαν ὠφέλομενης ἀποκλήρου, ἢ
 λογιῶν ἢ καὶ ἱερῶν τῶν τροφῶν οὐ τί χεῖροι γινῶν ἢ, (ὁδὲ
 γὰρ τῶ ἀδελφῷ λειπῶν, ἀλλὰ καὶ τῶ θελήματι τοῦ θεοῦ ὁ
 τοιόντος μύχεται. Τοῦτο οὖν ἐκκλήσας πῶσαι τῆς νοσῆ, καὶ
 εἰ μὴ τοῖς πλησίον βούλει, σιντὸν γοῦν ἐπὶ ἀλλοιῶν τῶν μινῶν
 κινῶν. Τί πολέμου ἐπισταγίς σοὶ τοῖς λογισμοῖς, τί θο-
 ρῖδον τὴν ψυχὴν πληροῖς, τί χεῖρονα ἔργαζῃ, τί ἄτ' ἄνω
 κατῶ πικεῖς; πῶς ἀνέστη διακρίματα οὕτως, ἁμαρτιῶν ἀφῆσιν E
 αἰτῆσαι. Εἰ γὰρ τοῖς τὰ εἰς αἰתους μὴ συγχωροῦσιν οὐδὲ
 αὐτὸς ἀφίησι τὰ ἁμαρτήματα, τοῖς τοῖς οὐκ ἠδελφώτως
 ἀδικεῖν ἐπιχειροῦσι ποῖαι ἀφῆσιν δώσει. Ἐσχάτης γὰρ τοῦτο
 πονηρίας ἀπιδείξῃς. Οἱ τοιοῦτοι μετὰ τοῖς ἐμβαλοῦν πολε-
 μοῦσι τὴν ἐκκλησίαν· τόχα δὲ καὶ πολλὰ χεῖρον· τοῖς μὲν γὰρ
 καὶ φυλασσεσθαι δυνατόν, οὗτοι ὅδε προσώπειον φιλίας ὑπο-
 δῶντες, λάθρα τὴν τιραν ἀνακτοῦσιν, ἑαυτοὺς προτεροι εἰς

² ῥ' ἑρμηνεύσεις F I. ³ ἱεροσύνῃ ἀμειν] Sic omnes. Edebatur ἱεροσύνῃ
 ἀμειν. τὸ pro καὶ A B E F H Ita tacite Montf. τὸ om I. ⁴ καίτοι γὰρ
 εἰ ποικ μετῶν I. ⁵ μετῶν δὲ D E. ⁶ ῥησκάντας D E. et ante corr B
⁷ καὶ καὶ Edd. κα. deest v. omnibus. ⁸ το, το H. ⁹ καὶ om I. ¹⁰ τὸ
 ἄνω κατῶ] Sic omnes. Ante Montf. edebatur ἄνω καὶ κατῶ. ¹¹ ἀφῆσιν
 ἁμαρτιῶν ἀφῆσιν ord. A E F H I. ¹² καὶ καὶ F H I statim φίλος προσώπειον
 ἱεροσύνῃ ord. A D E F I. ¹³ αἰתους B F H I. Statim προτερον I.

την ἡμερον ἐμβάλλοιτες, καὶ κατασφύγγοντες τοὺς οὐ μόνον ἐλε-
 θηνα μὲν δυνάμεν, ἀλλὰ καὶ τοὺς νεώτερον ἔχοντες. Τί
 490 γὰρ ὡχρῆς, εἴπερ καὶ τρεῖς, καὶ περιδύεις ἑσθλας; τί
 γέγονε δέσπον, ὅτ' ἡμεῖς, οἱ ἐκ τῆς ἐκκλησίας καὶ τῆς
 ἐκδομῆς ἐκκοῦν τρεφόμεθα, ὅτε καὶ καὶ χαίρουσιν καὶ τῶν
 θεῶν δοξάζουσιν, ὅτε καὶ μέγα τὸ πρὸς λαμπρὴν καὶ περφηρῆς
 ἄλλω ἀγαθὸν ὅτι ὁ θεὸς ἐδόξασται, ὅρῳ πρὸς τὴν
 πολλοῦ. Ἀλλ' οὐχ ὅτι ὁ θεὸς φησὶ, ἀλλ' ὅτι ὁ λαὸς
 ἄλλω δυνάμει τοῦτο ποιεῖται, πρὸς τὴν ἡμετέραν δόξαν καὶ
 ἀπαρτῶν τοὺς νεώτερον. Ἀλλ' εἰς τὴν ἀντιπαρὸν ἀλλο-
 διαιεσίαν τοῖς ἡμετέροις ἀδελφοῖς, καὶ ἐκείνοις καὶ ἐκ τῆς
 ἐκκλησίας, καὶ πάντες ἐρεῖται, εὐλογῆτε ὁ θεὸς ὁ τοῦτον ἔχων
 οἰκτιρῶν φθόνῳ τῶν ἀπὸ ἀλλογενῶν τὰς ἐκκλησίας σὺν-
 δομένων ἀλλοις. Καὶ τὸ γὰρ τοῖς ἐκείνῳ, ἔτι γὰρ καὶ
 πολέμιος φησὶ καὶ ἡμεῖς, ὁ ὁ θεὸς ἐκείνῳ ἐξομῶν, ἵνα
 εἴδῃ καὶ καταστῇ. ὁ ὁ θεὸς ἐκείνῳ ἐκείνῳ πρὸς
 ἐκείνῳ ὁ θεὸς δοξάζει καὶ ἐκείνῳ ἀντιπαρὸν. Καὶ
 μὲν τὸ σῶμα ὅτι ἡμεῖς τοῦτον καὶ ἐκείνῳ ἔχον, καὶ ἡμεῖς
 τῶν πρώτων καὶ τῶν ἡμετέρων φησὶ εἶναι ἀντιπαρὸν, καὶ τοῖς
 Χριστοῖς τοῦ σῶματος καὶ ἀντιπαρὸν, καὶ ἐκείνῳ, καὶ
 (φίλῳ) ἔχον, ἐκείνῳ ἀντιπαρὸν. Καὶ τῶν ἀντιπαρὸν τοῦ πρὸς
 Χριστῶν ἐπέδειξεν πρὸς ἡμᾶς. Δυνάμει τοῦ καὶ σημεῖοι τοῦ
 καὶ πρὸς ἡμᾶς καὶ ἀντιπαρὸν, καὶ χαίρουσιν ἐκείνῳ, καὶ
 πρὸς τὸν ἀγγέλου καὶ τῶν ἀντιπαρὸν. (55)
 ἔστιν ἐκείνῳ, καὶ τὸ ἐκείνῳ καὶ ἀντιπαρὸν, καὶ μὲν καὶ
 πόρνον καὶ ἀντιπαρὸν καὶ τῶν ἀντιπαρὸν. Καὶ ἐκ
 μὴ τις υπερβολὴν καταγινώσκῃ τοῦ ἀντιπαρὸν ἀντιπαρὸν ἐκείνῳ
 ἡμεῖς εἰ τὸν καὶ ἐκείνῳ τὸ ἀντιπαρὸν, τοῦτον ἀντιπαρὸν καὶ
 Δένειμπρὸς τῶν οὐκ, καὶ τοῖς ἀντιπαρὸν τὸ ἀντιπαρὸν,
 οὐκ ἀντιπαρὸν ἀντιπαρὸν ἐκείνῳ, ἐκείνῳ τῶν ἀντιπαρὸν, οὐκ ἀντιπαρὸν

⁴ καὶ τρεῖς οὐκ A F H I Leguntur in Flor p. 242. Τὸν καὶ p. 244 B.
 ὁ ἐκδομῶν A D E F H I Flor ἐκδομῶν B H I. ὁ ἐκδομῶν Sic ἔστι οὐκ
 cum Flor διὰ τὴν ἀντιπαρὸν B H I. ὁ ἐκδομῶν Sic ἔστι οὐκ
 om I. ὁ ἐκδομῶν καὶ τῶν ἀντιπαρὸν καὶ τῶν ἀντιπαρὸν D E. ὁ ἐκδομῶν
 quod aberrat ante Monies est in A B C F H I. ὁ ἐκδομῶν vult adstant
 δοξάζοντες ἀντιπαρὸν B H I. ἀντιπαρὸν καὶ πρὸς τὸν πρὸς τὸν ἀντιπαρὸν
 A B E F H I. ὁ ἐκδομῶν καὶ τῶν ἀντιπαρὸν B H I. Flor ὁ ἐκδομῶν
 ὅταν γὰρ ὁ ἐκδομῶν ἀντιπαρὸν ἀντιπαρὸν ἀντιπαρὸν B H I. ὁ ἐκδομῶν
 Statim ὁ ἐκδομῶν A D E F H I. ὁ ἐκδομῶν καὶ τῶν ἀντιπαρὸν B H I.
 ὁ ἐκδομῶν τῶν ἀντιπαρὸν ὁ ἐκδομῶν A F H I. καὶ τῶν ἀντιπαρὸν καὶ τῶν ἀντιπαρὸν
 θεραπεύοντες τῶν ἀντιπαρὸν ὁ ἐκδομῶν A F H I. καὶ τῶν ἀντιπαρὸν καὶ τῶν ἀντιπαρὸν
 ὁ ἐκδομῶν A E Flor. ὁ ἐκδομῶν τῶν ἀντιπαρὸν καὶ τῶν ἀντιπαρὸν
 ὁ ἐκδομῶν ὁ ἐκδομῶν p. 242 ὁ ἐκδομῶν A E F H I.

[illegible][illegible]^a Given by 15.

¹ ἀράν² ἀποφάσαι E. ³ τινος⁴ οὐδενος A D E F H I ⁵ καὶ πρὸ καὶ
 ποτε A B E F H I ⁶ καὶ καὶ. ὥστε G ⁷ ἐπαλάξαι σωματις ut loche
 edidit Montef ἀπαλάξαι ὡς ἀπαλάξαι Sav marg Veron Sav M r
 x παντες G ⁸ βούλ⁹ + αὐτοῖς G ¹⁰ γιν A B E I ¹¹ μελῶν ἐν ἡμέρᾳ
 καὶ μελῶν πάντα τὰ ἐν τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ G ¹² καὶ πρὸς τὸ ψ πρὸς τὸ ψ ἐκ οὐδεν
 ὅσων οὐ E ¹³ ἐλάτ F G ¹⁴ αὐτ¹⁵ πρὸς ἡμέρᾳ A B E F G H I ¹⁶ ἐν
 οὐδ¹⁷ D E ¹⁸ καὶ καὶ G ¹⁹ ἀποφάσαι, εἴτα ἀποφ D E. ὡς αὐτὴ ἀποφ Sav marg
 E ὥστε ἡδὴ ὡς G

ἐξέλθει, ἐπείγοντο καὶ ἐν αὐτῷ σφραττιζόμενοι ἰδεῖν, καὶ ἀπὸ τοῦ
προσημασμένου ~~ἐκείνου~~ ὅταν ἡς καὶ ἐκείνου τοῦτο,
καὶ τηγέουσας ὅτι εἰς γὰρ πλεονέσται ὁ ἡθρῶν ὡς 49
τι πλεονέσται ἄνθρωποι πρὸ πατρὸς τελευτώντας, καὶ ἀδελφοὺς
ἡ ἀδελφῶν ἡ ἀδελφῶν καὶ πατρὸς καὶ ἀδελφῶν πρῶτον

Ἦν δὲ τὸς πρὸς τὸν κληρονομήσει, οὐ φησὶν καὶ τῇ ἀδελφῶν
τοῦ ἀδελφῶν γυναικὸς ἐπέστη, καὶ τοιαύτη αὐτῷ παρέθηκε
τράπεζαν, ὅσον ἡμεῖς ἐπέστημεν ἐκείνῳ. Ὁ φησὶν τοίνυν τὸ
νόημα. (Ὁ γὰρ ἔστιν, ὅτι ἔστιν τὸ πρὸ ἐκείνου διαφυγεῖν τὸ
ἡτοίμασμένον ταῖς διαβολαῖς, μὴ ταύτης ἀκαλλαγεύσας τῆς
ἀρρωστίας ἀκαλλαγεύσας δὲ ἂν ἐκιορῶμεν πῶς τε ἡμεῖς
ἡγάγησε, καὶ ἀλλήλους ἐκείνους ἀγαπᾷ οἱ Χριστοὶ. Πῶς
οὖν ἡμεῖς ἡγάγησε, Τοῦτο αὖτα τοῦ αὐτοῦ ἔδωκεν ὑπὲρ ἡμῶν B
ἐχθρῶν ὅταν καὶ τὸ μέγιστον ἡμεῖς ἡμεῖς. Τούτο καὶ σὺ
ποιήσας ἐπὶ τοῖς ἀδελφοῖς ἀγαπᾷ τὴν φησὶν. Ἄνθρωποι
καὶ ἡμεῖς διδοῦμεν ἡμῖν, ὅτι ὅταν ἀγαπᾷτε ἀλλήλους, καθὼς ἐγὼ
ἡγάγησα ὑμᾶς. Μῆλλοι δὲ οὐδὲ αὐτῶν τὸ μέγιστον ἔστιν
αὐτὸς γὰρ ὑπὲρ τῶν ἐχθρῶν τοῦτο ἔποίησε. Ἀλλ' οὐ βούλει
τὸ αἷμα δοῦναι τοῦ σώματος ὑπὲρ τοῦ ἀδελφοῦ. Ἦν δὲ καὶ τὸ
ἐκείνοι ἐκείνους, ἐκ διαμέτρου παρακλῶν τῆς ἐκτολῆς. Καίτοι
αὐτὸς μὲν ὅπερ ἔποίησεν, οὐκ ἐξ ἀφελῆς σὺ δὲ αὖ ποιῆς, C
ὀφειλὴν λοιπὸν πληροῖς. Ἐπεὶ καὶ ἐκεῖνος οὐ τα μὲν τάλαντα
λαβὼν, καὶ τὰ ἐκείνου δηναρῖα ἀπαιτᾷ οἱ δὲ διὰ τοῦτο
ἐκολήζετο λέγειν, ὅτι ἀπῆται, ἀλλ' ὅτι οὐδὲ τῇ εὐεργεσίᾳ
ἡ γέγονε βέλτιον, οὐδὲ ἱρξάντος τοῦ διαποκοτοῦ καταπολοῦνθε,
καὶ τὸ χρεὸς ἀπέσκατε. Καὶ γὰρ χρεὸς ἦν λοιπὸν τὸ παρὰ
τοῦ δούλου γινόμενον, εἴγε γίνετο. Καὶ γὰρ ἅπαντα ὅπερ
ποιούμεεν, ἀφελῆς ἡ πληροῦντες ποιούμεεν. Διὸ καὶ αὐτὸς
ἔλεγε, ὅτι (ὅταν πάντα ποιήσῃτε, λέγετε ὅτι ἀχρεῖοι δούλοι
εσμεν ἢ γὰρ ὀφειλομένη ποιῆσαι, ἢ ποιήσαμεν. Καὶ ἡγά- D
πη τοίνυν ἐπιδεικνύμεθα, ὅταν χρήματα δώμεν τοῖς θεομιστοῖς,
ὀφειλὴν πληροῦμεν. ὅτι κατῆρξεν αὐτὸς εὐεργεσιῶν μόνον,

18 Joh. xij. 34.

19 Luc. xiv. 10.

ἡ ἀδελφῶν A D E. ὅτι om. G. ἡ ἀδελφῶν om. F I. ἡ φησὶν G.
π. οὐκ ἔστιν om. G. ἡ ἀκαλλαγεύσας H. ὅτι ἡμεῖς ὅταν B G. ἡ ἡμεῖς.
D. ἐπὶ] μετὰ G. et ex cor. I. ὅτι om. G. Max. εὐεργ. καὶ ἐγὼ. dem.
τοῖς] τοῖς G. ἡ ἐκείνους, + αἷμα A E F H I. καὶ abert ante Montef.
Haben A B E F G H I. ἡ ἀγαπᾷ G. ὅτι om. G. ὅτι δούλου] διαβολῶν
H. ὅταν γινόμενον πρὸ γινόμενον om. G. καὶ γὰρ ὅταν, ὅταν τοῖς
καὶ ἡμεῖς D E. ἡ πληροῦντες ποιήσας. Sic A B D E F G H. καὶ ἐπὶ
D. ὅταν ποιήσας πληροῦντες. ὅταν καὶ. ὅταν πληροῦντες ποιήσας.
ἡ ἀγαπᾷ + om. G. ἡ ἀγαπᾷ A D E F H I. ὅτι ὅτι. ἀλλ' ὅτι
μόνον δὲ ὀφειλὴ τὸ πρᾶγμα, ὅτι προκατῆρξεν αὐτὸς τῶν εὐεργεσιῶν, ἀλλ' D E.

ἀλλ' ὅτι καὶ τὰ αὐτοῦ ἐλάλησμεν· ἢ ἄποτε δώμεν. Τί το μὴν
 ἀποστερεῖς ἑσέτω ὡς αὐτὸς σε θύλατον, λεγόν· ἐνὶ τῷ
 ταύτῃ γὰρ σοὶ ἐκλάσκει αὐτὴν αὐτὴν ἐκείνη, ἵνα σὶ αὐτὴν ἔχῃς.
 Ἐως μὲν γὰρ ἵσταται αὐτὴ ἐκείνη, οἷον αὐτὴν ἔχεις ὅταν κοιμηθῇ
 ὁδῶν, τότε καὶ αὐτὸς ἐλάττει. Ἄλλοι τι τοιοῦτον τοῖς βλάττοις
 γένοιτο· ἂν ἴσων, αὐτὸς ἐξέχεε τὸ αἷμα· περὶ αὐτὸν ἔχοντες
 δὲ οὐδὲ ἡμεῖς ἡμεῖς τοῖς ἀνθρώποις αὐτοῦ τὸ αἷμα τὸ
 ἐμὸν, ὅμως δὲ οὐδὲ ἡμεῖς τὸν οὐχ ἡμῶν αὐτοῦ πρὸς ἡμῶν.
 Ἐμῶν δὲ οὐδὲ μετ' αὐτόν· αὐτὸς περὶ τῆς ἡμετέρας σωτηρίας,
 ἡμεῖς δὲ οὐδὲ περὶ τῆς ἡμετέρας κοίτης. Ὅτι γὰρ ἡμεῖς
 γίνεται πλέον ἐκ τῆς ἡμετέρας φιλοφρονείας, ἀλλὰ τὸ πλεονέκτημα
 ἡμῶν περιούσια κέρδος. Δεῖ γὰρ τοῦτο καὶ κελευσθέντα μετὰ
 ἰδοῦναι, ἵνα μὴ αὐτὸς ἐκπίσσωμεν ἡμῶν. Ὡς περὶ γὰρ ἐκείνη
 τις ἀργυρίου δὴν μικρὰ, καὶ κελεῖται κατεχεῖν σφιδρόν· ἢ καὶ
 τῷ αὐτῇ ἵσταται φιλάττειν, ὥστε μὴ ἐξέλθῃ ἐκείνη τῇ
 βουλήν· αὐτῷ δὲ καὶ ὁ θεὸς κοίτη. Δὲν γὰρ τῷ δεομένῳ,
 453 φησὶν, ἵνα μὴ ἀρπάσῃ τις αὐτὰ ἀπὸ σοῦ, οἷον ἢ σκαφίτης, ἢ
 διήβολος, ἢ κλέπτης, ἢ μετατάτης ἡμετέρας. Ἐως μὲν γὰρ
 αὐτὸς αὐτὸς κατεχεῖ, ἵνα ἀσφαλῶς κατέχεις· ἵνα δὲ ἐμοὶ
 αὐτὸ ὅπως διὰ τῶν πειρήτων, ἐγὼ σοὶ φιλάττω μετὰ ἀκριβείας
 ἅπαντα, καὶ ἐν καιρῷ τῷ προσήκει μετὰ πολλῆς αὐτῆς ἀπο-
 καταστήσω· περιουσίας. Οἱ γὰρ ἵνα ὁφείλωμαι λαμβάνω, ἀλλ'
 ἵνα πλεονέκτησω, ἵνα περισσεύω, φιλῶ. Ἐν αὐτῇ αὐτῇ
 σοὶ αὐτὸ τήρησεν τὸν χρόνον, καὶ ἵνα αὐτὸς ἐκείνην αὐτῇ
 ἐλαττω ἴσῃ.

Τὴν γένοντο ἂν οὖν ἡμῶν κοίτης. Ὡς περὶ τοιοῦτον ἵστα-
 Βοχέσις μὴ ἀνεχομένων αὐτῷ δοῦναι. Ταχυρτοὶ δὲ τοιο-
 ῦτοι καὶ γυμνοὶ καὶ πενήτες πρὸς αὐτῷ ἀπερχόμεθα, τὰ
 πιστευθέντα οὐκ ἔχοντες, ὅτι μὴ τῷ πλείοντι αὐτὰ ἀκριβέστερον
 φιλάττοντι παρακατατιθέμεθα. Δὲν καὶ τῷ ἐσχίστῳ διστο-
 μῶν δίκην. Τί γὰρ καὶ ἐγκαλῶμεθα διηρησμένα εἶπειν πρὸς
 τῆς ἀπολείας αὐτῶν; ποῖαν προμετικὴν προβαλέσθαι, τίνα

^a ποτε] το πάντα B D E H. ^b εἰς αὐτὸν B F. ^c Μετὰ σὺν B. ^d Ἐκείνην
 cum ex H! Flor. 352. Τοιοῦτον 1901. ^e Statim ἐπεὶ χροὺς μετὰ κατεχεῖ
 omnes. ^f δε + καὶ (ε) καὶ ἀπὸ τῆς αὐτῆς. F. ^g ἵσταται ἢ (ε) ἐκείνην
 etc ad καταλείπει p. 495 A. antiquae manus fides quatuor. ^h τα] + τῶν
 D E. ⁱ οὐδὲ] οὐ B. ^k δίδωμι A B F F H I. ^l καὶ περὶ αὐτὴν ex
 tria omniibus. ^m καὶ σὺν I. ⁿ Μετὰ κατεχεῖ καὶ φιλάττειν etc. ^o δὲ
 σὺν A E F H I! Flor. ^p αὐτῷ ἐκείνην αὐτῇ, non in Edd. ^q καὶ
 εὐφραίνεται, σπολλύεται B. ^r δὲν A B F H I. ^s τῆς περιουσίας F
 της σὺν A B F H I. ^t αὐτῇ, καὶ I. ^u οὐδὲ αὐτῇ σὺν A B F H I.
^v γένοντο ἂν οὖν πρὸς οὖν γένοντο αὐτῇ. ^w μετὰ κατεχεῖ καὶ σὺν
 μὴ A E F H I. ^x αὐτῶν omnes. ^y καὶ μετὰ κατεχεῖ καὶ σὺν
 Edebat αὐτῶν

κα ἐνταῦθα, ὅτι οὐκ ἐροῦνται Ἀβραάμ τοι ὁ πατέρα μου·
 Ἰσραὴλ γὰρ ἕκαστος καὶ ἐκ τούτου ἑστέρηται· οἱ Ἰουδαῖοι, οὗτοι
 πατρὸς καὶ τῶν θεῶν ἡμετέρας περιτομῆς ἰδεῖσθαι πρῶτος· ὁ
 λαὸς δὲ οὐκ ἔδειξε, ὅτι καὶ ἐκείνη ἐκ τῆς πίστεως ἐκλήθη· ὅπερ ἡ
 περιτομὴ καλῶς ἐκλήθη· Τὸ μὲν γὰρ ἔργον ἐχέτω καὶ ὁ
 πίστεως· καὶ ὡς οὗτοι, καὶ ἐνταῦθα· οὐκ ἔστιν ὁμοιωτάς ἐς
 καὶ τοὺς ἄλλους, ἀλλ' ἀπὸ πίστεως γενεσίου ἐκείνου
 γούτο ἡμεῖς· τοῦ ὁμοιωταί καὶ ἀλλοτρίᾳ τῆς πίστεως τὴν ἰσχυρὴν
 ἐμφάνει· Διὸ καὶ τοὺς ἄλλους ἡμεῖς παραστήσαμεν, ἐπὶ τοῦ-
 τε καὶ ἀείγει τοὺς ἄνθρωποι· Ἡμεῖς δὲ ἐπὶ τὸν αὐτὸν λόγον ἐκεί-
 λωμεν, καὶ ἄλλοις ὡς τῆς πίστεως ἀποδοῦναι γενεάς τεγγεῖάς,
 καὶ προσήκοντες τοῖς ἑστέροις τῇ τῆς πίστεως ἰσχυρίᾳ· Ἐνταῦθα
 φησιν· ὅτι γὰρ Ἀβραάμ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη, ἔχει καιχῆμα,
 ἀλλ' οἱ πρὸς τὸν θεόν· ὅτι τῶν ὅτι ἐκείνη περιτομῆς ἐκ
 πίστεως ἐκείνης, καὶ ἀκροῦσθαι οὐκ ἐπὶ τῆς πίστεως, καὶ κατὰ
 σαφῆστα, ἀπὸ ἐκείνης ἐπὶ τοὺς ἑστέρους καὶ ἐπὶ τοῦ Ἀβραάμ
 μεῖζον ὡς αὐτὸς ἐκείνης ἢ ἐκ τῆς πίστεως, καὶ ποιεῖ τὴν καιχῆν τῇ
 πίστει πρὸς τὸ ἔργον, καὶ τῇ ἰσχυρίᾳ ὅλων περὶ τὸν αὐτὸν
 ἵσταται καὶ οὐκ ἀπλῶς· Διὸ καὶ σφαιρὰ σημαίνει προσηγορία
 καλῶν, καὶ τῶν καλῶν αὐτοῖς ἐπιτίθει τοῖς πιστέουσιν ἐπὶ τῇ
 αὐτῇ· Μη γάρ μοι τὴν ἰσχυρίαν εἴπῃς, φησὶ, μή τὸν θεόν
 καὶ τοὺς ἄνθρωποις ἐκ μέσων ἐγὼ γὰρ ἐπὶ τῇ κορυφῇ
 ἵστηται καὶ οὐκ ἔστιν ἡ περιτομὴ τὴν καιχῆν ἐλάττω ἀνάγει· ὅτι
 γὰρ Ἀβραάμ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη, φησὶ, ἔχει καιχῆμα, ἀλλ' οὐ
 πρὸς τὸν θεόν.

Ἀπὸ τῆς τῆς ἐρημικῆς οἰκῆς ἀναγκαῖον αὐτὸ καὶ ἵσσαι
 σαφῆστα· Διὸ γὰρ ἐστὶ καιχῆμα, τὸ μὲν ἀπὸ τῶν
 ἔργων, καὶ ὁ ἀπὸ τῆς πίστεως· Ἐπὶ τῇ αὐτῇ, ὅτι· ὅτι ἐξ
 ἔργων ἐδικαιώθη, ἔχει καιχῆμα, ἀλλ' οἱ πρὸς τὸν θεόν· ἰδεῖξεν,
 ὅτι καὶ ἀπὸ πίστεως ἐκείνης αὐτὸς ἔχει καιχῆμα, καὶ πολλῶν
 μεῖζον· Ἡ γὰρ πολλὴ τοῖς ἰσχυρίαις ἐπὶ τοῖς καλῶν
 δείκνυται, ὅτι ἐκ τῶν αὐτῶν ἐκείνης τὸ προκειμένον, καὶ
 ὅτι ἐκείνης ἢ ἐπὶ τῶν ἔργων ταυτηρία, τὸ καιχῆσθαι καὶ παρρη-
 σιάζεσθαι, ταῦτα ἰδεῖξεν πολλοὺς πλέον τῆς πίστεως ὄν, (1) μὲν B

ἡμεῖς + ἐρημικῆς G ὁ προσηγορία G et in marg I προσηγορία F
 v. ne est + ἐρημικῆς G et in marg I ὁ πολλῶν I τοῖς καλῶν abest
 ante M. est in B D E F G H I et ex corr A ὁ παντός παρ. pro παρ-
 σίας omnes ἡμεῖς G ὁ πολλῶν A B D E G ἐκείνων Ed
 ὁ πρὸς τὸν θεόν + ὁ πρὸς τὸν θεόν abest ab omni. L. ὁ πρὸς τὸν θεόν
 ἐπὶ τῇ αὐτῇ I ἐπὶ τῇ αὐτῇ G ἐπὶ τῇ αὐτῇ G ἐπὶ τῇ αὐτῇ G
 omnes F debatur ritus et arguit ὁ πρὸς τὸν θεόν Sic D E. ὁ πρὸς τὸν θεόν
 A B ὁ πρὸς τὸν θεόν G H I ὁ πρὸς τὸν θεόν Ed ὁ πρὸς τὸν θεόν B D E. ὁ πρὸς τὸν θεόν G

ὕστερον δὲ τὴν περιτομὴν ἔλαβεν, ἵστερον ἐπεισῆλθον οἱ
 Ἰουδαῖοι. Οὐκοῦν τῶν ἀκροβυστων πρῶτοι ἐστὶ πατήρ ὁ
 Ἀβραάμ ὡς Ἰδοῦ πιστεῖς αὐτῷ προσήκοντες, καὶ τότε τῶν
 ἐν περιτομῇ διπλοὶ γὰρ ἐστὶ προγόιοι. Ἰδοὺς τὴν πίστιν
 ἠλίμπωσαν, ἕως γὰρ ἤλθεν αὐτῇ, οὐκ ἐδικαιώθη ὁ πατὴρ ἡμῶν.
 Εἶδες τὴν ἀκροβυστίαν ὅταν ἐμπέζωσιν, καὶ γὰρ ἀκρο-
 βυστίας ἦν, καὶ οὐκ ἐκώλυθη δακνέσθαι. Ὑπερὶ ὅρα τῆς
 πιστεως ἡ περιτομή. Καὶ τι θαυμάζεις εἰ τῆς πίστεως, ἔποι-
 γε καὶ τῆς ἀκροβυστίας. Οὐχ ἵστερά δέ μοι καὶ τῆς πίστεως,
 ἀλλὰ καὶ σφόδρα ἡ τῆς κατ'ἰδέσμεναι, καὶ τοσοῦτον, ὅσον
 σημεῖον τοῦ πειγματος οἷον ἐστὶ σημεῖον ἰδοὺ ὅσον ἡ σφρα-
 γὴ τοῦ πτρωτοῦ. Καὶ τοῦτο ἔκκεν σφραγίδος εἶητο,
 φησὶ. Ἰδοὺ αὐτοὺς ἰδεῖτο. Τῶνος οἱ ἐνεκεν ἡ τὴν εἰδέτο,
 ἔκκεν τὸ γενέσθαι τὴν πατέρα κοινὴν καὶ τῶν πτωτικῶν δι'
 ἀκροβυστίας, καὶ τῶν ἐν περιτομῇ. Ἀλλ' οὐκ ἴπλος τῶν ἐν
 περιτομῇ διὰ καὶ ἐπάγει, "Τοῦτο οὐκ ἐκ περιτομῆς μόνον."
 Εἰ γὰρ τῶν ἀκροβυστων, οὐκ ἐπειδὴ ἀκροβυστός ἐστι, διὰ
 ταῦτά ἐστι πατήρ, καὶ τοιγε ἐν ἀκροβυστίαι δικαιοθεῖς, ἀλλ'
 ἐπειδὴ τὴν πίστιν αὐτοῦ ἐῴηλκται, πολλὰ μᾶλλον τῶν ἐμπερι-
 τώμων οὐκ ἔσται διὰ τὴν περιτομὴν πρῶτος, εἰ μὴ προσγέ-
 ναιτο καὶ ἡ πίστις. Περιτομὴν γὰρ ἔλαβεν, ὥς ἑστέροι,
 φησὶν, αὐτοὺς ἐχωμεν πρόγονον, καὶ οἱ ἀκροβυστοι μὴ ἀπώ-
 σινται τοὺς ἐμπεριτώμους. Ἐφ' ὧρας τῶς οὕτω προπατορὰ
 ἔσχον αὐτὸν πρῶτος, Εἰ δὲ σεμνοὶ ἡ περιτομῇ, ὅτι κηρύττει σοὶ
 τὴν δικαιοσύνην, οὐ μικρὰν καὶ ἡ ἀκροβυστία προεῖδεν ἔχει
 πρὸ τῆς περιτομῆς αὐτὴν δεξαμένη. Τότε ὅταν αὐτὸν διήγησθαι
 προπάτορα ἔχει, ὅταν στοιχήσῃς τοῖς ἰχίσι τῆς πίστεως, καὶ
 μὴ φιλονικίαις μηδὲ στασιάζεις τὸν καμὸν ἐπέσιθαι. Ποιῶς,
 εἰπέ μοι, πίστεως, "Τῆς ἐν τῇ ἀκροβυστίαι." Ἐπὶ αὐτῇ
 στέλλει τὸ ψῆσμα τὸ Ἰουδαϊκόν, ἱνα μνησθῇ τοῖς χρόνοι
 τῆς δικαιοσύνης. Καὶ καλῶς εἶπε, "τοῖς ἰχίσι," ἵνα ὁμοίως
 ἐκείνῳ πιστεύσῃς εἰς νεκρῶν ἀνάστασιν σωμάτων. Καὶ γὰρ

79-12

* ἵστερον δὲ ἐπεισ. Edd. de deest in omni bus. Statim ἐπεισῆλθον B. Veron
 γ δὲ] + τῆς A.D.E.F.H.I. * αὐτοῦσαν, λαμβάνουσαν G. * πιστεως]
 + ἡ περιτομῇ Edd. reclamantibus libris. * ὅσον + ἐστὶ G.I. Statim π ση-
 μέιον om. A.D.E.F.H.I. * εἰδέτο αὐτὸν ἰντεπτο ord. αὐτοῦ πῶτος εἰδέτο
 II. * καὶ aberat ante Montef. in libris. * γὰρ] μὴ γὰρ G. * ἐπι
 οὐ ἀκρ. μὴ] εἰ. μὴτε οἱ ἐμπεριτωμοὶ τοῖς ἀκροβυστοις, μὴτε οἱ ἀκροβυστοι ὁ E.
 * ὅρα pro ὅρα A.F.G.H.I. Statim αὐτοῖς pro αὐτοῖς A.D.E.F.G.H.I. * οὖν
 accessit ex omnibus. * μὴ pro μηδε A.D.E.F.G.H.I. Statim φιλονικίαις
 εἰς ἀποστασις G. * εἰσάγω A.D.E.F.H.I.

ἴσκι κείνους περὶ ταῦτα γη. π. σ. α. ἐπεδείξατο. Ὡς τε εἰ τῆς
 κροτυτῆς ἐν τῇ αἰσθησὶ, μακάριε σαφὲς ἀπὸ οὐκ ἐστὶν αὐτῆς
 περιτομῆς ἕλκος. Ἀλλὰ γὰρ μετὰ τὴν ἑκταὴν ἀποστολὴν
 τῆς πίστεως, εἰς ἀντιμετώπιον τοῦτον, οὐκ ἐστὶν αὐτῆς
 ἕκγονος ἐπὶ αὐτῇ περιτομῇ. Ὡς τοῦτο εἰδέναι, οὐκ ἐστὶν
 ἀκρεβέστερον μὴ ἑκταὴν. Ὡς δὲ καὶ ἐκείναι τοῦτο ἀποδείξει
 σοὶ γὰρ τὸ ἔργον βαπτισμὸς γινώσκων οὐκ ἐστὶν. Ἀλλὰ
 σημεῖον αὐτῆς ἡ ἐκταὴν, ἡ ἐστὶν. Καὶ ταῦτα ἴσκι, ἐπεὶ ἡ
 οὐδὲ αὐτὸ ἐστὶν τότε γὰρ σ. τ. α. σαματιανὴ ἔχουσι, σημεῖον
 ὡς δὲ αὐτὸ χρῆται ταύτῃ. Ἀπὸ γὰρ τῆς πίστεως, φανερὸν οὐκ
 ὅτι δυνάτῃ καταμαθῆναι αὐτοὶ τὴν ἐκταὴν. Διότι
 μὲν ἦν, σ. εἰ καὶ ταύτης ἔχουσι, π. σ. α. τῆς ἐκταὴς
 τῆς ψυχῆς τῆς ἀρετῆς ἀπὸ ἐκταὴς. Ὡς δὲ ἡ ἐκταὴς, οὐκ
 σοὶ ἡ αἰσθησὶς περὶ ταῦτα ἴσκι ἐκταὴς. Ὡς δὲ ἡ ἐκταὴς, οὐκ
 ἐκταὴς μακρὸν χειραγωγῆσθαι καὶ ἐκταὴς ψυχῆς, φανερὸν οὐκ
 καὶ μετὰ πολλὰς αὐτῆς ἐκταὴς αὐτοὶ τῆς πίστεως ἐκταὴς
 μέγιστοι. Ὡς δὲ αὐτῆς μακρὸν αὐτῆς αὐτῆς τῆς πίστεως
 Καὶ ταῦτα οὐκ ἐν τῇ περιτομῇ μόνον ἡ ἐκταὴς ἐκταὴς
 ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις ἡ ἐκταὴς οὐκ ἐκταὴς λέγουσι καὶ ἐκταὴς (58)
 βῆται καὶ ἐκταὴς. Ὡς γὰρ αὐτὸς ἐκταὴς ἐκταὴς
 Διότι αὐτῶν τῶν ἐκταὴς. Ὡς γὰρ αὐτῶν, Ὡς αὐτῶν
 ἀφ' ἑκταὴς, καὶ τῆς αἰτίας τῆς ἐκταὴς. Ὡς δὲ γινώσκων
 αὐτῶν π. σ. α. ἐκταὴς, ταῦτα αὐτῶν καὶ τῆς ἐκταὴς
 λαμβάνονται ἀπὸ αὐτῆς ἡ ἐκταὴς, οὐκ ἐκταὴς ἡ ἐκταὴς
 πλεον. Σημεῖον γὰρ ἐκταὴς ταῦτα ἐκταὴς τὸ π. σ. α. οὐκ
 τοῦτο ἐστὶν σημεῖον, φανερὸν παρὰ σ. τ. α. π. σ. α. ἡ πίστες
 ὡς ἦν μὴ ταύτης ἔχουσι, οὐδὲ το σημεῖον λαμβάνει ἐκταὴς
 δύναται. Τίνος γὰρ ἐστὶν ἡ ἐκταὴς, τίνος δὲ σφραγίς, οὐκ
 ὄντος τοῦ σφραγιζομένου ὡς αὐτὸς καὶ βαπτισμὸς ἐκταὴς
 Ἐκταὴς ἡμῖν σφραγίς ἔχουσι, μηδεὶς ἴσκι ἡ ἐκταὴς ἡ
 καταγέλαστος ἡ ἐκταὴς, τῆς πίστεως ἐκταὴς οὐκ ἐκταὴς. Ὡς
 γὰρ ἐκταὴς ἐκταὴς, ἐκταὴς δὲ οὐκ ἐκταὴς, οὐδὲ
 σημεῖον ἔχουσι. Διότι γὰρ τοῦτο ἐκταὴς σημεῖον, ἵνα τὸ π. σ. α.

ἡ καὶ accessit ex A B D E F H ἡ ἀποδείχθη BG ἡ ἔργον A D F
 F H εἰς αὐτὸς αὐτὸς B ἡ ἐκταὴς π. σ. α. αὐτῶν N D E F H εἰς αὐτὸς αὐτὸς A
 ἡ μὴ δὲ αὐτὸς ἡ μὴ οὐκ καὶ αὐτῶν I μὴ δὲ αὐτῶν εἰς π. σ. α. αὐτῶν
 ἡ π. σ. α. αὐτῶν + καὶ ἡ F ἡ π. σ. α. αὐτῶν F G ἡ καταμαθῆναι αὐτῶν π. σ. α. αὐτῶν
 μακρὸν οὐκ ἐκταὴς praeter E ubi legi τ. καταμαθῆναι π. σ. α. αὐτῶν
 F H εἰς αὐτὸς αὐτῶν I ἡ π. σ. α. αὐτῶν αὐτῶν A F G H I ἡ καὶ οὐκ G
 ἡ σαββατῆς οὐκ ἐκταὴς vulgo ἡ τῆς περιτομῆς A E F H ἡ ἐκταὴς
 καὶ] ἐκταὴς G ἡ π. σ. α. αὐτῶν H ἡ γινώσκων B G εἰς αὐτὸς αὐτῶν ἡ τῶν
 οὐκ G ἡ τοῦτο οὐκ I ἡ σημεῖον, τίνος δὲ αὐτῶν G δὲ αὐτῶν H ἡ τοῦ
 οὐκ G ἡ ἐκταὴς π. σ. α. αὐτῶν F

ἐπιζητής, οὐ το σημεῖον ἔχεις· ὡς εἶγε ἐμίλλες αὐτο χωρὶς
 τούτου ἐπιζητεῖν, οὐκ ἂν εἴδατε ἔσοι ταῦτοι (ὅτι τούτο δε
 κερύττει μόνον ἡ περιτομή, τῇ δικαιοσύνῃ, ἀλλὰ καὶ ἡ ἐν
 ἀκραβυστία δικαιοσύνη (ὁ δὲν ὅλν ἄλλο κερύττει ἡ περιτομή,
 ἀλλ' ὅτι οὐ χρεῖα περιτομῆς

Ἐ. γὰρ οἱ ἐκ νόμου ἀληρονόμοι κεκένωται ἡ πίστις, καὶ
 κατηργηται ἡ ἐπαγγελία " Ἐδεῖξεν, ὅτι ἀπαγκαίῃ ἡ πίστις,
 ἔ. πρεσβυτέρα περιτομῆς, ὅτι νόμοι ισχυροτέρα, ὅτι σεν-
 σθησι ἰμοι. Εἰ γὰρ πάντες ἡμάρτον, ἀναγκασί εἰ ἀκρό-
 βυστος ἂν εὐκαιώθη, πρεσβυτέρα εἰ δια νόμου ἐπίγνωσις
 ἀμαρτίας, χωρὶς δὲ νόμοι κεφανέρωται, ισχυροτέρα εἰ μαρτυ-
 ρηται πρὸ τοῦ νόμου καὶ τὸν νόμοι ἴστησι, οὐκ ἐναντία, ἀλλὰ
 φιλῇ καὶ συμμάχος. Δείκνυσι πάλιν καὶ ἐτέρωθεν, ὅτι ἡ ἐν
 ἀκρόβυστι ἡν δια νόμοι τῇ ἀληρονομίαν λαβεῖν καὶ ἐκείνῃ
 αὐτὴν τῇ περιτομῇ καὶ ἀπὸ τῶν κατηργηται, ἀντεπιζητεῖ, πάλιν Β
 αὐτὴν τῷ νόμῳ, οὕτω λέγων " Εἰ γὰρ οἱ ἐκ νόμου ἀληρο-
 νόμοι, κεκένωται ἡ πίστις " Ἰνα γὰρ μὴ τις λέγῃ, ὅτι καὶ
 πίστιν ὁ πιστὸς ἔχει καὶ νόμον τηρεῖται, δείκνυσιν ὅτι ἀμύχανεν.
 Ὁ γὰρ ἐχόμενος τοῦ νόμου ως σώζοντας, αἰμαζέ, τῆς πίστεως
 τὴν δικαίαν. Διὸ φησὶ, " κεκένωται ἡ πίστις " ταυτέστιν, οὐ
 χρεῖα τὴν κατὰ χάριν σωτηρίας οὐδὲ γὰρ δύναται τὴν ισχύν
 τὴν αὐτῆς ἐπιδείξισθαι καὶ " κατήργηται ἡ ἐπαγγελία " C
 Καὶ γὰρ ὁ Ἰουδαῖος ἴσως ἂν εἴποι τί γὰρ μοι χρεῖα
 πίστεως, (ὅπου καὶ τοῦτο ἀληθές, μετὰ τῆς πίστεως καὶ τὰ
 τῆς ἐπαγγελίας ἀνῆρται. Ὅρα ἐν πάσιν αὐτοῖς ἀνθρώπιν ὑπὸ
 τοῦ πατρὶάρχου μαχόμετον. Δείξας γὰρ ἐκείθεν τὴν δικαιο-
 σύνην τῇ πστεὶ συγκικληρωμένην, δείκνυσι καὶ τὴν ἐπαγγελίαν
 ὁμοίως. Ἰνα γὰρ μὴ λιγὴ ὁ Ἰουδαῖος, τί γὰρ ἔμεοι μελεῖ, εἰ
 διὰ πίστεως εὐκαιώθη Ἀβραάμ, λέγει ὁ Παῦλος, ὅτι οὐδὲ τὸ
 σοὶ διαφέρει, ἡ ἐπαγγελία τῆς κληρονομίας, δύναται εἰς ἔργον
 ἐλθεῖν ἐκείνης χωρὶς ὁ μάλιστα μετοῖς ἐνφροθεῖ. Πῶς δὲ
 ἐπαγγελίαν φησὶ; Τὸ ἀληρονομον αὐτὸν εἰς τοῦ κόσμου,
 καὶ ἐν πίστῃ πάντας εἰσελογεσθαι. Καὶ ὅπως κατήργηται ἡ
 ἐπαγγελία αὕτη, φησὶν, " Ὅτι ὁ νόμος ὀργὴν κατεργάζεται

14 15

33 15

ε ποι επι Α Ε Ρ Γ Ε Η Ι ὅ την εν α δικαιοσυνην την ακραβυστιαν τη
 δικαιοσυνη Ι ὅδεν οπι Η εἰ α pr ιπαν Ι ὅ οδὲ οι Γ ὅ κατηγο-
 ρηται. Η Πας καὶ η ἐπαγγελία desunt η G ὅ τι τις D Ε ὅ εμοι
 προ μοι Α D Ε Ρ Γ Η Ι ὅ αὐτη μελλει Ε Η εἰ α pr η Β ὅ ὅτι οπι G
 Ρ εφωδε Α Β D Ε Η Ι εἰ εὐσε εἰ φωδε. ὅ εφωδε Ε δδ ὅ αἴτου
 οπι Α D Ε Ρ Η Ι ὅ εἰσελογεσθαι [εἰ εἰσελογεσθαι. Α Η D Ε Η ὅ πως]
 + γὰρ Ι ὅ αὐτη κατηργηθη Γ

διασώζει. Εἶτα ἐπειδὴ εἶπε, "παντὶ τῷ σπέρματι," διορίζει B ποίῳ σπέρματι "Τῷ ἡε πιστεύουσιν," φησι, συναπτῶν τὴν πρὸς τὰ ἔθνη συγγένειαν, καὶ δεικνύς, ὅτι οὐδὲ ὀνόματα φρονεῖν ἐπὶ τῷ Ἀβραάμ οἱ μὴ πιστεύοντες ὁμοίως ἐκείνῳ Ἰδοὺ καὶ τρίταν ἄλλο ἢ πίστις εἰργάσαστο τὴν γὰρ συγγένειαν τὴν πρὸς τὸν δικαῖον ακριβεστέραν ἐποίησε, καὶ πλείονων ἔκγονων ἀπεφῆνε προγονοῖν Διὸ οὐδε ἱπλῶς εἶπεν, Ἀβραάμ, ὅλλα, "τοῦ πατρὸς ἡμῶν," ἡμῶν τῶν πιστῶν Εἶτα καὶ τῇ μαρτυρίᾳ ἐπισφραγίζει "τὸ εἰρημένον" ἢ "Καθὼς γέγραπται, φησὶν, ὅτι πατέρα πολλῶν ἐθνῶν τέθεικά σε" Εἶδες ἄνωθεν ταῦτα οἰκονομοιμένα. Τί οὖν, φησὶν, εἰ τῶν Ἰσραηλιτῶν ἢ τῶν C Ἀμυληκτιῶν ἢ τῶν Ἀγαρηνῶν ἔτεκεν ταῦτα λέγει, Τοῦτο μὲν σὺν προῖων σαφεστερὸν δεικνύσιν οὐ περὶ ἐκείνων εἰρημένον τῶς δὲ ἐφ' ἑτέρον ἐπιίγεται, δι' οὗ καὶ αὐτὸ τοιοῦτον δεικνύσιν, ὁρίζομενος τῆς ταυτέως συγγενείας τὸν τρόπον, καὶ μετὰ πολλῆς αὐτοῦ τῆς μεγαλοκρίας κατασκευάζων Τί γὰρ φησι; "Κατέναντι οἱ ἐπίστευσεν θεοὶ" Ὁ δὲ λέγει, "τοιοῦτόν ἐστιν ὥσπερ ὁ θεὸς οὐκ ἔστι μερικὸς θεός, ἀλλὰ πάντων πατὴρ, οὕτω καὶ αὐτός Καὶ πάλιν, ὥσπερ ὁ θεὸς πατὴρ ἐστὶν οἱ κατὰ τὴν φυσικὴν συγγένειαν, ἀλλὰ κατ' οἰκείωσιν πίστεως, οὕτω καὶ αὐτός ἡ γὰρ ἐπινοήσας ὁ πατέρα πάντων D ἡμῶν. Ἐπειδὴ γὰρ οὐδὲν ἐνομίζον εἶναι ταύτην τὴν συγγένειαν, τὴν παχύτεραν ἐκείνην κατασχοῦνται, δεικνύσι ταυτὴν κυριωτέραν, ἐπὶ τὸν θεὸν τὸν λόγον ἀναγαγόν. Καὶ μετὰ τούτων κακεῖνο ἐμφαίνει, ὅτι "καὶ ἀμοιβὴν τῆς πίστεως ταυτὴν ἔλαβεν" ὥστε ἂν μὴ τοῦτο ἦ, ἅν πάντων ἡ πατὴρ τῶν τὴν γῆν οἰκοῦντων, τὸ, "κατέναντι," οὐκ ἔχει χώραν, ἀλλ' ἡκρωτηρίασται ἑαυτοῦ θεοῦ ἢ δωρεὰ τὸ γὰρ κατέναντι, ὁμοίως ἐστὶ. Που γὰρ θαυμαστόν, εἰπέ μοι, τῶν ἐξ αὐτοῦ πατέρα εἶναι; τοῦτο γὰρ ἑκαστος κέκτηται τῶν ἀνθρώπων. Τὸ γὰρ παρίδοξον ἐκεῖνο ἐστὶ, οὐς οὐκ εἶχεν ἐκ φύσεως, τοῦτους ἀπὸ τῆς E

II v. 17.

ἡ ἐκ τῆς πίστεως Edid. repugnantis libris ὁ ἄλλος ἢ πιστεῖ pro ἢ πιστεῖ ἄλλο οὐκ ἔστιν ὁ γὰρ ἡμῶν ἡμῶν ἀποκρίνεται, est in A B D E F H I ὁ ἐν μαρτυρίᾳ A D E F H I Stalim ἐπισφραγίζει pro ἐπισφραγίζων οὐκ ἔστιν. ὁ ἐν μαρτυρίᾳ λέγων I. Mox φησὶν οὐκ ἔστιν. ὁ ἄνωθεν ταῦτα pro ταῦτα ἄνωθεν οὐκ ἔστιν. ὁ εἰ τῶν Ἰσραηλιτῶν ἔτεκεν ταῦτα A ὁ εἰς οὐκ ἔστιν. εἰ περὶ τῶν Ἰσραηλιτῶν ταῦτα A. Edid. ὁ ἢ εἰ bis A F G H I ὁ ταῦτα B F G I τοιαῦτα H ὁ πατέρα + ἐπὶ πρόγονον D G. ὁ κατασχόντες ex corr G ὁ ἀναγαγόν pro ἀναγών A B F H I ἀναγών E ὁ καὶ οὐκ B. Mox ταυτὴν οὐκ ἔστιν H ὁ καὶ pro καὶ A B D E F I. Recepti etiam Montis ὁ τοῦ θ. ἢ ὁ. pro ἢ τοῦ θ. ὁ. A D E F H I

του θεοῦ δειρῆς λαβεῖν ὥστε εἰ βολαι πιστεῦσαι, ὅτι ἐτι
 μῆτις ὁ πατριάρχης στενεύον ὅτι πάντων ἐστὶ πατήρ. Εἰ
 πῶν ἡ δὲ, κατέκλιτο ἐπὶ στενωπὸν θεοῦ, ὅσα ἔσται μετὰ τοῦ
 του, ἀλλὰ καὶ ἐκίγαγε. Ὁ τοῦ ζῶντος αἰὶος τῶν κερῶν, καὶ
 καλοῦντος τὴν αἰὶα ὅσα ἔσται ὡς ἄντα. Ἐπὶ τῇ αἰσθητικῇ
 προκαταβάλλει μὲν λέγων. Καὶ ἐς τὸ περικείμενον δὲ ἵτω
 χρῆσις καὶ. Εἰ γὰρ ὁ πατὴρ αὐτοῦ κερῶν ζῶντος καὶ
 504 τεχθέντος ἐξ αὐτοῦ ποιῶν τὴν πύλιν αὐτοῦ. Διὰ τοῦτο ὁ αὐτὸς
 εἶπε, καὶ περιγίγσκος περὶ αὐτοῦ, ἀλλὰ, καὶ αὐτοῦ, τὴν
 πλειονὰ ἐκείνου ἐξέλετο. Ὅτι περὶ γὰρ ἡμῶν ἐκείνου τὰ ὅσα
 ἐκλέσται, οὕτως αὐτῷ μῖσθος, καὶ πολλῶ μισθόν, τὰ μὴ ὅσα
 ὑποστήσασθαι.

Ἐκπῶν δὲ τοῖς θεοῖς τὴν δαπάνην μεγάλην οἶσαν καὶ ἄφατον,
 καὶ περὶ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ δαλεχθέν, ἐκινῶσι καὶ τοῦ
 Ἀβραάμ τὴν πίστιν αἶσαν οἶσαν τῇ ἐκείνῃ, ἵνα μὴ νομίσῃς
 αὐτὸν εἰκὴ τετιμησθαι. Καὶ τὸν ἄρρωστον δὲ ἀναστήσας, ἵνα
 μὴ θορυβηταὶ μὴδὲ ἀμφιβέλλῃ οἱ ἰατροὶ, καὶ λεγῇ καὶ πῶς
 B δυνατὸν τοῖς οὐκ ὄντας παῖδας γενέσθαι. καὶ ἐπὶ, μεταγίγει τὸν
 λόγον ἐπὶ τὸν πατριάρχην, καὶ φησιν. 12. (1) παρ' ἐλπίδα
 ἐπ' ἐλπίδι ἐπίστευσεν, εἰς τὸ γενέσθαι αὐτὸν πατέρα πολλῶν
 ἔθνων, κατὰ τὴν ἰερμεικὴν οὕτως ἔσται τὸ σπέρμα σου. Πως (161)
 παρ' ἐλπίδα ἐπ' ἐλπίδι ἐπίστευσε. Παρ' ἐλπίδα τὴν ἀνθρώ-
 πιν ἐπ' ἐλπίδι τῇ τοῖς θεοῖς. Δεικνύει γὰρ καὶ τὴν μεγάλειον
 τοῦ πράγματος, καὶ οὐκ ἀφῆσαι ἀπιστηθῆναι τὸ λεγόμενον
 ὅτι ἐναντία ἁλλήλοις ἔσται, ἀλλ' ἡ πίστις αὐτῷ συνεκρίσκει.
 Εἰ δὲ περὶ ἐκείνων ἔλεγε τῶν ἐκ τοῦ Ἰσραὴλ, περιττός οὗτος ὁ
 C λόγος ἐκείνοις γὰρ οἱ κατὰ πίστιν, ἀλλὰ κατὰ φανερὸν ἐτεχθη-
 σαν. Ἀλλὰ καὶ τὸν Ἰσαὰκ εἰς μέσον ἄγει. οὐ γὰρ ἵπερ
 ἐκείνων ἐπίστευσε τῶν ἔθνων, ἀλλὰ τοῦ ἀπὸ τῆς στερείας γυναι-
 κὸς ἐσσομένου. Εἰ τοιούτων μισθὸς ἔστι τὸ πατέρα πολλῶν
 ἔθνων γενέσθαι, ἐκείνων τῶν ἔθνων ὑπὲρ ὧν ἐπίστατε οὐκ ὄντων
 ὅτι. Ἰνα γὰρ μαθῇς, ὅτι περὶ τούτων φησιν, ἀκούσον τῶν

12 v. 18.

h δὲ] + ὅτι G. ' καὶ om B. ' περὶ: om ante corr G. αὐτο ante
 corr G. statum χρησιμὸν ABDEFHI. χρησιμὸς ldd. ζῶντος
 E. Statum καὶ om EFH. Mox παρὰ γὰρ A I F H I et ante corr E.
 " οὐκ ἔσται ADEFCH I. " ὄντα + ὡς ὄντα A I E F H I. " καὶ
 πολλῶν μισθόν om G. 9 v. 18] δεξιά I E. ' δε: συλλαβὴ ex A I E F H I.
 " εἰς μὲν. ' καὶ om B. καὶ: etasum et alia superscriptum habet G.
 " τοῖς F. Statum πολλῶν ἔθνων πατέρα ἰσχυρὸν ord B G I. " ἔθνων,
 + ἔσται E. * ἵνα γὰρ] καὶ ἵνα DE.

κατέπεσε. Πῶς δὲ αὐτὴν τὴν πίστιν κατώρθωσε, "Δοὶς
 B δοξάζαν τω θεῷ, φησὶ, καὶ πληροφορηθεῖς, ὅτι ὁ ἐπηγγέλται,
 δοκато́ς ἐστὶ ἔχει ποιῆσαι." Ἄρτι τὸ μὴ περιεργαζέσθαι,
 δοξάζειν ἐπὶ τὸν θεόν ὡς περὶ τὸ περιεργαζέσθαι, ἵπλημ-
 μέλει. Εἰ δὲ ταῦτα κατὰ περιεργαζόμενοι καὶ ζητοῦντες οὐ
 δοξάζομεν, πολλῶ μᾶλλον τὴν τοῦ δεσποτοῦ γέννησιν πολυ-
 πραγματεύοντες ὑπερβρίζοντες τὰ ἰσχυρά πεισόμεθα. Εἰ γὰρ
 τὸν τῶν τῆς ἀναστάσεως οὐ χρὴ ζητεῖν, πολλῶ μᾶλλον τὰ
 ἀπορρήτα ἑκείνα καὶ φρικτά. Καὶ οὐκ εἶπε πεισάσας ἀπλῶς,
 ἀλλ', "πληροφορηθεὶς." Τοιοῦτοι γὰρ ἡ πίστις, τῆς ἀπὸ
 λογισμῶν ἐκείνης ὡς ἀφαιστέρας, καὶ μᾶλλον πείθει ὁ γὰρ
 C ἔνεστι λογισμῶν ἑτέροι ἐκείσελθόντα. Ὡς τὴν διασάλλεται
 λοιπὴν. Ὁ μὲν γὰρ ἁλογοῦ πιστεύμενος καὶ μεταπεισθήναι
 δοκато́ς ὁ δὲ τῇ πίστει βεβαιούμενος λατρεῖσθαι αὐτῷ
 λοιπὸν τὴν ἀκοὴν τοῖς λογιζομένοις αὐτὴν λογίσι. Εἰπὼν
 ταῦτα, ὅτι ἀπὸ πίστεως ἐδικαιώθη, δείκνυσιν, ὅτι καὶ ἐδ' ἔχασε
 τὸν θεόν ἀπὸ τῆς πίστεως ὁ βίον μάλιστα ἴσται ἴσται
 D λαμβάνει γὰρ μὲν τὸ φῶς ἐμπροσθεῖ τῶν ἀνθρώπων,
 ὅπως ἴδωσι τὰ καλὰ ἔργα ἡμῶν, καὶ δοξάσωσι, τὸν πιστεῖρα
 ἡμῶν τὸν ἐν τοῖς οἰκιστοῖς. Ἄλλ' ἴδοι τοῦτο καὶ τῆς πίστεως
 ὁ ἀνθρώπου. Πῶς δὲ αὐτὴν τὰ ἔργα δεῖται δυνάμει, οὕτως καὶ ἡ
 D πίστις. Εἰταῖθα μὲν γὰρ πολλακίς καὶ τὸ σῶμα μερίζεται (6),
 τὴν ἰσχυρά ἐκεῖ δὲ τῆς ψυχῆς ἡ γυνὴ ἐστὶ τὸ καταρτίωμα.
 Ὡς τὴν μετὰ τὸν πόλεον, ὅταν μὴδὲ τὸν διανομήναι πρὸς αὐτὴν
 ἔχη τοὺς ἀγῶνας. Εἰδὼς πᾶντα, ὅπερ ἦν ἔργον, εἰδὼς
 μετὰ πλείονος τῇ πίστει προσόντα περιστάσεως οἷον τὸ καυ-
 χισθῆναι πρὸς τὸν θεόν, τὸ δυνάμει δεισθῆναι καὶ παύειν, τὸ
 δοξάζειν ἑκείνῳ τὸν θεόν. Εἰπὼν δὲ ὅτι καὶ ἐπηγγέλται,
 δοκато́ς ἐστὶ καὶ ποιῆσαι, δοκεῖ μοι καὶ περὶ τῶν μελλόντων

15 v. 21.

16 Matth. v. 16.

ἡ φησὶ om G προὶ δόξαν τῆς αἰῶνος I καὶ om H. ἡ πλημμελία A
 πλημμελία A H καταπαύειν τοὺς πλημμελεῖν dal I ἡ ἐστὶν pro fati
 A B C D E F H I ἡ αὐτὴν αὐτὴν A D E F H I. Statim διαλύσει, ἡ ἐστὶν ei
 om C D E F. ἡ λησὶν τοὺς λογισμοὺς G ἡ ἐκείνη ἡ H διατῆ
 πᾶσι λοιπὸν pro λατρεῖν αὐτῷ αὐτῷ ante Montef) A B D E F H I ἡ τῆς
 om A D E F ἡ ἡ αὐτὴν αὐτὴν αὐτὴν om in hacten omentis. Statim τοῦτο
 καὶ τῆς π A B D E F H I καὶ τοῦτο τῆς π G καὶ om in Edm. Mox ὁ
 om I ἡ πάλιν δὲ ὡς περ, hacten de om A B D E F H I. Idem πάλιν
 praecedentibus appropinquat. De π ὡς περ γὰρ τὰ ἔργα I F G I ἡ ἐστὶν γυν-
 νης ἀνέγκοι. A G ἡ πρὸς αὐτὴν ἔχη Sic omnes secundum conjecturam
 Savini. Ante Montef edebatur πρὸς αὐτὴν ἔχη ἡ μετὰ πλ τῇ π προσ-
 ὄντα περιστάσεως. Sic B F G H I μετὰ πλ προσόντα τῇ π περιστάσεως A μετὰ
 πλ τῇ π περιστάσεως τῇ π προσόντα E. ei om προσόντα D μετὰ πλ περιστά-
 σεις τῇ π προσόντα Edm ἡ πάλιν δὲ H ἡ ἀπὸ δ A D E F H I ei
 corr G ἡ ἐπηγγέλλεται ante corr B

καὶ τὸν διασώσαι. ἂν δὲ καὶ σαπὼν ἐκαπαρξῇ διὰ τοῦ
 αἵματος, τίς ἐμὴν ἀσπῆσαι λατὸν; Ἐλεος ἡ τρυφή;
 Ἄλλ' οὐ δυνήσεται ἄλλος. Ἄλλ' οὐκ ἐπὶ σὸν μετ' ἐλπίδι,
 καὶ πῶς οὐκ ἀρεταί (σπασθῶ, χεῖρε ριζῶν ἑτέρων, Σ-αθ).
 τοῦ γέννησας, ἀπὸ τὴν κοιλίᾳ ἐκπροβαλλόμενος καὶ νεκρὸν
 ὅντα ἐλκετοῖ ἐκ τῆς μήχης διὰ τῆς μικροθυμίας. Ἐτρώσαν
 ἡ αἰτεῖν ὁ θυμὸς, Μη τρώτης αἰ σι, ἀλλ' καὶ τὸ πρῶτον
 ἐββαλε βέλους. Ἀν γὰρ οὕτως ἀλλήλους ἐμίλαμεν, ταχέως
 ὄχλος πάντες ἐσόμεθα αἱ δὲ αὐτ' ἀλλήλων σπλιζόμεθα, οὐδε
 τοὶ διουβίου χροῖα λοπὸν πρὸς τῇ ἡμετέρᾳ ἀπάει.
 Ἄπας ἡνὶ γὰρ ὁ πλεῖστος χαλεπός, μάλιστα δὲ ὁ ἐμφύλιος.
 ὅντα δὲ καὶ τοῖς ἐμφύλοις χαλεπώτερος, ὅσω μείζονα τῆς
 πολιτείας ἡμῖν τα δεινώματα, μᾶλλον δὲ καὶ τῆς συγγενείας
 αὐτῆς. Ἀπικτεῖν ποτε τὸν Ἀβελ ὁ ἀδελφός, καὶ ἡμῖν
 ἐξέχει συγγενικὴν ἀλλ' οὕτως ἐκείνοι παραινόμενος ἢ φέρον,
 ὅσω καὶ τὰ τῆς ἀγχιότητος μείζω, καὶ τὰ τοῦ θανάτου χαλε-
 πώτερα. Ἐλεος μὲν γὰρ τὸ σώμα ἔτρωσε, σὲ δὲ κατὰ τῆς
 ψυχῆς τὸ ἔσθον ἠενόησας. Ἄλλ' ἐκπῆς πρῶτος κακῶς;
 Ἄλλ' οὐ τὸ παθεῖν, ἀλλ' οὐ τὸ ποιῆσαι κακῶς, τούτῳ ἐστὶ τὸ
 παθεῖν κακῶς. Σκόπει δὲ. Ἐσφαξεν ὁ Καὶν ἐσφύγῃ ὁ Ἀβελ
 τίς ὦν ὦν ὁ νεκρός; (Ὁ) μετὰ τὸν θάνατον βίωει 21^α φωνῇ
 ἡ γὰρ οὐκ αὐτὸς τοῖς ἀδελφοῖς τοῖς ζοῖ πρὸς με, ἠφροσίν ἢ ὁ ἐν
 τῷ (ἦν) τρέμων καὶ δειδωμένος; (Ὁ) ὅπως γὰρ οὕτως νεκρὸς ἵπαν-
 τὸς εὐαιωτότερος ἦ. Ἐπὶ πῶς βελτίον τοῦ ἀδικεῖν, αἰὲν
 μέχρι φρονεῖ τις γὰρ, Μῆδε πῶς χεῖρες τὸ ἀδικεῖν, καὶ
 μέχρι αἵματος τὴν ἐσχίστη. Ἐπληξε καὶ κατεββαλε τὸν ἀδελφὸν
 Ὁ κεκοίτης, ἀλλ' ὁ μὲν ἐσταφαιόετο, ὁ δὲ ἐκυλαζέτο. ἀνῆρεθη καὶ
 ἐσφύγῃ παρὶ τὸ δαιμόνιον ὁ Ἀβελ, ἀλλ' ὁ μὲν αἰὲν τελειῶν
 καθηγόρει καὶ ἦρει καὶ ἐχειροῦτο ὁ δὲ καὶ ζῶν εἰσιγα καὶ

21 Gen. iv. 10.

ἂν προ. iur A D E I (G H) Flor. Statim ap. accensit et occidit
 ἡ καταρμήσει B D E et ex corr. A καταρ, φασ Flor. ἡ αὐτῇ A. Stat. id
 χροῖα. ἡ ἐστὶν ἐστὶν αὐτῇ αὐτῇ et Flor. ἡ ἐκβαλλετο χροῖα δούρα. ἡ χροῖα ἐστὶν
 ἡ ἐκβαλλόμενος B et ex corr. A. Statim ap. om. E. ὅσα] + του σὸν
 ἀδελφόν D. Eadem verba + χροῖα reguntur post μαρτυρ, sed absumt a positum A F
 G H I. Mox ἐπὶ τῆς παραινέσεως A H I. ἡ ἐστὶν πάντες μετὰ πάντες ἐκείνους
 ἡ μετὰ om. B D E. Articulus ante καλεῖται om. B. ἡμῶν I et ex corr. G.
 ἡ ἐκπῆς om. D E. ὅσα] + φασ A D E. Statim του
 αἵματος A D E F H I. Post αἵματος vulgo addunt Ἀβελ. repugnantiibus libris.
 φωνῇ
 ἡ φωνῇ om. A D E. ἐκ τῆς γῆς sic G. ἡ τῇ (ἦν) τῇ ζῳῃ A E. ἡ πάντως
 ἡ ἦν πάντως G. ἡ μαρτυρ + καὶ E. ἡ καὶ om. E. Id est etiam apud
 Mor. Ben. ἡ καὶ ἡμῶν] sic B D E G. καὶ αὐτῇ. Edd. Neutrum habent
 A F H I.

ἡσχύνετο καὶ ἡλίσκετο, καὶ τοιναυτίον ὥπερ ἤθελε κατα-
σκευασεν. Αἰρεῖ γὰρ, ἐπειδὴ ἀγαπητέον εἶδε, προσδὲκὼν
καὶ τῆς ἀγάπης τεύχεται αὐτῷ ἐπέθηκε δὲ τὸ φίλτρον
μειζόνως, καὶ ὑποθαλάσσια μύλλον αὐτῷ ὁ θεὸς ἐποχέτει,
23 Ποιῶν ἐστὶν Ἄδελφον ἰδὲ φίλον σοι, λέγων (ὁ γὰρ ἐστὶν
σας τὸν πόθον τῷ ἄφρονι, ἀλλ' ἐξηγῆς καλῶν οὐκ ἡλιττωσας
τὴν τιμὴν τῇ σφαγῇ, ἀλλ' ἐπέτεκες πλέον. Προ-ταῦτα μὲν
γὰρ σοι καὶ ὑπέταξεν αὐτοὶ ὁ θεός, ἐπειδὴ δὲ ἴπτον ἀνέλες,
καὶ τετελευτηκώς σε τιμωρήσεται, τοσούτοις μοι παρ' αὐτοῦ
τὸ φίλτρον. Τίς οὖν ἦν ὁ καταδρασθεὶς, ὁ κολαζων, ἢ ὁ
κολαζόμενος; ὁ τοσαύτης ἀπαλαίωσις περὶ τῷ θεῷ τυχῆς, ἢ ὁ
καινῇ τινι καὶ παροῦξαι διδόμενος τιμωρία. Οὐκ εφραβήθη
αὐτὸν ζῶντα, φησὶν οὐκοῦν ἐφραβήθη τελευτησάμενα οὐκ
ἔτρεμες μέλλων ἐπάγειν τὸ ξίφος ληψίτησιν τρομῇ μετὰ τὸ
ἐκχεῖν τὸ αἷμα διηνεκῆς ζῶν σοι δαίλος ἦν, καὶ οὐκ ἠνείχου
διὰ τοῦτο τελευτήσας, ἐσποτρὸς ἔσοι γέγονε φραβερός. Ταῦτ'
οὖν ἐννοοῦντες, ἀγαπητοί, φυγῶμεν φθόνον, σβίσωμεν κακίαν, 24
ἀγάπην ἀντιδιδόντες ἀλλήλοις, ἵνα τα ἐκ ταύτης καρπωσώμεθα
ἀγαθὰ, καὶ κατὰ τὸν παρόντα βίον, καὶ κατὰ τὴν μελλανσαν
ζωὴν, χάριτι καὶ φιλανθρωπία τοῖς κυρίσι ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῖ,
δι' οὗ καὶ μεθ' οὗ τῷ πατρὶ δόξα ἅμω τῷ ἀγίῳ πνεύματι εἰς
τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

(65)

ΛΟΓΟΣ Ι.

1 Οὐκ ἐγράφη δὲ δι' αὐτὸν μόνον, ὅτι ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιο- B
σύνην, ἀλλὰ καὶ δι' ἡμῶν, οἷς μέλλει λογιζέσθαι, τοῖς
πιστεύουσιν ἐπὶ τὸν ἐγχειραντα Ἰησοῦν τὸν κύριον ἡμῶν ἐκ
νεκρῶν.

Πολλὰ καὶ μεγάλα περὶ τοῦ Ἀβραάμ εἰπὼν, καὶ περὶ τῆς
πίστεως αὐτοῦ καὶ τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς παρὰ τοῦ θεοῦ τιμῆς,
ἵνα μὴ λέγῃ ὁ ἀκροατής, καὶ τι πρὸς ἡμᾶς; ἐκείνος γάρ ἐστιν ὁ
δικαιωθείς ἴστησιν ἡμᾶς ἐγγὺς τοῦ πατριάρχου πάλιν. Το-

22 Gen. iv. 9.

1 Cor. IV. v. 23, 24.

ἡσχύνετο + καὶ ἡλίσκετο τὰ ἀπλῆγχα G. "Miguit gloriasepa." Heyse
κατασκευασεν B H I προσεταρ Μανι κατασκευασεν vulgo ἡ ἐκβαλεῖν
H G H I ἀποθαλάσσια + γὰρ B ἡ ταῦτα μύλλον αὐτῷ ο θ A D E F G H
κατὰ μ ο θ I μ ο θ αὐτον E G ἄφρονι G φθόνον Edd ὑπέταξα
οπ ὁ θεός D F ἐπαρ σπας D E ὁ γὰρ B G Μοχ ἢ ὁ κολαζο-
μενος οπ G φραβήθησιν B D E F G φραβήθη Edd ἡνείχου G
ἐμοι A D E F H I εἰς ex cor B ἐννοήσαντες G εἰδότες A D E F H I
φυγῶμεν A F H

παύση των πνευματικῶν, ἃ γὰρ ἡ ἐκείνη Τὸ πνεῦμα ἐξ ἑθ' ἑ
 (*) τῆς προτελευμένης ἡ γὰρ ἡμεῖς οὐκ ἔχομεν τὸ
 ἴδιον τὴν πνευματικὴν φύσιν ἐκείνην, ἀλλ' ἐκ
 πνευματικῶν ἀλλ' οὐκ ἡ, ἡ γὰρ ἡμεῖς οὐκ ἔχομεν τὸ
 πνεῦμα. Ὡς αὖτε γὰρ καὶ ἡ ἐκείνη ἡ πνευματικὴ
 τῆς ἀντιπροσώπου τοῦ Θεοῦ. Καὶ οὕτως ἐκείνη ἡ ἐκείνη
 σῶθι, οὐκ ἔστι καὶ ἡ ἐκείνη ἡ ἐκείνη ἡ ἐκείνη ἡ ἐκείνη
 ὅσα ἐξ ἐκείνης τῆς φύσεως ἡ ἐκείνης ἡ ἐκείνης ἡ ἐκείνης
 γὰρ τῆς ἀντιπροσώπου τοῦ Θεοῦ. Δὲν τὸ γὰρ ἡ ἐκείνη
 φησὶ ἐκείνη ἡ ἐκείνη ἀντιπροσώπου τοῦ Θεοῦ ἡ ἐκείνη ἡ ἐκείνη

Δὲν γὰρ πῶς ἡμεῖς πεπνευματώμεθα πρὸς τὸν ἑαυτοῦ πραγματικῶς
 εἰ καὶ μὴ ἐπὶ τῶν ἀποστόλων γράσονται. Ἰσχυρὸν ἡμεῖς πεπνε-
 ματώμεθα, λέγει καὶ τῆς τοῦ Θεοῦ φύσεως ἐκείνης ἡ ἐκείνης, ἡ
 αὖτε πεπνεματώμεθα, τοῦ σπινθηροῦ καὶ καὶ ἡ ἐκείνης ἡ ἐκείνης
 λώσται εἰπὼν ἡ ἐκείνης ἡ ἐκείνης τῆς πνευματικῆς φύσεως, καὶ
 ηὐγέρθη διὰ τὴν κτίσιν αὐτῆς. Ὡς αὖτε τῆς αὐτῆς
 εἰπὼν τοῦ Θεοῦ τῆς αὐτῆς καὶ ὅτι ἡ ἐκείνης ἡ ἐκείνης ποί-
 ῆται. Δὲν γὰρ ἡμεῖς ἀντιπροσώπου τοῦ Θεοῦ, (ὡς αὖτε ἀντιπροσώ-
 που τοῦ Θεοῦ) καὶ ὅτι ἡ ἐκείνης ἡ ἐκείνης. Καὶ γὰρ ἡ ἀντιπροσώπου τοῦ Θεοῦ
 καὶ ὅτι ἡ ἐκείνης ἡ ἐκείνης. Καὶ γὰρ ἡ ἀντιπροσώπου τοῦ Θεοῦ
 Εὐαγγελιστῆς, εἰ δὲ ἀντιπροσώπου τοῦ Θεοῦ, ὡς αὖτε ἀντιπροσώπου τοῦ Θεοῦ
 ἀντιπροσώπου τοῦ Θεοῦ ἡ ἐκείνης, καὶ ὅτι ἡ ἐκείνης ἡ ἐκείνης. Δὲν γὰρ ἡ ἐκείνης
 ἑτέρωθεν, πᾶσι τῶν ἀποστόλων. Ὡς αὖτε γὰρ ἡ ἐκείνης τῶν ἀποστόλων
 ἀντιπροσώπου τοῦ Θεοῦ ἡ ἐκείνης, ὡς αὖτε ἀντιπροσώπου τοῦ Θεοῦ
 πάντα ἀπαλείψονται τὸ κακὸν τῆς φύσεως αὐτῆς καὶ τῆς πνευματικῆς
 τοῦ Θεοῦ, οἱ ἡ ἐκείνης ἡ ἐκείνης, καὶ ἐκείνης τῆς πνευματικῆς
 οἱ ἡ ἐκείνης ἡ ἐκείνης ἀπὸ τῆς φύσεως αὐτῆς, ὡς αὖτε ἀντιπροσώπου τοῦ Θεοῦ
 Εἰπὼν δὲ αὐτοῖς τὸν θάνατον, λέγει καὶ τῆς ἀντιπροσώπου τοῦ Θεοῦ. Οὐ
 γὰρ δὲ τὸ αὐτὸ ἡ ἐκείνης, ὡς αὖτε ἀντιπροσώπου τοῦ Θεοῦ ἡ ἐκείνης, καὶ κατὰ
 512 δίκην, ἀλλ' ἡμεῖς ἀντιπροσώπου τοῦ Θεοῦ γὰρ καὶ ἀντιπροσώπου τοῦ Θεοῦ
 ἀντιπροσώπου τοῦ Θεοῦ, ὡς αὖτε ἀντιπροσώπου τοῦ Θεοῦ ἡ ἐκείνης.

11 Δικαιωθέντες οὖν ὡς πιστεύετε, εἰρήνην ἔχουμεν πρὸς τὸν
 θεὸν διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. ὅτι ἐστίν,

24 35

1 Cor V 11

Hom X * ἐργασμένη A D P H * εἶπεν] + ὅτι E. * ἀλλ' ἐξ ἀσθενίας]
 Sic omnes ἐξ ἀσθενίας δι' ἑαυτὸν. P. sic ἀσθενεῖς ἀπὸ γράφης H * τὸν θεὸν
 φθ' κυρίου I G I * ἀλλ' ἡ ἰνι, πρὸ ἀλλ' ἡ ἐκείνης I B D E F H Ita etiam
 Montef. ἀλλ' ἡ ὅτι G * καὶ ἀπὸ G * δικαιοσύνη G * ὁ ὅτι
 F (*) καὶ ἀπὸ I Statim ἐκ τῆς αὐτῆς παθούσης Edd. τῆς ἀσθενίας ὡς ἀπὸ
 * ἀπὸ] ἡ H τοῦτο G * ἐκ τῆς ἀσθενίας ὡς ἀπὸ τῆς ἀσθενίας Voss.
 Say Mor * ἔχομεν F et ex corp G Infra bim ἔχομεν F ἔχομεν a pr
 man G * τῆς + τοῦτο G

" εἰρηὴν ἔχουσιν. Τίνας ἔχει φῶς, ὅτι ἡμῶν ἡ ἀποστολὴ οὐκ ἐφάρτεκεν τοὺς πόδας ἡμῶν, γὰρ ἐκείνη ἐστὶν ἡ περὶ πνευματικῆς ἀποστολῆς ἐκείνης. Ἐπειδὴ γὰρ πνευματικῆς ἀποστολῆς, καὶ τῆς ἐκείνης τῶν ἔργων ἀποστολῆς, περὶ προθέκεν ἡμῶν μὴ τις τοῦ τοῦ ἐκείνης πορεύσιν ἐκείνης λεγόμενα, φῶς, " εἰρηὴν ἔχουσιν, τοῦτο ἐστὶν, μήκετι, μὴ μὴ τῶν ἐκείνης, ἀλλὰ πρὸς τὰ τῶν ἐκείνης ἐκείνης, γὰρ ἐστὶν πορεύσιν ἔχει πρὸς τοὺς θεοὺς. Καὶ τῶν ἐκείνης, φῶς, " τὸ μήκετι, μὴ μὴ τῶν. Πῶς τοῦ προτέρου ἐκείνης ἐκείνης. Εἰ γὰρ τῶν ἐκείνης ὄντες, τῶν ἐκείνης, πνευματικῆς ἀποστολῆς. Ἡ τοῦ Χριστοῦ, πολλὰ μᾶλλον ἐκείνης, ἐκείνης μετὰ, δι' αὐτοῦ δοθέντων. (Ὁ γὰρ ἐστὶν ἴσος μὴ οἶσιν λαθεῖν ἐκείνης, καὶ δοθέντων ἐκείνης, ἐκείνης ἢ ἐκείνης τῆς ἐκείνης χιλιωτέρων. Ἀλλὰ ὡς γὰρ τὸ χιλιωτέρων ἐκείνης καὶ ἐκείνης ἔρχεται ἐκείνης. (Ὁ γὰρ ἐστὶν ἐκείνης ἐκείνης, ἡμῶν ἐκείνης ὄντας, ἡ ἐκείνης τοῦ ἐκείνης ἡμῶν ἐκείνης. Εἰτι καὶ οἱ τὸ ἐκείνης αἰνέσθαι μὴ ἐκείνης, ἀλλὰ καὶ τὸ

(66) εἰλογον. Ἡ γὰρ αὐτὴ, ἐκείνης ἐκείνης ἐκείνης ἐκείνης, εἰλογον μένει ἐπὶ τῆς ἐκείνης, καὶ ταύτην ἐκείνης αὐτῶν τὴν ἐκείνης, ἡ ἐκείνης ἐκείνης καὶ ἐκείνης ἐκείνης ἐκείνης λαθεῖν. " τῶν ἐκείνης. " Δι' αὐτοὺς γὰρ, φῶς, καὶ τὴν προσ-αγωγὴν ἐκείνης τῇ πίστει " ἐκείνης τῆς χιρὶ ταύτης. Εἰ τοίνυν μακρὰν ὄντας προσήγαγε, πολλὰ μᾶλλον ἐγγὺς γενόμενους ἐκείνης. Σὺ δὲ μοι σκοπεῖ πῶς ταύτης " τὰ ἐκείνης τῶν, καὶ τὰ παρ' αὐτοῦ καὶ τὰ παρ' ἡμῶν. Ἀλλὰ τὰ μὲν αὐτοῦ ποικίλα καὶ πολλὰ καὶ διαφορὰ καὶ γὰρ ἐκείνης δι' ἡμῶς, καὶ ἐκείνης ἡμῶς, καὶ προσήγαγε, καὶ χιρὶ ἐκείνης αὐτοῦ ἡμῶς, καὶ τὴν πίστιν ἐκείνης μόνον ἐκείνης φῶς, " ἐκείνης " Εἰ τὴν χιρὶ ταύτης. Ποῖον, εἰπέ μοι, χιρὶ; Τὸ ἐκείνης τῆς τοῦ θεοῦ γνώσεως, τοῦ τῆς πλάνης ἀπαλλαγῆναι, τοῦ τῆς ἀληθείας ἐκείνης, τὸ πάντων ἐκείνης τῶν διὰ τοῦ βαπτίσματος ἀγαθῶν. Εἰς τοῦτο γὰρ ἡμῶς προσήγαγεν, ἵνα ταῦτα ἡμῶς τὰ ἐκείνης. Οὐδὲ γὰρ

47. 2

P. men, quod abest ante Montef. est in A B F H I. μεν οὐκ ἐστὶ in D E. ἢ μὴ διασπασαίμεν A D E F. ἢ μὴ διασπασαίμεν B. μὴ διασπασαίμεν: Edc. " εἰσάγει A D F B. " τὸ οὐκ. D E. τοῦτο γὰρ τοῦ H. " πῶς, ἂν ἐκείνης πῶς D E. " αὐτοῦ οὐκ B. ἡμῶν ἐκείνης ἐκείνης ἐκείνης ἐκείνης. " ἐκείνης E H. " ἐκείνης G. " καὶ ἐκείνης ἐκείνης. " τῶν ἐκείνης D E. ἡμῶν ἐκείνης γὰρ φῶς. F H. Μοῦνον. " ἡμῶς καὶ πῶς ἐκείνης τῆς χιρὶ ταύτης ἀποστολῆς ex A B D E F H I. " μᾶλλον ἡμῶς. " τὰ οὐκ. " αὐτοῦ πῶς ἡμῶς G. " ἀποστολῆς G. " ἀποστολῆς G.

ἄλλος ὅσα βλαφημημάτων ἤφρασι γενήσεται, ἡ καταλλίγηται
 μνησὶ. Ἀλλ' ὅσα καὶ μερῶν ἀποδοσόμεν ἱκανοῖται. Ἡ
 οἷς ἐν ταύτῃς ἐπὶ ἡ ἀλλὰ καὶ ἑτέρῳ ἐκρηγνύεται, τὴν ἀπ' ὁ-
 ρητὰ ἐκεῖνα τὴν καὶ τοῦ καὶ λόγῳ περὶ ταῦτα ἀγνοῖ
 Διὰ περ ἁμφοτέρων τῶνδε ἰδὲ τῶν γὰρ ἐπὶ, τὴν
 χιρῶν, τὰ παρόντι ἐδιδόσαν ἄτερ ἐλπίσιν τῶν δὲ ἐπὶ,
 "Καὶ καυχώμεθα ἐπ' ἐλπίδι τῆς ἀλῆθειας τοῦ θεοῦ, τὰ μέλλοντα
 ἐξελκύσκει ἅπαντα. Καὶ καλῶς εἶπεν, "εἰ ἡ τοιαυτὴ ἐστὶν ἡμεῖς."
 Τοιαυτὴ γὰρ ἡ τοῦ θεοῦ χάρις οὐκ ἔχει τέλος ἀπ' οὗδε πύξης,
 ἀλλὰ καὶ ἐπὶ μεζῶνα αἰετὶς πρέσβει. Ὑπὲρ ἐκ αἰθρῶν οὐκ ἔστι
 (ὅσον τι λέγω) ἐλπίς τις ἀρχῆς καὶ δοξᾶν καὶ δοῦναι αὐτῶν, ἀλλ'
 513 οἷς ἐστὶν ἡμεῖς ἐπ' αὐτῆς ἀληθείας, ἀλλὰ τοχῶς αὐτῆς ἐκπύπτει
 καὶ μὴ ἀνθρώπος ἀφελῆται, θάνατος ἐκελθὼν ἐμφανιστῆται
 πάντως. Ταῦτα δὲ τοῦ θεοῦ οἱ τοιαῦτα ὅτι γὰρ ἀνθρώποι, ἐν
 χιρῶν, οὐκ περ σπουδαίως πραγμάτων, οὐκ αὐτῶν ἐν ἡμῶν, ἡ
 ὁ θάνατος ἐκελθὼν ἐκβυλῆται πάντων ἡμῶν δοῖναι, ἀλλ' ὅταν
 ἀπὸ θνήσκωμεν, τότε ἀεμβέστερον αὐτὰ κατέχεται, καὶ πλημνῶ-
 ναι προκίοντες ἱκολοῦμεν. Ὡστε ἐν διαπίπτει τοὺς μέλλουσιν,
 ἀπὸ τῶν παρόντων καὶ ὧν ἐλπίδες ἡμεῖς, καὶ ἐκείνους πύξαι.
 Διὰ γὰρ ταῦτα εἶπεν, "καὶ καυχώμεθα ἐπ' ἐλπίδι τῆς ἀλῆθειας τοῦ
 B θεοῦ," ὅσα μάλιστα οἷαν ψυχῇ τῶν πιστῶν ἔχουν δεῖ. (ὅτι γὰρ
 ἐπὲρ τῶν δεδομένων μοι οὐκ ἀλλὰ καὶ περ τῶν μελλόντων ὡς
 δεδομένων περὶ πληροφορησάται, χάρις καὶ χάρις γὰρ τις ἐπ' αὐτοῖς
 ἡμῶν παρῆναι οὐκ ἐστὶν. Ἐκτὸς οὗ καὶ ἡ τῶν μελλόντων ἐλπίς
 οὕτως μετῶν καὶ σφίσι, ὡς ἡ τῶν δεδομένων, καὶ ἐπ' ἐκεῖνη,
 φησιν, οὕτως καυχώμεθα. Διὰ τοῦτο καὶ ὅξαν αὐτὰ ἐκεί-
 σεν. Εἰ γὰρ εἰς τὴν τοῦ θεοῦ συντελεῖ δοξάν, πάντως ἐκζη-
 σεται, εἰ καὶ μὴ δι' ἡμῶν, ἀλλὰ δι' αὐτῶν.

Καὶ τί λέγω, φησιν, ὅτι τὰ μέλλοντα ἀγαθὰ ἤξια καὶ χή-
 σαι, Αὐτὰ μὲν οὐκ ἐν τῇ τῶν κακῶν ἡμῶν ἐκκλινῶνται,
 (καὶ ποιεῖται καὶ ἐπ' αὐτοῖς ἐπαβραμῆται. Διὰ καὶ ἐπὶ γενῶν
 ὡς (ὅτι) μοι δὲ, ἀλλὰ καὶ καυχώμεθα ἐκ τῶν μελλόντων
 Ἐκδοῦναι τοῖς ἡμῶν τὰ μέλλοντα, ὅταν καὶ ἐπὶ τοῖς δοῦναι

343

ἡ ἀφρασι ἀμνηστημάτων inversa est A B E F H I ἡ καταλλίγηται μνησὶ
 Sic B D E καταλλίγηται μνησὶ A F H I καὶ καταλλίγηται ἡ καταλλίγηται
 μνησὶ B D E καὶ καταλλίγηται A B E F H I καὶ καταλλίγηται
 B D E καὶ καταλλίγηται A B E F H I καὶ καταλλίγηται
 Memet ἡ καταλλίγηται A B E F H I καὶ καταλλίγηται
 ἐπὶ τῇ ἐλπίδι B D E καὶ καταλλίγηται A B E F H I καὶ καταλλίγηται
 ἡ καταλλίγηται I G H καὶ καταλλίγηται A B E F H I καὶ καταλλίγηται
 cessat in omni A B E F H I καὶ καταλλίγηται A B E F H I καὶ καταλλίγηται

συνειδός Οὐδαίς ἔργων των ὁρθῶς θεολογῶντων ἀπιστίᾳ περὶ
 B των μελλόντων, ἀσπεροὶν τῶν ημερησίων πολλὰ, ποιῶν
 ἄπιζομενοι σκεῖδοντι, αὐτὸ κρίνει οὗ δὲ ἐκ ἔσθιν ἐν αἰνιγματι-
 ται. Τί οὖν, ἐν ἐλπίσιν ἡμῶν τὰ ἀγαθὰ, Ἐν ἐλπίσιν μὲν,
 ἀλλ' οὐκ ἀνθρώποις, αἱ εὐαγγελιοῖσι καὶ κατασκευαῖσι. ὅτι
 ἐλπίσαντες π' Ἰνδοίς, τοὶ προσηλυτῆες προσηλυτῶν τελευ-
 τήσαντος, ἢ ζῶντος μεταλλήθηεντο. Ἀλλὰ καὶ τὰ ἡμετέ-
 ρα ταῦτα, ἀλλὰ βούλησι καὶ ἐκκλῆτος ἢ ἐλπίς. Ὁ γὰρ
 ἐπαγγελίῳ καὶ ζῶντες ὅτι ἐν μελλόντων αὐτῶν ἀπο-
 σσεσθαι, καὶ ἰσχυροῦν, καὶ σπουδαῖα παρὰ, καὶ ἐλπίς ἔλ-
 C σσιν ὅτι ἐλπίται ἡμῶν κατασκευαί, ὡς εἶπεν καὶ ματῆς. Ἐπὶ
 σαθραῖς ἐπαρθένας ἐλπίσιν.

Ἀπαλλῆξαι τοίνυν αὐτοὺς ἰκανῶς ἱμφισβόησεως ἀπάσης
 διὰ τούτων τῶν ρημάτων οὐκ ἴσθησι μέχρι τοῦ παρκεντος τοῦ
 λόγου, ἀλλὰ καὶ τὰ μελλόντα πάλιν ἐκτελεῖ, ἰδὼς τοὺς ἀσθε-
 νεστεροὺς καὶ τὰ παρκεντα ζητούντας, καὶ οὐκ ἀρκούντες τὰ
 τοῖς. Καὶ πιστεύουσι αὐτῶν τῶν ἰδὼν δοθέντων. Ἰνα γὰρ
 μὴ τις λεγῇ, τί οὖν, εἰ μὴ βούλεται ἡμῶν χαρισασθαι ὁ θεός,
 ὅτι μὲν γὰρ ἔσθιν καὶ μετὰ καὶ ζῶν, πάντες ἴσμεν ποιεῖν δι,
 ὅτι καὶ βούλεται. Ἀπὸ τῶν ἰδὼν ἡμετέρας. Ποῶν
 γεγενημένων. Τῶν ἀγαθῶν ἢν περὶ ἡμῶν ἐπέδεικτο. Τί
 D ποιῆται, φησὶ. Πνεῦμα ἄγιον δόξας. Διὰ περ ἐπιστῇ, ἢ ἐλπίς
 οὐ κατασκευαί, ἐπαγγέλλει τὴν ἐλπίδα. Ἐπεὶ οὖν, λέγειν, ὅτι
 ἢ ἀγαθὴ ἐστὶν ὅτι, οὐκ ἔστιν ἐλπίς, ἀλλὰ ἐκκενχταί ἐν
 ταῖς καρδίαις ἡμῶν, τοὺς ἐλπίδας ἐμφανῶν. Ὁ γὰρ μέγιστος
 ἢν δῶρον, τοῖς ἰδὼν, οὐκ οὐρανοὶ καὶ γῆν καὶ θαλάσσαν,
 ἀλλ' ὁ τούτων ἀπαντῶν τιμιώτερος ἢν, καὶ ἀγγέλους ἐκ ἀν-
 θρώπων, καὶ αἰσῶν θεῶν καὶ ἀνθρώπων τοῦ Χριστοῦ κατε-
 σκείαται. Τί δὲ ἐστὶ τούτου, τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον. Ἐν δὲ
 οὐκ ἐβούλετο ὁ μέγιστος ἡμῶν μετὰ τοὺς πόρους στεφάνους δῶ-

οὐκ G. M. καὶ οὖν ποιεῖ ὡς περ οὐκ ἐστὶν. ἢ ποιῶμενοι ἢ ζῶμεν G.
 οὐκ ἐλπίσαντες πολλὰς μετὰ τὸν ἐλπίσαντος ἀπορίας. Post ἐλπίσαντες ἐπι-
 ρωδῶντες A D F H. ἢ καὶ ἀρκούντες B D F H. et ἔσθιν G. ἢ μετὰ δὲ
 A D F H. Ἀπὸ Ἰνδοῦ ἐλπίδας δὲ. ἢ ἀποσσεσθαι A D E F H I. ἢ ἀποσ-
 σιν ἀπὸ G. ἢ καὶ ἐλπίς ἐστὶν καὶ οὐκ ἐλπίς A B D F H I. ἢ τοῦ πνεύματος
 οὐκ ἐστὶν τῶν παρκεντων ἐλπίς. ἢ τῶν οὐκ ἐλπίς. ἢ καὶ βούλεται ἢ χαρισασθαι
 ἢν βούλεται ἢν τῶν οὐκ ἐλπίς. ἢ καὶ βούλεται ἢ καὶ βούλεται H. ἢ τοῦ
 τοῦ τοῦτο G. οὐκ H. ἢ ἐλπίς. ἢ ἐκκενχταί ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν. καὶ ἐλπίς
 ἐλπίς B. ἢ ἢ ἀγαθὴ τοῦ δὲ ἐκκενχταί ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν. τοῦ δὲ ἐλπίς ἐμ-
 φανῶν. ἢ ἢ ἡμῶν A E I. et ἐλπίς H. ἢ τοῦτο καὶ τοῦτο F. ἢ καὶ δὲ
 δῶκεν G. ἢ τοῦ οὐκ G. ἢ ἀποσσεσθαι A D E F G H. καὶ σκεῖδοντες Ead.
 ὁ μέγιστος ἡμῶν. στεφάνους] Sic B D F G. μέγιστος ἡμῶν. στεφάνους
 A. ἢ ἡμῶν μέγιστος. στεφάνους I. Edebatur μέγιστος ἡμῶν. στεφάνους.

ἵν' τὴν καταλλαγὴν εἰλάβομεν" Τί ἐστίν, ὅτι μικροὶ δέ,
Οἱ μόνον ἐσώθημεν, φησὶν ἀλλὰ καὶ καυχώμεθα ὅτι αὐτοὶ
τοῦτο δι' ὃ νομίζει τις ἡμᾶς ἐγκαλῶντες. Ἰ γὰρ ἐν
τοσαύτῃ πονηρίᾳ ὡς ζῶντες, ἡμᾶς σωθῆτα, τοὶ σφόδρα ἠγαπη-
θῆναι παρὰ τοῦ ὁσώσαντος μέγιστον σημεῖον ἐστίν. Ὅτι δὲ
γὰρ δι' ἀγγέλων ἢ ἀρχαγγέλων, ἀλλ' ὁ αὐτοῦ τοῦ μονο-
γενοῦς ἔσωσεν. ἴστε καὶ τὸ σῶσαι, καὶ τὸ τοιοῦτους ὅπως
σῶσαι, καὶ τὸ διὰ τοῦ μονογενοῦς τοῦτο ποιῆται, καὶ οὐδὲ
ἀπλῶς δὲ τοῦ μονογενοῦς ἵλλα διὰ τοῦ πνεύματος ἡμεῖς, μῆτις
ἡμῖν καυχήσεως πλείει στεφάνου. Ὁ δὲ γὰρ ἴσται εἰς ὃ ἔφη
λόγον καὶ παρηρτίας τοῦ φιλεῖσθαι παρὶ τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ
φιλεῖν αὐτοὺς τὸν ἀγαπῶντα. Τοῦτο τοῖς ἰγγύς ποιῶν
λαμπροῖς, τοῦτο τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς δυνάμεις τοῦτο καταλείπει
μείζον. Ἄρα τοῦτο καὶ ἱερεῖς προ-¹⁰ φησι καταλείπει, τοῦτο ἐστὶν
διὰ τοῦτο καὶ τὰς ἀσωπίτους ἡμαρτίζοντες δυνάμεις, τὴν ἐκεί-
φιλοῖσιν αὐτόν, καὶ πάντα υποκατασπίν. Ἐκτείναν ὁ γὰρ
αὐτοὺς καὶ ὁ προφήτης ἐθαύμαζε, λέγων ¹⁰ Δυνάται ἐχθροὶ
ποιούντες τὴν λαλὸν αὐτοῦ ἐκτείναν καὶ τὰ Σαραβίαν ὁ
'Ἡσαΐας ἀνεκέρυττε, τὴν μεγάλην αὐτῶν ἐνδικεινίαν ἀρετὴν
(69) ἐκ τοῦ ἐστάναι πλησίον τῆς δόξης ἐκείνης, ὅπερ "μεγίστης
ἀγάπης σημεῖον ἐστίν.

Ἰζηλώσωμεν τοίνυν καὶ ἡμεῖς τὰς ἀνω δυνάμεις, καὶ μὴ μόνον
ἐγγὺς τοῖς θρόνοις στήναι σπουδάζωμεν, ἀλλὰ καὶ ὅμοιοι αὐτῶν
ἔχειν τὸν ἐπὶ τοῦ θρόνου καθήμενον. Ἐκεῖνος μὲν γὰρ καὶ
μισοῦντας ἐφίλησε, καὶ φίλων διατελεῖ καὶ γὰρ ¹¹ Τὸν ἡλιον
ἀνατέλλει ἐπὶ πονηροὺς καὶ ἀγαθοὺς, καὶ βρέχει ἐπὶ δικαίους
καὶ ἀδίκους. Σὺ δὲ φιλοῦντα ὡς ὡς ἀγαπῶντα φιλεῖ γὰρ
Καὶ πῶς, φησὶν, ὁ φίλων γενεῖαν καὶ κόλασιν καὶ τιμωρίαν
ἠπείλησε, ὁ δὲ αὐτὸ τοῦτο τὸ φιλεῖν καὶ γὰρ ἑκκοπτῶν σου
τὴν πονηρίαν, καὶ ὥσπερ τινὶ χαλινῷ τῷ φόβῳ ἐκτεχῶν σου
τὴν ἐπὶ τὰ χεῖρῶν βίβλην, πάντα ποιεῖ καὶ πραγματεύεται, καὶ
διὰ τῶν χρηστῶν καὶ διὰ τῶν λυπηρῶν ἀναστέλλων σε τῆς ἐπὶ
τὰ κάτω φορᾶς, καὶ πρὸς ἐαυτὸν ἠνάγων, καὶ κακίας ἀπαλλάτ-

¹⁰ Ps. c. 10.

Matth. v. 45.

ἵν' ὅτι. G ὁ δὲ τοῦτο, ὅτι αὐτοὶ H ὡς ζῶντες G. Statim ἡμᾶς
καὶ B G ὁ πῶς αὐτοὺς σῶσαντες Edd ὁ δὲ πρὸς A B D E
I G I ὁ δὲ αὐτοὺς H ὁ τοῦτο H ὁ μακαρίζοντες H ὁ καὶ G
ὁ γονίᾳ τῶν G ὁ μεγίστων D E Μὲν ἐστὶν πρὸς ἡμᾶς ὁ θεῖον
Περὶ τοῦ μὴ πεῖναι ἐπὶ τῇ ἀπὸ τοῦ τῶν παρῶν ἀλλ' ἐπὶ τῇ ἐν τῇ ἐν τῇ
Νεσά ὁ γονίᾳ G ὁ δὲ αὐτοὶ τὸ φιλεῖν ὁ αὐτοὶ φιλεῖ
ὁ ἑκκοπτῶν F H Statim σοὶ ὅτι B D E ὁ ἀγαπῶν ὁ πῶς ἐπαμύναται
Edd ὁ δὲ πρὸς ὁ ἀπαλλάττω G ὁ πῶς forte καὶ ἀπαλλάττω G ὁ πρὸς
Edebat καὶ ἀπὸ τῶν κακίας G.

των πασης ἡ γεννης ἐστὶ χαλεπωτέρα. Εἰ δὲ γελῇ ἐπὶ τοῖς εἰρημέτοις, καὶ ἀπρίκεις ἐν ποιήρια ζῆν ἐθέλεις, ἢ μίαν κολάζεσθαι ἡμέραν, θαυμαστον οὐδεὶ καὶ γὰρ καὶ τουτό σοι τῆς ἀτελοῦς γνώμης σημεῖον, καὶ τῆς μέθης καὶ τῆς πλάνου νόσου ἐπεὶ καὶ τὰ παιδία τα μικρα ὅταν ἴδῃ τὸν ἄτρὸν ἢ πῖρ ἢ τομὴν ἐπάγοντα, φεγγεὶ καὶ ἀποκηδὲς ὀλολιζόντα καὶ σκαρπτομένα, καὶ μᾶλλον αἰρεῖται διηκεῖ σπῆκετον σώματος ἐναπολεσθῆαι, ἢ προσκαιρον ὑπομειναντα πόνον, τῆς μετὰ τὰτα ἀπολαυειν ἰγίας. Οἱ δὲ νοῦν ἔχοντες ἴσασιν, ὅτι τὸ νοσεῖν τοῦ τέμνεσθαι χαλεπωτερον, ὥσπερ οὖν τὸ κακος εἶναι τοῦ κολάζεσθαι. χεῖρον τὸ μὲν γὰρ θεραπεῖσθαι καὶ ἰγιαίνειν γῆστι, το δε ἀπολλυθῆαι καὶ ἐν ἀρρωστία εἶναι διηκεῖ. Ὅτι δὲ ἰγίαι ἀρρωστίας βελτίων, παντὶ που δῆλον ἐπεὶ καὶ τοῖς λησταις, οὐχ ὅταν διορυττωῦνται τὰς πλευρας, δακρύειν ἄξιον, ἀλλ' ὅταν διορυττωσι τοίχους καὶ φονεύωσιν. Εἰ γὰρ βελτίων ψυχὴ σώματος, ὥσπερ οὖν καὶ βελτίων, ταυτῆς ἀπολλυμένης, μᾶλλον στένειν δίκαιον καὶ οὐδισθῆαι εἰ δὲ μὴ αἰσθάνοιτο, καὶ ταύτῃ μιζόνως ἑαυτὴν πεθεῖν. Καὶ γὰρ τοῖς ἑρῶντας ἀκολαστον ἑρῶτα τῶν πυρεττωτων χαλεπῶς μᾶλλον ελεειν ἄξιον, καὶ τοῖς μεθυσοντας τῶν βασιζομένων. Καὶ εἰ Β ταῦτα χαλεπώτερα, φησὶ, διὰ τί αὐτὰ μᾶλλον ἀρτίμεθα, Ὅτι πολλοὶς τῶι ἀνθρώπῳ, κατὰ τὴν πυρομῖαν ἀρτίμεθα τὰ χεῖρω, καὶ ταῦτα αἰραίνται, τὰ ἀκέρω παρπρεχόντα. Ὅπερ καὶ ἐν ἐδεσμοῖς ὁρίῃ, ἐπὶ, κα ἐν πολιταίαις, καὶ ἐν ζήλῳ βίαι, καὶ ἐν ἡδονῇ ἀπολαύει καὶ ἐν γυναιξί, κα ἐν οἰκίαις, καὶ ἐν ἀνδραποδαῖς, κα ἐν ἰγροῖς, καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ἀπάντων ἰγνώμενον. Τί γὰρ ἡδεῖα, ἐπε μοι, γυναιξί ἢ ἄρρεσι μιγνυσθαι, γυναιξί ἢ ἡμῶσι. Ἀλλ' ὅμως πολλοὶς μιγνυσθαι γυναικας μὲν παρπρεχόντας, ἡλογας δὲ μιγνυμενους κα ὁρρενιν σωμασιν ἐπὶ ζῶντας. Καίτοι, τὰ κατὰ φύσιν τῶν (παρὰ φύσιν ἡδεῖα ἀλλ ὅμως ἐπὶ πολλοὶς τα καταγέλαστα καὶ ἀνδρ καὶ κολασιν ἔχοντα ως ἡδεῖα δυνκόντες. Εἰκοις ἄγαρ ἡδεῖα ταῦτα εἶναι δοκεῖ, φησὶ. Ἀλλὰ οἱ αὐτὸ μὲν οὖν τοῦτο ἀν εἰεν ἀβλῖσι, ὅτι ἡκαὶ ἡδεῖα νομιζουσιν εἶναι τὰ οὐχ ἡδεῖα. Οὕτω καὶ τὴν κολασιν τῆς ἀμαρτίας χεῖρω τίθενται οὐκ ἔστι

¹ ἐθέλεις E. ² καὶ οὐκ ἔστι. ³ το κακος D E et ex ceteris A τὸν κακῶν G. Ceteris cetera Edd το κακος. ⁴ ἀπολλυθῆαι G. ⁵ ἰγίαι α ἰγίαι FG. ⁶ ἀρρωστίας προ ἀρρωστίας ἰγίαι omnes. ⁷ διαστο βελτίων A D E F G H βελτίων Edd. ⁸ βελτίων προ βελτίων Ius A B D E G H I. ⁹ αὐτων B E. ¹⁰ πεθεῖν + δακρύειν A F H I. ¹¹ + δε. Edd. Neutrum habet G. ¹² οὐτὰ μᾶλλον προ μᾶλλον αὐτα A B D E F H. ¹³ μᾶλλον ταῦτα G. ¹⁴ γυναικας G. ¹⁵ ἴρρεσι] πόρρεσι A D E F H I. ¹⁶ γὰρ] μὲν γὰρ I. ¹⁷ διαστο εἶναι ταῦτα δοκεῖ A E F H. ¹⁸ ταῦτα δοκεῖ εἶναι I. ¹⁹ καὶ οὐκ ἔστι F H I.

δὲ, ἀλλὰ τουναντιον ἅπαν Ἐι γὰρ κακοὶ ἦι τὰς ἱμαρτα-
 ρουσιν, οὐκ ἂν προσέθηκε κακοὶς κακὰ ὁ θεός, οὐδὲ χερούς ἂν
 αὐτοὺς ποιῆσαι θηέλῃσιν ὁ γὰρ πάντα παῖς, ὥστε σκετεῖσθαι
 τὴν κακίαν, οὐκ ἂν αὐτῇ πῆξῃσιν. Οὐκ ἴρα τὸ κολάζεσθαι ὁ
 καλὸς τῷ πλημμελοῦντι, ἀλλὰ το οὕτως ἔχοντα μὴ κολάζεσθαι,
 ὥσπερ αἶν τοι τὸν ἱρκοσποῦντα μὴ θεραπεύεσθαι. Οὐδὲ γὰρ
 οὕτω κακὸν ὡς ἐκθίμω ἴσποπος ἴσποτοι δὲ ὅταν εἴπω, ἔκει
 τὴν τῆς τρυφῆς λεγῶ, καὶ τὴν τῆς δόξης τῆς ἀκαίρου, καὶ τὴν
 τῆς δυναστείας, καὶ τὴν ἁπιντῶν ἀπλῶς τῶν ὑπερ τὴν χρεῖαν
 περιγυάτων. (1) γὰρ τοιοῦτος ὁ τὸν υγιὸν καὶ διαλελυμένον
 ζῶν βίον, δοκεῖ μὲν πιντῶν εἶναι ἁμαρτιστότερος, πάντῳ δὲ
 ἔστιν ἀθλιώτερος, διαποικας χαλεπὰς καὶ τυραννοὺς ἐπεισιγῶν
 ἁστοὶ τῇ ψυχῇ. Διὲ τοῦτο ἐπιτονον ὁ θεὸς πιν τὸν πα-
 ροντα ἐποιῆσαι βίον, ἵνα ἐκεῖνος ἡμᾶς ἀπαλλαξῇ τῆς δουλείας,
 καὶ εἰς καθαρὰν ἐλευθερίαν ἀγαγῇ. Διὰ τοῦτο καὶ κύλασιν
 ἠπειλῆσε, καὶ πονοὺς συνεκλήρωσιν ἡμῶν τῇ ζωῇ, τὸ χεῖνον
 ἐπισφίγγων. Οὕτω γυνὴ καὶ ἡ Ἰουδαίῳ, ὅτε μὲν τῷ πληρῷ
 καὶ τῇ ἁπινθουργίᾳ προσδεδεμένοι ἦσαν, καὶ ἐπισφίγγῃ ἦσαν,
 (20) καὶ τοι θεὸν ἐκαλοῖτο συνεχῶς ἔτε δὲ ἐλευθερίας ἀπαλασθῆναι καὶ
 ἐγογγυζον, καὶ ἁρωξίνον τὸν δεσποτῇ καὶ ἁρῶν ἐμῶν
 ἁπεριπείραν κακῶς. Τ. οἶν, ἴησι ἂν εἶπος πρὸς τοὺς ὑπὸ
 ἁλιφῶς περιτραπέντας πάλαις, (3) ὅτι οὐ τῆς ἁλιφῶς ἔργον
 ἡ περιτροπή, ἀλλὰ τῆς ἐπιθίμης τῆς ἐκείνων. Οὐδὲ γὰρ εἰ τις
 στομαχοὶ ἱρρωσται ἔχει, μὴ δεχάται πικρὸν φάρμακον δυή-
 μεον αὐτὸν καθίρει, ἀλλὰ καὶ ἐπιτρίβοιτο, ἵνα τὸ φάρμακον
 αἰτιασόμεθα, ἀλλὰ τὴν ἀρρωστίαν τοῖς μέλους, ὥσπερ αἶν καὶ
 ἐνταῦθα τὴν ευκολίαν τῆς γνώμης. (4) Καὶ γὰρ ὁ ὑπὸ ἁλιφῶς
 περιτρεπόμενος, πολλῷ μᾶλλον ὑπὸ ἀνέστειος τοῦτο πέσεται.
 Εἰ γὰρ δεδεμένος κίπτει τοῦτο γὰρ ἡ ἁλιφῶς πολλῷ μᾶλλον
 δελυμένος· εἰ σφίγγομενος περιτρέπεται, πολλῷ μᾶλλον χαν-
 νοίμενος. Καὶ πῶς δυήπομαι, φησι, μὴ περιτραπῆναι θλιβά-
 μενος, Ἄν ἐναοησῃς, ὅτι, καὶ θελῃς αὖν μὴ θέλῃς, οἶσεις τὸ
 ἐπεκεχθέν· ἀλλ' ἂν μὲν εὐχαρίστως, ἁκερδυνεις τὰ μεγίστα, ἂν
 δὲ ὑποδυσπετῶν καὶ ἁλῶν καὶ βλασφημιῶν, οὔτε τὴν συμ-
 φορὰν ἐλάττω ταυτῇ ποιήσεις, καὶ μείζον ἐργουσι τὸ κλυδώνιον.

ἁ ἀλλό] + καὶ H ἁ εἰ γὰρ κακοὶ ἦν καὶ G ἁ καὶ σὺ I ἁ πάντων
 FG I ἁ μακαριστότερος A B D E F I μακαριστότερος νῆλγῳ ἁ αὐτοῦ
 προ αὐτοῦ A B D E fortasse αὐτῇ ἁ εἰς] + τὴν I ἁ Ἰουδαίῳ αὐτῇ
 σπινθῶς ἁ πλινθουργία A D E ἁ ἁρωξίνον B. Statum τὸν θεόν G
 ἁ περιπείραν A D E F I περιπείραν Edd ἁ οἶν σὺ B D G I ἁ καὶ]
 πρὸ H ἁ κερδυνεις G ἁ ἀλῶν A B D E F H I Statum βλασφημιῶν
 προ δυσφημιῶν σπινθῶς.

οὐδὲν ἔλαττον ὁδισκεῖται, οὐδὲν ἕτερον ὁρᾷ, οὐκ οὐρανόν, οὐ σὺν γῆν, οὐ θάλατταν, ἀλλὰ πρὸς ἓν μόνον καλὸς τεταμένος τοῦ δόξης ἐκείνης καὶ οὔτε το λυτῆρα αὐτοῖ τοῖ παροντος ταπεινωσαι διεισεται β'ον. ῥαῖτε ἐπ' αἰ κα φησῆσαι τὰ ἡ χρησὶ καὶ ἡ ἡμῶν ἔχοντα Ἐρασθαι τοῖν τούτων τὸν ἔρωτα τούτου γιν' ἴσο. οὐκ καὶ διὰ τὴ περὶ τα, καὶ διὰ τὰ μέλλοντα μᾶλλον δὲ προ τοῖτω ἔδ' αὐτὴν τὴν τοῖ ἔρωτος ἡρυσιν. Αὐταλλαγητομεθα ἡμῖ γὰρ καὶ τὸν κατὰ τὸν παρ- B ὡτα βίον καὶ τὸν κατὰ τὸν μέλλοντα αἰῶνα κελυστημῶν, καὶ τῆς βασιλείας ἀπολαυσόμεθα. Πλὴν οὔτε γενεὴς ἀπαλλαγῇ, οὔτε βασιλείας ἀπολαύσει, ἡμέγα τὴ πρὸς τὸ λεχθησεῖσθαι μέλλον. Τούτων γὰρ πάντων μεζὶν το τον Χριστον ἡρωμενον ἔχειν ὁμοῦ κα' ἔρωστην. Εἰ γὰρ ἐπ' ἡνθρωπῶν τούτο σιμ- B μωνον πύσης ἰδοῖς ἐστιν κωτεραν, ὅται ἐκ. θεοῖ ταῖτα ἡμφοῖτερα ἐκδοῖται, ποῖος λογος, ποῖος δόξα ἡ παρυσθῆσαι δυνησεται τῇ μακαριότητι ταύτης τῆς ψυχῆς. (1) κα' ἔστιν (71) ἡ οὐδεμία, ἀλλ' ἡ περὶ μόνῃ. Ἰν οἷν διὰ τῆς πείρας μῆθμεν τὴν πνευματικὴν ταύτην εὐφροσύνην καὶ τὸν μακαριον βιον καὶ τὸν θησαυρον των μαρῶν ἡγαθῶν, πάντα ἡφεντες ἐκείνης ἐχώ- μεθα τῆς ἀγέλης, καὶ εἰς ἐφροσύνην ἡμετέραν καὶ εἰς δόξαν τὸν παθουμέσου θεοῖ ὅτι αὐτῷ ἡ δόξα καὶ τὸ κριεον, σὺν τῷ μένω- C γειν καὶ τῷ ἀγίῳ πνεύματι, εὖν καὶ αὐτὸ καὶ εἰς τὸν αἰῶνα των αἰώνων. Ἀμήν.

ΛΟΓΟΣ ΙΑ

Ἄντα ταῦτα, ἅσπερ δι' ἐνὸς ἀνθρώπου ἡ ἀμαρτία εἰς τὸν κόσμον εἰσῆλθε, καὶ ἡ δια τῆς ἀμαρτίας ὁ θάνατος καὶ ἡ οὕτως εἰς πάντας ἀνθρώπους ὁ θάνατος διῆλθεν, ἐφ' ᾧ πάντες ἡμαρ- τον.

ΚΑΘΑΠΕΡ οἱ τῶν ἱατρῶν ἀριστοὶ τὴν ρίζαν αἰεὶ πολυ- D

Cap V v 13

ἡ ἐκείνου Ε. ἡ οὐ θαλάτταν μόνον, ἀλλὰ καὶ πρὸς ἓν καλὸς τεταμένος (τε- τομένος ἕτερον τοῦ τῆς θ' ἐκείνης ἐκείνου Post θαλάτταν, μαθὼν om A D E F G H) et ex eo B De—ca post ἀλλὰ deest in omnibus Post ἓν, μόνον ad I A F F47 H I μόνον post τεταμένος habet D Postremo πρὸς ἓν καλὸς τὸ τ' ἡ ἐκείνου τεταμένος exhibet B ὅτε ἐκπαρ—[ἐχοντα] ὅτε τὸ χρηστὰ ἐπαρκα καὶ φησιστο I ἡ χρησὶ H ἡ δὲ αὐτῇ δὲ E H ἡ μὲν accessit ex A B C D I Mox τὰ προ τῶν utrobique G Idem retinet κολυπητηριαν. ἡ μέγα τὴ om G Mox μᾶλλον pro μᾶλλον idem ἡ ταῖτα pro τα ἡμῶν. ἡ παρυσθῆσαι omnes παρυσθῆσαι ἕτερον Sav Mor ἡ οὐδεμία + ἀλλ' Edd ἀλλ' deest in omnibus ἡ τῷ accessit ex ubi plurimū. ἡ τοῖς + συμπαύσας Edd. repugnantibus I bria Πᾶν XI ἡ δια τῆς ἀμ pro δι' ἀμ omnes. ὅτως om E. ὁ θ. δὲ ἡλθεν ἡ G εἰσῆλθεν ὁ θ B D E F H I Mosq. 8. qui hic unica est διῆλθεν ὁ θ Fd I

ἡ αὕτη ἡ ἁμαρτία, φησὶν ἐκ τῆς τοῖ κοινῆ παραβύσεως του
 θανάτου ἔτιτε, πῶς α, προ τοι κοινῆ πάντες ἀπέβησαν, Εἰ
 γὰρ ἐξ ἁμαρτίας, ὁ θάνατος τὴν μὲν ἔχτει, τελευτᾷ δὲ καὶ ἡ τοῖ
 ἁμαρτία οὐκ ἐλλογεῖται, πῶς ὁ θάνατος ἐκράτει, Ὅθεν ἐλάλει,
 ὅτι αὖτις αὕτη ἡ ἁμαρτία β ἡ τῆς τοῖ κοινῆ παραβύσεως, ἀλλ
 ἐκείνη ἡ τῆς τοῖ Ἀδάμ παρακοῆς, αὕτη ἦν ἡ πάντα λιμναινο-
 μένη Καί, τίς ἡ τούτοις ἰπύεξις, Το καὶ προ τῆς κοινῆς
 πάντας ἀποβύσεως α. Εὐαγγελιστὴς γὰρ ὁ θάνατος φησὶν,
 ἀπὸ Ἀδάμ μέχρι Μωυσέως, καὶ ἐπὶ τοῖς μὴ ἁμαρτησάσας
 Πῶς εὐαγγέλιον, "Ἐν τῷ ὁμιώματι τῆς παραβύσεως
 Ἀδάμ, ὅς ἐστι τύπος τοῖ μελλόντος Διὰ γὰρ τοῖτο καὶ
 τύπος ἐστὶ τοῖ Χριστοῦ ὁ Ἀδάμ Πῶς τῆς κοινῆς φησὶν, "(ὅτι
 ὡς περ ἐκεῖνος τοῖς ἐξ αὐτοῖ, καίτοιγε μὴ φαγοῖσιν ἀπὸ τοῖ
 ξύλου, γέγονεν αἰτίος θανάτου τοῖ διὰ τὴν ἁρτίαν εἰσαχθέντος, Ο
 (72) οὕτω καὶ ὁ Χριστὸς τοῖς ἐξ αὐτοῖ, καίτοιγε οἱ δικαιοπραγή-
 σαι, γέγονε πρόξενος δικαιοσύνης, ἡ διὰ τοῖ στοιχοῖ πᾶσιν
 ἡμῖν ἐχαρισάτο Διὰ τοῖτο ἡ καὶ κῆτος τοῖ ἐκὸς ἔχεται, καὶ
 συνεχῶς τοῖτο εἰς μέσον φέρει, λέγων, "Ὡς περ οἱ ἐνὸς ἁν-
 θρώπου ἡ ἁμαρτία εἰς τὸν κόσμον εἰσῆλθε" καί, "Ἐν τῷ τοῖ
 ἐνὸς παραπτώματι οἱ πολλοὶ ἐπέθανον καί, "Οἱ ὡς οἱ ἐνὸς
 ἁμαρτησάντες, τὸ ὄνημα" καί, "Τὸ κρίμα ἐξ ἐνὸς εἰς κατά-
 κριμα" καί, πάλιν, "Εἰ γὰρ τῷ τοῖ ἐνὸς παραπτώματι ὁ
 θάνατος ἐβασίλευσεν διὰ τοῖ ἐνὸς καί, "Ἀρα οὖν ὡς οἱ ἐνὸς
 παραπτώματος" καί, πάλιν, "Ὡς περ διὰ τῆς παρακοῆς τοῖ Ε
 ἐνὸς ἀνθρώπου ἁμαρτωλοὶ καταστειθῆσαν οἱ πολλοὶ" καί οὐκ
 ἀφίσταται τοῖ ἐνὸς, ἵν' ὅταν λέγῃ σοι ὁ Ἰουδαῖος, πῶς, ἐνὸς
 καταρθωσαντος τοῖ Χριστοῖ, ἡ οἰκουμένη ἐσώθη, διηθῆς αὐτῷ
 λέγειν, πῶς, ἐνὸς παρακούσαντος τοῖ Ἀδάμ, ἡ οἰκουμένη κατα-
 κρύβη, Καίτοιγε οὐκ ἴσον ἁμαρτία καὶ χωρὶς, οὐκ ἴσον θάνατος
 καὶ ζωὴ, οὐκ ἴσον διάβολος καὶ θεός, ἀλλ' ἄπειρος τὸ μέσον.
 Ὅταν οὖν καὶ ἀπὸ τῆς τοῖ πράγματος φύσεως, καὶ ἀπὸ τῆς
 τοῖ μετελθόντος δυνάμεως, καὶ ἀπ' αὐτοῖ τοῖ προποῖτος πολὺ
 γὰρ τῷ θεῷ τοῖτο πλεονέστερον, τὸ σώζειν, ἢ τὸ κολάζειν
 ἐνταῦθα ἡ ὑπεροχὴ καὶ τὰ νικητήρια, τίνα ἂν ἔχοις λογον εἰς

γ αὐτῆ A D F H α ἁμαρτία ante artus A B D E F H α οὐκ αὐτῆ H.
 D E F H οὐκ οὕτω A οὐκ αὐτῆ Edd β ἡ om. A F H I γ παραβα-
 σεις H δ γὰρ μὲν γάρ I ε (αὐτῶν τοῖ μετ' αὐτῶν Ἰησοῦ A E F G H I
 σῶσαι ante γ A E F H I ε (τοῖτα) τοῖ αὐτο A E F H I ζ α, προ ἐ
 οἰσιν δ καὶ ο E α οὖν om G Μοχ ὡς περ γὰρ δὲ idem η] η
 καὶ ἡ A E ι καὶ ο θ A E F I ι σὺ] ἀπ' αὐτῆς G ι ἐνταῦθα
 + ἡ E.

521 ἀπιστίαν. εἶπε μοι; Ὅτι μὲν οὖν κατὰ λόγον το γεγεννημένον, ἔδειξεν εἰπών· Ἄλλ' οὐχ ὡς τὸ παράπτωμα, οὕτω καὶ τὸ χάρισμα. Εἰ γὰρ τῷ τοῦ ἐνὸς παραπτώματι οἱ πολλοὶ κτεί-
 θανον, πολλῷ μᾶλλον ἢ χάρις τοῖ θεοῖ καὶ ἡ διῶρει ἐν χάριτι
 τῇ τοῖ ἐνὸς ἀνθρώπου Ἰησοῦ Χριστοῦ, εἰς τοὺς πολλοὺς ἐπε-
 ρίστευσεν· Ὁ γὰρ λέγει, τοιοῦτόν ἐστιν· εἰ ἡ ἁμαρτία το-
 σοῦτον ἴσχυσε, καὶ ἀνθρώποι ἁμαρτία ἐνός· ἅχαρις, καὶ θεοῦ
 χάρις, καὶ οὐ πατρὸς μόνου, ἀλλὰ καὶ υἱοῦ, ὥπως αἱ περιστά-
 μεῖς ἴσως, πολλῶ γὰρ τοῦτο εὐλογώτερον. Τὸ μὲν γὰρ ἕτε-
 ρον δι' ἕτερον κολαζίσθαι, οὐ σφιδρα δοκεῖ λόγον ἔχειν· τὸ δὲ
 ἕτερον δι' ἕτερον συζῆσθαι, καὶ προκωδίστερον μᾶλλον καὶ
 Βεῖλογώτερον. Εἰ τὴν ἐκεῖνο γέγονε, πολλῷ μᾶλλον τοῦτο.

Ὅτι μὲν οὖν εἰκὸς καὶ εὐλογον, ἐκ τούτων ἔδειξε καὶ γὰρ
 ἐκείνον κατασκευασθέντος, εὐκαρα ἔκταν τοῖτο λοιπὸν ἐμέλλεν
 εἶναι· ὅτι, δι' καὶ ἰνιγχαῖον, ἐκ τῶι ἔξῃς κατασκευαίξει. Ὡς
 οὖν τοῦτο κατασκευαίξει, δι' ὅτι ὡς δι' ἐνὸς ἁμαρτήματος
 τὸ ὄφλημα, φησὶ· Τὸ μὲν γὰρ κρίμα ἐξ ἐνός εἰς κατακρίμα·
 τὸ δὲ χάρισμα ἐκ πολλῶν παραπτῶμα· ἢν εἰς διακρίμα· Καὶ
 τί ποτε τοῦτό ἐστι το λεγόμενον, Ὅτι τὸν μὲν θάνατον καὶ
 τὸ κατὰ κρίμα· μὴ ἴσχυεν ἁμαρτία ἐισενεγκεῖν ἢ δι' χάρις οὐ
 C τὴν μίαν ἐκείνην· ἀνέλεν ἁμαρτίας μόνου, ἀλλὰ καὶ τὰς μετ'
 ἐκείνην ἐπεισελθούσας. Ἰδοὺ γὰρ τὸ, ὡς, καὶ ὅτο, οὕτω, τεθέ-
 μενον, μὴ ἴσον· εἰσαγὴ μέτρον τῶν ἀγαθῶν πρὸς τὰ κακὰ, μὴ δὲ
 νομίσῃς ἀκούων τὸν Ἀδὰμ, ἐκείνην ἀνερῆσθαι· μόνην τὴν ἁμαρ-
 τίαν, ἣν ἐκεῖνος εἰσηνεγκε, λέγει ὅτι πολλῶν παραπτῶμα· ἢ
 ἀναιρεσίς γέγονε. Ποθεν δὴλον, Ὅτι μετὰ τὰς ἀπειροὺς
 ἁμαρτίας τὰς μετ' ἐκείνην τὴν ἐν τῷ παραδείσῳ εἰς δικαί-
 ουσιν τὸ πρῶτον ἐξεβη. Ὅταν δὲ δικαιοσύνη, ἐξ ἀνάγκης καὶ
 ζωῇ· ἐπίπτω· ἔπειτα καὶ διὰ μίαν ἀγῆθα, ὥσπερ οὖν ἐπὶ
 ἁμαρτία, θάνατος. Πλέον γὰρ τῆς ζωῆς ἢ δικαιοσύνης, ἐπειδὴ
 D καὶ μᾶλλον ἐστὶ τῆς ζωῆς· Ὅτι μὲν οὖν πλείονα· εἰσῆται τὰ

4 v 15

4 v 16.

τὰ παραπτώματα GH Statim οὕτως τὰ χάρισμα H 4 τους accessarii
 ex A E F G H I Mosq. ἢ om A B F H Post amartia ada τοιοῦτον
 ἐστὶ καὶ G καὶ χάρις G καὶ om B καὶ πως 3 Clausula
 πῶς οὖν τοῦτο· τοῦτο om G κατασκευαίξει quare abeat ante Montef est in
 postp A B D E F G I οὐχ καὶ οὐχ E τοῦτο ἐστ· μὴ ἐστὶ τοῦτο
 omnes. ἢ μὴ ἴσχυ· μ] Sic G ἴσχυ· μὴ μὴ E Hoc edidit Montef unam
 quidem peccatum Brix In ceteris tam scriptis quam edis μὴ abeat ἴσχυ ἢ
 μ] I ἢν· λιν· μ B D E F G H μ ἀνέλεν· νιδ· 6 το· om B F
 H I Statim οὕτως A B H ἢ· σαγ· F H εἰσαγ· I εἰσαγ· γη D
 ἢ μόνον B I ἢ om G ἢ· σαγ· accessat ex om I us. ἢ παρ· om A
 Statim ἔκταν G τὰ om A E F H I τῆς accessat ex A E F G H I
 ἢ εἰσηνεγ· σαγ· G.

αγαθὰ, καὶ οὐκ ἔκειτο ἀντρεῖται ἡ ἀμαρτία ἐν αὐτοῖς, ἀλλ' ἐκ
 πίστεως αὐτοῦ, ἔδειξεν ἐπ' αὐτῶν, ὅτι ἡ χάρις αὐτοῦ ἐκ πολλῶν
 παραπτώματων εἰς ἡμᾶς ὄφει ἀγαθὰ καὶ σωτηρίαν ἔκασται
 καὶ τὸ τὸν θάνατον προορίζον ἐκστῆσθαι Χρῆμα ἐκ κατα-
 σκευῆς τοῦ πλάτους ἐπειδὴ μείζον εἶπε τοῖς προτέροις τοῖς δευτέροις,
 καὶ ἀπὸ τοῦτο πάντες. Ἡρώτεροι μὲν γὰρ ἔπειν ὅτι εἰς ἐκ
 ἡμῶν ἀπεκτείνε πάντας, πολλὰ μᾶλλον αὐτοῖς χάρις τὸν
 σα. διήσεται μετὰ ταῦτα ἔδειξε, ὅτι οὐκ ἔκειτο ἀντρεῖται ἡ
 ἀμαρτία μὲν διὰ τῆς χάριτος, ἀλλ' ἐκ πάντα αὐτοῖς, καὶ
 οὐκ ἀμαρτία. ὑπερέβησαν μόνον, ἀλλ' ἐκ δικαιοσύνης ἐδοθη
 καὶ οἱ πᾶσι πᾶσι ῥωφήσεται μόνον ὁ Χρῆτος ὅπου ἔδειξε ὁ
 Ἀδὰμ ἀλλ' ἐκ πᾶσι πᾶσι καὶ μείζον. Ἐπει οὐκ ταυ-
 (73) τὰ ἀπεφάνητο, δὲ πᾶσι πᾶσι καὶ ἐπὶ τῇ κατασκευῇ πλείους
 Πῶς οὐκ ἐκ κατασκευῆς, δὲ ἔπει γὰρ τῷ τοῖς ἐκ πᾶσι
 πᾶσι, ὅφει οὐ θείους βασιλεῖς δὲ τοῖς ἐκ, πᾶσι
 μᾶλλον οἱ τὴν περιστοίαν τῆς χάριτος καὶ τῆς δωρεῆς καὶ τῆς
 δικαιοσύνης ἔλαβον, ἐν ζωῇ βασιλεύουσιν. δὲ τοῖς ἐκ
 Ἰησοῦ Χριστοῦ. (4) ἔπει λέγει τοιαυτὸν ἔπει τί τὸν θάνατον
 ὅφει ἐκ κατὰ τῆς οἰκουμένης. Το φαγεῖν ἀπὸ τοῦ ξίλου
 μόνον τὸν ἐκ ἀνθρώπων. ἔπει οὐκ ὁ θάνατος τοιαυτὸν ἐκ
 ἔπει ἐκ ἐκ παραπτώματος ὅταν εὐρεθῇ. τῆς κατὰ μείζον
 τῆς ἀμαρτίας ἐκείνης ἔλαβον χάριν καὶ δικαιοσύνην, πᾶσι
 νῆσονται εἶναι λοιπὸν ἐκ τῶν θανάτων. Διὰ τοῦτο οὐκ
 εἶπεν ἐκταῖθα, χάριν, ἀλλ' ἐκ περιστοίαν χάριτος. οἱ γὰρ
 ὅσον ἐκ τῆς χάριτος, ἀλλ' ἐκ πᾶσι πᾶσι. Καὶ
 γὰρ ἐκ κατὰ τῆς ἀμαρτίας ἀναρῶν, καὶ κακίαν ἀπεδοσόμεθα
 πᾶσι, ἐκ ἀνγεννηθῆμεν ἔπει, καὶ ἀνίστημεν τοῖς παλαιοῦ
 ταφέντος ἀνθρώποι, καὶ ἀπελευθῶμεν, καὶ ἐδικαιώθημεν, καὶ
 εἰς υἱοθεσίαν ἔχθημεν, καὶ ἡγιασθῆμεν, καὶ ἐγενόμεθα ἀδελφοὶ
 τοῦ μονογενοῦς, καὶ συγκληρονόμοι καὶ σύσσωμοι αὐτοῦ κατέ-

47-17

δε σπ 1 ἐπειδὴ — προτέροις μὲν] ἐπειδὴ μὲν εἶπε τὸ δεύτερον, καὶ
 αὐτὸ τοῦτο πᾶσι μείζον ἀντίκειται τοῖς πᾶσι πᾶσι πᾶσι μὲν Ε ὅτι σπ Β
 α σπ 1 ὅτι ἡ μὲν μοῦσα Α Β Δ Ε Ε Γ Ε μὲν σπ Η μόνον ἡ ἀμαρτία
 Ε Δ Ε ὅφει ἔλαβον Α Ε Ε Η Ι μόνον ὡς ὁ Χρ. Γ ὅτι πᾶσι
 Α Ε Γ Η Ι πᾶσι οὐκ ἔπει καὶ ἐκταῖθα σπ Β ὅφει σπ Γ
 ὅτι ἐκ τῇ Α Β Δ Ε Ε Η Ι Μοῦσα Ε Νεβ. ὅφει ἔπει ὅφει
 Δ Ε Μ α βασιλεύουσιν οὐκ ἀναρῶν Α Β Δ Ε Ε Ι Μοῦσα ὅφει
 ὅφει μόνον Δ Ε Ε Η Ι οὐκ σπ Ι ὅφει ὅφει σπ Γ μόνον σπ Γ
 ὅφει σπ Η Ε καὶ ἀνγενν. ἀνίστημεν σπ γὰρ ἐκ πᾶσι ἐκ γενν. Γ
 ὅφει ἐδικαιώθημεν ἡγιασθῆμεν ὅφει Α Δ Ε Ε Η Ι Εδεβatur ἡγιασθῆμεν
 ἐδικαιώθημεν Haec καὶ εἰς ἐκ ἔχθημεν desunt in G

στημεν, καὶ εἰς τὴν σάρκα αὐτοῦ τελούμεν καὶ ὥσπερ σῶμα κεφαλὴ ὑψώσῃ ἡκελευσθη. Ταῦτα δὲν ἅπαντα περισσεύειν χάριτος ἐκαλεσεν ὁ Παῦλος, δεικνύς ὅτι οἱ φαρμακοὶ ἐκείνοισιν ἀντίρροποι τοῖς τρωματικοῖς μοῖροι, ἀλλὰ καὶ ἰγναί, καὶ συμφοραί, καὶ τιμὴ καὶ δόξα καὶ ἑλπίματα πρὸς τὴν ἡμετέραν περιδιδόντα φύσει. Καὶ τοῦτων ἕκαστον ἰαυτὸν ἢ καθ' ἑαυτὸ λύσαι τὸν θάνατον ὅταν δὲ ἴπαντα οὕτω συντρέχοντα φανῇται, οὐδὲ ἕως αὐτοῖς λοιπὸν, οὐδὲ σκῆμα φανῇται δευτέρου, ἀρδὴν ἀφανισθέντος. Ὡς περ οὖν εἰ τις βολαὴ δέξῃ σφηνιστῶν τὰ εἰς δεσμοτηρίων ἐκείνοι, οὐκ αἰτοῖ δὲ μόνον ἑλπίδα καὶ γυναικαὶ καὶ παῖδας καὶ σκεπας ἀλλ' αὐτοὶ ἐλπίδων δὲ ἑτέρας μὴ τοὺς δέκα οὐβολοῖς καταβαλεῖ μόνον, ἀλλὰ καὶ μερία χρύσου ταλάντα χαρίζαιτο, καὶ εἰς βασιλικὰς αἰχλὰς εἰσαγαγοὶ τοῖς δεσμώται, καὶ εἰς θρόνον ἀρχῆς ψευδοτατης, καὶ κοινῶν τῆς ἀνωτάτης τιμῆς ποιήσει καὶ τῆς ἄλλης περιφανείας, οὐκ ἂν ἰδύναίτο λοιπὸν μεμνησθαι τῶν δέκα οὐβολῶν ὁ διακρίσας οὕτω καὶ ἐφ' ἡμῶν γεγονός. Πολλῶ γὰρ πλεοναῶν ἀφίλομεν κατέβυλεν ὁ Χριστὸς, καὶ τοσαύτῳ πλεοναῶν ὡς πρὸς μικρὰ μικρὰν πέλαγος ἄπειρον. Μὴ τοῖνυν ἀμφιβαλλέ, ἀνθρώπε, τοσαύτον πλοῦτον ὁρῶν ἀγαθῶν, μηδὲ ζῆτι πῶς ὁ πικρὸς ἐκεῖνος τοῦ θανάτου καὶ τῆς ἁμαρτίας ἐλπίῃ τοσαύτης θαλαττης χάρισματων ἐκνεχέεισιν ἡμῶν. Τοῦτο γὰρ καὶ Παῦλος ἠνέχετο εἰπών, ὅτι "οἱ ἅπαντες περισσεύειν τῆς χάριτος καὶ τῆς δικαιοσύνης λαβόντες, ἐν ζῳῇ βασιλεύσουσι.

Καὶ ἐπειδὴ σαφῶς ταῦτο ἀπέδειξε, παλιν τῷ προτέρῳ κέχρηται συλλογισμῷ, ἐπισφίγγων αὐτὸν τῇ ἐπαγγελίᾳ, καὶ λέγειν ὅτι, εἰ δὲ τοῖς παραπτωμάτων ἐκείνοι ἐκολυσθησαν ἅπαντες, ὁδῶνται καὶ ἰνέσθην δικαιοῦνται. Διὸ καὶ λέγει 7^α Ἀρα οὖν ὅτι δι' ἐνὸς παραπτωματος εἰς πάντας ἡμετέρας εἰς κατακρίμα, οὕτω καὶ δι' ἐνὸς δικαιοῦματος εἰς πάντας ἡμετέρας εἰς δικαίωσιν ζωῆς. Καὶ ἐπαγγελίζεται παλιν αὐτῷ, οὕτω λέγων 8^α Ὡς περ γὰρ διὰ τῆς παρακοῆς τοῦ ἐνὸς ἀνθρώπου

7 τ. 18.

8 τ. 19.

^ε ὡς ἡμεῖς ὑπερβαίνοντες (εἰ) τὸν τῶν + εἰς G. + μὲν ex cor. B ut facite edidit Montef. Mox καθ' αὐτὸν (εἰ) εἰ καὶ, quod aborat ante Montef. est in A B D E G H I. ^h ἀγαγοὶ A D E F H I. ⁱ παρὰ G. ⁱ κοῖνοι Veron. hanc Mor. ὡς αὐτοῦτος hanc marg. αὐτοῦτος est η παρὰ τῆς οὐκ. ^k ἀνωτάτης A B I. E. (εἰ) ἀνωτάτης Edd. ^l δικαιοῦτος δικαιοῦται A. ^m δικαιοῦται τὸ E I. ⁿ εἰς οὐκ G. ^o τῆς οὐκ A E F H I. ^p καὶ τῆς δικαιοῦται τῇ δικαιοσύνῃ λαμβάνοντες G. ^q βασιλεύουσιν. A F H. ^r ὅτι h. y. adu. διὰ τοῦ ἐνὸς I. Xp. G. ^s ταῦτα σαφῶς est E F H I. ταῦτα σαφῶς A. D. ^t προτέρῳ οὐκ. Edebatur προτέρῳ. ^u δικαιοῦται. A B E F G H I. δικαιοῦται δὲ Edd. ^v ἀνθρώπων οὐκ !

ἀμαρτωλοὶ καταστάθηναι οἱ πολλοί, οὕτω καὶ διὰ τῆς ἱπακῆς 523
 τοῦ ἐκὸς ἔκλειπαι κατασταθῆσονται οἱ πολλοί. Καὶ δοκεῖ με-
 ζητήματα ἔχειν οὐ μικρὴν τὸ εἰρημένον· ἂν δὲ τὸ ἐκρίβεις
 προσέχῃ, καὶ τὸ τοῦ εὐαγγελίου λυθῇσεται. Τὸ ποτ' οὖν ἐστὶ τὸ
 ζήτημα. Τὸ λέγειν διὰ τῆς παρακοῆς τοῖς ἐκὸς ἀμαρτωλοὺς
 γενέσθαι, πολλοί. Τὸ μὲν γὰρ ἀμαρτάνοντας ἐκείνους καὶ
 γενομένους θνητοί, καὶ τοὺς ἐξ αὐτοῖς τοιοῦτους εἶναι, ὅς δὲ
 ἀπεικός τὸ εἶναι ἐκ τῆς παρακοῆς ἐκείνου ἕτερον ἀμαρτωλὸν
 γενέσθαι, πο. αν' ἵν' ἀκολουθίαν τυχούσῃ. Εὐρεθῇσεται γὰρ ὅτι
 μὴδὲ δίκην οὐκ ἔχων οὐ τοιοῦτος, εἴγε μὴ οἰκοδομῇ γίγῃσιν ἀμαρ- Β
 τωλῶν. Τί οὖν ἐστὶν ἐνταῦθα τὸ, "ἀμαρτωλός;" Ἐμοὶ
 δοκεῖ τοῦ ἐπεκείνου κολύμει, καὶ καταδεδικασμένοι θανάτῳ. Ὅτι
 μὲν ὅσον τοῦ Ἀδάμ ἀποθανόντος πάντες ἐγενόμεθα θνητοί,
 σαφὲς καὶ διὰ πολλὰς εἰς ξὺς τὸ ὅτι ζητούμενον, τίς ἐνεκεν
 (74) τοῦτο γέγονεν. Ἀλλ' οὐκ ἐστὶ τοῦτο προστίθῃσιν, οὐδὲν γὰρ
 αὐτῷ πρὸς τὸ πικρὸν ἀσυντελεῖ πρὸς γὰρ Ἰουδαίον ἢ μάχῃ
 τῶν ἀμφιβαλλόντων καὶ καταγελασθέντων τῆς διὰ τοῦ ἐκὸς δικαιο-
 σύνης. Διὰ τοῦτο δεξιὰ καὶ τὴν κόλασιν ἐξ ἐκὸς ἐξενεχθῆσαν
 εἰς ἅπαντας, τίς ἐνεκεν τοῦτο γέγονεν, οὐκέτι προσετίθῃσιν C
 οἱ γὰρ ἐστὶ περιττός, ἀλλὰ τῶν ἀναγκαίων ἔχεται μόνων.
 Τοῦτο γὰρ οὐκ αὐτὸν ἡμίλλον ἢ τὸν Ἰουδαίον ηὐτοκαζέει λοιπὸν
 ὁ τῶν ὑγίων νόμος εἰπεῖν ὡς περ' ἀφῆσιν ἅπαντας. Εἰ δὲ
 ἡμῶν τις ζητοῖ μὴ εἶναι, ἱροῦμεν τοῦτο, ὅτι οἱ μόνον οὐδὲν
 παρεβλάβημεν ἀπὸ τοῦ θανάτου ταῦτον καὶ τῆς καταδικῆς, εἰ
 νῆσθαιμεν, ἀλλὰ καὶ ἐκερδαίναμεν θνητοὶ γενόμενοι πρῶτον, τὸ
 μὴ ἐν ἀθανάτῳ σώματι ἀμαρτάνειν δεύτερον, ὥστε μυρίας
 εἶναι φιλοσοφίας ὑποθέσεις. Καὶ γὰρ ἡ καὶ μετριάξῃ καὶ
 σωφροκείνῃ καὶ καταστάλῃ καὶ πάσης ἀπῆλλαχθῇ ευκίας, καὶ D
 παρῶν καὶ προσδοκώμενος ὁ θάνατος ἀναπειθῇ. Μετὰ δὲ
 τούτων, μᾶλλον δὲ καὶ πρὸ τούτων, καὶ ἕτερα πλείονα εὐσέγγα-
 γεν ἀγαθὰ. Ἐνταῦθεν ἂν γὰρ οἱ τῶν μαρτύρων στίφατοι, καὶ
 τὰ τῶν ἀποστόλων βραβεῖα οὕτως ὅς Ἀβελ ἰδικαιώθη, οὕτως
 ὁ Ἀβραάμ τὸν υἱὸν κατασφίξας, οὕτως ὁ Ἰωάννης διὰ τὸν

* ἔχειν οὐ μ. pro οὐ μ. ἔχειν omnes. * τοῖς πολλοῖς G. * οὐδὲν] οὐκ
 H * ἂν ἀσυντελεῖ ex A B D E F H Ita iserte edidit Montef. * οὕτως] καὶ
 οὕτως H * καὶ om H * οὖν om H * οὐδὲν pro οὐκ omnes
 ἀσυντελεῖ A D E F G I σιντελεῖ Edd * τῶν] πρὸς τὸν G. Μὴς ἐσπα-
 γίλλοισι idem ἵν' ἐκρίβεις E. * προσετίθῃσιν G * μόνων B D H
 et a pr. man A receptum a Montef. μόνων om. G * μᾶλλον] μόνον
 μᾶλλον A. Sin marg. μόνον pro μᾶλλον. * F μόνον ἀλλὰ pro μᾶλλον ἢ I
 ἀφῆσιν] + αὐτὸ B + αὐτὸν D αὐτὸ pro αὐτῶν ἵεροπ. * καὶ ἀσυντελεῖ
 ex A E F G I * γὰρ] μὴ γὰρ G * ὁ Ἀβελ ὁ Ἀβρ. omnes sed
 οὕτως ὁ Ἀβελ om. E, Articuli, aberrant ante Montef

ἀλλ ἐπὶ τῷ τλεῖν φρονεῖται τὴν χάρι. Δὸ ἐπαγαγεῖν
 Οἱ δὲ ἐπλεονεξοῦσι ἡ αὐτὴ α ἵππερ ἡ ἴππε τοι ἡ χάρις
 (75) Οὐκ εἶπεν, ^κἐπερσοσισα, ἀλλὰ κα ^ιτιρετιρσσε τι. Οἱ
 γὰρ ἀλλοτρίως ἀλλὰ μόνον ἀλλὰ κα ^ιτιρετιρσσε τι, καὶ
 ζῶντες, καὶ τὰ ἄλλα ὁ πολλὰς ἐρηνοῦται ὥστερ ἄν εἴ
 τς τιν π κττοῦται ἀν ἰσσοῖ μοις ἐλευθερωσεται ἀλλι καὶ
 ὁριος εἶναι το κα ἰσχοῦν καὶ εἴκων, ἡ οὐ περὶ πάντα
 π' ἀν μ ὁριεῖται μοις, ἀλλὰ κα ^ι πολλὰς ποιεῖται χρημάτων
 εἶναι αἱ, οὐ, κα ἐπ ἰρχην ἀγίχοι ἀγστῆν. Καὶ πᾶς
 ἐπλεονεξοῦται το πικέρτηται φρενι. Μονεξ εἶδον ἐκτολὺς ὁ
 εἶδος ἐπὶ αὐτῷ περὶ πῆρ ἡσταν, ἐπλεονεξοῦται τὸ παρὶς τῶμα
 Εἶπεν πόσος το μετὸν τῆς χάρις κα τοι ἰσσοῖ, (1) μὲν γὰρ D
 κα, προτίεσθαι ἀπὸ τῆς σῆς ὁ γὰρ καὶ, ὁ δὲ πλεονεξοῦται διὰ τῆς
 Εἶπεν αὐτῷ ὁ ἰσσοῦται φρενι καὶ ζῶντες πᾶσι τὴν ἰρχην καὶ
 τὴν ἰρχην καὶ τὴν ἰσσοῦται καὶ τὴν ζῶντες. Τὸ αὐτὸ το ἰσσοῦται
 ἡ ἰρχην, ἡ ἰσσοῦται. Διὰ καὶ ὁ γὰρ καὶ ἡ ἰσσοῦται ὥστερ ἰσσοῦται
 ἀπὸ τῆς ἰσσοῦται ἐν τῷ θανάτῳ ὥστερ καὶ ἡ χάρις βυσιλευσῇ
 διὰ δικαιοσύνης καὶ ζῶντες καὶ καὶ ἰσσοῦται Χριστοὶ τοῖς κληροῦ
 ἡμῶν. Τὰ αὐτὰ δὲ εἶπεν ὁ γὰρ καὶ τὴν ἰρχην καὶ ζῶντες βυσιλευσῇ,
 τὸν δὲ θανάτῳ καὶ τῇ πῆρ τῶμα, ἐπ αὐτῇ τῶμα, κα Ε
 ὥστερ αὐτῆς ἀπὸ τῆς ζῶντες. Οὐκ αὖν εἰ αὐτῇ τὸν θάνατον
 καθώπλισεν, εἶπεν αὐτῇ ὁ γὰρ καὶ τὴν δικαιοσύνην ἡ διὰ
 τῆς χάριτος ἐπὶ τῆς ζῶντες ὥστερ ὥστερ τὸν θάνατον,
 ἀλλὰ καὶ ἰσσοῦται, καὶ τὴν ἐκείνης καταλὺν βυσιλευσῇ ἀπασαν,
 ὥστερ καὶ μὲν τῆς ἐκείνης οὐ δὲ ἀνθρώποι καὶ διαβολοῦ,
 ἀλλὰ ὁ γὰρ καὶ χάρις εἰσαγομῆται, καὶ ἐπὶ τὸ ὥστερ
 τερὸν ὥστερ τὴν ζῶντες τὴν ἡμετέραν, καὶ ὑπεροῦται ἀγαθόν.
 Οὐκ αὖν γὰρ εἶπεν ὥστερ πέρας, ὥστερ καὶ εἶπεν μὲν τῆς
 πλεον. Ἐπειτα μὲν γὰρ τῆς παρὸς τῆς ἐκείνης ζῶντες ἡ δὲ
 χάρις ἐλθοῦσα οὐ τὴν παρὸς τῆς ἀθάνατον ἡμῶν 525

11 v. 81.

1 το G et ante corr A-B Statim pleonoxia pro μεῖζονa omittes. 2 περισ-
 σουσεν F H Μεχ υπερειρισεν H καὶ om I 3 αμαρτηματων ἡμῶν
 καὶ ζ' F H 4 ὥστερ ἡμῶν ἡμῶν ἡμῶν. 5 αὐτῶν γὰρ ἡμῶν ἡμῶν
 6 τῶν πολλῶν E d 7 τῶν οὐκ H D F G I Statim πολλῶν πηρσσειν εἶναι χρ
 κληροῦ hoc ord B G 8 καὶ πολλῶν πηρσσειν εἶναι ε D πολλῶν καὶ πηρσσειν
 εἶναι ε I 9 παρστωμα A D G 10 παρσσειν D F G et ex corr B
 ὑπερδῆσαν κληρο. 11 παρστωμα B D E F G I 12 αμαρτημα E d 13 γέγονεν
 pro εἰρηνοῦται παρσ. 14 αὐτῶν αὐτῶν αὐτῶν τῶν αὐτῶν 15 παρ α κλη
 σισσεν ὥστε τῆς E d 16 ὥστε τῆς αὐτῶν τῶν αὐτῶν ὥστε τῆς G 17 ὥστε H
 καὶ om I Statim μεῖζον F H μεῖζον 18 καὶ ἡ E Ita tacite e d d t
 Metaph 19 αὐτῶν αὐτῶν αὐτῶν αὐτῶν 20 αὐτῶν αὐτῶν αὐτῶν αὐτῶν
 αὐτῶν καὶ ἀπερσσειν ἀγαθῶν εἶναι D παρσ add αὐτῶν αὐτῶν.

ἐδωρήσατο καὶ αἰώνιον. Τοῦτ' οὖν διὰ τούτων προέξωμεν ἡμεῖς ὁ Χριστὸς. Μη τοῖνυν ἀμφιβάλλει⁹ περ ζωῆς ἡμεῖς σὺν αὐτῷ ἔχοντες καὶ γὰρ ἐμίζων ἡ δικαιοσύνη τῆς ζωῆς, ἐπεὶ καὶ μετῆς αὐτῆς ἐστὶ.

12. "Τι βούλῃ; ἐπιμεκοῦμεν τῇ ἁμαρτίᾳ ὥσπερ ἡ χίρῃ πλειονισμῷ, Μη γένοιτο." Πάλιν εἰς τὸν ἠθικώτερον ἐκράνεν λόγῳ, διὰ τὴν προηγουμένην αὐτοῦ ἐκπαύσαν, ἵνα μὴ διζήσῃ φορτικὸς εἶναι πολλοῖς καὶ ἐπαχθῇ, ἀλλ' ἐκ τῆς τῶν δογματικῶν ἀπελευθερίας. Εἰ γὰρ καὶ οὕτω ποικιλλάντων λόγων ἡπίετο, μὴ ποτε διπλῆς πράξεσιν ἐκείνοι πρὸς τὰ λεγόμενα διὰ καὶ ἔλεγε, 13. "Τολμηρώτερον δὲ ἔγραψα μὴ ἀπο μέρους" πολλὰ μάλιστα, ἐπεὶ αὐτὸ τοῦτο ἐποίησε, τριχίτητος ἄν' αὐτοῖς ᾤφθη. Ἐπεὶ γὰρ ἔγραψε μεγάλην οὐσαν τῇ χίρῃ, τὴν μεγάλα πιστῶσθαι ἁμαρτυρίας, ἐκ δὲ τούτων ἴσκει "παρὰ τοῖς ἀσθενοῦς πρώτης τὸ λεγόμενον εἰς ἁμαρτίαν εἶναι· εἰ γὰρ διὰ τοῦτο μίζων ὅτι χίρῃ εἶναι, φησὶ, ἐπειδὴ μεγάλα ἁμαρτοῦται, μὴ ἀσθενέειν ἁμαρτάνοντες ἵνα πλειων ἢ χίρῃ διὰ χίρῃ ἢ οὐκ ἂν ταῦτα λέγῃσιν ἢ ἱκανῶσιν, ὅπως ἀντιρρίπτῃ τῇ ἀν' ἑαυτῶν, πρώτον μὲν τὴν ἀπαγορεύσει, λέγων, "Μη γένοιτο" ὥστε ἐπὶ τῶν σφοδρῶν ὁμολογημένων ὑπόκων ποτεν ἴσθαι, ἔπειτα καὶ λογισμὸν ὑποθέσιν ἀνατίρρητον. Ποιοῦν δὲ τοῦτο, 14. "Ἦτινες ἀπεθνήσκοντες ἐν τῇ ἁμαρτίᾳ, πᾶς ἐπὶ ζήσομεν ἐν αὐτῇ," Τί ἐστίν, "ἀπεθανόμεν;" Ἡ δὲ τὸ ἐκείνης μερῆς καὶ τὸ εἰς αὐτὴν ἦσαν, ἀπόφασιν ἐδείκνυται· πέντε δὲ ὅτι νεκροὶ γεγοναμένον αὐτῇ, πιστεύουσιντες καὶ φωτισθήσιντες ὁ καὶ μᾶλλον ἔστιν εἰπεῖν τοῦτο γὰρ καὶ τὸ εἰς αἰώνιον ἐμφανίζει. Τί δὲ ἐστὶ, νεκροὺς αὐτῇ γεγονέναι, Τὸ πρὸς μηδὲν ἵκανόν εἶναι αὐτῇ λοιπόν. Τοῦτο ἴμεν γὰρ τὸ βάπτισμα ἐποίησεν ἅπασι, ἑκέρωσεν ἡμᾶς ἐν αὐτῇ. Ὁ δὲ λοιπὸν παρὰ τῆς ἡμετέρας σπουδῆς καταρθασθαι αὐτὸ διηγεῖται, ὥστε, κἂν μερὶς ἐπιτάτῃ, μηδέτι ἱκανοῦν· ἀλλὰ μένειν ἀκίνητον ὥστε τὸν νεκρὸν. Καίτοιγε ἄλλαχοι φησιν,

12 CAP VI v. 1

13 Rom. xv 15

14 v. 2

ἐδωρήσατο I. Statim αἰώνιον πρὸ αἰώνιος A B D E G H. ἄλλα τὴν ἀθανάσιον ἐδ. ἡμεῖς καὶ αἰώνιον G. περὶ τῆς ζ. G. ἐμίζων E. (αὐτῆς) αὐτῇ I. ὅτι πᾶσι + ἐπιμεκοῦμεν G. et ex corr. A. Statim ἐμίζωντες G. ἠθικώτερον πρὸ ἠθικῶν A. D. F. H. I. Statim ἐμίζωντες G. et ex G. ἠθικώτερον Sic G. et ex corr. A. ἐφείδωτο Edd. τολμηρώτερος I. = τῶ] οἱ το G. = παρὰ accipit ex omnibus. Mox προτροπὴ αὐτῆς γενόμενης ἁμαρτίας εἶναι G. ὅτι χ. ἐφάρη πρὸ ἐφάρη η. χ. οἷον. Statim φησιν om. I. ὁ πλειων Sic A. D. I. πλεον E. F. G. H. πλεον E. d. ὥστε I. ὁμολογημένων omnes. Ante M. m. f. edebatur ὁμολογημένον. ὅτι α. φησ. A. F. H. I. φησ. τῇ α. m. Edd. φησ. om. D. E. G. Mox (ἵκανον) H. ἴμεν γὰρ το β. Sic A. E. F. G. H. I. γὰρ το μὲν β. Edd. ἐκέρωσεν + γὰρ E. αὐτῇ F. G. ἴμεν] + τοῦτον G.

- ὅτι ποτὴ ἡ ἀμαρτία ἀπέθανεν ἀλλ' ἐκεῖ μὲν ἔκολα βολο-
 μένος δείξαι τὴν ἀρετὴν, τοῦ οὐκ ἔσθαι ἐνταῦθα δὲ ἕκαστος
 δεγχεῖται σπείδει ἐν ἀρετῇ, ἐκ αὐτοῦ μεταφέρει τὸν θά-
 νατον. Ἐτα, ἐπειδὴ ὑπαρξὶς ἐν τῷ ἐρημένῳ, ἐρημικῶς πάλιν
 αὐτοῦ, καὶ ἀπ' πλεονεξίας τῷ λόγῳ χρωστικῶς. 15. *Πᾶσι γινώσκει,
 φησὶν, ἐν ἑαυτῷ, ὅτι ἵστα ἐν Χριστῷ ἐβαπτίσθητε, εἰς τὸν
 θάνατον αὐτοῦ ἐβαπτισθῆκατε. Συναφισμένη ἡ ἀμαρτία διὰ τοῦ
 βαπτίσματος ἐν τῷ θανάτῳ. Τ. ἐστὶν, "εἰς τὸν θάνατον Ε
 αὐτοῦ ἐβαπτίσθηκατε, Εἰς τὸ καὶ αὐτοῦ ἀποθανεῖν, ὥσπερ
 ἐκείνος σταιρος γὰρ ἐστὶ τὸ βαπτισμα. (ὥσπερ οὖν ὁ σταυ-
 ρὸς τῷ Χριστῷ καὶ ἱταφὸς, τὸ αὐτὸ μὲν τὸ βαπτισμα γέγονεν
 εἰ καὶ μη ἐκ τῶν αὐτῶν. Αὐτοῦ μὲν "γὰρ σαρκὶ καὶ ἵσταθαι
 καὶ ἐταφῆ, ἡμεῖς δὲ ἡμαρτία ἀμφότερα. Διό οὐκ εἶπε, σιμ-
 φυτοὶ ἐν θανάτῳ ἀλλὰ, "τὴν ἀμαρτίαν τῷ θανάτῳ."
 Θάνατος μὲν γὰρ καὶ τὸ αὐτὸ καὶ ἐκεῖ, ἀλλ' οὐχὶ τοὶ αὐτοὶ ἐπα-
 κειμένοι ἀλλ' ὁ μὲν ἱστα ἐν τῷ Χριστῷ, ὁ δὲ ἡμαρτίας ὁ
 ἡμέτερος. "ὥσπερ οὖν ἐκεῖνος ἡλθὴς, οὕτω καὶ αἱτεῖς. Αλλ'
 (76) εἰ καὶ ἡλθὴς, οὐ καὶ τὸ παρ' ἡμῶν συναρπάσθαι πάλιν διὸ
 καὶ ἐπηγάγεν. "ἵνα ὥσπερ ἡγερθῇ Χριστὸς ἐκ νεκρῶν διὰ
 τῆς δόξης τοῦ πατρὸς οὕτω καὶ ἡμεῖς ἐν κακότητι ζωῆς περι-
 πατήσωμεν." Ἐνταῦθα μετὰ τῆς ἐπιμελείας τοῦ ἡμῶν καὶ τὸν
 περὶ τῆς ἡμετέρας αἰνιττεται λόγον. Πᾶς, Ἐκ' ὅσων εἰς,
 φησὶν, ὅτι ἐκτελεῖται ὁ Χριστὸς, καὶ ἡγερθῇ. (ὡς καὶ καὶ
 τὸ σὺν πιστῶν τούτῳ γὰρ εἰσὶν ἐκεῖ, ἐκτελεῖται καὶ τὸ σὺν καὶ
 σταυρὸς καὶ τάφος. Εἰ γὰρ ἐν θανάτῳ ἡκοιωνήσας καὶ
 ταφῇ, πολλῶ μᾶλλον ἐν ἀναστάσει καὶ ζωῇ. Τούτῳ γὰρ μεί-
 ζοντες λυθέντες, τῆς ἡμαρτίας, οὐ δὲ περὶ τοῦ ἐλάττωτος ἀμφι-
 βάλλειν λειπὸν, τῆς τοῦ θανάτου ἀκαιρέσεως.
 16. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν τέως ἀφίσει λογιζέσθαι τῷ συνειδῶτι
 τῶν ἀκραυμένων, αὐτὸς δὲ προκειμένης τῆς μελλούσης, ἵεραν
 ἡμᾶς ἀναστῆναι απαιτεῖ, τὴν καινὴν πολιτείαν, τὴν κατὰ τὸν

† σπείδει] σπεί: E. Statim σπείρει A F H I. * ἀγνοοῖτε] + γὰρ Edd. γὰρ
 om A B P E F H I. γὰρ φησὶν, ἀδελφοὶ om. G. * οὖν γὰρ E G
 ἢ ἀποδοῦναι] + φησὶν E. Statim καὶ αὐτοὶ ῥησιμῶς B. * ὥσπερ οὖν ὥσπερ
 γὰρ G. * γὰρ ἡμῶν] ἐπὶ αὐτῇ σπείδω om G. * τῷ θανάτῳ τοῦ θανάτου
 A H I. γέγοναμεν τοῦ θανάτου E G. Ταῦτα ἡμεῖς ἀλλὰ τῷ ἡμῶν ἐν τῷ θανάτῳ
 G. * σαρκί B. ἵστα om. I. * ἵστα ἐν τῷ Χρ. ἡμῶν I. * συναρπάσθαι
 A B D F G I. συναρπάσθαι εἰς E. συναρπάσθαι Edd. ἵνα + οὖν H.
 ἵστα om. I. * ὅτι ἡμῶν G. ἡκοιωνήσας A. * ἡμῶν. Περὶ ἀναστῆναι
 ἡμῶν, καὶ ὅτι οἱ ἐν ἀμαρτίᾳ ζῶντες ἐκτελεῖται τε εἰς καὶ ἐκτελεῖται τε. καὶ ὅτι ὁ
 ἐπηγαγόμενος καὶ ἀποστεροῦμενος τῶν ἰδίων, ἂν ἐκχωρήσας φέρῃ, τοῖς εἰς κληρονομίαν
 αὐτοῦ ἀποδοῦναι τῶν αὐτῶν τεύχεται μισθῷ. ἵστα om.

παρόντα βίον εκ της των τρόπων μεταβολης γινομένην. Όταν γαρ ο πόρος γένηται σάφην, και ο πλεονεκτη, ελεήμων, και ο τραχύς ημερος, και ενταυθα αναστασις γεγωνα εκείνης ούσα προσιόντων. Και πώς αναστασις, Τῆς μὲν αμαρτίας νεκρωθείσης, τῆς δὲ δικαιοσύνης αναστασις, και της μὲν παλαιᾶς ζωῆς ἀφανισθείσης, τῆς δὲ καινῆς ταύτης καὶ ἀγγελιαλῆς "πολιτευομένης. Όταν δὲ ακοισης κα νεν ζῶν, πολλὴν ζητει την (ἐναλλαγην, και μεγαλην την μεταβολην. Ἀλλὰ γαρ δικαιοσύνη μοι λοιπον ἔκεισι καὶ στεναζέτω μεγα, ὅταν ἐννοήσω πέσει μὲν ἡμᾶς ἀκαταίτη φιλοσοφία, ὁ Παῦλος, ποτὴ δὲ ἐαυτοὺς ἐξεδακμεν μάθημια, μετα το βάπτισμα ἐπὶ τὸ πρότερον ἐπιτιμῶντες γῆρας, καὶ εἰς τὴν Αἴγυπτον ἀνακείμενοι, καὶ τῶν ὀσκοροδῶν μεμνημένοι μετα τὸ μάκτα. Δέκα γάρ και εἴκοσι ημερῆς ἔπαρ' αὐτο τὸ ἱφώτισμα μεταβαλλόμενοι, τοῖς προτεροῖς πάλιν ἐπιχειροῦμεν. Ἀλλ' οὐκ ἀριθμῶν ημερῶν τακτὸν, ἀλλ' ὅλον ἡμῶς τον βίον ἀκαταίτη ταύτην την πολιτείαν ὁ Παῦλος. Ἡμεῖς δὲ ἐπὶ τὸν πρότερον ἐπανερχόμεθα ἔμμετον, μετα την ἀπο τῆς χάριτος νεοτητα τὸ ἀπὸ των ἀμαρτιῶν κατισκευάζοντες γῆρας. Καὶ ἡ γὰρ τὸ χρημάτων ἱρῶν, και το δουλεύειν ἐπιθυμίαις ἀτόποις, καὶ πάντα ὑπὸς ἀμαρτία καλαιούσιν ἐπέθετον ἔργαζόμενοι. 16 "Τὸ δὲ παλαιούμενον καὶ γηράσκον ἐγγὺς ἀφανισμού." Οὐ γάρ ἐστιν, οὐκ ἐστιν οὕτω σωμα ὑπο ἡρόνων παραλελυμένον ἰδεῖν, ὡς ψυχὴν ὑπὸ ἀμαρτημάτων πολλῶν σαθρομένην και κατακείμενον. Και γαρ εἰς ἐσχατὴν ληρωδία ἐξυγεται λοιπὸν, ὅσημα φθιγγόμενη καθάπερ οἱ γεγενερακοτες και παραπαῖοντες, και κορυζῆς ἀναπεπλησμένη και παραπληξίας πολλῆς και λήθης, καὶ λήμας πρὸ των ὀφθαλμῶν ἔχουσα, και ἀνθρώποις βδελυρά, καὶ τῷ ὀδοβόλῳ εἰ χεῖριτος. Καὶ γαρ τοιαῦται αἱ τῶν ἀμαρτωλῶν ψυχαί. Ἀλλ' οὐχ αἱ τῶν δικαίων, ἀλλὰ νεάζουσι και σφριγγῶσι, και ἐν αὐτῇ τῆς ἡλικίας εἰσὶ τῇ ἡβηι διπλαντὸς, πρὸς ἀπῆλπιν μάχην και ἐπὶ ἄλλῃ οἱ παρτασσόμενοι. καὶ οἱ ἀμαρτωλῶν, και μικρὰν δεξινται προσβολὴν, ἔκετάν τε ἐθεω, και ὑπωλοῦτο. Και

16 Heb. τίμ. 13.

π πολιτευομένης Α ο σαθρὸν Β Ε Η Γ παρ μετ Γ ρ φωτισμα
 17 βαπτισμα ομοῖος Γ ἡμῶν (ε) Μετ ἡμελοσφαις το πολιτείας δεσπ
 2 γη, οπ Β τὸν ἑαυτο Η ἡμῶν (ε) Μετ ἡμελοσφαις το πολιτείας δεσπ
 3 καὶ καὶ καὶ Α Ε Η 1 ἀναπεπλησμένη Α Β Γ Δ Ε Ζ Η
 4 ἀκαταίτη φιλοσοφία Α Ε Η 1 ἀναπεπλησμένη Α Β Γ Δ Ε Ζ Η
 5 + φανερῶν Β Δ Ε Statim ἀφανισμού Η 1 + φανερῶν Ι 1 ἀφανισμού
 6 τὸ ἰδεῖν τῆς ἡλικίας ὡς οἱ Α Ε Η 1 ἀφανισμού Α Η 1 ἐπεσαν Ε
 Γ Η Δ

- τοῦτο δὲ λέγων ὁ προφήτης ἔλεγεν, ὅτι ¹· “ ἴσας χιτῶνας ἐκκρίπτει ὁ ἄνεμος ἀπὸ τρεῶν καὶ τῆς γῆς, οὕτως εἰς ἐπι-527 πιστοὶ καὶ εἰς ἐκληρίαν “κῶς, προκείμενοι οἱ ἐν ἁμαρτίαις ζῶντες. Ὅτι ²· γινώσκουσιν ὑγιᾶς, οὐκ ἀκούουσιν εὐαγγελίως, αὐφθέγγονται ἐν θυμῷ, ἀλλὰ πολλὰς ἔμειν γεμοῦσι τῆς λυγρίας, καὶ οὐκ ἐν τῷ στόματι περιρρέοντα τὸν σιελὸν περιφέρουσι. Καὶ εἴθε σιελὸν, καὶ οὐδὲν ἢ ἀποκόν· νυνὶ δὲ πᾶσιτορ βορβοροῦ ῥήματα ἀνσυνδιδέστερα προκείμενα, καὶ το δὴ χαλεπωτέρων, ὅτι οὐδὲ ἀποκτίσας τὸν σιελὸν τούτων τῶν ῥημάτων ἰσχύουσιν, ἀλλὰ τῇ χειρὶ ³· δεχόμενοι μετὰ πολλῆς τῆς ⁴· βδελυγρίας, πάλιν αὐτὸν ⁵· προστριβόνται παχὺν ὄντα καὶ δυσήνια B τμήτων. Ἰάχα ναυτιάτε πρὸς τὴν ἀληθινήν οὐκ οὖν μᾶλλον πρὸς τὴν πρᾶξιν. Εἰ γὰρ ἐν σώματι ταῦτα ἡδὴ συμβαίνοντα, πολλῶς μᾶλλον ἐν τῇ ψυχῇ. Τοιοῦτος ἦν καὶ ἐγὼ ὁ παῖς ὁ πάντα τὰ ἑαυτοῦ ⁶· κατεδιδόσκων, καὶ εἰς ἰσχυρὴν ⁷· κακῶς κατενεχθεὶς, παντὸς ληρωνὸς καὶ νεκροφθορῆς ασθενέστερον διακείμενος. Ἀλλ’ ἐπειδὴ ἐβουλήθη, γέγονεν ἄφρων ἰσχυρὸς, ἀπὸ (77) γνῶμης ⁸· μόνης καὶ μεταστάσεως. Ἐπειδὴ γὰρ εἶπεν, ἐπιστρέψω πρὸς τὸν πατέρα μου, τὸ ῥῆμα τοῦτο ἀντὶ πάντων ἐκούσας ῥατάγαθ’· μᾶλλον δὲ οἱ τὸ ῥῆμα ἀκλῆς ἀλλὰ τὸ ἔργον τῷ ῥήματι προστεθεῖ. Οὕτως γὰρ εἶπεν, ἐπακέλθω, καὶ ἐμείνεν C ἀλλ’ εἶπεν, ἐπακέλθω, καὶ ἐπακέλθω, καὶ τὴν ὁδὸν πᾶσαν ⁹· ἐπιστρέψεν ἐκείνην. Οὕτως καὶ ἡμεῖς ποιεῖμεν καὶ ἐν τῇ ὑπερηφανίᾳ ἀκνεχθῶμεν, ἐπακέλθωμεν πρὸς τὸν πατέρα οἴκον, καὶ μὴ κατοικήσωμεν πρὸς τὸ τῆς οδοῦ μήκος. Ἀλλ’ ἐπειδὴ βουλήθωμεν, εὐκόλος ἡ ἐπινοήσις γίνεται καὶ ταχίστη, μετὰ ἀφώμεν τὴν ξένην καὶ τὴν αλλοτρίαν· τοῦτο γὰρ ἡ ἁμαρτία, κορμὴ τῆς οἰκίας ἡμᾶς ἀπαγούσα τοῦ πατρὸς. Ἀφώμεν ταύτην αὐτήν, ἵνα ταχέως πρὸς τὸν πατέρα οἴκον ἐπακέλθωμεν οἴκον. Καὶ ¹⁰· γὰρ φιλόστοργός ἐστιν ὁ πατήρ, καὶ τῶν εὐδοκιμαούντων οὐχ D

17 Pml l. 4.

¹ πᾶσι) ἐνὶ G. ² γὰρ οὐκ G. ³ οὐκ προ οὐκ A E G H I. ⁴ μὲν ἀσυνδιδέστερα ex A B D E F H I. Status γεμοῦσι, οὐκ G. ⁵ δὲ ἀσυνδιδέστερα ex A B D E G H I. Locūs eis ἐκρίπτει in G. πολλὸν δὲ ἐν τῇ στ περιφρονεῖται σιελὸν καὶ [inacruit cori εἴθε σιελὸν καὶ] οὐδὲν ἦν το ποικίλον νυνὶ δὲ κατε-
⁶ χόμενος E. ⁷ βδελυγρίας βδελυγμίας G. ⁸ προ βδελυγμίας οὐκ ἔστι. ⁹ προστρι-
¹⁰ βαντα) προσεπιδιόκοντι E. Status παχὺν ὄντα A E F G H I. Ante Munitel edebatur παχυρόντα. ¹¹ κατεδιδόσκων προ καταπαλάσκων A D E F G I. κατα-
¹² διδόντως B C. H καταπαλάσκων ex cori B. ¹³ πικρὸν I. ¹⁴ μόνον G. Status καὶ ἐπιστρέψετε idem. ¹⁵ καὶ ἀγαθὰ A E H. ¹⁶ ἔργων) + δ I. Mox
¹⁷ προστεθείη A F H I. ¹⁸ ἐπιστρέψεν προ ἐπιστρέψεν A B D E F H. Nu-
¹⁹ κερδοῦσα ἀγαθὰ in G. ²⁰ τοῦτο) οὕτω I. ²¹ ἡμᾶς ἀπαγούσα) ἀπάγει I.
²² γὰρ οὐκ G.

Διὸ καὶ καὶ Ἰσάκ καὶ Ἰακώβ· Καταγγέλλω σοι ὅτι σε
 ἐγὼ καλέω (ἐλθὲν)· ποίᾳ δὲ ἐκ τούτων φαντα
 ἔσται τούτων· Διὸ αὐτὸ ἐπὶ Πάτρι φησὶ· Ἰακώβ με
 πλεονέταται, ἰσάκ, ὅτι αὐτὸς ποτὶς — ζῆτι παρ' αὐτοῦ
 Διὸ τοιῦτ' καὶ ἵνα Ἰακώβ τὸν ἰσάκ ἐκείνους, ἵνα
 δείξῃ πάντες ὅτι· οἱ μὲν φιλεῖται παρὰ τοὺς πατέρας, οἱ
 ἄλλοι δὲ τοὺς σφ' αὐτὸν φιλεῖσθαι ἐθέλω, ἀπὸ τοῦ σφ' αὐτὸν
 φιλεῖν γίνεται· Διὸ τοιῦτ' καὶ τοὺς ἀποσταλάς φησιν· ὁ
 φίλον τέतरα ἢ μητέρα σπέρμα, οὐκ ἔστι μοι ἄλλος· Διὸ
 ταῦτο, ὃ πῶτον ἔλαβε ἐπὶ ἀκραιτέρων ἢ ψυχῇ, καὶ ταύτην
 δευτέραν ἐπέχει τίθησθαι τῆς ἐκ αὐτῶν ἀγίας, ἐπὶ τῇ μὲν
 ἰσάκ βολῇ ἀπαθῆς βολέται φιλεῖσθαι παρ' αὐτῶν· Καὶ γὰρ
 ἦσαν ὅταν μὲν μὴ σφ' αὐτὸν τὰ καὶ ἐκείνων, ἐπὶ τῆς
 παρ' ἐκείνοις σφ' αὐτὸν ἐκείνους φιλεῖ καὶ μετὰ τὸ αὐτὸν πε
 ριφῆνης ὅταν ἐκ ἐκείνων τὰ καὶ γὰρ ὡς φιλεῖται, καὶ
 αὐτῶν, καὶ μικρὸς ὁ φιλοῦμενος, μεγίστην τιμὴν ἐκείνους
 τὸ παρ' ἐκείνους φίλτρον· Διὸ καὶ ἀπὸς σε τοῦ φιλεῖσθαι
 παρ' ἡμῶν μόνον· Ἄλλοι καὶ τὸ παθεῖν ὑπὲρ ἡμῶν τὰ ἐκείνους
 δίστα μὲν, ὅξιν ἐκείνους· Ἀλλ' ἐκείνους δὲ ἀγῶνι μόνον
 δοῦσα ἢν δὴ ἐκείνους τὴν αὐτοῖς παθῶντες, οὐκ ἔστι ἀγῶνι
 μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐκείνους μέγας τὴν κοινῶν καὶ τῆς οὐκ
 δοῦσα δὲ ἐκείνους καὶ ἐκείνους καὶ εἶη· Ἰσὶ ἐπὶ στήθεσιν
 ταῖν μεγίστους· τῆς αὐτοῖς τοὺς ἐκείνους ἐκείνους καὶ
 (78) ἢν περὶ αὐτοῖς ἢν αὐτοῖς ἢν ἐκείνους, μὴ σκεοφασθῶν, μὴ
 αὐτοῖς τὸν ἐκείνους ἢν ἐκείνους ἢν ἐκείνους· ὅταν
 δὲ αὐτοῖς ταῦτα ἐκείνους· Ἀλλ' γὰρ ἐκείνους, τὰ μεγίστην
 ἐκείνους ἀπὸ τῶν ἐκείνους ἀπὸ τῶν ἐκείνους· ὅταν
 ἐκείνους ἀπὸ τῶν ἐκείνους ἀπὸ τῶν ἐκείνους· Σίλοι
 δὲ· Ἐπὶ τῶν ἐκείνους, οἱ ἐκείνους ἐκείνους, οἱ ἐκείνους
 παρὰ τῶν ἐκείνους καὶ ἐκείνους, οἱ ἐκείνους ἐκείνους
 τῶν ἐκείνους· Ἀλλ' γὰρ ἀγαπήσῃς τὸν ἐκείνους, ὅταν
 τῶν ἐκείνους ἀνατέλλοντι ἐκείνους καὶ ἀγαθούς· Ἐκείνους

IN JORDAN 223, 1"

● 附録 37

* ἡνι καὶ τὸν B * τοῦτο οὐκ B * τὸν] τῶν A B D E F H * διὰ τὸ αὐτὸ
 A F H I διότι τὸν αὐτὸν hoc est G * ἀποφ' οὗτος A F E I * τοῦτο δὲ
 το] καὶ G * ἡνι καὶ τὸν B * εἰς pro καὶ A F E H I * εὐταγῆς, + ἡ
 E F G H I * διὰ τὸν αὐτὸν καὶ τὸν αὐτὸν περὶ αὐτὸν μὲν οὐκ εἰς τὸν αὐτὸν
 G * διὰ τὸν αὐτὸν καὶ τὸν αὐτὸν περὶ αὐτὸν αὐτὸν A F H I * Μετὰ τὸ παρὲν καὶ τὸν αὐτὸν
 τοῦ αὐτὸν καὶ τὸν αὐτὸν * εἰς A δὲ δὲ * εἰς δὲ καὶ I * καὶ αὐτὸν αὐτὸν A F
 H I * αὐτὸν αὐτὸν A B E I διὸν H * τὸν αὐτὸν αὐτὸν H * αὐτὸν αὐτὸν
 τοῦ αὐτὸν B I E * recte, cum a Martini * τοῦ αὐτὸν αὐτὸν * τοῦ αὐτὸν αὐτὸν
 deinde Sav. * recte h. * αὐτὸν αὐτὸν E * τοῦ αὐτὸν αὐτὸν αὐτὸν αὐτὸν αὐτὸν
 G. * αὐτὸν αὐτὸν * τοῦ αὐτὸν αὐτὸν H

ἀλλ' ἀναπεπτακαμεν. Ἐπεὶ δὲ αἴτιον ἐπειδὴ τοῖς ὀφθαλμοῖς
 οὐχ ὁρώμεν αὐτοὺς ^ἢ τοὺς τοῦ σώματος. Καίτοι, διὰ τοῦτο
 εἰς τὴν ἐρηγορέειν αἰλλοὶ καὶ κηρύττει. Τὸ, μὲν γὰρ αἰσθητὸν
 ὁ πολέμιον κτείνῃ φιλιζαίται τις μάσας, τὸν δὲ ασερατον, οἱ μὴ δ
 διαπαντὸς ὦμεν καθυπλισμεν, οἱ ἀντιστοιχεῖν εὐκόλως δια-
 φυγεῖν καὶ μάλιστα ὅτι οὐδὲ εἰς εὐθείᾳ αὐτὸς πολεμεῖν ἢ γὰρ
 ἂν εἰλω ταχέως ἀλλὰ σκληρῶς πολλὰς φιλίας τὸν της
 ἀνιστοῦτος ἰὸν ἐνιστοῖ. Οἴτω γὰρ καὶ τὴν γυναῖκα ὁ τοῦ
 Ἰαβ' παρῆκεν, προσώπειον φιλοστοργίας ἐκδοῦσαν, τὴν
 πονηρὰν ἐκείνη ἐπενεγκεῖν σὺν τῇ ἡν. Οἴτω καὶ τῷ Ἀλὴμ
 διαλεγόμενος, ἐποκρίνεται ὁ τοῦ κηρύττειν καὶ προστατὸν.
 λεγὼν, ὅτι ^ἢ Ἀντιχρήτο, τὴν καὶ ὀφθαλμοῖς ἢ ἂν ἡμερᾶς
 φαγεῖτε ὑπὸ τοῦ ξίλου. Οἴτω καὶ τὸν Ἰεφθάε ἀνεκρίσει
 πρὸς τὸν ἀντιχρήτου εὐσεβείας τὴν θυγατέρα κατασφραῖσαι, καὶ τὴν
 παρῆκεν ὁ θύσαν ἀνεκρίσει. Ἐπεὶ αὐτοῦ τὰς μεθοδείας,
 εἶδεν τὸν ποικίλον πόλεμον, Φυλάττου τοῖον, καὶ πανταχόθεν
 ὁ φραττοὶ τοῖς ὅπλοις τοῖς πνευματικοῖς, καὶ καταμάνθων
 τὰς ἐκεῖνον μηχανὰς μετὰ ἀκριβείας ἵνα καὶ ἀνάλτος ἦν, καὶ
 ἔλιν αὐτὸν εὐκόλως. Ἐπεὶ καὶ Παῦλος οὕτως αὐτοῦ περι-
 γένητο, τὰντα μετὰ ἀκριβείας καταμάνθων διὸ καὶ ἔλεγεν,
 ὅτι ^ἢ (ὅτι γὰρ αὐτοῖς τὰ ὀφθαλμοῖς ἀγνοοῦμεν). Καὶ ἡμεῖς τοῖνυν
 καὶ μαθεῖν καὶ φυγεῖν τὰς ἐπιβοιλάς ποτοῖ σπουδασώμεν, ἵνα
 τὴν κατ' αὐτοῦ κληρὸν ἄραμενοι, καὶ κατὰ τὸν παροῦτα βίον καὶ
 κατὰ τὸν μέλλοντα ἀπαληχθῶμεν ἡμεῖς, καὶ τὰς ἀσκήτων ἐξ
 ἐπιτόχων ἀγαθῶν, χερσὶ καὶ φωνήσιν, τοῖς κερτοῖς καὶ
 Ἰησοῦ Χριστοῖς, μετ' οἷς τὰ πατρὶ. σὺν τῷ ἁγίῳ πνεύματι
 δουξῇ, κρατος, νῦν καὶ μετ' αὐτὸς εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.
 Ἀμήν.

595 A εὖν τα πάντα περιβαλόνται. Tom V p. 136 C. ἵνα γὰρ ἐν ταῖς
 πλητοῖσι περιβληθῇ. Addit. I. m. III. 1. 1. 1. D. ὅτι hodie legitur, ὅρα
 ἐν πλείοσι περιλαβέσθαι.

HOM ID

P 436 E lin 3 ~~παρα~~ ~~εἰς~~ ~~δυσκον~~ ~~με~~ ~~το~~ ~~απο~~ ~~στα~~ ~~την~~ ~~Ρεκτε~~ ~~α~~
videtur. Tunc XII p. 11 A. ~~αἰσθη~~ ~~εἰς~~ ~~δυσκον~~ ~~καυτο~~ ~~ενοησε~~ ~~Α~~
alter.

Ἰδοὺ τοὶ ὁ θεὸς πάντα καταβλέπει ἡν Ἰσ-εργεῖται καὶ ἡγοῦται αὐτὸς καθ' ἑαυτὸν
 ὁμοῦ καὶ ἡμεῖς ὅτι οὐκ ἔστιν ἄλλος θεὸς διὰ πάντα νεύματα αὐτοῦ.
 Ἐκτενέστερον ὁμοῦ καὶ ἡμεῖς

P 43- C. Ηα. παρουσιάζει ο τραπεζογράφος λογιστής. Υπό Μαρί 1. 7

P a - E not Hanc obli't' c'ge'ntem ad p'm'nt' p'p'ietate' n'a
 διδωμεν ε'χ'ισθα' Sic d'm'm' r'p'm'p't' p'm'm'm' d'n' p'm' Hanc u
 Graece meit'et'et' scid' fac'it'it'it' I'm' I'm' p' : o' d' r'p'm'
 p'm'm'm' p'm'm'm'.

[illegible]

P 4.8 JJ not in evidence Cf Answer 4.1 T 40 V p 4.8 E

P 437 A v o 4 Interrogantur super metallum praeparatum dixerunt et
 pnt Sen Mor nō s libris super metallum praeparatum de metallo et pnt
 Ben M x post prius erat addit eis quodam ymācū qm dicit Sen Mor ben
 contra fidem ibrorum etiam Mosquensium Hoc Merfif aut a ias
 ante eam Editer videtur addidisse ex Ekl N J Ne tamen patet
 expellendum esse vid p 437 A Sic accipit Librys quaedam emittit
 quae tamen alio loco habet Matth Editer hanc culpae obnoxius
 est Savilius nam in Veroneis haec non leguntur

P 439 C. no 4 Verba καὶ φιλεῖν με χρῆ καὶ με προσήκον ἦν οἱ
 Veror quia deessent in archetypis eius Cod. Bezae Cant. 103 Adm. 1
 es. Sed ad nclutis verbis καὶ με προσήκον ἦν. 'Sic lego ἀλλ ἦδε καὶ
 φιλεῖν, καὶ με χρῆ φιλεῖν, αὐτὴ τούτης τικῶν κτλ. Chrysost. in quatuor
 posuit illam ταντολογίαν, με χρῆ καὶ με προσήκον ἦν praeferens: quod
 est ἀκατάλληλον. Aut enim dicendum fuit με χρῆ καὶ με προσήκον, αὐτὴ με
 ἐχρήν καὶ με προσήκον ἦν. Dicitur. Haud multum placeant illa καὶ με
 προσήκον ἦν. Iidem glossesma interpret p 443 C. (not d.) Heyse. Nihil
 mutatum.

P 450 A hn. ult. Pro *ισοπεριμένον* est in Ben. *εσοπεριμένον*
culpa operatum

P 446 D ποίε' ἐκ τῶν διακόντων περιεσθίουμενοι. Μῦθος γάρ τις ἐκ
 ἁγίων Βηζ. γαταλί Nautae sive vectores dicuntur περιεσθίουμενοι.

P 44° B not^o ' οἱ παρὰ ἑλδων κοκκας κα' ἐπελθὼν G Corrigo κἀ τῶσαν Ἑλλήνων κακίαν ἐπελθὼν " *Heys*

P 44° E no^o 1 Post ἀπελαττεται Editores inde a Savinio haec n textum intulerunt κε πιστωται εἰ πιστὸν καὶ ὁμοῦ γεγραπται εἰ δὲ διαμικρὸς κε πιστωται (ἴσως)τι. Libr. non pal. untur

P 44° B not^o Εἰδεχάτο τοὺς Ἰσφορίας τ. μισοὺ παράγων Habebat, non νορήθη ας habet Ισφωρία εἰ δὲ ἔσται Haec ei hujas mod. κρημνιστὴ καὶ ἀποκρίματα 344 a pene ita apud Historicos torculariter. Iden. Non legimus quidem ista apud Nostrom repe- ri posse cum ver. haec' etiam tibi a as tibi in hoc pte. cetero ver. a et ita potius allegaverit emendatam brevem scripturam praeferre vaucho fuit. Vt infra p 444. Tom X p 609 C

P 44° D not^o ἡσπερὺς ἡσπερὺς εἰδὼς τὰ καὶ ἐκ τῆς αἰσθῆσεως ἀφῆκε αἰμα τινος εἰ ἄξιον ἵσται μοι (τε) μοι. *Heys* Σ γ. infra p 681 B Tom X p 87 D Hic autem, omne hoc necessarium est posterius a tuc- tura, scilicet ut ἀσφίον pro ἡσπερὺς χεῖροσσι habeatur Nam sequitur, καὶ μὴν ἀσφίον ἢ φιλοκρινία. Marcus cum supra pulchri videri legere indignum non omnia scire.

P 44° E not^o Verba eius satraparum deiformi suspectae fidei sunt ut fortunae defendi

ΠΟΜ IV

P 44° C not^o Quod habent Edd ἡ ὑγρὰν fuit vocis ἡμερὰν quoniam hae phrasin non videntur habere Chrys. *Heys*

P 44° B not^o Dm MSS. ἔφρασαντο mae Montef Inter ἔφρασαντο et ἔφρασαντο diuisas habemus. In die vero ad ἔφρασαντο, quae librorum est forte emendata ut patet est, atque ac in eadem ed. diuisas propriam diuisam inuenimus. Infra p 504 C αἰ γὰρ μετ' ἀλλήλων φραττό- μεθα κατ' ἐκείνον ἀλλὰ μετ' ἑαυτοῖς κατ' ἀλλήλων ἰστανόμεθα. Vix innotentior φραττόμεθα, ἢ ἀσφίον videri uterque alio loco. Tom X p 587 E καὶ πρὸς πάντας ἀσφίον γινώσκει ἀπο τῶν ἐκείνου φραττόμενος ὅλων ubi vix innotentior φραττόμενος habet.

P 45° D not^o V. 5 plene interpungunt post οἶται εἰσιν Deinde scribunt "ἔσθαι τῶν ἐκδιδόντων τοῖς καὶ τῶν ἐργετῶν ἐκόναι καὶ τὸν Ἀπολλωνεὶ δὲ καὶ τὸν Διονυσίῳ μετὰ τοῖς τῶν θεοποιεμένων τῶν ἐργετῶν ἰδοί- τις ἂν. Mssculas. Tunc scribet videri fuit philosephos illos et deatiarum et reptilium imagines cumque diis Apollinem et Dionysum adorare et colere Beulius. Hic deatiarum herum animalium et reptilium imagines atque adeo cum his reptilibus et Apollinem et Liberum colis videas Codices A B E F G I haec habent. ἴδω τῶν ἐκδιδόντων τοῖς καὶ τῶν ἐργετῶν καὶ τὸν Ἀπολλωνεὶ δὲ καὶ τὸν Διονυσίῳ μετὰ τοῖς τῶν θεοποιεμένων τῶν ἐργετῶν — μετὰ τοῖς τῶν ἀβυσσιν. In D locus

HOM VI

P. 4^a c. 16. vos enim sapienter. Respice Platonis Phaedr.
P. 4^a A ad quem addo 1 de Poet. Quidam X p. 190
Aristoteles.

[illegible][illegible][illegible]

கனவுநிலை: 04 நிழல்கள்

Παύλος Τ. Ουρμπανέσιου

† **Abstract**

[illegible]

ubi vid. Annot. Unum addendum fieri posse cum haec νό μηδὲν δοῦναι cum illa ἀποβάλλεται ἢ μηδεὺς id est cum abundo id est esse. Certe nihil desideratarius si sic scriptum esset esset. ου γὰρ τίς τὰ μή δοῦναι διαφε. ἀλλ. εἰ τὸ δοῦναι χαλεπωτέρως, ἢ μῆνις ἀδιάρθρωτος ἐν, συνα-
βησιναι σφαι.

P 463 C not. Recisus verbus quae a plurimia libris abeunt sensus loci constabit ubi ἐπειδὴ γὰρ εἰδὼς τοι, βίαι τὴν φιλανθρωπίαν τοι ἐστὶν ἀφόρητος (sic Paulus τὴν μὴ οὕτως ἐκ-περιφρονεῖ. h. e. vertente Βηκίο cum δέσμιος ἐκτινίσκει ἐστὶ εἰ γὰρ ἀε ποτὶ κινδυνὸν ἢ ποσειδωνίᾳ ἐκδιστά. Cf infra p. 475 D Οὐκ ὁρᾷ τοὺς τοιροὺς τοῦ φλόγα τοῦ του αὐτοῦ φέρονται πως πασι εἰσιν ἀφόρητοι. Οὕτω εἰ. σὺ τῶ ἐκείνῳ ἀφόρητος ἐστ. δὲ ἱεραρχὸν λαβὴς τῆς φλόγα. Αἰδὲ Φλοῖ p 124 ἀλλὰ τὰ ἡνίκα τῆς ποτηρίας αὐτῆς ἰδοῦσα τοὺς ἀλόγους ἐπιθυμίας ποταχοῦ φέρεται, εἰ τοὺς ἀπερρώσιν ἐστὶν ἀφόρητος.

P 464 C not. Duo MSS αὐτοὶ ὁ βασίλειος Montef. Sic quoque A (sed anbig. αὐτοβασίλειος) recte Editor Ben 2da Vulgatam olim vindicantibus ad Tom VII p 818 D Vid. etiam Annot. ad Tom. X. p. 53 C.

P 464 D not. Nisi me omnia fallunt, haec Ἰουδαίου τε πρώτης καὶ Ἑλλήνων apud Chrys. p. 464 D incuiscant Editores. Certe anbig. not. id omittant. Maffa.

P 465 B not. καὶ οἱ (alii οἶον) ἐλεεινὸν τὸ ἐπὶ τῇ προηγουμένη. Particula ὡς in huiusmodi formula corruptione valde obnoxia est. Infra p 553 A οἱ τῶν ἐκείνων εἰσιν. Vid. Var. Lect. Tom V p 22 (E ἐκείνησον οἱ (οἶον Μωρ) προβάσκειν τὸ τῇ κολασίᾳ αὐτῇ. Tom VII p 175 D ἐκείνησον οἱ τῶναι τὸ τῇ βλασφημίας ἡμῶν, αἱ τοῦ τῶναι, τὰ vel οἶα τὰ) Ibid p 844 C εἰδὼς οἱ αἱ οἶα vel ποῦ) προβῇ τῇς πορείας τὰ ἐγκύματα. Tom III p 613 C οὐκ εἰδότες οἶα τῇς ἀρρωστίας ἐστῆται τῇς σφ. ὡς προ οἶα τῇ id est αἱ εἰ εἰ τα τῇ ἀρρ. οἱ τὰ τῇ recte effecit Editor Ben 2da Tom VIII p 204 E οὐκ εἰδότες οἶα αἱ εἰ οἶα (eg. οἱ) τὸ τῶν παιδίου πρᾶγματα ἐστῆται. Alciphron III 59 θεομοι οἶον φέροι τὰ ὄντα (οἱ φέροι Codex ap. Bast. Ep. C. p 208).

P 465 C not. Duo MSS ἐπετιχίσαν, τινibus recto. Montef. Defendimus ἐπετιχίσαν in Ind. Graec. ad Homilias in Matth. p. v. Exempla ubique obvia sunt Tom X p 514 C καὶ τὸν ἐκείνῳ φόβον αὐτοὺς ἐπετιχίσαν Tom VII p 294 D κατεκόντες φόβῳ καὶ μεταβαλλῶν ἐπετιχίσαν αὐτοὺς τῇν περ αὐτοῦ ἐδύσασιν. Vocabulum ἐπετιχίσαν etiam apud Graecos τερνισμῶν in Nostris scriptis regere non memimus.

P 466 D not. Constructio αὐτὸ μὴ ταῦτα γινῆται habet quo se tueretur Cf Annot. ad Tom X p 618 A.

P 468 C not. τοσαύτης non admittendum esse censuit Heyss. Infra p. 606 A. ποῦ ταῦτα προνοῖται.

P 468 D ποι^ς τὸν κατορθοῦνται absolute dictum ut Tom VII p 174 D εἰ μὴ τοῖς κατορθοῦσιν ἀναγκαῖον ἢ ἑλπίε πολλὰ μάλλον τοῖς ἀμαρτάνουσιν Ibid p 142 C εἰ βούλει πρὸς ἑτέρους δαῖτα τοὺς κατορθοῦντας ἄλλω τοῖς εὐδοκίμουται τὸν τὸν εἶπον μετὰ ἀκριβείας ἀποπληρωματικῶς

P 467 C ποῖ^ς καὶ ἂν οὐκ ἀπολίσσεται οὐκ δὲ ἀπώλετα Eschyl Tom XII p 612 B ἰο Πραγματικὸν καὶ ἄνθρωπον primum edito

P 467 D ποι^ς Ε Α πηλὸν καὶ πύρ Editor Ben 340 Fallitur iuste translator nostro

P 470 B καὶ μετὰ λόγον ἀξίως καθίσταται Forte sic rectius καὶ εἰς τοῦ λόγον ἀξίως αὐτὸν καθίσταται ἀξιωματικῶς demittere Omnis deest accusatio vocis. Hunc Aristoteles in hoc verbo pronomen multo frequenter adhibet. quod recte praenotat Editor Ben 342 de Tom X p 177 B praenotatum u. h. καὶ μετὰ λόγον καθίσταται μετὰ τὸν λόγον Vid Tom I pp 114 E 144 E 177 C Tom II p 179 E Tom III p 54 C et passim

P 470 E ποῖ^ς C C Tom X p 84 E καὶ κατὰ τοὺς ἀγνωμονας τῶν οὐκ ἐκτὸν φησιν τὸν λόγον

P 471 A ποῖ^ς Vox μυριμασεύοντι a Lexicographis non nisi ab hoc Nostris loco affertur Aliud compositum αὐτομασεύοντι existat Tom XI p 654 B

P 471 B ποῖ^ς πρὸ τοῦ παθόμενου ἔχον Locutio (bryssolomica, εἰς αὐτὴν consensus auctorum primum primum retinenda Tom X p 7 B θαλαμφοῖς καὶ μετὰ ἀγῶν Ibid p 240 B τοῦτο καὶ πρὸς αὐτὴν καὶ ἀνδρα πόλιν καὶ χρημάτων καὶ ἀγῶν ἀγῶν Tom I p 422 B θαλαμφοῖς αὐτὸν ἔχοντες οὐκ ἔχον οὐ πολλοὶ S Basil Tom III p 71 D καὶ ἀνδρὰ τὸ λαβεῖν βίωσιν καὶ ἐν τοῖς πρώτοις τῶν ἀγῶν ἀγῶν Ibid Tom III p 218 Ed Bipont ἐπὶ μηδὲν αὐτοῦ σημαντικὸν οὐ μὴ οὐδὲν ἀγῶν

P 471 D ποῖ^ς παρα τοῖς αὐτοῖς μεγάλων πρὸς αὐτὴν μεγάλων ἀνταρῶν constructione Tom III p 585 A ὅτι καὶ τοῖς αὐτοῖς μεγάλων ἐγλησθηται γινῆται Tom V p 501 A τοῖς αὐτοῖς μεγάλων θεῶν Tom IV p 315 B τοῖς αὐτοῖς δὲτα ποιεῖν. Tom XI p 15 A πρὸς ἀποστήν τοῖς αὐτοῖς μετὰ πόλιν (ab Eunaeus τοῖς αὐτοῖς corrigi) Supra p 469 C edebatur αὐτοῖς αὐτοῖς θεῶν λαμβάνει καὶ περιφασί. quod per se produm est

Ibid in penult καὶ καταστρεφόμενος αὐτὸν τῆς ἀγῶν Musculus, ipse dilectione luxurians abstinuit Braxius, delicias facientes illius erga nos aperiit sic illudamus Vid Interpp. ad 1 Tim 5 11 Legit καὶ καταφρονήοντες αὐτοῦ τῆς ἀγῶν Auctor Florilegi p 422 (Tom XII p 620 A)

P 471 A ποῖ^ς σῶμα οὐκ αὐτὸν ἐπὶ χρημάτων φερόμενα De constructione dictum in Annot. ad Tom. VII p 161 C ubi hunc locum attulimus

ROM. VII.

P 4⁷³ C. p. 14⁷ ὡς περ οὖν ο Χριστιανοί. Nuncup Christiani tunc temporis venerunt ad hanc sententiam. Nuncup Tunc VII p. 14⁷ διὰ ὅταν μάλιστα ἡμῖν κελεύει βαλῆσθαι καὶ τῇ καταργησάν ἀφ᾽ ἡμῶν, τὸν περ ἐπιλεγόμενον οὕτως ο Χριστιανὸς οὐκ ἂν εἴποιεντες ἢ μὴ μεγάλην περὶ τὸν δόγματον ἰσχυρὸν ἐποιονεν.

P 4⁷⁴ E. p. 14⁸ Verba quae sunt in saepe dicuntur periculis Chrysostomus 168a p. 4⁷⁴ B. In istis quae sunt in saepe dicuntur periculis Chrysostomus 168a p. 4⁷⁴ B. Verba inserte posuit et scripsit quae sunt in saepe dicuntur periculis.

P 4⁷⁵ E. p. 14⁹ μηδὲν πρὸς ἐκείνην γραφοῖς. i. e. secundum Verba ad illam scriptam vel exemptam. Perperam. Mente in illa.

P 4⁷⁶ A. p. 14¹⁰ Ἄν. Ἄντιον ad Titum. X. p. 14¹⁰ B.

P 4⁷⁷ C. p. 14¹¹ ὁμολογῶ καὶ καὶ λέγα. u. M. E. Ben. ἐγὼ μολογῶ culpa.

P 4⁷⁸ A. p. 14¹² E. p. 14¹³ E. p. 14¹⁴ E. p. 14¹⁵ E. p. 14¹⁶ E. p. 14¹⁷ E. p. 14¹⁸ E. p. 14¹⁹ E. p. 14²⁰ E. p. 14²¹ E. p. 14²² E. p. 14²³ E. p. 14²⁴ E. p. 14²⁵ E. p. 14²⁶ E. p. 14²⁷ E. p. 14²⁸ E. p. 14²⁹ E. p. 14³⁰ E. p. 14³¹ E. p. 14³² E. p. 14³³ E. p. 14³⁴ E. p. 14³⁵ E. p. 14³⁶ E. p. 14³⁷ E. p. 14³⁸ E. p. 14³⁹ E. p. 14⁴⁰ E. p. 14⁴¹ E. p. 14⁴² E. p. 14⁴³ E. p. 14⁴⁴ E. p. 14⁴⁵ E. p. 14⁴⁶ E. p. 14⁴⁷ E. p. 14⁴⁸ E. p. 14⁴⁹ E. p. 14⁵⁰ E. p. 14⁵¹ E. p. 14⁵² E. p. 14⁵³ E. p. 14⁵⁴ E. p. 14⁵⁵ E. p. 14⁵⁶ E. p. 14⁵⁷ E. p. 14⁵⁸ E. p. 14⁵⁹ E. p. 14⁶⁰ E. p. 14⁶¹ E. p. 14⁶² E. p. 14⁶³ E. p. 14⁶⁴ E. p. 14⁶⁵ E. p. 14⁶⁶ E. p. 14⁶⁷ E. p. 14⁶⁸ E. p. 14⁶⁹ E. p. 14⁷⁰ E. p. 14⁷¹ E. p. 14⁷² E. p. 14⁷³ E. p. 14⁷⁴ E. p. 14⁷⁵ E. p. 14⁷⁶ E. p. 14⁷⁷ E. p. 14⁷⁸ E. p. 14⁷⁹ E. p. 14⁸⁰ E. p. 14⁸¹ E. p. 14⁸² E. p. 14⁸³ E. p. 14⁸⁴ E. p. 14⁸⁵ E. p. 14⁸⁶ E. p. 14⁸⁷ E. p. 14⁸⁸ E. p. 14⁸⁹ E. p. 14⁹⁰ E. p. 14⁹¹ E. p. 14⁹² E. p. 14⁹³ E. p. 14⁹⁴ E. p. 14⁹⁵ E. p. 14⁹⁶ E. p. 14⁹⁷ E. p. 14⁹⁸ E. p. 14⁹⁹ E. p. 14¹⁰⁰ E. p. 14¹⁰¹ E. p. 14¹⁰² E. p. 14¹⁰³ E. p. 14¹⁰⁴ E. p. 14¹⁰⁵ E. p. 14¹⁰⁶ E. p. 14¹⁰⁷ E. p. 14¹⁰⁸ E. p. 14¹⁰⁹ E. p. 14¹¹⁰ E. p. 14¹¹¹ E. p. 14¹¹² E. p. 14¹¹³ E. p. 14¹¹⁴ E. p. 14¹¹⁵ E. p. 14¹¹⁶ E. p. 14¹¹⁷ E. p. 14¹¹⁸ E. p. 14¹¹⁹ E. p. 14¹²⁰ E. p. 14¹²¹ E. p. 14¹²² E. p. 14¹²³ E. p. 14¹²⁴ E. p. 14¹²⁵ E. p. 14¹²⁶ E. p. 14¹²⁷ E. p. 14¹²⁸ E. p. 14¹²⁹ E. p. 14¹³⁰ E. p. 14¹³¹ E. p. 14¹³² E. p. 14¹³³ E. p. 14¹³⁴ E. p. 14¹³⁵ E. p. 14¹³⁶ E. p. 14¹³⁷ E. p. 14¹³⁸ E. p. 14¹³⁹ E. p. 14¹⁴⁰ E. p. 14¹⁴¹ E. p. 14¹⁴² E. p. 14¹⁴³ E. p. 14¹⁴⁴ E. p. 14¹⁴⁵ E. p. 14¹⁴⁶ E. p. 14¹⁴⁷ E. p. 14¹⁴⁸ E. p. 14¹⁴⁹ E. p. 14¹⁵⁰ E. p. 14¹⁵¹ E. p. 14¹⁵² E. p. 14¹⁵³ E. p. 14¹⁵⁴ E. p. 14¹⁵⁵ E. p. 14¹⁵⁶ E. p. 14¹⁵⁷ E. p. 14¹⁵⁸ E. p. 14¹⁵⁹ E. p. 14¹⁶⁰ E. p. 14¹⁶¹ E. p. 14¹⁶² E. p. 14¹⁶³ E. p. 14¹⁶⁴ E. p. 14¹⁶⁵ E. p. 14¹⁶⁶ E. p. 14¹⁶⁷ E. p. 14¹⁶⁸ E. p. 14¹⁶⁹ E. p. 14¹⁷⁰ E. p. 14¹⁷¹ E. p. 14¹⁷² E. p. 14¹⁷³ E. p. 14¹⁷⁴ E. p. 14¹⁷⁵ E. p. 14¹⁷⁶ E. p. 14¹⁷⁷ E. p. 14¹⁷⁸ E. p. 14¹⁷⁹ E. p. 14¹⁸⁰ E. p. 14¹⁸¹ E. p. 14¹⁸² E. p. 14¹⁸³ E. p. 14¹⁸⁴ E. p. 14¹⁸⁵ E. p. 14¹⁸⁶ E. p. 14¹⁸⁷ E. p. 14¹⁸⁸ E. p. 14¹⁸⁹ E. p. 14¹⁹⁰ E. p. 14¹⁹¹ E. p. 14¹⁹² E. p. 14¹⁹³ E. p. 14¹⁹⁴ E. p. 14¹⁹⁵ E. p. 14¹⁹⁶ E. p. 14¹⁹⁷ E. p. 14¹⁹⁸ E. p. 14¹⁹⁹ E. p. 14²⁰⁰ E. p. 14²⁰¹ E. p. 14²⁰² E. p. 14²⁰³ E. p. 14²⁰⁴ E. p. 14²⁰⁵ E. p. 14²⁰⁶ E. p. 14²⁰⁷ E. p. 14²⁰⁸ E. p. 14²⁰⁹ E. p. 14²¹⁰ E. p. 14²¹¹ E. p. 14²¹² E. p. 14²¹³ E. p. 14²¹⁴ E. p. 14²¹⁵ E. p. 14²¹⁶ E. p. 14²¹⁷ E. p. 14²¹⁸ E. p. 14²¹⁹ E. p. 14²²⁰ E. p. 14²²¹ E. p. 14²²² E. p. 14²²³ E. p. 14²²⁴ E. p. 14²²⁵ E. p. 14²²⁶ E. p. 14²²⁷ E. p. 14²²⁸ E. p. 14²²⁹ E. p. 14²³⁰ E. p. 14²³¹ E. p. 14²³² E. p. 14²³³ E. p. 14²³⁴ E. p. 14²³⁵ E. p. 14²³⁶ E. p. 14²³⁷ E. p. 14²³⁸ E. p. 14²³⁹ E. p. 14²⁴⁰ E. p. 14²⁴¹ E. p. 14²⁴² E. p. 14²⁴³ E. p. 14²⁴⁴ E. p. 14²⁴⁵ E. p. 14²⁴⁶ E. p. 14²⁴⁷ E. p. 14²⁴⁸ E. p. 14²⁴⁹ E. p. 14²⁵⁰ E. p. 14²⁵¹ E. p. 14²⁵² E. p. 14²⁵³ E. p. 14²⁵⁴ E. p. 14²⁵⁵ E. p. 14²⁵⁶ E. p. 14²⁵⁷ E. p. 14²⁵⁸ E. p. 14²⁵⁹ E. p. 14²⁶⁰ E. p. 14²⁶¹ E. p. 14²⁶² E. p. 14²⁶³ E. p. 14²⁶⁴ E. p. 14²⁶⁵ E. p. 14²⁶⁶ E. p. 14²⁶⁷ E. p. 14²⁶⁸ E. p. 14²⁶⁹ E. p. 14²⁷⁰ E. p. 14²⁷¹ E. p. 14²⁷² E. p. 14²⁷³ E. p. 14²⁷⁴ E. p. 14²⁷⁵ E. p. 14²⁷⁶ E. p. 14²⁷⁷ E. p. 14²⁷⁸ E. p. 14²⁷⁹ E. p. 14²⁸⁰ E. p. 14²⁸¹ E. p. 14²⁸² E. p. 14²⁸³ E. p. 14²⁸⁴ E. p. 14²⁸⁵ E. p. 14²⁸⁶ E. p. 14²⁸⁷ E. p. 14²⁸⁸ E. p. 14²⁸⁹ E. p. 14²⁹⁰ E. p. 14²⁹¹ E. p. 14²⁹² E. p. 14²⁹³ E. p. 14²⁹⁴ E. p. 14²⁹⁵ E. p. 14²⁹⁶ E. p. 14²⁹⁷ E. p. 14²⁹⁸ E. p. 14²⁹⁹ E. p. 14³⁰⁰ E. p. 14³⁰¹ E. p. 14³⁰² E. p. 14³⁰³ E. p. 14³⁰⁴ E. p. 14³⁰⁵ E. p. 14³⁰⁶ E. p. 14³⁰⁷ E. p. 14³⁰⁸ E. p. 14³⁰⁹ E. p. 14³¹⁰ E. p. 14³¹¹ E. p. 14³¹² E. p. 14³¹³ E. p. 14³¹⁴ E. p. 14³¹⁵ E. p. 14³¹⁶ E. p. 14³¹⁷ E. p. 14³¹⁸ E. p. 14³¹⁹ E. p. 14³²⁰ E. p. 14³²¹ E. p. 14³²² E. p. 14³²³ E. p. 14³²⁴ E. p. 14³²⁵ E. p. 14³²⁶ E. p. 14³²⁷ E. p. 14³²⁸ E. p. 14³²⁹ E. p. 14³³⁰ E. p. 14³³¹ E. p. 14³³² E. p. 14³³³ E. p. 14³³⁴ E. p. 14³³⁵ E. p. 14³³⁶ E. p. 14³³⁷ E. p. 14³³⁸ E. p. 14³³⁹ E. p. 14³⁴⁰ E. p. 14³⁴¹ E. p. 14³⁴² E. p. 14³⁴³ E. p. 14³⁴⁴ E. p. 14³⁴⁵ E. p. 14³⁴⁶ E. p. 14³⁴⁷ E. p. 14³⁴⁸ E. p. 14³⁴⁹ E. p. 14³⁵⁰ E. p. 14³⁵¹ E. p. 14³⁵² E. p. 14³⁵³ E. p. 14³⁵⁴ E. p. 14³⁵⁵ E. p. 14³⁵⁶ E. p. 14³⁵⁷ E. p. 14³⁵⁸ E. p. 14³⁵⁹ E. p. 14³⁶⁰ E. p. 14³⁶¹ E. p. 14³⁶² E. p. 14³⁶³ E. p. 14³⁶⁴ E. p. 14³⁶⁵ E. p. 14³⁶⁶ E. p. 14³⁶⁷ E. p. 14³⁶⁸ E. p. 14³⁶⁹ E. p. 14³⁷⁰ E. p. 14³⁷¹ E. p. 14³⁷² E. p. 14³⁷³ E. p. 14³⁷⁴ E. p. 14³⁷⁵ E. p. 14³⁷⁶ E. p. 14³⁷⁷ E. p. 14³⁷⁸ E. p. 14³⁷⁹ E. p. 14³⁸⁰ E. p. 14³⁸¹ E. p. 14³⁸² E. p. 14³⁸³ E. p. 14³⁸⁴ E. p. 14³⁸⁵ E. p. 14³⁸⁶ E. p. 14³⁸⁷ E. p. 14³⁸⁸ E. p. 14³⁸⁹ E. p. 14³⁹⁰ E. p. 14³⁹¹ E. p. 14³⁹² E. p. 14³⁹³ E. p. 14³⁹⁴ E. p. 14³⁹⁵ E. p. 14³⁹⁶ E. p. 14³⁹⁷ E. p. 14³⁹⁸ E. p. 14³⁹⁹ E. p. 14⁴⁰⁰ E. p. 14⁴⁰¹ E. p. 14⁴⁰² E. p. 14⁴⁰³ E. p. 14⁴⁰⁴ E. p. 14⁴⁰⁵ E. p. 14⁴⁰⁶ E. p. 14⁴⁰⁷ E. p. 14⁴⁰⁸ E. p. 14⁴⁰⁹ E. p. 14⁴¹⁰ E. p. 14⁴¹¹ E. p. 14⁴¹² E. p. 14⁴¹³ E. p. 14⁴¹⁴ E. p. 14⁴¹⁵ E. p. 14⁴¹⁶ E. p. 14⁴¹⁷ E. p. 14⁴¹⁸ E. p. 14⁴¹⁹ E. p. 14⁴²⁰ E. p. 14⁴²¹ E. p. 14⁴²² E. p. 14⁴²³ E. p. 14⁴²⁴ E. p. 14⁴²⁵ E. p. 14⁴²⁶ E. p. 14⁴²⁷ E. p. 14⁴²⁸ E. p. 14⁴²⁹ E. p. 14⁴³⁰ E. p. 14⁴³¹ E. p. 14⁴³² E. p. 14⁴³³ E. p. 14⁴³⁴ E. p. 14⁴³⁵ E. p. 14⁴³⁶ E. p. 14⁴³⁷ E. p. 14⁴³⁸ E. p. 14⁴³⁹ E. p. 14⁴⁴⁰ E. p. 14⁴⁴¹ E. p. 14⁴⁴² E. p. 14⁴⁴³ E. p. 14⁴⁴⁴ E. p. 14⁴⁴⁵ E. p. 14⁴⁴⁶ E. p. 14⁴⁴⁷ E. p. 14⁴⁴⁸ E. p. 14⁴⁴⁹ E. p. 14⁴⁵⁰ E. p. 14⁴⁵¹ E. p. 14⁴⁵² E. p. 14⁴⁵³ E. p. 14⁴⁵⁴ E. p. 14⁴⁵⁵ E. p. 14⁴⁵⁶ E. p. 14⁴⁵⁷ E. p. 14⁴⁵⁸ E. p. 14⁴⁵⁹ E. p. 14⁴⁶⁰ E. p. 14⁴⁶¹ E. p. 14⁴⁶² E. p. 14⁴⁶³ E. p. 14⁴⁶⁴ E. p. 14⁴⁶⁵ E. p. 14⁴⁶⁶ E. p. 14⁴⁶⁷ E. p. 14⁴⁶⁸ E. p. 14⁴⁶⁹ E. p. 14⁴⁷⁰ E. p. 14⁴⁷¹ E. p. 14⁴⁷² E. p. 14⁴⁷³ E. p. 14⁴⁷⁴ E. p. 14⁴⁷⁵ E. p. 14⁴⁷⁶ E. p. 14⁴⁷⁷ E. p. 14⁴⁷⁸ E. p. 14⁴⁷⁹ E. p. 14⁴⁸⁰ E. p. 14⁴⁸¹ E. p. 14⁴⁸² E. p. 14⁴⁸³ E. p. 14⁴⁸⁴ E. p. 14⁴⁸⁵ E. p. 14⁴⁸⁶ E. p. 14⁴⁸⁷ E. p. 14⁴⁸⁸ E. p. 14⁴⁸⁹ E. p. 14⁴⁹⁰ E. p. 14⁴⁹¹ E. p. 14⁴⁹² E. p. 14⁴⁹³ E. p. 14⁴⁹⁴ E. p. 14⁴⁹⁵ E. p. 14⁴⁹⁶ E. p. 14⁴⁹⁷ E. p. 14⁴⁹⁸ E. p. 14⁴⁹⁹ E. p. 14⁵⁰⁰ E. p. 14⁵⁰¹ E. p. 14⁵⁰² E. p. 14⁵⁰³ E. p. 14⁵⁰⁴ E. p. 14⁵⁰⁵ E. p. 14⁵⁰⁶ E. p. 14⁵⁰⁷ E. p. 14⁵⁰⁸ E. p. 14⁵⁰⁹ E. p. 14⁵¹⁰ E. p. 14⁵¹¹ E. p. 14⁵¹² E. p. 14⁵¹³ E. p. 14⁵¹⁴ E. p. 14⁵¹⁵ E. p. 14⁵¹⁶ E. p. 14⁵¹⁷ E. p. 14⁵¹⁸ E. p. 14⁵¹⁹ E. p. 14⁵²⁰ E. p. 14⁵²¹ E. p. 14⁵²² E. p. 14⁵²³ E. p. 14⁵²⁴ E. p. 14⁵²⁵ E. p. 14⁵²⁶ E. p. 14⁵²⁷ E. p. 14⁵²⁸ E. p. 14⁵²⁹ E. p. 14⁵³⁰ E. p. 14⁵³¹ E. p. 14⁵³² E. p. 14⁵³³ E. p. 14⁵³⁴ E. p. 14⁵³⁵ E. p. 14⁵³⁶ E. p. 14⁵³⁷ E. p. 14⁵³⁸ E. p. 14⁵³⁹ E. p. 14⁵⁴⁰ E. p. 14⁵⁴¹ E. p. 14⁵⁴² E. p. 14⁵⁴³ E. p. 14⁵⁴⁴ E. p. 14⁵⁴⁵ E. p. 14⁵⁴⁶ E. p. 14⁵⁴⁷ E. p. 14⁵⁴⁸ E. p. 14⁵⁴⁹ E. p. 14⁵⁵⁰ E. p. 14⁵⁵¹ E. p. 14⁵⁵² E. p. 14⁵⁵³ E. p. 14⁵⁵⁴ E. p. 14⁵⁵⁵ E. p. 14⁵⁵⁶ E. p. 14⁵⁵⁷ E. p. 14⁵⁵⁸ E. p. 14⁵⁵⁹ E. p. 14⁵⁶⁰ E. p. 14⁵⁶¹ E. p. 14⁵⁶² E. p. 14⁵⁶³ E. p. 14⁵⁶⁴ E. p. 14⁵⁶⁵ E. p. 14⁵⁶⁶ E. p. 14⁵⁶⁷ E. p. 14⁵⁶⁸ E. p. 14⁵⁶⁹ E. p. 14⁵⁷⁰ E. p. 14⁵⁷¹ E. p. 14⁵⁷² E. p. 14⁵⁷³ E. p. 14⁵⁷⁴ E. p. 14⁵⁷⁵ E. p. 14⁵⁷⁶ E. p. 14⁵⁷⁷ E. p. 14⁵⁷⁸ E. p. 14⁵⁷⁹ E. p. 14⁵⁸⁰ E. p. 14⁵⁸¹ E. p. 14⁵⁸² E. p. 14⁵⁸³ E. p. 14⁵⁸⁴ E. p. 14⁵⁸⁵ E. p. 14⁵⁸⁶ E. p. 14⁵⁸⁷ E. p. 14⁵⁸⁸ E. p. 14⁵⁸⁹ E. p. 14⁵⁹⁰ E. p. 14⁵⁹¹ E. p. 14⁵⁹² E. p. 14⁵⁹³ E. p. 14⁵⁹⁴ E. p. 14⁵⁹⁵ E. p. 14⁵⁹⁶ E. p. 14⁵⁹⁷ E. p. 14⁵⁹⁸ E. p. 14⁵⁹⁹ E. p. 14⁶⁰⁰ E. p. 14⁶⁰¹ E. p. 14⁶⁰² E. p. 14⁶⁰³ E. p. 14⁶⁰⁴ E. p. 14⁶⁰⁵ E. p. 14⁶⁰⁶ E. p. 14⁶⁰⁷ E. p. 14⁶⁰⁸ E. p. 14⁶⁰⁹ E. p. 14⁶¹⁰ E. p. 14⁶¹¹ E. p. 14⁶¹² E. p. 14⁶¹³ E. p. 14⁶¹⁴ E. p. 14⁶¹⁵ E. p. 14⁶¹⁶ E. p. 14⁶¹⁷ E. p. 14⁶¹⁸ E. p. 14⁶¹⁹ E. p. 14⁶²⁰ E. p. 14⁶²¹ E. p. 14⁶²² E. p. 14⁶²³ E. p. 14⁶²⁴ E. p. 14⁶²⁵ E. p. 14⁶²⁶ E. p. 14⁶²⁷ E. p. 14⁶²⁸ E. p. 14⁶²⁹ E. p. 14⁶³⁰ E. p. 14⁶³¹ E. p. 14⁶³² E. p. 14⁶³³ E. p. 14⁶³⁴ E. p. 14⁶³⁵ E. p. 14⁶³⁶ E. p. 14⁶³⁷ E. p. 14⁶³⁸ E. p. 14⁶³⁹ E. p. 14⁶⁴⁰ E. p. 14⁶⁴¹ E. p. 14⁶⁴² E. p. 14⁶⁴³ E. p. 14⁶⁴⁴ E. p. 14⁶⁴⁵ E. p. 14⁶⁴⁶ E. p. 14⁶⁴⁷ E. p. 14⁶⁴⁸ E. p. 14⁶⁴⁹ E. p. 14⁶⁵⁰ E. p. 14⁶⁵¹ E. p. 14⁶⁵² E. p. 14⁶⁵³ E. p. 14⁶⁵⁴ E. p. 14⁶⁵⁵ E. p. 14⁶⁵⁶ E. p. 14⁶⁵⁷ E. p. 14⁶⁵⁸ E. p. 14⁶⁵⁹ E. p. 14⁶⁶⁰ E. p. 14⁶⁶¹ E. p. 14⁶⁶² E. p. 14⁶⁶³ E. p. 14⁶⁶⁴ E. p. 14⁶⁶⁵ E. p. 14⁶⁶⁶ E. p. 14⁶⁶⁷ E. p. 14⁶⁶⁸ E. p. 14⁶⁶⁹ E. p. 14⁶⁷⁰ E. p. 14⁶⁷¹ E. p. 14⁶⁷² E. p. 14⁶⁷³ E. p. 14⁶⁷⁴ E. p. 14⁶⁷⁵ E. p. 14⁶⁷⁶ E. p. 14⁶⁷⁷ E. p. 14⁶⁷⁸ E. p. 14⁶⁷⁹ E. p. 14⁶⁸⁰ E. p. 14⁶⁸¹ E. p. 14⁶⁸² E. p. 14⁶⁸³ E. p. 14⁶⁸⁴ E. p. 14⁶⁸⁵ E. p. 14⁶⁸⁶ E. p. 14⁶⁸⁷ E. p. 14⁶⁸⁸ E. p. 14⁶⁸⁹ E. p. 14⁶⁹⁰ E. p. 14⁶⁹¹ E. p. 14⁶⁹² E. p. 14⁶⁹³ E. p. 14⁶⁹⁴ E. p. 14⁶⁹⁵ E. p. 14⁶⁹⁶ E. p. 14⁶⁹⁷ E. p. 14⁶⁹⁸ E. p. 14⁶⁹⁹ E. p. 14⁷⁰⁰ E. p. 14⁷⁰¹ E. p. 14⁷⁰² E. p. 14⁷⁰³ E. p. 14⁷⁰⁴ E. p. 14⁷⁰⁵ E. p. 14⁷⁰⁶ E. p. 14⁷⁰⁷ E. p. 14⁷⁰⁸ E. p. 14⁷⁰⁹ E. p. 14⁷¹⁰ E. p. 14⁷¹¹ E. p. 14⁷¹² E. p. 14⁷¹³ E. p. 14⁷¹⁴ E. p. 14⁷¹⁵ E. p. 14⁷¹⁶ E. p. 14⁷¹⁷ E. p. 14⁷¹⁸ E. p. 14⁷¹⁹ E. p. 14⁷²⁰ E. p. 14⁷²¹ E. p. 14⁷²² E. p. 14⁷²³ E. p. 14⁷²⁴ E. p. 14⁷²⁵ E. p. 14⁷²⁶ E. p. 14⁷²⁷ E. p. 14⁷²⁸ E. p. 14⁷²⁹ E. p. 14⁷³⁰ E. p. 14⁷³¹ E. p. 14⁷³² E. p. 14⁷³³ E. p. 14⁷³⁴ E. p. 14⁷³⁵ E. p. 14⁷³⁶ E. p. 14⁷³⁷ E. p. 14⁷³⁸

γρηγορημένον κατὰ συνήθεον συγγραμμὴν V.d. 4200: ad Tom. X p. 46 B
 Interretum errores perscrutare non attinet

Ρ 4^η / Β ποί Μα in. οὐκ ἐν ἑκῇ γε, ἀλλ' ἐν δὲ Μ. κ. ἀνέστ
 αὐτὴ ἐκτε εὐμ, ἀπὸ πρὸς ἐκτε εὐμ. *Heyer* N¹⁴ ἐκτε εὐμ
 (ἀλλ' ἐκτε, ἀπὸς ἀνέστ ἐκτε εὐμ) ἐκτε εὐμ ἐκτε εὐμ
 ἐκτε εὐμ ἐκτε

Р 4⁴ Е 215; see also *Περὶ τῶν ἐκτελεστέων*. Vid. *Αποκρίσεις* Tom. X
p. 237 B

HOM VIII

[illegible]

P 44 P 111^a Εδελαιεν παρὰ των Ιουδαίων ἀπεσπασθη παρὰ τὴν
 τῶν Ιουδαίων ρυθμὴν (Vetus Latina in-100-111^a E) Αποσπασθ
 εν γὰρ κρυφίᾳ καθήκοντο τοις ρωμαίοις ἀλλὰ ἐπὶ των Ι ρυθμῶσι Sin. κατεστ
 θερεν παρὰ τὴν Νουτεν καὶ P 44^a A οὐ παρὰ τὴν των ρωμαίων φύσιν.
 ἀλλὰ παρὰ τὴν αὐτῶν ρυθμὴν παρὰ τὴν αὐτῶν. Διὰ ἡμετέρας
 ταυτοῦται εἰς τοὺς ποὺς τοὺς ρωμαίους, παρὰ τοὺς Ιουδαίους παρὰ τὴν αὐτῶν
 αὐτῶν. Supra p 431 C καὶ ἐπὶ τῶν αὐτῶν αὐτῶν παρὰ τοὺς μη ρωμαίους
 δεξασθαι. Tom VII p 291 οὐδὲν γὰρ πᾶσι τὴν βίαν τοὺς μη λαβεῖν,
 καὶ vid. Var. Lect. Tom X p 374 B τοὺς ἡγέτας οὐκ ἐπὶ παρὰ τὸν
 ἀπὸ τῶν γένων, ἀλλὰ παρὰ τὸν ἑαυτοῦ.

P. 84 A. In penult. *μαρτυρίας* pro *μαρτυρίας* post *Mortellum*
 facile edidit Mortell. ovitis lora.

P 48; K nei. A παροδυναμις quod minus probandum. Edifor
 Ben 1^{ae} Praestat quidem vulgatus sed probum est παροδυναμις
 Tom V p. 137 D) ἀλλ' ἡ τοῦ θεοῦ παροδυναμις οὐ κρατεῖται χεῖρ. Tom
 VI p. 147 D) (in genuino opere) δεκτικὸς τοῦ παροδυναμις οὐ. ὑπερὸς τοῦ
 θεοῦ

P 485 E not^o ἐν ἀμφοτέρω κατασκευάσας. Sic Tom III p. 820 A
 d' γὰρ ἐν εὐχρηστῇ συστηρίδι κατασκευαί. Tom IX p. 38 A τὴν κατασκευάσαντων
 ἐν Ἀλεξάνδρῳ καὶ περὶ τούτου Tom X p. 62 A τῶν ἐν τρυφῇ κατασκευαστῶν
 Falsam scripturam κατασκευάσας veritetunt interpretes.

Ibid. lin ult. ἐνδεικνύμεται, ostenditur Manifest Rectius Brix ostendit
esse. quo sensu utriusque est ενδεικνύμεθα. Illud eximur Tonn VII p
244 D ἐπειδὴ γὰρ οὐδεὶς ἄλλος παρὰ τῇ ἐκλογῇ ἐνδεικνύμεται. Plus Tonn I
p. 867 E τοῖς συνιστάμεν ἐνδεικνύμεσθαι.

P 486 B an. 4. "Tulus r 26. abast. Apparet tamen a Chry-

ἐκ τῶν ἀρχαίων ἐκ δ' ἀποκρίσεων memores formae Apostolicae
et ex istis Cod. i.

P. 498 C. col. b. ἐκ σφόδρα περὶ αὐτὸν διακαιμένη. C. διακαιμένη
Perstans idem exhibebat G p. 504 D. ubi, tamen probò vulgaritatem
C. et alius etiam h. e. σφόδρα ἐστὶ περίεργον. τὸς ὡς infra p. 504 D. Εἰ
m. hi vere nisi recipimus διακαιμένη aut videtur legendam σφόδρως
διαικμένη, i. e. σφιδρῶς πρὸς τὸ πιστεῦσαι καὶ ἰσχυρὰς εἶναι παγίως τὴν
διαθεσιν. καὶ s. ubi σφόδρα πρὸς αὐτὸν διακαιμένη sicut recte habetur
p. 505 D. καὶ ἀνωτέρω πρὸς ἡμᾶς διεκτετο. Eadem est alia loci ratio
p. 519 C. Heyse. Locus iste ὅταν μὴ σφόδρα περὶ τὴν ὥμην διακει-
μένη. hanc positum satis superque defendit. Nihil enim utrum σφόδρα
διαικῆσθαι πρὸς τὴν ἀπ' ἐκείνου διεκτετα. ne hilem quādam interesse pu-
tamus. Cf. Var. Lect. ad p. 425 B. De ipsa locutione vid. Annot.
ad Tom. VII. p. 616 B.

P. 498 D. in i. Post ἀνομή. Editi tunc a Sarrubio addunt verba
Αποστολῆς γὰρ ἡ γραφὴ λέγει πιστεύετε ἅπαρ τῶ θεοῦ καὶ ἐκλογισθὲ αὐτῶ
ἐκ διακρίσεων. Hæc non leguntur in libris.

P. 499 A. lin. Post ἀνομή vulgo addunt λογίζεται ἡ πίστις αὐτοῦ ἐκ
διακρίσεων περιγραμμένης. Bris et Veron.

P. 499 B. not. (nua Codex E.) τὸν ἐν ἔργοις ἀνομήντα, ἢ τὸν χ-
ἀπολελυμένον, ἐδήλων δὲ τοῦ ἀφ' οὗ ἐκ. Lectio illa ἀνομήντα non
expugnanda immo Haro asserit eam non altera circumstantia in omnibus
Editis et MSS. hoc uno excepto haberetur. Montef. Lectio ἀνομήντα
est in utroque Codice ab istis Editore addito et alia pluribus. Sed
unice verum est τὸν ἐν ἔργοις ἀνομήντα, ὡς ἀνομήντα ἐν κακοθυμίαις
p. 497 D. κομῶν ἐν ἀγαθοῖς p. 505 L. 62, E. ἐν ἔργοις ἀγαθοῖς Tom. X
p. 408 F. Accedunt Interpretes qui operibus iurget Bris qui ex operibus
insolentis Munc.

Ibid. lin. 8. τὰ ἀφίσταται καὶ διακρίαι τετυχημένα. Post hæc verba
repetit Bris an cum qui idem se beatitudinem optans hæc in Veron
doesse. Utiq. Vaticanus noster in textu habet, ἢ τὸν πιστῶς καὶ
μακαρισμοῦ in margine autem ἐδήλων δὲ τοῦ ἀφίσταται καὶ μακαρισμοῦ
τετυχημένα. Tum procedit in textu μακαριώτητα δε ὅταν εἴπω.

P. 499 C. not. ἔχει γὰρ εὐχνημα, φησι, πρὸς τὸν θεόν nempe, ἢ
διακρίσεων ἢ ἐκ πιστεως. Supra p. 498 D. διὰ τοῦτο φησι, πρὸς τὸν θεόν
πίστον (τὸν πιστόν) ἔχει τὸ εὐχνημα. Vid. eum p. 505 D. Hoc quidem
aperte non dicit Apostolus, sed dum affirmat iustitiam τὴν ἐξ ἔργων
talem glorificationem non habere, haud obscure movet.

P. 499 D. lin. ult. Post ἀνομή vulgo addunt καὶ ὅν ἀπεκαλύφθησαν
(sic mendose pro ἐπεκαλ.) αἱ ἀμαρτίαι. Hæc deunt in nostris omnibus
et Veron. Habet ea, ut videtur, Mosq. 3 quorum consensu Vati-
canus.

P 500 A lin ult Post φησι Editi addunt, πῶς οὖν ἐλογισθῇ ἐν περιτομῇ ὅτι, ἢ ἐν ἀεραθυσίᾳ οὐκ ἐν α' ἀλλ' ἐν αεραθυσίᾳ καὶ Haec prius adduximus Saepe perperatilibus libris.

P 500 B lin 3 ἐνταῦθα καὶ τὴν] ἐνταῦθα γὰρ τῆς Μορ Ben viuo, ut videtur, typographico.

P 500 C not * Hic locus ut ante nos legebatur merito Criticos exercuit Etiam emendatam lecti nemini valuerunt tentare. Negamus nosse quem miramur non perspicuisse ἢ μὲν μάλλον ἢ μάλα καὶ καὶ nihil tritus. Plur. Tunc I p 2 19 E. τούτοις ἀν' ὁρθῶς καὶ διευκρίνισαι προσσχορυσσεῖς ἀναρχοῦνται καὶ στρατηγῶν ἢ ἐκείνους ἢ οὐκ. C. p. 205 καὶ ἑλλειψιν τοῦ μάλλον ἢ ἐστὶ μὲν καὶ ἐκ τῆς πάλαι ἀκαλεῖσθαι παραδειγματὸς μάρφ' δι' ὅτι καὶ τῶν μεταγενεστέρων. Prosequitur καὶ τούτοις (Judaeorum) ἐκείνους τοῖς ἐν αεραθυσίᾳ προσερχομένοις ἢ ἐ ἀρχαίος non quidem simpliciter sed cum contemptu quendam qui vocis aliud aliud est. Vocibulum παρασίτου cuius loco Boia us parasitaeus infeliciter erat, optime illustrat locus infra p 7. Hic καὶ τῶν ἀπ' αὐτῶν ἐκείνους (Judaeorum) παρασκευασμένων ὑμῶν (Iudeorum) προσελθόντες ἀσπλάγξασθε τοῖς προσηλυτισμένοις. Revera gentiles non Judaei pro parasitis habendi erant, sed animae Nostrae huiusmodi paradoxis auditores sapientiores lenere.

P 500 D lin 5 ὅσον ἡ σφραγὶς τοῦ στρατιώτου Vid. Annot. ad Tom. X p. 454 B.

P 501 C not 1 Vaticanus legit, ὡς ἀφ' αὐτῶν μαγιστῶν πειδυνθεῖς, πῶς οὖν πρὸς γένεσιν.

P 502 C lin ult. Idem Codex haec habet εἰ δὲ ὀργὴν καταργᾷς παραβᾷσι υπενδύοντες πῶς εἰδήλων ὅτι καὶ καταργᾷ καὶ τὴν μαρτυρίαν καὶ παραβᾷσι ὅτις υπενδύονται, οὐ τοῦ ἀληθοσμιᾶς καὶ ὡς. Vaticanus tamen Interpretes.

P 503 B. not * τῇ μαρτυρίᾳ ἐπισφραγίζει τὸ εὐαγγέλιον Haec ipsa locutus legitur Tom XII p 193 D καὶ μαρτυρία ἑτέραις ἐπισφραγίσας τῇ εὐαγγελίᾳ.

P 504 C not 7 Verba Apostoli rursus adducit Nostrer p 623 C ubi particulam negantem auctoritate vetustius Codicis deservit. Cum nostro omnino conferendus est locus Tom I p 458 C. Ἀκούοντες τοῦ Πούλου λέγοντος περὶ τοῦ Ἀβροάμ καὶ τῆς ὑπακοῆς τῆς ἐκείνου καὶ τῆς ἐν ἀπασιν πίστιν. Κατεκρίθη μετὰ γὰρ, φησὶ, τὸ ἐκείνου σῶμα κατακρίθη καὶ τὴν ἐκείνου τῆς μητρὸς Ἰάροος, οὐ δὲ τὴν ἐκείνου καὶ τῆς. Non tamen negandum est, Auctorem aliquibi pro sua inconstantia vulgarem scripturam οὐ κατακρίθη iam legere, quam enarrare. Vid. Tom VI p. 280 A.B.

Ibid lin penult κατακρίθη] + κατακρίθη (sic) που ὑπάρχον καὶ τὴν ἐκείνου τῆς μητρὸς Ἰάροος Saepe Mor Ben Tandem in Benedictina repetita ἐκαστοῦ τῆς editum. Haec desunt in libris omnibus et Veron

P 504 E. not. f. οὐκ ἐπίστευσαν Codd. "Manifestus error quem miror probavisse Sav. in Addend." Heyse.

Ibid. not. b. Utramque formam ἐνδοξασιν et ἐνδοξείν notant Leticographi veteres, probante Valcken ad Ammon p. 68. Natus autem παρὰ τὴν verisimile videtur scripturam ἐνδοξείν, sicuti in libris exstiterit, negligentiae scribarum vocales οἱ et υ αολίτω errore inter se permutantem imputandam esse. Semel quidem ἐνδοξείν testatur Nostris ἡσέπαιον, altero in paraphrasi abiegato Tom. IV p. 378 B. καὶ μὴ δια τοῦ ἐν μισθῷ χρόνον ἐνδοξάσαι. Alio loco Tom. X p. 634 E. pro ἐνδοξάσαν, dicit Codd. ἐνδοξῶσαν habent.

P 505 C. not. = Si quis autem probaverit non repugnabimus, sed διασκελεῖσαι omnino relinquendum est. Cf. Tom. X p. 364 A. τὸν γὰρ μέλλοντα διασκελεῖσαι δοξῶν πεπηγμένον καὶ ἐπὶ τὸ διακρίνειν περιεργασίαν. Ibid. p. 366 B. τῶ φοβῶν τὴν πωροσιν αὐτῶν διασκελεῖσαι πρῶτον.

Ibid. not. γ. Legendum ἀπειτείχισαν αὐτοὺς τὴν ἀποχήν τοις λόγοις. Dicendum enim fuit ἀπειτείχισαν αὐτοὺς τῇ ἀποχῇ τῶν λόγων. Dissimulatio ἀποτειχίζειν δοξῶν τινι plane ut ἀποτειχίσεις δόξαν, εἰσοδοῦν et similia, quae tria sunt. Vid. Tom. VII pp. 37 D. 227 D. 336 B. Ἰσο non differt ἀποφραττεῖν. Tom. X p. 92 B. πᾶσι τοῖς τοιοῦτοις λόγοις ἀποφραττεῖναι τὴν ἀποχήν.

P 506 B. not. c. οὐκ ἀπὸ ἰδεῖν ἀπὸ τοῦ. In Ben. 14a tacita editum est ὁ δὲ λέγων. De syntaxis vid. Annot. ad Tom. X p. 13 E.

P 506 C. not. c. καὶ τοῦ ἄλλου. Sic Veron. et Codd. (nam forte excipienda est P.) Savius, operatum, ut videatur, lapsu, de pro καὶ edidit. Vetus autem Montef.

P 506 D. not. c. καὶ μὴ τὴν λάβῃ γινώσκον καὶ ἴσημον εἰς τοὺς αὐτοῦ καταδύσει. Hic profecto deest verbum ὑπόκειτον vel κατέκειτο. Idem. Per enallagen pro ἐν τοῖς αὐτοῦ καταδύσει accipit Bois. "Fortassis εἰς αὐτὰ προ εἰς." Heyse. Vid. Annot. ad Tom. X p. 636 E. Exemplis addit Tom. X p. 361 A. καὶ εἰς διαμαρτυρίας καταδύσει.

P 507 A. not. c. Vt in textu dicitur, in margine γρ δὲ λέγει. "Si voluisset dicitur aptius diceret (ὅτι) φεύγειν εὐδὲν δόλος γινώσκοντες, neque vero φεύγειν ῥαδίως δόλος γινώσκοντες." Heyse. Veritas Masculina, confestim (timidus) factus aufugit. Brixius facile aufugiet timidus redditus. Verum enimvero Diabolus natura δόλος est, non redditus. Unice igitur probatissimum δόλος γινώσκοντες. Plat. Rep. II p. 360 A. στραφόντι μὲν εἰς αὐτὴν τὴν σφαιρίδα αἰσθάνει γινώσκειν ἴδιον δὲ δόλον. De hac confusione vid. Bast. ad Gregor. Corinth. p. 930 Ed. Schaefer.

P 507 B. Lu. penult. ἄλλοι τοῦ ἀρσενικοῦ μύρου Vst. non male.

P 507 C. not. p. αἶψα ἢ ε. ἀποστόλῳ. Cf. Annot. ad p. 494 E.

P 507 E. not. c. εἰ γὰρ ὑπερ τῶν μέλλοντων περιεργάζει. "Mendum notaverunt Dux et Bois non cotexterunt. Videtur enim alienum

HOM. XI

P 519 E not^b *Edebatur καὶ ἀπο τῆς ἐναντίας συνιστάς τὸ προκείμενον, τούτοις ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ ἐν τῇ ἁμαρτίᾳ πῶς καὶ ἐν τῷ τρόπῳ (ἦτοι καὶ πόθεν) εἰσηλθεν εἰς ἐ* ἴτο συνιστάς συνιστὰς recepi vis e l i r i s η margine recognitis "neque ut plane interpungas post ἁμαρτίας interrogative post τῷ τρόπῳ recte ut η η οὐκ vulgata nisi ejectionis πῶς καὶ τινι τρόπῳ. η η potest constare. *Heysse* Deinde (ἦτοι πόθεν εἰσηλθεν) τοῦτο καὶ habent B ὁ E Va (ἦτοι τε πῶς εἰσηλθεν in marg a secunda η ην F. Nam in hoc libro pariter ac in A ὁ I ac ὁ Va ab ἁμαρτίας F lib 1 ad ἁμαρτίας lib 2 transibendo intermedia praetermittit. Solus D ut videtur, cum expressis notioni ex parte—inspirat

P 520 A not^q Legendam opinetur φασ εἰ λεγόμενα, aliter oratio non cohaeret quam eiam lectionem secutus est Interpres *Sten* Amandus Heysius sed offendit in verbis το ἡμετερο "Quid innuunt ista? Certe non Chrysostomus aculeum habet sed ejus latitant reposita verba, quibus priorum sententiam referebat. Fortassis reponendam το ἔτερο" Non credendumus. Oī τὰ ἡμετερα εἰρηκότες εἰσι ἀντικειμένους ἰλλοῖς ἁγίοις ἑρμηνεύταις, quorum ὁρε ἡ τὸν τοῦτο τῶν αὐτῶν εἰρηκόμενα Chrysostomum ἔχουσιν εἶναι vel ex hoc huius exemplo patet.

P 520 B lin 6 Fortasse legendum αὐτὴ ἡ ἁμαρτία, φησιν, ἡ ἐκ τῆς τοῦ νόμου παραβάσεως fere il C lin 1

P 520 C lin 6 De c πῶς ἐβασίλευσεν" *Dion* Sed recte vidit Boissius, Chrysostomum auster hanc locum huius agere quam νῦν κολεῖ, sicut neque ut arcte jungantur ἐβασίλευσεν αὐτῷ τῷ ὁμοιωματὶ non ἐμαρτήσαντες ἐν τῷ ἐμαρτήματι.

P 520 D not^b M vel mule καὶ ἐν τῷ τοῦ ἑνός" *Montef* Fallit ut Nam Moellus non ducit a lectione ante eum vulgata καὶ ἐν τῷ τοῦ ἐνός Sed libri omnes η pro τ recte habent

P 520 E not^a ὅταν οὖν ἐπὶ τῶν ἡ περὶ καὶ Post ὅταν, καὶ ὅν ὁν verbum substantivum ὃ abesse posse videtur Vid infra p 725 B Tom A p 112 D καὶ εἰδικαίως ἡ γυνή Adde 1 Cor v 11 juxta textum receptum

P 522 B not^c Post πᾶσαν sic legitur in Va1 καὶ πῶς, ἀεὶ οὐκ ἐγενήθημεν ὁμοῖον

P 524 C lib 3 "νόσον" Sic MSS Editi νόσῳ. *Montef* νόσον Veron νόσῳ Sae Mor operatum, ut videtur culpa

Ibid not^a Veron habet, ἀλλὰ καὶ τῶν πολλῶν ποιήσει κυριῶς οὐκ αὐτῶν χιμῶν et εἶναι. Ibid quidem etiam ab Interpretibus neglectum, siquid expunctum velis, nos quidem non repugnabimus. Sic Plu. Tom I p 1021 B κατέλθοντες δὲ οἱ πλείστοι πενήτες οὐ κυριοὶ πρότερος ἦσαν, ἐπελαμβάνοντο, καὶ βαδίζοντες ἐπὶ τὰ χωρία καὶ τὰς οἰκίας κτ ε

Ibid not⁹ *Muse transgressi Brix praetergressi* *Utrum par-*
thesis ad interpretationem legem non liquet Sed constat υπερβαινειν
εντολην esse praeteritum ita transgressi. ut plus quam illud postulet, facias.
Ibid p 578 C *καὶ ταυτὸ δηλοῦσι τῇ καὶ υπερβαινειν τὰ ἐπιτάγματα* Tom
X. p. 303 A. *ὑπερέβην τὰ κρωτάγματα.*

P 514 D not¹ *Sex Codices A B F G H I haec habent διο καὶ*
ἔλεγε, ἔλεγον G) καὶ βασιλευσαι αὐτὴν φησι. φησι. (vid B) *δεικνυσι* (+ δει
B G) *ὥσπερ ἐβασίλευσαν* αὐτῶν καὶ ἡ χάρις βασιλευσαι, hoc ex corr A
βασιλευσαι. G) Duo D E δὲ καὶ ἔλεγε καὶ βασιλευσαι αὐτὴν ἐκφέρει γὰρ,
ἵνα ὥσπερ *εἰπετα* ut Editi. *Ingenitae Heyneae* Ex lemmate credo,
in margine scripto interpretari haec καὶ βασιλευσαι αὐτὴν φησι. Quan-
quam fortis etiam *ruina* ut Chrysostomus h. l. id quod aliquoties fecit,
non alio modo integro Pauli textu in hunc modum maluit commentando
pergere τὰ αὐτῶν τοῦ θεοῦ καὶ ἡμεῖς ἡ ἀμαρτία διὸ καὶ βασιλευσαι αὐτὴν
φησι. δεικνυσι ταύτην μὴ ἐν ταῖς βασιλευσαι τοῦ θεοῦ βασιλευσαι ἐν ταῖς περιπτώσεσιν
etc. Posteriores cum appropinquarent verba Paulina, structuram concin-
nare non poterant.

P 515 A not¹ Editi *ὑφιδετα* " A corr *ὑφιδετα* " Editor Ben-
zeler. Immo *ὑφιδετα* habet ex corr A quod etiam in G et V
exstat. *Muse verterit Brix canebat* Semel quidem apud Nonnum
legere meminimus *ὑφιδετα* Tom III p 447 B *ἵνα πείσαν διανοῇ ἵνα*
φωτισθῇ νοῦτον ἵνα ὑπὲρ τὴν δόξαν ποιεῖται sed longe frequentius *ὑφιδε-*
τα e.g. Tom IV p 65 E *ὑφιδεσθαι ἐκδουλον* Ibid p 194 B *οὐτο*
ἴδισαν οὐτε ὑφιδετα (ci) Ibid p 584 D *οὐδὲν ὑφιδόμενοι* Tom X
p 595 A *οὐδὲν τούτων ὑφιδετα, ὑφιδετα A ὑφιδετα Vetera* Tom IV
p. 11 C *ἐκταυθὲν δε οὐδὲν ἐστι τινόντων παθεῖν* (Sic Sav in textu sed in
marg *ὑφιδεσθαι* Morell *ὑφιδεσθαι* Montef ex pluribus libris. ut nil
ὑφιδεσθαι, Tom XII p 58 B *οὐ τοῦ βασιλευσσαι αὐτῶν τὸν θυμὸν*
ὀφιδόμενοι sic) " Qui est et librarius est frequentissimus " Schaeff
ad Plat. Vit. Tom. V. p. 69.

P 516 D *ita penult καὶ γὰρ εἰς Sav cum libris omnibus ad γὰρ*
etc. mera negligentia, ut videtur, edidit Morell Minus facile excu-
sandas est Montef. qui maluit ex ingenio ἢ γὰρ εἰς corrigere, quam
libros inspicere.

P 517 A not¹ Probo omnino videtur ἢ τὸ ποιοῦν " Heyne Mirum
Iofm p. 566 A. *οὐδὲν εἰδέναι γίνετα*.

P 518 C lin penult. *αὐτὸν περιφονῆς* " Add in marg F antiqua
manus, non aliena glossatoris sed quas omisissae supplere solet ex veteri
Cod. τῆς ἀγάπης μὴ οὕτως βαθεῖαι, πάντα ἐς δευτέραις τιθεμένα τὰ περι-
αίοντα." Heyne.

P 518 D not¹ Male admissum est Vid Annot ad Tom VII
p. 471 A.

P 519. C. in 4 και ταυτη προς αὐτὴν παρηγοῖν πολέμιον ἔχεται. Si
 in marg. in soliman prebante Ed. ere non soliman. Aut tamen soliman
 πολέμιον, aut delendum est. Heyse. Idem ad C. in Val. For. πια
 μιον πολέμιον ἔχεται. Immo nihil mutandum. Ἐχεται πρὸς τὴν ἐν ἑστ
 ἡσθετε cum sigmo ut recte Interpretes Aegypti. Gemina est etiam
 Tom XI p. 134 A. et γὰρ πρὸς αἰσθηταὶ ἔχεται πολέμιον ἐστὶν αὐτῷ
 ibidem bres. Waisela. Aīde ibid p. 515 A. de Josepho ὁ τοῦτον
 πρὸς δεσπότην ἔχων τοῦτον μόχθηρον. Fort. de eadem τρὶς et πρὸς
 legendum τοῦτον. Dum. Ten. V. p. 314 A. όταν πρὸς ἀγγίλει ἔχωμεν,
 όταν πρὸς ἀνημέρον. Tom VI p. 13. Ἐπειδὴ γὰρ πρὸς ἡμῶν ἔχων τοῦτον
 πρὸς αἰσθηταὶ. Debitus veritatis placet post εἶχον αὐτῶν deesse,
 puta λέγειν αὐτὸν πρὸς αὐτὸν τοῦτον αὐτῶν. B. ver. legendum
 εἶχον ἢ πρὸς εἶχον ex contextu existimat. Mones. P. in ἔχεται
 pers. Val. και η διαγραφὴ η παρὰ αὐτῶν ἀποδοσὶν και η μὲν ὁφείλει εἶναι

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΤΩΝ ΕΚΔΟΘΕΝΤΩΝ ΤΟΜΩΝ
ΤΗΣ ΣΕΙΡΑΣ
«ΑΠΑΝΤΑ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ»

Α΄ ΙΕΡΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ

- 1 Περι ἀκαταληπτου Α - Ε
- 2 Περι ἀκαταληπτου ΣΤ
Περί ὁμοουσίου Ζ' - ΙΒ'
- 2 Κατὰ Ἰουδαίων καὶ Ἑθνικῶν Περι τῆς Θεότητος τοῦ
Χριστοῦ Εἰς τὸν μακάριον Βαβυλᾶν Κατὰ Ἰουλιανὸν
καὶ πρὸς Ἑλληνας (Α')
- 4 Εἰς τὸν μακάριον Βαβυλᾶν Κατὰ Ἰουλιανου καὶ πρὸς
Ἑλληνας (Β')
- Λόγοι κατὰ Ἰουδαίων Α - Δ
- 5 Κατὰ Ἰουδαίων Ε - Η
- 6 Περι Ἱερωνύμου Α - ΣΤ
- 7 Κατηχήσεις Α - Η
- 8 Πρὸς τοὺς ἔχοντας παρθένας συνεισακτοὺς
Περί τοῦ τὰς κανονικὰς μὴ συνοικεῖν ἀνδράσιν
Εἰς νεωτέραν χηρευσάσαν
Περί μοναχίας
- 9 Περι μετανοίας, ὁμιλίας Α - Ζ
- 10 Περι μετανοίας, ὁμιλίας Η - Θ
Κατηχήσεις Θ - ΙΒ
Εἰς Εὐτρόπιον, Α - Β
- 11 Εἰς Θεόδωρον ἐκπεσόντα Α - Β
Σύγκρισις βασιλείας καὶ μοναχου
- 12 Περι κατανύξεως Α - Β
Πρὸς τοὺς πολεμοῦντας τὸν μοναχικὸν διον Α
- 13 Πρὸς τοὺς πολεμοῦντας τὸν μοναχικὸν διον Β - Γ
- 14 Λόγος ἐν ταῖς Καλάνδαις
Εἰς τὸν Λαζαρον καὶ πλουσιον Α - Γ
- 15 Εἰς τὸν Λαζαρον καὶ πλουσιον Δ - Ζ
- 16 Εἰς τοὺς ἀνδριάντας Α' - Γ'

- 17 Εἰς τοὺς ἀνδριάντας Δ Θ
 18 Εἰς τοὺς ἀνδριάντας Ι - ΙΣΤ
 19 Εἰς τοὺς ἀνδριάντας ΙΖ ΚΑ
 20 Περὶ ἀποκαταστάσεων τῶν μέλλοντων ἀγαθῶν καὶ τῆς ἀξίας τῶν παρόντων.
 Περὶ μὴ κοινολογήσεως τῶν ἀμαρτημάτων
 Περὶ μὴ ἀπογνώσεως καὶ προσειχῆς κατὰ ἐχθρῶν
 Ὁμιλία λεχθεῖσα εἰς τὸν ναὸν τῆς ἁγίας Ἀναστασίας
 Ὁμιλία εἰς τὸν ναὸν τῆς ἁγίας Εἰρήνης
 Ὁμιλία εἰς Γότθους.
- 21 Ὁμιλίας ἐπὶ τῶν γεγονότων τῆς Θείας Οἰκονομίας (Α')
- Εἰς τὴν γενέθλιον ἡμέραν τοῦ Σωτήρος
 - Εἰς τὸ γενέθλιον τοῦ Σωτήρος
 - Εἰς τὸ ἱεὸν Βαπτισμα
 - Εἰς τὴν προδοσίαν τοῦ Ἰουδᾶ Α Γ
 - Εἰς τὸ κοιμητήριον καὶ τὸν Σταυρὸν
 - Εἰς τὸν Σταυρὸν καὶ τὸν ληστὴν Α
- 22 Ὁμιλίας ἐπὶ τῶν γεγονότων τῆς Θείας Οἰκονομίας (Β')
- Εἰς τὸν Σταυρὸν καὶ τὸν Ληστὴν Β
 - Εἰς τὴν ἀνάστασιν τῶν νεκρῶν
 - Κατὰ μεθύοντων καὶ εἰς τὴν Ἀνάστασιν
 - Εἰς τὴν Ἀνάληψιν τοῦ Κυρίου
 - Εἰς τὴν ἁγίαν Πεντηκοστὴν Α - Β
- 23 Ὁμιλίας εἰς πρόσωπα Παλαιᾶς καὶ Καινῆς Διαθήκης (Α')
- Εἰς τὸν Δαυὶδ καὶ τὸν Σαουλ (ὁμιλίας τρεῖς)
 - Εἰς τὸν Ἥλιον καὶ τὴν χήραν καὶ περὶ ἐλεημοσύνης
 - Πρὸς τοὺς ἀπουσιαζόντας καὶ εἰς τὸν Ἰωβ
- 24 Ὁμιλίας εἰς πρόσωπα τῆς Παλαιᾶς καὶ τῆς Καινῆς Διαθήκης (Β')
- Εἰς τοὺς Μακκαβαίους καὶ τὴν μητέρα αὐτῶν

- 6) Εἰς τὸν Ἐλεάζαρον καὶ τοὺς Μακκαβαίους
- 7) Εἰς τὸν Ἀπόστολον Παύλον Α - Ζ
- 25 Ὅτι τὸν ἑαυτὸν μὴ ἀδικούντα
Πρὸς τοὺς σκανδαλισθέντας
- 26 Ὁμιλία εἰς τοὺς μάρτυρας
Ἐγκωμιον εἰς τὸν ἅγιον μάρτυρα Ἰουλιανόν
Ἐγκωμιον εἰς τὸν ἅγιον μάρτυρα Βαρλαάμ
Ἐγκωμιον εἰς τὴν ἁγίαν μεγαλομάρτυρα Δροσίδα καὶ
ὅτι πρέπει νὰ ἐνθαρμυνώμεθα τὸν θάνατον
Ἐγκωμιον εἰς μάρτυρας Αἰγυπτίους
Ὁμιλία εἰς τὸν ἅγιον ἱερομάρτυρα Φωκᾶν
Ἐγκωμιον εἰς τοὺς ἁγίους Παντὰς
Τὰ λεγόμενα τῶν Μαρτύρων.
Ὅτιν ἦλθεν ὁ βασιλεὺς εἰς τὸ μαρτυριον τοῦ ἀποστόλου
καὶ μάρτυρος Θωμᾶ.
- 27 Ὁμιλία εἰς Μελέτιον Ἀρχιεπισκοπον Ἀντιοχείας
Ὁμιλία εἰς τὸν ἅγιον μάρτυρα Λοικιανόν
Εἰς τὸν ἅγιον ἱερομάρτυρα Βαβυλᾶν
Εἰς τοὺς ἁγίους μάρτυρας Ἰουδεντίνον καὶ Μαξιμίνον
Εἰς τὴν ἁγίαν μάρτυρα Πελαγίαν
Εἰς τὸν ἅγιον Ἰγνατίον τὸν Θεοφόρον
Εἰς τὸν ἅγιον Εὐσταθίον, Ἀρχιεπισκοπον Ἀντιοχείας
Εἰς τὸν ἅγιον μάρτυρα Ρωμανόν Α - Β
Εἰς τὰς ἁγίας μάρτυρας Βερνίκην καὶ Προσδόκην παρ-
θένους καὶ Δομνιναν τὴν μητέρα αὐτῶν
- 28 Πρὸς Σταγειρίον λόγοι Α - Γ
- 29 Διὰ τί δὲν ἀφανίζεται ὁ διάβολος
Εἰς τὸν παραλυτικόν
Ὅτε ἦλθεν ἀπὸ τῆς ἐξορίας
Ἐπανελθόντος ἀπὸ τῆς προτέρας ἐξορίας
Περὶ τῶν Μαρτύρων
Εἰς τὸν μακάριον Ἀβραάμ
Πατερ, εἴαν εἶναι δυνατόν
- 30 Εἰς τὴν ἀρχὴν τῶν Πράξεων ὁμιλίας Α - Δ
Εἰς τὴν παραβολὴν τοῦ κακοῦ ὀφειλέτου
- 31 Περὶ Ἀννης ὁμιλίας Α - Ε
Εἰς τὴν θεράπειαν τῆς Χαναναίας

32 Περὶ προσευχῆς.

Ὁ Πέτρος εἰς Ἀντιόχειαν

«Ὅτι, ὁ θεσπισθεὶς δὲν δεῖ καὶ ὑμεῖς νῦν ποιεῖν»

Ὅτι ἐκ ραθυμίας ἢ κακία

Εἰς τὴν ἐκκλησίαν Ἀντιόχειαν

Ἡ μεταβολὴ τοῦ Παύλου

33 Περὶ νενομίστα, Πάσχα καὶ Ἀγάπης

Περὶ Παύλου καὶ ἐλέγχου

«Πάσχα καὶ ἁγία»

«Γὰρ καὶ ἐγὼ, ὁ θεός μου»

«Ὁ μὲν θεσπισθεὶς ποιεῖν»

«Ὁ Παῖς μου ποιεῖ αὐτὸ ἐξ ἀνάγκης»

34 Εἰς τὴν ἑκκλησίαν ὁμοῦ καὶ ΑΨΤ

«Κυριε, ὁ χεῖρ τοῦ ἀνθρώπου»

Ἡ θύρα ἀνεῖχεται τὴν ὑπομένοντα

35 Εἰς τὸν Ἀκρίτιον καὶ τὴν Πρὸς Ἀκρίτιον ᾠδήν ΑΨ Β

Εἰς τὸν ἑκκλ. θεῖον τοῦ ἁγίου ὁμοῦ καὶ ΑΨ Β

36 Ἡ συγκύρια τῶν προφητῶν ὁμοῦ καὶ ΑΨ Β

Διὰ τοὺς ἀσπασόντας τὸν θεόν

Ὁ ἱσχυρίζεται ἐπὶ τὴν νεκρὴν

Περὶ ἐξημερεύει

37 Περὶ ἐκκλησιολογίας ΑΨ Γ

«Ἐάν πεινᾷ ὁ ἐχθρός σου...»

Περὶ χρείας

38 Περὶ τοῦ ἐκκαταλείψαντος τὴν ἑκκλησίαν

Ἡ κριτικὴ εἰς τὸν Διοδώρον

Εἰς τὸ Ἅγιον Πάσχα.

«Ὁφείλουσαν ἀνείχεσθαι μοι»

Περὶ διαδόσεως τοῦ Εὐαγγελίου

«Ὁδοῦντες ἀφ' ἑαυτῶν τοιοῦτο ὁ ὕμνος»

«Ἐν εὐχαρίαις ἡμεῖς, ἔσονται καὶ οἱ μαθηταί»

39 Περὶ εἰσαγωγῆς καὶ τροφῆς ΑΨ Γ

Περὶ εἰσαγωγῆς ἢ κατὰ γαστρίμαρτυρίαν ΣΤ

Εἰς τὰ Θεοφάνεια.

Περὶ ὑποταγῆς τοῦ υἱοῦ εἰς τὸν Πατέρα

«Ἐπιστενοῦσα διὸ ἐλάλησεν»

«Δεῖ γὰρ καὶ αἰρέσεις».

40 Περί παρθενίας.

- 41 Εἰς τὴν Γένεσιν ὁμιλοῦται Α Ζ
 41 Εἰς τὴν Γένεσιν ὁμιλοῦται Η ΙΔ
 43 Εἰς τὴν Γένεσιν ὁμιλοῦται ΙΕ ΙΘ
 44 Εἰς τὴν Γένεσιν ὁμιλοῦται Κ - ΚΔ
 45 Εἰς τὴν Γένεσιν ὁμιλοῦται ΚΕ ΛΘ
 46 Εἰς τὴν Γένεσιν ὁμιλοῦται Λ ΛΕ
 47 Εἰς τὴν Γένεσιν ὁμιλοῦται ΛΣΤ - ΜΑ
 48 Εἰς τὴν Γένεσιν ὁμιλοῦται ΜΒ ΜΖ
 49 Εἰς τὴν Γένεσιν ὁμιλοῦται ΜΗ ΝΕ
 50 Εἰς τὴν Γένεσιν ὁμιλοῦται ΝΣΤ ΞΑ
 51 Εἰς τὴν Γένεσιν ὁμιλοῦται ΞΒ ΞΖ
 52 Εἰς τὴν Γένεσιν λόγοι Α - Θ
 53 Ὅμιλοι εἰς τοὺς ψαλμοὺς Γ Ζ
 54 Ὅμιλοι εἰς τοὺς ψαλμοὺς Η ΙΒ
 55 Ὅμιλοι εἰς τοὺς ψαλμοὺς ΜΓ - ΜΣΤ
 56 Ὅμιλοι εἰς τοὺς ψαλμοὺς ΜΖ ΜΘ ΡΗ
 57 Ὅμιλοι εἰς τοὺς ψαλμοὺς ΡΘ ΡΙΓ
 58 Ὅμιλοι εἰς τοὺς ψαλμοὺς ΡΙΣΤ - ΡΙΖ ΡΙΘ - ΡΚΘ
 59 Ὅμιλοι εἰς τοὺς ψαλμοὺς ΡΑ - ΡΛΗ
 60 Ὅμιλοι εἰς τοὺς ψαλμοὺς ΡΑΘ ΡΜΣΤ
 61 Ὅμιλοι εἰς τοὺς ψαλμοὺς ΡΜΖ ΡΝ
 Ερμηνεῖα εἰς τὸν Προφήτην Ἠσαΐαν Α Β
 62 Ερμηνεῖα εἰς τὸν Προφήτην Ἠσαΐαν Γ - Η
 63 Εἰς τὸ κατὰ Ματθαῖον Ὅμιλοι Α ΙΒ
 64 Εἰς τὸ κατὰ Ματθαῖον Ὅμιλοι ΙΙ - ΚΓ
 65 Εἰς τὸ κατὰ Ματθαῖον Ὅμιλοι ΚΔ - ΛΣΤ
 66 Εἰς τὸ κατὰ Ματθαῖον Ὅμιλοι ΛΖ ΝΑ
 67 Εἰς τὸ κατὰ Ματθαῖον Ὅμιλοι ΝΒ - ΞΔ
 68 Εἰς τὸ κατὰ Ματθαῖον Ὅμιλοι ΞΕ - ΟΖ
 69 Εἰς τὸ κατὰ Ματθαῖον Ὅμιλοι ΟΗ - υ
 70 Πίνακες = Περιλήψεις = Κριτικαὶ σημειώσεις = Εὐαγγελισμὸς τοῦ υπομνηματος εἰς τὸ κατὰ Ματθαῖον Εὐαγγέλιον.
 71 Εἰς τὸ κατὰ Ἰωάννην Ὅμιλοι Α' ΙΖ'
 72 Εἰς τὸ κατὰ Ἰωάννην Ὅμιλοι ΙΗ - ΛΕ
 73 Εἰς τὸ κατὰ Ἰωάννην Ὅμιλοι ΛΣΤ ΝΑ

- 74 Εἰς τὸ κατὰ Ἰωάννην Ὁμιλῖαι NB O
 75 Εἰς τὸ κατὰ Ἰωάννην Ὁμιλῖαι OA ΠΗ
 76 Εἰς τὰς Πράξεις τῶν Ἀποστόλων Ὁμιλῖαι A ΙΔ
 77 Εἰς τὰς Πράξεις τῶν Ἀποστόλων Ὁμιλῖαι ΙΕ - ΚΖ
 78 Εἰς τὰς Πράξεις τῶν Ἀποστόλων Ὁμιλῖαι ΚΗ ΜΑ
 79 Εἰς τὰς Πράξεις τῶν Ἀποστόλων Ὁμιλῖαι ΜΒ ΝΕ
 80 Εἰς τὴν πρὸς Ῥωμαίους Ὁμιλῖαι Α ΙΑ

(Συνεχίζεται ἡ ἑκδόσις τοῦ ὑπομνήματος εἰς τὰς ἐπιστολὰς τοῦ Ἀπ. Παύλου).

Β ΜΕΓΑΛΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

18 Ἐπιστολαὶ (συνολικὸν 336)

9. Κατὰ Εὐνομίου

10 Περὶ Ἁγίου Πνεύματος

11. Ὁμιλῖαι (1-12)

α) Περὶ Νηστείας λόγος Α

β) Περὶ Νηστείας, λόγος Β

γ) Εἰς τὸ «πρόσχε σεαυτῷ»

δ) Περὶ εὐχαριστίας

ε) Εἰς τὴν μαρτυρίαν Ἰουλιτιαν

στ) Εἰς τὸ «καθέλω μου τὰς ἀποθήκας»

ζ) Πρὸς τοὺς πλουτούντας

η) Ἐν λιμῇ καὶ αὐγμῇ (Ἐν καιρῷ πείνης καὶ ἀνομβρίας).

θ) Ὅτι οὐκ ἔστιν αἴτιος τῶν κακῶν ὁ Θεός

ι) Κατὰ ὀργιζομένων

ια) Περὶ φθόνου

ιβ) Εἰς τὴν ἀρχὴν τῶν Παροιμιῶν

12. Ὁμιλῖαι (13-24)

α) Προτρεπτικὸς εἰς τὸ ἅγιον Βαπτισμα

β) Κατὰ μεθύοντων.

γ) Περὶ πίστεως.

δ) Εἰς τὸ «Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ Λόγος»

ε) Εἰς Βαβυλᾶμ τὸν μάρτυρα

στ) Εἰς Γορδιὸν τὸν μάρτυρα

- ζ) Εἰς τοὺς ἁγίους τεσσαράκοντα Μάρτυρας
 - η) Περὶ ταπεινοφροσύνης
 - θ) Περὶ τοῦ μὴ προσηλωθῆαι τοῖς διστικοῖς
 - ι) Πρὸς τοὺς νέους
 - ια) Εἰς τὸν ἅγιον μάρτυρα Μαρμάρτα
 - ιβ) Κατὰ Σαβελλιανῶν καὶ Ἀρείου καὶ Ἀνατολίου
 - 13 Εἰς τὴν Εξαήμερον Οἰκταί Α - Θ
 - 14 Ἑρμηνεία εἰς Ψαλμούς
 - 15 Ἀσκητικά Α (ὑπο ἐκδόσιν)
 - 16 Ἀσκητικά Β (ὑπο ἐκδόσιν)
- Τέλος τῶν γνησίων ἔργων τοῦ Μ Βασιλείου

Γ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ

- 1 Πέντε Θεολογικοὶ Λόγοι Συνεκλιν τομῶν δ-ιθ

Δ' ΜΕΓΑΛΟΥ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ

- 1 Κατὰ Ἑλλήνων (εἰδωλολατρῶν)
- 2 Περὶ ἐνανθρώπησως τοῦ Λόγου
Κατὰ Ἀρειανῶν Λόγος Α
- 3 Κατὰ Ἀρειανῶν, Λόγος Α (συνεχέει)
Κατὰ Ἀρειανῶν, Λόγος Β
- 4 Κατὰ Ἀρειανῶν Λόγος Β (συνεχέει)
Κατὰ Ἀρειανῶν, Λόγος Γ
- 5 Περὶ τῶν διαβιλλομένων τῇ ἐν τῷ δισσμῷ ἡγήτῃ
Ἀπολογητικὸς δεῦτερος (κατὰ Ἀρειανῶν)
- 6 Πρὸς τὸν Βασίλεα Κωνσταντίνου ἀπολογία
Περὶ τῶν γεγενημένων παρ' Ἀρειανῶν
Ὁ πρὸς Ἀντιόχεις τόμος
- 7 Περὶ τῆς ἐν Νίκειᾳ Συνόδου
Περὶ Διονυσίου Ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας
Πρὸς τοὺς Ἐπισκόπους Αἰγύπτου καὶ Λιβύης
Περὶ τῶν ἐν Ἀρμενίᾳ καὶ Σελευκείᾳ Συνόδων
Πρὸς τοὺς ἐν Ἀφρικῇ Ἐπισκόπους

- 8 Εἰς τὰ «τάντα μοι παρεδόθη»
 Περὶ τῆς ἐνσαρκου Ἐπιφανείας
 Κατὰ Ἀρειανῶν λόγος τέταρτος.
 Πρὸς Ἀδελφῶν Ἐπιστολὴν
 Περὶ τὴν Ἀρειανικὴν ἔριν
 Πρὸς Ἐπιστολὴν Κορινθίων
 Κατὰ Ἀπολλινάριοι λόγος Α
 Κατὰ Ἀπολλινάριοι λόγος Β
- 9 4 Ἐπιστολαὶ πρὸς Σερατίωνα (περὶ τοῦ Ἀγ. Πνεύματος)
 Μαρτυρίαι ἐκ τῆς Ἀγ. Γραφῆς περὶ τῆς κεινότητος
 Πατρὸς, Υἱοῦ καὶ Πνεύματος
 Δοκητικά α) Βίος τοῦ Μεγάλου Ἀντωνίου καὶ β) Περὶ
 παρθενίας
- 10 Ἐκθεοὶς Πιστεως Περὶ Πιστεως λόγος ὁ μείζων Ἀποσπάσματα. Ἐπιστολαί.
- 11 Ἐξηγήσεις εἰς Ψαλμοὺς.
- 12 Ἐξηγήσεις εἰς Ψαλμοὺς Ἀποσπάσματα υπομνηματισ εἰς Ψαλμοὺς
- Τίτλος τῶν ὑψηλῶν ἔργων τοῦ Μ. Ἀθανασίου

Ε ΣΥΜΕΩΝ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ

1. Κατηχήσεις Α' - ΣΤ'.
2. Κατηχήσεις Ζ' - κ.
- 3 Κατηχήσεις ΚΑ - ΛΔ Ἐνχαριστιαὶ 1-2
- 4 Οἱ τρεῖς Θεολογικοὶ λόγοι Ἠθικοὶ λόγοι Α Δ
5. Ἠθικοὶ λόγοι Ε' - ΙΕ'

Ἡ ἐκδόσις ὅλων τῶν ἔργων τοῦ ἁγίου Συμεῶν τοῦ Νέου Θεολόγου θὰ ολοκληρωθῇ μετὰ ἓνα ἢ δυὸ ἀκόμη τόμους

ΚΡΙΣΕΙΣ ΑΡΜΟΛΟΓΩΝ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ

Ο ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ ΔΙΑ ΤΑ «ΑΠΑΝΤΑ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ»

Αιδεσμονολογιώτατε Πρεσβύτερε κ' Ιωάννη Κ' Διώτη τέκνον εν Κ'... Αγίου των ημερών Μεταπολίτικ, χάρις εἴη τῇ υμετέρῃ Δί'... Λαοσύνῃ καὶ... πατρὶ... ἔλθῃ.

Λογισαί, παρ' λαθόμεν... ἐπὶ τῆς ἀμελείας ἀγαπητῆς Αἰδου πολυ... ὅς... ἐκτελέσει... ἱερὴν τὸν τοῦτον τῶν νῦν ὑμῶν, τῇ... γὰρ καθ' ἑκάστην Πεντηκστήτην θεολόγων, φιλολόγων καὶ... κληρικῶν καὶ... πρὸς... ἐν τῷ πνεύματι καὶ μετὰ... ἐκ... Συγγρηγμάτων τῶν Ἀγίων Πατέρων (ἐν τῶν πολλῶν «ΑΠΑΝΤΑ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ».

Δι' ἄλλους... ἀποσταλμένους ἦν τὸν τοῦτον μετὰ πολλῆς... ὅπως... τοῖς παρόντες καὶ ἐκφρασμένους... ἡμεῖς... ἀπομολογητικῶς καὶ... ἐν τῇ ἐκδόσει... ἡμεῖς... τῇ... ἀνάληψιν... καὶ... δι' οὗ... ἐπὶ τὴν... τοῦ... ἀποστολῆς... πρὸς... καὶ τῇ... καὶ... καὶ...

Εὐχαριστοῦμε δὲ... ἐπὶ τῶν τῶν ἀποστολῶν ἡμῶν... ὑπερ... καὶ... ἀποσκοποῦν συνεχῶς καὶ... ἀναληθῆτος... καὶ τὰ κράτιστα τῇ υμετέρῃ Δί'... καὶ πᾶσι αὐτοῖς παρὰ Θεοῦ, Οὐ ἡ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος εἴη μετ' αὐτῆς.

1973 Αὐγούστου κ'

Διάπυρος πρὸς Θεὸν εὐχέτης

+ Ὁ Κωνσταντινουπόλεως ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Πρωτ. 8698

Ἀθῆναι, τῇ 13-12 73

Ἀριθ

Διακ. 8745

Πρὸς

Τὸ Ὑπουργεῖον Ἐθν. Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων

Γεν. Δ/νσιν Θρησκευμάτων

Ἐνταῦθα

Ἡ Διαρκὴς Ἱερὰ Σύνοδος, ἐκτιμῶσα τὴν ἀξίαν τῶν συγγραμμάτων τῶν Ἀγίων Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας καὶ τὴν ἀνάγκη τῆς διαδόσεως αὐτῶν, ὅχι μετὰ τῶν νέων, οἵτινες, δύναται ν' ἀντλήσιν ἐξ αὐτῶν σωτηρία ὑψίστης διδασκαλίας διὰ τὸν καθ' ἡμέραν ὄχιον, ἤχθη εἰς τὴν ἀπόφασιν, ἐν τῇ συνεδρίᾳ Αὐτῆς τῆς 11-12 73 ὅπως συστήσῃ ὅροι τὴν ἀπό τινος χρόνου ἀρξασμένην ἔκδοσιν τῶν Πατερικῶν τουτῶν βιβλίων (ΑΛΙΑΝΤΑ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ) μεθ' ἱερηνεικῆς παραφρᾶσεως ὑπὸ τῆς ἐνταῦθα ἑδρευούσης ἑκδοτικῆς Ἑταιρείας «Ἐκθεσίς Ὁφελίμου Βιβλίου» (Πλ. Ὁμολογία 4 — Ἐνταῦθα 101) τῆς 543-400). Ἡ αἰ ἀλόγος αὕτη προσπάθεια, φιλοφρονέως ἀποσκοποῦσα εἰς τὴν ὑπὸ τοιαύτην μορφήν ἔκδοσιν ἀπάντων τῶν Πατερικῶν συγγραμμάτων, ἤδη δ' ἀριθμοῦσα πενταετία πρὸς τὴν ἔχει ἀνάγκην προβολῆς παρά τῃ ἐκπαιδευτικῇ κόσῳ καὶ τῇ μαθητικῇ νεολαίᾳ, ἐν τῇ πεποιθῆσαι δεῖ ἡ πατερικὴ σοφία, προσιτῇ γιγνομένη τοῖς συγχρόνοις παιδαγωγοῖς καὶ τοῖς νέοις, δύναται νὰ ἀποτελέσῃ ἀσφαλῆ ὁδηγὸν βεβαίως πρὸς τὰ πρὸς πορείαν.

Ὅθεν παρακαλοῦμεν ὑμᾶς ἵνα συστήσῃτε τὴν προμήθειαν τῶν ἔργων τουτῶν ὑπὸ τοῦ καὶ Ἐκπαιδευτικῶν λειτουργῶν, καὶ τῶν σχολικῶν καὶ ἄλλων διδασκalicῶν τῶν Ἐκπαιδευτικῶν Ἰδρυμάτων τῆς Χώρας.

Ἐντολὴ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος

+ Ὁ Διερχὴς ΚΟΣΜΑΣ

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΙΣ

Αἰδοῦ Ἱερέα Ἰωάννην Διώτην

Ἐκθεσίς Ὁφελίμου Βιβλίου

Πλ. Ὁμολογία 9

Ἐνταῦθα

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Докл. 2743

κα. τὰς 1 Μητροπόλεως τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

Δια τὰς κατὰ γένεσιν διαφορὰς ἀπὸ τοῦ γένους τῆς Ἐκκλησίας
Ῥωσικῆς Βίβλου (Πλάσιον ὁμιλίας 9 Ἀθήνα, 191 πηλ
543-400), παρ ἧς εὐρύται καὶ παρακαταθήκη τῶν ἡδὲ ἐκδοθέντων
τόμων

Ὁ Ἀρχιτοξματεὺς

+ 'Ο Διόφυλος ΚΟΣΜΑΣ

ΠΔ. Ὁμολογίας 9

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΕΘΝ. ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ ΘΡΗΣ. ΤΩΝ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ ΕΚΚΛΗ. ΚΗΣ ΕΚΠ. ΣΕΩΣ

ΘΕΜΑ: Προμήθεια εκδόσεων
«ΑΠΑΝΤΩΝ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ
ΠΑΤΕΡΩΝ».

Εν Αθήναις τῇ 19-3-1975

Λογ. πρωτ. Φ 015 13 58 25674

ΠΡΟΣ : τὴν Δ. νομ. Μετῆς Εκπ. σείας
ΚΟΙΝ : Ἐκθεσίαν Ὁφελιμοὶ Βιβλίον.
Πλατ. Ομονοίας 9. Τ.Τ.
101 - Ἐντεῦθα

Ἔχομεν τὴν τιμὴν νὰ φέρωμεν εἰς γνῶσιν ὑμῶν τὰ ἀκόλουθα Ὑπὸ τῆς ἐν Ἀθήναις ἐδρευούσης ἐκδοτικῆς ἐταιρείας «Ἐκθεσις ὠφελισμὸν Βιβλίων», ἤρξατο ἀπὸ μακροῦ χρόνου ἡ ἐκδόσις τῶν «Ἀπαντῶν τῶν Ἀγίων Πατέρων» τῆς Ἐκκλησίας (Γω. Χρυσόστομος, Μ. Βασίλειος, Μ. Ἀθανάσιος κλπ.). Μέχρι τοῦδε ἐξεδόθησαν 82 τόμοι, καὶ ἡ ἐκδοτικὴ προσπάθεια συνεχίζεται. Ἡ ἐκδόσις αὕτη περιλαμβάνει τὸ ἀρχικὸν κείμενον, ὡς συννοθεύεται καὶ ἀπὸ μεταφράσεων, μετὰ διαφωτιστικῶν εἰς τινὰς περιπτώσεις σχολίων, ὥστε τὰ κείμενα ταῦτα νὰ καθίστανται κατανοητὰ ὑπὸ τῶν τε ἐπιστημόνων καὶ μὴ.

Ἡ ὠφελιμότης τῆς ἀνωτέρω ἐκδόσεως εἶναι προφανής, καθ' ὅσον δι' αὐτῆς τίθενται εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ χριστιανοῦ κληρικοῦ οἱ ὁλοκλήρωτοι τῆς «Πατερικῆς σοφίας» Περί τῆς ἀξίας τοῦ ἔργου τοῦτου ἀπεφανήσαν τόσον τὸ Ο.κουμενικὸν Πατριάρχειον καὶ ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὅσον καὶ κορυφαῖοι ἐκ τοῦ ἐπιστημονικοῦ καὶ πνευματικοῦ κόσμου τῆς Ἑλλάδος.

Ὑπὸ τὴν ἐννοίαν ταύτην, φρονοῦμεν ὅτι ὁ ἐμπλουτισμὸς τῶν σχολικῶν βιβλιοθηκῶν διὰ τῆς ἀνωτέρω ἐκδόσεως, ἀλλὰ καὶ ἡ ἀπόκτησις αὐτῆς ὑπὸ τῶν ἐπιθυμούντων ἐκπαιδευτικῶν θὰ ὠφελήσῃ πολλαπλῶς τοὺς ἰδίους καὶ τοὺς μαθητὰς τῶν Σχολείων διὰ τῆς ἀντιλήψεως ἐκ τινος εἰς ταύτην περιλαμβανόμενων κειμένων, σωτηριακῶν ἠθικῶν διδασμάτων ἀναγκαιῶν εἰς τὸν καθ' ἡμέραν βίον.

Προποθότες ὅτι καὶ ὑμεῖς συμμερίζεσθε τὰς ἐν προκειμένῳ ἡμετέρας ἀπόψεις, παρακαλοῦμεν ὥπως ἐνημερωσθε σχετικῶς τὰς Ἐκπαιδευτικὰς ἀρχάς, ὥστε αἱ ἐπιθυμούντες τὴν ἀγορὰν τῶν «Ἀπαντῶν τῶν Ἀγίων Πατέρων» νὰ απευθύνωνται εἰς τὴν ἐντεῦθα καὶ ἐπὶ τῆς πλατείας Ὁμονοίας 9—Τηλ. 543.400 ἐδρευούσαν ἐκδοτικὴν ἐταιρείαν, παρ' ἧς θὰ διατίθενται οἱ ἡδη ἐκδοθέντες τόμοι, εἰς τὴν τιμὴν τῶν πεντήκοντα (50) δραχμ., ἑκάστος καὶ θὰ παρέχεται πᾶσα σχετικὴ πληροφορία.

Ὁ Γεν. Δ/ντῆς
ΒΑΣΙΛΙΟΣ ΦΕΙΔΑΣ

(Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν)

Τῷ Αἰδουσιμολογώτατῳ Ἰω Διωτῇ

Ἀθήνας

Αἰδουσιμολογώτατα,

Ἔλαβον καὶ διεξήλθον μετὰ ζώητος ἐνδιαφέροντος, τῇ ἡμέτεραν ἐκδοσὶν τῶν συγγραμμάτων τῶν ἀγίων Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας Θερωδῶς, εὐχαρστῶν διὰ τὴν εἰληκτικὴν προσφορὰν αὐτῆς εὐχομαι ὅπως ὁ Πατὴρ τῶν Φωτῶν, ὡς ἔχῃ καὶ ἐσμεν, μᾶλλον καὶ τοὺς συνεργάτας σας πρὸς ἀποκαθάρσιν τοῦ ἀναγιγνωσκτοῦ, μεγάλου καὶ δυσχεροῦς τούτου ἔργου. Ἡ δὲ τιμὴ ἐκδοστῶν ἀγιοτέρων καὶ ἔργων ἐν τε τῷ ἀρετῆς καὶ κατὰ τὴν μετὰφράσιν εἰς τὴν ἐκδομὴν ἐκπεφυκτοῦ ὁπλοῦν ἀποστολῆς διὰ τὴν ἐπιστήμην καὶ διὰ τὴν εὐσεβίαν, λαοὶ εἰς τὴν ἀπείρην καὶ στασιμὴν οὕτω προσδοκῶσι οἱ θεοταῖοι τῆς σοφίας τῶν ἀγίων Πατέρων καὶ τῶν ποιητῶν μελέτη αὐτῶν.

Πέπεισθαι, ὅτι ἡ πολιτεία αὐτῆς ἐκδοστῶν ἡμῶν πάσης παντοθεν ἐπιστήμης καὶ διαδότης ἔσται τὰς τῶν λαῶν τοῦ Θεοῦ, ἵνα οὕτω διδασκῶσι καὶ φωτίζωσι τὸν ἀδελφεύοντα οἱ «θεοφόροι Πατέρες» οἱ «περλαμπροὶ φωστῆρες» τῆς ἀληθείας Χριστοῦ, οἱ «πολύφωτοι ἀστὲρες τοῦ κοίτης σπέρματος» τὰ «μυριόχροα ἀνθή» τοῦ παραδείσου, τὰ «παγχρόσια στόματα τοῦ Λόγου», αἱ «μυσταὶ καὶ τοῦ Πνεύματος, σάλπικες».

Ὅλος ὁμέτερος

ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΡΜΙΡΗΣ

(Ὁμ. Καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς
τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν)

Αιδουμένων,
Ἀγαπῆτέ πάντες Ἰωάννη,

Σας εὐχαριστῶ πολὺ διὰ τὴν φιλικὴν ἀποστολὴν τῶν μέχρι τοῦδε ἐκδοθέντων τῶν τῆς σειρᾶς «**ΠΑΝΤΑ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ**».

Ἡ καλαισθητος ἐμφάνισις διαθέτει λίαν εὐμενῶς ἀπὸ τῆς πρώτης γνωριμίας τοῦ ἔργου ὑμῶν πάντα εὐσεβῆ ἀναγνώστην.

Ὁ ἱερὸς ζήλος ὑμῶν καὶ ὁ διακαὲς πόθος ὅπως καταστήσῃτε κοινὸν κτῆμα τοὺς πνευματικοὺς θησαυροὺς τῶν Ἀγίων Πατέρων προκαλεῖ τὸν δίκαιον ἔπαινον διὰ τὰ τὸν ὑπεύθυνον τῆς ἐκδόσεως καὶ διὰ τοὺς συνεργάτας αὐτοῦ ἀπὸ μέρους παντὸς ἀντικειμενικοῦ κριτοῦ.

Ὡς διδάσκαλος ὑμῶν αἰσθάνομαι ἑδικτίραν χάριν, ὅταν οἱ μαθηταὶ μου ἐφαρμόζουσιν ἐν τῇ πράξει τὰ ἀπὸ τῆς ἑώρας μαθήματα περὶ τῆς ἀνυπολογίστου ἀξίας τῶν θησαυρῶν τῆς Ἑλληνικῆς Πατερικῆς σοφίας.

Συγχαίρων καὶ πάλιν, εὐχομαι ἀπόσκοπτον τὴν συνέχειαν τῆς δημοσιεύσεως τῆς τόσο ἐποικοδομητικῆς ἐκδόσεως ὑμῶν τῶν «**ΠΑΝΤΩΝ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ**».

Ἐν ἀγάπῃ
ΚΩΝΣΤ. ΜΠΟΝΗΣ

(Ὁμ. Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν - Πατρολογίας)

Αἰθεσιμολογώτατε Πάτερ Ἰωάννη.

Τὸ ὅφ' ὧν ἀναληφθέν λίαν ἀξιέπαινον ἔργον τῆς ἐκδόσεως τῶν «**ΑΠΑΝΤΩΝ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ**» ἐκρίθη ὑπὸ πολλῶν ὡς τέλος μέγα, λίαν θεοφιλές μὲν, ἀλλ' ὑπαγόμενον εἰς τὴν σφαῖραν τῆς εὐγενοῦς οὐτοπίας. Τὸ γεγονός δμως ἐστὶ εἰς διάστημα δύο ἐτῶν τὸ γιγαντιαῖον τοῦτο ἔργον οὐ μόνον δὲν διεκόπη, ὡς ἀνεμέγετο, ἀλλὰ καὶ συνεχίζεται μὲ ταχύτατον ρυθμόν, καὶ μέχρι τοῦδε ἐκυκλοφόρησαν 80 τόμοι, ἐκ τῶν ὁποίων πολλοὶ ἔχουν ἤδη ἐξαγκληθῇ, παρτυρεῖ, τοῦτο μὲν, τὴν ἀναγκαιότητα τοῦ ἔργου διὰ τὸν εὐσεβεῖ λαόν μας, τοῦτο δέ, μαζὶ μὲ τὴν ὅφ' ὧν προσωπικῶς ὀρθὴν συντονιστικὴν μεθόδευσιν τῆς ὁργανώσεως καὶ τῆς προβολῆς τῆς ἐκδόσεως πρὸς τὸ διφῶν καὶ πεπνῶν τὴν εὐσεβεῖ γυνῶσιν ὀρθόδοξον κοινόν, καὶ τὸ ἐπὶ ὀρθῶς ἀντελήφθητε τὸ νόημα τῶν πνευματικῶν ἀναγκῶν τῆς ἐποχῆς μας.

Ἡ ἐκδοσίς σας τῶν «**ΑΠΑΝΤΩΝ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ**», εἰς κείμενον καὶ μετάφρασιν εἰς τὴν ὁμιλουμένην, μετὰ συντόμων εἰσαγωγῶν καὶ σχολίων, μέλλει νὰ ἀναζωντανεύσῃ εἰς τὰς ἀκοὰς τοῦ ὀρθοδόξου κληρώματος τὴν ἰσαεὶ ζῶσαν διδασκαλίαν τῶν ὀρθοδόξων Πατέρων, ἵνα αὕτη περιφρουρῇ, στερεώσῃ καὶ περιχαρὰ κώνῃ ἐναντίον πάσης ἡθικῆς πλάνης καὶ ἑτεροδιδασκαλίας, καὶ διὰ νὰ προάγῃ τὴν εὐσεβεῖ καὶ ὀρθὴν πίστιν εἰς κανόνα ζωῆς σταθερόν καὶ μόνιμον πρὸς μάρφωσιν ἀληθοῦς καὶ εὐγενοῦς συμπεριφορᾶς ἐν τῇ δίψῃ.

Ὅθεν συγχαίρω θερμότατα ὑμῖν ἐπὶ συνεδέσαστε τὸ ὄνομά σας μὲ ἔργον τοιαύτης χρησιμότητος, οὐ μόνον διὰ τὴν παρούσαν, ἀλλὰ καὶ διὰ πολλὰς ἐκ τῶν ἐπερχομένων γενεῶν, καὶ εὐχομαι πάσῃ δυνάμει ὅπως ὁ ἀθλοθέτης Κύριος παρέχῃ ὑμῖν πᾶσαν δύναμιν, ἵνα συνεχίσῃτε αὐτὸ ἐπιτυχῶς μέχρι πλήρους ολοκληρώσεως αὐτοῦ.

Με πολλὴν ἀγάπην

ΠΑΝΑΓ. Χ. ΔΗΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΣ
Καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς
τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

Αιδεσμολογιώτατε,

Διὰ τῆς παρούσης ἐπιθυμῶ, τοῦτο μὲν νὰ σᾶς εὐχαριστήσω θερμῶς διὰ τὴν εὐγενῆ προσφορὰν τῶν τόμων τῶν «Ἀπάντων τῶν Ἁγίων Πατέρων», τοὺς ὁποίους τόμους ἐδέχθην ὡς δαγματοληψίαν τοῦ ὅλου ἐκδοτικοῦ σας ἔθλου, τοῦτο δὲ νὰ σᾶς συγχαρῶ ἐγκαρδίως διὰ τὰς ἀόκνους προσπάθειας, τὰς ὁποίας καταβάλλετε ἀπὸ μακροῦ διὰ τὴν πνευματικὴν ἀφύπνισιν καὶ πρόδον τοῦ λαοῦ μας. Διότι, ὥς μὴ ἀπατώμεθα· δὲν ὑπάρχει ἄλλη ἀφύπνισις, ἐκτὸς τῆς ἀναζωκυρήσεως εἰς τὴν συνείδησιν τοῦ λαοῦ μας τῆς κληρονομίας τῶν Πατέρων του καὶ τοῦ πνευματικοῦ των κόσμου. Καὶ δὲν ὑπάρχει ἄλλη πρόδος, εἰ μὴ ἐκείνη ποὺ ἐκκινεῖ ἀπὸ τὰς πηγὰς τῆς ζωῆς καὶ ἐπιστρέφει καὶ ἀναβαπτίζεται εἰς τὰς ρίζας τῆς, ἔχουσα ὡς ὁδοδείκτας τοὺς Πατέρας, ποὺ ἡ ἀγαθότης τοῦ Θεοῦ ἔστησεν εἰς τὸν χρόνον.

Βεβαίως τὰ συγγράμματα τῶν Πατέρων δὲν εἶναι μόνον φιλολογικὰ μνημεῖα, τὰ ὁποία ἐξετάζομεν «μουσειακῶς». Εἶναι πηγὴ ἐμπνεύσεως, κανὼν ζωῆς, ζωσα παρουσία. Πᾶσα κίνησις πρὸς ἀφύπνισιν καὶ πρόδον πρέπει, ὅχι ἀπλῶς νὰ μὴ τὰ ἀγνοῇ, ἀλλὰ πολὺ περισσότερον νὰ τὰ ζῇ. Νὰ ἐντυφᾷ εἰς τὴν σκέψιν τῶν Πατέρων, διὰ νὰ σκέπτεται ὅπως ἐκεῖνοι, εἰς τὴν ζωὴν τῶν Πατέρων, διὰ νὰ ζῇ ὅπως ἐκεῖνοι.

Οἱ Πατέρες τῆς ἐκκλησίας εἶναι οἱ Πατέρες μας. Δι' αὐτὸ πρέπει νὰ γίνουν κτήρια τοῦ λαοῦ μας. Διὰ τοῦτο καὶ ἡ μνημειώδης ἐκδοτικὴ σας προσπάθεια, διὰ τῆς ὁποίας προσφέρετε εἰς τὸν ἑλληνικὸν λαὸν τὰ «ΑΠΑΝΤΑ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ» εἰς γλῶσσαν κατανοητὴν ἀπὸ αὐτόν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ πρωτότυπον κείμενον, εἰς καλαίσθητον καὶ εὐωγὸν ἔκδοσιν, καλύπτει μέγα κενὸν καὶ προσπορίζει εἰς ὑμᾶς καὶ τοὺς συνεργάτας σας τὸν δίκαιον ἑπαινον. Ἐδοξομαί ὅπως ὁ Κύριος, διὰ πρεσβειῶν τῶν ἁγίων Πατέρων, βραδεύσῃ τὸν μάχθον σας καὶ ἄξῃ τὸ ἔργον σας εἰς ολοκλήρωσιν, πρὸς δόξαν Αὐτοῦ ἐν τοῖς ἁγίοις Αὐτοῦ.

Με σεβασμὸν καὶ ἀγάπην Χριστοῦ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΑΝΤ. ΓΑΛΙΤΗΣ

Καθηγητῆς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς
τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

Αιδεσιμολογιώτατον

ιερέα Ἰωάννην Διώτην

Ἐφημέριον Ἰ. Ν. Ἀγίου Παντελεήμονος (Ἀχαρνῶν)

Αιδεσιμολογιώτατε,

Σας εὐχαριστῶ θερμῶς διὰ τοὺς τόμους ἐκ τῶν «Ἀπάντων τῶν Ἀγίων Πατέρων», μὲ τοὺς ὁποίους εἶχετε τὴν εὐγενῆ καλωσύνην νὰ μὲ τιμῆσετε.

Δράττομαι δὲ τῆς εὐκαιρίας νὰ σας συγχαρῶ διὰ τὸ ὅραϊον καὶ σπουδαῖον ἔργον, τὸ ὁποῖον, ἐν τῇ γνωστῇ ἱερῇ ἐνθουσιασμῶ σας, ἀνελάβετε, πρὸς τὸν σκοπὸν ὅπως καταστήσετε τὰ συγγράμματα τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας προσιτὰ εἰς τὸ εὐρὺ κοινόν. Καὶ εἶναι πρὸς τιμὴν σας καὶ τὸ γεγονός, ὅτι ὁ πολῦτιμος οὗτος θησαυρὸς διατίθεται ἀντὶ λίαν χαμηλῆς τιμῆς.

Θεωρῶ δέδοικον, αἰδεσιμολογιώτατε, ὅτι τὸ ἔργον σας θὰ πληρῶσῃ μίαν σοβαρὰν ἐκκλησιαστικὴν, ἐν μέρει δὲ καὶ ἐπιστημονικὴν, ἀνάγκην, λαμβανομένου ὅπ' ὕψει, ὅτι ἡ ἐρμηνεία τῶν σοφῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὴν Ἀγίαν Γραφήν καὶ αἱ ἐνδιαφέρουσαι ἀπόψεις τινος ἐπὶ ποικίλων προβλημάτων τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς ἀγνοοῦνται ἐν πολλοῖς.

Ῥαυτῶς φρονῶ, ὅτι ἡ διακρίνουσα ὑμᾶς δραστηριότης καὶ ὁ ἐγνωσμένος ζήλος σας πρὸς προβολὴν καὶ διάδοσιν τῆς Πατερικῆς σοφίας ἀποτελοῦν ἐγγύτησιν, ὅτι ἡ ἐκδοσις τὴν ὁποίαν τόσον ἐπιτυχῶς ἐκπενεύσατε, παρ' ὅτι εἶναι δυσχερέστατον ἐγχείρημα, θὰ ὑπερπηθῇσῃ πᾶσαν δυσχέρειαν καὶ θὰ ὁλοκληρωθῇ μετ' ἐπιτυχίας.

Ὅθεν καὶ πάλιν συγχαίρων καὶ εὐχαριστῶν, διατελῶ μετὰ πλείστης τιμῆς.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΣΙΜΩΤΑΣ

Καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς
τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης